

The emblem of the Bulgarian Prosecution Service is centered on the page. It features a shield with a scale of justice and a sword. The shield is flanked by laurel branches. Above the shield is a banner with the word 'ПРОКУРАТУРА'. Below the shield is another banner with the text 'РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ'.

ПРОКУРАТУРА

ДОКЛАД

ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНА

И ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА

И НА РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ

ПРЕЗ 2009 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ I. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ	2
1. Обобщение на постигнатите резултати и тенденции в противодействието на престъпността. Проблеми. Предприети конкретни мерки.....	2
2. Необходими мерки и законодателни промени за преодоляване на проблемните области и повишаване ефективността в противодействието на престъпността.....	15
РАЗДЕЛ II. ДЕЙНОСТ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПРОКУРАТУРИ	18
1. Досъдебна фаза	18
1.1. Преписки по следствения надзор.....	18
1.2. Досъдебно производство – обобщени данни по видове производства и съобразно систематиката на НК, вкл. по отношение пострадалите от престъпления. Срочност на разследването.....	20
1.3. Решени досъдебни производства от прокурор. Видове решения.....	23
1.4. Действия на прокурора по ръководство и надзор на разследването. Екипен принцип на работа и взаимодействие с компетентните институции.....	38
1.5. Контрол на мярката за неотклонение „Задържане под стража” и други мерки на процесуална принуда.....	40
2. Съдебна фаза	41
2.1. Наказателносъдебен надзор.....	41
2.2. Противоречива прокурорска и съдебна практика. Практическо приложение на съкратеното съдебно следствие.....	45
2.3. Върнати от съда дела и оправдателни присъди.....	48
2.4. Гражданскосъдебен надзор. Дейност на Прокуратурата по Закона за отнемане в полза на държавата на имущество придобито от престъпна дейност. Причини за осъждане на Прокуратурата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.....	55
3. Преписки и наказателни производства, образувани след самосезиране и по сигнали на контролните органи и материали на ДАНС. Постановени присъди.....	62
4. Изпълнение на наказанията и другите принудителни мерки.....	69
5. Мониторинг на ЕК и ВСС. Специален надзор и наказателни производства, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес.....	75
5.1. Специален надзор.....	75
5.2. Досъдебни производства, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес.....	77
5.2.1. Организирана престъпност.....	81
5.2.2. Корупционни престъпления.....	83
5.2.3. Изпиране на пари.....	85
5.2.4. Престъпления с предмет – имущество и/или средства от фондове, принадлежащи на ЕС или предоставени от ЕС на българската държава.....	85
5.2.5. Престъпления против паричната и кредитната системи - изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци и кредитни карти.....	86
5.2.6. Данъчни престъпления. Престъпления с предмет ДДС.....	87
5.2.7. Престъпления с предмет наркотични вещества и прекурсори.....	88
5.2.8. Незаконен трафик на хора.....	89
5.3. Досъдебни производства, образувани за престъпления, извършени от непълнолетни лица.....	93
5.4. Преписки и досъдебни производства, образувани за насилие в местата за лишаване от свобода и следствените арести.....	96
5.5. Престъпления, извършени от служители на МВР.....	96
6. Международно-правно сътрудничество.....	97

7. Административна и контролно-ревизионна дейност.....	104
7.1. Кадрово обезпечаване и квалификация на прокурори и разследващи органи.....	104
7.2. Проверки и ревизии. Образувани дисциплинарни и наказателни производства срещу магистрати. Наложени наказания на прокурори и следователи.....	110
8. Средна натовареност на прокурорите.....	112
9. Унифицирана информационна система. Проблеми и предложения.....	116
10. Финансово и материално осигуряване на прокуратурите. Проблеми и предложения.....	117
РАЗДЕЛ III. ДЕЙНОСТ НА ВЪРХОВНАТА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА	121
1. Дейност на отдел „Противодействие на корупцията, изпирането на пари и други престъпления от значим обществен интерес”.....	123
2. Дейност на отдел „Инстанционен контрол”.....	137
3. Дейност на отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията”.....	142
4. Дейност на отдел „Международно правно сътрудничество”.....	150
5. Дейност на отдел „Административен”.....	157
6. Дейност на отдел „Инспекторат”.....	164
7. Дейност на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство”.....	170
8. Дейност на отдел "Противодействие на престъпленията против финансовата система на ЕС".....	187
9. Дейност на отдел „Противодействие на организираната престъпност”.....	191
10. Дейност на отдел „Междуетовно взаимодействие, мониторинг и международни проекти”.....	203
РАЗДЕЛ IV. ДЕЙНОСТ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПРОКУРАТУРИ И НА ВЪРХОВНАТА АДМИНИСТРАТИВНА ПРОКУРАТУРА ПО АДМИНИСТРАТИВНИЯ НАДЗОР ЗА ЗАКОННОСТ.....	218
1. Състояние и организация на дейността по административно-съдебния надзор и по надзора за законност по прилагането на закона.....	218
1.1. Кадрово обезпечаване, квалификация на прокурорите, натовареност по видове надзори и средно на един прокурор.....	218
1.2. Проблеми при прилагането на законната и подзаконната нормативна уредба и предложения за законодателни промени.....	220
2. Дейност на административните отдели при окръжните прокуратури по административно-съдебния надзор за законност на административните актове.....	222
2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.....	223
2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес съгласно Указание И-60/26.02.2007г., отменено с Указание И-375/09.10.2009г. на Главния прокурор и по лична преценка на прокурора	224
2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.....	224
3. Дейност на апелативните, окръжните и районните прокуратури по надзора за законност в защита на общественния интерес и правата на гражданите.....	225
3.1. Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзора за законност през 2009 г. и сравнение с предходните две години.....	225
3.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ -ефективност на проверките, в т.ч. на различните способи за проверка, проблеми по прилагането на закона.....	228
3.3. Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции - форми, състояние, насоки на дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.....	230
3.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прок. актове /уважени, неуважени/ - протести срещу незаконосъобразни адм. актове, предложения по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, предложения за възобновяване на адм. производства по реда на чл.102 във вр. с чл.99, т.1 от АПК. Образувани ДП в резултат на извършени проверки за законност	231

4. Дейност на отдел „Административно-съдебен надзор“ при ВАП /съгласно съдържанието на т.т. 1 и 2 от същия раздел/.....	232
5. Дейност на отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите“ при ВАП /съгласно съдържанието на т.т. 1 и 3 от същия раздел/.....	237
6. Дейност на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство“ при ВАП.....	251
РАЗДЕЛ V. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ ПРЕЗ 2010г. И ДЪЛГОСРОЧНО.....	258
Приложение	260

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад представя дейността на Прокуратурата по прилагането на закона в наказателноправната сфера, административната и гражданскоправната през 2009 г., като се отчита и работата на органите на разследване.

Изведени са постигнатите общи резултати в противодействието на престъпността. Акцентира се на делата от особен обществен интерес, образувани за престъпления, свързани с организираната престъпност, корупцията, злоупотребите с финансовите интереси на Европейския съюз и други тежки престъпления.

Очертани са проблемните области, съществували в годините, вкл. и през 2009 г. Посочени са предприетите мерки от компетентност на Прокуратурата за тяхното преодоляване, относими и към дейността на разследващите органи. Поставени са конкретните проблеми, както от материалноправен и процесуален характер, така и за цялостното реформиране на съдебната система, в частност на прокурорската институция, чието разрешаване е в правомощията на Народното събрание и най-успешно би могло да се реализира в конструктивен диалог с другите държавни органи и гражданското общество, като се отстояват принципите на държавността и националния интерес. В тази връзка, в срока на изготвяне на доклада по чл.141, ал.1 ЗСВ, голяма част от направените предложения от Прокуратурата по отношение на наказателноправното законодателство са приети от законодателя. Очакванията са за преодоляване на съществените проблеми, пречателни за ефективното противодействие на престъпността, намаляване злоупотребата с права и ускоряване на наказателния процес.

В доклада е обобщена информация за предприетите действия от страна на повече от 400 структури на местно и национално ниво от Прокуратурата, следствения апарат, разследващите органи на МВР и Министерство на отбраната. Отчетено е и взаимодействието с ДАНС, Министерство на финансите - НАП, Агенция „Митници”, КУИППД, административните контролни органи и неправителствени организации.

Информацията е представена в настоящия доклад в пет раздела. Обхваща едногодишен период от 1 януари до 31 декември 2009 г. и следва структурата и обхвата, определени в решение на Висшия съдебен съвет¹.

Докладът съдържа сравнителен анализ, като са съпоставени данните с 2008 г. и 2007 г. по унифицираните показатели за отчетност в дейността на Прокуратурата и разследващите органи. Открити са тенденциите и са набелязани приоритетите, съобразени с препоръките на Европейската комисия.

¹ Решение по протокол № 2/14.01.2010 г.

РАЗДЕЛ I. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ

1. Обобщение на постигнатите резултати и тенденции в противодействието на престъпността. Проблеми. Предприети мерки.

От данните, чийто анализ се съдържа в доклада, може да се направи извод за постоянен ръст в последните три години на предадените на съд лица, особено за тежки престъпления. Оправдано е очакванията на обществото да са насочени, както към предявяване нови обвинения, така и за постановяване на справедливи присъди със санкция, съответстваща на тежестта на извършените престъпления и на обществената опасност на извършителите.

Въпреки постигнатите положителни резултати, изключително трудна е задачата на Прокуратурата да повлияе на създадената вече обществена оценка за дейността на съдебната система като цяло.

Обективно обвинителната функция и правораздавателната дейност са подчинени изцяло на закона. За съжаление, независимо от динамичната промяна на законодателството, съдебната система до края на 2009 г. не получи съвременни нормативни инструменти за опростен и бърз наказателен процес². Особено характерни са възможностите за злоупотреба с права от обвиняеми и подсъдими. Тези проблеми най-ясно се очертават и се явяват пречка за успешния изход на делата от значим обществен интерес, определящи не само оценката на обществото, но и на Европейската комисия (ЕК).

В същото време Прокуратурата и разследващите органи продължават да работят при прекомерна натовареност, недостатъчна финансова и материална обезпеченост за адекватно противодействие на националната и транснционалната престъпност, чиито активи непрекъснато нарастват, а дейността ѝ става все по-организирана и въоръжена с последни технологии.

Наред с това, за разлика от други европейски страни, на прокурорите са възложени по-разширени функции в административния и гражданския процес, като по този начин неоправдано се преместват тежестите между отделните институции, за сметка на прокуратурата.

В недостатъчна степен е използван и през 2009 г. капацитета на административните контролни органи за разкриване на административни нарушения и отстраняване на нередности. Би следвало да се действа превантивно и проактивно, да се налагат своевременно съответните административни санкции, както и да не се допуска до Прокуратурата да се изпращат сигнали, които не съдържат достатъчно данни за извършено престъпление.

В тази връзка и като цяло за повишаване ефективността на правоприлагащите и правораздавателните органи, с особена острота стои необходимостта от цялостно нова наказателна концепция за налагане на санкции за извършени нарушения и престъпления. Крайно време е, с оглед съвременните общественно-икономически условия, да се разграничат ясно административната и наказателната отговорност, като последната се диференцира по процедура и органи - за леки и тежки престъпления.

² ЗИД НПК, приет на 25.03.2010 г. и на 21.04.2010 г., след връщане за ново разглеждане (по чл. 101, ал.1 КРБ), публикуван ДВ, бр.32/27.04.2010 г. и влиза в сила на 28.05.2010 г.

Независимо от несъвършенствата на законодателството, вкл. по отношение невъзможността за използване в цялост ресурсите на следствения апарат³, повишеното взаимодействие между компетентните институции на база сключените споразумения и инструкции, активната дейност на съвместните екипи и мобилизирането на целия вътрешен ресурс на всички нива в Прокуратурата и от разследващите органи на територията на цялата страна, през 2009 г. се очертаха конкретните резултати в противодействието на престъпността.

Резултатите са представени по основни показатели за миналата и предходните две години. Обхващат данните от полицейската статистика за регистрирани и разкрити деяния, както и данните на Прокуратурата за наказаната престъпност⁴ с акцент на тежките престъпления.

Година	Регистрирани криминални престъпления ⁵	Разкрити криминални престъпления	Разкрити икономически престъпления	Общо предадени на съд лица за извършени престъпления ⁶	Общо осъдени и санкционирани лица с влезли в сила съдебни актове
2009 г.	121140	58082	10790	52883	45839
2008 г.	113340	54209	9353	52149	47604
2007 г.	119967	57209	9467	55677	45162

Видове тежка престъпност	Предадени на съд лица			Осъдени лица		
	2009 г.	2008 г.	2007 г.	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Организирана престъпност	355	345	316	185	155	77
Корупция	231	242	296	152	111	109
Изпиране пари	33	36	11	35	22	7
Злоупотреби с фондове на ЕС (по основни и квалифицирани състави от НК с предмет еврофондове)	109	14	4	39	4	0
Данъчни престъпления	879	690	580	538	410	289
Подправка на кредитни карти и парични знаци	152	124	136	111	75	112
Трафик на наркотици	2227	1926	2142	1605	1403	1393
Трафик на хора	91	104	110	99	54	73
Общо:	4077	3481	3595	2764	2234	2060

В изложението по-долу е представена в обобщен вид картината на престъпността⁷ от регистриране на престъпленията, дейността по преписки и наказателни дела с резултатите в съдебната фаза, защитата на законовия ред и правата на гражданите, проблемите, както и извършената работа във връзка с реформирането на Прокуратурата.

³ ЗИД ЗСВ ДВ, бр. 33/30.04.2009г. и Решение по КД № 4 от 2009г.

⁴ Наказана престъпност – предадени на съд лица и осъдени лица с влязла в сила присъда.

⁵ Данните за регистрираните и разкрити престъпления са изведени от докладите на МВР и МО.

⁶ Предадени на съд лица с обвинителни актове, споразумения и предложения по чл.78а НК.

⁷ Подробни данни и анализ за прокуратурите и разследващите органи се съдържат в следващите раздели на доклада.

РЕГИСТРИРАНА И РАЗКРИТА ПРЕСТЪПНОСТ

<p>По данни на МВР</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ръст на регистрираната и намаление при разкритата криминална престъпност. - Увеличение на установените икономически престъпления. - Преустановена е дейността на 176 организирани престъпни групи. 	<p>Данните за състоянието на престъпността през миналата година, видно от полицейската статистика, свидетелстват за увеличение в количествен аспект на регистрираните престъпления. За разлика от очертаната през предходната година тенденция на снижаване на нивото на регистрираните <i>криминални деяния</i> през 2009 г. се отчита ръст с 6,9% в сравнение с 2008 г. и с около 1% - спрямо 2007 г. Общата им разкриваемост⁸ е 48 на сто при 48,3 на сто за 2008 г. и при 47,7% за 2007г.</p> <p>Коефициентът на престъпност за 2009 г. е 1593 и бележи ръст от 109 престъпления на 100 хиляди души население в сравнение с 2008 г. и от 22,4 спрямо 2007 г.</p> <p>Структурата на регистрираната престъпност през 2009 г. се запазва в наблюдаваните през последните години параметри. Доминират престъпленията против собствеността, които съставляват 63,2 на сто от общия брой криминални деяния. Второ място в структурата заемат общоопасните престъпления с относителен дял от 24,8 на сто. Относителният дял на престъпленията против личността е 4,6 на сто.</p> <p>През 2009 г са установени 10790 <i>икономически престъпления</i>, като е констатирано увеличение спрямо предходните две години.⁹ Запазена е тенденцията на превес на престъпленията против стопанството, финансовата, данъчната и осигурителната система, които са 33 на сто и на документните престъпления – 31,4 на сто. Значителен е и дялът на престъпленията против държавната и общинската собственост - 23,4 на сто. Престъпленията против дейността на държавни органи и обществени организации са с относителен дял от 5 на сто. Макар и с по-нисък дял следва да се отбележат разкритите 408 престъпления по служба и 134 случая на подкуп, както и 238 закононарушения против интелектуалната собственост и 8 компютърни престъпления.</p> <p>По данни на МВР през 2009 г. е преустановена дейността на 176 организирани престъпни групи (ОПГ), извършващи престъпления на територията на страната, в страни-членки на Европейския съюз и извън ЕС. От тях, 62 ОПГ за незаконен трафик, разпространение и производство на наркотични вещества, 30 - за незаконен трафик на хора, 25 - за изготвяне и прокарване в обръщение на неистински платежни инструменти, 4 – за компютърни престъпления. МВР отчита неутрализиране на ОПГ, организира и извършила един опит и 12 отвличания, както и други 3 случая, което е оказало силен възпиращ ефект върху престъпните структури.</p> <p>Отчетността на ПРБ следва структурата на НК и фазите на наказателния процес по унифицираните показатели, разписани във вътрешно организационните актове и междуведомствени инструкции с МВР и МО за полицейските разследвания.</p> <p>Относно резултатността в борбата с престъпността следва да се отбележи, че в настоящия доклад Прокуратурата анализира данните за предадените на съд лица с обосновани обвинения и за осъдените лица с влязла в сила присъда след надлежно проведен съдебен процес.</p>
---	---

ПРЕПИСКИ ПО СЛЕДСТВЕНИЯ НАДЗОР

<p>Преписките в Прокуратурата непрекъснато нарастват - с 3% спрямо 2007г. и с 6% спрямо 2008 г.</p>	<p>През последните три години прокурорите работят по над 400 хил. преписки годишно при констатиран непрекъснат ръст. През 2009 г. броят на всички преписки е увеличен с 3% спрямо 2007г. и с 6% спрямо 2008 г. Това се дължи на обстоятелството, че всеки - и гражданин и институция - за всяка нередност в държавата, независимо дали се касае за престъпление, търси Прокуратурата и очаква незабавно решение. В резултат, системата се пренатоварва със сигнали, чийто предмет е извън компетентността на Прокуратурата, но съгласно действащото законодателство прокурорът е длъжен да се произнесе с мотивиран акт.</p>
--	--

⁸ Разкритите криминални престъпления за 2008 г. са 54 692 , за 2007 г. са - 57 209.

⁹ Разкритите икономически престъпления за 2008 г. са 9353 и за 2007 г. - 9467.

<p>Прокурорите решават над 90% от преписките за всяка от последните три години.</p>	<p>Независимо от натовареността, в резултат на създадената организация и мотивираността на кадрите, вкл. с дисциплиниращи средства, за 2009 г. делът на решените, спрямо общо наблюдаваните преписки е 92%. Подобрена е и срочността на решаване на преписките. Решените в рамките на един месец съставляват по 86% за 2009 г. и 2008 г. и 79% за 2007 г. Постигната е висока степен на независимост и спазване на закона от прокурорите, като не се поддават на обществено медийно или друго влияние при упражняване на законовите си функции и правомощия. Образуват се дела само при достатъчно данни за извършено престъпление.</p>
<p>Преписки, образувани след самосезиране от прокурор и по сигнали на контролните органи¹⁰.</p>	<p>Анализът на данните за 2009 г. сочи четирикратно увеличение на образуваните преписки след самосезиране от прокурор, и почти двойно намаление на тези по получените сигнали от административните контролни органи. Обратно - увеличен е броят преписки, образувани по материали от ДАНС - 38%. Характерна в случая е негативната тенденция информацията в медиите и сигналите да не съдържа достатъчно конкретни данни за извършени престъпления. Това налага прокурорите да извършват съответните цялостни проверки. От 1345 информации в средствата за масово осведомяване през 2009 г. по 207 прокурорите са образували досъдебни производства. В същото време от 1484 сигнала на контролните органи само по 496 от тях са започнали разследвания, което съставлява дял от 0,7% спрямо образуваните от прокурорите досъдебни производства. По материали от ДАНС делът на образуваните производства от прокурор е 1,4% спрямо делата, образувани през годината за тежки престъпления.</p>
<p>ДОСЪДЕБНИ ПРОИЗВОДСТВА</p>	
<p>Увеличен е с 4% броят на делата на производство.¹¹</p>	<p>През 2009 г. на производство са били 213151 дела, от които новообразувани – 139894. Неприклучени и нерешени от предходната година са останали 73257. Прокурорите са работили и по спрените в предходни години 689525 дела. Прокурорите са извършвали обемна надзорна дейност, вкл. относно давностния срок за наказателно преследване. Указвали са на разследващите органи или сами са извършвали съответните процесуално-следствени действия в останалите случаи. Постановеното прекратяване, поради изключено наказателно преследване по давност по значителна част от спрените дела се явява за съжаление единствената законова възможност за решаване на делата от предходни години. Важното в случая, че в резултат на сега действащата организация в Прокуратурата, за постоянен контрол и наблюдение на всички дела е постигнато дисциплиниране на кадрите, за да не рецидивира явлението „стари дела” в бъдеще. В началото на ревизията¹² през януари 2007 г. прокурорите са установили общо 961713 спрени дела. В резултат на извършената съвместна дейност с органите на МВР, Следствието и Военна полиция обемът им е сведен до 654334 дела в края на 2009 г. От тях, прокурорът е постановил спиране на делата поради неразкриване от полицейските органи на извършителите на престъпленията в 98% от случаите, което е в изпълнение на задълженията му по НПК. Прекратените по давност дела за отчетния период са 141716, което е по-малко с 93943 (с 40%) от 2008 г. и със 132406 (с 48%) от 2007 г. От тях, срещу неизвестен извършител е постановено прекратяване по 139968 дела, което съставлява 99% от всички дела, прекратени по давност. От данните може да се направи извод за постепенното овладяване на негативните последици от неупражняването на необходимия надзор върху разследването през отминалия 20 – 30 г. период.</p>

¹⁰ Този вид отчетност се води от 2008 г. Сравнителни данни по видове контролни органи и резултатите от сигналите - вж. Раздел II, т. 3.

¹¹ На производство са всички дела образувани през отчетния период и тези, по които разследването не е приключило

¹² През 2006г. е разпоредена ревизия, която обхваща всички спрени дела, независимо от периода на извършване на престъпленията.

<p>Увеличен е с 6% броя на новообразуваните дела.</p>	<p>Новите производства през 2009 г. са 139894. Те съставляват 66% от делата на производство. Данните съответстват на регистрираната и разкритата престъпност.</p> <p>Компетентността по НПК предопределя разследването по делата да се извършва преимуществено от разследващи полицаи. За 2009 г. тези разследвания формират дял от 98,6 %, при 98,8% за 2008 г. и 97,9% за 2007 г.</p> <p>Според доклада на НСлС извършената структурна промяна със ЗИД ЗСВ (ДВ, бр.33 от 30.04.2009 г.), която регламентира преминаването на следствените органи към Прокуратурата, практически не е осигурила провеждане на реформата до край за използване в пълнота капацитета на следователите като висококвалифицирани разследващи органи. 40-то НС отхвърли предложенията на съдебната власт за изменение в чл. 194 и 194а НПК с оглед привеждане в съответствие процесуалните норми с промените в ЗСВ. В резултат на горното през 2009 г. е налице двойно намаляване броя на разследваните досъдебни производства от следовател в окръжните следствени отдели. Този проблем с новите изменения на НПК от април 2010 г. се очаква да бъде преодолян.</p>
<p>Ръст на незабавните и бързите производства средно годишно с по 1000 дела.</p>	<p>Налице е трайна тенденция на увеличение броя на незабавните и бързи производства, които за 2009 г. са общо 12769, при 11351 за 2008 г. и 10024 за 2007 г.</p> <p>Положителните данни са резултат на подобро взаимодействието между Прокуратурата и полицейските разследващи органи, както на национално, така и на местно ниво.</p> <p>Остават като проблем сравнително кратките срокове, в които НПК изисква извършване в пълен обем на множество излишни формалности, обезсмислящи диференцираните форми на разследване, приложими за леки престъпления, за които се предвиждат ниски глоби и наказания без лишаване от свобода.</p> <p>Това води до продължаване на разследванията по общия процесуален ред на 1/3¹³ от бързите и незабавни производства и потвърждава необходимостта от законодателна диференциация на леки и тежки престъпления.</p>
<p>Трайно намалява броят на висящите производства.</p>	<p>Засиленият контрол по ритмичността на разследванията, спазване на сроковете, вкл. за тяхното продължаване, при наличие на законови предпоставки, в последните три години очерта тенденцията разследванията да приключват средно по 85% от делата на производство. От неприключените 59048 дела за 2007 г. техният брой е сведен до 52511 в края на отчетната година при 213151 общо наблюдавани.</p> <p>В същото време следва да се има предвид, че делата, образувани през второто полугодие, обективно не могат да приключат в същия период. Що се отнася до делата, образувани за тежките престъпления и с повече обвиняеми лица, неприключването е обусловено и от технологичното време за изпълнение на възложени съдебни поръчки, обема на материалите и необходимостта от събиране на доказателства, в много случаи на територията на цялата страна.</p>

¹³ През 2009 г. 4201 НП и БП са преобразувани ДП по общия ред.

<p>Решени през годината са 93% от приключените разследвания.</p>	<p>Налице е възходяща тенденция на решените дела при съпоставка с данните за предходните две години (2008 г. – 85% и 2007 г. – 79%). В същото време висока е сročността на произнасяне от прокурорите. В рамките до един месец прокурорите са се произнесли по 97% от всички решени дела.</p> <p>Внесените в съда 45147 прокурорски актове съставляват 28% от решените дела, а прекратените (32820) са 20%. Останалите дела са спрени, като характерно е, че 88% от тях са срещу неизвестен извършител, неразкрит от оперативно-издирвателните органи.</p>																				
<p>Повишено е качеството на прокурорските актове и резултатността в действията на разследващите органи преди приключване на досъдебната фаза.</p>	<p>Върху дейността на Прокуратурата и разследващите органи се осъществява цялостен съдебен контрол. С изключение на постановленията за отказ и образуване на досъдебно производство, всички действия и актове подлежат на проверка по съответния процесуален ред.</p> <p>От извършените 22994 неотложни следствени действия съдът е одобрил 99,1% от тях (при 99,2% за 2008 г. и 99,1% за 2007 г.).</p> <p>Исканията за вземане на мярка за неотклонение „Задържане под стража” са уважени в 83% от случаите, в 14% от тях е наложен „Домашен арест” или друга по-лека мярка, а 3% са отхвърлени като неоснователни. Характерно в последните години е по-честото приложение на домашния арест (11% за 2008 г. и 10% за 2007 г.)</p> <p>От направените 8843 искания за използване на СРС¹⁴ уважените са 99%.</p> <p>Отменени от съда са 2,5% от прекратените от прокурор ДП, а служебно отменени от горестоящ прокурор – 1,5%. В сравнение с предходните години данните налагат извода за прецизиране действията на прокурора при съответното произнасяне след приключване на разследването.</p>																				
<p>Увеличен е броят на внесените в съда прокурорски актове и предадените на съд лица спрямо 2008 г.</p>	<table border="1" data-bbox="622 746 1989 909"> <thead> <tr> <th>Видове прокурорски актове, внесе ни в съда</th> <th>2009 г.</th> <th>2008 г.</th> <th>2007 г.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Обвинителни актове</td> <td>28257</td> <td>27785</td> <td>29998</td> </tr> <tr> <td>Споразумения</td> <td>11356</td> <td>10398</td> <td>7927</td> </tr> <tr> <td>Предложения по чл.78а НК</td> <td>5534</td> <td>5235</td> <td>7330</td> </tr> <tr> <td>Общо внесени в съда прокурорски актове</td> <td>45147</td> <td>43428</td> <td>45255</td> </tr> </tbody> </table> <p>През 2009 г. на съд са предадени¹⁵ 52883 лица, при 52149 - за 2008 г. и 55677 за 2007г.</p> <p>Най- висок е дялът на обвиненията за общоопасни престъпления, които съставляват 44%, следвани от тези против собствеността – 31% и с нисък дял на престъпленията против личността – 6%. За поредна година се констатира, че 1/3 от всички актове са за престъпления по чл.343б и чл.343в НК (за управление на МПС след употреба на алкохол с концентрация над 1,2 на 1000 и за повторно извършване на други нарушения по ЗДвП в срока на изтърпяване на наказанието лишаване от право да управлява МПС). Данните и през 2009 г. са в подкрепа на правените от Прокуратурата многократно предложения за актуална диференциация на престъпленията и създаване на специализирани структури за разследване и наказване на тежката престъпност.</p> <p>Обвинителните актове традиционно съставляват 2/3 от актовете, с които извършителите на престъпления се предават на съд. В последните три години относителният им дял намалява (от 66,3% през 2007 г. до 62,6% за 2009г.), като се констатира ръст при внесените споразумения¹⁶.</p> <p>Предвид промените в материалния закон през 2007 г., с които се стесни приложното поле на чл. 78а НК, за някои видове престъпления обективно намаляват предложенията за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание (от 16% за 2007г. за последните две години на 12%).</p>	Видове прокурорски актове, внесе ни в съда	2009 г.	2008 г.	2007 г.	Обвинителни актове	28257	27785	29998	Споразумения	11356	10398	7927	Предложения по чл.78а НК	5534	5235	7330	Общо внесени в съда прокурорски актове	45147	43428	45255
Видове прокурорски актове, внесе ни в съда	2009 г.	2008 г.	2007 г.																		
Обвинителни актове	28257	27785	29998																		
Споразумения	11356	10398	7927																		
Предложения по чл.78а НК	5534	5235	7330																		
Общо внесени в съда прокурорски актове	45147	43428	45255																		

¹⁴ Повече информация – вж. Раздел II, т. 1.4.

¹⁵ Вж Приложение №1.

¹⁶ В раздел II, т.2.1се анализират и данните относно постигнатите споразумения в съдебно заседание по внесени обвинителни актове.

<p>По 96,5% от внесените прокурорски актове съдът е постановил осъдителни и санкционни решения.</p>	<p>През 2009 г. броят на осъдителните и санкционни съдебни актове на първа инстанция е 43558, постановени срещу 49745 лица.</p> <p>По общия ред по внесени обвинителни актове, вкл. от предходен период, съдът е постановил 11943 осъдителни присъди, които съставляват 27% от съдебните решения.</p> <p>По реда на Глава Двадесет и седма от НПК „Съкратено съдебно следствие в производството пред първата инстанция” постановените осъдителни присъди са 4253 или 10%.</p> <p>Одобрени от съда са 11198 споразумения, внесени от прокурор. Допълнително след като в съда са били внесени обвинителни актове и са образувани наказателни производства в съдебно заседание е постигнато споразумение по отношение на 10692 лица. Така общият брой на споразуменията е 21890 или 50% от осъдителните съдебни решения.</p> <p>Уважени от съда са 4641 предложения на прокурорите за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по чл. 78а НК. В съдебно заседание са постановени още 831 административни наказания по внесени обвинителни актове. Относителният дял на тези наказания е 13% от общия брой актове на съда.</p>																																
<p>Висок е относителният дял на осъдените лица с влезли в сила присъди спрямо предадените на съд – 86,7% общо за ПРБ, при устойчивост на оправданите лица.</p>	<p>Териториалното разпределение на относителния дял осъдени лица с влезли в сила съдебни актове¹⁷ спрямо предадените на съд по апелативни райони¹⁸ е както следва:</p> <table border="1" data-bbox="660 646 1736 901"> <thead> <tr> <th>Апелативни райони</th> <th>2009 г.</th> <th>2008 г.</th> <th>2007 г.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>АП В. Търново</td> <td>98.5%</td> <td>116.5%</td> <td>90.0%</td> </tr> <tr> <td>АП Пловдив</td> <td>95.0%</td> <td>94.6%</td> <td>96.6%</td> </tr> <tr> <td>АП Бургас</td> <td>92.0%</td> <td>94.4%</td> <td>79.1%</td> </tr> <tr> <td>АП Варна</td> <td>88.2%</td> <td>88.5%</td> <td>81.6%</td> </tr> <tr> <td>ВоАП</td> <td>75.3%</td> <td>85.9%</td> <td>77.6%</td> </tr> <tr> <td>АП София</td> <td>75.0%</td> <td>78.6%</td> <td>68.0%</td> </tr> <tr> <td>Общо за ПРБ</td> <td>86,7%</td> <td>91,3%</td> <td>81,1%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Окончателно оправданите лица са 4% от предадените на съд с конкретни обвинения.</p> <p>Незначителен е делът на останалите до края на 2009 г. неприключени с окончателен съдебен акт дела, образувани по внесените прокурорски актове.</p> <p>По отношение проблемите с продължителността на съдебната фаза прокурорите считат, че същите ще бъдат преодолен с прилагането на ЗИД НПК от м. април 2010 г., съдържащ дисциплиниращи норми в тази насока.</p>	Апелативни райони	2009 г.	2008 г.	2007 г.	АП В. Търново	98.5%	116.5%	90.0%	АП Пловдив	95.0%	94.6%	96.6%	АП Бургас	92.0%	94.4%	79.1%	АП Варна	88.2%	88.5%	81.6%	ВоАП	75.3%	85.9%	77.6%	АП София	75.0%	78.6%	68.0%	Общо за ПРБ	86,7%	91,3%	81,1%
Апелативни райони	2009 г.	2008 г.	2007 г.																														
АП В. Търново	98.5%	116.5%	90.0%																														
АП Пловдив	95.0%	94.6%	96.6%																														
АП Бургас	92.0%	94.4%	79.1%																														
АП Варна	88.2%	88.5%	81.6%																														
ВоАП	75.3%	85.9%	77.6%																														
АП София	75.0%	78.6%	68.0%																														
Общо за ПРБ	86,7%	91,3%	81,1%																														

¹⁷ Влезлите в сила през отчетната година съдебни актове включват и постановени присъди по дела, образувани в предходни години.

¹⁸ Апелативните райони включват окръжните и районните прокуратури от съответния съдебен район.

<p>Значително намаление се констатира при върнатите от съда дела на Прокуратурата.</p>	<p>През изтеклата година на Прокуратурата са върнати от съда 6% от внесените дела, при 8% за 2008 г. и 10% за 2007г. или всяка година с 2% по-малко в сравнение с предходната за последните три години.</p> <p>Подобрените резултати се дължат на взетите вътрешноорганизационни мерки, вкл. в изпълнение решенията на ВСС¹⁹ и активизиране дейността на инспектората към ВСС. В тази връзка особено полезни са провежданите работни срещи на прокурори и разследващи органи, както и съвместните им съвещания със съда за разрешаване на принцитни проблеми при констатирана противоречива практика за правилното прилагане на закона.</p> <p>В случая не е без значение и повишената ръководна роля на наблюдаващия прокурор, който прави максимално възможното, за да не се внасят в съда дела с допуснати сериозни пропуски на разследващите органи. За илюстрация на горното – само през 2009 г. прокурорите в страната са указали извършване на конкретни действия по разследването преди неговото предявяване по 25629 дела; на съответните органи на МВР по 16468 дела са възложили отделни действия по разкриване на престъплението; сами са извършили необходимите действия или са участвали при извършването им по 7519 дела и са постановили връщане по 741 незабавни и бързи производства.</p>
<p>ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ОРГАНИЗИРАНАТА ПРЕСТЪПНОСТ, КОРУПЦИЯТА, ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ЗАСЯГАЩИ ФИНАНСОВИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ЕС, ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ, ДАНЪЧНИТЕ И ДРУГИ ФИНАНСОВИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, НЕЗАКОННИЯ ТРАФИК НА ХОРА И НАРКОТИЦИ²⁰.</p>	
<p>Повишена е резултатността в противодействието на тежката престъпност.</p>	<p>Производства от особен обществен интерес съставляват само 5,8% (8137) от делата.</p> <p>Факт е обаче, че това са делата с най-голяма фактическа и правна сложност, обикновено с обвинения срещу повече лица и поради това с най-голям обем, определящи за доверието на обществото.</p> <p>Прокуратурата многократно е поставяла като проблем ограничените законови възможности за разкриване и доказване на тези престъпления и в същото време тоталното шиканиране с процесуални права. Независимо от това, дейността на съвместните екипи за разследване и водещата роля на специализираните отдели във ВКП и дисциплиниращите мерки, взети на всички нива, очертават тенденция на увеличение броя, както на образуваните дела, така и на предадените на съд и осъдените лица, при незначителен дял на оправданите.</p>
<p>Ръстът на новообразуваните дела за тежки престъпления е 39% спрямо 2008г.</p>	<p>През 2009г. образуваните дела са общо 8137 при 5843 - за предходната година.</p> <p>Увеличението на дела е съответно на регистрираните и разкрити престъпления, както и на обединените усилия на компетентните органи за по-активно противодействие на престъпността.</p> <p>Най-голям е делът на престъпленията, свързани с незаконен трафик на наркотици. Шест пъти е увеличението на делата за злоупотреби с фондове на ЕС. Делата за организирана престъпност са повече с 40, а за корупция – със 105.</p>
<p>Увеличение на предадените на съд лица със 17% и на внесените актове с 26%.</p>	<p>Предявените обвинения пред съда са 4077 при 3481 за 2008г. и при 3595 за 2007г.</p> <p>Най-значително е увеличението при предадените на съд лица за злоупотреби с фондове на ЕС, което е 8 пъти в сравнение с 2008 г.</p> <p>По отношение на корупционните престъпления²¹ се констатира, макар и незначителен спад (с 11 обвиняеми лица по-малко). Следва обективно да се отчете, че се касае за най-трудно доказуемите престъпления при действащото законодателство, особено на високите държавни нива и недостатъчна активност на специализираните контролни органи. Освен това традиционно се констатира липса на конкретизация на сигналите и ниско качество на проверките. Въпреки това през 2009г. Прокуратурата е успяла да предаде на съд с обосновани обвинения двама бивши министри, двама народни представители и един председател на агенция.</p> <p>За данъчни престъпления увеличението е с 39%.</p>

¹⁹ Вж. решенията на ВСС по протокол № 39/8.10.2008г. и №50/3.12.2008 г.

²⁰ Подробни данни и анализ – раздел II Дейност на териториалните прокуратури и Раздел III Дейност на ВКП.

²¹ Вж. и т.5.2.2. от Раздел II.

<p>Трайно е тенденцията на увеличаване броя на осъдените лица с влязла в сила присъда – 23% повече.</p>	<p>През 2007г. осъдените лица²² с влязъл в сила съдебен акт са 2060, за 2008г. – 2234, докато за 2009г. са 2764. Тази тенденция се отнася, както за общия брой осъдени лица, така и за всеки от отделните видове тежки престъпления за последните три години.</p> <p>За разлика от по-малкия брой предадени на съд лица за корупционни престъпления, през 2009г. са осъдени с 41 лица повече. За организирана престъпност осъдените лица са както следва: за 2007 г. - 77; за 2008г. – 155, а за 2009 г. – 185. В сравнение с 2007г. увеличението за отчетния период е два пъти и половина. Изпиране на пари – с 59% спрямо 2008 г. (22) и 5 пъти спрямо 2007 г. (7). За злоупотреби с фондове на ЕС - 10 пъти спрямо 2008 г. (39 при 4 за 2008 г. а за 2007 г. няма осъдени лица).</p>																																
<p>НАЛОЖЕНИ НАКАЗАНИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИСЪДИТЕ</p>																																	
<p>Ръст на наложените наказания, различни от ефективно и условно лишаване от свобода.</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: left;">Видове наложени наказания</th> <th style="text-align: center;">2009 г.</th> <th style="text-align: center;">2008 г.</th> <th style="text-align: center;">2007 г.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>доживотен затвор</td> <td style="text-align: center;">10</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">15</td> </tr> <tr> <td>ефективно лишаване от свобода</td> <td style="text-align: center;">8891</td> <td style="text-align: center;">9463</td> <td style="text-align: center;">9726</td> </tr> <tr> <td>условно лишаване от свобода</td> <td style="text-align: center;">13771</td> <td style="text-align: center;">14483</td> <td style="text-align: center;">12270</td> </tr> <tr> <td>пробация</td> <td style="text-align: center;">16565</td> <td style="text-align: center;">15737</td> <td style="text-align: center;">13356</td> </tr> <tr> <td>други</td> <td style="text-align: center;">13975</td> <td style="text-align: center;">13660</td> <td style="text-align: center;">11759</td> </tr> <tr> <td>адм. наказания по чл. 78а НК</td> <td style="text-align: center;">5419</td> <td style="text-align: center;">5557</td> <td style="text-align: center;">8808</td> </tr> <tr> <td>Общо наложени наказания</td> <td style="text-align: center;">58631</td> <td style="text-align: center;">58915</td> <td style="text-align: center;">55934</td> </tr> </tbody> </table> <p>Данните за наложените от съда наказания без лишаване от свобода и през 2009 г. потвърждават аналитичните изводи в докладите на Прокуратурата²³ за предходните години относно осъждане на 2/3 от лицата за извършени от тях сравнително леки престъпления. При това се касае за прилагане на общата дълга, тромава и скъпоструваща процедура по разследване, чието приложение е оправдано за тежките форми на престъпност.</p> <p>Прокуратурата поддържа предложенията си за цялостно нова диференциация на престъпленията на леки и тежки, декриминализация на голяма част от регламентирани в НК (1968 г.) и създаване на специализирани структури със съответните процедури за противодействие на тежката престъпност.²⁴</p>	Видове наложени наказания	2009 г.	2008 г.	2007 г.	доживотен затвор	10	15	15	ефективно лишаване от свобода	8891	9463	9726	условно лишаване от свобода	13771	14483	12270	пробация	16565	15737	13356	други	13975	13660	11759	адм. наказания по чл. 78а НК	5419	5557	8808	Общо наложени наказания	58631	58915	55934
Видове наложени наказания	2009 г.	2008 г.	2007 г.																														
доживотен затвор	10	15	15																														
ефективно лишаване от свобода	8891	9463	9726																														
условно лишаване от свобода	13771	14483	12270																														
пробация	16565	15737	13356																														
други	13975	13660	11759																														
адм. наказания по чл. 78а НК	5419	5557	8808																														
Общо наложени наказания	58631	58915	55934																														
<p>Трайно висок е делът на изпълнените присъди от прокурор.²⁵</p>	<p>През 2009 г. са изпратени от съда 36675 присъди. Прокурорите са изпълнили 36283. Тези данни за 2008г. са 38061 получени и 37248 приведени в изпълнение присъди, а за 2007 г. – съответно 33591 и 33016.</p> <p>От горните данни се налага извода, че прокурорите ежегодно привеждат в изпълнение и изпращат на съответните органи 99% от изпратените от съдилищата присъди.</p>																																
<p>Прокурорите участват ежегодно в 140 хил. съдебни заседания.</p>	<p>За отчетната година прокурорите са участвали в 117334 заседания по наказателни дела, по граждански дела – 6163 заседания и по административни дела – 15377.</p>																																

²² Вж. Приложение № 2

²³ Вж. www.prb.bg

²⁴ Вж. т. 2 от настоящия раздел.

²⁵ Съгласно НПК и ЗИН прокурорите привеждат в изпълнение следните видове наказания – доживотен затвор, ефективно лишаване от свобода, лишаване от права и пробация.

АДМИНИСТРАТИВНОСЪДЕБЕН НАДЗОР

Броят на проверените административни актове значително нараства.	Проверени са 110505 издадени административни актове, при 100623 за 2008 г. и 54703 – за 2007 г. През 2009 г. броят на извършваните от прокурорите проверки е 15585, при 17200 за 2008 г. и 22777 за 2007 г. При извършване на проверките през 2009 г. са установени 5 218 (при 3944 за 2008г.) закононарушения /в т.ч. и тези, констатирани от специализираните контролни органи по възложени от прокуратурите проверки/, което е показател, че специализацията на прокурорите по надзора води до по-висока резултатност в работата.
---	--

МЕЖДУНАРОДНО ПРАВНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Увеличен брой на издадени Европейски заповеди за арест (ЕЗА), екстрадиции и трансфери на наказателни производства и изпълнени молби за международна правна помощ.	Европейската заповед за арест, като правен инструмент на международното правно сътрудничество, осигурява бързина, опростеност и ефективност на процедурите по предаване на лицата, извършили престъпления на територията на европейските държави – членки на Европейския съюз. Това е израз за взаимното доверие между тях и е конкретна мярка в областта на наказателното правораздаване, прилагашо принципа на взаимно признаване. Основен проблем свързан с международната правна помощ е забавянето на изпълнението на изпратените молби за международна правна помощ до други държави, което по някои досъдебни производства трае месеци и дори години. Това затруднява наблюдаващите делата прокурори, тъй като е необходимо да се иска непрекъснато удължаване на срока, свързан с разследване на делата, без да е ясна перспективата, кога ще се върне изпълнената поръчка и какво ще е качеството на нейното изпълнение. В тази връзка следва да се подчертае, че българската прокуратура изпълнява задълженията си по изпълнението на молбите за правна помощ с много по-голяма акуратност от органите на замолените от наша страна държави. Би следвало да се използват всички законови средства, вкл. по дипломатически път, за своевременно получаване на обратна информация.
--	---

СРЕДНА НАТОВАРЕНОСТ

Висока е средната годишна натовареност на един прокурор.	Средната годишна натовареност на един прокурор в териториалните прокуратури е 695 постановени прокурорски актове заедно с броя участия в съдебни заседания по наказателни, граждански и административни дела. Същевременно един прокурор наблюдава средно годишно по 289 преписки, 175 дела на производство, от които 11 за тежки престъпления и 538 спрени от предходни години дела. Прокурорите от административните отдели на прокуратурите извършват средно 49 проверки за законност и проверяват 347 административни актове. Увеличена е средната натовареност на прокурорите във ВКП. Един прокурор е работил средно по 498,9 преписки (при 424,68 за 2008 г.). На специален надзор са взети средно по 45,6 преписки и 51,1 дела от прокурор от специализираните отдели. Един прокурор е упражнявал инстанционен контрол, като през годината е решил средно 79 такива преписки. В съдебни заседания е участвал по 144 наказателни и граждански дела. Средната натовареност на прокурор от отдел „Административно-съдебен надзор” при ВАП за годината е участие по приблизително 475 административни дела (при 448 за 2008 г.). Прокурорите от отдел „Надзор за законност, защита на обществен интерес и правата на гражданите” при ВАП са работили средно по 66 преписки и са проверили по 269 административни акта. Прокуратурата прави необходимото и за преодоляване на проблема с натовареността с вътрешноорганизационни средства – заповеди, указания, усъвършенстване на информационния обмен. Радикалното решение е освен настъпилата промяна на законодателството по отношение преодоляване формализма на процеса, и очакваната такава за диференциация на престъпленията съобразно обществената им опасност, респ. процедурите за наказателно преследване и/или административно наказване, както и в създаване на специализирани структури за противодействие на тежката престъпност. По този начин, както прокуратурата в последните три години предлага, посочвайки конкретни емпирични данни, ще се постигне не само разтоварване на системата от ненужно сложните процедури за леки престъпления, но и максимална резултатност по разкриване и доказване на престъпленията, както и далеч по-бързо налагане на наказанията.
---	--

ОРГАНИЗАЦИОННИ, МЕЖДУВЕДОМСТВЕНИ АКТОВЕ НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР И ИСКАНИЯ ДО ВКС И ВАС

Активизиране на дейността на всички нива по уеднаквяване на противоречива прокурорска и съдебна практика.

Общият брой на методическите указания, разпореждания и междуведомствени споразумения за 2009 г., с които се разрешават проблеми и въпроси, само във връзка с взаимодействието и свързани с противоречива прокурорска практика е 11. От тях междуведомствените актове са 3, а вътрешните - 8 (само за прокурори)²⁶.

За уеднаквяване на противоречива съдебна практика главният прокурор е отправил общо 4 искания до ВКС и ВАС. Три от исканията са за приемане от ВКС на тълкувателни решения за правилното прилагане на закона при решаване на въпросите за наказателната отговорност при извършени престъпления, свързани с незаконен трафик на хора, за формите на усложнена престъпна дейност при данъчни престъпления и установеността на конкретните данъчни задължения във връзка със значението на ревизионното производство по ДОПК, както и по въпросите, отнасящи се до изпълнение на наказанията при данни за предишни осъждания.

По повод посочените искания на главния прокурор, от ОСНК на ВКС са издадени тълкувателни решения №№ 1/7.05.2009 г., 2/16.07.2009 г. и 3/16.11.2009 г. С тълк. решение № 4/16.07.2009 г. ВАС е отговорил на искането на главния прокурор относно процесуалната допустимост на прокурорски протест до административния съд за отмяна на актове на местните органи на власт и управление и дължими във връзка с това такси и разноски.

ВЪТРЕШНОИНСТИТУЦИОНАЛЕН КОНТРОЛ

Засилен е служебният контрол и ролята на инспекторските звена²⁷.

В Прокуратурата действа ефективна вътрешноинституционална система за контрол. Направленията са няколко – по линия на инстанционния контрол, административните ръководители, Инспектората във ВКП и инспекторските звена в териториалните прокуратури. В същото време е създадена обстановка на свободно професионално упражняване на прокурорските функции.

Не са установени случаи на оказан натиск върху професионалната преценка на прокурорите при работата им по конкретни преписки и дела. Прокурорите вземат решенията си свободно, по вътрешно убеждение и въз основа на събраните доказателства. Професионалната свобода е напълно съвместима с инстанционния контрол по същество за законосъобразни и обосновани прокурорски решения.

Създаден е контролен механизъм за периодично отчитане дейността на прокурорите по всички видове надзори пред по-горестоящите прокуратури, вкл. упражняване на специален надзор по делата от особен обществен интерес.

Административните ръководители осъществяват контрол за спазване на законовите срокове, за своевременно предприемане на процесуални действия с цел обезпечаване на бърз, ефективен и справедлив процес, за спазване на трудовата дисциплина и недопускане на корупционни практики.

Наред с това се търси отговорност за взето решение, несъобразено със закона. Константна практика е да се образуват дисциплинарни производства за всяко констатирано нарушение, както и наказателни производства при достатъчно данни за извършени престъпления от магистрати.

В системата на Прокуратурата са наложени общо 26 дисциплинарни наказания на 19 прокурори и 7 следователи. От водените срещу магистрати 62 досъдебни производства 10 са образувани за подкуп и 10 за престъпления по служба. През 2009 г. новообразувани са 12 ДП, внесени са прокурорски актове срещу 10 магистрати – 3 прокурори, 4 съдии и 3 следователи. Осъдени с влязла в сила присъда през 2009 г. – 5 (1 съдия и 4 следователи). Оправдани – 8 магистрати.

За изключителен принос в противодействието на престъпността се предлагат за поощрение прокурори, проявили в най-висока степен професионализъм при изпълнение на дейността им.

Във ВКП действа отдел „Инспекторат“. Към апелативните прокуратури са обособени контролни звена - инспекторати, които осъществяват контрол върху работата, както на редовите прокурори, така и на административните ръководители. Инспекторатът към ВКП им оказва помощ при необходимост. Инспекторатите проверяват сигналите за нередности и нарушения в работата на отделни прокурори.

²⁶ Вж. Раздел III, т. 3 и т.7.

²⁷ Вж. Раздел II, т. 7.2 и Раздел III, т.6.

ПРОЗРАЧНОСТ И ОТЧЕТНОСТ	
Постигната е максимална прозрачност и отчетност в рамките на закона.	<p>Регулярно се изготвят и предоставят доклади и информации за вътрешни и външни потребители - ръководството на Прокуратурата, ВСС и Инспектората на ВСС, Народното събрание, Министерския съвет, Европейската комисия по Механизма за сътрудничество и проверка, други международни органи и организации (практически най-често при искания за попълване на международни въпросници, от отговорите на които се правят изводи за ефективността на съдебната система).</p> <p>Прокуратурата изпълнява международните стандарти за прозрачност в работата, публикувайки на официалния сайт редовните доклади за дейността на прокурорите и разследващите органи. Говорителите на прокуратурите информират обществеността по принципни въпроси и правят коментари по конкретни дела. Прокурорите все по-често публично обясняват мотивите за своите професионални решения по делата, които са значими за обществото и представляват интерес за медиите. По този начин се осигурява надежден достъп на гражданското общество до информация за правоприлагащите органи при спазване изискванията за защита на данните. Повечето прокуратури поддържат и свои интернет страници.</p> <p>Прозрачни за обществото са и декларациите за конфликт на интереси и за имущественото състояние на прокурорите и следователите, както и обявените свободни щатни длъжности и условията и реда за провеждане на конкурсите, вкл. по отношение на администрацията. Финансиране на Прокуратурата извън бюджетните средства също се извършва по европейски и международни проекти. Условията за участие в конкурсите, реализацията и резултатите по тях, също се публикуват периодично на официалния сайт.</p>
ИНФОРМАЦИОННО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ	
Засилено е информационното обезпечаване на прокурорските и разследващи органи в противодействието на престъпността.	<p>Дейността на Прокуратурата на всички нива се отчита по унифицирани показатели, които следват структурата на НК и фазите на наказателния процес, обхващащи както масовата престъпност, така и делата от особен обществен интерес, общи и специфични показатели за дейността по изпълнение на наказанията, гражданскосъдебния и административносъдебния надзор. На тази база се изготвят и анализите за осигуряване мониторинга на ЕК²⁸.</p> <p>Аналогични унифицирани показатели за отчетност са разписани и в междуведомствените инструкции на ПРБ с МВР и МО за полицейските разследвания - чл.141, ал. 4 и ал. 5 ЗСВ, приети през 2008 г. и 2009 г.</p> <p>В ПРБ е въведен и се усъвършенства централизиран електронен обмен на информация при спазване принципите за еднократното й изискване и за защита на данните.</p> <p>Унифицираната информационна система на ПРБ е внедрена във всички прокуратури. В процес на усъвършенстване е справочния модул на системата.</p> <p>В края на 2009 г. и началото на 2010 г. е направено необходимото за осигуряване на достъп до УИС на ВСС, ДАНС, МВР, както и до разработения регистър на лицата с неприключени повече от едно досъдебно производство.</p>
ДРУГИ ПРОБЛЕМИ И МЕРКИ	

²⁸Указание И-301/2007 г. изм. и доп. С И-283/2008 г. за информационната дейност на ПРБ, Инструкция №343/17.12.2008 г. за обмен на информация между ПРБ и МВР, Инструкция № 75/5.03.2010 г. за обмен на информация между ПРБ и МО.

Щатно осигуряване.	През 2009 г. в национален мащаб е преодолян проблема с щатното осигуряване на прокуратурите. В докладите на някои от прокуратурите, в които е съсредоточена тежката престъпност (напр. СГП и някои от отделите във ВКП) отново се поставя въпроса за допълнително административно укрепване. Други прокуратури на база увеличения обем работа аргументират необходимостта от назначаване на прокурорски помощници. Продължава да стои като проблем сравнително бавното реализиране на самото назначаване на прокурори и следователи от обявяване на конкурсите до реалното заемане на длъжността. Остава и необходимостта от допълнително административно укрепване на постоянните екипи за разследване с щатни експерти - икономисти, ИТ-специалисти и др. със специални знания, необходими за осигуряване на срочно и ефективно разследване.
Професионална квалификация.	Във всички доклади на териториалните прокуратури и на отделите във ВКП се посочва необходимостта от непрекъснато повишаване на професионалната квалификация на кадрите предвид динамиката на законодателния процес и членството ни в ЕС, като се отчита недостатъчното време за това поради високото натоварване в ежедневната работа.
Материалноградно осигуряване.	В много от докладите на прокуратурите се акцентира на материалноградното осигуряване , а разследващите органи посочват дори неестествени за настоящия век битови проблеми (напр. липса на телефони за връзка, автомобили, крайно недостатъчна работна площ).
ЕИСПП	Много от административните ръководители на прокуратури сочат като проблем липсата на достъп до информационните масиви на МВР, НАП, АМ, което би способствало за подобряване срочността и качеството при осъществяване на правомощията и задълженията на прокурорите по ръководство и надзор на разследването. В тази връзка по отношение на ЕИСПП през 2009 г. основен проблем бе и проточилото се във времето предаване на активите ѝ от страна на МП. Към настоящия момент следва да се отчете продължаващата липса на необходимото допълнително финансиране, пречатващо активизиране работата за реализация на ЕИСПП.
Финансово осигуряване.	Безспорно проблемите от финансов характер са особено трудно разрешими предвид актуалната ситуация в страната. Административните ръководители на всички нива са сигнализирали по поставените от тях въпроси съответните компетентни органи в държавата и активно съдействат за тяхното разрешаване.

Конкретните проблеми са анализирани в съответните раздели на доклада.

По-надолу в изложението са посочени законодателните проблеми и предложения. Преобладаващата част от исканията на Прокуратурата относно промени в НПК и в много по-малка част по отношение на НК са уважени от законодателя с последните изменения на тези закони.

2. Необходими мерки и законодателни промени за преодоляване на проблемните области и повишаване ефективността в противодействието на престъпността.

2.1. Проблемни области в законодателството.

През 2009 г. Прокуратурата в България изпълняваше своите задължения в съответствие с Конституцията и законите на страната, както и с нормите на европейското право, което следва от членството на страната в ЕС. Дейността на съдебната система през тази година, а в частност и дейността на прокуратурата, бяха повлияни от Доклада от 22.07.2009 г. за оценка на напредъка на България в реформата на съдебната система, борбата с корупцията и организираната престъпност. И в петият доклад, който ЕК подготви в изпълнение на въведения за България и за Румъния "механизъм за сътрудничество и проверка", с безпристрастността и точността на страничния наблюдател е посочен основният недостатък на нашето наказателно производство - необоснованото му забавяне. Като основни причини за това забавяне се изтъкват: прекомерна сложност и формалност на наказателната процедура, пасивност на съда и "неограничените" възможности, които наказателнопроцесуалното законодателство дава на обвиняемите и подсъдимите да възпрепятстват производството, липса на законодателни инициативи за решаване на тези проблеми. В доклада са дадени 21 препоръки, за да се премахнат слабостите и проблемите. Сред тях са: създаване на съвместни екипи за разследване на организираната престъпност; създаване на специализирани структури за съдебно преследване и произнасяне на решения по дела за корупция по високите етажи и дела, отнасящи се до организираната престъпност; мониторинг на ефекта от законодателството за борба с корупцията и организираната престъпност и законодателни изменения; да се подобри ефикасността на системата за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност; да се констатира и анализира случаи на нееднакво прилагане на закона и да се стимулира издаването на повече тълкувателни решения от Върховния касационен съд; спешно да продължи работата по концепцията за цялостно преработване на НК; да се обсъди възможността за цялостна реформа на НПК с цел опростяване на наказателните производства и намаляване на формализма; спешно да се изпълнят препоръките на практикуващите юристи; да се изпълнят препоръките на ВСС във връзка със забавянето на важни наказателни дела; да се осъществява мониторинг на използването и ефекта от ускорената процедура и процедурата за признаване на вина за по-малко престъпление, за да се избегне съдебно преследване за по-голямо; да се гарантира обективно оценяване на работата на всички магистрати и ВСС да преразгледа нареждането за правилата и критериите за назначаване.

Новоизбраното НС и МС заявиха готовност да се съобразяват с препоръките, дадени в доклада на ЕК. За по-добра координация между органите на изпълнителната и съдебната власт с Решение № 1/01.09.2009 г. на МС беше приет График на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност. В този График изпълнението на препоръките в доклада е сведено до изпълнение на 57 конкретни мерки. Значителна част от тях са промени в законодателството - НК, НПК, ЗСВ и др., съобразно предложенията на ЕК.

Основните проблеми в законодателството, които пречат и на Прокуратурата да изпълнява задачите си са горепосочените в Доклада на ЕК. Прокурорите от страната конкретно посочват проблемите си и правят предложения за законодателни промени,

които бяха обобщени от ВКП и представени на МП при подготвяне на законопроектите на МС за промяна на НК, НПК, ЗСВ и др.

2.2. Изменения в НПК.

На 25.03.2010 г. беше приет Закона за изменение и допълнение на НПК, а на 21.04.2010 г. бяха гласувани отново оспорените от президента разпоредби. ЗИД НПК е приет, публикуван в ДВ, бр.32/27.04.2010 г. и влиза в сила един месец след обнародването му. По този начин са приети голяма част от исканите и подкрепяни от прокуратурата промени:

- разшири се кръга на следствените действия, извършването на които е основание за образуване на досъдебното производство /§ 28 - чл. 212, ал. 2/, както и се създаде възможност тези действия, а и други по разследването чрез възлагане, да се извършват от полицейските органи в МВР /§ 24, т. 2 - чл. 194, ал. 3/;

- разшири се компетентността на следователите да разследват дела, които представляват фактическа и правна сложност, възложени им от окръжния прокурор административен ръководител на съответната окръжна прокуратура /§ 24, т.1 - чл. 194, ал.1, т. 4/;

- при промяна на разследващия орган - следовател и разследващ полицай, извършените действия по разследването и другите процесуални действия запазват процесуалната си стойност /§ 26 - чл. 203, ал. 3/;

- увеличен е размерът на глобите при неявяване на свидетел /§ 10, т. 1 - чл. 120, ал. 3/ или отказ на лице да свидетелства /§ 10, т.2 - чл. 120, ал. 4/, както и при неявяване на вещо лице или отказ без уважителни причини да даде заключение /§ 17, т. 2 -чл.149, ал. 5/;

- отново се даде възможност за обжалване и протестиране на разпореждането на съдията-докладчик, с което връща делото на прокурора /§ 41, т. 2 - чл.249, ал. 3/;

- предявяването на разследването е в зависимост от волята на обвиняемия и пострадалия /§ 32, т. 1 - чл. 227, ал. 2-5/;

- като писмени доказателствени средства могат да се ползват и докладите и приложените към тях документи относно разследванията на Европейската служба за борба с измамите /§ 13 - чл. 127/;

- данните, получени при прилагане на СРС по едно наказателно производство могат да се ползват и в друго такова /§ 22, т. 2 - чл. 177, ал. 3/;

- разширяват се процесуалните права на пострадалия и на неговия повереник, като им се дава възможност в хода на разследването да искат събиране на доказателства, сочене на такива, право на бележки и възражения /§ 7, т. 1 - чл. 75, ал. 1/;

- подобрява се реда за ползване /четене/ пред съда на показанията на свидетел, дадени пред съдия в досъдебното производство или пред друг състав на съда /§ 47 - чл. 281/, както и на обясненията на обвиняемия на досъдебното производство, ако разпитът е бил в присъствието на защитник /§ 45, т. 1 - чл. 279, ал. 2/;

- отменена е глава двадесет и шеста и възможността делото да се разглежда и прекрати от съда по искане на обвиняемия /§ 54 - чл. 368 и 369 са отменени/;

- премахнати са ограниченията в приложението на съкратеното съдебно следствие при съответно прецизиране /в НК/ на редуцията на наказанията /§ 55 - чл. 369а е отменен/;

- дава се възможност прокурорът да повдига ново обвинение по време на съдебното следствие, когато установи основания за съществено изменение на обстоятелствената част на обвинението или за приложение на закон за по-тежко наказуемо престъпление /§ 48 - чл. 287, ал. 1/.

Промените в НПК са съществени, но с тях не се решават всички проблеми по разследването и има основания за искане на нови такива. Най-типичен пример за това е, неотменената разпоредба на чл. 234, ал. 7 НПК. Но всяка промяна е съпътствана от надеждата, че това е стъпка в правилната посока и следва да се изчака влизането в сила на ЗИДНПК и да започне прилагането на новите процесуални норми, за да се преценят резултатите.

2.3. Изменения в НК.

На 24.03.2010 г. беше приет Закона за изменение и допълнение на НК, който беше обнародван в ДВ, бр. 26/06.04.2010 г. и вече е част от действащото ни законодателство. С този закон са приети някои от исканите и подкрепяни от прокуратурата промени:

- промени се чл. 58а НК, който предвижда съразмерна редукция на наказанията при съкратеното съдебно следствие /§ 1 - чл. 58а/;

- предвиди се приложение на института на освобождаване от наказателна отговорност по чл. 78 а НК и по отношение на непълнолетни лица /§ 2, т. 2 - чл. 78а, ал. 6/;

- в чл. 212 НК като възможен предмет на документната измама е предвидено и недвижимото имущество /§ 31 - чл. 212, ал. 1/;

- подобри се разпоредбата на чл. 218б НК /§ 33 - чл. 218б/;

С приетите промени са увеличени са наказанията за редица престъпни състави, подобрена е редакцията на други, а два текста /чл. 247 и чл. 328/ бяха изцяло отменени.

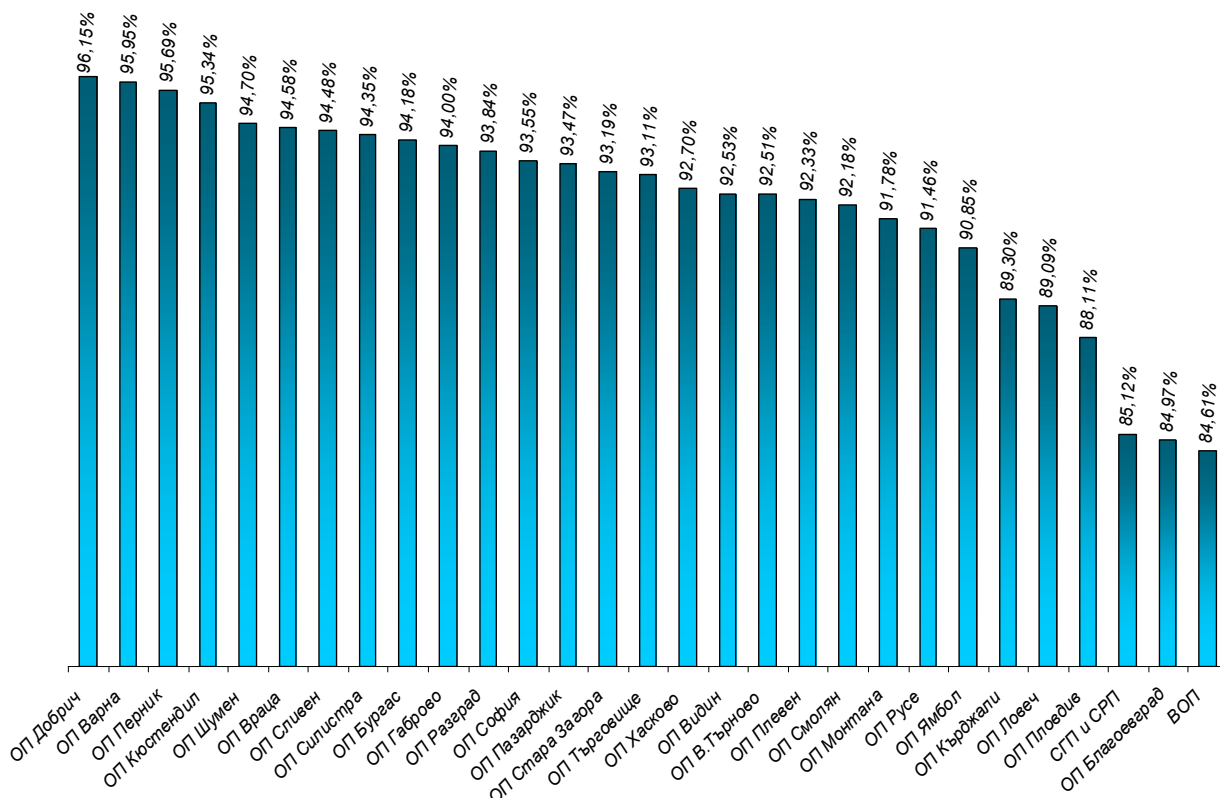
РАЗДЕЛ II. ДЕЙНОСТ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПРОКУРАТУРИ

1. ДОСЪДЕБНА ФАЗА

1.1. Преписки по следствения надзор.

Общият брой преписки, по които са работили прокурорите от териториалните прокуратури, е **351800** (332734 и 343286)²⁹. Останалите нерешени от предходната година са **45955**. Новообразуваните са **305485** (270843 и 287982). Констатира се увеличение с 12,8% на образуваните през 2009 г. преписки.

Общо за отчетния период прокурорите са **решили** 322046 (308616 и 311915) **преписки** или 91,5% от наблюдаваните в Прокуратурата. В последните години се констатира трайно висок **процент на решените преписки** (92,7% и 90,8%). По окръжни райони³⁰ разпределението е следното:

Фиг. 1. Процент на решените спрямо наблюдаваните преписки по окръжни райони.

Подобрена е сročността на приключване на преписките, считано от датата на образуването им до произнасяне на прокурора по същество. В предвидения от закона едномесечен срок прокурорите са решили 85,7% от случаите (85,5% и 78,5%). Само 1% от преписките са решени за повече от 6 месеца.

Постепенно се преодолява проблема, свързан и със сроковете на извършване на проверките. Причините за констатираното забавяне са натовареността на съответните органи в полицейските управления, трудностите по издирване на лица, изискване на писмени материали и документи. От друга страна, не винаги указанията на наблюдаващия прокурор се изпълняват точно от извършващия проверката, което налага връщането на преписките за допълнителна проверка. До забавяне води и обстоятелството, че по една немалка част от преписките, информацията, която следва да се събере (анализира) и проучи относно определени престъпления от общ характер,

²⁹ В скобите са посочени данните за предходните две години – съответно за 2008г. и за 2007г. Този начин на представяне на съпоставими данни е използван в целия текст на доклада.

³⁰ В окръжните райони се включват окръжната прокуратура и първоинстанционни районни прокуратури, принадлежащи на съответната ОП. СГП и СРП са един окръжен район – София град.

представлява банкова или данъчна тайна, което от своя страна налага съответното сезиране на компетентния съд или по други - се изчакват отговори на различни институции.

С **постановление за образуване** на досъдебно производство (ДП) са решени **71017** (68706 и 75844) преписки.

С **постановление за отказ** да се образува ДП са решени **134069** (126094 и 126226) преписки.

Изпратени по компетентност на други прокуратури са **20604** (22066 и 22419) преписки.

Териториалното разпределение на преписките по апелативни райони³¹ е следното (данните са представени в низходящ ред по процента на решенията спрямо наблюдаваните преписки, който е един от показателите за ефективност на работата на прокуратурите):

АП Варна – 50934 (53822)	решени – 95,5% (96,1%)	образувани ДП – 10350 (10292);
АП Бургас – 44017 (41434)	решени – 94,5% (95,3%)	образувани ДП – 7154 (7498);
АП В.Търново – 46848 (47079)	решени – 92,2% (93,2%)	образувани ДП – 9158 (8617);
АП Пловдив – 45348 (41334)	решени – 91,4% (93,4%)	образувани ДП – 11858 (10785);
АП София – 158359 (141888)	решени – 89,5% (90,3%)	образувани ДП – 31682 (30653);
ВоАП – 6294 (7177)	решени – 86,6% (92,1%)	образувани ДП – 815 (861).

Инстанционни преписки.

По жалби срещу постановленията на първоинстанционните прокуратури прокурорите от окръжните и апелативните прокуратури са се произнесли по **14382** (13467 и 16225) преписки. В сравнение с 2008 г., когато инстанционните преписки са 13467, се констатира намаление с 6,8%, което е функция на постъпилите в Прокуратурата жалби. **Потвърдени са 10670** (9818 и 12420), а **отменените са 3609** (3503 и 3653). Разпореждане за образуване на ДП при отмяната на актовете е дадено по **973** (791 и 754) проверени преписки, а по **431** - е отменено прекратяването на ДП. Частично потвърдените актове по инстанционни решения са 103 (146 и 152).

Констатира се положителна тенденция на **намаление неприключените и нерешени в края на периода** преписки **29754** - 8,5% от наблюдаваните (24118 и 31371).

С **15,6% се е увеличил броят на неприключените проверки** 12303 (10642 и 13494) от съответните органи, на които прокурорът е възложил такива проверка. Извън срока, определен от прокуратурата за извършване на проверката, са 3680 преписки, от тях над 3 месеца - 519 и над 6 месеца – 743. Макар взетите организационни мерки да дават положителни резултати надзорната дейност на прокурора по тях следва допълнително да се активизира.

От неприключените, чакащи окомплектоване са останали 1245 преписки, от тях – над 1 месец – 286. Това са преписки, по които прокурорите са изискали съответни документи, становища или самите преписки при инстанционен контрол, а материалите все още не са окомплектовани в края на отчетния период, за да бъдат докладвани на прокурора за произнасяне.

В края на периода 91% от преписките, по които прокурорът предстои да се произнесе са в рамките на законоустановения едномесечния срок.

³¹ В представените цифри по апелативни райони се включват данни за дейността на апелативната, окръжните и районните прокуратури от съответния район

1.2. Досъдебно производство.

1.2.1. Регистрирани и разкрити престъпления – по данни на МВР. Общо състояние на престъпността.³²

Данните за състоянието на престъпността през миналата година свидетелстват за увеличение в количествен аспект на регистрираните престъпления.

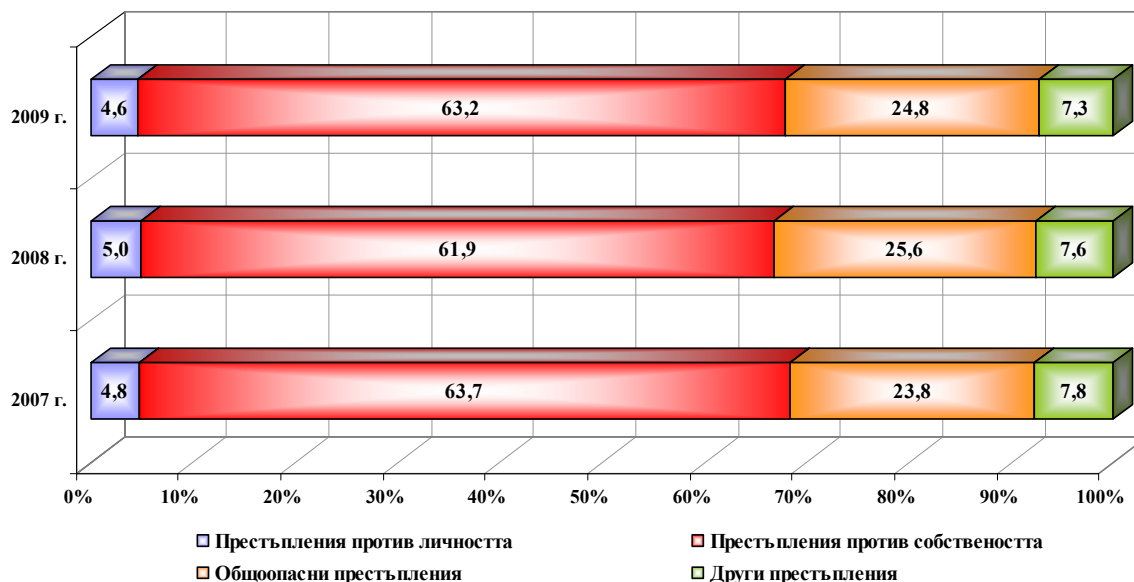
Регистрираните през 2009 г. криминални деяния (121 140) са с 6,9 на сто повече в сравнение с 2008 г. (113 340) и с около 1,0 на сто повече спрямо 2007 г. (119 967).

Коефициентът на престъпност за 2009 г. е 1592,6 и бележи ръст от 109,1 престъпления на 100 хиляди души население в сравнение с 2008 г. и от 22,4 спрямо 2007 г.

Структурата на регистрираната престъпност през 2009 г. се запазва в наблюдаваните през последните години параметри.

В общата картина на престъпността доминират престъпленията против собствеността, които съставляват 63,2 на сто от общия брой криминални деяния. Второ място в структурата заемат общоопасните престъпления с относителен дял от 24,8 на сто. Относителният дял на престъпленията против личността е 4,6 на сто при 5,0 на сто за 2008 г. и 4,8 на сто за 2007 г.

Структура на регистрираната престъпност

Фиг. 2 Структура на регистрираната криминална престъпност.

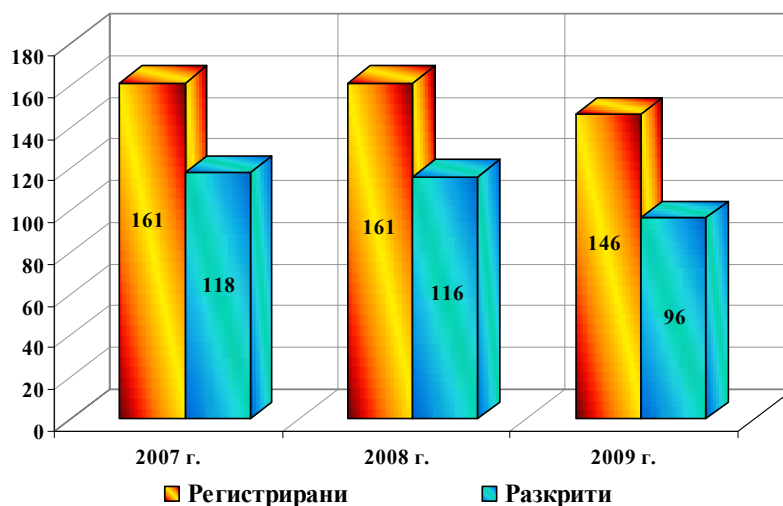
Общото увеличение на престъпността се дължи предимно на престъпленията против собствеността, при които се констатира ръст от 9,3 на сто спрямо 2008 г. и 0,3 на сто спрямо 2007 г.

Увеличава се равнището при грабежите (с 21,3 на сто спрямо 2008 г. и с 16,1 на сто спрямо 2007 г.). Спрямо 2008 г. кражбите бележат ръст от 7,8 на сто, но в сравнение с 2007 г. са намалели с 3,0 на сто.

При **престъпленията против личността** е регистриран спад от 2,4 на сто в сравнение с 2008 г. и с 2,9 на сто спрямо 2007 г.

³² Данните за 2009 г. са предварителни. Сравнителните данни за 2007 г. и 2008 г. са от официалната полицейска статистика.

Умишлени убийства - довършени

Фиг.3 Регистрирани и разкрити довършени умишлени убийства.

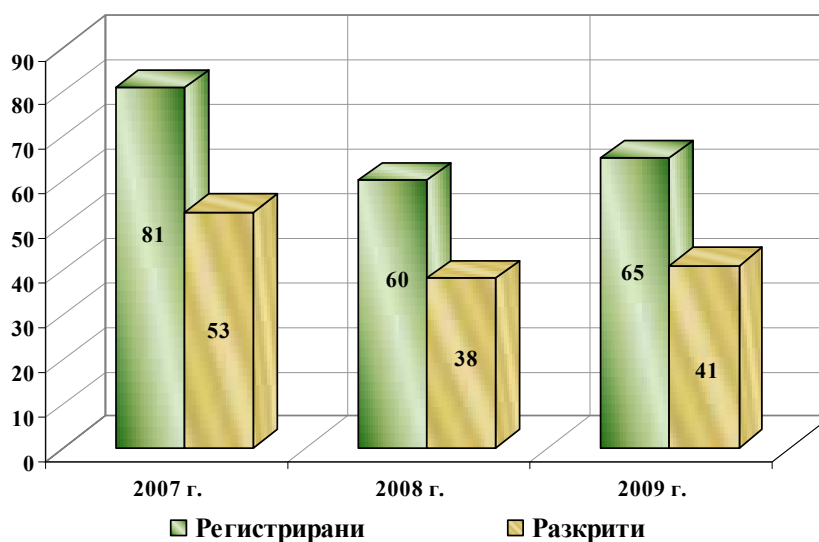
През 2009 г. умишлените убийства са 146, или с 9,3 на сто по-малко от 2008 г. и 2007 г.

От регистрираните умишлени убийства през 2009 г. са разкрити 96, или 65,8 на сто от случаите. През 2008 г. разкриваемостта е 72,0 на сто, а през 2007 г. 73,3 на сто.

В количествени параметри при опитите за убийство през 2009 г. се отчита тенденция на увеличение. Спрямо 2008 г. регистрираният ръст е от 8,3 на сто (25,9 на сто), но в сравнение с 2007 г. е отчетено намаление от 19,8 на сто.

От регистрираните през 2009 г. 65 опита за убийство са разкрити 41, или 63,1 на сто.

Умишлени убийства - опити

Фиг.4. Регистрирани и разкрити опити за убийства.

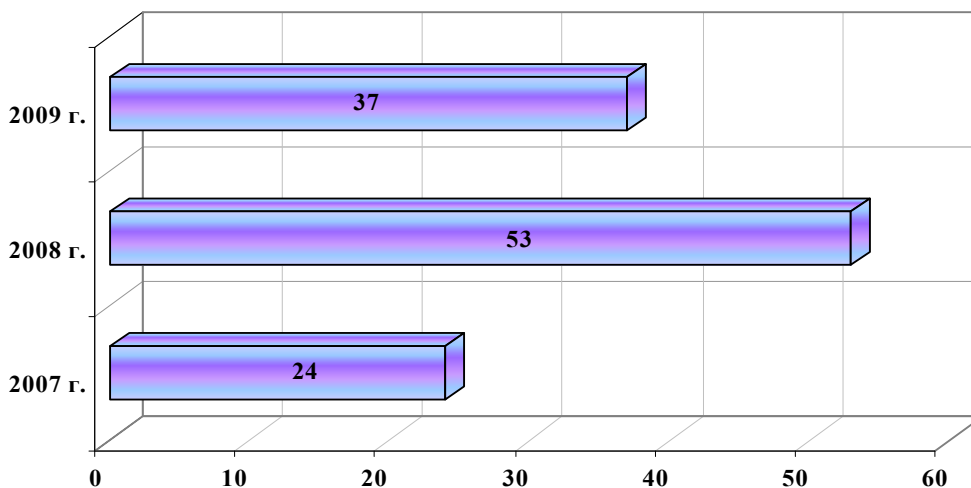
През 2008 г. от регистрираните 60 са разкрити 38, или 63,3 на сто. През 2007 г. разкриваемостта е била 65,4 на сто.

Общопасните престъпления бележат ръст от 3,9 сто спрямо 2008 г. и от 5,4 на сто спрямо 2007 г.

Палежите са се увеличили с 4,7 на сто спрямо 2008 г., но в сравнение с 2007 г. са намалели с 6,8 на сто.

Регистрирани са 37 взривявания на самоделни взривни устройства, или с 30,2 на сто по-малко от 2008 г. и с 54,2 на сто повече от 2007 г.

Взривявания

Фиг.5. Регистрирани взривявания на самоделни взривни устройства.

При посегателствата спрямо МПС е регистрирано намаление от 4,7 на сто спрямо 2008 г. и от 3,6 на сто спрямо 2007 г.

Регистрираните престъпления, свързани с наркотици са се увеличили в сравнение с предходните години. Спрямо 2008 г. е отчетен ръст от 26,7 на сто, а спрямо 2007 г. - 27,3 на сто.

Общата **разкриваемост** през 2009 г. е с по-ниска относителна стойност в сравнение с предходната година.

През 2009 г. от регистрираните 121 140 престъпления са разкрити 58 082, или 48,0 на сто. За 2008 г. от регистрираните 113 340 престъпления са разкрити 54 692, или 48,3 на сто. За 2007 г. при регистрирани 119 967 са разкрити 57 209, или 47,7 на сто.

Нараства броят на разкритите престъпления, регистрирани през минали години. През 2009 г. са разкрити 10 320 престъпления от минали години, което е с 15,2 на сто повече от 2008 г. (8 958) и с 18,4 на сто повече от 2007 г. (8 715).

Престъпления в икономиката.³³

В групата на икономическите престъпления се включват престъпленията против собствеността, против интелектуалната собственост, против стопанството, финансовата, данъчната и осигурителната системи, против дейността на държавни органи и обществени организации, документните, компютърните престъпления.

През 2009 г. са разкрити общо 10 790 икономически престъпления, или с 1 437 повече от 2008 г. (9 353) и с 1 323 повече от 2007 г. (9 467).

През 2009 г. се запазва тенденцията от 2007 г. и 2008 г. за превес на престъпленията против стопанството, финансовата, данъчната и осигурителната система. Разкрити са 3 565 престъпления, което представлява 33,0 на сто от общия брой разкрити икономически престъпления.

Наблюдава се незначителен спад в относителния дял спрямо 2008 г. (33,2 на сто, или разкрити 3 103 престъпления) и спрямо 2007 г. (34,4 на сто, или разкрити 3 255 престъпления). В тази група най-висок е относителният дял на разкритите престъпления в горското стопанство (чл. 235 - чл. 236 НК) - 39,3 на сто (36,4 на сто за 2008 г. и 32,8 на сто за 2007 г.).

³³ Данните включват всички икономически престъпления, чийто извършител е установен през периода, независимо от годината на регистрирането им. Сравнителните данни за 2007 г. и 2008 г. са от официалната полицейска статистика. Данните за 2009 г. са предварителни.

На второ място са разкритите 3 391 документни престъпления (чл. 308 - чл. 319 НК) с относителен дял от 31,4 на сто, срещу 32,3 на сто за 2008 г. (3 019) и 31,7 на сто за 2007 г. (3 005).

Следват престъпленията против собствеността - 2 526, с относителен дял 23,4 на сто (за 2008 г. - 2 200, или 23,5 на сто; за 2007 г. - 2 363, или 25,0 на сто). В тази група престъпления най-висок е делът на разкритите измами (чл. 209 - чл. 213 НК) - 1 432, или със 71 повече от 2008 г. и с 11- от 2007 г.

Престъпленията против дейността на държавни органи и обществени организации се нареждат на четвърто място с 542 разкрити случая, или относителен дял от 5,0 на сто (4,5 на сто за 2008 г.; 3,9 на сто за 2007 г.).

По линия на противодействие на корупцията, през 2009 г. са разкрити 134 случая на подкуп (чл. 301 - чл. 307а от НК) и 408 престъпления по служба (чл. 282, без ал. 5 - чл. 285 от НК).

Разкрити са 8 компютърни престъпления и 238 закононарушения против интелектуалната собственост.

Противодействие на организираната престъпност.

През 2009 г. според доклада на МВР частично или напълно е пресечена дейността на 176 организирани престъпни групи (ОПГ), извършващи престъпления на територията на страната, в страни-членки на ЕС и извън Европейския съюз. Осъществени са активни действия за ограничаване трафика на наркотици, трафика на хора и нелегална миграция, изпирането на пари, фалшифицирането на валута и стоки, кражбите на интелектуална собственост и корупцията.

Наркотици

През 2009 г. се наблюдава ръст в трафика на наркотични вещества и прекурсори с 6,37 на сто спрямо 2008 г. Иззети са около 10 т суха и зелена маса канабис; над 580 кг, 6 900 таблетки, 164 дози, 301 ампули различни наркотични вещества; над 19 кг и 40 л прекурсори.

Неутрализирани са 62 ОПГ (51 за 2008 г.) за трафик, разпространение и производство на наркотични вещества, т.е. увеличение с 21,6 на сто.

Разкрити са 16 контрабандни канала, 3 нелегални лаборатории за производство на синтетични наркотици и 6 оранжерии за отглеждане на канабис.

Трафик на хора

Неутрализирани и частично реализирани са 30 ОПГ (41 за 2008 г.) за трафик на хора със 159 участници, намаление с 26,8 на сто.

Разкрити и неутрализирани са 29 канала за трафик на жени с цел сексуална експлоатация, срещу 47 за 2008 г., намаление с 38 на сто.

На 22 лица, извършващи трафик на жени с цел сексуална експлоатация, е издадена Европейска заповед за арест, от които са задържани 10 български граждани, срещу 34 за 2008 г.

В полза на държавата е конфискувано имущество в размер на 350 хил. лв., придобито от престъпна дейност, свързана с трафик на жени с цел сексуална експлоатация.

Отвлечения

През 2009 г. отвлеченията са 11, а през 2008 г. броят им е 7. Успешната операция "Наглите" и неутрализирането на ОПГ, организираща и извършила един опит и 12 отвлечения, оказва силен възпиращ ефект върху престъпните структури.

Извън "Наглите" през годината са осъществени 3 отвлечения за откуп в София, Ловеч и Стара Загора и 2 в Бургас и Велико Търново, при които са предявени искания за парични суми към пострадалите. Разкрити са 3 случая в Бургас, Велико Търново и Ловеч, вкл. сред задържаните е лидер на ОПГ.

Фалшификации

През 2009 г. частично или изцяло са реализирани общо 25 ОПГ със 127 участници (20 ОПГ със 125 участници за 2008 г.).

Разкрити са печатна база за изготвяне на фалшиви евробанкноти; 3 печатни бази за изготвяне на фалшиви документи; 8 производствени бази за изработване на сканиращи устройства и 2 бази за съхранение на неистински документи за самоличност.

Пране на пари

За периода общо е работено по 583 преписки за пране на пари с 817 участници. За сравнение през 2008 г. е работено по 491 преписки за пране на пари с 647 участници.

Установените щети през 2009 г. са за над 140,6 млн. лв., над 6,7 млн. евро и над 6,2 млн. щ.д. За сравнение през 2008 г. щетите са за над 23 млн. лв., над 1 млн. евро и над 6 млн. щ.д.

Компютърни престъпления

Полицейските служби са работили по 221 случая, свързани с компютърни престъпления (171 за 2008 г.).

Реализирани са 4 ОПГ по чл. 321 от НК за онлайн хазарт, изнудване, банкови измами и фалшификации с 17 участници и над 30 лица, съпричастни към дейността им. В сравнение с 2008 г. реализираните ОПГ са 5 с 13 участници.

Иззети са 6 518 оптични диска, 118 компютърни системи, 23 сървъра, 16 682 фалшиви артикула и др. Спрени и предотвратени са щети за над 217 хил. лв.

Противодействие на корупцията

През 2009 г.* от органите на полицията са разкрити 1634 престъпления, свързани с корупционни практики или с 18,2 на сто повече в сравнение с предходната година. Разкрити са 134 случая на подкуп. Преобладават извършените престъпления, свързани с присвояване - 617 и данъчните престъпления - 375. Разкритите престъпленията по служба са 408, безстопанственост - 57 и сключване на неизгодна сделка - 43.

Предвид на това, че полицейското разследване е основна форма, приложима в 98% от разследваните престъпления анализ за 2009 г. е направен в съответните точки на раздели II и III на настоящия доклад, касаещи досъдебното производство и отделно трите форми – незабавно и бързо производство и досъдебни производства, разследвани по общия ред.

1.2.2. Дейност на военните разследващите органи на МО.

От военни разследващи полицаи в служба „Военна полиция“, през 2009 г. са проведени разследвания по 788 военни досъдебни производства (ВДП). От тях, през отчетния период са новообразувани 683, което е увеличение с 26,8% в сравнение с 2008г., когато са 500 (през 2007 г. – 546). От тях при условията на неотложност на основание чл. 212, ал. 2 от НПК са новообразувани 92 ВДП, което е намаление с 25,2% в сравнение с 2008 г., когато са 123. Новообразувани на основание чл. 212, ал. 1 от НПК са 590 ВДП, което е увеличение с 36,1% в сравнение с 2008 г., когато са 377. Останали на производство от 2008 г. са 105 ВДП. Приключени са разследванията по 681 ВДП, като се запазва тенденцията към завишаване на броя на ВДП приключили, с обвинително заключение – 438, което е увеличение с 28,9% в сравнение с 2008 г., когато са 311 (през 2007 г. – 346). Приключилите ВДП с мнение за прекратяване са 162, което е относително в същите граници, както предходните години. С мнение за спиране са 22 ВДП, което е спад с 37 % в сравнение с 2008 г. (35 ВДП) и 57 % в сравнение с 2007 г. (52 ВДП).

През отчетния период от военни разследващи полицаи са водени 10 ВДП, на специален надзор от по-горните прокуратури.

За разследване през 2010 г. са останали 107 ВДП.

От военен разследващ полицаи в служба „Военна информация“, през 2009 г. е проведено разследване по 1 ВДП, за извършено престъпление по чл. 219 от НК, което е прекратено на основание чл. 24, ал. 1, т. 4.

* Данните от АИС “Централна полицейска статистика” са предварителни.

Структурата на регистрираната престъпност се запазва без съществени изменения. Продължават да са структурироопределящи военните престъпления (34,6%), следвани от престъпленията против собствеността (29,03%), престъпленията по транспорта (14,16%), документни престъпления (4,95), против дейността на ДО, ОО и ЛИПФ (4,95), против личността (4,67%) и т.н.

Запазва се очерталата се през предходните години тенденция на увеличение на броя на регистрираните престъпления, извършени от служители или на територията на обекти и съоръжения на Министерство на отбраната.

През 2009 г. са регистрирани 706 престъпления, което е увеличение с 34,1% в сравнение с 2008 г., когато са регистрирани 577 и с 10,4% в сравнение с 2007 г. (632).

Общото увеличение на регистрираната престъпност се дължи предимно на нарастването на броя на военните престъпления с 47,9% и престъпленията против собствеността с 34,1%, спрямо 2008г. (съответно с 70,9% и 11,7% спрямо 2007 г.) Сnižава се равнището на регистрираните престъпления против стопанството, с 46,1% спрямо 2008г. (и 44 % спрямо 2007г.).

По видове регистрирани престъпления, са както следва:

Престъпления против собствеността – 205, което е увеличение с 18,2% в сравнение с 2008 г., когато са 135 (през 2007 г. - 181). Преобладаващи при тях са кражбите и документните престъпления.

Престъпленията против личността са 33 и се запазват относително на същото равнище в сравнение с 2008 г., когато са 30 (през 2007 г. - 43).

Военните престъпления са 244 и са основен дял от регистрираните. Същите бележат значително увеличение - с 47,9% повече в сравнение с 2008 г., когато са 127 (през 2007 г. - 71). Преобладаващи при тях са престъпленията против караулната, постовата, патрулната, вътрешната и граничната служба, както и отклоненията от военна служба.

От регистрираните общоопасни престъпления най-голям дял заемат тези по транспорта - 100, което е спад с 19,3% в сравнение с 2008 г., когато са 124 (през 2007 г. - 172). При тях основните са ПТП и управление на МПС след употреба на алкохол. Забелязва се незначително намаляване на възрастовата граница на извършителите на този вид престъпления.

Престъпления свързани с наркотици – 9, през 2008 г. – 4 (през 2007 г.-17).

Общоопасни престъпления, извън посочените по горе – 20.

Извършени други престъпления, извън посочените – 11.

Запазва се тенденцията на увеличение на броя на ВДП, приключили с мнение за обвинително заключение, като са разкрити престъпления по 438 ВДП, което съставлява 55,5 % от водените през периода ВДП (788), в сравнение с 2008 г. – 50% и с 2007 г. – 48,1%.

Постигнатата разкриваемост, при проведените разследвания по ВДП за извършени престъпления от неизвестен извършител е ниска.

Новообразуваните ВДП, при спазване на процесуалните принципи за наличието на законен повод и достатъчно данни, са във връзка с получени първоначални данни за извършени престъпления от извършители по категории, както следва: сержанти – 156; войници – 449, цивилни служители – 22 и лица извън структурите на МО – 24.

Общият брой, установени извършители на престъпления при приключване на разследването по ВДП е 531, което е увеличение с 17,1% в сравнение 2008 г., когато са 440, като най-голям е дела на извършителите от състава на войниците, следвани от сержантите и т.н.

През периода са възстановени щети на стойност около 105 868 лева.

През отчетния период организацията на работата на **военните разследващи полицаи** бе на добро ниво. Спазвани са законоустановените срокове при провеждане на разследването.

Наред с положителните страни в работата на военните разследващи полицаи, в отделни случаи са допускани слабости, като: пропуски при провеждане на огледи на местопроизшествия, приобщаване на иззетите вещи и предмети като вещевени доказателства не по установения в НПК ред, неправилно изготвяне на протоколи за извършени действия по разследването, грешки при подреждане на материалите по делата и изготвянето на описи. Допуснатите по-горе слабости са довели до връщане на дела за извършване на допълнителни действия по разследването и проблеми при доказването на извършените престъпления.

Все още в отделни случаи се показва непознаване на нормативната уредба от военните разследващи полицаи, като се използва неправилна и процесуално недопустима терминология, която е в правомощията на прокурора и е ясно, точно и недвусмислено регламентирана в НПК.

Основен проблем при разследването на престъпления се явява недостига на финансови средства за изплащане на сумите по назначените в хода на досъдебните производства експертизи на външни вещи лица, както и невъзстановяването на направените разходи за изготвени експертизи от вещи лица и експерт-криминалисти служители на Министерство на отбраната. В тази връзка, все още не са изплатени значителна част от дължимите суми, като по този начин се създава реална предпоставка да бъде отказвано изготвянето на възложените експертизи от вещи лица извън състава на Министерство на отбраната, чрез използването на различни процесуални възможности, което съществено ще затрудни спазването на процесуалните срокове и доказването на престъпните деяния.

Очерталата се тенденция на ниска разкриваемост през последните години намира израз в натрупването на все по-голям брой ВДП срещу неизвестен извършител. Резултатите в това отношение изцяло са в зависимост от ефективното и целенасочено провеждане на оперативно-издирвателни мероприятия от съответните органи, на които е предоставена компетентност и разполагат със специфични методи и средства за разкриване на престъпленията.

Други причини, свързани с практически трудности при извършване на разследването са: незапазване на местопроизшествието от страна на длъжностните лица, които са го посетили първи, несвоевременна комуникация от страна на съответните оперативни дежурни и др.

Не маловажен проблем се явява и ограничената компетентност на органите от служба „Военна полиция”, спрямо граждански лица извън структурите на Министерство на отбраната. Не веднъж същите не се явяват при призоваване, не желаят да дават обяснения по конкретни казуси и да оказват съдействие, както и да предоставят на извършващите проверките необходимите документи, без които е невъзможно решаването на преписката по същество.

В някои от случаите, при възложените проверки се установява противоречие със ЗСВ или сигналите не съдържат никакви данни за конкретно извършено престъпление.

В изпълнение на решение на ВСС по Протокол № 50/03.12.2008 г., заповед № ЛС-239/02.02.2009 г. на Главния прокурор на Р. България и заповед № 37/06.02.2009 г. на административния ръководител на ВАП са провеждани регулярни срещи между магистрати от военния съд и прокуратура и разследващи полицаи, с цел преодоляване на причините за връщане на делата за доразследване и за подобряване на работата по делата със значим обществен интерес.

През отчетния период са изготвени инструкции, заповеди, разпореждания и указания с цел подобряване организацията и качеството на работата по разследването на ВДП и извършването проверки по постъпили сигнали и съобщения, както и предложения за промени в нормативната уредба.

От 01.02.2010г. са в сила инструкция за взаимодействие между Прокуратурата на Република България и служба „Военна полиция” и заповед на директора служба „Военна полиция” относно организацията, реда за действие и задълженията на военно-

полицейските органи и мерките, които следва да вземат при получаване на сигнал за произшествие, на основание чл. 17 от инструкцията.

Следва да бъде разширена компетентността на органите от служба „Военна полиция“ при предотвратяване, разкриване и разследване на престъпления от общ характер, по отношение на: престъпления, извършени от или в съучастие със служители на министерството и/или на територията на обекти и съоръжения на министерството; лица, упражняващи трудово правоотношение в търговските дружества с принципал министъра на отбраната, което налага предприемането на необходимите действия за промяна като в процесуалния, така и в материалния закон.

Необходимо е и подобряване координацията и взаимодействието с органите на МВР при разследването и разкриването на различни видове престъпления, както и повишаване на професионалната квалификация и специализация на служителите от Министерство на отбраната имащи отношение към разкриването и разследването на престъпления.

До подобряване на резултатите ще доведе и екипния принцип на работа по дела с фактическа и правна сложност, както в срока на разследването на досъдебното производство, така и след спирането му, до издирване на извършителите на инкриминираното деяние.

1.2.3. Дейност на Националната и окръжните следствени служби.

Изминалата 2009г. е характерна със структурна промяна - преминаване на следствените органи към Прокуратурата с изменението на ЗСВ - ДВ бр.33 / 30.04.2009 г. и конституционно дело № 4 / 2009г. във връзка с тези разпоредби.

През 2009 г. се наблюдава запазване на обема на работа в НСлС спрямо 2008 г.

Разследвани са 637 досъдебни производства, от които 306 са останали неприключени от 2008 г. През 2009 г. са образувани 178 ДП и 11 са превъзложени. Общо в регистъра на НСлС през 2009 г. са заведени 185 ДП, през 2008 г. са заведени 181. През 2009 г. са възобновени 107 досъдебни производства при 137 през предишната година.

От прокуратурата с указания са върнати 35 ДП, колкото са били през миналата година.

Приключени са 309 ДП, от които с обвинително заключение са изпратени 88 досъдебни производства, за прекратяване - 110, за спиране - 111. За сравнение през 2008 г. са приключени 335 ДП, от които с обвинително заключение са изпратени 95 досъдебни производства, за прекратяване - 109 ДП, за спиране - 131 ДП.

Към 01.01.2010 г. на производство са останали 316, докато към 1.01.2009г. са били 306 досъдебни производства.

По изпратените с обвинително заключение 88 досъдебни производства през 2009г. са били привлечени като обвиняеми 181 пълнолетни български граждани. С мярка "Задържане под стража" са 12 лица, с друга мярка - 143, допълнително са привлечени 68. Нанесени са щети за 51 162 025 лв. За сравнение през 2008 г. са привлечени като обвиняеми 200 лица. С мярка "Задържане под стража" са 9 лица, с друга мярка - 145 лица, допълнително са привлечени 32 лица, 182 са пълнолетни български граждани и 15 са чужденци.

Средномесечно през 2009 г. в НСлС са работили 73 следователи, при 81 през 2008 г. Докато през 2008 г. на база всичко разследвани дела на един следовател са се падали по 8.56 разследвани, по 4.77 приключени и по 1.18 изпратени с обвинително заключение досъдебни производства, то през 2009 г. на един следовател на база всичко разследвани дела се падат по 8.69 разследвани, по 4.38 приключени и по 1.20 изпратени с обвинително заключение.

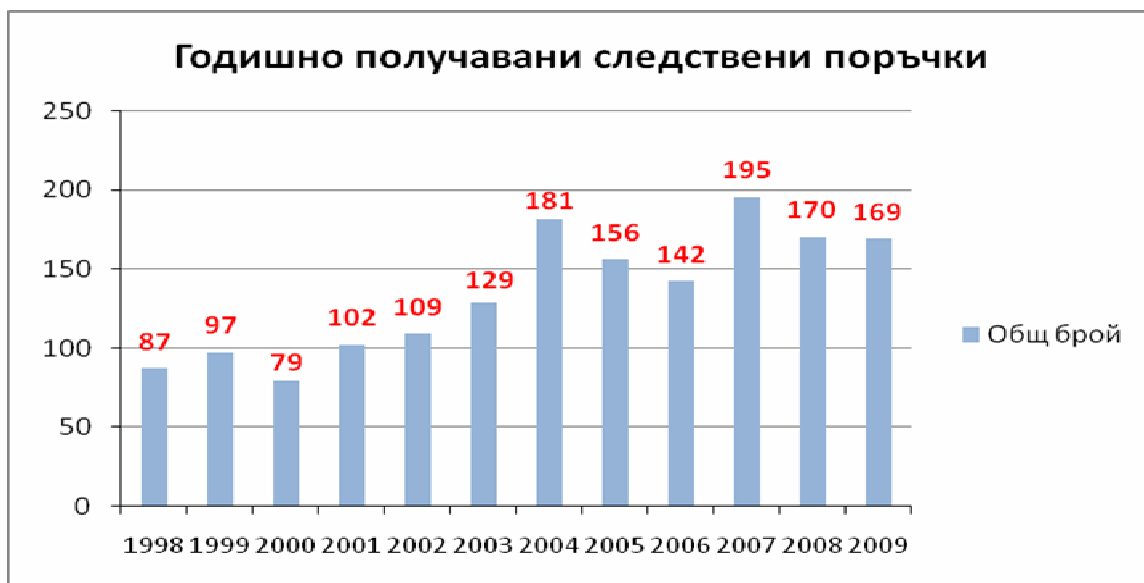
През 2009г. на следователите от Националната следствена служба са били възложени за изпълнение 169 основни следствени поръчки (СП), от които 83 през първото шестмесечие и 86 през второто и 9 допълнителни такива.

Общо през изминалата 2009г. е работено по 204 поръчки за международна правна помощ - новополучените 169 плюс 35, останали неизпълнени от предходната година.

През отчетната година са били удовлетворени общо 163 молби за правна помощ на чужди държави - 74 за първото полугодие и 89 за второто. Към дата 01.01.2010г. са останали неприключени 40 следствени поръчки.

За трета поредна година най-много поръчки за международна правна помощ са получени от Република Турция, техният брой е 33. На второ място по изпратени молби са съответните компетентни органи от Република Гърция - 20, следва Федерална Република Германия с 16 и т.н.

В сравнение с 2005г. и 2006г. броят на следствените поръчки се е увеличил, но спрямо 2007г. се отчита намаление с 12%.

Фиг.6. Получавани следствени поръчки по години.

Към 31.12.2009г. са останали неизпълнени 40.

Най-често възлаганите за изпълнение на НСлС поръчки за международна правна помощ са свързани с притежание, производство, търговия, трафик и контрабанда на наркотици - 21, следват случаите на въвеждане в заблуждение и измами - 18, а на трето място са наказателните дела, свързани с трафик и търговия с хора – 17 и документните престъпления – 17.

През 2009 г. броят на разследваните досъдебни производства в **окръжните следствени отдели намалява.**

През 2009 г. са разследвани два пъти по-малко досъдебни производства отколкото през 2008 г. - 8412, докато през 2008 г. са разследвани 16 075. Броят на новообразуваните ДП се е увеличил от 576 на 1415, което е с 839 дела повече. През 2009 г. са възобновени 3880 дела, докато през 2008 г. са възобновени 8230 ДП.

С обвинително заключение са изпратени 1598 досъдебни производства. По тях са били привлечени 2823 обвиняеми лица, от които 49 са чужденци и 58 са непълнолетни български граждани, 73 лица са с мярка „задържане под стража“. За сравнение през 2008 г. с обвинително заключение са приключени 2827 ДП, привлечени са 5113 обвиняеми лица, от които 79 чужденци и 206 непълнолетни български граждани, 68 лица са били с мярка „задържане под стража“.

С мнение за прекратяване са изпратени общо 2599 ДП, от тях на осн. чл.24,ал.1,т.1 - 745 досъдебни производства.

С мнение за спиране са изпратени 2176 ДП. Спрените срещу неизвестен извършител са 531, което съставлява 24 % от всичко спрените ДП.

При сравняване на резултатите в отделните ОСЛО трябва да се има предвид, че в някои ОСЛО броят на разследваните и приключените ДП е даден с натрупване по месеци, докато в други е отчитано последното състояние на едно ДП според указанията. По този начин в редица окръжни следствени отдели броят на разследваните, приключените и изпратените с обвинително заключение ДП е по-голям, тъй като едно ДП може да бъде приключено и възобновено многократно през годината.

Натовареността, изчислена на база всичко разследвани ДП общо за страната е 24. Най-висока натовареност е отчетена в ОСЛО Шумен - 86, Ямбол - 53, Монтана и Благоевград — по 50. Най-ниска е натовареността в ОСЛО Ловеч — 7 и в Окръжния следствен отдел при ОП гр. София - 8 досъдебни производства.

Натовареността, изчислена на база всичко приключени, обединени и изпратени ДП общо за страната е 19. Най-висока е в ОСЛО Шумен - 75. Най-ниска е натовареността в Ловеч - 5 ДП.

Натовареността, изчислена на база приключени с обвинително заключение ДП общо за страната е 5. Най-висока е в ОСЛО Монтана - 11. Най-ниска е в Кюстендил - едно ДП.

За сравнение през 2008 г. един следовател в ОСЛО е разследвал средно 45, приключил е 39 и е изпратил с обвинително заключение 8 досъдебни производства.

Броят на неприключените досъдебни производства в окръжните следствени отдели и НСлС към 01.01.2010 г. е намалял в сравнение със същата дата на 2009 г. - от 2376 на 1934, което е с 442, или с 18,6 % по-малко. Най-много висящи досъдебни производства има в Следствения отдел при СГП - 544, НСлС - 316, Варна — 135, Бургас — 116, Пловдив 103. Най-малко са в Смолян — 5 ДП. За сравнение в началото на 2009 г. в Следствения отдел при СГП на производство са били 704, НСлС - 306, Пловдив - 173, Варна - 158 досъдебни производства.

С промяната в ЗСВ отговорностите за Единната информационна система за противодействие на престъпността бяха прехвърлени от министерството на правосъдието - към Главния прокурор. Това даде възможност работата по системата да получи ново развитие след три годишен застой.

Със заповеди на Главния прокурор бе назначен ръководител на Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП, а по щата на НСлС бе направена структурна промяна и бе създаден нов отдел „ЕИСПП“. Формиран бе и Междуведомствен експертен съвет (МвС). Бързо бе разработена и приета от Министерския съвет нова Наредба. Създадена бе добра организация и в по-напрегнат график на заседания на МвС и Междуведомствената експертна комисия, започна решаването на въпросите на системата.

Очертаха се два проблема. Първият - невъзможността да бъде изпълнено счетоводното прехвърляне на активите на ЕИСПП за времето от 2001-2009 г. от Министерството на правосъдието към Прокуратурата. Установено бе че липсва първична финансова документация за извършените разходи на бюджетни „заемни пари“ и средства по програми. Въпреки многократните напомняния - предаването още не е приключило.

Вторият проблем пред ЕИСПП е, че въпреки заявеният приоритет на довършването и пускането в действие на системата - няма финансови средства. Даже разсрочената за тригодишен срок План-програма за пускане на ЕИСПП в действие може да остане неосигурена със средства. Това поставя под съмнение възможностите за реализиране на ЕИСПП, доколкото при рестриктивния бюджет за 2010 г. Прокуратурата няма достатъчен бюджет дори за заплащане на дейностите, свързани с ядрото на системата (централната компонента), за която отговаря съобразно ЗСВ.

1.2.4. Обобщени данни на Прокуратурата на РБ по видове досъдебни производства и съобразно систематиката на НК, вкл. по отношение пострадалите от престъпления. Срочност на разследването.

През отчетния период прокурорите са осъществявали наблюдение - **ръководство и надзор по 354867** (440693 и 495361) ДП (незабавни, бързи и ДП, образувани по общия ред). В това число се включват и спрените в предходни години, както и прекратените по давност през отчетния период.

При приблизително константни данни за новообразуваните дела, се отчита намаление с 85826 на наблюдаваните в сравнение с 2008г. Това се дължи на продължаващата дейност на Прокуратурата да ревизира и се произнася по дела от предходни години, което сочи на овладяване на проблема и най-вече недопускане в бъдеще просрочие на дела и изтичане на давност за търсене на наказателна отговорност.

Намалението на наблюдаваните ДП е характерно за всички органи, осъществяващи разследване:

- разследващ полицай – 300411 (343260 и 335153),
- следовател – 53867 (88826 и 151889),
- прокурор – 589 (796 и 1173).

Основната функция на прокурора е по ръководство и надзор на разследването, повдигане и поддържане на обвинението в съдебно заседание. По-ниският брой разследвания от прокурор не би следвало да се отчита в негативен аспект. Самостоятелно водените разследвания от прокурорите, при сега действащото законодателство, недостатъчния капацитет и опит на разследващите полицаи, както и ограничените правомощия на следователите, се ползваха като процесуална възможност за преодоляване на съществуващи проблеми по отношение качеството на разследване. С очакваното административно укрепване на разследващите органи (вкл. с последните изменения на НПК относно компетентността на следователите), съвместните екипи на разследване с участие на представители на ДАНС, данъчни и митнически органи под ръководството на прокурори на местно ниво от компетентната първоинстанционна прокуратура, а на национално ниво - от ВКП, би следвало да действат значително по-ефективно.

Приключените досъдебни производства са общо 173225 (177886 и 200915). От делата на производство приключените съставляват 81,3%. По останалите дела разследването продължава и през 2010 г.

Срокове на разследване на делата:

- в 2-месечен срок – 112866 (106648 и 125337),
- в 6-месечен срок – 40899 (46913 и 45672),
- в срока, продължен от главния прокурор – 5002 (5783 и 5942).

Разследването е приключило в законовите срокове по 89,1 % от общия брой приключени дела.

По отношение на останалите **висящи 52511 дела** в края на периода, които съставляват 14,8%, се констатира **положителна тенденция на намаляване на техния брой** (54418, 59048).

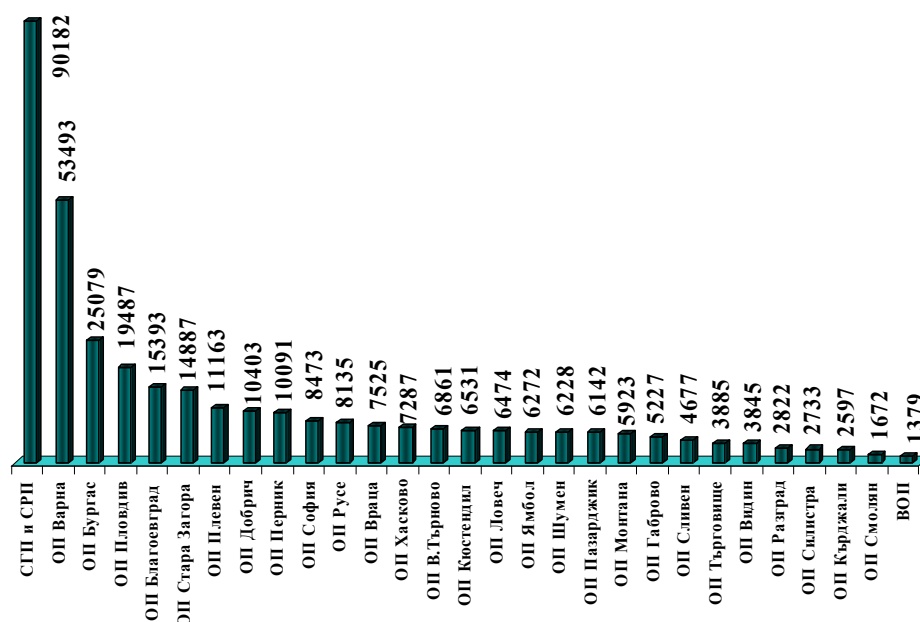
Новообразуваните ДП са 139894 (131757 и 149532), което съответства на регистрираната и разкрита престъпност. Необходима е по-голяма активност на прокурорите при взаимодействието с контролните органи за установяване на данни за извършени престъпления, както и образуване на дела след самосезиране.

Пострадалите физически лица от извършени престъпления по новообразуваните ДП са общо 78411, от които 51837 мъже и 26574 жени. Пострадалите непълнолетни лица са 2382 (младежи – 908 и девойки – 1474). Малолетните жертви на престъпления са 1015 – от тях 511 момичета и 504 момчета. Най-голям е броят на пострадалите лица от престъпления против собствеността (глава V НК) – 57544, престъпления против личността (глава II НК) – 8733 и общоопасни престъпления (глава XI НК) – 8655.

Непълнолетните пострадали лица са най-много при престъпленията против собствеността – 1330, против брака и семейството (глава IV НК) – 454 и против личността – 426. Най-много **малолетни лица** са пострадали от престъпления против брака и семейството – 432 и против личността – 320.

Пострадалите юридически лица са 8836, като най-голям е броят им също при престъпленията против собствеността – 6253, а против стопанството са 1582.

Териториалното разпределение на **наблюдаваните ДП** през полугодieto съответства на регистрираната престъпност в съответните **окръжни райони**:

Фиг. 7. Разпределение на наблюдаваните ДП по окръжни райони.

Законодателните промени в края на 2008г. (ЗИД НПК ДВ, бр.109/23.12.2008г.) се отразиха на допълнителното стесняване компетентността на военните прокуратури през 2009 г., което наред със спецификата на дейността им, доведе и до намаляване обема на делата.

Видове досъдебни производства:

Незабавни производства.

През отчетния период в районите на апелативните прокуратури в страната са образувани и наблюдавани **1263** (1196 и 687) незабавни производства (НП), както следва: АП Пловдив – 541; АП Варна – 284; АП В. Търново – 239; АП София – 137; АП Бургас – 61; ВоАП – 1 НП. Видно е, че както и през 2008г., в пъти повече НП се образуват в района на АП Пловдив, в сравнение с техния брой в София и Бургас, което сочи на максимално добра местна координация и взаимодействие на компетентните органи.

Незабавните производства са 0,4% от новообразуваните ДП за страната. В сравнение със същия период на 2008 г. **увеличението на НП е с 5,6%**. Очевидно е, че е подобро взаимодействието между Прокуратурата и полицейските разследващи органи и на национално ниво, което е довело до по-висока ефективност на този вид диференцирана процедура.

Приключени от разследващите органи са 1232 (1192 и 685) незабавни производства, в законоустановения срок: общо 1231 НП; 1195 НП в 3-дневен срок; 36 НП в срок до 8 дни и 1 – над 8 дни. Останали са 5 неприключени при разследващ орган

НП в сроковете, предвидени в НПК. Решени³⁴ от прокурор са 1163 (1116 и 593) НП. От тях – 1103 са внесени в съда и 51 са прекратени.

Бързи производства.

През 2009 г. от районите на апелативните прокуратури в страната са наблюдавани 11506 (10155 и 9337) бързи производства (БП), които съставляват 8,2% от всички новообразувани дела. Налице е **увеличение с 13,3%**, в сравнение с миналата година.

Независимо от подобрените показатели, основен проблем се явява действащата процесуална регламентация на бързите производства, вкл. допускаща прилагане на общите правила. Вместо изключение – на практика се прилагат общите правила. Продължава да е недостатъчен кадровият потенциал на разследващите полицаи, както и да е прекомерна натовареността им. Необходима е допълнителна специализация и укрепване на административния им капацитет.

Допълнителен аргумент е увеличението с 18,7% на бързите производства, по които прокурорът е разпоредил разследването да се извърши по общия ред – 4201 (3540 и 2878).

Териториално разпределение на БП по апелативни райони: АП София – 4547; АП Пловдив – 2971; АП В. Търново – 1804; АП Варна – 1169; АП Бургас – 1015 дела; ВоАП – няма образувани БП.

Новообразуваните БП за отчетния период са 11354.

Разследването е приключено по 11116 БП:

- в 7-дневен срок - 10150;
- в срока, определен от прокурора – 895;
- над 14 дни са приключени 71.

Неприключени при разследващ орган в края на периода са 124.

Общо решени от прокурор са 7271 БП (6617 и 6353). Срочност на решаване от прокурор:

- в 3-дневен срок – 7239;
- над този срок – 32 БП (РП София – 16, РП Благоевград – 7, РП Левски – 7, ОП Варна – 1 и РП Петрич - 1).

По 87% от решенията 7271 БП са внесени прокурорски актове в съда – 6326. С обвинителни актове са внесени - 3269, със споразумения – 2723 и с предложение за освобождаване от наказателна отговорност и налагане на административни наказания по чл. 78а НК – 334. Прекратените БП са 885, а спрените – 9.

Досъдебни производства, разследвани по общия ред от разследващ полицай, следовател и прокурор.

За разлика от констатираното увеличение на НП и БП, при досъдебните производства, разследвани по общия ред (ДПОР) е налице намаление, както на общо наблюдаваните така и на новообразуваните:

- наблюдавани - 346299 (432882 и 488215);
- новообразувани – 127433 (120725 и 139661).

Относителният дял на новообразуваните дела съставлява 39,4% от всички наблюдавани производства. Тези данни потвърждават извода, направен и в миналогодишния доклад за отделяне на значителен ресурс в Прокуратурата за работа по дела от предходни години. От друга страна – независимо от увеличението брой преписки, по които са работили прокурорите, незначителен е дялът на тези, съдържащи достатъчно данни за извършено престъпление от общ характер, законово основание за образуване на ДП (22%).

³⁴ В решенията ДП се включват внесените в съда ДП (по едно дело може да бъде внесен повече от един прокурорски акт), спрените ДП, прекратените ДП и изпратените по компетентност на съответната първоинстанционна прокуратура.

Териториално новообразуваните ДПОР се разпределят по апелативни райони, съответно: АП София – 57082, АП Пловдив – 21482, АП Варна – 18224, АП В.Търново – 15757, АП Бургас – 14054 и ВоАП – 834.

Разследваните от разследващ полицаи ДПОР са 291843, при 343260 за 2008г. и 335153 за 2007г. Спрямо общо наблюдаваните производства те са 82,2 %.

Разследвани от следовател са 53867 (88826 и 151889), което е 15,2 % от всички наблюдавани ДП, в т.ч. и проверени и прекратени по давност спрени в предходните години дела.

ДПОР, разследвани от прокурор, са 589 (796 и 1173), или 0,2 % от общия брой на наблюдаваните дела.

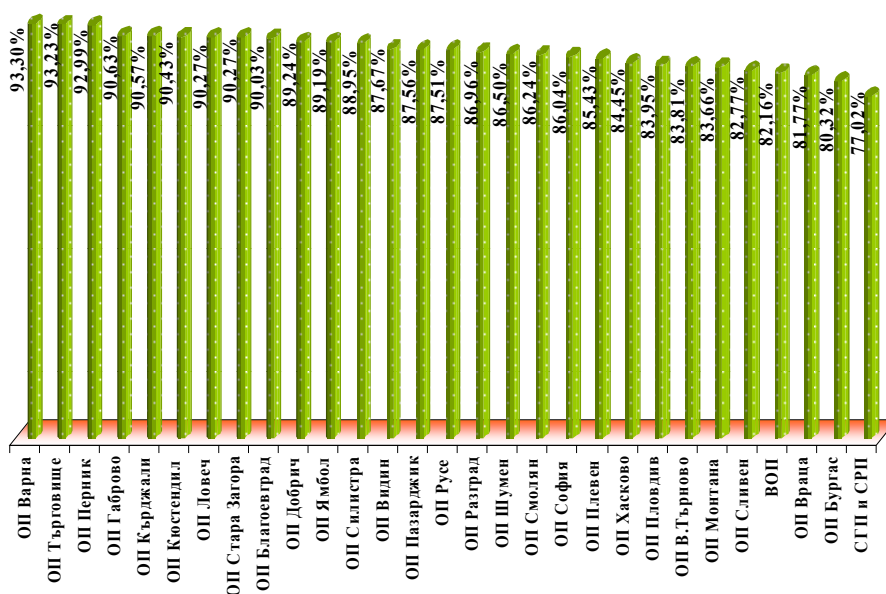
Приключени са 165876 (166953 и 191145) ДПОР – 158113 (147530 и 159780) от разследващ полицаи, 448 (555 и 955) от прокурор и 7315 (18868 и 30359) дела от следовател. До 2 месеца са приключени 100589 производства, до 6 месеца – 40899 производства и със срок, удължен от главния прокурор – 5002 производства.

Решени са 293881 ДПОР, от които в срок до 1 месец – 284980. Следователно висок е процентът (97%) на решените ДПОР от прокурорите в законоустановения едномесечен срок. По тях в съда са внесени 37718 прокурорски акта срещу 45182 обвиняеми лица; прекратени са 173600 (в т.ч. и 141716 прекратени по давност) и спрени - 80055 производства.

1.3. Решени досъдебни производства от прокурор. Видове решения.

Решенията от прокурор дела за отчетния период са 302315 (386067 и 433228). Намалението е резултат на общото намаление на прекратените дела по давност, които формират, както големия обем наблюдавани дела, така и на решенията. Този факт отново потвърждава правилността на извода, направен по-горе, за постепенно овладяване проблема с т. нар. „стари дела”.

Абсолютните стойности само на **решенията** не дават обективна картина за ефективност на прокурорската дейност. Поради това разпределението на решените ДП по **окръжни райони** е представено на следващата графика като **съотношение спрямо наблюдаваните дела**, което определя ефективността на ръководството и надзора върху разследващите органи. Най-висок (над 90%) е относителният дял на решените ДП в районите на ОП Варна, следвани от Търговище, Перник, Габрово, Кърджали, Кюстендил, Ловеч, Стара Загора, Благоевград, Добрич, Ямбол, Сливница, Видин, Пазарджик, Русе, Разград, Шумен, Смолян, София, Плевен, Хасково, Пловдив, В.Търново, Монтана, Сливен, ВОП, Враца, Бургас, СТП и СРП.

Фиг. 8. Процент на решените от наблюдаваните дела по окръжни райони.

Прокурорските актове внесени в съда са 45147:

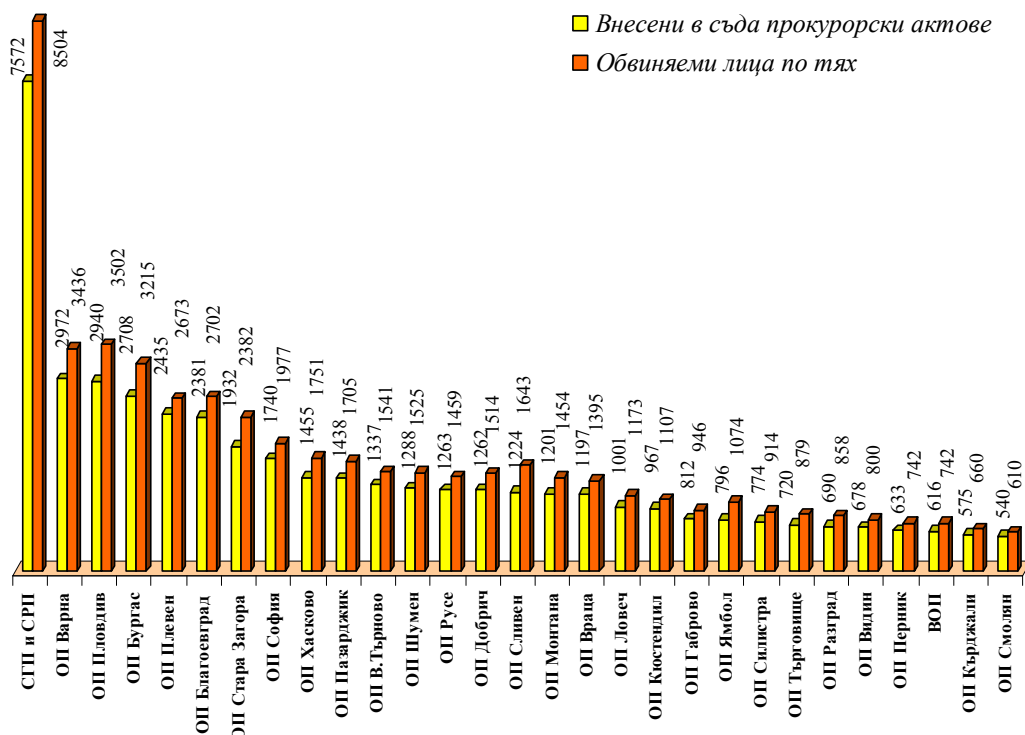
Общият брой внесени в съда прокурорски актове е съизмерим с този през 2008г. – 43418 и за 2007 г. - 45255. Прокуратурата е предала на съд общо 52883 (52149 и 55677) обвиняеми лица. Независимо от запазените общи параметри е важно да се подчертае **ръста с 25,8 % на внесените прокурорски актове за престъпления от значим обществен интерес**. При това е известно, че се касае за дела, сложни от фактическа и правна страна, с повече обвиняеми лица и свидетели и в по-голямата си част трудно доказуеми.

По видове прокурорските актове за трите периода данните са както следва:

Видове прокурорски актове, внесени в съда	2009 г.	2008 г.	2007 г.
общо	45147	43418	45255
обвинителни актове	28257	27785	29998
споразумения	11356	10398	7927
предложения по чл.78а НК	5534	5235	7330

Представените данни по видове актове, налагат извода за все по-често използване на института на споразумението. Безспорно е, че този способ води до по-бързо приключване на делата и е начин, използван от прокурорите, за преодоляване на процесуалния формализъм в съдебната фаза. Друг е въпроса, че за всеки отделен случай следва внимателно да се прецизира доколко да се прибегва до предложение за споразумение, за да не се допусне противоречие със закона и морала.

На графиката (фиг.9) са представени внесените в съда прокурорски актове и обвиняемите лица по окръжни райони.

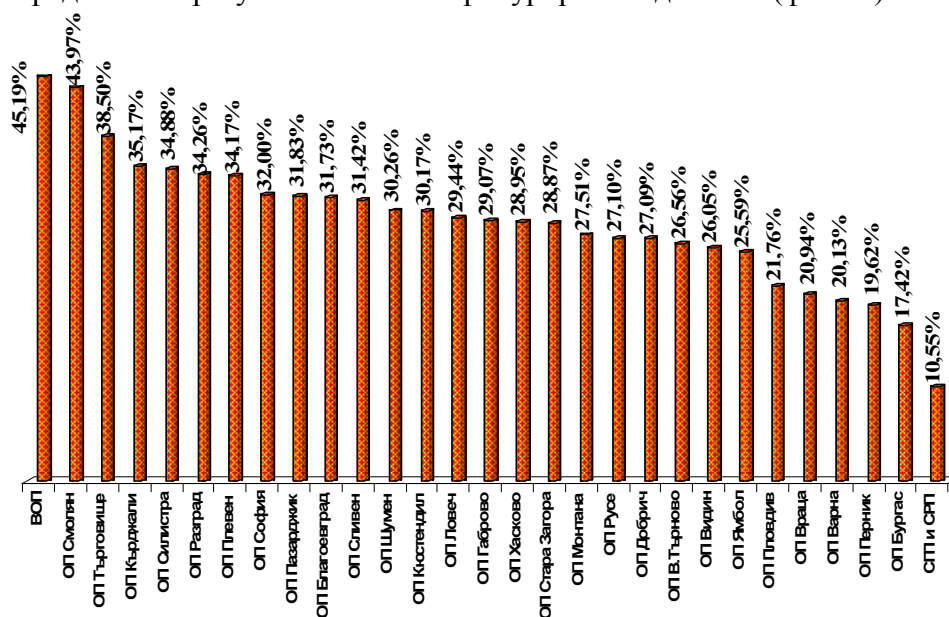

Фиг. 9. Разпределение по окръжни райони на внесените в съда прокурорски актове и обвиняеми лица по тях.

Съобразно териториалния обхват регистрираните престъпления и съответната организация, с най-голям брой внесени актове в съда са прокуратурите от районите на СГП, ОП Варна, Пловдив, Бургас, Плевен и Благоевград.

По-малкият брой актове спрямо предадените на съд лица сочи на тенденция на групово и организирано извършване на престъпленията.

За ефективността на една прокуратура не би могло да се съди само от броя наблюдавани дела и решенията на прокурора по тях. Прокурорът осъществява ръководство и надзор върху всички наблюдавани производства, а административният ръководител организира и отговаря за цялостната дейност. Затова съотношението на внесените прокурорски актове в съда, спрямо общо наблюдаваните дела, дава по-обективна представа за резултатността на прокурорската дейност (фиг. 10).

Фиг. 10. Процентно съотношение на внесените в съда прокурорски актове към наблюдаваните дела на производство по окръжни райони.

По данните за всички видове престъпления, най-висока резултатност отчитат прокуратурите с регистрирана най-ниска, при това не особено тежка престъпност. Ефективността в противодействието на някои категории тежки престъпления е разгледана в отделен раздел (т. 5.2).

Структурното разпределение на новообразуваните дела за 2009 г. и резултатите по тях – внесени прокурорски актове в съда и обвиняеми лица, се представя по видове престъпления, съобразно систематиката на НК:

Глава от НК	Новообразувани ДП	Внесени в съда прокурорски актове	Обвиняеми лица по тях
Общо	139894	45147	52883
Глава V „Престъпления против собствеността”	76743	14169	19347
Глава XI „Общопасни престъпления”	33583	19962	20327
Глава II „Престъпления против личността”	10368	2516	3034
Глава VI „Престъпления против стопанството”	5615	1802	2157
Глава IX „Документни престъпления”	4209	2050	2336
Глава X „Престъпления против реда и общественото спокойствие”	3123	1506	1987
Глава VIII „Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации”	2444	1539	1940
Глава IV „Престъпления против брака, семейството и младежта”	1708	904	936
Глава III „Престъпления против правата на гражданите”	915	280	338

Глава VII „Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната системи”	786	187	224
Глава XIII „Военни престъпления”	337	223	246
Глава IXa „Компютърни престъпления”	33	6	7
Глава XII „Престъпления против отбранителната способност на Републиката, против информацията, представляваща държавна тайна и против чуждестранната класиф. Информация”	21	2	2
Глава I „Престъпления против Републиката”	9	1	2

* Данните са представени низходящо по броя новообразувани дела. За престъпления по глава XIV „Престъпления против мира и човечеството” от НК няма образувани ДП, респ. внесени в съда дела.

Наблюдението на досъдебните производства по видовете престъпления от НК дава основание за следните изводи.

- Най-голям е броят на делата, образувани за престъпления **против собствеността** и особено за кражби (чл. 194–197 НК), които са 58664 или 41,93% от образуваните през 2009 г. ДП. За този вид престъпления в съда са внесени 9284 прокурорски акта (20,56% от общия брой актове).

- Голям е и обемът на разследванията и за **общоопасни престъпления**, особено за пътно-транспортни престъпления (ПТП). За извършени по непредпазливост такива престъпления са образувани 4824 дела (по чл. 343 НК). Значителен е и броят на делата по чл.343б НК – управление на МПС след употреба на алкохол над 1,2 на хиляда – 12331 ДП. Общо за ПТП (по чл.343 до 343в НК) са образувани 21338 ДП (15,25%). Прокурорите бързо са реагирани и са взели мерки за внасяне на приключените дела от тази категория в съда за разглеждане по същество – внесени са 16637 прокурорски акта, които съставляват 36,85% от общо внесените в съда актове.

- За престъпления по чл.354а НК (незаконен трафик на наркотици) са образувани 3410 дела (2,43%). Внесени в съда са 1887 дела или 55,33% спрямо образуваните ДП за тези престъпления. Разследването е провеждано в срок, като е отчитана високата степен на обществена опасност на деянията.

Тези данни отново потвърждават необходимостта от адекватна промяна на НК – въвеждане на предложената от ПРБ диференциация на престъпленията в зависимост от степента на обществената им опасност със съответната последваща регламентация в компетентността на разследващите органи. По този начин ще се освободи ресурс за ефективно разследване на особено тежките престъпления с оглед приключването им с осъдителни присъди в разумен срок.

Спрени ДП.

В края на 2009 г. **общият брой спрени дела** е 654334 (700095 и 842237), (вкл. спрени ДП, образувани от предходни години). От тях само 1% – 12603 (16026 и 20687) са срещу известен извършител и 641731 (684069 и 821550) - срещу неизвестен извършител. Прокурорите използват процесуалната възможност да спират срещу известен извършител ревизираните от тях дела от предходни години, за да се извършват необходимите следствени действия за пълното разкриване на обективната истина. В противен случай би се стигнало до по-бързото решаване на делата, но с по-неблагоприятен изход – прекратяването им поради липса на достатъчно доказателства за извършено престъпление.

Производства с постановено **спиране през отчетния период** са 83061(72035 и 74256), от тях срещу известен извършител са спрени 10263 (9023 и 10349) ДП. Делът на спрени дела е 27,5% от решените.

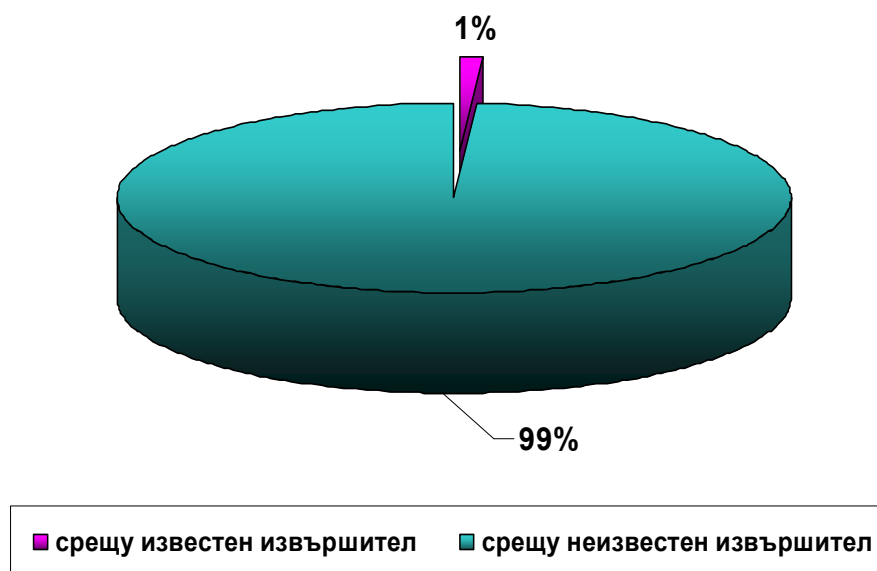
Най-голям е броят на спрени дела в района на АП София - 239160, като 112300 от тях са на СРП; следва районът на АП Пловдив - 131330, от тях - 42284 са на РП Пловдив; района на АП Варна - 125998, от тях на РП Варна - 53550; района на АП В. Търново – 79207; района на АП Бургас - 78507, от тях - 33435 на РП Бургас и за района на ВоАП - 132 спрени ДП.

Прекратени ДП.

През 2009 г. продължи ревизионната дейност на Прокуратурата по дела от предходни години. Общият брой на прекратените дела е **174536** (267710 и 310239), което съставлява 57,7 % от всички решени. Високият процент на прекратени дела и през настоящия отчетен период се обяснява именно с произнасянето от прокурорите по ревизираните дела с прекратяване по давност.

Положителен резултат е общото намаление на прекратените дела. Намалял е и броят на делата с постановено прекратяване по отношение разследванията приключили през отчетния период. Тези прекратени дела съставляват 15,4% от наблюдаваните, за 2008г. – 15,6% и за 2007г. – 16,3%.

Поради изтекла давност са прекратени 141716 (235659 и 274122) дела. Налице е значително намаление на прекратените по давност дела, което сочи на преодоляване на проблема по т. нар. дела от предходни години. От тях срещу известен извършител са 1748 (1,23 %), а срещу неизвестен извършител - 139968 ДП. Относителният дял на прекратените по давност ДП срещу известен извършител бележи трайно намаление (1,76%, 2,9%).

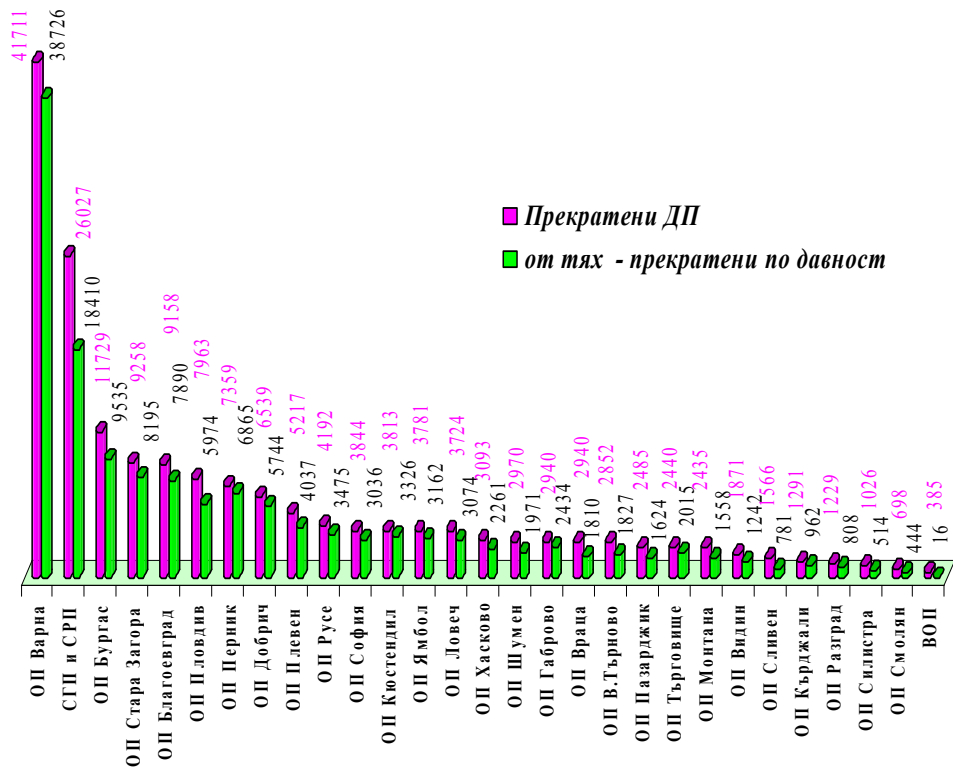
Фиг. 11. Относителен дял на прекратените по давност срещу известен и неизвестен извършител.

По апелативни райони разпределението на прекратените по давност дела е следното:

- АП Варна - 49778, от тях на РП Варна - 35583 и на РП Добрич - 4877;
- АП София - 44137, от тях на РП София – 18233 и на РП Перник - 6341;
- АП Пловдив - 19460, от тях на РП Казанлък - 6425 и РП Пловдив - 5120;
- АП В. Търново - 14847, от тях на РП Плевен – 3432 и на РП Русе - 3327;
- АП Бургас - 13478, от тях на РП Бургас – 7312 и на РП Ямбол - 2886;
- ВоАП - 16.

Прокуратурите, които не отчитат прекратени по давност дела са РП Никопол, РП Тетевен, РП Костинброд и ВОП Плевен.

По окръжни райони прекратените ДП са представени на следващата графика.

Фиг. 12. Прекратени ДП по окръжни райони.

Прекратяването е отменено по 1313 ДП, от които 814 от съда и от горестоящ прокурор - 499.

През периода 21 производства са прекратени по искане на обвиняемия.

Продължителност на досъдебната фаза.

Този показател за отчетност е въведен в края 2007 г. по препоръка на евроексперти. Под продължителност на досъдебната фаза се разбира периода от образуването на делото до решаването му от прокурора по същество - внасяне в съда с прокурорски акт (обвинителен акт, споразумение, предложение по чл. 78а НК), или постановление за прекратяване.

За 2009 г. данните са следните:

- до 7 месеца са приключени и решени по същество 60700 или 38% от решените дела на производство.
- от 7 месеца до 1 година – 10778 (7%).

Големият дял на производствата с досъдебна фаза над една година (55%) се формира предимно от произнасянията на прокурора по ревизираните дела от предходни години. Констатацията, направена по-горе, за овладяване на проблема с т.нар. „стари дела” дава основание да се счита, че делът им постепенно ще намалява в бъдеще.

В края на периода при прокурор са останали за решаване 10818 ДП (6% от приключилите постъпили в прокуратурата), от които 14089 (95,5%) са в едномесечния срок за произнасяне.

1.4. Действия на прокурора по ръководство и надзор на разследването. Екипен принцип на работа и взаимодействие с компетентните институции.

Прокурорите са участвали при извършването или са извършвали отделни действия по разследването в 7519 (7514 и 7511) случая, като по-голямата част от тях касаят производства по общия ред – 7109, по бързи производства – 384 и 26 - по незабавни производства. Най-много такива действия са извършени от прокурорите в Софийския апелативен район - 3349, и във Великотърновския апелативен район - 2616. Налице е незначително увеличение на тези действия извършвани от прокурор, в сравнение с 2008 г. и 2007 г.

Случаите, по които прокурорът е иззел делото от един разследващ орган и го е предал на друг са 1078 (907 и 934) (чл. 196, ал. 1 т. 5 НПК). В 16468 случая отделни следствени действия са били възложени от прокурора на органите на МВР.

В 25629 (31051 и 37189) случая прокурорът е указал извършването на необходими действия по разследването преди неговото предявяване. Най-много те са в РП Пловдив – 5328; РП Ст. Загора – 2362; РП Петрич – 1713; РП Перник – 1473 и СРП – 1223. Тези цифри са показател за качеството на разследване.

При условията на чл. 234, ал. 8 НПК прокурорите са отменили мерки за процесуална принуда в 509 (264 и 178). В 22 случая са отменени мерки на процесуална принуда от съда, като за 2008 г. са 24, а за 2007 г. - 43.

Искания за използването на СРС са направени за прилагането на 8843 способа (при 4690 за 2008 г. и 3698 – за 2007 г.), от които уважените от съдилищата са 8782 (99,3%). Фактът, че съдът е уважил почти всички искания на Прокуратурата за използване на СРС е показателен за тяхната основателна необходимост и прецизна мотивировка.

Прокурорите са изготвили 4244 искания по ЗСРС, във връзка със ЗЕС за справки с данни по чл.250а, ал.1 ЗЕС, от тях уважени от съда са 4158 или 98%.

По 84 производства (86 и 72)³⁵ е приложена защита на свидетели. Предприетите мерки от прокурора са 158 (136 и 101). Има 19 случая на осигуряване на физическа охрана и 139 за запазване в тайна на самоличността.

Най-често използваните оперативни способности са подслушване - 54%, наблюдение - 20% и проследяване - 15%.

Най-голям брой искания са направени от СГП и окръжните прокуратури в градовете Пловдив, Ст. Загора, Варна, Плевен, Бургас, Хасково и от ОП София, в районите на които предимно е съсредоточена тежката престъпност. Значителна част от делата, образувани за престъпления от особен обществен интерес са наблюдавани именно от тези прокуратури.

Най-съществените фактори, които определят обема на използваните през 2009 г. СРС, са:

- Ръст с 39% спрямо 2008 г. на образуваните дела за престъпления от особен обществен интерес – организирана престъпност, корупция, злоупотреби с фондове на ЕС, изпиране на пари, други финансови престъпления и незаконен трафик на хора и наркотици, които за 2009 г. са 8137 при 5843 за 2008 г. и 6510 за 2007 г.;

- Активизиране на дейността на правоохранителните органи, за противодействие на организирани престъпни групи, особено ясно изразено през II шестмесечие на 2009 г., когато са направени 60% от исканията за използване на СРС (ръст от 28% на исканията се констатира и за I тримесечие на настоящата година спрямо същия период на 2009 г.);

- Усложняване на тежката престъпност, изразяващо се в увеличаване броя на участниците, степента на организираност и използваните от тях средства за затрудняване и противодействие на разкриването им.

През 2009 г. по 765 досъдебни производства са използвани СРС по отношение на 2481 лица.

От данните за броя на делата с използвани СРС и на лицата по тях, се налага извода за прилагане на СРС средно по отношение на 3 и повече лица по едно дело. Показателно в тази насока е досъдебно производство № 49/2009 г. по описа на ОСО при ОП Пловдив, което се води срещу деветнадесет обвиняеми лица за престъпления по чл. 321 ал.3, вр.ал.1 и 2 НК, по чл. 243 ал.1 НК и по чл.244 ал.1 НК.

Изключителните трудности при установяването на тежките престъпления същевременно е наложило прилагането на повече от един способ по отношение на едно лице – 8843 способа спрямо 2481 лица.

³⁵ В скоби са посочени съответните данни за 2008 г. и за 2007 г.

Следва да се има предвид също, че съществува правна възможност СРС да се използват, освен срещу лица, за които са получени данни и има основание да се предполага, че подготвят, извършват или са извършили тежки престъпления, но и по отношение на лица, за които се предполага, че са свързани с тях, без да знаят за престъпния характер на извършваната дейност.

Фактическата и правна сложност на делата, значителният брой на лицата, по отношение на които са прилагани СРС, както и това, че по-голям е делът на исканията през второто полугодие, обуславят все още продължаващото разследване на по голяма част от наблюдаваните производства.

Имайки предвид горното, не би следвало да се съпоставя броят на предадените на съд лица с тези, спрямо които са прилагани СРС в хода на разследването.

Прекратени от прокурор са 54 дела. Това съставлява едва 7% от наблюдаваните ДП, по които са използвани СРС (докато делът на общо прекратените ДП спрямо общо наблюдаваните е 15 %).

През 2009 г. на съд са предадени 234 лица, по отношение на които са използвани СРС. Спрямо 65% от тях съдът е постановил съдебни актове, като броят на осъдените лица с влязла в сила присъда е 151. Като се има предвид триинстанционния характер на съдебния процес у нас, сложността на делата и тежестта на извършените престъпления, тези данни сочат, че използването на СРС реално води до по-висока ефективност на наказателния процес. В тази връзка следва да се отбележи, че съотношението на общия брой лица с влезли в сила присъди за престъпления, свързани с организираната престъпност към предадените на съд е 52 на сто.

Последните изменения на НПК (ДВ бр.32/2010 г.), в т.ч. разширяването на възможността за използване на резултати от СРС, прилагани преди образуването на досъдебно производство, ще позволят да се повиши ефективността в противодействието на тежката престъпност и постановяването на повече осъдителни присъди.

През периода са извършени 22994 (19350 и 18558) неотложни следствени действия, по 17174 (15560 и 15686) дела. Най-голям е броят на оглед на местопроизшествие, разпит на свидетели/очевидци пред съдия (вкл. чужди граждани) – общо 14374, следват претърсване и изземване, вкл. на компютърни информационни данни и електронна поща – 6874, обиск – 1709 и освидетелстване - 37.

1.5. Контрол на мярката за неотклонение „задържане под стража” и други мерки на процесуална принуда.

През 2009 г. са изготвени 3609 (3130 и 3064) искания по чл. 64 НПК. Забелязва се увеличение с 15,3 % в сравнение с 2008 г. и със 17,8% за 2007 г.

От общия брой искания са уважени 3009, което представлява 83,5 %. Не са уважени - 595 или 16,5%.

Подадени са общо 242 (245 и 215) протеста, от тях са уважени 71 (90 и 64) или 29,3% (36,7% и 29,7%). Не са уважени 161 протеста.

През отчетния период общият брой на лицата, спрямо които е била взета мярка за неотклонение “Задържане под стража” е 3355 (2951 и 2817), от които 521 (15,5%) лица са с други висящи дела. Разпределението им по апелативни райони е следното:

- АП София - 1171 лица от тях с други висящи дела – 327;
- АП Пловдив - 935 с други висящи дела – 58;
- АП Варна - 517 с други висящи дела - 35;
- АП В. Търново - 434 с други висящи дела – 83;
- АП Бургас - 287 с висящи дела – 18 лица;
- ВоАП – 11, няма лица с други висящи дела.

Прокурорите упражняват непрекъснат контрол за предотвратяване случаите на незаконосъобразно просрочие на мярката за неотклонение “Задържане под стража”. Прокурорите са разпоредили освобождаване и вземане на друг вид по-лека мярка на

задържани лица по реда на чл. 63, ал.5 НПК в 32 (11 и 25) случая и по чл. 63, ал.6 НПК – 80 (77 и 45).

В края на отчетния период с мярка за неотклонение “Задържане под стража” са 903 лица, от тях - в срок до 2 месеца – 369, до 1 година – 517, до 2 години – 17 лица.

Все по-често се прилага мярка за неотклонение “Домашен арест”. Към 31.12.2009г. с наложена такава мярка са 63 (84 и 63) лица.

2. СЪДЕБНА ФАЗА

2.1. Наказателно-съдебен надзор.

2.1.1. Образувани, разгледани и решени дела.

През 2009 г. по внесени прокурорски актове в съда са образувани 45 516 дела като в тях са включени и внесени в края на предходния отчетен период прокурорски актове, но образувани през 2009 г. дела.

Решените от съда дела за 2009 г. са 47 517, което представлява 105,2 % от внесените прокурорски актове. За 2008 г. решените дела са 110,2 %, а за 2007 г. – 105,2%. По-големият брой решени дела се дължи на приключените през 2009 г. дела по внесени от предходния период обвинителни актове.

През 2009 г. съдилищата са разгледали и постановили съдебни актове по **31 696 обвинителни акта**. С постановяване на осъдителна присъда по тях са приключени 16 196 дела, което е 51,1 % от решенията по обвинителните актове. Със сключване на споразумение по реда на чл.384 НПК /до приключване на съдебното следствие/ са приключени 10 692 дела, което представлява 33,7 %, спрямо 33 % за 2008 г. и 25% - за 2007 г. Безспорно е, че прилагането на института на споразумението води до процесуална икономия при разглеждане на делата. Относително високият процент приключени дела със споразумение след внасяне на обвинителния акт в съда, изисква след приключване на разследването, наблюдаващият прокурор да извършва цялостна и задълбочена преценка по делата за наличието на основания за сключване на споразумение преди изготвяне и внасяне на обвинителния акт в съда. Приключването на делата с одобряване на споразумението от съда, води до бързо реализиране на наказателната отговорност на виновните лица. Съобразявайки това обстоятелство, прокурорите трябва да предлагат наказания, които да са съобразени с тежестта на извършените престъпления и личността на извършителите, за да отговарят тези наказания на целите, предвидени в чл.36 НК относно личната и генерална превенция и извършителите на престъпления да получат съразмерно наказание.

Запазването на относителния дял на сключените споразумения след внасяне на обвинителния акт в съда, показва, че институтът на споразумението продължава да се прилага успешно и при наличието на възможността за приключване на съдебния процес при условията на съкратеното съдебно следствие. Изискването на закона, споразумението в съдебна фаза да се сключва само след съгласие на всички страни в процеса и когато са възстановени или обезпечени причинените с престъплението имуществени вреди, сочи, че интересите на пострадалите от престъплението са защитени в по-голяма степен.

От внесените и разгледани 31 696 обвинителни акта, с решение за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание по реда на чл.78а НК са приключени 831 дела, което 2,62 % при 3,11 % за 2008 г. и 4,8% за 2007 г. Продължава тенденцията за намаление на относителния дял на решените дела с налагане на административно наказание след внасяне на обвинителния акт в съда, което дава основание за извода, че, работата на прокурорите в тази насока следва да продължи. След приключване на разследването да извършват необходимата проверка относно наличието на законовите предпоставки за приложението на чл.78а НК, тъй като прилагането ѝ е задължително и делото следва да приключва с внасяне на

мотивирано постановление в съда за реализиране отговорността на виновните лица по предвидения в закона ред.

За 2009 г. прекратените дела на основание чл.250 – прекратени от съдия-докладчик и чл.289 – прекратени от съда от НПК са 393, което е 1,23 % от внесените и разгледани 31 696 обвинителни акта. Прекратените на основание чл.250, ал.1, т.2 НПК наказателни производства – когато деянието, описано в обвинителния акт не представлява престъпление, са 68 или 0,2 % спрямо внесените и разгледани обвинителни актове, при 0,76 % за 2008 г. и 0,38 % за 2007 г. Ниският абсолютен и относителен дял на прекратените дела не налага анализ на работата на прокуратурата по този показател.

През 2009 г. от съда са разгледани и решени общо 11 486 споразумения по реда на чл.381-382 НПК (внесени в съда след приключване на разследването) , при 10 379 споразумения за 2008 г. и 7874 споразумения за 2007 г. Спрямо 2008 г. увеличението на споразуменията е с 10 % (с 1097 бр. повече), което показва, че споразумението запазва своето значение и след въвеждане на съкратеното производство по реда на чл.371-374 НПК. Качеството на работата на прокурорите при изготвяне на предложенията за споразумения е запазено – от внесените за 2009 г. споразумения, от съда са одобрени 97,6 % спрямо 97,6 % за 2008 г. и 96,6 % за 2007г.

През отчетния период по реда на чл.375 НПК (освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание) са внесени и разгледани 5 544 предложения за освобождаване от наказателна отговорност, от които уважените са 4641 или 83,5% спрямо 85,51 % за 2008 г. и 88.8 % з 2007 г. В сравнение с 2008 г. е налице незначително увеличение на броя на внесените предложения по реда на чл. 375 НПК (5235 за 2008 г.) Относителният дял на предложенията по реда на чл.375 НПК намалява, което е обусловено от ограниченото приложение на разпоредбата на чл.78а НК за някои видове престъпления след законодателните изменения през 2007 г.

2.1.2. Осъдителни и санкционни решения, осъдени и санкционирани лица:

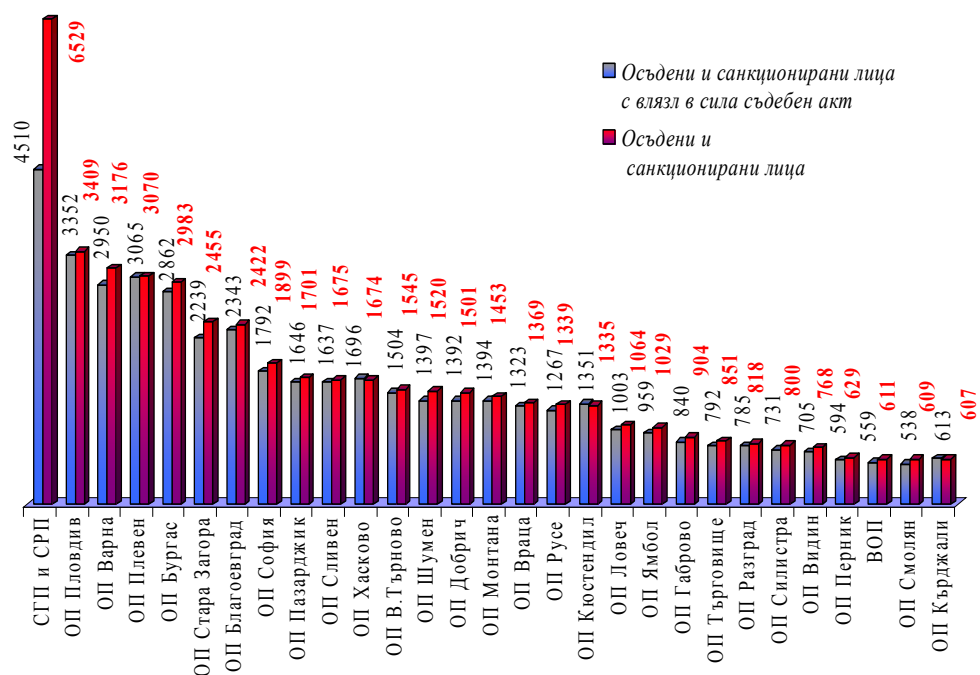
През 2009 г. са постановени 43 558 осъдителни и санкционни решения, което е 91,6 % от разгледаните и решени дела и 96,4 % от внесените прокурорски актове. От тях влезлите в сила са 39 960, което представлява 84 % от решените дела и 88,5 % от внесените прокурорски актове.

За 2008 г. осъдителните и санкционни решения са 91,7 % от разгледаните и решени дела и 101% от внесените прокурорски актове, влезлите в сила – съответно 84,2 % от решените дела и 93 % от внесените прокурорски актове.

За 2007 г. осъдителните и санкционни решения са 89,1% от разгледаните и решени дела и 93,8 % от внесените прокурорски актове, влезлите в сила съответно 78% от решените дела и 82 % от внесените прокурорски актове.

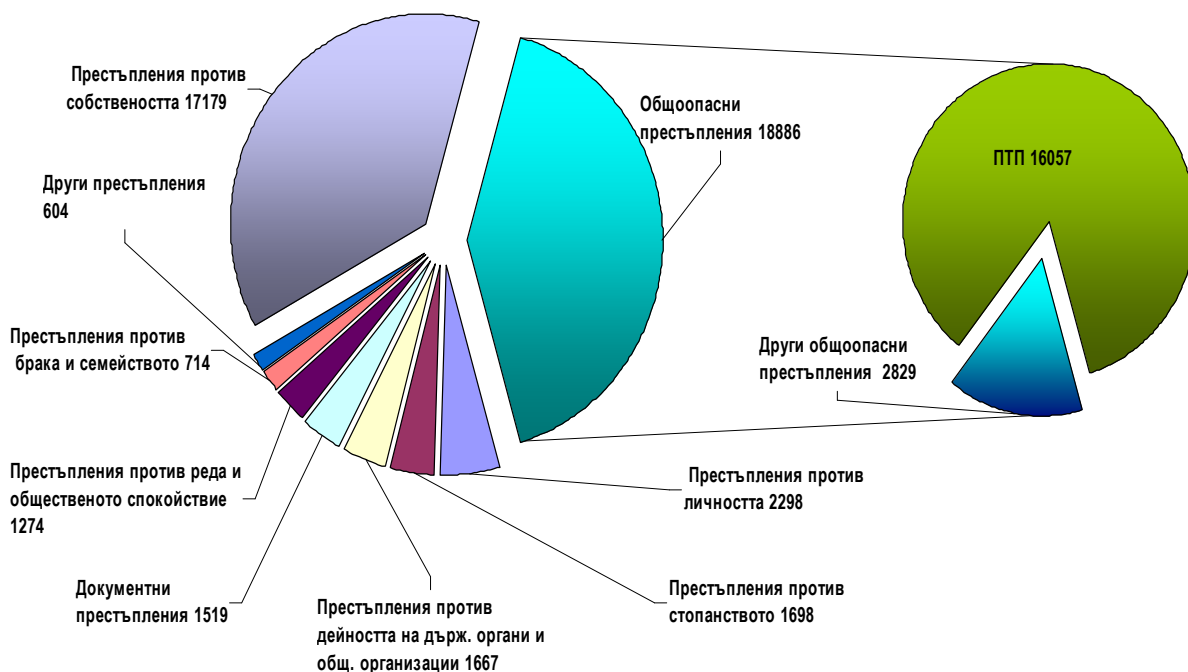
От посочените данни е видно, че относителният дял на влезлите в сила осъдителни и санкционни решения е запазен спрямо 2008 г., което сочи, че работата на прокурорите по проучване на делата и внасяне на обосновани прокурорски актове е добра.

Осъдените и санкционирани лица за 2009 год. са 49 745, от тях с влязъл в сила съдебен акт са осъдени 45 839. За 2008 г. лицата са 51 562, от тях с влязъл в сила съдебен акт - 47 604. За 2007 г. – 50 715, от тях с влязъл в сила съдебен акт – 45 162.

Фиг. 13. Териториално разпределение по окръжни райони на осъдените и санкционираните лица

Спрямо предадените на съд лица, осъдените и санкционирани лица на първа инстанция за 2009 г. са 94 %, при 101 % за 2008 год. и 91,8 % - за 2007 г. Осъдените лица с влязъл в сила съдебен акт за 2009 г. са 86,7%, при 91,28 % за 2008 г. и 81 % за 2007 г.

Фиг. 14. Структурно разпределение на осъдени лица с влезли в сила присъди по престъпления от НК

Най-голям дял заемат осъдените лица: - по глава девета от НК „общопасни престъпления” – 18886 – от тях по чл.343б, ал.1 НК – 12003 лица; - по глава пета от НК – „престъпления против собствеността” - 17179 лица, от които за престъпления по чл.194-197 НК – 12522 лица; - по глава втора „престъпления срещу личността” - 2298 лица, от които 1168 по чл.129 и по чл.131 от НК.

Данните за наложените от съда наказания без лишаване от свобода потвърждават изводите в докладите от предишни години за осъждане на 2/3 от лицата за сравнително леки престъпления и на тази база необходимост от радикална реформа в наказателното правораздаване.

От друга страна, като се съпостави процентът на ефективно наложеното наказание “лишаване от свобода” и “доживотен затвор”, който е 17%, и тенденцията на все по-често прилагане на “пробацията” и другите по-леки наказания, които са над 50% от всички наказания, както бе посочено вече, с още по-голяма острота стоят два основни въпроса - за декриминализация на леките престъпления с налагане на по-високи глоби от съответните административни органи и за създаване на специализирани структури за противодействие на тежката престъпност.

В същото време следва да се активизира дейността, в степента която зависи от Прокуратурата, по обезпечаване на конфискацията и предприемане на изискуемите действия за отнемане предмета на престъплението, както и взаимодействието с комисията по установяване и отнемане на имущество придобито от престъпна дейност. В тази връзка много от текстовете по НК в санкционната им част не са императивни, а предвиждат налагане на конфискация по преценка на съда.

2.1.3. Протести.

През 2009 г. са подадени общо 2 575 протеста, от които уважените са 452 (36% от разгледаните протести), неуважени – 811 (64% от разгледаните протести) и неразгледани 1269. За 2008 г. подадените протести са 2496, за 2007 г. – 3118. Относителният дял на подадените протести спрямо решенията от съда дела е 5,42 %, за 2008 г. – 5,16 % и за 2007 г. – 6,54 %. Протести са подавани на всички основание – нарушение на закона и процесуалните правила, и за наложени несправедливи наказания. Неразгледаните в края на отчетния период протести, не позволява да се извърши цялостен анализ относно обосноваването на подаваните от прокурорите протести. Данните за разгледаните протести и наличието на по-голям процент неуважени от тях, изисква при подаване на протестите да се преценява много внимателно дали са основания за протестиране на съдебните актове, а когато се изготвят протести, същите да отговарят на законовите изисквания.

За отчетния период срещу 1652 оправдателни присъди и решения са подадени 1458 въззивни протеста, което показва, че са протестирани 88,25 % от общо постановените оправдателни съдебни актове. За 2008 г. са протестирани 88,13% от оправдателните присъди и решения, за 2007 г. 90,3 %. От общо разгледани 577 протеста срещу първоинстанционни оправдателни присъди, уважените са 25,3 % срещу 31% за 2008 г. и 31,4 % за 2007 г., неуважените са 74,6 % срещу 69 % за 2008 г. и 68,5% за 2007г. Срещу въззивни оправдателни решения и присъди са подадени 177 касационни протеста, от които 40 % уважени и 60 % неуважени.

По-високият относителен дял на неуважените протести изисква да се преценява внимателно наличието на основания за подаване на протести и да не се допуска изготвяне на формални протести. Когато са наличие основания за протестиране на съдебните актове, изготвяните протести трябва да са добре мотивирани и обосновани.

2.1.4. Възобновяване на наказателни дела:

Компетентността за изготвяне и внасяне на искания за възобновяване на наказателни дела е на окръжните прокурори – когато се иска възобновяване на основание чл.422, ал.1, т.1-3 НПК и на главния прокурор – когато възобновяването е на основание чл.422, ал.1, т.4-6 НПК.

Окръжните прокуратури са разгледали 37 молби с искане за възобновяване на наказателни дела, от които са 6 са уважени и са внесени 6 искания за възобновяване на основание чл.422, ал.1, т.3 НПК. От тях едно е уважено и пет са неуважени. По-голяма част от молбите на осъдени лица са оставени без уважение, тъй като след извършена

проверка по тях, не са били установени предвидените в закона предпоставки за изготвяне на искания за възобновяване.

По-голям брой молби на граждани или сигнали от прокуратурите за възобновяване на наказателни дела са подадени на основание чл.422, ал.1, т.5 НПК, при което компетентността съгласно чл.420, ал.1 НПК е на главния прокурор. През 2009 г. във Върховния касационен съд са внесени за разглеждане 131 искания за възобновяване при 134 искания за 2008 г. и 161 искания за 2007 г. Уважените искания са 94, което представлява 72 %, неуважените искания са 14 или 10,8 %. Съпоставени данните за 2009 г. с тези за 2008 год. показва, че относителният дял на уважените искания е запазен (за 2008 г. уважените искания са 75%), намален е дялът на неуважените искания като за 2008 г. те са представлявали 16,4 %. В края на отчетния период са останали неразгледани 11,5 % от внесените искания.

На основание чл.380 НПК от Апелативните прокуратури в страната са разгледани 12 молби за възобновяване на дела, по които решенията са постановени по реда на чл.375 и сл. НПК. От Апелативните прокуратури са изготвени и внесени в апелативните съдилища общо три предложения за възобновяване, от които в края на отчетния период две са останали неразгледани, а едно е прекратено.

Предложенията за възобновяване на дела, образувани по глава двадесет и осма, част пета на НПК се разглеждат по реда и сроковете, определени в ЗАНН. На практика това води до ограничаване възможността за проверка на постановените незаконосъобразни актове, тъй като допусканите по тях нарушения са свързани с нарушения на материалния закон и процесуалните правила, каквито основания не са предвидени в чл.70 ЗАНН. Съществуващият проблем следва да намери законодателно решение, като изрично се предвиди, че основанията на които може да се иска възобновяване на делата, по които решенията са постановени по реда на чл.375 и сл.НПК, са тези, предвидени в чл.422, ал.1, т.5 във вр. с чл.348 НПК.

2.2. Противоречива прокурорска и съдебна практика. Практическо приложение на съкратеното съдебно следствие.

2.2.1. Противоречива прокурорска и съдебна практика.

По-голяма част от прокуратурите не посочват противоречива прокурорска и съдебна практика по приложението на закона.

В съдебните райони на Варна, Кърджали, Русе и Стара Загора е констатирана противоречива практика по приложението на института на чл.78а, ал.6 (нова ал.7) НК за престъпления, извършени при условията на чл.26 НК. Една част от прокурорите и съдиите застъпват становището, че лицата, извършили престъпление при условията на продължавано престъпление, когато са налице предвидените в закона предпоставки, могат да бъдат освобождавани от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Продължаваното престъпление е форма на усложнена престъпна дейност и представлява едно престъпление като съвкупност от две или повече деяния с един общ престъпен резултат, което го разграничава от множеството престъпления - съвкупност по смисъла на чл.23-25 НК и общ, специален и опасен рецидив по чл.27-29 НК. Друга част от прокурори и съдии, аргументирайки се със систематичното място на чл.26 НК в глава втора, раздел IV „Множество престъпления” приемат, че разпоредбата на чл.78а НК е неприложима за лица, извършили престъплението при условията на чл.26 НК. Така например Районен съд-Стара Загора в три случая е върнал внесените предложения, изготвени на основание чл.375 НПК, което е довело до внасяне на обвинителни актове, по които са постановени осъдителни присъди. Това е довело до неправилно приложение на закона, тъй като при наличие на всички законови предпоставки за освобождаване на лицата от наказателна отговорност с налагане на административно наказание, същите са осъдени по общия ред. В друг случай състав на РС-Кърджали е приел, че за извършено деяние по чл.309, ал.1 във вр. с чл.26, ал.1 НК е приложима разпоредбата на чл.78а НК и е върнал делото на прокуратурата за изготвяне на предложение за освобождаване от

наказателна отговорност на основание чл.375 НПК. Противоречива съдебна практика по приложението на чл.78а, ал.6 НК за престъпления извършени при условията на чл.26, ал.1 НК са констатирани и в съдебен район Русе.

АП Пловдив е сигнализирала главния прокурор с предложение да бъде направено искане за тълкувателно решение по въпроса.

Противоречивата съдебна практика, която води и до прекратяване на съдебните производства и връщане дела на прокуратура, налага да се извърши проучване в прокуратурите в страната относно прилагането на нормата на чл.78а, ал.6 НК за продължаваните престъпления, за да бъде подготвено и внесено искане за приемане на тълкувателно решение от Наказателната колегия на ВКС за уеднаквяване на съдебната практика и правилното прилагане на закона.

РП Варна посочва, че от съда са върнати значителен брой внесени предложения за освобождаване от наказателна отговорност, тъй като в съдебно заседание са констатирани водени срещу лицата досъдебни производства или постановени присъди, които сочат на извършени от лицето „множество престъпления” по смисъла на чл.23-25 НК, което изключва възможността за приложението на чл.78а, ал.6 НК. Това налага разследващите органи да събират доказателства както за постановените присъди, така и за „висящите производства”, водени срещу лицата, за които се внася предложението, за да може законът да бъде приложен правилно.

Противоречива съдебна практика отбелязват прокуратурите във Варна, Габрово, СГП, Монтана и др. с оглед приложението на чл.9, ал.2 НК за извършени престъпления по чл.235, ал.6 НК, чл.354а, ал. 4 НК и др. Критериите за малозначителност на деянието или явна незначителност на обществената му опасност в отделни случаи са различни за съдилищата и прокуратурата, което води до постановяване на оправдателни присъди по внесени обвинителни актове.

Противоречива съдебна практика е констатирана от ОП София, ОП Търговище, ОП Силистра и ОП Благоевград **при преценката относно наличие на основания за връщане на делото на прокурора при наличие на отстраними съществени нарушения на процесуалните правила.** Различна е преценката на отделните съдебни състави относно наличието на процесуални нарушения и съществени ли са същите, което да води до нарушаване правата на обвиняемите или пострадалите. Част от съдебните състави изискват прекалено детайлизиране при словесния запис на обвинението, включително и изписване на обстоятелства, които не се включват в състава на престъплението, и на това основание връщат делата. В ОП Благоевград проблемът е решен след провеждане на съвместно съвещание със съдиите.

ОП София отчита противоречива съдебна практика за съдебния район **във връзка с уведомяването на прокуратурата за постановените решения от съда по н.а.х.дела, образувани по реда на чл.375 НПК.** Част от съдебните състави / напр. в РС Самоков/ приемат, че съдът не е задължен да изпраща съобщение, независимо дали прокурорът е бил уведомен за съдебното заседание и дали е участвал в него. Проблемът е законодателно уреден, тъй като решението на първоинстанционния съд подлежи на обжалване. Очевидно е, че когато прокурорът не е бил призован за съдебно заседание или не е участвал в него, за съда съществува задължение да го уведоми за решението, за да може прокурорът да упражни правомощието си да протестира решението съгласно чл.378, ал.5 НПК.

Изнесените данни от прокуратурите в страната относно наличието на противоречива прокурорска и съдебна практика налагат извода, че съществуващите противоречия в по-голямата си част могат да намерят решение чрез провеждане на съвместни съвещания между съда и прокуратурата. **Необходимост от решаване на проблемите чрез искане за приемане на тълкувателно решение е налице само по отношение на наличната противоречива съдебна практика относно приложението на чл.78а, ал.6 НПК за деяния, извършени при условията на продължавано престъпление.**

2.2.2. Практическо приложение на съкратеното съдебно следствие:

Институтът на съкратеното съдебно следствие, предвиден в глава двадесет и седма на НПК продължава да се прилага успешно, въпреки че за отчетния период е налице известно намаление на разгледаните и приключени дела по този ред. По разгледани и решени дела, образувани по внесени 31 696 обвинителни актове, съдът е постановил 16 196 присъди, от които по реда на чл.373, ал.3 във вр. с 372, ал.4 във вр. с чл.371, т.2 НПК са постановени 4 253 присъди, което е 26,25 % от приключилите с присъда дела. През 2008 г. постановените присъди са 5 716, което представлява 33 % от всички постановени присъди. През 2007 г. присъдите са 4 314 или 24% от всички присъди. Спрямо 2008 г. постановените по реда на съкратеното съдебно следствие присъди са намалели с 1463 бр., което е с 25,5 % по-малко. Намалението на присъдите е вследствие на настъпилите законодателни промени. В началото на 2009 г. бе ограничено приложното поле на института на съкратеното съдебно следствие с въвеждането на законова забрана за разглеждането на дела по реда на чл.371 и сл. НПК, когато с престъпленията е причинена смърт или тежка телесна повреда, или са извършени в пияно състояние. Наред с това, бе преодоляна и противоречивата съдебна практика за случаите, когато по делата има повече подсъдими. С тълкувателно решение №1 от 6.04.2009 г. и измененията в края на 2008 г. бе прието, че съкратено съдебно следствие се прилага само тогава, когато условията са налице за всички подсъдими.

Най-голям относителен дял присъди по реда на чл.372, ал.3 НПК са постановени в съдебните райони на: ОС Разград и ОС Пловдив - по 47 %, ОС Добрич, ОС Търговище и ОС Монтана – по 40 %, ОС Шумен – 37%, ОС Ст. Загора – 35,4 % и др. По-нисък относителен дял присъди по съкратеното съдебно следствие са постановени в съдебните райони на ОС Кърджали и ОС Кюстендил – по 13%, ОС Русе – 7,7 % и др. РП София отчита само една присъда, постановена по реда на чл.372, ал.3 НПК.

Съпоставянето на данните за приключените през 2009 г. дела след внасяне на обвинителен акт в съда, води до извода, че относителният дял на приключените със споразумение в съдебно заседание дела е по-голям в сравнение с приключените дела по реда на съкратеното съдебно следствие. Приключените със споразумение по чл.384 НПК дела са 33,7 %, а тези по реда на чл.373, ал.3 НПК - 13,41 %. Данните за 2008 г. са: - 33,4% по реда на чл.384 НПК и 16,5% - по реда на чл.373, ал.3 НПК. Делът на сключените споразумения след внасяне на обв.акт в съда е запазен, докато приключените дела по реда на съкратеното съдебно следствие е намалял. Въз основа на посочените данни може да се направи извода, че макар и институтът на съкратеното съдебно следствие да е по - благоприятен за подсъдимите предвид това, че не се изисква възстановяване на щетите, когато са съставомерна последица на извършеното деяние и наказанието задължително се определя при условията на чл.58а във вр. с чл.55 НК, институтът на споразумението продължава да се прилага успешно. И в двата случая се стига до съкращаване на предвидената в НПК съдебна процедура, бързо приключване на внесените в съда дела и реализиране на наказателната отговорност на виновните лица. Приключването на делата с присъда по реда на съкратеното съдебно следствие е обусловена от извършено качествено разследване и събиране на достатъчни по обем убедителни доказателства, подкрепящи обвинението, което е положителна оценка за работата на прокуратурата.

Анализирайки данните в докладите на окръжните прокуратури по приложението на съкратеното съдебно следствие, може да се направи извод, че няма възникнали проблеми по приложението на закона при разглеждането на делата по реда на чл.373, ал.3 НПК. Въпросите, поставени в отчетните доклади на прокуратурите са свързани преди всичко със съществуващата законодателна уредба на диференцираната процедура по чл.370 и сл. НПК. По-голяма част от всички прокуратури отчитат, че налагането на наказанието при условията на чл.58а НК, който препраща към чл.55 НК, води до твърде благоприятни последици за осъдения. Задължителното определяне на наказанието при условията на чл. 55 НК води в повечето случаи до определяне на несправедливо ниски наказания, които не могат да изпълнят целите на специалната и генерална превенция. По този начин се стига до определяне на наказания, които не съответстват на тежестта и на обществената

опасност на извършените престъпления. Законодателната промяна от 2009 г., с която се забранява налагането на най-тежкото наказание, когато са предвидени алтернативни наказания, практически не води до съществено изменение при определяне на наказанието при условията на чл.55 НК, тъй като предвидените алтернативни наказания в наказателния кодекс за извършените престъпления не са широко застъпени.

Отрицателно е отношението на прокуратурите и по отношение на липсата на изискване в закона прилагането на диференцираната процедура по чл.373, ал.3 НПК да е обвързана с възстановяването на щетите, причинени от престъплението. По този начин се проявява неоправдан либерализъм спрямо подсъдимите, които признават фактите от обвинението. Съпоставянето на института на съкратеното съдебно следствие и този на споразумението води до извода, че при липсата на изискване за възстановяване на съставомерните имуществени щети от престъплението при първия, обуславя възможността подсъдимият да избира как да продължи наказателното производство срещу него, което води и до задължителното определяне на наказание при условията на чл.55 НК. Интересите на подсъдимия се явяват добре защитени, като се вземе предвид невъзможността съдът да отхвърли направеното искане за предварително изслушване, когато са налице условията на глава двадесет и седма /чл.370, ал.2 НПК/. Признаването на фактите не е обвързано с процесуалното поведение на подсъдимия на досъдебното производство, прави се след внасяне на обвинителния акт в съда, което дава възможност на подсъдимия, след като са събрани всички доказателства за изясняване на обективната истина по делото, без той да е съдействал за по-бързото приключване на разследването, да бъде наложено по-леко наказание. В същото време прокурорът като страна в процеса е лишен от възможност да изрази становище по направеното искане за съкратено следствие.

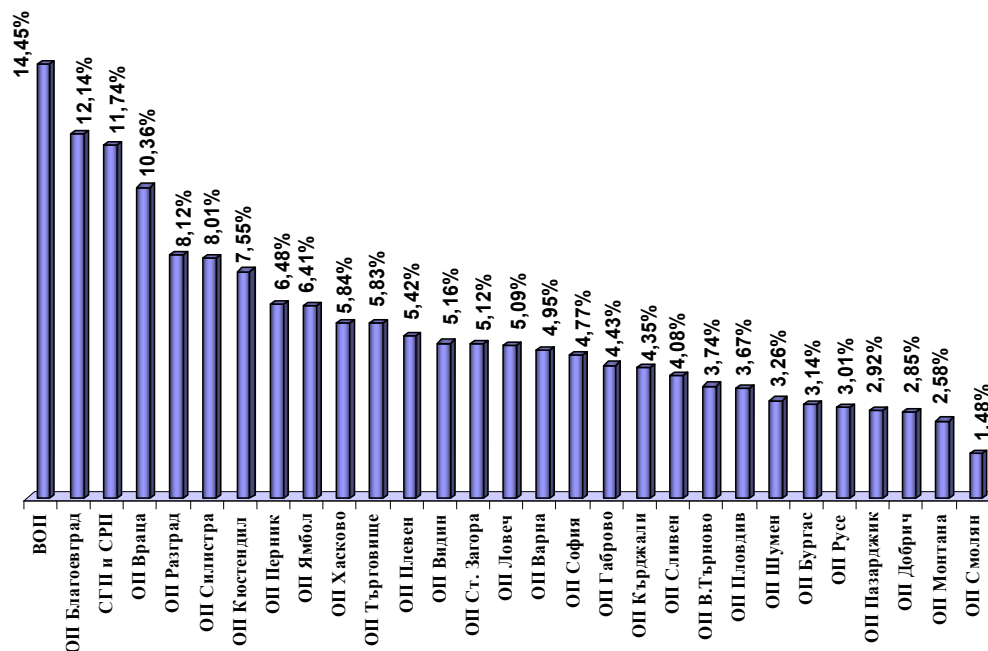
Законодателят трябва да предвиди и други процесуални предпоставки, водещи до усъвършенстване на института на съкратеното съдебно следствие. Предлага се този институт да не намира приложение по отношение на лицата извършили престъпление при условията на опасен рецидив. Отчита се обстоятелството, че в голяма част от случаите това са извършители на кражби или грабежи, за които на досъдебното производство са събрани достатъчно доказателства и свързано с липсата на законово изискване за възстановяване или обезпечаване на имуществените щети, в немалко случаи се стига до налагане на наказания, несъответстващи на степента на обществената опасност на деянията.

2.3. Върнати от съда дела и оправдателни присъди.

2.3.1. Върнати от съда дела³⁶.

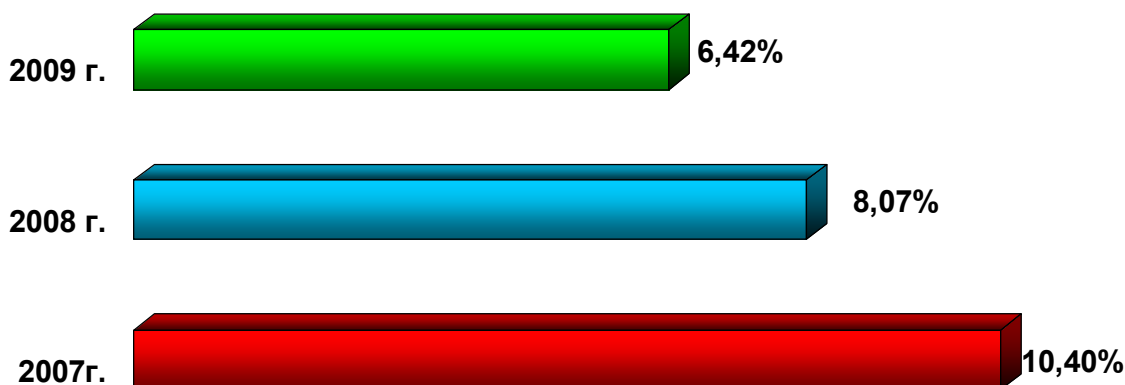
Един от основните показатели за качеството на работата на прокуратурата по изготвените от нея прокурорски актове е броят на върнатите от съдилищата дела. За 2009 г. от внесените 45147 прокурорски актове, от съдилищата са върнати общо 2 899 актове, което представлява 6,42 % (за 2008 г. от внесените 43 418 акта са върнати общо 3 503 акта, което е 8,06 %; за 2007 г. върнатите дела са 10,39 %).

³⁶ Върнати от съда дела образувани по внесени обвинителни актове, неодобрен споразумения и неуважени предложения по чл. 78а НК.

Фиг. 15. Върнати дела от съда по окръжни райони спрямо внесените в съда прокурорски актове

Сравнението на данните за тригодишния период сочи подобряване на работата по този показател.

Фиг. 16. Дял на върнатите от съда дела спрямо внесените в съда прокурорски актове

Усилията в тази насока следва да продължат, за да се запази тенденцията за повишаване качеството на внесените в съда прокурорски актове. Прокуратурите, в които имат по-голям брой върнати дела, следва да предприемат действия за изясняване причините за връщане на делата и набележат конкретни мерки за подобряване работата си по този показател. Най-висок процент върнати дела има СГП - 24,7 % / 27,3% за 2008 г./, ВоОП София – 24,29%, ОП Хасково - 20,56 %, ОП Враца – 20,93 %, ОП В.Търново – 19,23% и др. Високият процент върнати дела за окръжните прокуратури се дължи и на това, че броят на внесените прокурорски актове е малък и връщането на минимален брой води до висок относителен дял на върнати дела. Висок процент на върнати дела имат РП Оряхово – 22,76 %, РП Разлог – 20,26 %, РП Омуртаг – 14,97 %, РП Бяла Слатина – 11,93 %, РП Малко Търново – 11,54 %, РП Разград – 13,16 %, РП Бяла -10 % и др.

Най-голям дял заемат върнатите дела по внесени обвинителни актове. За 2009 г. върнатите от съда обвинителни актове са 2251 или 7% срещу 8% за 2008 г.

От разпоредително заседание на основание чл.249 НПК са върнати 1644 дела, което съставлява 56 % от общия брой върнати дела. За 2008 г. са върнати 2 155 дела или 61 % .

По внесени предложения за освобождаване от наказателна отговорност по реда чл.78а НК за 2009 г. са върнати 12% при 9 % за 2008 г. и също 12 % за 2007 г. Съпоставяйки данните за върнатите от съда обвинителни актове спрямо постановените решения по внесените обвинителни актове може да се направи извода, че е налице подобрене на качеството и обосноваността на обвинителните актове.

Връщането на дела от съда се дължи както на пропуски и слабости в работата на разследващите органи, така и в дейността на прокурорите при осъществяване на надзор върху досъдебното производство, в действията на прокурора след завършване на разследването и при изготвяне на обвинителните актове. Причините, водещи до връщане на дела, образувани по внесени обвинителни актове, са допуснати отстраними съществени процесуални нарушения на досъдебното производство или при изготвяне на обвинителния акт от прокурора, които са довели до ограничаване на процесуалните права на подсъдимите или пострадалите. Най-често допусканите процесуални нарушения на досъдебното производство се изразяват в непълно и неточно формулиране на обвинението при привличане на обвиняемия, провеждане на отделни процесуално-следствени действия с участие на обвиняемия, без да е осигурена защита, неосигуряване на различни защитници при противоречиви интереси на обвиняемите, извършване процесуални – следствени действия извън срока по чл.234, ал.1-3 НПК, провеждане на задочно производство, без да са налице условия за това, непредавяване на материалите от разследването на обвиняемия, непроизнасяне от прокурора по направени искания, недокладване делото на прокурора по реда на чл.219 НПК и др.

Нарушенията, допускани от прокурора при изготвяне на обвинителния акт, водещи до връщане на делото, се изразяват в несъответствие между обстоятелствената част и правната квалификация на обвинението, непосочване на съставомерни признаци на деянието или квалифициращи елементи, непосочване на нарушенията при бланкетни норми, непълно описание на фактите и обстоятелства, обосноваващи повдигнатото обвинение, неточно изписване на време, място и начин на извършеното престъпление, непосочване формата на съучастие и др.

Посочените причини, довели до връщане на делата от съда, изискват да се засили контрола при разследването от наблюдаващия прокурор, за да се стигне до намаляване на допусканите на досъдебното производство процесуални нарушения. Необходимо е да се отбележи, че упражнявания ефективен контрол от страна на прокурорите следва да бъде съчетан и с повишаване правната квалификация на разследващите органи. Големият обем разследвани дела представлява обективна трудност за осъществяване на цялостно и всестранно наблюдение върху тях от прокурорите при даване на конкретни указания за събиране на доказателства и отстраняване на допуснати процесуални нарушения при водене на разследването. За намаляване броя на върнатите дела поради пропуски при изготвяне на обвинителните актове, е необходимо да се извършва задълбочено проучване на събрания доказателствен материал, внимателно да се преценява законосъобразността на извършените процесуални действия и наличието на достатъчен обем доказателства, подкрепящи обвинението, изготвянето на обвинителния акт да се съобразява с изискванията на НПК относно съдържанието и неговата обоснованост.

Анализите на окръжните прокуратури относно причините за връщане на дела от съда показват, че в по-голямата си част, делата са върнати основателно. Наред с това са констатирани и случаи на неоснователно върнати дела с общата формулировка „допуснати отстраними процесуални нарушения”, без да са налице такива. В отделни случаи се дават указания за събиране на нови доказателства или извършване на процесуални действия, които биха могли да бъдат извършени в съдебна фаза. Поради липса на процесуална възможност за протестиране на разпорежданията за връщане на делата, прокуратурата е лишена от възможност да реагира при преценка за

неоснователност на връщането на делото. Предложената от прокурорите като удачна законодателна промяна на НПК, за възстановяване възможността за протестиране на съдебните актове, с които делата се връщат за доразследване, е приета на 25.03.2010 г. от 41-то НС.

Върнатите от съда дела на прокуратурата по внесени предложения за споразумения или за освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание имат нисък относителен дял. Причини за връщането им са допуснати нарушения на законовите изисквания – невъзстановяване на причинените щети, предлагане на споразумения за престъпление, посочени в чл.381, ал.2 НПК, наличие на предходно осъждане или наложено административно наказание на лицето, спрямо което се предлага да бъде освободено от наказателна отговорност и др. В тези случаи връщането е основателно, което налага прокурорите да извършват необходимата проверка относно наличието на законови пречки за внасяне на предложения за споразумения или за освобождаване от наказателна отговорност, за да се намали до минимум броя на дела, върнати поради пропуски в работата на прокурорите.

По-ниският относителен дял на върнатите от съда дела за доразследване показва, че предприетите мерки за отстраняване на допусканите слабости в работата на прокуратурите дават положителен резултат. В изпълнение на разпореждане на ВСС и на заповед №239/2.02.2009 г. на главния прокурор относно работата на прокуратурите за преодоляване причините за връщане на делата за доразследване в страната се провеждат регулярно съвместни съвещания на съдии и прокурори от съответния съдебен район за осъждане на причините, довели до връщане на дела и набелязване мерки за отстраняване на допуснатите слабости. На тези срещи се изготвят писмени доклади от административните ръководители на окръжните прокуратури, в които се анализират и обобщават причините, довели до връщане на дела. В районите на всички апелативни прокуратури се извършват проверки и анализи на върнати дела за доразследване. На съвещания с прокурорите от всеки окръжен съдебен район се обсъждат основателността на връщането на отделните дела, конкретните причини, довели до това, дали са пропуски и какви в работата на наблюдаващите прокурори. Усилията в тази насока следва да продължат, като акцентът трябва да се постави върху повишаване качеството на работата на всеки прокурор както при осъществяване на функциите си като наблюдаващ прокурор, така и при изготвяне на прокурорските актове, внасяни в съда. Административните ръководители, въз основа на изводите от анализите за върнатите дела и провежданите съвместни съвещания между съдии и прокурори, да предприемат конкретни мерки за отстраняване на причините, водещи до връщане на дела за доразследване.

2.3.2. Оправдателни присъди и оправдани лица.

2.3.2.1. Оправдателни присъди.

Постановените **оправдателни присъди и решения** за 2009 г. са 1652 при 1618 за 2008 г. и 1702 за 2007 г. Спрямо решените дела те са 3,47 % при 3,34 % за 2008 г. и 3,57% за 2007 г.

Въз основа на посочените данни за последните три години може да се направи извод, че относителният дял на оправдателните присъди спрямо решените дела и спрямо внесените прокурорски актове е запазен.

За 2009 г. влезлите в сила оправдателни присъди са 872, което представлява 2,18% от общия брой влезли в сила осъдителни и санкционни решения, при 782 за 2008г., което е 1,92 % и 940 за 2007 г., което е 2,5 %.

Съпоставяйки данните за последния тригодишен период, може да се направи извода, че по този показател няма влошаване работата на прокуратурата. От данните на прокуратурите в страната, е видно, че увеличението на относителния дял се дължи на високия дял влезли в сила оправдателни присъди за РП-Трън – 27,27%, ВоОП София – 21,11%, ОП Смолян – 15,3%, ВоОП Плевен – 14,47 %, ОП Кюстендил – 13,89%, РП

Тутракан -12,20%, ОП Благоевград – 12,26 %, СГП 9,25%, РП Дряново – 8,11 %, ОП Габрово – 8% и др. Необходимо е да се посочи, че въпреки сравнително високият процент влезли в сила оправдателни присъди за СГП, работата по този показател на СГП продължава да се подобрява доколкото през 2008 год. влезлите в сила оправдателни присъди са били 11,23 %, а за 2007 г. - 30 % .

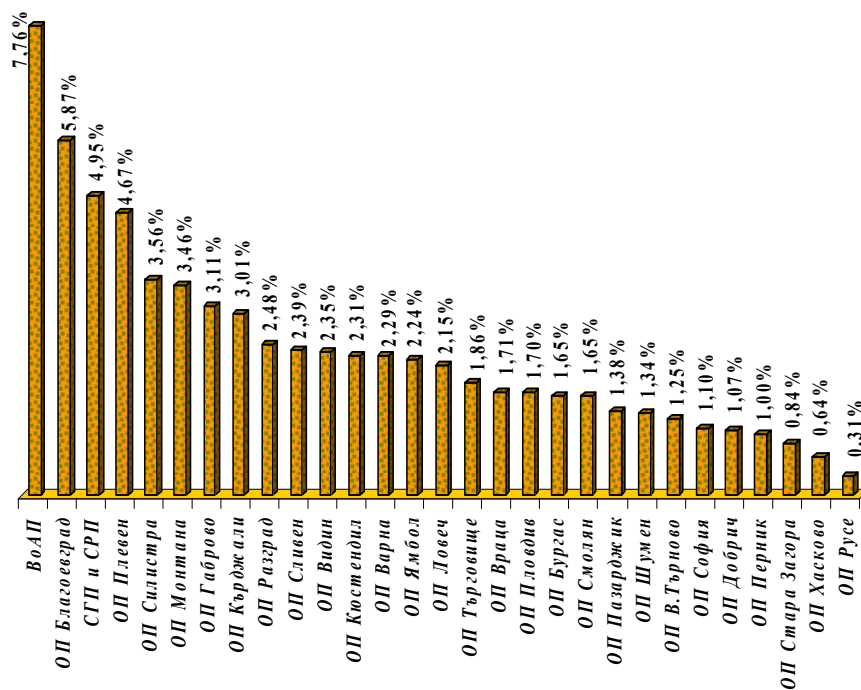
През 2009 г. са постановени 130 оправдателни присъди в съгласие с прокурорското заявление, което представлява 9,75 % от постановените 1333 оправдателни присъди. За 2008 г. тези присъди са 142 или 10,38 % от общо постановените оправдателни присъди и за 2007 г. – 117 присъди, което 6,8 %. Относителният дял на постановените оправдателни присъди в съгласие с прокурорското заявление спрямо 2008 г. е запазен.

Най-голям брой оправдателни присъди по искане на прокурор са постановени от: РС - Тутракан - 5 / което 71 % от общо постановени 7 оправдателни присъди/, РС-Варна – 25 / или 43.8 % от общо 57 оправдателни присъди/, СГС – 17 / или 24,28 % от общо 70 оправдателни присъди /и СРС – 63 / или 13,3 % - от общо 473 оправдателни присъди/. Като причини за постановени оправдателни присъди в съответствие с прокурорско заявление се сочат промяна на свидетелски показания в хода на съдебното производство, събиране на нови доказателства, неподкрепящи обвинението, изключване на доказателства, поради това че не са събрани по предвидения в НПК ред и др., въз основа на което участващия в делото прокурор обосновава изводи за несъставомерност на деянието или за липса на безспорни доказателства за участието на подсъдимия в извършеното престъпление. Прокуратурите, в които броят на оправдателните присъди, постановени след прокурорско заявление, е висок, следва да анализират причините довели до неподдржане на обвинението и вземат мерки за задълбочено и всестранно разследване по делата, събиране на пълен обем доказателства в подкрепа на обвинението, като при внасяне на обвинителния акт да преценяват внимателно дали са основания за това, за да намалее броя на внесените необосновани обвинителни актове.

2.3.2.2.Оправдани лица.

През 2009 год. оправданите лица са 2 188, което представлява 4,39 % от общо 49745 осъдени и санкционирани лица. За 2008 г. оправданите лица са 2 147, което е 4,16 % , за 2007 г. – 2 294 или 3,34 %.

Оправданите лица с влязла в сила присъда за 2009 г. са 1 212, което е 2,64 % от осъдените и санкционирани лица с влезли в сила присъда /45 839/. За 2008 г. оправданите лица са 1021 или 2,14 %, а за 2007 г. – 1293, което е 2,86 %. Посочените данни обосновават извода, че през последните три години относителният дял на оправданите лица с влязла в сила оправдателна присъда за страната е запазен.

Фиг.17. Относителен дял на оправданите лица спрямо общия брой лица с влезли в сила съдебни актове по окръжни райони.

Значително по-висок относителен дял на оправдани с влязла в сила оправдателна присъда спрямо общо осъдени и санкционирани с влязла в сила присъда лица има в ОП-Благоевград – 29,27 % (36 оправдани лица спрямо 123 осъдени), ВоОП София – 24,24% (24 оправдани от 99 осъдени лица), ОП-Кюстендил – 12,5 % / 5 оправдани от 40 осъдени лица/, ВоОП Плевен – 14,47 % (15 оправдани от 78 осъдени) , СГП- 12,24 %, (53 оправдани от 433 осъдени), ОП Видин – 10,34 % (3 оправдани от 29 осъдени), РП-Разлог – 10,19 % (27 оправдани от 265 осъдени),и др. Окръжните прокуратури в Бургас, В.Търново, Търговище, Перник, София, както и районните прокуратури в Царево, Панагюрище, Смолян, Харманли, Свиленград, Бяла Слатина, Оряхово, Радомир нямат оправдани лица с влезли в сила присъди при наличие значителен брой осъдени и санкционирани с влязла в сила присъда лица. Запазеният относителен дял за страната на оправданите с влязъл в сила съдебен акт лица и наличието на прокуратури, в които няма оправдани с влязла в сила присъда лица означава, че в част от прокуратурите относителният дял на оправданите с влязла в сила присъда лица, е значително по-висок /посочени по-горе/, което изисква административните ръководители да анализират причините, довели до тези резултати и да предприемат съответни действия за подобряване работата по този показател.

Най-голям относителен дял оправдани лица и оправдани лица с влязла в сила присъда спрямо осъдени и санкционирани лица и такива с влязла в сила присъда заемат тези, извършили престъпления: - по чл.220 НК – 100%, от тях с влязла в сила присъда 160 % (поради влезли в сила присъди през отчетния период, постановени през предходната година), - по чл.219 НК – 94,44% и 144,44%; - по чл.282 НК – 80,95 % и 194,74%; - по чл.387 НК – 60% и 75 %; - по чл.323 НК – 54,29 % и 51,79 %; по чл.251 НК – 90% и 50%; - по чл.202 НК – 34.85% и 34%; - по чл.203 НК – 50% и 33,33%; - по чл.214 НК - 44,12% и 29,63%; - по чл.311 НК – 29,5% и 21,09 %; - по чл.242 НК – 15,45% и 11,71 %.

Големият процент оправдани лица за престъпления по чл.219 НК и чл.282 НК е в резултат на приключените през отчетния период наказателни дела, образувани през предходните години. Значителен е и дялът на оправданите лица за военни длъжностни престъпления, което налага прокурорите военните прокуратури да извършат задълбочени анализи относно причините, довели до тези резултати. Продължава да е

висок процентът на оправданите лица престъпления по чл.323 НК, 202 НК, 311 НК, които дела не се отличават с фактическа и правна сложност, което налага извода, че работата в тези районни прокуратури по разследването и при преценката за наличие на основания за внасяне на обвинителните актове по горните текстове следва да се ревизира.

Запазването на относителния дял на оправдателните присъди и оправданите лица през отчетния период спрямо 2008 г. показва, че прокуратурите в страната не са допуснали влошаване качеството на работата по този показател. Усилията следва да бъдат насочени към подобряване работата като цяло и най-вече в прокуратурите, които имат по-лоши резултати от средните за страната, като се анализират както причините, довели до постановяване на оправдателни присъди, така и ефективността на предприеманите до момента мерки за подобряване работата, като се набележат нови, които да доведат до намаляване на броя на оправданите лица.

Въз основа на анализите от отчетните доклади на прокуратурите, причините довели до постановяване на оправдателни присъди могат да се обобщят така:

Пропуски и слабости на досъдебното производство: Непълнота на разследването, като не се събират доказателства за относими към предмета на доказването факти и обстоятелства, липса на яснота относно предмета на доказването, а оттам и обема доказателства, които трябва да се събират, както и следствено - процесуалните действия, които трябва да се извършат. Не се провеждат разпити на обвиняеми и свидетели пред съдия за закрепване на показанията им съгласно чл.222-223 НПК. Невъзможността всички свидетели да бъдат разпитани пред съдия, налага своевременна преценка кои свидетели да бъдат разпитани пред съдия, за да може при настъпване на обективна невъзможност същите да бъдат разпитани в съдебно заседание, техните показания да могат да бъдат четени и приобщени към доказателствения материал. При събиране на доказателствата на досъдебното производство се допускат процесуални нарушения при извършване на различните следствено-процесуални действия, което води до негодност на събраните доказателства чрез тях и изключването им от доказателствения материал по делото. Не се назначават необходимите експертизи или се приемат непълни заключения по изготвени експертизи, което налага назначаване на нови експертизи в съдебно заседание, по които заключенията се различават от дадените на досъдебното производство и водят до изменение на установени факти и обстоятелства, а оттам и до нови правни изводи. Ръководната роля на наблюдаващия прокурор на досъдебното производство изисква той да упражнява по-ефективен контрол върху действията на разследващите органи, да изисква и контролира събирането на достатъчно по обем доказателства, да съблюдава за допуснатите нарушения при извършването на следствено-процесуалните действия и своевременното им отстраняване, което да води до обективно, всестранно и пълно разследване, даващо възможност за внасяне на обоснован обвинителен акт в съда.

Друга причина, посочена в анализите, са неправилна и незадълбочена преценка на наблюдаващия прокурор в стадия „действия на прокурора след завършване на разследването“ за наличието на достатъчно основания за повдигане на обвинение. Това води до предаване на съд на лица за деяния, които по своите обективни и субективни признаци не представляват престъпление или когато не са налице достатъчно доказателства, обосноваващи обвинението. Преди изготвяне на обвинителния акт, прокурорите следва да извършат цялостна проверка на доказателствения материал като прецени събрани ли са необходимите доказателства за извършено престъпление от обвиняемия, за квалифициращите обстоятелства, за субективната страна и специалната цел, когато е предвидена в съставите на престъплението и за всички други обстоятелства, относими към предмета на доказването на престъплението, за да не се стига до необосновани обвинения в съда.

Причините, водещи до постановяване на оправдателни присъди, са свързани с промяната на свидетелските показания в съдебно заседание, установяване на нови фактически положения въз основа на събрани при съдебното следствие допълнителни

доказателства, различната наказателноправна оценка на приетите за установени фактически положения от съда и прокурора. Прокурорът следва да има по-активно поведение в съдебно заседание, да прави искания за събиране на нови доказателства, за извършване на необходимите следствено-процесуални действия за изясняване на констатирани противоречия, за приобщаване на събрани на досъдебното производство доказателства по предвидения в НПК ред, за да обоснове и поддържа повдигнатото обвинение. При събиране на доказателства за нови обстоятелства, да използва правомощията, предвидени в чл.287 НПК.

За отстраняване пропуските и слабостите в работата на прокуратурите, водещи до постановяване на оправдателни присъди, във всички прокуратури в страната се извършват анализи на делата, приключени с оправдателна присъда, провеждат се съвещания, на които се обсъждат причините, довели до постановяването им и се набелязват мерки за подобряване на работата по този показател. Тази дейност през 2010г. следва да се активизира в прокуратурите със занижени показатели.

2.4. Гражданско-съдебен надзор.

2.4.1 Състояние и организация на гражданско-съдебния надзор.

Прокурорите са осъществявали дейността си по гражданско-съдебния надзор през отчетната 2009 г., както и през предходните години, в съответствие с нормативните актове по действащото законодателство и указанията на висшестоящите прокуратури.

Създадената по надзора организация в отделните прокуратури е съобразена с обема на работа, като в максимална степен обезпечава осъществяването на основните задачи по надзора – предявяване на искове в предвидените от закона случаи, участие в граждански дела по закон, решаване на преписки с гражданско - правен характер, изпълнение на предвидените по надзора задачи. В ОП Бургас, ОП Благоевград, ОП Варна, ОП Кърджали, ОП Добрич, ОП Пазарджик и др. продължава наложената от години практика за определяне на прокурори, които да отговарят за работата по надзора, като в съдебните заседания по гражданските дела вземат участие всички прокурори. За подобряване качеството на работата по надзора допринася и утвърдената в ОП Пловдив, ОП Перник, ОП Стара Загора, ОП Сливен практика за водене на дневници или досиета във връзка с участието на прокурорите по гражданските дела. Предварително изготвеният график за участие на прокурорите в съдебни заседания дава възможност за задълбочено проучване на делата и за активно процесуално поведение, като няма случаи, при които отсъствието на прокурор в съдебните заседания, по дела, по които това е предвидено в закон, да е станало причина за отлагане на делото.

Продължава утвърдената от предходни години практика за извършване на ревизии по надзора в окръжните и районните прокуратури, които способстват и за подобряване на организация на работа. В изпълнение на планови задачи ОП Варна и ОП Пловдив са извършили проверки на дейността на прокуратурите в района си по делата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, а ОП Варна е извършила проверка и на дейността по Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност /ЗОПДИППД/. Резултатите от проверката са обобщени в аналитични справки, като същите са предоставени и на сектор "Гражданско-съдебен надзор" в отдел "Съдебен и изпълнение на наказанията" при ВКП.

2.4.2 Предявени искове от прокурор. Уважени и неуважени искове.

Най-ярката и интензивна форма на участие на прокурора в гражданския процес, независимо от силно ограничените правомощия на прокуратурата по чл.26 от Гражданския процесуален кодекс, е предявяването на искове от прокурорите от името на държавата, било в защита на нейни права и интереси, за да се разкрие

действителното правно положение, било в защита на чужди права, принадлежащи на юридически лица или граждани.

През 2009 г. са предявени общо 538 иска, от които – 432 от окръжните прокуратури и 106 – от районните прокуратури. През 2008 г. са предявени общо 600 иска, от които – 478 от окръжните прокуратури и 122 – от районните прокуратури. През 2007 г. са предявени общо 609 иска, от които 383 – от окръжните прокуратури и 226 – от районните прокуратури. Или, налице е намаляване на броя на предявените искиве спрямо 2008 г. с 10,3% и с 11,3% спрямо 2007 г. Броят на предявените искиве е в зависимост от постъпващите в прокуратурите сигнали и молби и тяхната основателност, както и от наличието на законови предпоставки, в случаите, в които на прокурорите е вменено по силата на закона служебно да следят за изпълнението на отделни разпоредби, поради което същият не е показател за липсата на активност по надзора.

От предявените искиве през 2009 г. - 80,3 % са на окръжните прокуратури, при 79,7 % за 2008 г. и при 62,9 % за 2007 г. т. е. налице е тенденция за увеличаване на предявените от окръжните прокуратури искиве, като относителен дял. Увеличаване на броя на предявени искиве са отчели ОП Плевен, ОП-Враца, ОП В.Търново, ОП Шумен. Най-голямо намаление на предявените искиве е отчела СГП – 131/ при 245 за 2008 г./

От предявените искиви молби с най-голям относителен дял – 30, 3% са исковите с правно основание 336, ал.1, чл.340 ГПК, чл.552 ГПК и чл.537 вр.чл.604 ГПК. Наблюдава се незначително увеличение на тези искиве – 163 за 2009 г., при 156 за 2008г. Прокурорите са реагирали във всички случаи, при постъпили сигнали за поставяне под запрещение, за заличаване на вписани повече от един едноличен търговец, както и съобразно броя на порочните охранителни актове по Закона за гражданската регистрация и при наличието на законовите основания за предявяване на искиве по чл.537, ал.3 ГПК.

Предявените искиви молби с правно основание чл.74 , ал.1, чл.75, ал.2, чл.64, ал.3 и чл.65, ал.1 от СК /отм. – съгл.действащият сега СК – чл.133, ал.1 и чл.106, ал.6 / – ограничаване и лишаване от родителски права и прекратяване на осиновяване бележат незначително увеличение -155 /при 123 за 2008 г./, което основно се дължи на предявените искиви молби от ОП-Плевен- 63, докато районните прокуратури отчитат като цяло намаление на предявените искиве за лишаване от родителски права поради намалелите сигнали до прокуратурите следствие ангажираност на съответните Дирекции”Социално подпомагане” в тази дейност.

На основание § 8 от ПЗР на ЗИДТЗ във връзка с чл. 155 т. 2 и чл. 252 т. 5 ТЗ - дружествата, които не са увеличили капитала си, до изискуемия минимум, са предявени 65 иска /73 иска за 2008г, 135- 2007 г./, като се запазва трайната тенденция, отбелязана и в предходни години, на намаляване броя на исковите, поради обективното намаляване на дружествата, които не са увеличили капитала си.

Намаление е отчетено при предявените искиве по Закона за политическите партии и Закона за юридическите лица с нестопанска цел- 155 за 2009 г., при 248 за 2008г.Основна причина за подобно намаление са предявените искиве от СГП по ЗПП – 58 за 2009 г. 161 за 2008 г. Следва да се има, предвид че правомощията за разпускане на политическа партия са единствено от компетентност на СГП и са обективно свързани с броя на политическите партии, които не отговарят на законовите изисквания.

От общо предявените 538 иска са уважени – 354 иска, неуважени – 30 иска, а по 154 производствата не са завършени или чакат решение. За 2009 г. уважените искиве са 92,2% от разгледаните, за 2008 г. - 90, 1 % от разгледаните, за 2007 г. - 91,2% от разгледаните. Високият процент на уважените искиве, наложило се като трайна тенденция, е доказателство за доброто качество на исковите молби.

От неуважените искиве с най-голям относителен дял – 3,9% са исковите по чл.74 и чл.75 СК и чл. 64, ал.3 и чл.65 от СК /отм./.. Предявените искиве за лишаване от родителски права са били отхвърлени, тъй като в съдебно заседание свидетелите са дали показания, противоречащи на обясненията им по време на проверката или са били

придобити нови, непосредствени впечатления от разпити на заинтересовани лица. По тези съображения решенията на съда, с които са били отхвърлени тези иски не са протестирани/обжалвани/. Не са изготвени жалби и срещу неуважени иски по чл.336 ГПК, когато въз основа на заключението на назначената в съдебно заседание съдебнопсихиатрична експертиза е направен изводът, че не са налице основания за поставяне на лицето под запрещение. По тези съображения срещу решения, с които са отхвърлени подадените иски молби са изготвени две жалби.

2.4.3. Граждански дела, разгледани с участието на прокурор по закон и по преценка. Изготвени протести/жалби/- уважени и неуважени.

Според данните в годишните отчети прокурорите са участвали в 11362 решени първоинстанционни и въззивни граждански дела / 2008 г.- 10546 дела, 2007г. – 8946 дела /, от които прокурорите от окръжните прокуратури – в 4623 дела, а прокурорите от районните прокуратури – в 6739 дела.

През 2009 г. е увеличен общият брой на делата, в които прокурорите от районните и окръжните прокуратури са имали участие, в сравнение с 2008 г. - с 816 дела, а спрямо 2007 г.- с 2416 дела, като както и в предходни години е отчетено участие по закон и по преценка. Прокурорите от окръжните прокуратури са участвали в 1392 дела повече в сравнение с 2008 г, а прокурорите от районните прокуратури – в 576 по-малко. Влияние върху този показател оказват както от броя на образуваните граждански дела в съдилищата с правни основания, за които е задължително участието на прокурор, така и броят на гражданските дела, в които прокурорите са взели участие по преценка.

Значително увеличение на участието си в първоинстанционни дела са отчетели прокурорите от СГП - с 1197 дела, прокурорите от района на ОП Варна – с 94 дела, ОП Сливен- със 73 дела, ОП София – с 50 дела. В района на ОП Пазарджик, ОП Враца, ОП Стара Загора, ОП Ямбол, както и за СРП е отчетено намаление в броя на делата по Закона за гражданската регистрация и по Семейния кодекс.

Прокурорите от апелативните прокуратури са участвали общо в 437 въззивни граждански дела, при участие в 351 въззивни граждански дела за 2008 г., 482 дела за 2007 г. Най-значително е участието на АП София-247, при участие за 2008 г. по 196.

От анализа на горните данни може да се направи изводът, че и през 2009 г. продължава увеличаването на броя на делата с участие на прокуратурата- общо по закон и по преценка. При отчитане обема на дейността, свързана с участието в гражданския процес, следва да се вземе предвид, че посочените цифрови данни се отнасят до участие в брой решени дела, като значителна част от тях са разглеждани в повече от едно съдебно заседание, а прокурорите са взели участие и в голям брой дела, които към края на 2009 г. не са били решени от съответните съдилища.

Районните и окръжните прокуратури са осъществявали дейността си по надзора и чрез изготвяне на протести/жалби/ срещу незаконосъобразни решения – първоинстанционни и въззивни. През отчетната 2009 г. прокурорите са изготвили 229 протеста, за 2008 г.- 223 протеста, за 2007 г.- 150 протеста.

От общо изготвените 229 протеста за отмяна на неправилни решения са уважени 11, не са уважени 44, а по 174 производства не са приключили. С оглед значителния брой незавършени производства – 76% от общо образувани по подадените протести, не може да се направи извод за тяхната основателност.

Прокурорите от апелативните прокуратури са изготвили 91 касационни жалби /протести/ против постановени незаконосъобразни решения от апелативните съдилища /2008 г.- 78, 2007 г.- 90 бр./ От изготвените протести 65 са неразгледани. Производства не са завършени в 71,4%, поради което и по отношение на изготвените протести от апелативните прокуратури не може да се направи извод за тяхната основателност.

2.4.4 Дейност на Прокуратурата по Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност.

С приемането на ЗОПДИППД законодателят уреди условия и ред за налагане на обезпечителни мерки и отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност, извън налаганите по реда на Наказателния кодекс конфискация, като вид наказание, и мерките по чл.53 НК за отнемане на предмета, средствата и облагите от престъплението. Независимо, че ЗОПДИППД има гражданскоправен характер и мерките, които се определят от него се осъществяват от специализиран орган – Комисия за установяване имуществото придобито от престъпна дейност /КУИППД/, извън някои от хипотезите на чл.3, визирани в ал.2 и по ал.3 от закона, дейността на Комисията е пряко свързана и последваща дейността на прокуратурата. В този смисъл, независимо, че както в самото заглавие на закона, така и в отделните му разпоредби не се говори за имущество, придобито от престъпление, а за такова, придобито от престъпна дейност, дейността на Комисията се предшества от започнало наказателно преследване, респ. от влязла в сила присъда за определените по чл.3, ал.1 ЗОПДИППД престъпления.

Отношенията между органите, имащи правомощия по ЗОПДИППД, са уредени от приетата Инструкция за взаимодействие между органите на МВР, МФ, прокуратурата и следствието. В същата подробно е регламентиран редът за уведомяване на Териториалните дирекции /ТД/ на КУИППД от компетентните органи, с оглед своевременно изпълнение на законовите им задължения във връзка със започнало наказателно производство.

Дейността на окръжните и районните прокуратури по ЗОПДИППД, както е отбелязвано и в предходни години, е подчинена на създадената организация за работа и водене на отчетност в изпълнение на разпоредбите на чл.16, ал.2 и чл.21 от ЗОПДИППД, Инструкцията за взаимодействието и разпореждане № И-342/06 г. на Зам.главния прокурор при ВКП. Прокурорите стриктно изпълняват задълженията си, като изпращат съответните уведомления и преписи от документи на съответната ТД на КУИППД. Във района на ОП-Пловдив е създадена организация за получаване на обобщени справки с информация от всички районни управления и сектори към ОД на МВР за образуваните производства, попадащи в приложното поле на ЗОПДИППД, както и за изпратените уведомления, а окръжните прокуратури получават справка от районните прокуратури за изпратените уведомления. Продължава и воденето на нарочните регистри, създадени във всяка прокуратура, както и образуването на административни преписки за всяко производство по чл.3 ЗОПДИППД, като в ОП-Варна във водения регистър се отбелязват и предприетите действия от ТД на КУИППД, вкл. внесените искания за отнемане. Във всички прокуратури са определени са конкретни прокурори за контакт със съответните ТД на КУИППД, както и за контакт между органите по чл.3 от Инструкцията. При необходимост на комисията се изпращат и допълнителни материали по воденото досъдебно производство, както и цялата налична информация за имуществото на лицата, събрана в хода на досъдебното производство.

През 2009 г. по чл.21 ЗОПДИППД на териториалните дирекции на КУИППД са изпратени общо 1353 уведомления/ 1516 уведомления за 2008 г.,1394 за 2007 г./, по които по данни на прокуратурите са образувани 119 производства, 48 са неуважени, а 877 са незагледани или чакат решение. Намалението на броя на изпратените уведомления се дължи на намаляване броя на започваните наказателни производства за престъпленията по чл.3 ЗОПДИППД отчетено в районите на ОП-Пловдив- с 160, ОП-Смолян – с 95, ОП-Ловеч- със 70. Значително увеличение на броя на изпратените уведомления са отчетели прокуратурите в района на ОП-Русе, ОП-Бургас, ОП-Шумен.

Независимо от доброто взаимодействие с териториалните дирекции на КУИППД, което отчитат ОП-Бургас, ОП-Ловеч, ОП-Русе, ОП-Плевен и др., като цяло всички прокуратури изтъкват, като единствен проблем в тази дейност липсата на обратна информация от страна на териториалните комисии по вече подадените

уведомления от прокуратурата. В отчетните доклади на прокуратурите се посочва, че такава информация постъпва само при изрично поискване от тяхна страна. Несвоевременното предоставяне на информация от териториалните дирекции на КУИППД относно установеното от тях имущество, придобито пряко или косвено от престъпна дейност, затруднява своевременното предприемане на действия от прокурорите, в случаите, в които в резултат на проверките са констатирани данни за извършено престъпление от общ характер.

Проблемът относно липсата на обратна информация на местно ниво може да бъде решен чрез промяна разпоредбите на Инструкцията за взаимодействие, вкл. и като се предвиди създаване на нарочен орган - Съвет за координация и контрол, чиято основна цел е общото ръководство на взаимодействието и контрол по прилагане на Инструкцията.

Втората основна страна на дейността на Прокуратурата по ЗОПДИППД е участието на прокурорите в съдебните заседания в производствата, образувани по подадени искания от КУИППД по чл. 28 от закона, в качеството им на контролираща страна.

По данни от отчетните доклади прокуратурите са взели участие в 40 решени граждански дела, образувани по исканията на КУИППД, като напр. ОП В.Търново в 7 дела, ОП Пловдив в 4 дела, ОП Плевен и ОП Сливен в 3 дела, ОП Враца, ОП Перник, ОП Бургас в 2 дела и т.н. Производствата по 23 от делата са приключили с отнемания на имущество.

При участието си в тези дела прокурорите са проявили необходимата активност, като са упражнили активно правомощията си на страна в процеса, оспорвали са представените доказателства от ответниците, установяващи произхода на средствата им, както и са правили своевременно доказателствени искания, изразявали са становища по изготвените експертизи. Образуваните по този закон дела се отличават с изключителна фактическа и правна сложност, поради което при възможност прокуратурите са възприели принципа за неизменност на прокурора, участващ в производството до приключването му в съответната инстанция.

По данни на КУИППД общият брой на постановените през годината съдебни решения на първа инстанция е 34. От тях по 27 решения исковете на Комисията са уважени общо за сумата 14 594 185,03 лв. По 7 дела исковете са отхвърлени.

Решенията по посочените 34 дела са обжалвани пред апелативните съдилища, които са потвърдили 4 решения за отнемане на имущество в размер общо на 1115085лв., а по 4 дела исковете на КУИППД са отхвърлени. По останалите дела все още не са постановени съдебни решения.

През 2009г. решенията по две дела за отнемане на имущество на обща стойност 390025,32 лв. са влезли в сила.

2.4.5 Участие на прокурорите в производствата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Причини за осъждане на Прокуратурата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

От съществено значение за дейността на прокуратурата по гражданскосъдебния надзор е участието на прокурорите по делата по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, особено в хипотезите на чл.2 ЗОДОВ в производствата, по които прокуратурата е в процесуалното качество на ответник.

През отчетната 2009 г. решените първоинстанционни граждански дела по ЗОДОВ, в които са взели участие прокурорите от районните и окръжните прокуратури, са 533, при 740 за 2008 г. и 1189 за 2007 г. Анализът на посочените данни следва да бъде свързан с промяната на подсъдността на чл.1 ЗОДОВ/ДВ бр.30/2006 г./, в резултат на която в настоящият раздел се отчитат само дела, образувани преди изменението на закона, тъй като новообразуваните след изменението дела по чл.1 ЗОДОВ се разглеждат от административните съдилища и се отчитат при анализиране дейността на прокуратурата по административните производства.

От общо решените 533 дела прокурорите от окръжните прокуратури са взели участие в 280 дела, а прокурорите от районните прокуратури- 253 дела. За разлика от предходни години, когато по тези дела са участвали преимуществено прокурори от районните прокуратури, поради предявяване на искиви молби в по-висок размер същите са били от компетентност на окръжните съдилища, респективно са участвали окръжните прокурори. Значително намаление на участието си по тези дела е отчела СРП – 155/301 за 2008 г./, а увеличение са отчели ОП Пловдив, ОП Варна, ОП Ямбол.

Прокурорите от окръжните прокуратури и апелативните прокуратури са взели участие общо в 376 въззивни дела, от които в 132 броя дела са взели участие окръжните прокуратури /285 за 2008 г./. Апелативните прокуратури са участвали в 244 дела / 196 за 2008 г./, от които АП-София в 147 дела.

От общо решените 533 първоинстанционни дела по ЗОДОВ с осъждане на прокуратурата са приключили 201 от производствата - т.е. в 37,7 % от производствата исковите претенции са били уважени изцяло или частично, като прокуратурите са отчели увеличаване на размера на присъдените от съдилищата обезщетения за неимуществени вреди.

При анализиране на причините, довели до осъждане на прокуратурата в производствата по ЗОДОВ, следва да се вземе предвид обективният характер на отговорността по този закон и правните основания за завеждане на исковете, като се отчете активното участие на прокурорите като страна в процеса, вкл. във връзка с влизането в сила на новия ГПК и промяната във функционалната характеристика на първата инстанция, факултативността на касационното обжалване с оглед новата уредба на неговата допустимост и тълкуването на разпоредбата на чл.280 ГПК във връзка с общото основание за селектиране на касационните жалби.

Обективният/безвиновен/ характер на отговорността по ЗОДОВ при лимитативно изброените хипотези, при които тя се поражда – незаконно задържане под стража, незаконно обвинение в извършване на престъпление, незаконно осъждане на наказание по НК, незаконно изпълнение на наказание над определения размер или използване на специално разузнавателно средство води до осъждане на Прокуратурата на РБ във всяко производство, в което ищецът докаже, че е претърпял вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконната мярка, воденото наказателно производство, изтърпяното наказание над определения размер и т.н.

От анализите, направени в отчетните доклади на прокуратурите, може да се направи изводът, че в преобладаващия брой осъдителни решения основание за воденото производство срещу Прокуратурата на РБ е влязлата в сила оправдателна присъда за деянието, за което срещу ищеца е било повдигнато обвинение за извършено престъпление от общ характер по НК. В тези производства ищите доказват, че претърпени от тях неимуществени вреди – изразяващи се в унижение, уронване на доброто име и професионална чест, стрес или влошено здравословно състояние и/или имуществени вреди / претърпени вреди или пропуснати ползи/ са пряк резултат от воденото наказателно производство, приключило с влязла в сила оправдателна присъда- чл.2, т.2 ЗОДОВ. Размера на дължимото обезщетение се присъжда и с оглед тежестта на повдигнатото обвинение, взетата мярка за процесуална принуда и продължителността на воденото производство, както на досъдебната, така и в съдебната фаза. На второ място, като основание за осъждане на Прокуратурата на РБ са посочени постановленията, с които прокуратурите са прекратили наказателните производства по чл.243 НПК, по които са били повдигнати обвинения за извършени престъпления по НК- чл.2, т.2. ЗОДОВ. По повод тези прекратени производства по отделни дела е възникнал проблем с доказване на момента, в който ищецът е бил уведомен за прекратеното срещу него с постановление досъдебно производство при неизпращане на постановлението с обратна разписка, във връзка с твърдението на прокурора за изтекъл давностен срок по внесения иск. Най-малобройни са случаите на осъждане на Прокуратурата в хипотезата на чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ – при отмяна на влязлата в сила осъдителна присъда по реда на възобновяването- чл. 422 НПК, както и

в случаите на изтърпяно наказание над определения срок или размер в хипотезите на определяне на общи наказания по чл.306 НПК по правилата на съвкупността, както и когато определеното от съда наказание е в по-малък размер, от времето, през което ищецът е бил с мярка „задържане под стража” и др.

Продължава тенденцията, констатирана и в предходните години, за активно участие на прокурорите по тези дела. Влизане в сила на новия ГПК и промяната във функционалната характеристика на първата инстанция, вкл. размяната на книжа и ранното преклудирание на правата доведе до необходимост от изключителна активност от страна на прокурора, участващ като представител на прокуратурата в първата инстанция в производствата по ЗОДОВ. Защитата на прокуратурата в качеството ѝ на ответник започва още с отговора на исковата молба по чл.131-133 ГПК. Изготвяните от прокуратурите отговори на исковите молби са добре мотивирани, отговарят на законовите изисквания, като защитата срещу иска се осъществява в две насоки – процесуалноправна и материално правна и се правят необходимите доказателствени искания. Прокурорите активно упражняват предоставените им правомощия и в хода на цялото производство по ЗОДОВ, вкл. и във въззивните инстанции

През 2009 г., както и през предходни години, прокурорите са защитавали интересите на прокуратура по делата по ЗОДОВ и чрез подаване на жалби срещу незаконосъобразните съдебни решения. През отчетния период са подадени 142 жалби/протести/ срещу първоинстанционни решения и 130 касационни жалби/протести/ срещу въззивни решения по ЗОДОВ.

Въведените разпоредби относно допустимостта на касационното обжалване затрудниха прокуратурите при подаване на касационните жалби във връзка с обосноваването на основанията по чл.280 ГПК и предвид обективният характер на отговорността по ЗОДОВ. Прокурорите са атакували решенията основно с твърдения за нарушение на материалния закон при постановяването им във връзка с размера на присъдените обезщетения за неимуществени вреди – чл.52 ЗЗД, като са обвързали допустимостта на касационната жалба с хипотезата на чл.280, ал.1, т. 2 ГПК – въззивното решение е постановено по материалноправен въпрос, решен противоречиво от съдилищата. В тази хипотеза, ВКС в част от определения по реда на чл.280, ал.1 ГПК е приел, че въпросът за размера на претърпените неимуществени вреди е конкретен във всеки случай, има строго субективен характер, поради което решението по този въпрос не може да се квалифицира като въпрос, решаван противоречиво от съдилищата. В друга част от постановените определения съдът е приел, че постановеното решение не е в противоречие със съдебната практика, тъй като атакуваните решения, са постановени след събиране и обсъждане на всички доказателства, относими към размера на присъденото обезщетение за неимуществените вреди. От разгледаните 26,9% от подадените 130 касационни жалби до касационен контрол не са допуснати 33 от тях, преимуществено с горечитираните мотиви. С оглед значителния брой незавършени производства – 73,1%, след произнасянето на ВКС следва да се обсъди въпросът за наличието на противоречива или неправилна съдебна практика по повод допустимостта на касационното обжалване на въззивните решения, в които съдът се е произнесъл по материалноправния въпрос относно критерия по чл.52 ЗЗД за определяне обезщетението за неимуществените вреди.

Въпросът е от съществено значение, тъй като в случаите, в които е постановено решение в нарушение на материалния закон при определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди по реда на ЗОДОВ, решението на въззивния съд ще влиза в сила, поради невъзможност от произнасяне по същество на ВКС.

3. Преписки и наказателни производства, образувани след самосезиране и по сигнали на контролните органи и материали на ДАНС³⁷. Постановени присъди.

След самосезиране в териториалните прокуратури през 2009 г. са образувани 1345 преписки, които съставляват 0,44% от общо образуваните преписки в прокуратурите. Спрямо 2008 г. при 362 образувани от самосезиране преписки увеличението е почти четири пъти. По 207 преписки прокурорите са постановили образуване на ДП или по 15,4% от тях. И по отношение на образуваните ДП се наблюдава увеличение с 2,5 пъти спрямо предходната година, когато са били образувани 85 ДП.

Общо през годината са наблюдавани 246 (89) досъдебни производства, като разликата между новообразуваните и наблюдаваните се дължи на останалите неприключили досъдебни производства от предходен период.

С прокурорски акт в съда са внесени 64 (35) ДП. По общо внесените прокурорски актове са осъдени 41 (25) лица.

Териториално разпределение на образуваните преписки и ДП след самосезиране е следното:

<i>Апелативен район</i>	<i>Преписки</i>	<i>ДП</i>
<i>ВоАП</i>	824	28
<i>АП Пловдив</i>	171	41
<i>АП Бургас</i>	166	99
<i>АП Варна</i>	80	21
<i>АП София</i>	75	8
<i>АП В. Търново</i>	29	10

За отчетния период в териториалните прокуратури **по сигнали на контролните органи са образувани 1484** (при 2507 за 2008г.) **преписки**, които съставляват 0,5% от общо образуваните преписки. По 496 (886) преписки прокурорите са постановили образуване на ДП, които съставляват 0,7% спрямо общо образуваните от прокурорите досъдебни производства.

Наблюдаваните през годината досъдебни производства са 764. В съда са внесени 110 прокурорски акта, като най-много са внесени от АП Пловдив – 43, следват АП В. Търново – 34, АП Варна – 17, АП Бургас – 8 и АП София - 8. По общо внесените актове са осъдени 90 лица.

По сигнали на някои от контролните органи преписките и ДП са както следва:

- Сметната палата – 4 преписки;
- Националната агенция по приходите – 971 преписки, от които по 380 е постановено образуване на ДП;
- Агенция за държавна финансова инспекция – 165 преписки, като по 21 от тях са образувани ДП.;
- Дирекция за национален строителен контрол – 20 преписки и по 2 е образувано ДП;
- Агенция митници – 324 преписки, от които по 93 е постановено образуване на ДП.

³⁷ Отчетността е въведена от 2008г.

Териториалното разпределение на новообразуваните преписки и ДП е, както следва:

<i>Апелативен район</i>	<i>Преписки</i>	<i>ДП</i>
<i>АП София</i>	599 (0,45%) ³⁸	187
<i>АП Пловдив</i>	289 (0,7%)	115
<i>АП Варна</i>	264 (0,56%)	80
<i>АП В. Търново</i>	197 (0,47%)	69
<i>АП Бургас</i>	113 (0,3%)	44
<i>ВоАП</i>	22 (0,4%)	1

По материали на ДАНС са образувани 324 преписки, от тях 117 са решени с образуване на ДП или 36%.

Делът на образуваните производства от прокурор по материали от ДАНС е 1,4% спрямо делата, образувани през годината за тежки престъпления.

Видно от данните най-активна дейност през 2009 г. имат НАП и ДАНС. Засилена е дейността на ДФИ и Агенция митници, но образуваните ДП са значително по-малко от сигналите с данни за престъпление.

4. Изпълнение на наказанията и други принудителни мерки.

4.1. Привеждане на присъдите в изпълнение.

През 2009 г. в прокуратурите в страната са получени за привеждане в изпълнение влезли в сила съдебни актове присъди, споразумения и определения с постановени наказания по НК общо 36 675 акта, от които 9 817 с наказание „лишаване от свобода”, което е 27%; 10 991 с наказание „лишаване от права”, което е 29,9%; 18 567 с наказание „пробация”, което е 50,6%; 1 732 с наказание „обществено порицание”, което е 4,7% и 4 с наказание „доживотен затвор”, което е 0,01%.

От получените общо 36 675 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение 36 283, което е 98,9%. Останалият незначителен процент неприведени присъди от прокурор се обяснява с необходимото технологичното време до края на отчетния период за проучване на изпълнителните преписки и изпращане на присъдите на съответните органи за изпълнение.

През 2008 г. в прокуратурите в страната са получени за привеждане в изпълнение влезли в сила съдебни актове – присъди, споразумения и определения с постановени наказания по НК, общо 38 061 акта, от които 10 291 с наказание “лишаване от свобода”, което е 27%, 11 247 с наказание “лишаване от права”, което е 29,5%, 19 744 с наказание “пробация”, което е 51,8%, 1 951 с наказание “обществено порицание”, което е 5,1% и 12 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,03%.

От получените общо 38 061 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение 37 248, което е 97,8%.

През 2007 г. в прокуратурите в страна са получени за привеждане в изпълнение общо 33 591 акта, от които 11 520 с наказание “лишаване от свобода”, което е 34,2%, 7 380 с наказание “лишаване от права”, което е 22%, 14 840 с наказание “пробация”, което е 44,1%, 2 318 с наказание “обществено порицание”, което е 6,9% и 15 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,04%.

От получените през 2007 г. 33 591 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение общо 33 061, което е 98,2%.

През 2006 г. в прокуратурите в страна са получени за изпълнение общо 29 399 съдебни акта, от които 12 819 с наказание “лишаване от свобода”, което е 43,6%, 5 952 с наказание “лишаване от права”, което е 20,2%, 10 044 с наказание “пробация”, което е

³⁸ Процентът в скобите е относителният дял на новообразувани преписки по сигнали на контролните органи спрямо всички образувани в региона преписки.

34,1%, 2 013 с наказание “обществено порицание”, което е 6,8% и 21 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,07%.

От получените през 2006 г. 29 399 съдебни акта с наложени наказания, прокуратурата е привела в изпълнение общо 28 824, което е 98%.

През 2005 г. в прокуратурите в страна са получени за изпълнение общо 23 326 съдебни акта, от които 11 454 с наказание “лишаване от свобода”, което е 49,1%, 5 517 с наказание “лишаване от права”, което е 23,6%, 4 964 с наказание “пробация”, което е 21,2%, 1 910 с наказание “обществено порицание”, което е 8,1% и 20 с наказание “доживотен затвор”, което е 0,08%.

От получените през 2005 г. 23 326 съдебни акта с наложени наказания, са приведени в изпълнение общо 21 541, което е 92,3%.

Посочването на резултатите от дейността на прокуратурата по изпълнението на съдебните актове с наложени наказания от 2005 г. насам, се налага, с оглед приложението и изпълнението на наказанието “пробация”, в сила от 01.01.2005 г., относително ново за българското наказателно-изпълнително право и нуждата от системен анализ за мястото и ефективността на това ново наказание, включено в системата от наказания, съгласно НК.

Сравнението на абсолютните цифри и процентните съотношения за посочените пет години позволяват да се направят следните изводи, касаещи работата на прокуратурата по изпълнението на съдебните актове:

- относително запазване абсолютният брой на постановяваните съдебни актове с наложени наказания, които се изпълняват от прокуратурите във възходяща градация. Най-голям е техният брой през 2008 г. – 38 061 срещу 33 591 за 2007 г., 29 399 за 2006 г. и 23 326 за 2005 г. През 2009 г. техният брой е 36 675.

Изводът от горното е, че през последните четири години постоянно се увеличава броя на реално наказаната престъпност – основен критерий за ефективността на правораздавателната система в страната.

- запазване на положителната тенденция за подобряване на дейността на прокуратурата по привеждането на получените съдебни актове с наложени наказания в изпълнение. През 2005 г. са били приведени в изпълнение 92,3% от получените актове, през 2006 г. са приведени 98%, а през 2008 този процент е 97,8%. През 2009 г. този процент е 98,9%. Тази тенденция следва да бъде запазена и за в бъдеще, което беше основна задача на прокуратурата и през отчетната 2009 г., както в организационен, така и в практически план.

- запазване на относителното увеличаване на съдебните актове, с които са наложени наказания “пробация”. През 2005 г. те са били 21,2% от общия брой актове, през 2006 г. са били 34,1%, през 2007 г. са били 44,1%, през 2008 г. те вече са 51,8% от общия брой съдебни актове, получени за изпълнение в прокуратурата с това наказание, а през отчетната 2009 г. те са 50,6% от общия брой съдебни актове.

- намаляване на относителния дял на актовете, с които е наложено наказанието “лишаване от свобода”, като през 2005 г. това наказание е било наложено в 49,1% от получените за изпълнение съдебни актове, през 2006 г. този процент е 43,6%, през 2007 г. е 34,2%, през 2008 г. този процент е 27%, като през 2009 г. този процент също е 27%.

Тенденцията за увеличаване на наложените наказания без лишаване от свобода, за сметка на наказанието “лишаване от свобода”, се запази и през отчетната 2009 г.

Очаква се тази тенденция да се запази и за в бъдеще, тъй като с това наказание се подобрява корекционно-възпитателната работа с осъдените лица, тяхната по-бърза ресоциализация, а от тук и намаляване на популацията в затворите в страната – основни изисквания, поставени от европейските институции в областта на изпълнението на наказанията.

Дейността на прокуратурата по привеждането в изпълнение на съдебните актове с наложени наказания за 2009 г. по апелативни райони е както следва:

- Апелативна прокуратура Бургас: получени за изпълнение 4056 акта, от които приведени в изпълнение 4050, което е 99,8% и 113 акта останали неприведени в изпълнение с натрупване от минали години;
- Апелативна прокуратура Варна: получени за изпълнение 6300, от които приведени в изпълнение 6183 акта, което е 98,1% и останали неприведени от предходни периоди с натрупване 161 броя актове;
- Апелативна прокуратура Велико Търново: получени за изпълнение общо 5887 акта, от които приведени в изпълнение 5756, което е 97,7% и останали неприведени с натрупване от минали години общо 232 акта;
- Апелативна прокуратура Пловдив: получени за изпълнение 7107 акта, от които приведени в изпълнение 7100, което е 99% и останали неприведени с натрупване от минали години общо 84;
- Апелативна прокуратура София: получени за изпълнение 13115 акта, от които приведени в изпълнение 12931, което е 98,5% и останали неприведени в изпълнение с натрупване от минали години общо 311 акта.

От анализа на данните е видно, че от получените през 2009 г. 36 675 броя съдебни актове за изпълнение, 36 283 броя са изпратени веднага от прокурора до органите по изпълнението, което е 98,9%. От тези 36 283 акта, получени от органите по изпълнението, са приведени реално в изпълнение общо 34 169 акта, което е 94,1% от получените за изпълнение актове и за което започнало изпълнение прокуратурата е уведомена по съответния начин.

През 2009 г. най-много присъди са приведени в изпълнение от РП София – 5240 броя, след което се нареждат РП Варна с 1765 акта, РП Пловдив с 1560 акта, РП-Плевен с 1559 акта и РП-Бургас с 1005 акта.

Военно-апелативна прокуратура София: получени за изпълнение 210 акта, от които приведени в изпълнение 210 акта, като се отчетат останали неприведени присъди за отчетната година 3 броя и останали неприведени от минали години 7 броя.

И през 2009 г. се наблюдават затруднения при изпълнението на наказанията без лишаване от свобода. Необходимо е още по-добре да се стикова работата с органите на МВР-КАТ, с оглед бързото привеждане в изпълнение и получаване на обратна информация на наказанието “лишаване от право да се управлява МПС”. Такива затруднения се наблюдават при изпълнението на горното наказание, постановено спрямо чужденците, с оглед на различният правен режим, приложим за осъдените на това наказание лица от държави-членки на ЕС и такива лица, което са от държава, нечленуваща в ЕС.

И през отчетна година продължиха проблемите при изпълнението на наказанието “пробация”, както организационно, с оглед на взаимодействието с ОЗ “ИН”, към който са съответните пробационни служби, така и от нуждата по уеднаквяване, както на съдебната практика в страната, касаещо приложението на това наказание, така и уеднаквяването на практиката на прокуратурите по изпълнението на самото наказание. Проблеми, породени от непълнотата на нормативната уредба на това наказание, както в материалното, така и в процесуалното право.

Проблеми за прокурорите има при изпълнението на наказанието “лишаване от свобода” и “пробация”, които са свързани с приложението на чл.23, 25 и 27 от НК по влезли в сила съдебни актове и подлежащи на изпълнение. В много от случаите се налага определяне на общо наказание по правилата на съвкупността при усложнена престъпна дейност, извършена, както в различни райони на страната, така и в различно съотношение на престъпленията – при условията на съвкупност или рецидив.

Това налага прокурорите, работещи по изпълнителните преписки, да извършват допълнителни действия за събиране на необходимите писмени доказателства за осъжданията на лицето, с оглед изготвяне и внасяне в съответния съд предложение по реда на чл.306 от НПК за определяне на общо наказание.

Тези необходими и законови действия на прокуратурата изискват технологично време, което пък от своя страна забавя привеждането в изпълнение на съдебните актове.

През последните години съдилищата, в нарушение на чл.301, ал.1 т.3 от НПК, все по-рядко с произнасяне на присъдата за последното деяние, определят общо наказание по съвкупността, въпреки че предпоставките за това са налице. Считат, че определянето на общото наказание следва да става с определение по реда на чл.306 от НПК, след като са влезли в сила всички съдебни актове, постановени спрямо осъденото лице.

Погрешна практика, която затруднява и забавя изпълнението на наложените наказания и допълнително усложнява дейността на прокуратурата.

Освен горното, налице е противоречива практика на съдилищата относно прилагането на разпоредбите на чл.25, 23 от НК по реда на чл.306 от НПК с оглед прилагането на института на възобновяването или прилагането на правилата на съвкупността, което може да стане по всяко време по реда на чл.306 от НПК.

В тази връзка и с цел уеднаквяване на практиката, от ВКП изготви искане от името на главния прокурор до Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС за приемане на тълкувателно решение по тези въпроси. Въз основа на горното беше издадено Тълкувателно решение № 3/16.11.2009 г. на Общото събрание на Наказателната колегия на ВКС на РБ. С него се внесе яснота по спорните въпроси и практика при определянето на общо наказание, подсъдността, в кои случаи следва да се иска възобновяване и в кои случаи следва да става в процедурата по чл.306 от НПК.

За отчетната 2009 г. прокуратурите в страната са изготвили и внесли в съдилищата общо 3906 броя предложения по чл.306 от НПК за определяне на общо наказание при множество престъпления. От тях 3129 са уважени, 70 броя не са уважени и 707 броя предложения са останали неразгледани в края на отчетния период.

От месец април 2009 г. в сила са поредните промени на НК, свързани с налагане на наказанието „пробация”.

От 01.06.2009 г. е в сила и действа изцяло нов ЗИНЗС.

Горните обстоятелства породиха множество проблеми в прокуратурите при практическото приложение на новите норми, конкуренцията със старите разпореждания по изпълнението на наказанията и контрола върху тях.

Това наложи да се създава и уеднаквява практиката на прокуратурите. Поддържаше се традиционно активна връзка между ВКП и прокуратурите в страната с цел обобщаване на проблемите и даване на конкретни указания за тяхното отстраняване.

Не на последно място е и необходимостта при изпълнението на наказанието, прокурорът да извърши необходимата проверка относно наличието на законовите предпоставки за приложението на чл.59 от НК, относно приспадането на времето, през което осъденото лице е било с мярка за неотклонение “задържане под стража” от присъдата, която следва да изтърпи или изтърпява в момента. В повечето случаи се касае за оправдателни присъди и прекратени наказателни производства в райони на други прокуратури, различни от района на изпълняващата прокуратура, което създава допълнителни трудности при установяването на тези обстоятелства.

Горното изисква време, което води до забавяне за произнасяне по реда на чл.417 НПК, а от тук и забавяне по привеждане в изпълнение на присъдата с основното наказание.

От анализа на обстоятелствата в отчетните доклади на прокуратурите е видно, че основните причини за непривеждането на тези съдебни актове в изпълнение са обективни, а именно:

По отношение на 728 присъди са направени от прокурорите предложението по реда на чл.306 НПК за групиране на наказанията и се чака решението на съда, за да бъде приведен в изпълнение окончателният съдебен акт с определеното вече общо наказание по правилата на съвкупността.

По отношение на неприведените актове с наложено наказание “лишаване от права” основна причина е извършване на допълнителни проверки относно органа, който е дал съответното право на осъденото лице, за да се установи на коя институция да се изпрати присъдата за изпълнение.

Неизпълнението на актовете с наказание “обществено порицание” се дължи на липсата на нормативно задължение за частните фирми да обявят присъдата публично, където работи осъденото лице, както и отказ на местните средства за масово осведомяване да обявят осъдително решение. Друга причина е, че много често съдът не определя в решението си начина за изпълнението на наказанието “обществено порицание”.

През отчетната 2009 г. с прокурорски актове по реда на чл.415 от НПК е отложено изпълнението на наказанието “лишаване от свобода” в 92 случая. След изтичане на сроковете на отлагането на изпълнението, тези 92 присъди са били приведени веднага в изпълнение.

Актовете за отлагане се контролират стриктно от окръжните, апелативните и Върховна касационна прокуратура.

Обективно може да се направи извода, че все по-прецизен е подходът на прокурорите при решаването на молбите за отлагането на изпълнението на наказанието. Постановените актове в тази насока са обосновани и законосъобразни, за което говори и обстоятелството, че само в два от обжалваните актове ВКП се е произнесла с отменително решение, като е върнала преписките за извършване на допълнителни действия по проверка. Във всички останали случаи обжалваните прокурорски актове са били потвърдени като правилни, обосновани и законосъобразни.

Установява се като трайна практика бързината при привеждането на присъдите в изпълнение, като за 2009 г. до 5 дни са били приведени 89,3% от общо получените за изпълнение актове, през 2008 г. този процент е бил 83%, през 2007 г. е бил 87%, а през 2006 г. е бил 75%.

4.2. Контрол по изпълнението на присъдите.

В края на 2009 г. са останали незадържани 835 лица от органите на МВР и ГД „Охрана” по присъди с постановено наказание „лишаване от свобода”.

През 2008 г. те са били 766, а през 2007 г. те са били 950 лица, през 2006 г. са били 863, а през 2005 г. са били 656 лица.

Следва да се има предвид, че в този брой са включени незадържаните от полицията лица по стари присъди, от 1993 г. до настоящия момент.

Тези лица се укриват в страната и чужбина и спрямо тях са задвижени процедурите по издирване, както за национално, така и за международно издирване.

От конкретните данни е видно, че най-голям е броят на незадържаните осъдени лица в по-големите градове. В района на АП София те са 142, в АП Варна – 185, в района на АП Пловдив те са 141. Горното обстоятелство се дължи, както на икономическата миграция към големите градове, така и на липсата на законово изискване за адресна регистрация, което затруднява издирвателната дейност и установяване на местонахождението на издирваните лица.

Наблюдават се случаи, при които е следвало, но не са предприети съответните действия по обявяването на осъдения за международно издирване. В други случаи, при наличието на данни за местонахождението на осъденото лице в чужбина, не е направено необходимото за издаване на заповед за арест, съгласно ЗЕЕЗА или отправяне на искане за екстрадиция на лицето до съответния съд.

За подобряването на дейността на прокурорите по контрола върху изпълнението на присъдите с Окръжно И-308/2008 г. на Върховна касационна прокуратура на Република България беше разпоредено провеждане на ежемесечни срещи на прокурорите, определени за работа по изпълнението на наказанията в съответните прокуратури с полицейските звена по издирването на осъдените лица и изискването на отчет за извършените издирвателни мероприятия по всяка една от присъдите.

И през 2009 г. продължи практиката на получаване на сигнали от администрацията на затворите и прокуратурите в случай на пропуски на съда при определяне на общо наказание при множество престъпления или при незаконосъобразно групиране на наказанията. През отчетната година са получени общо 164 такива сигнали срещу 154 за 2008 г.

Ефективността на тази сигнална дейност се повишава и от обстоятелството, че ВКП изпраща получения сигнал на компетентната прокуратура, придружен с конкретни указания, свързани с начина на законосъобразното определяне на общото наказание, включително и до съответния затвор. Изисква се и обратна информация за извършеното по сигнала от съответната прокуратура.

През отчетната 2009 г. във ВКП са постъпили общо 131 сигнали срещу 105 за 2008 г., съдържащи искане за възобновяване на наказателни производства, касаещи определянето на наказанието – определяне на общо наказание при съвкупност и групиране, с оглед допуснатото нарушение на закона или на процесуалните правила.

Въз основа на тези сигнали, след преценка и анализ, са изготвени и внесени 106 броя искания за възобновяване до ВКС срещу 77 за 2008 г. и 76 за 2007 г.

От внесените 106 искания за възобновяване към месец декември 2009 г. от съда са били уважени 63, насрочени за разглеждане от съда са били 28 и все още необразувани съдебни производства по 15 искания, внесени във ВКС.

Осъществяваният в тази насока контрол върху прокуратурите спомогна да се подобри качеството на прокурорската работа в тази насока и постановяваните от съда актове, за да не се налага в последствие приложението на института на възобновяването.

Във всички случаи на закононарушения от ВКП писмено се обръща внимание на участвалия в съдебното заседание прокурор за несвоевременното реагиране чрез протест за отстраняване на допуснатото нарушение на закона, както и на прокурорите, привечащи в изпълнение съдебните актове.

На добро професионално ниво е дейността на прокуратурите по приложението на института на условното-предсрочно и предсрочно освобождаване на лишените от свобода от изтърпяване на остатъка от наложените им наказания. Прокурорите, упражняващи надзора за законност, активно участват в заседанията на Комисиите по чл.73 от ЗИНЗС към затворите при обсъждането на съответните предложения.

Предложенията, които са изготвени и внесени в съда от самите прокурори по реда на чл.437 НПК вр.чл.70, 71 от НК, които за 2009 г. са 399 бр., са обосновани и законосъобразни, за което говори и обстоятелството, че от съда не са били уважени само 16 предложения.

През 2009 г. по реда на чл.448 вр. чл.447 от НПК с прокурорски актове в 608 случая е било прекъснато изпълнението на наложеното наказание “лишаване от свобода” срещу 659 за 2008 г. и 604 за 2007 г.

Само 3 лишени от свобода през годината не са се завърнали на време от прекъсване в затвора, което е наложило тяхното обявяване за издирване, по данни от ГД “ИН” – МП.

Всички постановления на прокуратурите, с които през 2009 г. са постановени откази за изготвяне на предложения за УПО или прекъсване на наказанието, които са били обжалвани, са били потвърдени от ВКП.

Само в два случая, по реда на служебната проверка, е отменено постановление, с което неправилно и незаконосъобразно е било постановено прекъсване на наказанието.

Прокурорите стават все по-прецизни при решаване на въпросите за прекъсванията на наказанията. Взетите решения в тази насока се обосновават, след обстойна проверка, относно наличието на законовите предпоставки за това, в подкрепа на което е и големият брой потвърдени актове за отказ да се прекъсне изпълнението на наказанието.

От анализа на прокурорските актове за постановено прекъсване на изпълнението на наказанието “лишаване от свобода”, които се получават по реда на служебният

контрол във ВКП е видно, че най-голям брой прекъсвания са постановени с оглед опасността от неоснователно задържане на осъденото лице, по здравословни причини, с оглед лечение във външни здравни заведения и най-малко са постановените прекъсвания по изключителни причини от семеен характер.

През 2009 г., след срока на определеното от съда наказание, неоснователно са задържани общо 39 лица, като през 2008 г. са били 115, през 2007 г. те са били 97.

По продължителност на неоснователното задържане, разпределението е следното: до 10 дни – 8 лица, до 30 дни – 8 лица, до 3 месеца – 8 лица и над 3 месеца – 15 лица. Най-много са констатираните неоснователни задържания в района на АП София.

За всеки отделен случай на неоснователно задържане ВКП възлага проверка и изисква писмен доклад от съответната прокуратура в района, на която е решено наказателното дело, относно причините, довели до неоснователното задържане и взетите мерки в тази насока, включително и за недопускане на други подобни случаи.

От анализа на резултатите от конкретните проверки по неоснователните задържания през 2009 г., могат да се направят следните изводи относно причините за тези задържания:

– Неоснователните задържания се получават при лишени от свобода, които изтърпяват наказание за множество престъпления, постановени с отделни присъди от различни съдилища. Това налага по време на изтърпяването на наказанията на няколко пъти да се определят общи наказания, по реда на чл.306 от НПК, което изисква време и при окончателните решения на съдилищата, с оглед обжалването на тези актове и влизането им сила, се допускат неоснователни задържания.

– През последните години съдилищата, в нарушение на чл.301 ал.1 т.3 от НПК, не определят общо наказание при наличието на данните за другите осъждания и предпоставките на чл.23, 25, 27 от НК при решаване на конкретното дело, позовавайки се на обстоятелството, че присъдата, която постановяват, още не е влязла в сила и това следва да стане, след като всички постановени спрямо конкретно лице присъди са влезли в сила. В тези случаи се налага администрацията на затворите стриктно да следи правното положение на осъдените лица и по реда на параграф 2 от допълнителните разпоредби на ЗИНЗС да сигнализира съда и Прокуратурата за определяне на общо наказание, което изисква технологично време за произнасяне на съда, през което време лицето се задържа в затвора и при условие, че впоследствие определеното общо наказание е по-малко по размер от изтърпяното от лицето, се получава неоснователното задържане.

– Друга основна причина за неоснователно задържане е обстоятелството, че определеното от съда наказание е по-малко по размер от времето, през което осъденото лице е било с мярка “задържане под стража” по това дело.

– В някои случаи прокурорите при произнасяне, по реда на чл.417 НПК вр.чл.59 от НК и зачитането на предварителният арест, не се съобразяват с размера на остатъка от наказанието, което търпи в момента лицето, т.е. зачита се период от време, който е по-голям от размера на остатъка от наказанието и така се получава неоснователно задържане.

Вследствие на доброто взаимодействие между администрациите на затворите и съответните прокуратури, по предложение на затворите са постановявани прекъсвания на изпълнението на наказанията, именно, с цел да не се допусне неоснователно задържане на лицата, с оглед предстоящо групиране на наказанията, забавени съдебни актове, невлезли в сила и т.н. Това е един от начините за предотвратяване или намаляване на размера на неоснователното задържане при окончателното определяне на общото наказание за изтърпяване, съобразено с размера на изтърпяното към момента наказание.

Необходимо е да се подобри прокурорската работа при участието в съдебни заседания, с оглед на искания до съда за определяне на общо наказание при наличие на предпоставките за това.

Следва своевременно да се правят предложенията до съда по реда на чл.306 от НПК за определяне на общо наказание по правилата на съвкупността, а също така и навременно произнасяне, по реда на чл.417 НПК вр.чл.59 от НК, като това зачитане следва да става до размера на остатъка от наказанието, което осъденото лице търпи в момента.

В някои от случаите неоснователното задържане бива заличено и признато за изтърпяно наказание при последващи осъждания на лицето и определяне на ново общо наказание по правилата на съвкупността.

От 01.06.2009 г. в сила е нов ЗИНЗС, в който е направен опит с разпоредбата на чл.179 ал.2 тези неоснователни задържания да бъдат сведени до минимум. Съгласно тази разпоредба, ако едно лице търпи наказание „лишаване от свобода” отделно по няколко групи наказания, определени за множество престъпления, изтърпяното в повече наказание по една от групите може да бъде приспаднато от наказанието, което лицето следва да търпи по следващата група наказания, независимо че не е налице разпоредбата на чл.23 от НК.

По този начин се намаляват и исковите процеси срещу държавата, заведени по реда на ЗОДОВ и финансовата отговорност на държавата.

Указано е на прокуратурите, анализите на тези случаи с неоснователно задържане, по възможност да се правят съвместно със съда, за да се обсъждат принципно проблемите, тъй като в най-честите случаи той е първопричината за неоснователните задържания.

В тази насока следва да е по-активна и администрацията на затворите с цел навременно сигнализиране на съответната прокуратура за опасността от неоснователното задържане.

През годината прокурорите от страната са участвали в общо 4379 производства, касаещи изпълнението на наказанията, срещу 3786 за 2008 г.

Окръжните и апелативните прокуратури са извършвали планови ревизии на дейността на съответните долустоящи прокуратури. При тези ревизии е проверявана и дейността на прокуратурите по изпълнението на наказанията.

Резултатите от тези ревизии са обобщени на апелативно и окръжно ниво и са разпоредени конкретни действия за отстраняване на констатираните слабости.

Слабостите, които са констатирани по отношение дейността на прокуратурите по изпълнение на наказанията, са предимно от организационно естество, водене на деловодните книги, бързината по привеждането на присъдите в изпълнение и взаимодействието с органите на МВР по издирването на укриващи се осъдени лица.

През отчетната година са изготвени и внесени в съда общо 316 предложения до окръжните съдилища за замяна на наказанието “пробация” с наказание “лишаване от свобода”, по реда на чл.451-452 от НПК. В 290 случая предложенията са били уважени от съда и пробацията е била заменена с лишаване от свобода. Тъй като това производство е ново за практиката на съдилищата и прокуратурите, възникваха много проблеми и през годината, които бяха решавани съвместно със съответните прокуратури, с оглед установяване на постоянна практика при тези производства. Уточни се при тези производства приложими ли са правилата на задочното производство, времето през което следва да се извърши замяната – в срока на наказанието “пробация” или след него и т.н.

4.3. Дейност по надзор за законност в местата за задържане и за изтърпяване на наказанията “лишаване от свобода”, “доживотен затвор” и „пробация”.

В изпълнение на дадените от ВКП указания И-42/2000 г. и И-308/2008 г. и през тази година прокурорите продължиха дейността си по ежемесечните посещения в затворите и арестите на страната.

Целта на тези проверки е контрол върху дейността на съответните длъжностни лица за точното прилагане на закона при осъществяване на тяхната дейност по

изпълнението на наказанията, включително и лични срещи с лишени от свобода и лица с мярка за неотклонение „Задържане под стража“.

Проверките имат за цел надзор за точно спазване на закона по въпроси, свързани с приемането и настаняването на задържаните лица, спазване на правата и задълженията на задържаните лица и на лишените от свобода, диференцираното настаняване и изолация на лицата, преместването на същите от един затвор в друг, от един арест в друг. Спазват ли се законовите изисквания, свързани с храната, битовите условия, медицинското обслужване, вещи за лично ползване, срещи със защитник, правото на свиждане, наличие на нерегламентирани контакти, ползване на неразрешени вещи и т.н.

При проверките в затворите прокурорите концентрират своите усилия за проверка дейността на администрациите и вземаните от тях решения за промяна на режима на осъдените, наказанията и наградите спрямо тях, приложението на института на условното предсрочно освобождаване и т.н. Проверява се и за точното приложение на закона от страна на длъжностните лица при настаняване на лишените от свобода на работа, лишаване от възможността да работят, зачитането на работните дни и т.н.

При тези проверки от прокуратурите за констатираните слабости и нарушения са взети съответните мерки за незабавно отстраняване и са отправени необходимите препоръки.

Горните действия се обсъждат на съвместни съвещания, след проверките с ръководството на затворите и арестите. Тези съвместни действия между прокурорите и администрацията на местата за лишаване от свобода бяха изключително необходими и полезни след 01.06.2009 г., когато влезе в сила новият ЗИНЗС и започна неговото приложение, като по този начин се съгласуват действията между двата органа и се осъществява точното и еднакво прилагане на закона.

Много от проблемите, които възникват в практиката по приложението на наказанието „пробация“, са решени с приемането на нов ЗИНЗС и ППЗИНЗС. Законът е в сила от 01.06.2009 г., а правилника за неговото приложение - от 01.02.2010 г.

От 13.04.2009 г. е в сила промяна на чл.67 и чл.70 от НК. В тях ясно беше посочено и разграничено, че в тези случаи се налага мярка за пробационен надзор, а не наказание „пробация“. По този начин беше изяснен и спора в тази насока с теоретиците и обстоятелството, че фактически се налага второ наказание за едно и също деяние.

Вече при тези случаи се налага само една от мерките, посочени в чл.42А ал.2 от НК и то като мярка за пробационен надзор, а не като наказание „пробация“. Нарушаването на тази мярка има за цел да активира и охранява отложеното наказание „лишаване от свобода“ и нищо друго. Тъй като не е наказание, тази мярка за пробационен надзор не се заменя, не се кумулира и не се приспада.

За извършените проверки, направените констатации, установени нарушения и какво е предприето, ежесечно се изпращат справки от съответните прокуратури във ВКП.

В по-голямата си част констатациите са, че правата на задържаните и лишените от свобода се спазват, но проблемите са свързани главно с лошите битови условия, както в затворите, така и в арестите, които в голямата си част не отговарят на европейските стандарти, липсата на възможност за престой на открито и т.н., все въпроси от компетентност на МП, които са били представени на вниманието при всяка проверка на ГД „ИН“ – МП, компетентна в тази насока.

Продължава практиката съответната окръжна прокуратура да изпраща справка за всяко произшествие, настъпило в затвора или ареста и най-вече за употреба на сила и помощни средства по отношение на лишените от свобода. В тези доклади се прави анализ на причините и се посочват предприетите от съответните органи действия.

През месец април 2009 г. прокурори от ВКП, съвместно с органите на ГД „Криминална полиция“ – МВР, съответните окръжни прокуратури и ГД „ИН“ – МП, беше извършена съвместна проверка в затворите в гр.Варна, Бобов дол, Стара Загора и

ЗО „Кремиковци” при затвора гр.София, относно притежаването от лишените от свобода на забранени вещи – наркотици, средства за комуникация, оръжия и т.н.

Такива са намерени – главно мобилни телефони, за което спрямо осъдените лица бяха взети дисциплинарни мерки. Служителите на ГД „ИН”-МП извърши проверки относно дейността на надзорно-охранителният състав на съответния затвор там, където бяха намерени забранени вещи, дали придобиването им и внасянето им е станало със съдействието на тези служители.

За резултата от тези проверки е уведомено на Министерство на правосъдието и са предприети конкретни организационни мерки за подобряване на пропускателният режим в затворите.

От множеството проверки на затворите и арестите и резултатите от тях се налага един основен извод, че въпроса с придобиването и ползването на мобилни телефони може да бъде решен кардинално, чрез поставянето на заглушителни технически средства. Горното е започнало от страна на Министерство на правосъдието, като такива заглушители са поставени в затвора гр.Варна, но поради липса на бюджетни средства това не може да стане изведнъж навсякъде, поради което се налага подобряване на пропускателните режими в тези заведения.

През месец декември 2009 г. прокурори от ВКП извършиха проверка на място относно дейността на ОП Кюстендил, ОП Пазарджик и администрациите на затворите в гр.Бобов дол и гр.Пазарджик, относно приложението на закона по прекъсването на изпълнението на наказанията, условното предсрочно освобождаване, отлагането на изпълнението на наказанията, решенията на Комисията по чл.73 от ЗИНЗС, даването на наградата „домашен отпуск” на лишените от свобода, бягства, незавърнали се от отпуск и т.н.

Резултатите от проверките и констатациите са обсъдени съвместно с окръжните прокуратури и началници на затвори и констатираните слабости са отстранени на място.

Изключително важно действие, имащо пряко отношение при надзора за законност, осъществяван от Прокуратурата в местата за лишаване от свобода, е участието на прокурора в работата на комисиите по чл.17 от ЗИН, а след 01.06.2009 г. по чл.73 от ЗИНЗС, в които се вземат всички основни решения, имащи отношение към начина на изпълнение и съдържанието на наказанието „лишаване от свобода”.

От анализа на данните за допуснатите дисциплинарни нарушения, получени от ГД „ИН”-МП и окръжните прокуратури (6021) от лишените от свобода, може да се направи извода, че най-голям е броят на нарушенията, свързани с внасянето и притежаването на непозволенни вещи, на второ място е неспазване на установените правила. Следва неизпълнение на разпорежданията и заповедите на длъжностни лица. По-малък е дялът на безвъзмездни услуги, купуване, продаване и употреба на спиртни напитки и наркотични средства. Сравнително е намалял броят на наложените наказания относно организиране и участие в хазартни игри, както и неспазване на трудовата дисциплина. Нарушенията, свързани с употреба на алкохол се извършват най-често на външни работни обекти, където възможностите за надзор на работещите лишени от свобода са по-малки.

Най-голям брой по вид наложени наказания е „изолиране в наказателна килия без излизане на работа” – 3906, от тях 1232 на основание чл.76, б.”к” ЗИН и 1674 на основание чл.101, т.7 ЗИНЗС, по-малък е дялът на „извънредно дежурство за поддържане на чистотата” – 1665, от тях 733 на основание чл.76, б.”в” ЗИН и 932 на основание чл.101, т.2 ЗИНЗС. Брой наложени наказания „бележка с предупреждение” („писмено предупреждение”) – 852, от тях 323 на основание чл.76, б.”а” ЗИН и 529 на основание чл.101, т.1 ЗИНЗС. Сравнително малко се налагат наказания „изолиране в наказателна килия с излизане на работа” – 95 (на основание чл.76, б.”и” ЗИН), „намаляване на полагащите се по режима суми за лични разходи до 50% - 90 (на основание чл.76, б.”д” ЗИН) и „лишаване от право да посещават кинопрожекции и предавания по телевизията” – 75 /на основание чл.76, б.”г” ЗИН/, както и „забраната за

участие в колективни мероприятия във и извън МЛС”, на основание чл.101, т.4 ЗИНЗС – 131. Най-малък брой са наложените наказания „отмяна на награда, която не е ползвана” – 19, от тях 17 на основание чл.101, т.3 ЗИНЗС и 2 на основание чл.76, б.”м” ЗИН. Брой наложени наказания на основание чл.101, т.5 ЗИНЗС – 328 и на основание чл.101, т.6 ЗИНЗС – 48.

Има изразена тенденция, като цяло, за увеличение на допуснатите нарушения. Общият брой на наложени наказания на лишени от свобода за 2008 г. е 5869, а за 2009г. е 6362.

Обжалвани пред съответния съд са 235 заповеди за налагане на дисциплинарни наказания, 19 жалби са уважени и заповедите отменени, останалите заповеди са потвърдени. Пред главния директор на ГД „ИН” са обжалвани 45 заповеди за наказание, като 5 жалби са уважени, а 40 са отхвърлени и наказанията потвърдени.

По реда на чл.85 ЗИН и чл.120 ЗИНЗС изолирани в единична килия за срок до два месеца, без право на участие в колективни мероприятия, са 17 лишени от свобода. С наложена засилена предпазна мярка, на основание чл.85а ЗИН, са 70 лишени от свобода.

През изминалата година комисиите по чл.17 ЗИН, респ. по чл.73 ЗИНЗС към съответните затвори са предложили 1523 лишени от свобода за условно предсрочно освобождаване. Съдът е уважил предложенията за 1110 осъдени, които са освободени, за 411 предложенията не са уважени, а 2-ма не са разглеждани от съда към крайната дата на отчетния период.

В комисиите по чл.17 ЗИН, а след 01.06.2009 г. в комисиите по чл.73 ЗИНЗС, са предложени за прекатегоризиране в преходен и открит тип 2450 лишени от свобода. За 1079 души предложенията са уважени, а за останалите 1371 са отхвърлени.

С решение на комисията по чл.17 ЗИН, респ. чл.74 ЗИНЗС, 132 лишени от свобода от категорията преходен (до 01.06.2009 г.) и открит тип са преместени в затвор или затворническо общежитие от закрит тип. По предложение на комисията, с решение на окръжния съд, 82 лишени от свобода са преместени от затворнически общежития от открит тип в затвор или затворнически общежития от закрит тип.

През отчетния период, на основание чл.56, ал.2 ЗИН и чл.74, ал.1, т.4 ЗИНЗС, на 54 лишени от свобода е променен режимът в по-тежък от първоначално определения от съда, на 116 лишени от свобода е променен режимът в по-тежък в рамките на първоначално определения от съда, съгласно чл.17, ал.5, т.1 ЗИН и чл.74, ал.1, т.3 ЗИНЗС. На 1588 лишени от свобода режимът е променен в по-лек, на основание чл.54, ал.1 ЗИН и чл.74, ал.1, т.1 ЗИНЗС.

През 2009 г. са разгледани и изпратени до Комисията за помилвания общо 629 справки. С укази на Вицепрезидента на Република България са помилвани 45 лишени от свобода, от тях с остатъка от наказанието 9 лишени от свобода и с част от наказанието – 36.

През отчетния период в затворите и поправителните домове са постъпили общо 6447 лица, а са освободени 6907. От общия брой, по изтърпяване на наложеното наказание са освободени 4553 осъдени, условно предсрочно – 1110, на друго основание – 915, починали – 43, екстрадирани – 45, помилвани с остатък – 9, частично помилвани – 36 лишени от свобода.

Към 31.12.2009 г. прекъсване изпълнението на наказанието, на основание чл.447 НПК, са ползвали 591 лишени от свобода.

Наблюдава се незначителен спад на настанените в затворите и затворническите общежития през 2009 г., като в началото на отчетния период са били 9505, а към 31.12.2009 г. са 9015.

Броят на обвиняемите и подсъдимите, настанени в затворите слабо се е увеличил, като към 31.12.2008 г. са били 837, а към 31.12.2009 г. те са 896.

Броят на изтърпяващите „доживотен затвор” и „доживотен затвор без замяна” през последните години постепенно нараства, като през 2006 г. са били 127, през 2007г. са 144, през 2008 г. са 146, а към края на 2009 г. са 153 лишени от свобода. За

изминалата година за 9 от тях са налице предпоставките за прилагане на чл.198, ал.2 ЗИНЗС.

4.4. Принудителни мерки.

През 2009 г. в прокуратурите в страната са образувани общо 4621 преписки, касаещи дейността по прилагането на принудителните мерки. През 2008 г. тези преписки са били 4558, през 2007 г. тези преписки са били 4 259.

От образуваните през 2009 г. 4621 преписки, 2857 броя са по чл.155 от ЗЗ; 207 броя по чл.89 от НК и 1557 броя преписки по инициатива на други органи – граждани, медицински органи и т.н.

Въз основа на работата по тези преписки, прокурорите са изготвили и внесли в съда общо 2399 предложения за налагане на принудителни медицински мерки, от които предложения 1333 са по чл.155 от ЗЗ и 165 по чл.89 от НК.

През 2008 г. предложенията са били 2318, през 2007 г. са били 2 419, през 2006 г. са били 2 253, а през 2005 г. са били 2 466.

От внесените през 2009 г. 2399 предложения, от съда са уважени 1498, което прави 62,4% и не са уважени 181 предложения, което прави 7,8% от общо внесените предложения. От общо внесените предложения 376 са били прекратени от съда и към края на отчетния период са останали неразгледани 344 броя предложения.

През 2008 г. от внесените 2318 предложения от съда са уважени 1445, което прави 62,3% и не са уважени 183 предложения, което прави 7,8% от общо внесените предложения.

През 2007 г. от внесените 2 419 предложения, от съда са уважени 1 524, което е 63% и не са били уважени 245 предложения, което е 10% от общо внесените предложения.

Основна причина за прекратяването на образуваните от прокурорите преписки и невнасянето на предложения в съда е новата регламентация в Закона за здравето, съгласно което злоупотребата с алкохол вече не е включено в списъка на психичните заболявания, за които да се постановява принудително лечение, а такива случаи не са малко в обществото и прокурорите почти ежедневно се сблъскват с подобни казуси в ежедневната си работа.

Изискването на Закона за здравето лицето да се настанява за освидетелстване от съда, а не от прокурора, както беше до промяната на ЗЗ, допълнително удължава във времето процедурата по постановяването на принудителното лечение, което не е в полза на обществото.

От анализа на отчетите на прокуратурите е видно, че основна причина за неуважените от съда предложения е подобряване на състоянието на болния в периода на неговото наблюдение и освидетелстване, поради което медицинските експерти, въпреки че е констатирано психиатрично заболяване, не предлагат прилагането на принудителните медицински мерки за лечението на болния.

Въпреки многократните указания, все още прокурорите при участието си в съдебни заседания при установяване на необходимите предпоставки, не правят предложение до съда на основание чл.92 от НК за постановяване на принудително лечение, една процедура по-бърза и кратка от процедурата по чл.89 от НК.

Основен принцип в сега действащия Закон за здравето е, че едно лице, което страда от психическо заболяване, може да бъде настанено принудително на лечение само, ако с поведението си е опасен за обществото и общественият ред, поради което много наркомани и злоупотребяващи с алкохол остават без лечение, увреждат здравето си освен, ако сами и доброволно не пожелаят да се лекуват, тъй като принудително това не може да стане.

Срещу горното обстоятелство възразяват близките на лица наркомани и алкохолици, като искат закона да бъде променен и да може тези лица да се настаняват принудително на лечение, независимо че с поведението си не нарушават общественият ред и не са опасни за обществото, тъй като се касае за грижа за тяхното здраве.

Въпросните организации са сезирали Министъра на правосъдието с искане за промяна на Закона за здравето в тази насока, която промяна се подкрепя и от колегите от сектора и прокурорите в страната.

4.5. Проблеми и предложения.

Резултатите по изпълнение на наказанията за 2009 г., сравнени с предходните години показват, че основната задача е изпълнена и дейността е подобрена със значителното увеличение на реално наказаните престъпни деяния.

През настоящата година още по-активно следва да продължи работата на прокуратурите по изпълнителните преписки, касаещи останали неприведени присъди от предходни периоди, главно поради укриването на осъдените лица и все още продължаващото им издирване. Стриктно следва да се спазват в тази насока сроковете на изпълнителната давност.

Прокуратурите следва ежемесечно да провеждат съвместни съвещания с издирвателните служби на МВР, по време на които да се набелязват конкретни мероприятия за издирването на осъдените лица, както на местно ниво, така и за международно издирване. Да се прегледат отново старите изпълнителни преписки и там, където са налице предпоставките за това, да се прилагат разпоредбите на ЗЕЕЗА и екстрадиционното производство.

Въпреки че е на добро ниво, още по-целенасочено следва да бъде взаимодействието на прокурорите с администрацията на затворите за подобряване на тяхната сигнална функция, с оглед наличието на предпоставки за определяне на общо наказание по правилата на съвкупността. Това е основен начин за стриктното прилагане на закона и недопускането на неоснователни задържания, след срока на определеното общо наказание, а от тук и намаляване на отговорността на държавата.

В горния контекст, срочно и навреме още при изпращането на присъдата за привеждане в изпълнение, съответните прокуратури следва да се произнасят по реда на чл.417 НПК вр.чл.59 от НК, относно приспадането на времето, през което осъдения е бил задържан, при наличието на законовите предпоставки за това, както и изготвянето и внасянето на предложение до съда по реда на чл.306 НПК за определяне на общо наказание.

Съгласно ЗИНЗС надзор за законност върху изпълнението на наказанието пробация и на мерките за пробационен надзор е възложено за осъществяване от окръжния прокурор. С оглед на обема работата и на трайната тенденция това наказание заедно с наказанието лишаване от свобода да заема основно място в наказателната политика на съдилищата, то практически е невъзможно окръжният прокурор сам да упражнява цялостен надзор, без да включи в тази дейност и районните прокурори, които имат най-непосредствено възприятие върху изпълнението. В тази връзка е необходимо е засилване на дейността на прокуратурите по надзора за законност в местата за лишаване от свобода, арестите и пробационните служби, чрез планиране и извършване на конкретни проверки.

5. Мониторинг на ЕК и ВСС. Специален надзор и наказателни производства, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес.

5.1. Специален надзор.

Специалният надзор е регламентиран с вътрешноведомствени актове на главния прокурор (№ЛС-2184/2007г. и №ЛС-3202/25.09.2008г.). Специално ръководство и надзор се извършва върху преписки и дела, образувани за следните категории престъпления:

- наблюдавани от Европейската Комисия и от Европейската служба за борба с измамите;
- определени от ВСС, като дела от **особен обществен интерес** (Протокол №

39/8.10.2008г.) - организирана престъпност, особено тежки убийства, изпиране на пари, престъпления с предмет средства от фондове и имущество на Европейския съюз, корупция, финансови измами в особено големи размери, представляващи особено тежък случай;

- **извършени от определени категории лица** – народни представители, министри и техни заместници, ръководители и членове на независими институции, създадени със закон, ръководители на държавни изпълнителни агенции, комисии и техни заместници, областни управители и техни заместници, кметове на общини, магистрати и висши служители на МВР и МО.

Организацията на специалния надзор е насочена към оптимизиране и подобряване противодействието на престъпленията от значим обществен интерес. По тези дела се създават **съвместни екипи** за разследване от прокурори и разследващи органи, с участие и на представители на ДАНС, МВР, финансови и митнически органи. Екипите се ръководят от специализирани наблюдаващи прокурори от компетентните първоинстанционни прокуратури. Дейността се извършва под непосредственото наблюдение, методическо ръководство и контрол на прокурори от съответните специализирани отдели във ВКП.

В изпълнение изискванията за **мониторинг на съдебната система** за отчетност на делата от особен обществен интерес е актуализирано указанието на главния прокурор за информационната дейност на ПРБ. На ВСС и европейските експерти ежесечно се предоставя статистическа и аналитична информация за движението на посочената категория дела. Предоставя се и информация за определени казуси, по предварително зададени от ЕК параметри (конкретни данни от образуването до приключването на делата, вкл. с влязла в сила присъда). По резултатите от делата в голяма част се оценява напредъка на страната ни по механизма за сътрудничество и проверка в областта на реформата на съдебната система. С оглед горното делата, образувани за престъпления от особен обществен интерес, са взети на специален надзор от специализираните отдели във ВКП (вж. Раздел III).

Прокурорите от териториалните прокуратури са осъществявали **специален надзор по 2017 дела**. В този брой се включват и тези, внесени в съда в предходни периоди, по които продължава наблюдението до постановяване на окончателен съдебен акт. Новообразувани през периода са 1026 производства. Общо приключени са 851 дела, останали на производство при разследващ орган в края на периода са 971. С постановление за прекратяване са решени 228 производства. Прокурорите са внесли в съда общо 344 дела, взети на специален надзор с които са предадени на съд 711 обвиняеми лица. Спрямо 335 лица са постановени осъдителни присъди.

По видове престъпления движението на делата, взети на специален надзор, е както следва:

<i>Престъпления</i>	<i>Наблюдавани производства</i>	<i>ДП внесени в съда</i>	<i>Осъдени лица с влязла в сила присъда</i>
Организирана престъпност	211	52	137
Корупция	343	41	26
Изпиране на пари	128	8	12
Злоупотреби с фондове на ЕС	437	108	59
Документни, данъчни и финансови измами	620	45	16
Други извършени престъпления от значим обществен интерес	198	65	81

ЕК следи дейността по конкретни случаи от особен обществен интерес³⁹, по които обобщените резултати към момента на доклада са както следва:

- 1 преписка - приключена с отказ от образуване на ДП.
- 47 досъдебни производства:
 - по 8 разследването продължава;
 - 14 са спрени срещу неизвестен извършител;
 - 1 е прекратено;
 - 11 са внесени в съда с прокурорски акт;
 - по 7 са постановени осъдителни присъди;
 - по 6 са постановени оправдателни присъди.
- Преписките и делата, образувани за нарушения по време на местните избори през 2007 г.

За по-ефективно противодействие на тежката престъпност е необходимо по-нататъшно кадрово и ресурсно укрепване на капацитета на разследващите полицаи, адекватна концепция за наказателното правоприлагане, съответстваща на динамиката и структурата на престъпността.

5.2. Досъдебни производства, образувани за някои категории тежки престъпления и такива от особен обществен интерес.

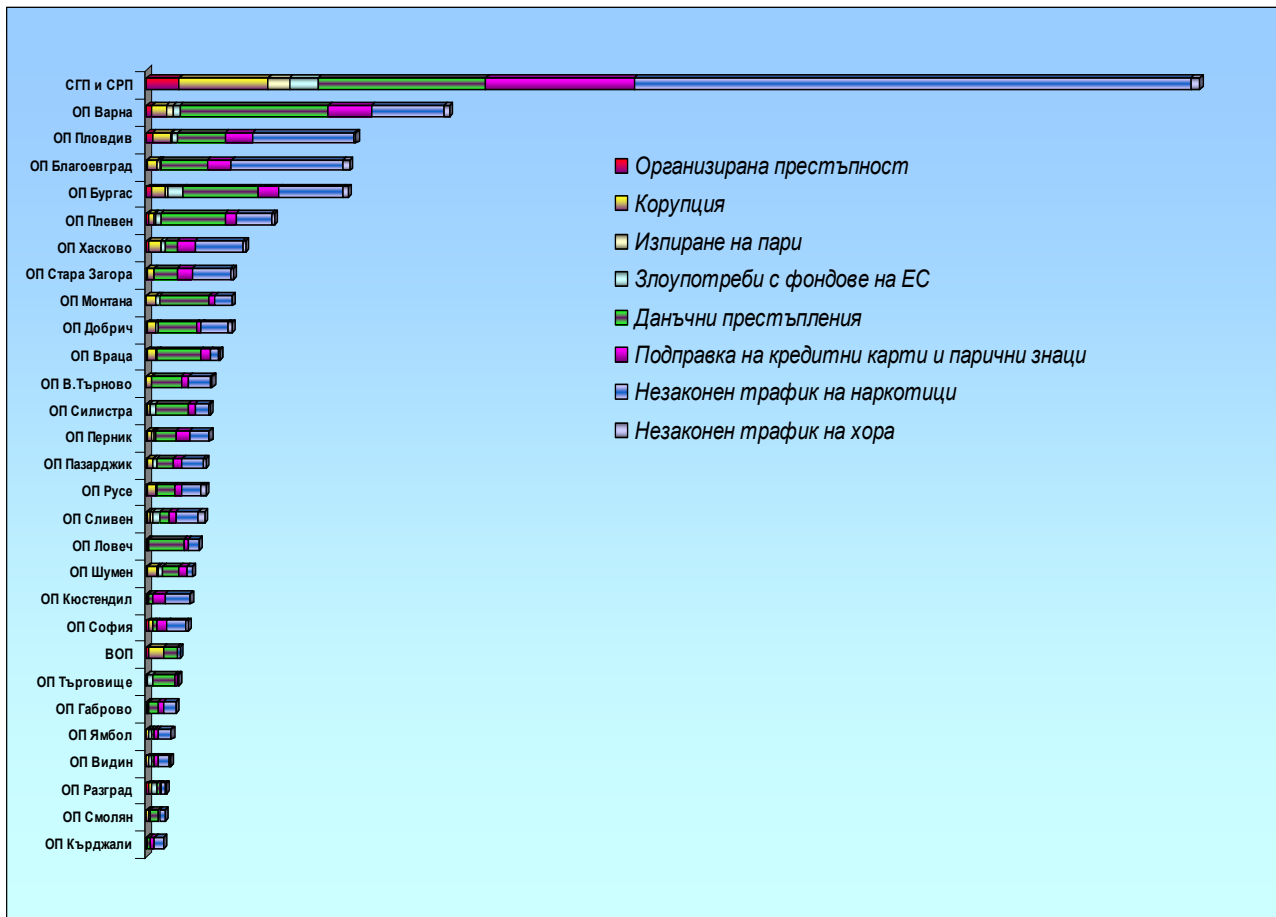
За постигане на по-висока резултатност в противодействието на тежката престъпност, наред с делата наблюдавани от ЕК и ВСС, Прокуратурата осъществява специализирано наблюдение, непрекъснато ръководство и контрол, отчетност и публичност в рамките, допустими от закона, на всички дела, образувани за тежки престъпления - организирана престъпност, корупция, злоупотреби с фондове на ЕС, изпиране на пари, данъчни престъпления, подправка и прокарване в обръщение на фалшиви платежни инструменти, незаконен трафик на хора и наркотици.

За посочените категории тежки престъпления⁴⁰, в които се включват и делата на специален надзор, прокурорите са наблюдавали общо 13198 (10517, 10863) ДП, от които новообразувани – 8137.

Териториалното разпространение на тежката престъпност е илюстрирано на следващата графика (фиг.18) относно наблюдаваните досъдебни производства по **окръжни райони**.

³⁹ Вж. приложение № 4

⁴⁰ Вж. приложение № 3. – Дела, образувани за престъпления от особен обществен интерес и резултати по тях, вкл. в съдебна фаза на процеса.

Фиг. 18. Наблюдавани ДП, образувани за престъпления от особен обществен интерес по окръжни райони.

Най-голям е дялът на производствата за **тежки престъпления, във всичките им проявни форми**, на територията на СГП и СРП, прокуратурите от съдебните райони на ОП Варна, Пловдив, Благоевград, Бургас, Плевен, Хасково, Ст. Загора, Монтана и Добрич. Поради обстоятелството, че столицата има население близо 2 млн. и е седалище на централни ведомства, редица други правителствени и неправителствени организации, както и в тази връзка предметната компетентност на СГП, делата по които осъществяват ръководство и надзор прокурорите от двете столични прокуратури са 3 пъти и половина повече от тези наблюдавани в района на ОП Варна и около 5 пъти повече от тези за районите на ОП Благоевград, Пловдив, и Бургас. Тази пропорция е отчетена при щатното осигуряване на СГП и СРП⁴¹ с допълнително административно укрепване през 2009 г.

В приблизително същото съотношение е териториалното разпространение на видовете тежки престъпления. Характерното им проявление в изложената по-долу последователност, съответна на техния обем, е както следва:

- С най-голям дял е незаконният **трафик на наркотици** в посочените по-горе прокуратури в същото съотношение. Незначителен е броят на делата за наркотици (в рамките от 5 до 35 ДП) в следните окръжни райони – Търговище, Разград, Смолян, Шумен и Кърджали.

- На следващо място, също в посоченото съотношение и с близки стойности, са делата за **данъчни престъпления**. В противовес на масовото им разпространение за София, Варна и Бургас, незначителен брой са делата в районите на ОП Разград, Кърджали, София-окръг, Ямбол, Видин и Кюстендил.

- На трето място, но със значително по-нисък дял са досъдебните производства, образувани за престъпления, свързани с **подправка на платежни инструменти** и прокарването им в обръщение. По райони най-характерно е разпределението им също в СГП, но и във Варна,

⁴¹ Виж решение на ВСС по протоколи 23/03.06.2009 г. и 19/13.05.2009 г. и раздел III, т.5 Дейност на отдел Административен при ВКП.

Пловдив, Благоевград и Бургас.

- **Корупционните престъпления** са с най-сериозно проявление, респ. регистрирани по надлежния ред и образувани ДП, разбираемо в столичните прокуратури и в ОП Пловдив, Варна, Бургас, Хасково и Благоевград. Прокуратури с най-ниско ниво на корупционна среда са районите на Кърджали, Търговище, Габрово, Ловеч, Кюстендил, Ямбол и Видин.

- **Организираната престъпност** е съсредоточена предимно в районите на най-големите градове в страната - София, Пловдив, Бургас, и Варна. Прокуратурите, които не отчитат регистрирана такава престъпност са ОП Търговище, Смолян, Кърджали, и Монтана.

- **Незаконният трафик на хора** е разпространен в столицата, Сливен и в по-големите гранични райони на Благоевград, Бургас, Русе.

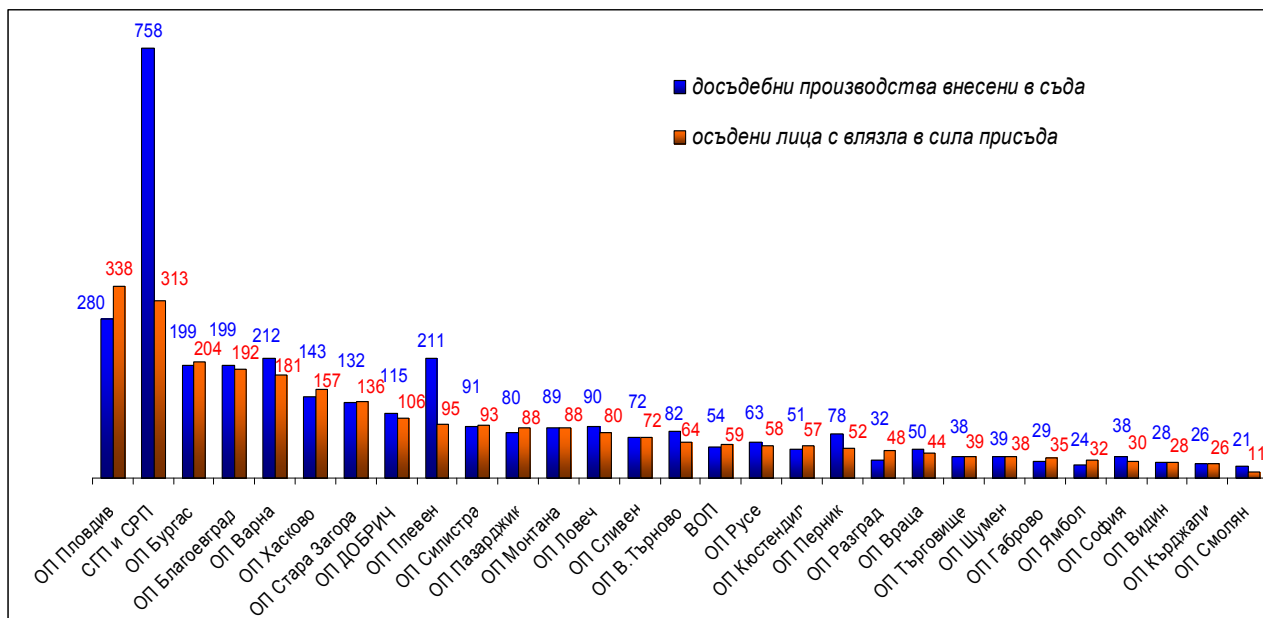
- Делата, образувани за **злоупотреби с финансови средства на ЕС** освен за СГП вече са характерни и за Бургас, Сливен, Варна, Пловдив и Силистра. Единични дела са образувани и в други прокуратури на страната. Само в района на ОП София такива престъпления не са регистрирани.

- За разлика от производствата, образувани за горните видове престъпления, които са с най-голямо проявление в София, за **изпиране на пари** най-много дела са образувани на територията на СГП, следвана от ОП Варна, Бургас и Сливен.

Подробният анализ на резултатите по делата от особен обществен интерес сочи повишена ефективност на Прокуратурата и разследващите органи в противодействието на особено тежките престъпления - ръст с 26% на внесените в съда прокурорски актове и с 17% на осъдените лица с влязла в сила присъда.

Териториалното разпределение на внесените прокурорски актове в съда, предадените на съд и осъдените лица, по отделните видове тежки престъпления, е аналогично на изложеното за наблюдаваните дела и илюстрирано на фиг. 19.

Общият брой на **внесените в съда прокурорски актове** за тежки престъпления е 3394 (2699, 2883), срещу 4074 (3481, 3595) обвиняеми лица. **Осъдени** са общо 3137 (2575, 2228) лица. **С влязла в сила осъдителна присъда** са 2752 (2234, 2060) лица, което е с 23% повече спрямо 2008 г.

Фиг. 19. По окръжни райони – внесени в съда дела, образувани за престъпления от особен обществен интерес и осъдени лица по тях.

През 2009 г. прокуратури с най-много внесени в съда актове освен СГП са и ОП Пловдив, Бургас, Благоевград и Варна.

Графиката по-горе илюстрира и ефективността на работата в съдебната фаза на процеса. Видно е, че най-много са **осъдените лица** в окръжния район на ОП Пловдив и СГП. Традиционно е високо качеството на прокурорските актове, като е създадено и много добро

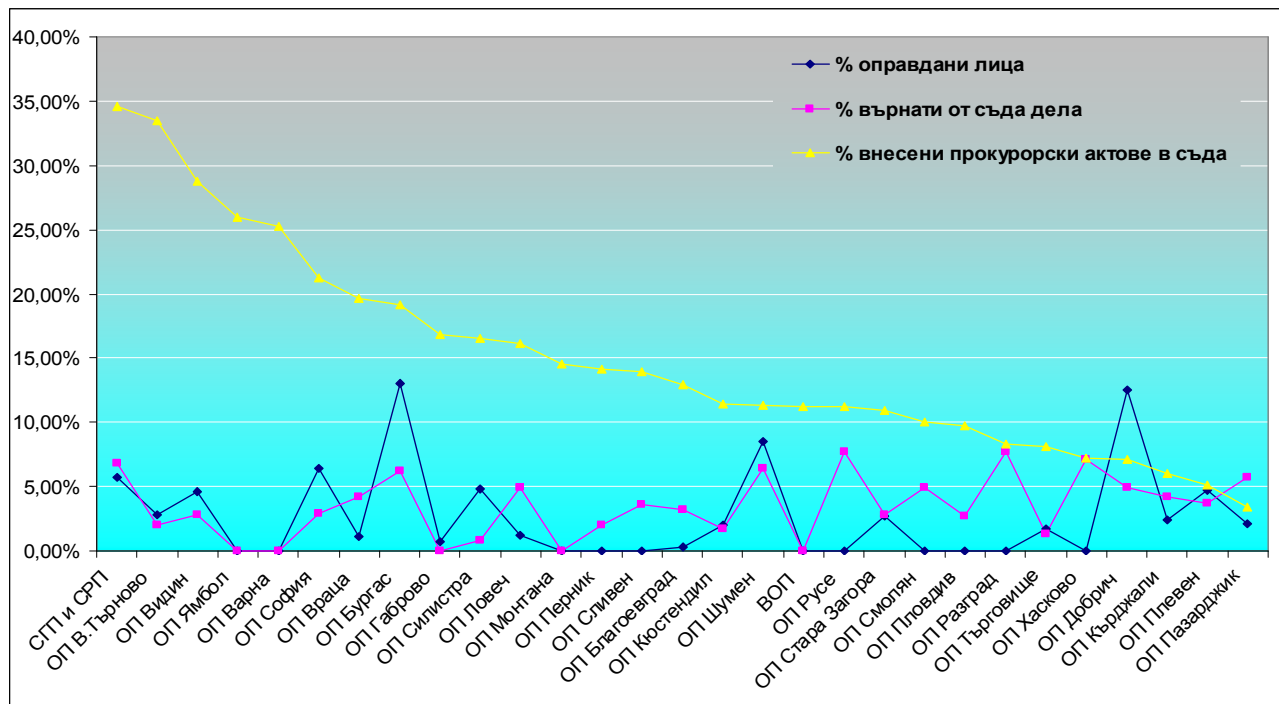
взаимодействие с полицейските и специализираните контролни органи и ДАНС от една страна, и със съда - от друга.

Значителната разлика между големия брой внесени дела в съда от СГП и броя на осъдените лица, се дължи на комплексни причини. Делата от особен обществен интерес наблюдавани в СГП са половината от делата в тази прокуратура. Характеризират се с голяма фактическа и правна сложност, а субектите на част от престъпленията са лица, заемащи висши държавни длъжности. Това предопределя и по-честата злоупотреба с процесуални права, водеща до отлагане на делата в съда.

Внесени в съда са 26% от наблюдаваните дела за горните престъпления, а осъдените лица спрямо предадените на съд съставляват 68%. Тези констатации потвърждават необходимостта от законодателни промени в насока преодоляване на процесуалния формализъм, както в досъдебната, така и в съдебната фаза с оглед повишаване ефективността в противодействието на тежката престъпност.

Съответно на териториалното разпределение на тежката престъпност в големите градове и пограничните региони голям е броят и на осъдените лица в ОП Бургас, Благоевград, Варна, и Хасково.

Резултатността по отношение на делата от **особен обществен интерес** е илюстрирана по **окръжни райони** на следващата графика (фиг. 20). Отразени са процентните съотношения на *внесените прокурорски актове в съда спрямо наблюдаваните дела, на върнатите от съда дела на прокуратурите спрямо внесените актове и на оправданите лица спрямо предадените на съд.*

Фиг.20. По окръжни райони – процентни съотношения на внесените прокурорски актове в съда, върнатите дела и оправданите лица.

С най-висок дял (между 30% и 35%) на внесените в съда прокурорски актове от наблюдаваните ДП са прокуратурите от районите на СГП, В. Търново и Видин.

Няма върнати от съда дела в районите на ОП Ямбол, Варна, Габрово, Монтана и Военноокръжните прокуратури и не са постановени оправдателни присъди – в ОП Перник, Варна, Хасково, Русе, Ямбол, Монтана, Сливен, Смолян, Пловдив, Разград и Военноокръжните прокуратури. Тези данни сочат на изключително високо качествена работа. В тези прокуратури има ефективен надзора за законност на разследващите органи и много добро взаимодействие между тях и съда.

В следващото изложение (т.5.1÷т.5.5) е направен преглед на делата, образувани за различните **видове тежки престъпления** със значим обществен интерес.

По видове тежка престъпност данните за наблюдаваните досъдебни производства и резултатите по тях, сравнени с предходните две години, са представени в табличен вид. По отношение на досъдебната фаза са изведени действията на прокурора по същество след приключване на разследването, а в съдебната фаза – постановените съдебни решения по внесените прокурорски актове в съда. Престъпленията, за които законодателят е предвидил специална цел на извършването им като елемент от фактическия състав са разгледани и във вътрешната им структура съобразно систематиката на НК.

Преглед на движението на конкретни дела от особен обществен интерес, предмет на мониторинг от ВСС и ЕК е направен в съответните раздели от доклада по отношение дейността на специализираните отдели във ВКП, осъществяващи методическо ръководство и надзор по тях⁴².

5.2.1. Организирана престъпност.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	288	222	179
Образувани ДП	142	101	101
Решени ДП	114	115	87
Прокурорски актове внесени в съда	105	81	72
Предадени на съд лица	355	345	316
Осъдени лица	210	183	78
Осъдени лица с влязла в сила присъда	185	155	77
Оправдани лица	1	25	5
Оправдани лица с влязла в сила присъда	0	4	1

На териториален принцип най - много прокурорски актове са внесени в съда от прокуратурите в района на АП Варна – 48, където най-голям е и броят на осъдените лица⁴³ - 74 . От апелативния район на София - 30 акта и 31 осъдени лица; АП Пловдив - 10 акта и 47 осъдени лица; АП Бургас - 7 акта, осъдени 22 лица; АП В. Търново - 7 акта, осъдени лица - 11. За района на Военноапелативната прокуратура в съда са внесени 3 акта и няма осъдени лица за тази категория дела.

Анализирайки съвременните актуални аспекти относно развитието, структурата и разпространението на организирана престъпност следва да се отбележи, че същата непрекъснато развива и усъвършенства своята йерархичност и ниво на организираност и корупция. Възползвайки се от над националната интеграция и интензивното развитие на технологичния прогрес, използва недостатъците и ограниченията на правните системи, нанася сериозни щети на личното и обществено имущество и оказва изключително вредно влияние върху социално-държавната система и основни правни ценности като човешкия живот, околната среда, общественото здравеопазване и икономиката.

Същностната характеристика на престъпленията, свързани с организираната престъпност, се определя от наличието и действията на престъпна организация или група насочени към извършването на тежки посегателства спрямо отделната личност и обществените отношения, регулиращи икономиката на страната, политическите и социални основи на държавата и обществото.

⁴² Вж. Раздел III.

⁴³ Осъдените лица през отчетния период са по актове, внесени в съда през същия и от предходни периоди.

Следва да се има в предвид, че по принцип сравнително ограничен брой са случаите на делата за престъпления, за които се доказва, че са свързани с организираната престъпност. Критериите за юридическа връзка на този вид деяния с престъпна организация или група са твърде ограничителни и не сочат действителното състояние на сложните взаимоотношения и зависимости между извършителите и лицата от престъпния контингент. Обикновено такава връзка, макар и да съществува, е трудно доказуема, тъй като на практика явното разследване започва при недостатъчност на оперативната информация за прокуратурата и в някои случаи, делата се спират поради неразкриване на извършителите или на част от тях. В тази връзка могат да се посочат преди всичко наказателните производства, водени за **престъпления срещу личността – чл.115 и 116 НК.**

Що се отнася престъпленията по чл. 354а НК винаги са свързани с организираната престъпност, но изключително редки са случаите, при които освен заловения извършител се достига до следващото звено. В огромната част на делата, където се доказва и изпълнителното деяние по чл.354а НК “разпространение”, очевидно се касае за извършители от най-ниските нива - тези, които непосредствено разпространяват наркотиците сред зависимите лица. Когато бъдат заловени приносители на по-големи пратки се доказва само тяхното участие.

Същото касае и престъпленията засягащи едновременно личността и собствеността на пострадалите, за които може да се предположи, че са свързани с организираната престъпност - чл.142-чл.143а, чл.196а, чл.199, чл.212, чл.213а-чл.214 и др. от НК. С оглед липсата на достатъчно данни в тази насока, делата се образуват и водят по основните състави от НК, като в зависимост от събраните впоследствие доказателства ограничена част от тях се квалифицират по чл.321 НК.

Има трудности по разследването на тези престъпления, поради голямата натовареност на разследващите органи, липсата на достатъчна квалификация при тях, трудностите със събирането на гласни доказателства, използването на СРС и забавеното изготвяне на съответните веществени доказателствени средства (ВДС) , многократното обжалване на мерките за неотклонение и престояването на делото в съдебните инстанции, трудности по предявяване на обвинения и на досъдебното производство, които се дължат най-вече на предоставените от НПК правомерни възможности за злоупотреба и права на обвиняемите и техните защитници. Същевременно натрупания опит и усилията на органите, призвани да се борят с организираната престъпност вече дава своите забележими резултати през последните три години.

Крайният резултат от усилията на всички органи ще е налице, само когато се отнемат и активите, придобити от организираните групи, вследствие тяхната престъпна дейност. В тази насока положителен е фактът, че по дела срещу организирани престъпни групи през 2009г. спрямо 58 обвиняеми лица е отнет предмета на престъпление. Освен това срещу част от обвиняемите, ръководили и участвали в организирани престъпни групи, са образувани преписки и досъдебни производства за престъпления по чл.253 от НК – изпиране на пари.

Въпреки несъмнената фактическа и правна сложност на делата, свързани с организираната престъпност, значително увеличени брой на тези дела, върнатите от съда за допълнително разследване са само 6 дела, а и няма нито една влязла в сила оправдателна присъда.

Изискванията на ЕК и обществото за ефективни присъди спрямо лидери на организирани престъпни групи (ОПГ) обусловиха взетите действени вътрешноорганизационни мерки по сформирание и ситуиране на съвместните екипи за разследване.

Приемането от законодателната власт на направените от Прокуратурата предложения за усъвършенстване на законодателството и отстраняване на процесуалния формализъм и злоупотребата с процесуални права от обвиняемите

подсъдимите се очаква да спомогне за повишаване ефективността в противодействието на ОПГ.

5.2.2. Корупционни престъпления.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	1084	1107	1409
Образувани ДП	595	490	512
Решени ДП	590	716	851
Прокурорски актове внесени в съда	198	183	223
Предадени на съд лица	231	242	296
Осъдени лица	192	140	142
Осъдени лица с влязла в сила присъда	152	111	109
Оправдани лица	21	49	81
Оправдани лица с влязла в сила присъда	43	23	36

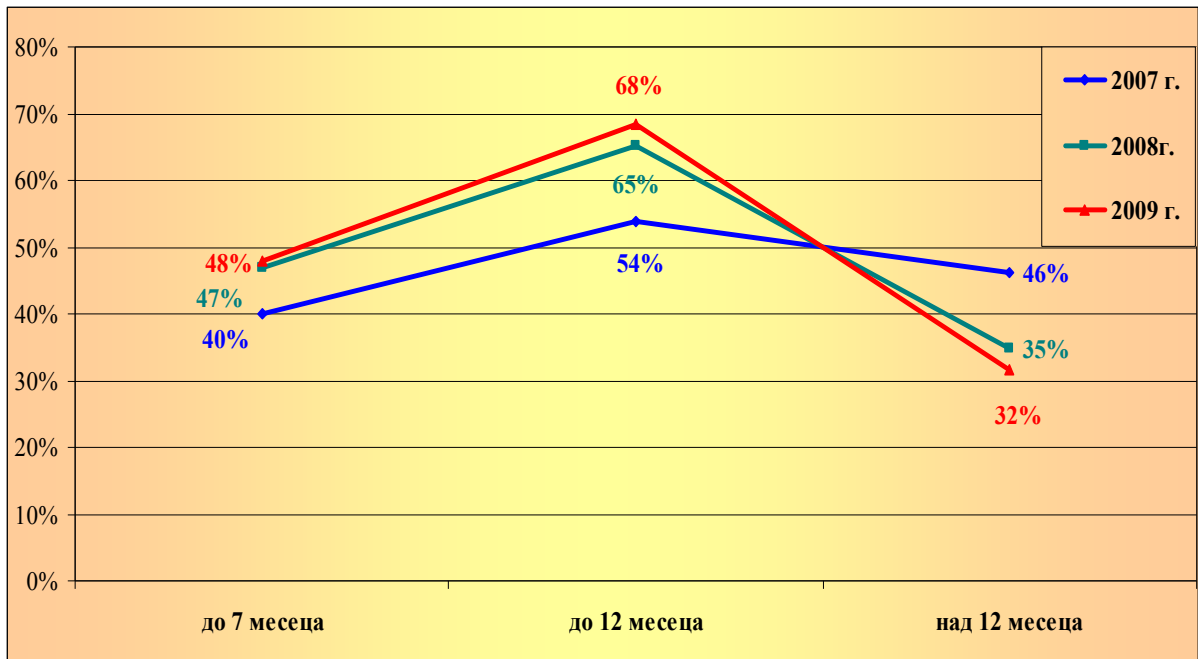
Спецификата на корупционните престъпления, съобразно систематиката на НК - по видове и като движение на делата, се откроява посредством представяне на данните по следния начин:

Престъпления по глави и раздели от НК	Новообразувани ДП	Внесени в съда прокурорски актове	Осъдени лица	Оправдани лица
Глава VIII „Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции”	538	174	122	41
раздел II “П/я по служба” чл.282-чл.283а	303	38	21	37
раздел IV “Подкуп” чл.301-чл.307а	235	136	101	4
Глава VI “П/я п/в стопанството”	45	11	27	1
раздел I “Общи стопански п/я”	41	11	5	1
раздел III “П/я п/в митн. режим”	4	0	22	0
Глава XIII “Военни престъпления”, Раздел III “Длъжностни престъпления”	12	13	3	1

Видно е, че най-голям е делът на образуваните дела и внесените в съда актове за престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции. От тях, най-характерни са длъжностните престъпления и типичното корупционно престъпление - подкуп.

Срещу високопоставени длъжностни лица са наблюдавани 23 ДП. От тях – обвинените за престъпления по служба са 18, за военни длъжностни престъпления – 2, за умишлена безстопанственост - 2 и за подкуп – 1.

Фактическата и правна сложност на делата, образувани за корупционни престъпления е една от причините, които обективно водят до по-продължителни разследвания.

Фиг. 21. Продължителност на досъдебната фаза на делата, образувани за корупционни престъпления.

Критерий за средната продължителност на делата в месеци (дни) е тази на 50% от делата. Видно от данните през 2007 г. 50% от делата са приключвали в рамките на 10 ÷ 11 месеца (300 ÷ 330 дни), през 2008 г. – за 7 ÷ 8 месеца (210 ÷ 240 дни), а за 2009 г. – за 6 ÷ 7 месеца (180 ÷ 210 дни).

Положителен е и фактът, че значително намалява процентът на делата, които са приключили над 1 година – от 46% през 2007 г. той е сведен до 32% за изминалата 2009 г.

Друга причина за продължителността на досъдебната фаза са проблемите, свързани с доказване на престъпленията, предвид характера и целта на извършването им (набавяне на облага; липсата на заинтересована страна, която да съдейства на правосъдието; подаваните сигнали обикновено не съдържат конкретни данни и доказателства за престъплението - винаги се налага извършване на проверка и разследване с всички способности за доказване, при това според сега действащия НПК (преди промяната през м.април 2010 г.) данните, събрани със СРС при проверки, нямат процесуална доказателствена стойност; присъдата не може да се основава само на данните събрани със СРС и показанията на свидетели с тайна самоличност и др.).

Следва и да се има пред вид, че текста на чл.282 от НК, по който има най-много досъдебни производства, вече е практически много трудно приложим. Той е създаден за действие при друга общественно-политическа система и при други икономически условия и е необходима нова уредба на престъпленията по служба. Например е невъзможно този текст да се приложи в случаи, когато се цели облага за юридически лица, основани на частен капитал. Не случайно толкова често делата за престъпления по чл.282 от НК или се прекратяват или се стига до оправдателни присъди вкл. при наложилата се съдебна практика за изключване отговорността по този текст на широк кръг лица не попадащи в категорията „длъжностно лице“. Налага се нов наказателно-правен подход и законова регламентация на тези престъпления.

Горните проблеми обективно наложиха запазване на тенденцията, наблюдавана и през миналата година, прокурорите в по-голямата си част да работят по дела от предходни години.

5.2.3. Изпиране на пари.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	190	142	91
Образувани ДП	94	56	50
Решени ДП	63	53	23
Прокурорски актове внесени в съда	20	19	10
Предадени на съд лица	33	36	11
Осъдени лица	23	18	8
Осъдени лица с влязла в сила присъда	35	22	7
Оправдани лица	4	0	3
Оправдани лица с влязла в сила присъда	1	1	3

От данните е видно, че е налице увеличение броя както на наблюдаваните и образувани ДП през периода, така и на решените дела, внесените актове и предадените на съд и осъдени лица. Значителен е ръстът при осъдените лица с влязла в сила присъда с 59%.

Изложената проблематика за корупционните престъпления като цяло, в пълна степен се отнася и за изпирането на пари и другите видове тежки престъпления. Регламентацията по отношение разкриването на данъчната и банковата тайна, както и необходимостта от назначаване на сложни и обемни експертизи, допълнително допринасят за увеличаване продължителността на разследванията. Специфични са трудностите при доказването на съответното деяние по изпиране на пари, поради задължението на Прокуратурата да докаже връзката му с предикатното престъпление.

Положително обстоятелство е, че за част от ръководителите и участниците в организирани престъпни групи се образуват преписки и досъдебни производства за пране на пари, като освен производствата по чл.253 НК са образувани и производства по ЗОПДИППД, с налагане на съответни обезпечителни мерки, които действия водят до ефективно отнемане на имуществата, придобити от престъпна дейност.

5.2.4. Престъпления свързани със злоупотреби с фондове на ЕС.

Настоящото изложение съдържа анализ на дейността на териториалните прокуратури по делата, образувани за престъпления по основни и квалифицирани състави от НК⁴⁴, с предмет – имущество и/или средства от фондове, принадлежащи на ЕС или предоставени от ЕС на българската държава.

По основни и квалифицирани състави от НК, с предмет имущество и средства от фондове на ЕС	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	454	89	28
Образувани ДП	378	62	14
Решени ДП	186	38	12
Прокурорски актове внесени в съда	107	13	4
Предадени на съд лица	109	14	4
Осъдени лица	52	5	0
Осъдени лица с влязла в сила присъда	39	4	0
Оправдани лица	1	3	0
Оправдани лица с влязла в сила присъда	1	2	0

⁴⁴ Вж. Раздел III, т.8, относно дейността на Специализираното звено и отдел VIII, където са посочени освен основните и квалифицирани състави и други престъпления, вкл. документни, както и видовете европейски програми, по които са допуснати нарушенията, предвид задължението им по заповед №3410/2009г. на главния прокурор. През 2010г. е предвидено в общата отчетност на ПРБ да се включват и всички други престъпления, извън основните и квалифицирани състави, които имат за предмет измами и други нарушения с фондове, имущество и средства на ЕС

Налице е тенденция към многократно увеличаване броя на наблюдаваните и образуваните ДП за престъпления свързани със злоупотреба с фондове на ЕС. Посочените данни са за делата образувани по квалифицираните състави на НК за този вид престъпления. Реално броят на производствата е по-голям, предвид на това, че и по други дела в хода на разследване и доказване на престъпленията се повдигат и обвинения за във връзка със нарушения по отношение фондове на ЕС.

Значителният ръст при тези дела е резултат на споменатото вече реструктуриране и взети мерки за постоянно наблюдение, контрол и законосъобразно решаване на преписките и делата за преодоляване на проблема за засягане финансовите интереси на Общността и усвояването на Еврофондовете, доколкото това е в компетентността на Прокуратурата. Взетите адекватни мерки от ПРБ, дейността на създадения специализиран отдел и съвместните екипи с МВР, ДАНС и другите специализирани органи, допринесоха за постигане на положителни резултати в противодействието на този вид престъпност. За дейността на специализирания отдел във ВКП вж. Раздел III, т.8.

5.2.5. Престъпления против паричната и кредитната системи - изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци и кредитни карти.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	1739	1157	1295
Образувани ДП	1228	518	860
Решени ДП	1112	839	829
Прокурорски актове внесени в съда	124	91	116
Предадени на съд лица	152	124	136
Осъдени лица	132	88	109
Осъдени лица с влязла в сила присъда	111	75	112
Оправдани лица	7	5	12
Оправдани лица с влязла в сила присъда	4	1	4

Налице е значителен ръст на наблюдаваните и новообразуваните досъдебни производства за този вид престъпления. По голям е и броят на решените ДП, внесените актове, предадените на съд и осъдените лица, вкл. с влязла в сила присъда.

Основният проблем е трудната доказуемост по отношение авторството на посочените деяния. Престъпленията са с усложнена фактическа обстановка и е необходима специализация на разследващите органи. В случаи на единични банкноти е трудно установима връзката между лицето, което ги е прокарало в обръщение и знанието му за това, че са неистински или подправени, както и кой е изработил тези парични знаци. Същото се отнася и до възможността да се докаже кой е използвал чужд платежен инструмент.

Поради тази причина значителна част от делата приключват с постановления за спиране срещу неизвестен извършител и едва 11% от решените дела се внасят с прокурорски акт в съда. Важното в случая, че на съд се предават само лица с обвинения, доказани според прокурора по несъмнен начин.

5.2.6. Данъчни престъпления.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	3891	3242	3040
Образувани ДП	1894	1510	1428
Решени ДП	2270	1946	1803
Прокурорски актове внесени в съда	742	560	522
Предадени на съд лица	879	690	580
Осъдени лица	609	485	343
Осъдени лица с влязла в сила присъда	538	410	289
Оправдани лица	47	51	36
Оправдани лица с влязла в сила присъда	30	23	21

Налице е макар и незначително подобрене на дейността по общите показатели за данъчни престъпления, в резултат на повишената активност на данъчните органи в сигналите им до прокуратурата.

С предмет ДДС са наблюдавани общо 669 досъдебни производства. По тях са внесени в съда 99 прокурорски акта за причинени щети в размер на 21 204 071 лв. За данъчни престъпления с предмет ДДС са осъдени 67 лица.

Прави особено впечатление двойното увеличение на досъдебните производства за престъпления по чл.234 от НК – продажбата и държането на склад на акцизни стоки без бандерол, което е показателно за активизиране на работата на правоохранителните органи срещу тези престъпления, които нанасят значителни щети на стопанството.

В съда се внасят около 1/3 от решените дела. Причините за това са комплексни - правната и фактическа сложност на тези дела, големият им обем, спецификата и динамиката на данъчното законодателство, изискващо специални знания, поради което по делата се назначават счетоводни и икономически експертизи (с множество задачи и затова продължителни). Затруднения се срещат при проследяване дейността на свързаните фирми, в т.ч. и т.нар. фирми “фантоми”, изискваща време. Не са малко и случаите, при които липсват достатъчно данни за персонифициране на извършителите, пречатстващи допускане разкриването на данъчна тайна.

Доказването на данъчните престъпления е специфична дейност и разследващите органи не винаги имат необходимата квалификация. В тази насока е нужно да се акцентира на тяхната специализация включително семинари, курсове и др. Териториалните прокуратури сочат в докладите си на подобряване на взаимодействието с данъчните органи по места, (не би следвало действията на разследващите органи да се изчерпват само с подаването на сигнал до прокуратурата). За това допринасят и създадените Регионални координационни центрове за борба срещу данъчните и осигурителните измами по съвместната Инstrukция на Прокуратурата и Министерството на финансите, като прокурори и данъчни органи провеждат периодични съвещания, обсъждат проблемите и набелязват мерки за преодоляването им. В насока подобряване на дейността на правоохранителните органи срещу данъчните престъпления е добре да се прилага по-често регламентираната възможност на чл.138 т.5 от ЗСВ, посредством специализирани междуведомствени звена за разследване, включително и по обемни и сложни дела за данъчни престъпления.

5.2.7. Престъпления, свързани с наркотични вещества и прекурсори.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	5291	4332	4609
Образувани ДП	3671	2999	3438
Решени ДП	3827	3126	3066
Прокурорски актове внесени в съда	2028	1690	1869
Предадени на съд лица	2227	1926	2142
Осъдени лица	1816	1576	1463
Осъдени лица с влязла в сила присъда	1605	1403	1393
Оправдани лица	64	70	121
Оправдани лица с влязла в сила присъда	23	19	63

Престъпленията, свързани с наркотични вещества се разследват приоритетно, бързо, качествено и резултатно. В съда с прокурорски актове се внасят 53% от решените дела и 72% е делът на осъдените лица спрямо предадените на съд. Правоохранителните органи засилиха усилията си по задържането и доказването на престъпленията, свързани с наркотици, на цели организирани престъпни групи, а не толкова на потребители и дребни разпространители на наркотици. Очевидно през годините е натрупан нужния опит от органите на МВР, разследващите органи и прокурорите, които успешно се справят с разкриването и особено с разследването и доказването на тези престъпления. Бързо и резултатно се разследват и престъпленията, свързани с контрабанда на наркотици.

Териториалното разпределение и движението на тази категория дела по апелативни райони е следното:

<i>Апелативни райони</i>	<i>Новообразувани ДП</i>	<i>Внесени в съда прокурорски актове</i>	<i>Осъдени лица</i>	<i>Оправдани лица</i>
АП София	2011	937	563	17
АП Пловдив	708	496	530	1
АП Варна	334	196	161	1
АП В.Търново	306	223	161	3
АП Бургас	303	168	182	1
ВоАП	9	8	8	0

За **общоопасни престъпления по чл.354а, 354б и 354в НК** - незаконен трафик на наркотични вещества и прекурсори (незаконно производство, държане, разпространение) са наблюдавани 5125 (4194 и 4431) ДП. Новообразувани за периода са 3574 ДП.

Най-голям е броят на наблюдаваните ДП по чл. 354а НК – 4866, от които:

- за производство/преработка – 11;
- придобиване, държане, вкл. съхраняване – 96;
- разпространение – 434;
- голямо количество – 73;
- особено голямо количество – 5;
- на публично място придобиване/държане, с цел разпространение – 74;
- по поръчка или в изпълнение на ОПГ - 10;
- придобиване/държане – 3033;
- маловажен случай – 1129.

Приключени са 3690 ДП. Останали на производство при разследващ орган са 1297 ДП. Решени от прокурорите са общо 3736 ДП. Внесени в съда са 1997 прокурорски акта срещу 2179 обвиняеми лица, в т.ч. 20 чужди граждани. С постановление за спиране са решени 366 ДП. Прекратени са 1262 ДП.

Осъдените лица в края на годината са общо 1764, по отношение на 1542 лица постановените присъди са влезли в сила. Оправдани са 63 обвиняеми лица, по отношение на 22 лица оправдателните присъди са влезли в сила.

За **митническа контрабанда - престъпления по чл. 242, ал.2-4 и 9 НК** са наблюдавани 166 (138 и 178) дела. Новообразуваните са 97. Приключени са 98 досъдебни производства. Останали на производство в края на периода - 62. Решени от прокурорите са 91 ДП. Внесените в съда прокурорски актове са 31. Обвиняеми по тях са 48 лица, от които 16 чужди граждани. Спреди са 24 ДП, а прекратени - 36.

Осъдените лица в края на периода са 52. Срещу 63 лица постановените присъди са влезли в сила. Оправдано е 1 лице.

5.2.8. Незаконен трафик на хора.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	261	226	212
Образувани ДП	135	107	107
Решени ДП	173	145	137
Прокурорски актове внесени в съда	70	62	67
Предадени на съд лица	91	104	110
Осъдени лица	108	80	85
Осъдени лица с влязла в сила присъда	99	54	73
Оправдани лица	6	2	3
Оправдани лица с влязла в сила присъда	2	2	0

И през 2009 г. продължи тенденцията на нарастване на този вид престъпления в световен мащаб. Особено след разразилата се световна финансова криза през последните две години, все по-актуален е проблема за трафик на хора с цел трудова експлоатация. В същото време нарастват и годишните незаконни печалби от трафика на хора, които са съизмерими единствено с незаконния трафик на наркотици.

Стратегическите рискове за страната са разнопосочни и варират от дестабилизация в икономиката и във вътрешните и външни инвестиции с навлизането на „мръсни пари”, в легалния пазар на труд, до увеличаване на корупцията в публичния сектор и политиката. Характерно и за 2009 г. е, че вече са установени случаи за „изпиране” на парите от трафика на хора, чрез внос на автомобили (нови, луксозни или втора употреба) и строителство, особено в атрактивни региони на страната. Специфични стратегически рискове за България са демографската дестабилизация и изграждане на негативен имидж на страната, особено при наличието на постоянен мониторинг от страна на Европейската комисия в областта „Правосъдие и вътрешен ред”. И през 2009 г. продължи разкриването на дейността на „мултифункционални” организирани престъпни групи, с цел трафик на хора, които се занимават паралелно и с трафик на наркотици и силови поръчки - нещо, за което анализатори от различни региони на света сочат от години.

В България е прието законодателство, регламентиращо борбата с трафика на хора, което в общи линии е адекватно на международните изисквания и изпреварва редица европейски страни.

С последните изменения на НК (ДВ бр.27/2009г) се криминализира съзнателното използване на услугите на жертви на трафик. С тази законодателна промяна Република България изпълни ангажиментите си по Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора. (ДВ бр.63/2007 г.) в сила за Република България от 18.06.2007 г. Съгласно член 19 – „Криминализиране на използването на услугите на

жертвата” България бе поела ангажимента за „приемане на необходимите законодателни и други мерки с оглед възвеждане в престъпление по смисъла на националното ѝ законодателство на използването на услугите, които са обект на експлоатацията, със знанието, че лицето е жертва на трафик на хора”. Неочаквано този текст бързо намери приложение – за девет месеца на 2009 г. има образувани 4 досъдебни производства и има осъдени 10 лица (всички ползвали услуги на жертви на сексуална експлоатация).

По искане на Главния прокурор на Република България до Общото събрание на наказателната колегия на ВКС, на 16.07.2009 г. бе издадено тълкувателно решение №2/2009 г. относно противоречива и неправилна практика по делата за трафик на хора. С тълкувателното решение бяха дадени отговори на множество въпроси по прилагането на раздел IX от глава Втора на НК, както и на някои процесуалноправни въпроси, имащи значение не само по делата за трафик на хора. За съжаление, поради липса на каквато и да е практика, ВКС не отговори на някои въпроси, а именно:

В края (м.октомври) 2006 г. бяха приети законодателни промени в НК (ДВ бр.75/2006 г.) криминализиращи трафика на бременни жени с цел „продажба” на новородени деца. Същевременно бе приет и нов текст (чл.182б от НК), който е в явно противоречие с разпоредбата на чл.159а ал.3 НК. Допусна се смесване на понятията жертва на трафик с цел продажба на новородени деца и извършител на престъплението по чл.182б НК. Практически всяка жена, свидетелстваща, че е трафикирана с цел продажба на новороденото и дете, се явява извършител на престъплението по чл.182б НК. По този начин е нарушен и принципа, залегнал във всички международни актове, свързани с борбата с трафика на хора, жертвата на трафик да се третира като пострадала от престъпление, а не като извършител на престъпление. Това е причината от законодателната промяна (от октомври 2006 г. досега има само две образувани досъдебни производства за престъпление по чл.182б НК (през 2008 г.) и 3 досъдебни производства през 2009 г. За разлика от 2008 г., когато нямаше нито едно досъдебно производство по чл.159а ал.3 НК, за 2009 г. има образувани 10, по които има и 2 осъдени лица.

И през 2009 г. се запазва тенденцията, установена от предходните години организираната престъпност в България да се стреми към пълен контрол на трафика на хора, най-вече с оглед големите печалби, извлечени от този вид престъпления. Кои са причините:

1. По-лесна печалба: При трафика на хора организираните престъпни групи влагат значително по-малко средства в сравнение с трафика на оръжие и наркотици, като в същото време незаконните печалби се приближават до тези от трафик на наркотици.

2. По-малкия риск за трафиканта: България е от малкото страни в Европа и в света, в които деянието „трафик на хора” е съставомерно, независимо от съгласието на жертвата, за разлика от повечето страни, които криминализират трафика на хора само в случаи на насилие, заплаха, обещание на имотна облага и др. В последните години, вкл. и през 2009 г. и 2008 г. в България се наблюдава еволюция в отношенията трафикант-жертва (масовите случаи са трафикирането да се извършва след предварително съгласие на жертвата при уговорено разпределение на облагата от експлоатация на жертвата, като принудата, заплахата или измамата при набирането са единични случаи). Изводът е, че в повечето страни на крайна дестинация (предимно страни от Западна Европа) това деяние не е престъпление, което насочва трафикантите към „международен” трафик с цел избягване на наказателна отговорност в тези страни.

3. Усложнената фактическа обстановка: Многообразието на изпълнителните деяния, отдалечеността между региона на набиране и региона на експлоатация на жертвата (особено при международния трафик) трудно се осъществява от едно лице, а веднъж изградени, каналите на транспортиране и особено на контрол на жертвите при тяхната експлоатация се използват многократно.

4. Нерешени практически проблеми със защитата на жертвите на трафик и неправомерно въздействие върху тях с оглед промяна на показанията им в досъдебното и съдебното производство. В много случаи на производства за международен трафик, инициирани от компетентни органи на страни-крайна дестинация в чужбина жертвите дават подробни и логични показания, правят разпознаване на извършителите, а при завръщането си в България променят показанията си. През 2009 г. има 4 защитени свидетели по НПК (през 2008 г. има 7, през 2007 г. - нито един), защитата чрез запазване в тайна самоличността на свидетеля при трафика на хора е неефективна, което е констатирано и в отчетните доклади на прокуратурите по региони. Причината – извършителите много добре знаят кои лица са трафикирали, кога и в кои страни. И през 2009 г. (както и през 2007 г. и 2008 г.) няма нито един свидетел, включен в програма по ЗЗЛЗВНП или ползващ се със специалната закрила по ЗБТХ.

Това са основните причини и за 2009 година да се запази тенденцията на намаление на ниския относителен дял на досъдебните производства, образувани за трафик на хора за престъпления, извършени по поръчение и в изпълнение на решение на ОПГ- 1 (0,74%) през 2008 г-общо 4 (1,82%), през 2007 г. - 4 (1,82%), като за 2006 г. данните са 9 ДП (4,1%).

Запазена е тенденцията и през 2009 г. основна цел на трафикантите на хора да бъде сексуалната експлоатация на жертвите. От общо наблюдаваните в прокуратурата на РБ за 2009 г – 261 производства с цел сексуална експлоатация са 226 (86,59 %), при 187 от 219 ДП (85,37%) за 2008 г., при 181 от 219 (85,37%) от 212 ДП за 2007 г. и при 92,23% за 2006 г.; с цел трудова експлоатация: 18 (6,89%), при 18 (8,22 %) за 2008 г, 17 (8,01 %) за 2007 г. и 2,73 % за 2006 г.; с цел отнемане на органи – 1 ДП (0,38%), при 1 ДП (0,45 %) за 2008 г., за 2007г. и 2006 г. - няма; с цел държане на жертвата в принудително подчинение – 5 (1,91%), при 7 (3,19 %) за 2008 г., 6,60% за 2007 г. и 5,18% за 2006 г. За разлика от предишните години, когато няма приключени наблюдавани досъдебни производства за трафик с цел продажба на новородени, за 2009 г. техния брой е 11 (4,21%).

Запазва се и тенденцията при международния трафик жертвите да се трафикират в различни страни с различна цел (например - в Гърция и Испания-основно с цел трудова експлоатация, в Гърция - продажба на бебета), в другите западноевропейски страни-с цел сексуална експлоатация.

Сравнителният анализ на статистическите данни за 2006, 2007, 2008 и 2009 години сочи следните тенденции:

1. Значително увеличение на наказателните производства за трафик на хора в Р.България – през 2009 г. прокурорите в страната са осъществили наблюдение и надзор над 261 производства срещу 219 за 2008 г, срещу 212 за 2007 г, 219 производства за 2006 година и 159 производства за 2005 година. От тях новообразувани са 135 срещу 107 за 2008 и 2007 г, срещу 120 за 2006 година и 96 за 2005 година. И това е при условие, че и през 2009 г бяха разбити големи ОПГ срещу които бяха образувани по 1 досъдебно производство с много обвиняеми лица.

2. Относително равенство при случаите на вътрешен и международен трафик на хора с лек превес на вътрешния трафик (чл.159аНК). За 2009 г. от 261 ДП, 133 са за вътрешен трафик и 128 - за международен). За 2008 г. от 219 ДП 110 са за вътрешен трафик и 109 - за международен. За 2007 г. от 212 производства - 107 са за вътрешен трафик и 105 - за международен; за 2006 г. – от 219 производства - 118 са за вътрешен трафик и 101 - международен. Налага се изводът, че при всички случаи на престъпление, извършено по поръчение или в изпълнение на решение на ОПГ се касае за международен трафик. Ако се отчетат обаче и изпълнените европейски заповеди за арест, които касаят единствено международния трафик, то е налице превес на международния трафик на хора.

3. Запазване на тенденцията на неравномерно разпределение на производствата за трафик на хора по региони. В някои региони - Смолян (0 за 2009

г. и 2008 г. срещу 1 ДП за 2007 г.), Перник (по 1 за 2009, 2008 и 2007 г.), Кърджали, Ловеч, Габрово, Монтана случаи на трафик на хора няма или са единици за годината, като за същите региони това е тенденция, запазила се през последните три години. В същото време по-голямата част от производствата са концентрирани от години в няколко региона на страната - Пазарджик (11 ДП за 2009 г. при 13 ДП за 2008 и 2007), Пловдив (7 ДП за 2009 г. при 13 ДП за 2008 и 15 ДП за 2007), Русе (14 през 2009 и 2008 при 10 за 2007 г.), Благоевград (35 за 2009 г. при 25 ДП за 2008 и 21 ДП за 2007г.). Значително е увеличен в сравнение с предходните години броят на образуваните досъдебни производства в регионите на Варна (34 ДП за 2009 г. при 27 ДП за 2008 и 18 ДП за 2007г.) и София-град (36 ДП за 2009 г. при 28 ДП за 2008 и 19 ДП за 2007 г.), Бургас, Сливен.

4. При международния трафик – чл.159б НК се наблюдава запазване на **тенденцията на устойчивост при трафикирането на жертвите от определени региони в страната към определени страни на крайна дестинация** (Сливен - към Холандия и Белгия), Пловдив, Пазарджик – към Франция, Италия, Испания; Варна, Добрич, Шумен, Разград - към Германия, Чехия и скандинавските страни).

5. **Увеличаване продължителността на разследването** – за 2009 г. от общо 261 наблюдавани ДП, новообразувани са 135, останалите са от предишни периоди, решени от прокурор са 168; за 2008 г. от общо приключени 138 ДП, 46 са в срок до 7 месеца, като за 2007 г. от общо приключени 137 ДП, 56 са в седеммесечен срок. Значително по-дълго се разследват случаите на международен трафик. Основната причина за това е събирането на особено важни доказателства по реда на международната правна помощ. Друга причина за несвоевременното приключване на разследването е честото отсъствие от страната на основни свидетели-жертви на трафик (а в някои случаи – и на заподозрените).

6. **Тенденция на рязко намаление на относителния дял на внесените в съдилищата дела.** За 2009 г. са решени от прокурор 168, от които са внесени с обвинителен акт 38 срещу 91 обвиняеми лица. За 2008 г. са решени от прокурор 138 ДП, от които спрени -52 (37,68%), прекратени -26 (18,84 %) и внесени в съда – 55 (39,85 %) От внесените в съд- 36 са с обвинителни актове срещу 87 обвиняеми лица, а останалите –съв споразумения. За 2007 г. са решени от прокурор 137 ДП, от които – спрени-47, прекратени-22 и 67 (48,90%)-внесени в съд срещу 110 обвиняеми лица. За 2006 г. са решени от прокурор 155 ДП, от които-47 спрени, 29 прекратени, 72 (46,45%) внесени в съда срещу 129 обвиняеми лица. Основната причина за прекратяването на производствата е промяна на свидетелските показания (най-вече на жертвите на трафик) в резултат на неправомерно въздействие от страна на трафикантите или техни близки.

7. **Тенденция на повишаване на броя на осъдените лица спрямо обвиняемите.** За 2009 г. са осъдени 110 лица (повече отколкото са обвиняемите -91). От тях- с влязла в сила присъда-101. Оправдани са 6 лица (от тях-2 с влязла в сила присъда). За 2008 г. са осъдени 69 от 87 обвиняеми лица или 79,31 %, от тях-51 с влязла в сила присъда. Оправдани са 2 лица с влязла в сила присъда. (За 2007 г. са осъдени 85 от 110 обвиняеми (77,27%), от тях-73 с влязла в сила присъда; оправдани са 3 лица, чиито присъди не са влезли в сила; За 2006 г. са осъдени 71 лица при 129 обвиняеми (55,03%) , от тях-58 с влязла в сила присъди.

8. **Значително увеличение на броя на жертвите (пострадалите от престъплението) спрямо предходните години.** За 2009 г. те са 316, от които 294 жени (от тях-65-малолетни и непълнолетни). За 2008 г. те са 250, от които 240 жени (от тях-38 непълнолетни) и 10 мъже. За 2007 г. те са 288, от които 223 жени (от тях-53 непълнолетни) и 12 мъже,за 2006 г. те са 329, от които 313 жени (от тях-61 непълнолетни) и 16 мъже (1-непълнолетен). За 2005 г. – пострадали 211; от които - 198 жени и 13 мъже, 61 непълнолетни (момичета).

9. **Запазване на България на качеството на страна на произход.** Въпреки очакванията, че с приемането на Р.България в Европейския съюз тя постепенно ще се

превръща от страна на произход в страна на крайна дестинация. И през 2009 г. няма пострадали чужди граждани; за 2008 г. има само една пострадала-чужда гражданка срещу нито една за 2007г. и 2006 г. От обвиняемите лица за 2009 г. от 91 само 5 са чужди граждани; за 2008 г. от 87-само 7 са чужди граждани (срещу нито един за 2007г. и 2006 г.).

Характерно за борбата с трафика на хора е тясното взаимодействие на правозащитните органи, вкл. и Прокуратурата с неправителствения сектор – Българската мисия на Международната организация по миграция и неправителствени организации-Фондация „Център Надя”, Фондация „Анимус” и др. Особено важна е ролята на неправителствените организации при оказване помощ от всякакво естество (медицинска, психиатрична и др.) на жертвите на трафик непосредствено след разкриване на деянието и реинтеграцията на жертвите в обществото.

И през 2009 г се утвърди ролята на Националната комисия за борба с трафика на хора като правителствен орган като национален координатор в борбата с трафика на хора, особено в превантивната дейност. През 2009 г. продължи дейността си създадената през 2007 г. е постоянно работеща група от експерти към НКБТХ, която включва и прокурор от ВКП. Съвместно с Асоциация „Анимус”, НКБТХ продължава изработването на „Национален механизъм за насочване на жертвите на трафик”, като целта е да се дадат ясни правила на работа за отделните правозащитни органи и НПО на процеса от идентификация на жертвата и нейната защита до осъждането на извършителя.

През 2009 г. бяха проведени семинари по обучение на правозащитните органи за борба с трафика на хора по съвместен българо-норвежки проект „Спри трафика на хора” във всички апелативни райони. По съвместен българо-холандски проект за борба с трафика на хора на два пъти бе проведен семинар в Академията на МВР с участие на прокурори, следователи и разследващи полицаи.

Проблеми в законодателството, пречатстващи ефективната работа на прокуратурата в борбата с трафика на хора:

Наличие на противоречивите разпоредби на чл.159 ал.3 и чл.182б от НК (посочени по-горе). По данни на МВР и понастоящем в някои региони на страната трафикирането на бременни жени и продажбата на новородени деца е „печеливш бизнес” за ОПГ, но при тази редакция на цитираните текстове съществуват непреодолими трудности при осигуряването на надеждни доказателства.

Превръщането на България в реална граница на Европейския съюз повишава ролята и отговорността на правозащитните органи, в това число-на прокуратурата в борбата с всички форми на организирана престъпност, вкл. и с трафика на хора.

Подробни данни за структурата на този вид престъпност и на образуваните и приключили дела са дадени в приложените графики.

5.3. Досъдебни производства, образувани за престъпления, извършени от непълнолетни лица.

	2009 г.	2008 г.	2007 г.
Наблюдавани ДП	4123	4830	5790
Образувани ДП	2310	2752	3020
Решени ДП	3270	3967	4586
Прокурорски актове внесени в съда	2166	2555	2790
Предложения до КБППМН за налагане на възпитателни мерки (чл. 61 НК)	357	482	486
Предадени на съд лица	2822	3387	3716
Осъдени лица	2791	3217	3444
Осъдени лица с влязла в сила присъда	2647	3007	3080
Оправдани лица	32	36	47
Оправдани лица с влязла в сила присъда	17	14	22

Данните за наблюдаваните и новообразувани дела определят тенденцията на намаляване на техния брой, което е функция на регистрираната престъпност при непълнолетните.

Положителен е факта на срочното приключване и решаване на делата срещу непълнолетни - до 7 месеца са разследвани и решени по същество 2445 дела, до 1 година – 322 и над 1 година – 333 ДП.

Най-често непълнолетните са извършители на **престъпления против собствеността**. Наблюдавани са общо 2995 дела, включително и новообразуваните 1595 ДП през 2009 г. В съда са внесени 1619 прокурорски акта срещу 2181 лица за престъпления против собствеността. През периода са осъдени 2199 лица за този вид престъпления, като съдебният акт е влязъл в сила спрямо 2089 лица. Основно делата са за кражби и грабежи:

<i>Текстове от НК</i>	<i>Наблюдавани ДП</i>	<i>Новообразувани ДП</i>	<i>Прокурорски актове, внесени в съда</i>	<i>Осъдени лица, с влязла всяла присъда</i>
чл. 194	768	454	256	265
чл. 195	1559	781	955	1303
чл. 196	6	1	12	16
чл. 197	82	46	75	133
чл. 198	308	163	199	250
чл. 199	15	11	15	14

Значително по-нисък е дялът на **общоопасните престъпления**, извършвани от непълнолетни лица.

В следващата таблицата са изведени данни за някои от по-характерните общоопасни престъпления според систематиката на НК:

<i>Текстове от НК</i>	<i>Наблюдавани ДП</i>	<i>Новообразувани ДП</i>	<i>Прокурорски актове, внесени в съда</i>	<i>Осъдени лица, с влязла всяла присъда</i>
чл. 343б	32	21	21	23
чл. 343в	137	116	97	106
чл. 346	133	74	86	104
чл. 354а	158	101	70	50
чл. 354б	1	0	1	0
чл. 354в	2	2	2	2

От общия брой наблюдавани 537 дела за такива престъпления, в т.ч. и новообразуваните – 368 ДП. В съда за общоопасни престъпления са внесени общо 312 прокурорски акта срещу 357 лица. Осъдените лица с влязла в сила присъда са 307.

Значителен е броят на делата за притежание на наркотици – чл. 354а-в НК - 161, както и за неправомерно управление на МПС, вкл. след употреба на алкохол – чл. 343б-в НК – 169 и противозаконно отнемане на МПС – чл. 346 НК - 133.

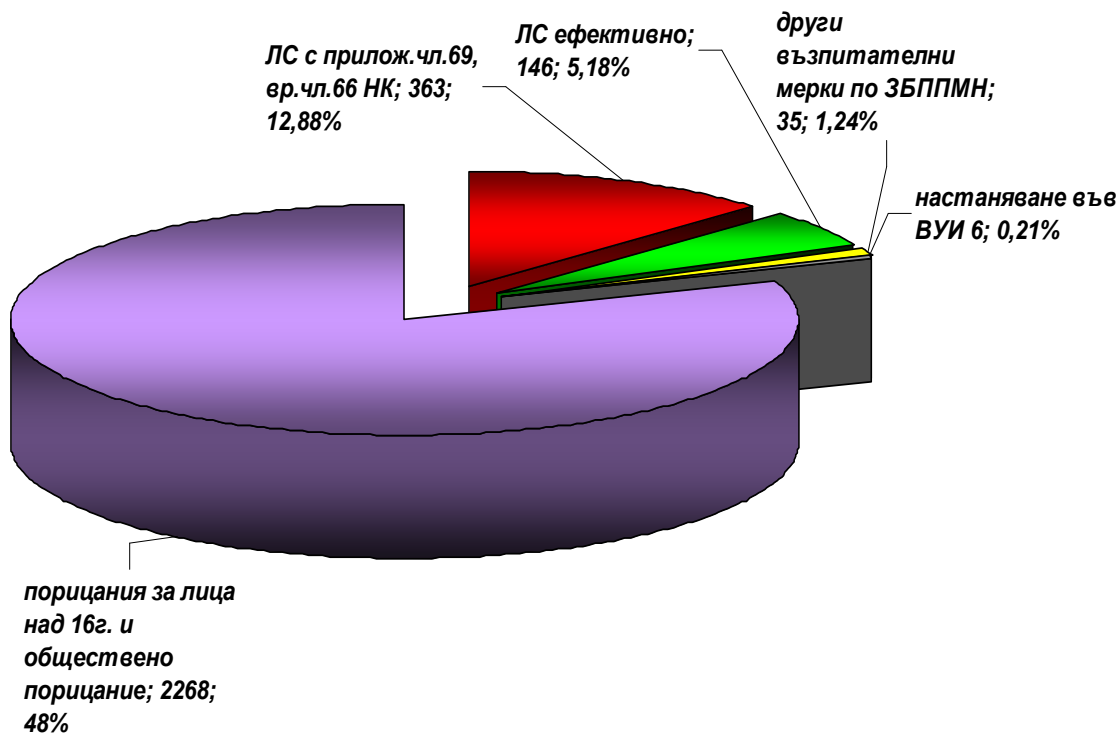
За посегателства срещу личността са наблюдавани общо 344 дела, като новообразувани са 192. От тях, най-характерни са причиняването на телесни повреди – 113 ДП, вкл. новообразуваните – 58 ДП. Образувани са 7 дела за довършени умишлени убийства, и 3 опита към такива, извършени от непълнолетни лица. За престъпления против личността, извършени от непълнолетни, прокурорите са внесли в съда общо 123 акта срещу 149 лица. Осъдени, с влязла в сила присъда са 135 лица.

През 2009 г. са осъдени 2791 непълнолетни лица, което е 99% от общо предадените на съд лица. Влезли в сила са присъдите по отношение на 2647 от тях. Оправдани са 32 лица, с влязла в сила оправдателна присъда – 17.

С най-висок дял – 48% е налагането на обществено порицание и пробационните наказания - 2268. Условно осъждане е приложено спрямо 363 лица. Ефективно изтърпяване на наказание лишаване от свобода е постановено по отношение на 146 лица, други възпитателни мерки по ЗБППМН – 35, настаняване във ВУИ – 6.

За налагане на възпитателни мерки по Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните по 357 случая прокурорите са прекратили делата и са изпратили материалите на Комисията на основание 243, ал.1, вр. чл.24, ал.1, т. 8 НПК, вр. чл.61 НК – за престъпления, които не представляват голяма обществена опасност, извършени от непълнолетни, поради увлечение или лекомислие.

Следващата графика илюстрира наложените през 2009г. наказания на непълнолетни лица, като видове по НК в абсолютна стойност и относителният им дал.

Фиг. 22. Наложени наказания на непълнолетни лица.

Жертви на престъпления са общо 2382 непълнолетни и 1015 малолетни лица.

Най-голям е броят на пострадалите непълнолетни и малолетни лица от кражби – общо – 1081, 608 от неизплатени издръжки, следват пострадалите от грабежи – 314, при пътнотранспортни произшествия са пострадали 233 лица.

От престъплението незаконен трафик на хора са пострадали 57 непълнолетни и 10 малолетни лица, от тях:

- с цел сексуална експлоатация – непълнолетни момичета - 39 и едно малолетно момиче;

- с цел принудителен труд – непълнолетни момичета - 6;

- с цел държане в принудително подчинение – непълнолетни момичета - 3.

Независимо от подобрените показатели с оглед субектите на извършване на престъпленията, досъдебните производства водени срещу непълнолетни лица, изискват разследването да продължи да се провежда с по-голяма грижа към личността на непълнолетните. При наличие на законовите основания за налагане на възпитателни мерки, следва да се прилага разпоредбата на чл.61 НК, а не във всички случаи лицата да се предават за съдене по общия ред. В тази връзка и предвид спецификата на тази възраст е целесъобразно специализиране по места на прокурори за работа по делата с непълнолетни. По този начин би се постигнала и по-висока ефективност, както и подобряване на взаимодействието с детските педагогически стаи и социалните органи към общините.

Преди изготвяне на обвинителните актове, а и при прекратяване на производството с прилагане разпоредбата на чл.61 НК, би трябвало по-задълбочено да се

проучват причините и условията, довели до формиране на престъпни намерения и изява на престъпно поведение, от страна на непълнолетния, за да се вземат мерки за отстраняване на тези причини. Полезно би било на регионално ниво да се организират и семинари по теми, свързани с престъпността на непълнолетните.

5.4. Преписки и досъдебни производства, образувани за насилие в местата за лишаване от свобода и следствените арести.

През отчетния период в местата за лишаване от свобода и в следствените арести са образувани следните преписки и досъдебни производства:

В региона на АП Пловдив е образувана 1 преписка по чл.131, ал.1, т.2 НК по мотивирано оплакване на задържано лице в ареста в Пловдив. Преписката е прекратена от РП Пловдив с постановление за отказ. Образувани са 2 досъдебни производства по чл.127, ал.1 НК в ОП Стара Загора за Затвора - Стара Загора, прекратени поради липса на състав на престъпление.

В АП Бургас е образувана 1 преписка по чл.131, ал.1, т.1 НК, прекратена с отказ. Образувани са 2 досъдебни производства по чл.134 НК от РП Бургас, които са прекратени впоследствие.

В АП Варна няма образувани преписки и ДП.

В АП Велико Търново са образувани 3 преписки по чл.131, ал.1, т.2 НК, които са прекратени с отказ.

В района на АП София има 3 образувани преписки от ОП Враца по чл.131, ал.1, т.2 НК, прекратени с отказ.

Образувани са общо 3 ДП по чл.132, във вр. с чл.131, ал.1, т.2 НК. Внесен е 1 обвинителен акт от СГП за извършено престъпление по горните текстове. Образувано е и 1 ДП по чл.124 НК, което към края на отчетния период е висящо.

Общо през годината са били образувани 8 досъдебни производства, от които 4 са прекратени, 1 е внесено с обвинителен акт и 1 е висящо.

Образувани са общо 8 преписки, всички прекратени с отказ да се образува досъдебно производство.

Обстоятелството, че броят на преписките и досъдебните производства за 2009 г. и предходните 2007 г. и 2008 г. е минимален, както и това, че само едно дело е внесено в съда с обвинителен акт за престъпление, свързано с насилие в местата за лишаване от свобода и арестите, дава основание за извод, че този вид престъпност не е типичен за и определено не е проблем в работата на прокуратурите и Областните служби "Изпълнение на наказанията".

5.5. Престъпления, извършени от служители на МВР.

На 27.12.2008 г. влезе в сила ЗИДНПК, ДВ бр.109 от 23.12.2008 г., с който в разпоредбата на чл. 396, ал.1 от НПК бяха отменени т. 2 и т. 5, а т. 6 беше изменена. С тази промяна подсъдността на делата за престъпления извършени от служители и граждански лица от системата на МВР и ДАНС бе прехвърлена от военните на общите граждански съдилища. Тази промяна на подсъдността пряко повлия на работата на прокуратурите в страната. Натовареността на военните прокуратури намалю за сметка на натовареността на общите прокуратури, на които се наложи да разследват и наблюдават специфични за предмета им на дейност престъпления.

През отчетния период в апелативните прокуратури в страната (без ВоАП) са били регистрирани 1 870 бр. преписки срещу служители на МВР, ДАНС, ГД"О" и ГД"ИН" (МВР – 1 827 бр., ДАНС – 6 бр., ГД"О" – 9 бр., ГД"ИН" – 28 бр.). По тези прокурорски проверки са били образувани общо 407 ДП (МВР – 387бр., ДАНС – 6 бр., ГД"О" – 7 бр., ГД"ИН" – 7 бр.). Обвинителен акт е внесен по 78 ДП (МВР – 69 бр., ДАНС – 1 бр., ГД"О" – 5 броя, ГД"ИН" – 3 бр.), а приключени с постановление за прекратяване 121 бр. (МВР – 115 бр., ДАНС – 3 бр., ГД"ИН" – 3 бр.), спрени са общо 29 бр. (МВР – 29 бр.), като към края на отчетния период не са приключени и са висящи 164 бр.

По внесени обвинителни актове, споразумения и предложения по чл.78а от НПК в съответните съдилища са били осъдени общо 78 бр. лица (МВР – 69 бр., ДАНС -1 бр., ГД"О" – 5 бр., ГД"ИН" – 3 бр.) и са оправдани 5 бр. лица.

Прави впечатление занижения брой осъдени от този длъжностен контингент лица в сравнение с предходния отчетен период, когато разследването се е водило от военнокръжните прокуратури. А през 2008 г. срещу служители от гореописаните категории са били водени 287 ДП, като по тях са били осъдени и санкционирани 116 бр. лица, а за 2007 г. са били водени 254 ДП, по които са осъдени 125 лица.

През отчетния период по жалби пред въззивната и касационната инстанция са били отменени 3 броя прокурорски акта. Прави впечатление огромното занижаване на въззивния и касационния контрол по постановените първоинстанционни актове. През 2008 г. са били постановени общо 363 броя въззивни акта /243 бр. са потвърдени и 120 бр. са отменени/ и 54 бр. касационни акта, от които 48 бр. са потвърдени и 6 бр. са отменени, отнасящи се до извършени деяния от служители на МВР, ДАНС, ГД"О" и ГД"ИН".

Предвид затрудненията при осъществяване на пряката дейност на прокурорите по тези дела, на основание чл.126 ал.2 от Конституцията на Р България и чл.138 т.4 от Закона за съдебната власт, Главният прокурор на Р България издаде методически указания № 30/03.02.2009г., които се съблюдаваха от прокурорите при работата по този вид дела.

Тази категория дела са все още трудни за разследване поради неотдавна изменената им подсъдност, което налага необходимост и от инструкция за взаимодействие между прокуратурата и Дирекция „Вътрешна сигурност“- МВР по тези досъдебни производства.

6. Международно-правно сътрудничество.

След присъединяването на Република България към Европейския съюз на 01.01.2007 г. и влизането в сила на Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест (ЗЕЕЗА) и в съответствие с двете конвенции: Конвенцията, съставена от Съвета в съответствие с чл. 34 от Договора за Европейския съюз, за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите – членки на Европейския съюз, и Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, прокурорите са придобили един нов и изключително ефикасен инструментариум за работа по досъдебни производства с международен елемент.

В изпълнение на ангажиментите на Република България към дейността на Европейската съдебна мрежа по наказателни дела (EJN) и на Евроджъст (Eurojust) е създадена Национална мрежа от прокурори за международно правно сътрудничество. С помощта на мрежата се улеснява директният контакт между прокурорите от Република България и колегите им в чужбина в следните насоки: при изготвянето на молби за правна помощ от България за чужбина; при изпълнението на получените от чужбина молби за правна помощ; при подготовка на европейска заповед за арест за издирване и задържане на лица, отклонили се от правосъдие в чужбина; при изпълнение на европейска заповед за арест, когато лицето се намира на територията на България; при екстрадиции и издирване на лица чрез Интерпол. В Националната прокурорска мрежа участват прокурори от апелативните и окръжните териториални прокуратури. Същите са ако не основни изпълнители на дейността по международното правно сътрудничество, поне постоянни консултанти и помощници при осъществяването на тази дейност.

Дейността, свързана с международната правна помощ по наказателни дела, се изразява във възлагането на международни следствени поръчки до чуждестранни съдебни органи. Най-често поръчките имат за предмет действия по разследването: призоваване на обвиняеми лица и свидетели, връчване на книжа, разпити на свидетели, изискване на документи.

В прокуратурите са създадени регистри за входящи и изходящи молби за правна помощ и европейски заповеди за арест (ЕЗА), както и за дела и преписки за престъпления, извършени в чужбина. С така създадените деловодни регистри се улеснява работата при идентифицирането на дела, по които може да осъществи трансфер или да се приложи принципът „Ne bis in idem”.

Апелативна прокуратура – Бургас

Международна правна помощ по наказателни дела.

През отчетния период в прокуратурите от региона на ОП Бургас са изготвени общо 74 молби за международна правна помощ по 80 наказателни дела, от които са изпълнени общо 44. Получени са за изпълнение в прокуратурите от района 16 молби за международна правна помощ от страни – членки на ЕС, като всички молби са изпълнени.

Най-много молби за международна правна помощ са изготвили прокурорите от района на ОП Бургас – 63. Прокурорите от РП Несебър са издали 27 молби за международна правна помощ. Сравнително по-голям брой молби за международна правна помощ са издали и прокурорите от РП Бургас – 24 и ОП Бургас – 12. Получени са в ОП Бургас 3 молби за изпълнение на международна правна помощ от страни – членки на ЕС, като всички са изпълнени.

В региона на ОП Сливен са изготвени и изпратени от прокурорите 9 молби за международна правна помощ по наказателни дела, като само една от тях е изпълнена. Най-много молби за международна правна помощ е изготвила РП Сливен – 6. В ОП Сливен са получени 11 молби за правна помощ от страни – членки на ЕС, като са изпълнени всичките.

В региона на ОП Ямбол са изготвени 2 молби за международна правна помощ по наказателни дела, съответно от РП Тополовград и РП Елхово. Молбите не са изпълнени. През отчетния период прокурорите от ОП Ямбол са получили за изпълнение 2 молби за правна помощ, които са изпълнени.

Организация на дейността.

През отчетната 2009 г. прокурори от апелативния район са участвали в множество обучителни семинари, организирани от Националния институт на правосъдието – София, Прокуратурата на Република България и международни институции, на които са разгледани теми, свързани със: съдебно сътрудничество по наказателни дела; европейска заповед за арест; актуални въпроси от съдебната практика на Съда на европейските общности; борба с трафика на хора; права на човека – чл. 5 и 6 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС); прокурори и съдии – европейски диалог; права на човека – чл. 9–11 КЗПЧОС – гаранции за свободата на мисълта, свободата на изразяване и свобода на придвижване; права на човека – чл. 14 КЗПЧОС и Протокол 12 към КЗПЧОС – гаранции за защита от дискриминация; защита на финансовите интереси на Общността.

Самообучителен семинар на тема „Съотношение на Европейското законодателство в областта на наказателното правораздаване с това на Република България” се е провел от прокурорите в ОП Бургас.

Самообучителен семинар са провели прокурорите от ОП Ямбол по теми: „Европейска съдебна мрежа, Евроджъст и Европол. Практически аспекти на подготовката и изпращането на молби за правна помощ по реда на Конвенция 2000 и извън приложението ѝ. Издаване, изпращане и изпълнение на ЕЗА.”

Самообучителен семинар с теми „Европейска заповед за предявяване на доказателства и разследване по наказателни дела. Практически и правни проблеми” се е провел и от прокурорите в ОП Сливен.

Участието на прокурорите от апелативния район в тези обучителни семинари, организирани на централно и местно ниво, е допринесло за повишаване на ефективността на прокуратурата в дейността по международното правно

сътрудничество, опознаване на чуждестранния опит и дейността на международните организации, призвани да се борят с престъпността и за взаимодействието с тях.

Производства по екстрадиция и европейската заповед за арест.

През 2009 г. прокурорите от окръжните прокуратури в апелативния район са участвали в 16 производства по изпълнение на получени ЕЗА, с внасяне на искания до съответния окръжен съд по чл. 43, ал. 1 ЗЕЕЗА, а впоследствие и в съдебното производство по чл. 44 ЗЕЕЗА, съответно ОП Бургас – 10 производства, ОП Сливен – 3 производства и ОП Ямбол – 3 производства. В почти всички случаи спрямо лицата е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“ (в един случай е взета от Окръжния съд по-лека МНО, но БАС е уважил прокурорския протест и е изменил мярката в „задържане под стража“), като съдът е допуснал предаване на исканите лица на съответните държави от ЕС. В два от случаите Апелативният съд – Бургас е отложил предаването на лицата до завършването на наказателното производство в Република България спрямо същите лица, като мерките за неотклонение са изменени, съответно в „домашен арест“ и „парична гаранция в размер на 1500 лв.“ В един случай е отказано изпълнението на ЕЗА, тъй като спрямо същото лице в Република България е приведена в изпълнение присъда на чужд съд.

През отчетния период в апелативния район са получени за изпълнение и 4 екстрадиции, като са изпълнени 3 от тях. В ОП Бургас са получени 3 екстрадиции, като по отношение на две от тях съдът е допуснал предаване на исканите лица на съответните държави, а по отношение на една от екстрадициите това не е станало, тъй като в определения от съда 40-дневен срок не са получени необходимите материали по екстрадицията. В ОП Ямбол е получена една екстрадиция, като исканото лице е задържано и е допуснато предаването му в молещата държава – САЩ.

Прокурорите от региона на Апелативната прокуратура – Бургас са изготвили през отчетната година 12 европейски заповеди за арест (ЕЗА), съответно 9 ЕЗА са изготвени от прокурори от региона на ОП Сливен и 3 ЕЗА са изготвени от ОП Бургас.

През 2009 г. прокурорите от Апелативната прокуратура – Бургас са участвали в 13 въззивни производства по изпълнение на ЕЗА, съответно 7 производства по обжалване или протестиране на наложена мярка за неотклонение „задържане под стража“ и 6 производства по предаване на лица в изпълнение на ЕЗА (по две от производствата е имало произнасяне на БАС и по мярката за неотклонение, и по същество за предаването на лицата). През отчетния период прокурорите са участвали и в 3 производства по екстрадиции, като са потвърждавани решенията на първоинстанционните съдилища. Прокурорите от Апелативната прокуратура – Бургас са участвали в 6 въззивни производства по обжалване на привеждане в изпълнение на наказания по присъди на чуждестранни съдилища, като съответните решения на първоинстанционните съдилища за привеждане на присъдите в изпълнение са потвърждавани.

Трансфер на наказателни производства.

През отчетната година в апелативния район има само едно предложение за трансфер на наказателно производство, наблюдавано от РП Тополовград, до съдебните власти на Република Молдова, като ВКП е приела предложението на РП Тополовград и е изготвила съответното искане до съдебните власти на Република Молдова за трансфер на производството, но няма данни същото да е прието.

Производства по трансфер на осъдени лица

През отчетната година в апелативния район няма реализирана дейност по това направление.

Апелативна прокуратура – Варна

Международна правна помощ по наказателни дела. Организация на дейността .

Общият брой на преписките с международен елемент, разгледани през 2009 г. от прокурорите в апелативния район Варна, е 308. Общо 163 са изготвените молби за

правна помощ. Основната част от тези молби е насочена към страни от Европейския съюз, като в тези случаи молбите са отправяни директно към местния компетентен орган в съответната държава.

Общо постъпили са 52 молби за правна помощ в апелативния район, всички са изпълнени своевременно.

През 2009 г. са проведени три обучителни семинара по международно правно сътрудничество.

Производства по екстрадиция и европейската заповед за арест.

От общо издадените 47 европейски заповеди за арест само 6 са останали неизпълнени. Следва да се отбележи, че най-много ЕЗА са издадени от прокуратурите в района на ОП Разград – 12, следвани от ОП Добрич – 10 и ОП Варна – също 10 издадени ЕЗА. Характерно за издадените в апелативния район ЕЗА е, че по-голямата част от тях се отнасят за вече осъдени български граждани.

Входящите ЕЗА са общо 38, като 24 от тях са постъпили и разгледани в Окръжния съд – Варна. Други 7 ЕЗА са разгледани от Окръжния съд – Добрич.

На фона на приложението на института на ЕЗА, броят на екстрадиционните производства е незначителен – само 6, от които 1 входяща и 1 изходяща екстрадиция на ОП Силистра, 3 входящи екстрадиции за ОП Варна и 1 входяща екстрадиция за ОП Добрич.

Трансфер на наказателни производства.

През 2009 г. ОП Варна е изготвила предложение до ВКП за трансфер на едно досъдебно производство, а в РП Омуртаг е трансферирано едно досъдебно производство за документно престъпление.

Апелативна прокуратура – Велико Търново

Международна правна помощ по наказателни дела.

Общо за целия апелативен район изготвените поръчки за международна правна помощ са 63. В ОП Габрово са изготвени 21, в ОП Русе – 16, а в ОП Велико Търново – 14.

Постъпилите молби за правна помощ в апелативния район са общо 30 и се разпределят по следния начин: в ОП Русе са постъпили най-много молби – 10, в ОП Велико Търново – 8, в ОП Плевен също 8, в ОП Габрово – 2 и в ОП Ловеч също 2.

Следва да се отбележи, че в рамките на апелативния район има 7 контактни точки за своевременно и бърз обмен и размяна на информация в обхвата на Европейската съдебна мрежа, персонифицирани в съответните прокуратури по места.

Организация на дейността.

Прокурори от ОП Велико Търново, ОП Ловеч, ОП Плевен и ОП Русе са взели участия в авторитетни и значими международноправни форуми в чужбина, а именно:

- от 14 до 27 юни в Хага, Холандия, учебен курс на тема „Правораздаване“;
- от 7 до 9 октомври отново в Хага, Холандия, Eurojust семинар относно правното сътрудничество между ЕС и Руската Федерация;
- от 9 до 13 ноември в Мюнхен, обучение по проект „Развитие на човешките ресурси в областта на международното правно сътрудничество по наказателни въпроси“;
- от 22 до 24 ноември в Стокхолм, Швеция, участие в 33-та пленарна среща на Европейската съдебна мрежа.
- в началото на месец септември в Залцбург, Австрия, участие в открит международен форум на 90 прокурори от Средна и Югоизточна Европа;
- от 7 до 8 декември семинар, организиран в Трир, Германия – от страна на Европейската правна академия на тема „Правото и ЕС във връзка с реалното третиране на половете“;
- от 14 септември до 2 октомври участие в международна програма на тема „Борба с международната престъпност“ в САЩ, организирана от Държавния департамент на САЩ в 6 различни града и 6 различни институции, пенитенциарни

заведения, полицейски управления и неправителствени организации – с акцент върху изпращането на съвместни специализирани екипи (Joint Team Task Forces) от представители на различни правоохранителни органи с разследващи функции и с методите на работа срещу организираната престъпност.

Производства, свързани с европейската заповед за арест.

През отчетния период в апелативния район има издадени общо 37 европейски заповеди за арест, от които в ОП Русе – 19, в ОП Плевен – 11, ОП Велико Търново – 4, ОП Габрово – 3, а в ОП Ловеч няма регистрирани.

Постъпилите в апелативния район европейски заповеди за арест са общо 23. Най-много са постъпили в ОП Русе – 10, в ОП Велико Търново – 8, в ОП Плевен – 3 и в ОП Габрово – 2.

Апелативна прокуратура – Пловдив

Международна правна помощ по наказателни дела.

През отчетната 2009 г. от прокуратурите в апелативния район са изпратени общо 109 молби за правна помощ. Най-много такива молби са изпратени от прокуратурите в района на ОП Пловдив – 65. От изпратените молби за правна помощ са изпълнени 26, което прави около 1/5 от изпратените. Така например за региона на ОП Хасково от изпратените 25 молби за правна помощ, замолената държава не е изпълнила нито една.

Не така стои въпросът с получените от други държави в прокуратурите от апелативния район молби за правна помощ. Получени за изпълнение са общо 53 молби за правна помощ. От тях неизпълнени са 10 молби. Неизпълнението се дължи на това, че лицата, по отношение на които е следвало да се извършат процесуално-следствени действия на територията на съответната прокуратура, не са намерени на посочените адреси.

Следва да се отбележи, че броят на изпратените молби за правна помощ не отговаря на броя на досъдебните производства, по които е искано съдействие от чужди държави. По някои дела са изпращани повече от една молба. В много случаи търсенето на международна правна помощ е основание за продължаване на сроковете за разследване.

Производства по екстрадиция и европейска заповед за арест.

През отчетния период от прокуратурите в апелативния район са изпратени общо 45 европейски заповеди за арест. Неизпълнени към края на отчетния период са 23 заповеди за арест. Най-много такива заповеди са издадени от РП Пловдив, като всички са по присъдни преписки. Получени за изпълнение са 14 европейски заповеди за арест. Отново е налице превес на изпълнените от наша страна заповеди за арест.

Проблеми, свързани с разглеждането на европейските заповеди за арест.

В прокуратурите е създадена стройна организация, водеща до налагането на ефективни практики при изготвянето на необходимата документация и отработването на преписки, свързани с международното правно сътрудничество.

Като проблем от прокуратурите се поставя въпросът, свързан с късия процесуален срок за задържане, предвиден в закона, в който срок при изпълнение на ЕЗА лицето следва да бъде доведено пред съда. Този срок и законовият дефицит налага повдигане на задочно обвинение и задържане за срок от 72 часа. Независимо от срещаните затруднения, прокурорите обогатяват знанията си и повишават своята квалификация в разглежданата област.

Трансфер на наказателни производства.

Трансферите на наказателни производства са намерили сравнително скромно приложение в прокурорската дейност за 2009 г.

В апелативния район за отчетния период 4 молби за трансфер са отправени единствено от РП Пловдив. При тези молби замолените държави са приели, че не са налице основанията за трансфер и са върнали производствата. В останалите окръжни и районни прокуратури от апелативния район в тази насока не е работено.

Апелативна прокуратура – София

Международна правна помощ по наказателни дела.

През 2009 г. прокуратурите от апелативния район са изпратили за чужбина общо 280 молби за правна помощ, а от чужбина са получени в Република България общо 82 молби за правна помощ.

От прокуратурите в района най-много искания са изготвили прокурорите от СГП – 189, ОП Благоевград – 41, ОП Кюстендил – 28, ОП София – 14, ОП Перник – 3, ОП Враца – 3, ОП Видин – 2 и ОП Монтана – 0.

Производства по екстрадиция и европейската заповед за арест.

Екстрадиции по чл. 9 – 34 ЗЕЕЗА – от и за държави извън ЕС.

За времето от 01.01. до 31.12.2009 г. са получени 13 молби за екстрадиции: 7 в СГП, 3 в ОП Видин и по една в ОП Кюстендил, ОП Благоевград и ОП София. По 10 от тях лицата са предадени, постановени са 3 отказа, по три лицата не са издирени и по две – освободени след изтичане на 40-дневния срок на временно задържане поради непостъпили молба и документи в срока по чл. 9, ал. 3 ЗЕЕЗА от молещата държава.

По всяко едно от производствата прокуратурата е изпълнила в срок вменените ѝ задължения, протестирала е съдебните решения, с които не е съгласна, но въпреки това съдът в три от случаите е приел, че не са налице основания за позитивно решение по молбите за екстрадиране и ги е оставил без уважение.

Европейска заповед за арест.

Броят на екстрадиционните производства за 2009 г. общо за апелативния район е 34:

- най-голям брой получени за изпълнение ЕЗА има в СГП – 23, следвани от ОП Благоевград – 9, ОП София – 1 и в ОП Монтана също е получена 1. По всички получени заповеди са предприети съответни действия от страна на прокуратурата и в резултат е допуснато предаване на издирваните лица по 27 европейски заповеди за арест.

Неприключени в края на годината са останали 3 производства, по 11 от случаите не е допуснато предаване, по 1 е допуснато временно предаване на български гражданин, а в останалите случаи не са установени и задържани издирваните лица.

В обобщение причините, поради които съдът не е допуснал предаване на лица, се свеждат до три: заповедите не отговарят на изискванията на чл. 37, ал. 1, т. 3 ЗЕЕЗА, липса на гаранции по чл. 41, ал. 1 и ал. 3 ЗЕЕЗА и наличие на основанията, визирани в чл. 40, ал. 1, т. 4 ЗЕЕЗА.

- 40 издадени европейски заповеди за арест от прокурорите в апелативния район. Правното основание, въз основа на което заповедите за арест се издават, е издирване с цел привеждане в изпълнение на влязла в сила присъда, но заслужава внимание и другата съществуваща тенденция (наред с посоченото основание), прокурорите все по-често да прибегват до този инструмент и с цел наказателно преследване.

- през 2009 г. са изпълнени 2 ЕЗА.

Въззивно производство по ЗЕЕЗА.

През 2009 г. прокурорите от апелативната прокуратура са участвали в 37 дела, образувани пред Апелативния съд – София, който е компетентен да разглежда молби и протести по производствата, регламентирани в ЗЕЕЗА. От тях 18 са по реда на чл. 43 ЗЕЕЗА, като по всяко от тях е постановено окончателно решение. От останалите 19 с предмет разглеждане по същество на постъпили за изпълнение ЕЗА са решени 14, а 5 чакат решение.

Трансфер на наказателни производства.

През отчетния период в апелативния район са получени 3 молби за трансфер на наказателни производства: 2 са получени в СГП (от Чехия и Румъния), 1 в ОП София. Същите са уважени и наказателните производства приети за разглеждане.

Направени са и 2 предложения за трансфер на наказателно производство от СГП до компетентните органи на Чехия и Израел. По първото е постановен отказ, докато второто е прието от компетентните органи на Израел.

Производства по трансфер на осъдени лица.

За периода 01.01.–31.12.2009 г. в СГП са заведени общо 26 преписки по молби за трансфер на осъдени български граждани в чужбина. Всички са приключени, като 17 от определенията, с които е допуснат трансфер, са приведени в изпълнение, по 4 са изтърпени и наказанията, а по 5 съдебните актове са изпратени за изпълнение, но към настоящия момент липсва обратна информация за привеждането им в изпълнение.

Военноапелативна прокуратура

Международна правна помощ по наказателни дела и организация на дейността.

През 2009 г. във Военноокръжната прокуратура – София е извършено разследване по 6 досъдебни производства, по които са изпратени 6 молби за правна помощ.

През отчетната година Военноокръжната прокуратура – Варна е изпратила 4 молби за правна помощ със страни – членки на Европейския съюз. Изпълнени са 3 молби за правна помощ от страни – членки на Европейския съюз. Не е имало получени за изпълнение молби за правна помощ от страни – членки на Европейския съюз. Изпратени са и 4 предложения до отдел „Международно правно сътрудничество” във Върховната касационна прокуратура, за изготвяне на молби за международна правна помощ до страни, които не са членки на ЕС.

От 08.04. до 10.04.2009 г. прокурорите от военноокръжните прокуратури и от Военноапелативната прокуратура, включени в Националната прокурорска мрежа, са взели участие в работен семинар от поредицата „Обучение на прокурорите от Националната прокурорска мрежа”.

За периода от 20.04. до 22.04.2009 г. административният ръководител на Военноапелативната прокуратура е посетил Република Унгария, като ръководител на делегация. По време на официалното си посещение, българската делегация е приета от главния прокурор на Република Унгария, от главния военен прокурор, който е и първи заместник главен прокурор, както и от началника на Генералния щаб на Унгарската армия. Проведени са работни срещи с представители на Главната военна прокуратура, военнаапелативната и първоинстанционната военна прокуратура в Будапеща, на които са обсъдени въпроси, свързани със структурата, компетентността и задачите на военните прокуратури.

Работна група, ръководена от военнаапелативния прокурор, е взела участие в IX международна конференция по военна наказателно право, състояла се от 3 до 5 септември 2009 г. в Будапеща, организирана от Главната военна прокуратура на Унгария и унгарската Асоциация за военно и военновременно право. По време на докладите и дискусиите е извършен преглед на различните военна наказателни и дисциплинарни правни системи. Разгледани са законодателната уредба, структурата, компетентността и функциите на военните прокуратури и съдилища в съответните държави, както и проблемите на военното правораздаване, свързани с разглеждането на извършени престъпления и дисциплинарни нарушения и налагането на съответните наказания.

През отчетната 2009 г. магистратите на Военнаапелативната прокуратура и военнаокръжните прокуратури са взели активно участие в семинарите по международно правно сътрудничество, организирани от Върховната касационна прокуратура и от Националния институт на правосъдието.

Производства, свързани с европейска заповед за арест.

През отчетния период във Военноокръжната прокуратура – Пловдив са изпълнени 2 европейски заповеди за арест, издадени от Пловдивската военнаокръжна прокуратура през 2008 г.; по две досъдебни производства са изготвени поръчки в

чужбина и е получена следствена поръчка по едно досъдебно производство от Република Румъния, изпратена през 2007 г.

През 2009 г. Военноокръжната прокуратура – Плевен е издала една европейска заповед за арест по отношение на осъден български гражданин, който е открит в Република Чехия чрез издирване от Интерпол. Заповедта е изпратена на компетентната чешка прокуратура, заведена е процедура по нейното изпълнение и към момента се извършва преценка за допустимост от посочената прокуратура. Не са получавани от чужбина за изпълнение европейски заповеди за арест и молби за правна помощ.

Изводи и проблеми относно международната правна помощ по наказателни дела и разглеждането на европейските заповеди за арест в апелативните райони:

- И шестте апелативни прокуратури – АП Бургас, АП Варна, АП Велико Търново, АП Пловдив, АП София и ВоАП, сочат като основен проблем, свързан с международната правна помощ, забавянето на изпълнението на изпратените молби за международна правна помощ до други държави. Забавянето по някои досъдебни производства трае месеци, понякога дори години. Това затруднява наблюдаващите делата прокурори, тъй като е необходимо да се иска непрекъснато удължаване на срока, свързан с разследване на делата, без да е ясна перспективата, кога ще се върне изпълнената поръчка и какво ще е качеството на нейното изпълнение. Прокурорите от апелативните райони с много по-голяма акуратност изпълняват задълженията си по изпълнението на молбите за правна помощ от органите на замолените от наша страна държави.
- Все още ниската езикова подготовка е пречка за осъществяване на директен контакт с прокурорите от другите държави – членки на ЕС. За разрешаването на този проблем Прокуратурата на РБ е предприела мерки за изучаване на английски език от част прокурорите.
- Европейската заповед за арест, като правен инструмент на международното правно сътрудничество, осигурява по-голяма бързина, опростеност и ефективност на процедурите по предаване на лицата, извършили престъпления на територията на държавите – членки на Европейския съюз. Това е израз за взаимното доверие между тях и е конкретна мярка в областта на наказателното правораздаване, прилагащо принципа на взаимно признаване.
- Липсва норма в НПК, даваща възможност за вземане от съда на процесуална мярка „задържане под стража” по досъдебно производство в отсъствието на лице, спрямо което има достатъчно доказателства за провеждане на наказателно преследване, като същевременно за издаване на ЕЗА, съобразно приложената към закона форма – секция „b”, т. 1, е необходимо да се посочи постановен акт за задържане. Този проблем все още не е намерил законодателно решение.
- В сега действащото законодателство не е предвиден механизъм, прокурорът да постановява отказ за внасяне на искане за задържане под стража на исканото лице в случаите, когато очевидно не са налице основанията за това, например когато ЕЗА не отговаря на изискванията на закона, липсва двойна наказуемост, не е установена идентичност на исканото със задържаното лице и др. Такава преценка е предоставена на прокурора в чл. 64 НПК, докато разпоредбата на чл. 43, ал. 2 ЗЕЕЗА е императивна.

7. Административна и контролно-ревизионна дейност.

7.1. Кадрово обезпечаване и квалификация на разследващите органи и на прокуратурите.

Все още щатното осигуряване с разследващи полицаи е недостатъчно, за да се гарантира провеждане на качествено разследване по всички образувани производства. Недобрата кадрова обезпеченост и недостатъчната материална база са част от

определящите фактори, пречатстващи постигането на максималните очаквани резултати от тях.

В следващата таблица са представени данните, подадени от МВР относно обезпечеността с разследващи полицаи (общо и териториално), както и за средната им натовареност през 2009 г.

Кадрово обезпечаване на разследващите полицаи по данни на МВР					
Областни дирекции	Разследвани ДП		Щатни бройки 2009 г.	Зает щат 2009г.	Средна натовареност на разследващ полицай през 2009 г.
	2009 г.	2008 г.			
ОД на МВР Бургас	13706	13562	125	120	114,22
ОД на МВР Ямбол	2899	2776	42	37	78,35
ОД на МВР Сливен	3868	3859	49	45	85,96
Общо за ОДП от Апелативен район - Бургас	20473	20197	216	202	101,35
ОД на МВР Варна	15526	14950	139	135	115,01
ОД на МВР Добрич	4770	3633	49	44	108,41
ОД на МВР Шумен	4072	3766	57	52	78,31
ОД на МВР Силистра	2277	2004	37	29	78,52
ОД на МВР Разград	2034	2034	33	30	67,80
ОД на МВР Търговище	1967	1798	31	30	65,57
Общо за ОДП от Апелативен район - Варна	30646	28185	346	320	95,77
ОД на МВР В.Търново	4971	4400	67	66	75,32
ОД на МВР Габрово	2717	2476	36	33	82,33
ОД на МВР Ловеч	3114	3069	47	42	74,14
ОД на МВР Плевен	7281	6386	69	62	117,44
ОД на МВР Русе	4630	4421	55	53	87,36
Общо за ОДП от Апелативен район - В. Търново	22713	20752	274	256	88,72
ОД на МВР Пловдив	14777	13076	145	141	104,80
ОД на МВР Пазарджик	4440	4277	65	61	72,79
ОД на МВР Стара Загора	7096	6562	83	83	85,49
ОД на МВР Смолян	1167	1018	23	20	58,35
ОДМ на ВР Хасково	5645	4271	58	55	102,64
ОД на МВР Кърджали	1679	1411	27	23	73,00
Общо за ОДП от Апелативен район - Пловдив	34804	30615	401	383	90,87
ОДМВР Видин	2720	2675	36	32	85,00
ОДМВР Враца	5898	5603	58	55	107,24
ОДМВР Монтана	4670	3640	45	39	119,74
ОДМВР Перник	3085	2780	46	44	70,11
ОДМВР Кюстендил	3141	3081	42	39	80,54

ОДМВР Благоевград	6675	5819	72	70	95,36
ОДМВР СОФИЯ	5136	4566	73	72	71,33
СДВР	72647	51666	366	352	206,38
Общо за ОДП от Апелативен район - София	103972	79830	738	703	147,90
ГД- „ДП”	678	4505	64	52	13,04
Общо	213286	184084	2039	1916	111,32

За разлика от недостатъчния щат при разследващите полицаи, обезпечаването на следствието е много по-добро при значително по-малко натоварване.

С влизане в сила на ЗИД ЗСВ ДВ бр.33/30.04.2009 г. следователите от окръжните следствени служби бяха преназначени като следователи в обособените окръжни следствени отдели към окръжните прокуратури. В тази връзка бяха издадени заповеди от Главния прокурор на Република България с оглед въвеждане на организация по изготвяне на съответните актове свързани с кадровите промени.

Горните промени в ЗСВ, довели до изменение в Наказателнопроцесуалния кодекс /създаване на ал. 2 в чл.52/, оправомощи следователите да извършват разследвания и отделни следствени действия извън тези, съгласно разпоредбата на чл.194 НПК. Въз основа на това се разкри практическата възможност окръжният прокурор, на база преценка за основателност на направени искания от наблюдаващите прокурори, да възлага разследването на следователи от окръжните следствени отдели. По този въпрос практиката в страната бе противоречива по отношение процесуалната компетентност на подобно възлагане и се очаква уеднаквяването ѝ с влизане в сила на измененията на чл. 194 НПК, приети на 25.03.2010 г. от 41-то НС.

Следователи по данни на НСЛС и ОСЛС					
Окръжни следствени служби	Разследвани ДП		Щатни бройки за 2009 г.	Реално работили следователи през 2009г.	Средна натовареност на следовател през 2009г.
	2009г.	2008г.			
ОСЛС Бургас	491	780	27	14,58	33,67
ОСЛС Ямбол	187	572	7	3,50	53,43
ОСЛС Сливен	139	279	11	7,50	18,53
Общо за ОСЛС от Апелативен район – Бургас	817	1631	45	25,58	31,94
ОСЛС Варна	537	701	24	12,83	41,84
ОСЛС Добрич	259	566	12	7,17	36,14
ОСЛС Шумен	221	452	7	2,58	85,55
ОСЛС Силистра	79	161	4	3,17	24,95
ОСЛС Разград	93	216	8	4,92	18,92
ОСЛС Търговище	73	300	7	3,33	21,90
Общо за ОСЛС от Апелативен район – Варна	1262	2396	62	34	37,12
ОСЛС В.Търново	178	267	14	8,50	20,94
ОСЛС Габрово	81	162	11	7,00	11,57
ОСЛС Ловеч	67	96	14	9,17	7,31
ОСЛС Плевен	233	423	19	11,75	19,83
ОСЛС Русе	157	216	18	10,33	15,19

Общо за ОСлС от Апелативен район В. Търново	716	1164	76	46,75	15,32
ОСлС Пловдив	500	747	53	39,50	12,66
ОСлС Пазарджик	354	652	24	14,83	23,87
ОСлС Стара Загора	237	340	20	12,17	19,48
ОСлС Смолян	30	47	4	2,92	10,29
ОСлС Хасково	325	2168	20	11,67	27,86
ОСлС Кърджали	69	112	11	5,33	12,94
Общо за ОСлС от Апелативен район - Пловдив	1515	4066	132	86,42	17,53
ОСлС Видин	97	219	8	4,42	21,96
ОСлС Враца	155	230	17	9,08	17,06
ОСлС Монтана	395	1260	11	7,83	50,43
ОСлС Перник	58	82	11	4,33	13,38
ОСлС Кюстендил	254	291	13	11,08	22,92
ОСлС Благоевград	305	356	17	6,08	50,14
ОСлС София	126	288	21	15,83	7,96
Столична СлС	2075	3401	111	70,75	29,33
Общо за ОСлС от Апелативен район - София	3465	6127	209	129,4	26,78
Общо за ОСлС	7775	15384	524	322,17	24,13
НСлС	637	691	94	86*	7,41
Общо	8412	16075	618	408,15	20,61

*За НСлС посочените данни се отнасят за зает щат.

За разлика от предходни години, когато се поставяше въпроса за недостатъчна щатна осигуреност на прокурорите, през настоящата година този проблем е преодолян. Наред с инкорпорирането на следствието в структурата на прокуратурата, допълнително бяха усвоени незаети щатни бройки, вкл. след извършена трансформация на щатни длъжности на младши прокурори в такива за „прокурор“ след изтичане на съответния законов срок⁴⁵.

През 2009 г. **кадровата обезпеченост с прокурори** по апелативни и окръжни райони, а по щат - и с военни следователи за района на ВоАП, е както следва:

Апелативни райони	Апелативна прокуратура и окръжни райони	Щатни бройки	Реално ⁴⁶ работили прокурори
АП Бургас	АП Бургас	11	7,34
	ОП Бургас	92	65,9
	ОП Сливен	35	29,3
	ОП Ямбол	32	28

⁴⁵ Вж. и раздел III, т.5 – Дейност на отдел „Административен“ при ВКП.

⁴⁶ Реално работили прокурори - тук не се включват ползващите отпуск поради временна неработоспособност и други видове отпуска, освен платения годишен отпуск, тъй като съгл. чл.195, ал.1, пр. 1-во ЗСВ прокурорите са длъжни да решат възложените им преписки и дела преди излизане в отпуск. Средно-списъчния брой на реално работилите прокурори през отчетния период се изчислява като се сброява броя на реално работилите прокурори през всеки месец от периода и се раздели на общия брой месеци, включени в същия.

АП Варна	АП Варна	9	7,92
	ОП Варна	74	55
	ОП Добрич	31	23,33
	ОП Разград	25	21,64
	ОП Силистра	23	19
	ОП Търговище	21	17,82
	ОП Шумен	33	22,56
АП В.Търново	АП В.Търново	7	5,16
	ОП В. Търново	48	39,7
	ОП Габрово	24	21,3
	ОП Ловеч	33	29
	ОП Плевен	55	46
	ОП Русе	40	29,9
АП Пловдив	АП Пловдив	15	13
	ОП Пловдив	90	70
	ОП Пазарджик	38	28,6
	ОП Ст. Загора	63	50,9
	ОП Смолян	20	16,6
	ОП Хасково	35	27,2
	ОП Кърджали	22	18,8
АП София	АП София	21	20,13
	СГП	277	212
	ОП Видин	24	18
	ОП Враца	44	37
	ОП Монтана	33	28,2
	ОП Перник	33	26,6
	ОП Кюстендил	40	37
	ОП Благоевград	64	47,8
	ОП София	67	50,9
ВоАП <i>(в щатните бройки са включени и военните следователи)</i>	ВоАП	9	7
	ВОП София	31	12
	ВОП Пловдив	18	7
	ВОП Сливен	17	6
	ВОП Варна	17	6,6
	ВОП Плевен	16	6
Общо за ПРБ		1587	1216

Основният проблем понастоящем във връзка с кадровото осигуряване на прокурорите, сочен и в докладите на прокуратурите от страната по отношение на незаетия щат е изключително бавната и усложнена процедура за провеждане на конкурси и назначаване на магистрати по ЗСВ. Предлага се промяна на ЗСВ и Наредба

№ 1 на ВСС относно реда и организацията за провеждане на конкурсите за магистрати, в насока изрично регламентирани на правния интерес при обжалване решенията на ВСС, както и своевременно уведомяване на административните ръководители при изчерпване възможностите за обжалване. Необходимо е и съкращаване на сроковете, тъй като от момента на изготвяне предложенията за обявяване на незаетите щатове и провеждането на конкурс минава продължителен период, през който натовареността на другите прокурори се увеличава.

Квалификация на прокурори и служители – състояние, мерки за повишаването ѝ.

За повишаване професионалната подготовка на прокурорите и служителите и през отчетния период продължиха усилията за своевременно организиране провеждането на обучителни мероприятия.

През отчетния период 1856 прокурори и 56 следователи са участвали в общо 128 семинара, организирани от Прокуратурата на РБ, съвместно с Националния институт по правосъдието, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, ДАНС, по програми на ВСС, по проекти по програма ФАР на Европейския съюз, Европейската правна академия, Германската фондация за международно правно сътрудничество, Асоциация прозрачност без граници, Асоциация на прокурорите и др.

Проведените квалификационни мероприятия по теми са: борбата с организираната престъпност; реформата в наказателното производство; наказателно-правното сътрудничество; престъпления против паричната и данъчна система; доказателства и доказателствени средства в наказателния процес; по европейско право; европейско сътрудничество по наказателни дела; изпълнение на европейска заповед за арест; разследване на компютърни престъпления; защита на пострадалия и защита на свидетеля в наказателния процес; професионална етика и антикорупция; престъпления против околната среда; престъпления, свързани със здравеопазването; банкови измами и злоупотреби; ефективно противодействие на корупцията в България; етични стандарти в работата на магистратите; подпомагане дейността на помощните атестационни комисии и други.

Съвместни квалификационни форми се провеждат и за прокурори и разследващи органи по въпросите, свързани с повишаване ефективността на разследване на делата, образувани за особено тежки престъпления – корупция и организирана престъпност.

С оглед подобряване работата при водене на полицейско разследване, прокурори в регионите провеждат, като лектори обучителни занятия, семинари, дискусии на състава на разследващите органи.

В системата на МВР и МО отделно се полагат усилия за повишаване на професионалната квалификация и специализация на служителите, имащи отношение към разкриването и разследването на престъпления и други закононарушения, както и за по-добра координация и взаимодействието помежду им.

Все по-активно започнаха да се провеждат и обучения на съдебните служители. През отчетния период 215 служители са участвали в 12 семинара относно: обучение на обучители по учебни програми „УИС“ и „Статистика“; умения за комуникация и работа в екип; обслужване на граждани; специализирано компютърно обучение за ефективна работа с УИС; актуални проблеми и насоки в отчетността, изменение в закона за обществените поръчки; въведение в работата на администрацията на Прокуратурата; за оперативна работа със системата „Бизнес процесор“; защита на класифицираната информация в съдебната система; управление на човешките ресурси в органите на съдебната власт.

През 2009 г. по оперативна програма „Административен капацитет“ проект „Специализирано компютърно обучение на прокурори и съдебни служители от Прокуратурата на РБ“ се организира и проведе компютърно обучение на прокурори и съдебни служители, както и специализирано компютърно обучение на системни

администратори и компютърни специалисти. В края на 2009 г. започна изпълнение и на проекта за специализирано чуждоезиково обучение /английски език/ на прокурорите, което беше и предложение в отчетите от последните години.

7.2. Проверки и ревизии. Образуване дисциплинарни и наказателни производства срещу магистрати. Наложени наказания на прокурори и следователи.

7.2.1. Проверки и ревизии.

В системата на Прокуратурата на Република България има 151 подконтролни прокуратури. През 2009 г. на по-ниските по степен прокуратури са извършени 120 комплексни ревизии, 35 тематични и 39 контролни проверки.

По прокуратури ревизионно-контролна дейност е следната:

АПЕЛАТИВЕН РАЙОН - БУРГАС

В апелативен район Бургас има 17 подконтролни прокуратури – три окръжни и 14 районни прокуратури. През 2009 г.

Апелативна прокуратура-Бургас е извършила ревизии на дейността на трите окръжни прокуратури по образуването, разпределението, сроковете за разследване и решаване на преписките и делата.

Окръжните прокуратури са извършили комплексни ревизии на дейността на 14-те по-ниски по степен прокуратури.

През 2009 г. е извършена и цялостна проверка на работата на един прокурор от Районна прокуратура- Поморие/, във връзка с отрицателната му атестация от ВСС.

АПЕЛАТИВЕН РАЙОН - ВАРНА

В апелативен район Варна има 26 подконтролни прокуратури – шест окръжни и 20 районни. През 2009 г., Апелативна прокуратура-Варна е извършила комплексни ревизии на две окръжни прокуратури – Окръжна прокуратура-Варна и Окръжна прокуратура-Търговище и една контролна проверка в Окръжна прокуратура- Добрич, по изпълнение на препоръките, съдържащи се в доклада от извършената комплексна ревизия на окръжната прокуратура през 2008 г. Окръжна прокуратура- Варна е извършила тематична проверка на дейността на Районна прокуратура- Варна по делата, наказателните производства по които са спрени срещу известен извършител. Окръжна прокуратура- Добрич е извършила комплексна ревизия на дейността на Районна прокуратура- Добрич и тематични проверки в районните прокуратури Балчик, Тервел, Генерал Тошево и Каварна. Окръжна прокуратура- Разград е извършила комплексни ревизии на Районна прокуратура- Разград и на Районна прокуратура- Исперих. Окръжна прокуратура- Силистра през 2009 г. е извършвала периодично проверки на дейността на Районна прокуратура- Тутракан, които са дали положителен резултат. Окръжна прокуратура- Шумен е извършила комплексна ревизия на Районна прокуратура- Нови Пазар и тематични проверки в Районна прокуратура- Велики Преслав и Районна прокуратура- Шумен, в изпълнение на препоръките на ИВСС при извършените планови проверки на прокуратурите. Причина за непровеждането на контролни мероприятия в останалите по-ниски по степен прокуратури са реализираните през отчетния период планови проверки в тези прокуратури от ИВСС.

Апелативен район – Велико Търново

В апелативен район Велико Търново има 25 подконтролни прокуратури – пет окръжни и 20 районни прокуратури. През 2009 г. Апелативна прокуратура-В.Търново е извършила комплексни ревизии на дейността на четири окръжни прокуратури – Окръжна прокуратура- В.Търново, Окръжна прокуратура-Русе, Окръжна прокуратура- Габрово и Окръжна прокуратура- Ловеч. В прокуратурите в Габровския съдебен район, Апелативна прокуратура-В.Търново е извършила тематична проверка през отчетния период. Окръжна прокуратура- В.Търново е извършила комплексна ревизия на дейността на Районна прокуратура- Павликени, 13 тематични проверки в районните прокуратури и една контролна проверка в дейността на Районна прокуратура- Свищов. Окръжна прокуратура- Габрово и Окръжна прокуратура- Ловеч са извършили

комплексни ревизии на всички подконтролни прокуратури в техните райони – 4 в района на Окръжна прокуратура- Габрово и 4 в района на Окръжна прокуратура-Ловеч. Окръжна прокуратура- Русе е извършила две комплексни ревизии и три тематични проверки в дейността на двете районни прокуратури в района – Районна прокуратура- Русе и Районна прокуратура- Бяла. Окръжна прокуратура- Плевен е извършила две от планираните пет комплексни ревизии на районните прокуратури.

Военноапелативна прокуратура

В района на Военно-апелативна прокуратура има пет военноокръжни прокуратури. През 2009 г. Военно-апелативна прокуратура е извършила две вътрешни тематични проверки /за всяко шестмесечие/ на дейността по завеждането, разпределението, срочността на решаване и съхранението на преписките и делата. Апелативното звено е извършило и 10 тематични проверки във военноокръжните прокуратури на дейността по досъдебния и наказателно-съдебния надзор.

Апелативен район - Пловдив

В апелативен район Пловдив има 33 подконтролни прокуратури – шест окръжни и 27 районни прокуратури. През 2009 г. са извършени комплексни ревизии на дейността на всички по-ниски по степен прокуратури и контролни проверки по изпълнението на дадените препоръки. Реализирани са общо 66 контролни мероприятия.

Апелативен район - София

В апелативен район София има осем окръжни и 31 районни прокуратури. През 2009 г. Апелативна прокуратура-София е извършила планови и комплексни ревизии на осемте окръжни прокуратури и тематични проверки в четири прокуратури – Окръжна прокуратура- Видин, Окръжна прокуратура- Враца, Окръжна прокуратура- Монтана и Софийска окръжна прокуратура. Ревизионен екип от прокурори от отдел „Инспекторат” при Върховна касационна прокуратура, от Апелативна прокуратура-София и от Софийска градска прокуратура е извършил комплексна ревизия на дейността на Софийска районна прокуратура. По указания на отдел „Инспекторат” при Върховна касационна прокуратура, Апелативна прокуратура-София е извършила комплексна ревизия на дейността на Районна прокуратура- Дупница. Осемте окръжни прокуратури са извършили комплексни ревизии на дейността на по-ниските по степен 31 районни прокуратури.

7.2.2. Образуване дисциплинарни и наказателни производства срещу магистрати. Наложени наказания на прокурори и следователи.

През 2009 г., в резултат на извършваните инспекторски проверки и ревизионно – контролната дейност в системата на Прокуратурата са наложени общо 26 дисциплинарни наказания на 19 прокурори и 7 следователи.

През отчетния период няма проекти за налагане на дисциплинарни наказания от главния прокурор, както и проекти за внасяне от главния прокурор във ВСС на предложения за налагане на такива наказания, т.е. не са били образувани дисциплинарни производства срещу магистрати със заповед на главния прокурор:

- 20 дисциплинарни наказания са потвърдени от Висшия съдебен съвет.
- 2 дисциплинарни наказания са отменени от Висшия съдебен съвет /наложени на един прокурор и един военен следовател/.
- 4 дисциплинарни наказания са изменени от Висшия съдебен съвет /наложени на двама прокурори и двама следователи/.

При направения анализ на дисциплинарните производства и дисциплинарната практика на ВСС /от решенията на ВСС/ се разкриват основните грешки и пропуски, допускани от съответните административни ръководители при образуване и провеждане на дисциплинарните производства, както следва:

- Липса на конкретна заповед за образуване на дисциплинарно производство.
- Допускани процесуални нарушения при дисциплинарните производства – неизслушване на наказвания магистрат и неприемане на писмените му обяснения във връзка с извършеното от него нарушение, както и липса на изложени мотиви от

административния ръководител на прокуратурата /наказващия орган/, относно наложеното дисциплинарно наказание.

• Налице е в определени случаи и неправилна преценка от страна на някои административни ръководители на прокуратури /наказващи органи/, които налагат дисциплинарни наказания, които не съответстват на тежестта на извършеното нарушение. При едни случаи се налага наказание, което е несъразмерно тежко на извършеното нарушение, без да се отчитат фактите, че нарушението е изолиран случай в работата на съответния магистрат, а в други случаи се отива в другата крайност – налага се прекалено леко наказание за системни нарушения, вкл. и при наличие на други наложени дисциплинарни наказания за подобни нарушения. И в двата случая се стига или до отмяна на наложеното дисциплинарно наказание, или до изменение на вида на наказанието от Висшия съдебен съвет.

През 2009 г. е осъществяван специален надзор върху 62 бр. **досъдебни производства** срещу 57 магистрати /20 прокурори, 18 съдии и 19 следователи/, всички наблюдавани и от отдел “Инспекторат” на ВКП⁴⁷.

По видове престъпления, наблюдаваните дела се разпределят, както следва: по чл. 201 НК, чл.202 НК и чл.206 НК – общо за 3 бр. престъпления, по чл.210 НК – за 1 бр. престъпление, по чл.212 НК – за 2 бр. престъпления, по чл.213 НК – за 1 бр. престъпление, по чл.270 НК – за 1 бр. престъпление, по чл.282 НК – за 10 бр. престъпления, по чл.287 НК, чл.288 НК, чл.289 НК, чл.294 НК и чл.295 НК – общо за 16 бр. престъпления, по чл.301 НК и по чл.302 НК – общо за 9 бр. престъпления, по чл.304б НК – за 1 бр. престъпление, по чл.310 НК и чл.311 НК – общо за 5 бр. престъпления, по чл.339 НК – за 1 бр. престъпление, по чл.343 НК и чл.343б НК – общо за 9 бр. престъпления, по чл.354а НК – за 1 бр. престъпление.

Срещу магистрати през 2009 г. са внесени в съда 10 прокурорски акта, 1 досъдебно производство е спряно и 10 - са прекратени. Разследването продължава по 16 дела.

Постановените осъдителни присъди срещу 5 магистрати са влезли в сила. Оправдани са 8.

8. Средна натовареност на прокурорите.

Средната годишна натовареност на един прокурор е изключително висока – общо **694,93 постановени прокурорски актове** по преписки и дела, **заедно с броя участия в съдебни заседания**⁴⁸.

Средната годишна натовареност на прокурорите се отчита съобразно унифицирани обективни критерии, приети с вътрешноведомствен акт на главния прокурор⁴⁹ и включва всички видове издадени актове от прокурора по преписки и дела и участията в съдебни заседания, както по наказателни, така и по граждански и административни дела. Актовете са всички видове издавани постановления на прокурора по преписки и дела, писмените му указания дадени на разследващите органи при осъществяване на ръководството и надзора като наблюдаващ прокурор, писмените искания до съда на фаза досъдебно производство, внесените прокурорски актове в съда (обвинителни актове, споразумения и предложения по чл. 78а НК), изготвените протести, разпорежданията за привеждане на присъдите в изпълнение, предявените искиове по гражданско-съдебния надзор и проверените административни актове.

⁴⁷ Вж. и Раздел III, т.6 Дейност на VI отдел “Инспекторат при ВКП

⁴⁸ Съдебните заседания обективно са значително повече от броя образувани съдебни производства.

⁴⁹ Указание И-301/2007г., изм. и доп. с И-283/2008 г., относно организация на информационната дейност в ПРБ.

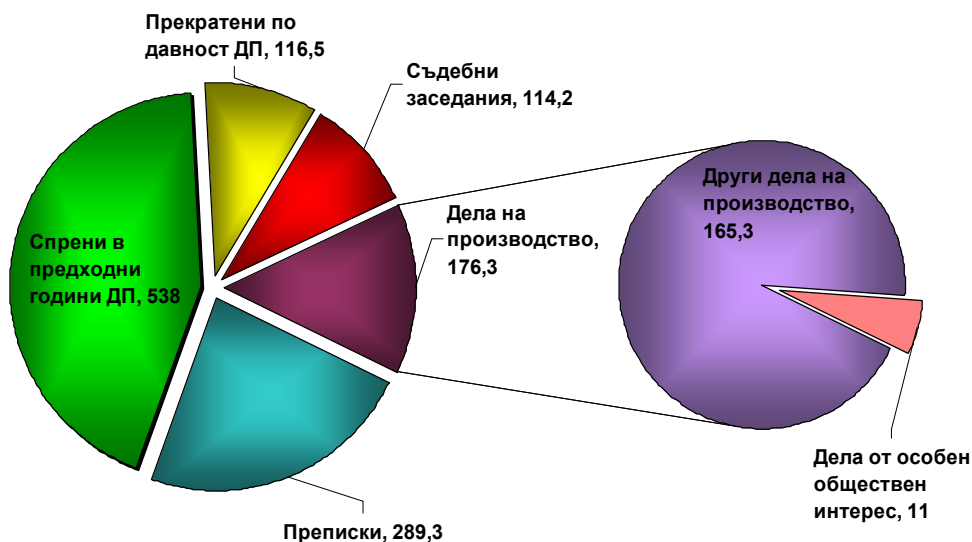
Отделно се отчита и натовареността по наказателните производства, образувани за тежки престъпления и такива с висок обществен интерес. Това са дела, свързани с организирана престъпност, корупция, изпиране на пари, злоупотреби с фондове и имущество на ЕС, данъчни престъпления, изготвяне, прокарване в обръщение и използване на неистински и преправени парични знаци и кредитни карти, незаконен трафик на хора, незаконен трафик на наркотици.

В отчета не се включват ангажиментите на прокурорите от териториалните прокуратури по прием на граждани, провеждане на служебни срещи с разследващи, контролни и други органи и организации. Тези дейности обективно не подлежат на статистическа отчетност, но е факт, че допълнително натоварват прокурорите.

Средната годишна натовареност на един прокурор се изчислява като се взимат предвид стойностите по горепосочените показатели отнесени към броя **реално работили прокурори** в съответната прокуратура през съответния отчетен период. Такива са прокурорите, които не са в отпуск поради временна неработоспособност и други видове отпуски, освен платения годишен отпуск, тъй като съгласно Закона за съдебната власт прокурорите следва да са решили възложените им преписки и дела преди излизане в платен годишен отпуск.

През 2009 г. средносписьваният брой в прокуратурите от страната е 1216 **реално работили прокурори**.

На графиката по-долу е илюстрирана работата на един прокурор от териториалните прокуратури средно годишно по 289,3 преписки, 176,3 дела на производство, от които по 11 - от особен обществен интерес, 116,5 прекратени по давност ДП, 538 спрени ДП от предходни години и 114,21 участия средно в съдебни заседания.

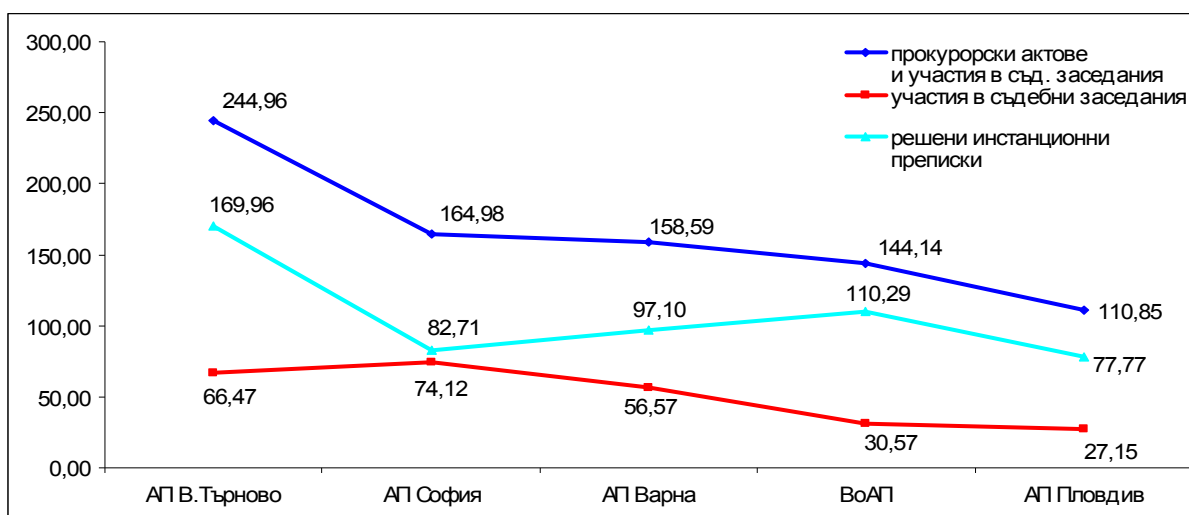
Фиг. 23. Средна годишна натовареност на един прокурор.

По видове постановени от прокурора актове разпределението на средната годишна натовареност на един прокурор е както следва:

- Постановления за образуване на ДП - 58,40 (55,17);
- Постановления за отказ от образуване на ДП - 110,26 (101,27);
- Искания до съда за събиране и проверка на доказателства, респ. вземане на мерки на процесуална принуда - 21,88 (18,05);
- Решени инстанционни преписки - 40,37 (27,85);
- Постановления за спиране на ДП - 65,84 (57,85);
- Постановления за прекратяване на ДП - 143,54 (215);

- Прокурорски актове за предаване извършители на престъпления на съд - 37,13 (34,87);
- Участия в съдебни заседания по видове съдебни производства – по наказателни дела – 96,49 (98,32), по граждански дела - 5,07 (6,46) и по 12,65 (15,42) административни дела;
- Протести - 2,12 (2);
- Изпълнени присъди - 29,84 (29,92);
- Проверени административни актове - 90,88 (80,81).

Средната натовареност на един прокурор от **апелативните прокуратури** е илюстрирана на следващата графика:

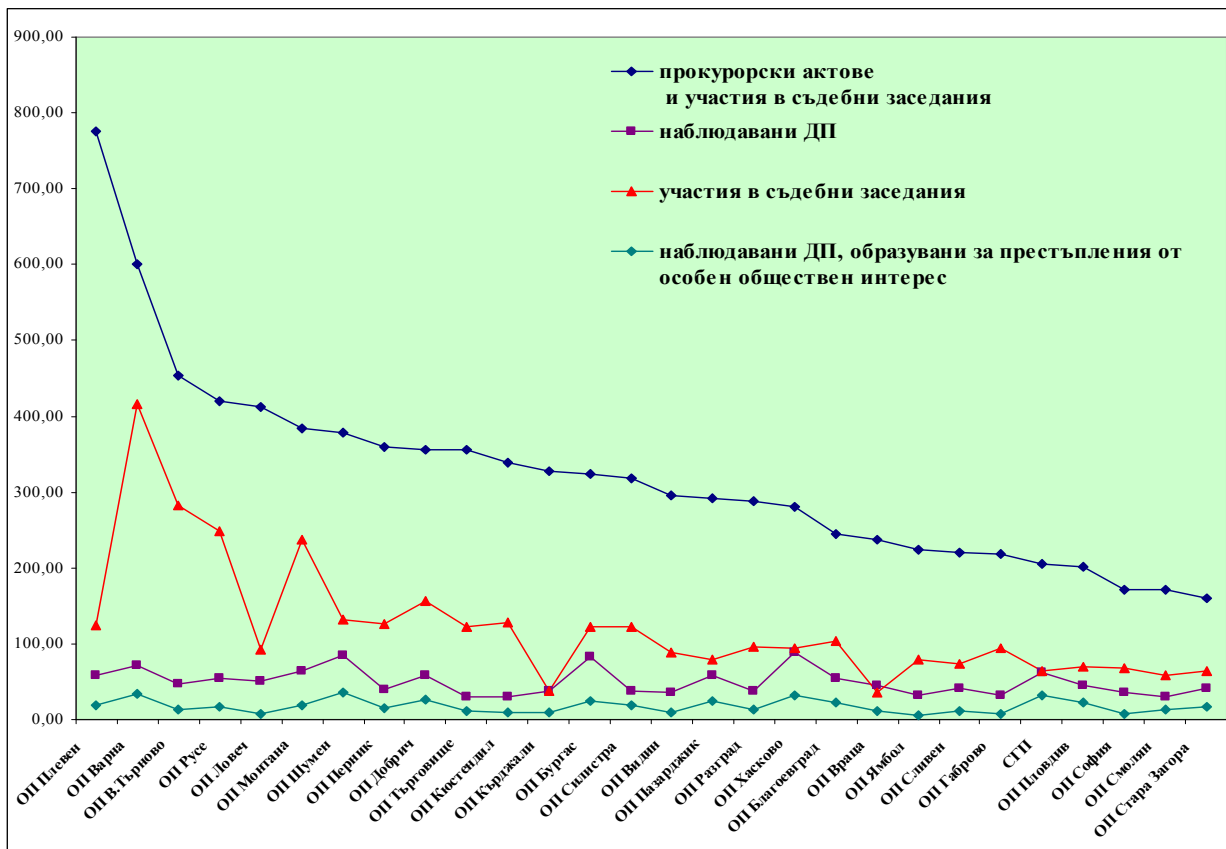
Фиг. 24 Средна натовареност на един прокурор в апелативните прокуратури.

Средна натовареност на един прокурор от Окръжна прокуратура е 321,91 (общо прокурорски актове и участия в съдебни заседания).

Средно един прокурор се е произнесъл с откази за образуване по 14,26 преписки и с постановления за образуване на ДП по 11,17 преписки. Осъществявал е ръководство и надзор по 49,32 ДП, Решени са 34,97 дела. Участия в съдебни заседания - 121,76. За тежки престъпления са наблюдавани по 17,38 ДП и са решени по 10,75 дела.

Средната натовареност на един прокурор от **Военноокръжните прокуратури** е 251,89, наблюдавал е по 36,94 дела и е участвал в 24,84 съдебни заседания.

Средната натовареност на един прокурор от **окръжните прокуратури** е представена на графиката (фиг. 25):

Фиг.25. Средна натовареност на един прокурор в окръжните прокуратури

Средна натовареност на един прокурор от Районна прокуратура е 775,9 (общо прокурорски актове и участия в съдебни заседания).

Средно един прокурор се е произнесъл с откази за образуване по 123 преписки и с постановления за образуване на ДП по 63,2 преписки. Наблюдавани са 295,4 ДП, Решени са 258,1 дела. Участия в съдебни заседания – 108,92.

От **районните прокуратури** с най-висока **обща** средна натовареност (издадени прокурорски актове и участия в съдебни заседания) са прокурорите от:

РП Варна	1998,38
РП Девня	1899,33
РП Разлог	1822,03
РП Кнежа	1744,00
РП Белградчик	1636,00
РП Гоце Делчев	1506,50
РП Плевен	1342,50
РП Казанлък	1292,07
РП Червен Бряг	1275,75
РП Провадия	1211,00
РП София	1199,80
РП Перник	1164,30
РП Козлодуй	1123,67
РП Несебър	1117,3
РП Добрич	1112,90
РП Каварна	1082,00
РП Севлиево	1077,85

От една страна престъпността в страната е неравномерно разпространена и концентрирана в по-големите градове. Получава се и неравномерна натовареност на прокурорите от различните нива на териториалните прокуратури, независимо от усилията на ръководството на Прокуратурата за съобразяване на щатната осигуреност с реалната натовареност за всяка една от прокуратурите.

От изложеното до тук може да се направи неблагоприятния извод, че днес прокурорите не разполагат с необходимото време за проучване на материалите, запознаване с динамично променящите се нормативни актове, правото на ЕС, постиженията на развитието на правото, със съдебна практика и пр., извършване на самостоятелно разследване, както и осъществяване на максимално ефективно взаимодействие и координация с разследващи и други органи.

Следва да се отбележи, че Прокуратурата прави необходимото за преодоляване на проблема с натовареността с вътрешноорганизационни средства – заповеди, указания, усъвършенстване на информационния обмен. Радикалното решение е освен настъпилата промяна на законодателството по отношение преодоляване формализма на процеса, и очакваната такава за диференциация на престъпленията съобразно обществената им опасност, респ. процедурите за наказателно преследване и/или административно наказване, както и в създаване на специализирани структури за противодействие на тежката престъпност. По този начин, както прокуратурата в последните три години предлага, посочвайки конкретни емпирични данни, ще се постигне не само разтоварване на системата от ненужно сложните процедури за леки престъпления, но и максимална резултатност по разкриване и доказване на престъпленията, както и далеч по-бързо налагане на наказанията.

Друга възможност за навременно преодоляване проблема с натовареността, извън временното решение за командироване, е да се дадат законови правомощия на главния прокурор за вътрешно разместване на кадрите съобразно доказана необходимост от това по обективни критерии за средна натовареност на един магистрат в рамките на утвърдения щат.

9. Унифицирана информационна система. Проблеми и предложения.

През 2009 г. с Унифицираната информационна система на Прокуратурата на Република България са работили всички прокуратури, с изключение на Районната прокуратура – Варна. Въвеждането на УИС в Районната прокуратура – Варна е отложено по искане на административния ръководител, тъй като данните от деловодната система, с която работи тази прокуратура, не са мигрирани към УИС. През отчетната година е разработен модул за пренос на тези данни и предстои Районната прокуратура – Варна също да започне работа с УИС. Апелативната прокуратура – Пловдив и прокуратурите от окръжния район – Пловдив работят със собствена автоматизирана информационна система, но информацията за техните преписки и дела се трансферира в УИС чрез модул за автоматичен пренос на данни.

В докладите на прокуратурите като най-съществен проблем на Унифицираната информационна система (УИС) е посочено разминаването между статистическата информация, която може да се извежда от системата, и статистическата информация за дейността на прокуратурите, изисквана от Върховната касационна прокуратура.

Този проблем стои пред УИС още от фазата на нейното разработване, тъй като в справочния модул на системата са заложени статични критерии за извеждане на статистическата информация. В резултат на това, за да се извличат данни в справочен вид, различни от предварително зададените в справочния модул, се налага разработването на нови шаблони в УИС, което е изключително трудоемък и бавен процес.

Към решаването на този недостатък на УИС е насочена една от дейностите по съвместния проект на Прокуратурата на Република България и Световната банка. Целта е да се създаде т.нар. „склад за данни” (data warehouse), който с помощта на

специализиран софтуер за анализ на данните да осигури възможност за извеждане на справочна информация по дефинирани от потребителя критерии. Изпълнението на дейностите по проекта, в т.ч. и създаването на data warehouse, трябва да приключи до м. октомври 2010 г.

За разрешаването на проблема следва да се има предвид и още един съществен фактор – правилното и пълно въвеждане на данните в информационната система. През отчетната година е налице подобряване на качеството на въвежданите данни, но то все още не е на необходимото ниво, което да гарантира извеждане на точна и пълна статистика от УИС.

През 2009 г. всички прокуратури са използвали софтуера за случайно разпределение на преписки и дела „Law Choice”.

10. Финансово и материално осигуряване на прокуратурите. Проблеми и предложения.

Финансово-стопанската дейност на прокуратурите се осъществява в съответствие със Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Закона за съдебната власт, Правилника за организацията и дейността на администрацията на Прокуратурата на Република България, решения и указания на Висшия съдебен съвет, Правила за провеждане на процедурите за възлагане на малки обществени поръчки от Прокуратурата на РБ, Счетоводната политика на Прокуратурата на Република България и изготвени правилници за документооборота, както и с всички вътрешни актове, регламентиращи действията и функциите на прокуратурата.

Апелативните прокуратури и всички окръжни прокуратури са третостепенен разпоредител с бюджетни средства.

Разплащанията и финансирането се извършват чрез Системата за електронни бюджетни разплащания СЕБРА.

Състоянието и дейността по финансовото и материално-техническото осигуряване на териториалните прокуратури по апелативни райони е както следва.

АП Бургас

Утвърдената бюджетна сметка за 2009 г. на АП Бургас е в размер на 908 061 лева, а извършените разходи за 2009 г. са в размер на 908 059.03 лева.

Регулярно и в срок са привеждани необходимите финансови средства за нормалното функциониране на прокуратурата и за изплащане на трудовите възнаграждения на прокурорите и служителите.

През 2009 г. няма отпуснати средства за капиталови разходи.

През 2009 г. няма предоставени безвъзмездно от Прокуратура на Р България дълготрайни материални активи.

На основание чл.2, ал.1, т.2 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки и в изпълнение на Заповед АП № 34/18.12.2007 г. на Адм. ръководител – апелативен прокурор на АП през 2009 г. се проведеха 10 процедури за избор на доставчик за доставка на стоки и извършване на услуги въз основа на събиране на не по-малко от три ценови оферти.

С писмо изх. № 459/28.08.2009 г. на Прокуратура на РБ бе указано, че е извършена регистрация по Закона за ДДС на Прокуратура на РБ, считано от 18.08.2009г. Това от своя страна наложи обработка на информацията и документите, при спазване на изискванията на законодателството и нормативните разпоредби, касаещи прилагането на Закона за ДДС и правилниците.

Нерешен поради липса на средства и сграда остава проблема по оборудването на работни места за прокурори и служители в РП Ямбол и ОП Ямбол. Затруднения и неудобства при организацията на работата има и в РП Сливен, предвид това, че прокурорите и служителите се помещават в две отделни сгради.

През изтеклата година Окръжните прокуратури са срещани затруднения в изплащането на възнаграждения на вещи лица и преводачи при симултантни преводи по време на извършвани следствени действия.

АП Варна

Одобрената бюджетна сметка на АП Варна за 2009 г. е в размер на 1 535 028 лв. В Апелативна прокуратура се използват програмните продукти на фирма „Омега Тим“ за „Личен състав“, „РЗ“ и „Счетоводна програма“, а от месец август беше въведен и веб-базирания единен за съдебната система счетоводен програмен продукт „Бизнес Процесор – Конто 66“.

През 2009г. АП Варна поиска корекции по бюджетната сметка, породени от сливането на ОСлС с ОП Варна. Считано от 01.07.2009 г. Апелативна и Окръжна прокуратури се обособиха като самостоятелни третостепенни разпоредители с бюджетни кредити.

В края на годината са извършени вътрешно-компенсирани промени между параграфите в рамките на утвърдената ни бюджетна сметка с цел по-рационално използване на средствата и за покриване на разходи за командировки, гориво, външни услуги и др. По тази причина към 31.12.2009 г. няма недостиг на средства за финансовото и материалното обезпечаване на АП Варна.

През м. ноември 2009 г. е извършен одитен ангажимент от одитори на ВКП за даване на увереност с цел да се оцени, съществуващите контролни механизми, правила и процедури, осигурили ли са съответствие с нормативните актове, регулиращи финансовата и административната дейност. След запознаване на ръководството с доклада от одита незабавно бяха предприети мерки за отстраняване на установените слабости.

Необходимо е осигуряване на допълнителни помещения и тяхното обзавеждане с необходимия инвентар, както и текущи ремонти в помещенията на ОП и РП Шумен, ОП Варна, ОП Търговище и ОП Силистра. Проблеми има със сградния фонд и в РП Провадия, РП Добрич и ОП Добрич.

АП В. Търново

До 31.05.2009 г. АП Велико Търново осъществява изцяло финансово-счетоводната дейност на трите прокуратури – Апелативна, Окръжна и Районна. Заедно с финансово-стопанската дейност на посочените три прокуратури АП Велико Търново обобщаваше финансовите отчети на районните прокуратури във Великотърновски съдебен окръг и подпомагаше ръководителите им при вземане на решения свързани с финансовата дейност на отделните прокуратури.

Съгласно Заповед № ЛС 2036/04.06.2009 г. на Главен прокурор на Р България ОП В.Търново е отделена като самостоятелен разпоредител с бюджетни кредити считано от 01.06.2009 г., като фактическото отделяне стана от 01.07.2009 г., поради забавяне в откриването на банкови сметки на името на ОП Велико Търново.

Текущо през 2009 г. са изготвяни тримесечни, шестмесечни, деветмесечни и годишни оборотни ведомости на Апелативна прокуратура, както и ежемесечни финансови отчети и справки, щатни разписания на персонала и други, изискващи се от Дирекция „Финансово стопански дейности“ към Прокуратура на Р България.

За периода 01.01.2009 г. до 31.12.2009 г. АП Велико Търново са усвоени субсидии в размер на 1 731 839.85 лв.. Средствата са в рамките на утвърдената бюджетна сметка за 2009 г. В края на отчетния период АП Велико Търново няма неразплатени разходи, както и просрочени вземания и задължения.

През 2009 г. в АП Велико Търново е извършен вътрешен одит от Прокуратурата на РБ.

В отделни прокуратури от района на АП В. Търново през 2010 г. ще е необходимо да бъде подменена част от компютърната техника. Всички прокуратури като цяло отчитат необходимостта от подобряване на материалната база.

АП Пловдив

През отчетната година финансовото осигуряване на прокуратурите от региона на АП Пловдив бе на добро ниво, даващо възможност да бъдат решени редица наболели проблеми от изминали периоди свързани със сградния фонд, извършването на текущи ремонти и друго материално подсигуряване.

Финансово-стопанската дейност на АП Пловдив до 01.06.2009г. обединяваше тази на Окръжна и Районна прокуратури в гр.Пловдив съгласно Заповед № 967/1998г. на Главния прокурор. Във връзка преминаването на Окръжна следствена служба – Пловдив към Окръжна прокуратура – гр.Пловдив, със Заповед ЛС № 2036/04.06.2009г. на Главния прокурор, Окръжна прокуратура – гр.Пловдив бе отделена от АП Пловдив като самостоятелен третостепенен разпоредил с бюджетни кредити. По този повод бяха направени предложения за отделяне на средства от общата към онзи момент бюджетна сметка, които впоследствие бяха утвърдени.

Разходваните средства за 2009 година от Апелативна прокуратура – гр.Пловдив са били в размер на 4 079 389 лева, от които 2 707 218 лева – за заплати и възнаграждения на персонала, 297 924 лева за издръжка и 8000 лева – за придобиване на ДМА. Изплатиха се средства за работно облекло в размер на две средни бюджетни заплати, както на прокурорите, така и на съдебните служители.

Разходите по отделните параграфи са извършвани в рамките на утвърдените средства, като за целта ежесечно са представяни в Дирекция „Финансово – стопански дейности” заявки и разчети за необходимите средства. През годината на основание чл.2 ал.1 от НВМОП са проведени 6 процедури на обща стойност 104 362 лева.

Като проблеми се отчитат осигуряването на средства за извършване на ремонт на помещения с оглед преместването на РП Стара Загора от съдебна палата в града. Осигуряване на средства за текущи ремонти на кабинети и канцеларии в Окръжните прокуратури – Пазарджик, Кърджали и Смолян.

Нерешени проблеми остават с осигуряването на сгради за РП Първомай и РП Чирпан.

АП София

Утвърдената бюджетна сметка на АП София за 2009 г. е в размер на 1 812 149 лева, в т.ч. включващи и общо осигурителни вноски в размер на 274 013 лв., които са за сметка на бюджета на съдебната власт по схемата за централизираното им разплащане. Поради намаления размер на капиталови средства по бюджета на ПРБ за 2009 г. в първоначално утвърдената сметка на Апелативна прокуратура не бяха включени средства за капиталови разходи.

През отчетната година със заповеди на ресорния Заместник на Главния прокурор при ВКП са утвърдени корекции на бюджетната сметка за 2009 г., необходими за придобиване на дълготрайни материални активи; за изплащане на обезщетения по чл. 224 от КТ, чл. 354 от ЗСВ; ДМС и други допълнителни възнаграждения, както и за текущ аварийен ремонт на покривната хидроизолация и изграждане на гръмоотводна мрежа на покрива на административната сграда на Апелативна прокуратура - София.

След извършен анализ на изпълнението на бюджета за 2009 г. и вземайки предвид ограничените възможности по бюджета на Прокуратурата се изготви предложение за актуализиране на бюджетната сметка за 2009 г. с обосновка за вътрешно компенсирани промени.

През 2009 г. при утвърдена годишна бюджетна сметка 1 812 149 лева са направени разходи за 1 682 954 лв., като в това число са включени и разходите за осигурителни вноски, които независимо от приложената схема за централизирано разплащане продължават да се третират като разходи.

През отчетния период разходите са извършвани по необходимост и съобразени с утвърдените лимити ежесечно, като за целта са изготвяни и представяни отчети.

Във връзка с ефективното осъществяване на финансово-стопанската дейност при възникнала необходимост за отпускане на финансови средства за придобиване на активи със стойностен праг на същественост под 1000 лв. са представяни мотивираните искания при заявяването на месечния лимит. Същите са разходвани след утвърждаване

на месечния лимит от дирекция “ФСД” при Прокуратурата на Р България. При осигуряването на активи, материали и извършването на текущи ремонти се прилагат Вътрешните правила за провеждане на малка обществена поръчка след представяне на най – малко три оферти.

Прокуратурата е осигурена с програмни продукти: правно–информационни, счетоводни и за личен състав, а връзката към Интернет се осъществява чрез мрежата на държавната администрация.

В АП София е създадена добра организация за осъществяване на ефективен контрол по изпълнението на бюджетната сметка и управление на наличното имущество. Финансово – стопанската дейност се осъществява съобразно утвърдената от Апелативния прокурор Система за финансово управление и контрол при спазване на изискванията на съответните нормативни актове.

Проблемите, които се очакват през 2010 г., са в технически остаряващата компютърна техника и вече показваща дефекти компютърна мрежа. Проблем ще продължи да бъде липсата на достатъчно работни помещения - кабинети за ОП и РП Благоевград, ОП и РП Видин, ОП и РП Перник и СГП. Остра е нуждата от решаване на проблема със сградния фонд на РП Петрич, както и липсата на една сграда, в която да се събере цялата Софийска районна прокуратура. Незадоволителни са битовите условия на труд в РП Елин Пелин и РП Етрополе.

ВоАП

Бюджетната сметка на Военно-апелативна прокуратура за 2009 година, разпределена по елементи на ЕБК, е утвърдена с писмо Изх.№144/19.03.2009г. от Прокуратура на Република България в размер на 856 033 лв.

В бюджетната сметка са включени само средствата за заплати и за издръжка за заетата численост. Средствата за командировки в страната са определени на база среден разход за заетата численост. Останалите средства за незаетата численост са оставени към бюджета на администрацията на главния прокурор, ВКП и ВАП - като резерв.

Актуализация на бюджетната сметка се извършва при доказана необходимост след приключване на съответното тримесечие, а не веднага за всеки конкретен случай.

Изпълнението на бюджета към 30.09.2009 г. е 641 929,36 лв. След анализ на изразходваните средства Прокуратура на Република България с писмо изх. № 553/06.11.2009 г. коригира бюджетната сметка на Военно-апелативна прокуратура на 845 122 лв.

Изпълнението на бюджета към 31.12.2009г. е 848 418,55 лв.

Към 31.12.2009г. във Военно-апелативна прокуратура са заприходени материални запаси на обща стойност 49 410,13 лв.

Всички материали, резервни части и консумативи на стойност над 1000.00 лева се закупуват, след сформиране на комисия, на която се представят най-малко три оферти, от които се избира най-изгодният за прокуратурата вариант. Изписват се на разход и се и отчитат задбалансово.

За външни услуги към 31.12.2009г. са изразходвани 12 531,46 лв.

Счетоводната отчетност на Военно-апелативна прокуратура се осъществява на основата на документалната обосновааност на стопанските операции и факти. Основните програмни продукти, които се ползват са: „Бизнес навигатор”, „Бизнеспроцесор” и „Поликонт”.

Месечни и тримесечни отчети за касовото изпълнение на бюджета, справки, разчети и оборотни ведомости се изготвят и представят съгласно указанията.

РАЗДЕЛ III. ДЕЙНОСТ НА ВЪРХОВНАТА КАСАЦИОННА ПРОКУРАТУРА

И през 2009 г. във Върховната касационна прокуратура беше запазена структурата, утвърдена със Заповед № 3049/01.09.2008 г. на главния прокурор на Република България. Единствената структурна промяна е създаването на Отдел X „Междуведомствено взаимодействие, мониторинг на делата, наблюдавани от ЕК и от ВСС, и международни проекти” във ВКП, обособен със Заповед №:1598/29.04.2009 г. на главния прокурор.

Запазен беше и предметът на дейност на отделите и секторите, конкретизиран със Заповед № 3202/25.09.2009 г. на главния прокурор на РБ.

Прокурорите от ВКП през 2009 г. са работили общо по 45029 (38646) преписки, от които новообразувани – 25542 (17070)⁵⁰.

Взети на специален надзор са 1505 (433) преписки и 1686 (965) досъдебни производства.

Решени са 44248 (38036), или 98,2 % от преписките.

Прокурорите от ВКП са участвали в съдебни заседания по 2303 дела.

Решенията по **инстанционни преписки** са 3020 (1404), или 6,8% от всички решени преписки. Потвърдените прокурорски актове по реда на инстанционния контрол са 1013 (33,5%).

Приключени до един месец са 43550, което е 98,4% от общо решените преписки.

В края на отчетния период са останали **нерешени преписки** 620 или 1,4%. От тях при прокурор за решаване са останали 194 преписки, като само 3 са над 1 месец.

През 2009 г. прокурорите на ВКП са извършили следните специфични дейности по изготвяне на:

- указания, разпореждания, напомнителни писма и др. – 4244,
- проекти на становища по законопроекти и др. нормативни актове – 96,
- проекти на междуведомствени актове – 14,
- проекти на заповеди, указания, разпореждания и др. по ръководно-организационната дейност – 269,
- както и 152 в заседания на работни групи и комисии към НС и др. органи и организации.

Средна натовареност на един прокурор във ВКП.

Във ВКП през 2009 г. са работили реално 90,3 прокурори⁵¹, при 91 за 2008 г. Увеличена е средната натовареност на прокурорите и всеки от тях е работил средно по 498,9 (424,68) преписки, от които е решил 490,28 (373,85) преписки.

Следва да се има предвид, че броят преписки не е обективен измерител на същинската натовареност на прокурорите, както в първоинстанционните прокуратури, така и на по-горните нива, включително и във ВКП. Като специфични показатели се отчитат отделните видове дейности, извършвани в съответните отдели на ВКП на база въведената специализация. Предвид горното, средната натовареност е изчислена по брой наблюдавани и решени преписки, дейност относима към всички отдели и отделно извършваните специфични дейности, като специален надзор по преписки и дела, инстанционен контрол, участия в съдебни заседания и др. характерни специфики за съответните отдели.

На специален надзор са взети средно по 45,6 преписки и 51,1 дела от прокурор от специализираните отдели.

⁵⁰ В скобите са посочени данните за 2008 г.

⁵¹ В понятието „реално работили прокурори” се включват прокурорите, които не са в отпуск поради временна неработоспособност и други видове отпуски, освен платения годишен отпуск, тъй като съгласно Закона за съдебната власт, прокурорите следва да са решили възложените им преписки и дела преди излизане в платен годишен отпуск.

Един прокурор е упражнявал инстанционен контрол, като през годината е решил средно 79,5 преписки.

В съдебни заседания един прокурор е участвал средно по 144 наказателни и граждански дела.

Средната срочност на решаване на преписките е както следва: до един месец – 482,5; до 6 месеца – 7,2 и над 6 месеца – 0,5.

1. Дейност на отдел „Противодействие на корупцията, изпирането на пари и други престъпления от значим обществен интерес”.

Отделът се състои от три сектора, в състав от общо 11 прокурори, в т.ч. прокурор, завеждащ отдела, и 3 ръководители на сектори.

Отделът осъществява специален надзор върху преписки и досъдебни производства за следните престъпления:

- извършени от народни представители, членове на правителството, ръководители и членове на независими институции, създадени със закон, ръководители на държавни и изпълнителни агенции и комисии, техните заместници, областни управители и техните заместници, кметове, заместник-кметове и председатели на общински съвети на общини с население над 100 000 души, главни комисари в МВР и генерали в МО и БА;

- случаи на корупция в особено големи размери или по преценка на завеждащия отдела;

- случаи на изпиране на пари в особено големи размери или по преценка на завеждащия отдела;

- престъпления от значим обществен интерес, по преценка на главния прокурор, неговите заместници и завеждащия отдела.

Освен това прокурорите от отдела извършват инстанционен контрол и решават спорове за компетентност по преписки и досъдебни производства, взети на специален надзор, както и дават методически указания, относно разследването на посочените по-горе престъпления.

От м.февруари 2009 г. в отдела на щат са разпределени общо 11 прокурори, при 10 за 2008 г., включително и завеждащия отдел. За периода от м.февруари до м.септември 2009 г. в отдела е командирован един прокурор от Софийската апелативна прокуратура. През 2009 г. в отдела е назначен и един прокурорски помощник.

Дейността на прокурорите от отдела и през 2009 г. се изразява в даване на указания, разпореждания, изискване на справки от първоинстанционните прокуратури по преписки и дела, взети на специален надзор, както и упражняване на инстанционен контрол за тези случаи. По изключение, прокурорите от отдела възлагат извършване на проверки. Утвърдиха се следните правила за работа: след завеждането на преписките в канцеларията, същите се докладват на завеждащия отдел, който определя с резолюция сектора, към който следва да се води преписката, и разпорежда – случайно разпределение. След изпълнение на тази резолюция, преписките отново се докладват на завеждащия отдел, който възлага решаването на преписката на съответния прокурор и при необходимост дава указания и изисква доклад.

С настоящия отчет не може да се направи обективен и точен сравнителен анализ с дейността от предходни периоди, поради обстоятелството, че отделът е сформиран от м.септември 2008 г. Ето защо ще се сравняват данните за настоящия отчетен период с тези от годишния отчет за 2008 г.

При така създадената организация, дейността на отдела се характеризира със следните данни.

Общо на прокурорите са разпределени и възложени за работа 2132 преписки, при 1470 за 2008 г., от които новообразувани за 2009 г. са 1207, при 708 за 2008 г. След съответната проверка и доклад са взети на специален надзор 330 преписки, при 200 преписки за 2008 г. и 596 досъдебни производства, при 401 за 2008 г. По възложените за работа преписки и дела са дадени 4314 указания и разпореждания, при 2 969 за 2008 г.; изпратени са 292 преписки по компетентност на други отдели, прокуратури или органи, при 164 за 2008 г.

Срочността на произнасянето от прокурорите по преписките от образуването им или от постъпването на нови материали по съществуваща преписка е, както следва:

- до три дни – по 1522 преписки, при 295 за 2008 г.;

- до 1 месец – по 576 преписки, при 1128 за 2008 г.;
- преписки до 6 месеца – 25.

Общо решените преписки в посочените срокове са 2123, при 1432 за 2008 г. като към 31.12.2009 г. няма произнасяне по 9, при 47 за 2008 г., от които над 1 месец – по 4, при 18 за 2008 г.

По реда на инстанционния контрол, върху актове на първоинстанционни прокуратури има 47 произнасяния, при 52 за 2008 г. В този порядък са потвърдени 16 акта, а 31 са отменени, като в 22 случая е разпоредено да се образуват досъдебни производства, а при 9 случая е отменено прекратяването на наказателното производство.

Прокурорите от I отдел са възложили лично проверки по 15 случая. От тази категория преписки няма останали нерешени при прокурор. Прокурорите от отдела възложиха проверките за установяване на лица, придобили недвижими имоти с цена над 500 000 лв. и луксозни автомобили. В края на отчетния период се образуваха единадесет досъдебни производства по приключилите проверки.

През 2009 г. прокурор от отдела е ангажиран във връзка с изборите за Европейския и националния парламент. Освен дежурствата по места, и във Върховната касационна прокуратура е сформирано междуведомствено звено – с представители на МВР, ДАНС и ВКП. Беше разпоредено всички преписки и досъдебни производства да се вземат на специален надзор.

Към 31.12.2009 г. информацията за тези случаи е следната.

Общ брой проверени сигнали, по които има произнасяне на прокурор – 450.

Общ брой досъдебни производства – 157, от тях бързи производства – 14.

Постановени са 11 осъдителни присъди и са одобрени 9 споразумения. Има една оправдателна присъда, която е протестирана.

Внесени в съда предложения за административно наказание по чл. 78а НК – 5.

Прекратени от прокурор досъдебни производства – 36.

Спрени са 4 досъдебни производства.

По 293 преписки е постановен отказ за образуване на досъдебно производство.

На прокурор от отдела са възложени постъпилите от края на м.август 2009 г. 101 сигнала от Агенцията за социално подпомагане, в които се съдържат констатации за нарушения в различни населени места от страната по предоставянето на помощни средства на физически лица с увреждания, същите са взети на специален надзор.

В I отдел се получават периодичните справки от териториалните прокуратури, относно дейността им с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни лица. След съответно проучване голяма част от случаите се вземат на специален надзор.

Прокурорите от отдела са представили 15 становища по законопроекти; 12 проекта за междуведомствени актове; 40 участия в работни групи, комисии към НС и други органи и организации.

Дейност на прокурорите по сектори през 2009 г.

1. Дейност на първи сектор „Противодействие на корупцията”

От м. февруари 2009 г. в сектора работят общо 4 прокурори. Следва да се отчете обстоятелството, че на двама от прокурорите от сектора е възложено ръководство и контрол на определени преписки и досъдебни производства, относно изборите и нарушения в социалното и здравното министерства, което се отрази на натовареността в сектора.

Общо за годината са образувани, възложени и е работено по 966 преписки (от тях 853 явни), при 320 преписки общо за 2008 г. и 374 преписки за 2007 г. Това е значително увеличаване на обема на работа – 3 пъти. От така посочения брой новообразувани са 719, при 190 за 2008 г. и 237 за 2007 г. От предходни периоди са останали неприключени 235, при 111 останали от предходен период за 2008 г. и 137 за 2007 г.

Общият брой на решените преписки в сектора за годината е 966, при 314 за 2008 г. и 269 решени за 2007 г., което е значително завишение в сравнение с предишния отчет. Решени в конкретния случай, се отнася до това, че по тях е работено, това е така, от една страна, с оглед спецификата на НПК и на работата по преписките. Дори внесен

обвинителен акт може да бъде върнат и разследването да продължи. Същото се отнася и при произнасяне с отказ от образуване на наказателно производство – отмяната или жалбата водят до подновяване на работата по преписката, когато има връзка, материалите не се завеждат под нов номер, а се продължава по вече съществуващия.

От общия брой – 966 за отчетния период, 230 са преписки, при 51 преписки за 2008 г., и 250 са досъдебни производства, при 118 досъдебни производства за 2008 г. От така решените, по 12 са с възложени проверки с постановления на прокурор от ВКП, при 25 за 2008 г. като инстанционен контрол – общо са решени 21 преписки, при 13 за 2008 г. По тях има 10 потвърдени акта, при 7 потвърдени акта за 2008 г. Отменени са 11 акта на прокурори от съответните апелативни прокуратури. От общо решените 966, 708 са решени до 3 дни, като за 2007 г. тази цифра е 63, 258 са решени до 1 месец – при 151 до 1 месец за 2008 г., като няма решени преписки до 6 месеца – запазена е тази тенденция в сročността на сектора, а за 2007 г. са 54 решени до 6 месеца. Налице е значително подобряване в сроковете за решаване, независимо от увеличения брой.

Общият брой неприключени и нерешени преписки за периода е 4, при 6 за 2008 г., като за 2007 г. цифрата е 105.

През отчетния период в сектора са взети на специален надзор 250 досъдебни производства, при 118 досъдебни производства за 2008 г. и 125 досъдебни производства за 2007 г. Преписките, взети на специален надзор, са 233.

Прокурорите от сектора са осъществявали и специфична дейност, свързана с участие в съвместни работни групи, изготвяне на становища по законопроекти, нормативни и междуведомствени актове, проекти на писма, заповеди, указания и др.

Секторът е осъществявал методическо ръководство и контрол на досъдебните производства, образувани за корупционни престъпления от първоинстанционните прокуратури в страната. Ефективността на този контрол се изразява в постигнатите резултати, отразени в отчетите от първоинстанционните прокуратури в края на отчетния период – приключени, решени, внесени в съда дела и постановени осъдителни присъди.

По-характерни преписки, наблюдавани в сектора

1. Пр. № 37/4-108/2009 г. – относно действия на длъжностни лица, довели до изпадане в неплатежоспособност на ВМЗ – Сопот.
2. Пр. № 37/4-324/2009 г. – относно разпоредителни действия с държавни имоти в землището на връх „Перелик” – община Смолян.
3. Пр. № 11754/2009 г. – срещу длъжностни лица за продажба без търг на парцели в Морската градина – Варна.
4. Пр. № 5734/2009 г. – относно констатирани нарушения в Център на промишлеността на Р България в град Москва.
5. Пр. № 3776/2009 г. – относно замени на земеделски земи. В момента се извършват проверки за над 35 замени на гори и земеделски земи. Отделно се проверяват продажби на гори.
6. Пр. № 9312/2009 г. на СГП; пр. № 5134/2009 г. на СОП е образувана по реда на чл. 145 ЗСВ от прокурор в СГП с оглед проверка на данни за престъпление по чл. 256 НК. Същата се отнася за внос от Китай на слухови апарати, доставяни от „М.т.” ЕООД.

По-характерни досъдебни производства, наблюдавани в сектора

1. ДП № 105/2009 г. на НСлС, пр. № 4-3170/2009 г. на СГП срещу длъжностни лица от Министерството на отбраната за престъпление по чл. 219 НК за разширяване на стационарна комуникационна стратегия на Българската армия – Странджа-2 и за престъпление по чл. 220 НК за сключване на неизгодна сделка между Министерството на отбраната и „Е.п.” ЕАД – щета за около 50 милиона лева. *Разследването не е приключило.*
2. С постановление от 03.09.2009 г. по пр. № 9052/09 г. СГП е образувала досъдебното производство срещу отговорни длъжностни лица от Министерството на отбраната за това, че през 2009 г. са нарушили служебните си задължения, свързани със

закупуването на луксозен каталог „Български бойни знамена“ като от деянието са настъпили значителни вредни последици за Министерството на отбраната в размер на 152 4000 лв. – престъпление по чл. 282, ал 2 НК. Досъдебното производство е взето на специален надзор от Върховната касационна прокуратура. (пр.№ 12546/2009 г.).

Разследването не е приключило.

3. С постановление от 02.08.2009 г. пр.№ 8911/2009 г. на СГП е образувано досъдебно производство срещу длъжностни лица от Народното събрание на РБ за това, че са нарушили служебните си задължения във връзка с доставка и монтаж на асансьори в Народното събрание на РБ – престъпление по чл.282, ал.1 НК. Досъдебното производство е взето на специален надзор от Върховната касационна прокуратура (пр.№ 3701/2009 г.). *Разследването не е приключило.*

4. Досъдебното производство е образувано на 30.03.2009 г. срещу длъжностни лица от Министерството на земеделието и храните за това, че в периода 01.01.2008 г. – 20.01.2009 г. са нарушили служебните си задължения по разпореждане със селскостопанска земя – Образцов чифлик, гр. Русе – предоставена на селскостопанската академия – престъпление по чл.282, ал.2 НК. Досъдебното производство е взето на специален надзор от Върховната касационна прокуратура (пр.№ 4793/2009 г.).

5. Досъдебно производство по ДП № 3М-181/2009 г. на ГД ДП – МВР, пр. № 11401/2009г. по описа на СГП, образувано от прокурор от Софийската градска прокуратура на 01.09.2009 г. срещу отговорни длъжностни лица от Министерството на отбраната на РБ във връзка със сключването на договор № УД-03-25/01.06.2009 г. с американското дружество „MIS Industries“ за доставка на комплектomobilна производствена линия за метални конструкции и от това последвали значителни щети на Министерството на отбраната, като деянието е извършено умишлено и причинената щета е в особено големи размери, представляваща особено тежък случай – престъпление по чл.219, ал.4 във връзка с ал.3 във връзка с ал.1 НК. С постановление на ВКП от 29.09.2009 г. е разпоредено на Софийската градска прокуратура да възложи провеждането на разследването на екип от двама следователи при НСлС. Повдигнато е обвинение срещу бившия министър на отбраната през инкриминирания период. *Внесен е обвинителен акт.*

6. Пр. № 1672/2009 г. по описа на СГП – образувано е досъдебно производство на 28.09.2009 г. срещу длъжностни лица на Министерството на здравеопазването, които за периода 2005-2008 г., при провеждането на процедури по Закона за обществените поръчки за избор на доставчик на лекарствен продукт „Гливек“ са нарушили служебните си задължения относно определянето на пределна цена на лекарствения продукт, с цел да набавят за друго – фирма „К.“ гр.София имотна облага, като от деянието са настъпили значителни вреди последици в размер на 1 153 347 лв. – престъпление по чл.282, ал.2 във връзка с ал.1 НК. Разследването е възложено на екип от двама следователи в „Следствен отдел“ в Софийската градска прокуратура, които ще бъдат подпомагани от двама служители на ГД „ПОП“-МВР. *Разследването не е приключило.*

7. ДП № 127/2009 г. по описа на СО при СГП, пр. № 6763/2009 г. на СГП. Досъдебното производство е образувано на 20.08.2009 г. срещу виновни длъжностни лица от фирма „БДЖ“ ЕАД и Министерството на транспорта за това, че за периода февруари 2008 г. – май 2009 г. в гр.София са нарушили и не изпълнили служебните си задължения във връзка със сключен договор на 19.11.2008 г. между фирмите „БДЖ“ ЕАД и „ARWEX“ AG за покупко-продажба на 30 спални вагони и разрешение за въвеждане в експлоатация на 12 спални вагони, като деянието е извършено от лица, които заемат отговорно служебно положение – престъпление по чл.282, ал.2 във връзка с ал.1 във връзка с чл.26, ал.1 НК. С постановление на зам.градски прокурор от 07.09.2009 г. е сформиран екип от двама следователи от СО при Софийската градска прокуратура, както и служители на ДАНС, ГД „КП“ и Д „ТП“, който да осъществява разследването.

8. ДП № 188/2009 г. по описа на ГД „ДП”, пр. № 11328/2009 г. по описа на СГП е образувано на 02.09.2009 г. от прокурор от Софийската градска прокуратура. Досъдебното производство се води срещу виновни длъжностни лица от Министерството на регионалното развитие и благоустройството за това, че през периода 2007–2009 г. в гр.София при строежа на нов административен корпус на министерството и реконструкция на съществуващата сграда в гр. София, ул.”Св.св.Кирил и Методий” № 17-19 са нарушили служебните си задължения – престъпление по чл.282 НК.
9. ДП № ЗМ-180/2009 г. по описа на ГД „ДП” пр. № 11403/2009 г. по описа на СГП е образувано на 01.09.2009 г. от прокурор от Софийската градска прокуратура. Досъдебното производство се води срещу виновни длъжностни лица от Министерството на отбраната и Изпълнителна агенция „Социални дейности” на Министерството на отбраната, за това, че за времето от 16.12.2008 г. – 04.06.2009 г. в гр.София са нарушили служебните си задължения - престъпление по чл.282 НК. *Разследването продължава.*
10. Пр. № 45-712/2009 г. по описа на ВКП; преписка на СГП -№ 4-3794/28.08.2009 г. Преписката е образувана въз основа на материали по пр. № РВ 202001-001-03 К 61605/2009 г. за случаи на корупция и злоупотреби с държавни средства от държавна фирма „Информационно обслужване” АД. С постановление от 31.08.2009 г. Софийската градска прокуратура е възложила проверка на ДАНС. На 30.09.2009 г. преписката е получена във Върховната касационна прокуратура с докладна записка, в която се съдържат данни за извършени престъпления от отговорни длъжностни лица. Образувано е досъдебно производство за престъпление по чл.203 НК. *Разследването е възложено на следовател от НСлС.*
11. ДП № 17140/2008 г. по описа на ВКП е образувано срещу виновни длъжностни лица от „Воинтех” ЕООД в ликвидация за това, че в периода 2005 – 2008 г. нарушили и не изпълнили задълженията си при извършени разпоредителни сделки с имоти, собственост на дружеството с цел да набавят за друго облага – престъпление по чл.282 НК. За „Воинтех” ЕООД са настъпили значителни щети от продадените общо 154 недвижими имота.
12. ДП № 27/2009 г. по описа на ГДДП-МВР; пр. № 3008/2009 г. по описа на СГП е образувано с постановление на Софийската градска прокуратура от 14.03.2009 г. срещу виновни длъжностни лица от ДФ „Земеделие” за това, че през 2008 г. са нарушили служебните си задължения, с цел да набавят за друго имотна облага и от това са могли да настъпят немаловажни последици – престъпление по чл.282 НК.
13. ДП № 3444/2009 г. по описа на СГП; № 14030/2009 г. по описа на ВКП срещу длъжностни лица, заемали отговорно служебно положение, в Министерството на земеделието и храните, в периода 2008 – месец март 2009 г. са извършили сделки по замяна на гори – престъпление по чл.282, ал.2 във връзка с чл.26 НК. В хода на разследването е привлечен като обвиняем за престъпление по чл.220, ал.2 НК – бившия председател на Държавната агенция по горите. *Разследването не е приключило.*
14. ДП № 3096/2009 г. е образувано от Софийската градска прокуратура на 17.03.2009 г. срещу длъжностни лица от Министерството на земеделието и храните, заемали отговорно служебно положение, които са извършили сделки по замяна на гори в периода месец септември 2008 г. – месец март 2009 г. – престъпление по чл.282, ал.2 НК. С постановление от 08.09.2009 г. в качеството му на обвиняем е привлечен бившият министър на земеделието и храните за престъпление по чл.282, ал.2 НК. *Разследването продължава.*
15. ДП № 147/2009 г. на ГД „ДП” – МВР; пр. № 11427/2008 г. на СГП срещу виновни длъжностни лица, заемащи отговорно служебно положение в Министерството на труда и социалната политика, за извършено от тях престъпление по чл.282, ал.2 във връзка с ал.1 НК. *Извършват се действия по разследването.*
16. ДП № 13/2009 г. по описа на ОДП – гр.Плевен, образувано срещу областния управител на област Плевен – Цв. Цветков за това, че като длъжностно лице нарушил и

превишил служебните си задължения с цел да набави имотна облага за друго и от това са настъпили немаловажни вредни последици – престъпление по чл.282, ал.2, вр. с ал.1 НК. *Разследването продължава.*

17. Пр. № 11934/2007 г. образувано наказателно производство срещу тогавашния кмет на община Ямбол – Кирил Тодоров за сключен неизгоден договор през 2006 г., което е довело до щети за 20 608 лв. *На 30.04.2009 г. делото е внесено с обвинителен акт за престъпление по чл.220, ал.2 НК.*

18. Пр. № 40/3-228/2009 г. по описа на ВКП (ДП № 32/2009 г. по описа на НСлС, пр.пр. № 4-1390/2009 г. при СГП).

Досъдебното производство е образувано на 13.03.2009 г. срещу Александър Христов Филипов - бивш заместник-министър на извънредните ситуации, който през м.март 2009 г. в гр.София приел облага, която не му се следва, за да упражни влияние, при вземане на решение от длъжностно лице във връзка със службата му – престъпление по чл.304б, ал.1 НК.

В хода на разследването са използвани СРС относно контактите на обвиняемия с лица, по повод отпуснати средства на министерството по конкретни проекти на общините. Впоследствие е задържано и лицето Б.П.С., привлечено към наказателна отговорност за извършени престъпления по чл.304б, ал.1 НК. *Продължен срокът на основание чл.234, ал.3 НПК до 08.06.2010 г.*

19. Пр. № 42/3-433/2009 г. по описа на ВКП – (ДП по пр.№ 4-2430/2009 г. при СГП).

Досъдебното производство е образувано на 16.05.2009 г., срещу неизвестен извършител за това, че в гр.София, на неустановена дата през 2009 г. е предложил дар на длъжностни лица, за да извършат действие по служба – престъпление по чл.304, ал.1 НК.

В хода на разследването са използвани СРС, като на 11.06.2009 г. е привлечен в процесуално качество на обвиняем Р.М.М. за това, че е предложил подкуп на изпълнителния директор на ИА „Рибарство и аквакултури” М.С.Д. *Внесен е обвинителен акт.*

2. Дейност на Втори сектор „Противодействие на прането на пари”

През 2009 г. работата по преписките и досъдебните производства по чл.253-253б НК във ВКП продължава в структурата на сектор „Противодействие на прането на пари” в отдел I „Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес”. През целия период в сектора са работили трима прокурори, единият от които е ръководител на сектора.

При посочената по-горе организация на работа през 2009 г. прокурорите от сектор „Противодействие на прането на пари” във ВКП са наблюдавали и контролирали работата по 680 преписки, от които 181 – образувани през 2009 г., а 473 – останали от предходния отчетен период. За сравнение през 2008 г. в сектора са наблюдавани 892 преписки, от които 385 – новообразувани, а 493 – останали от предходния отчетен период.

От посочените 680 преписки на ВКП на специален надзор в края на отчетния период са взети 70 преписки и 153 досъдебни производства. Данните за 2008 г. са съответно взети на специален надзор – 86 преписки и 157 досъдебни производства.

Във връзка с функционалните задължения по контролиране на работата на окръжните и апелативните прокуратури по преписките и досъдебните производства за изпиране на пари, са дадени и изготвени 1877 указания, разпореждания и напомнителни писма, при 2016 такива за 2008 г. С прокурорите от отдела са съгласувани 162 искания за удължаване на срока за разследванията по наблюдаваните дела, 10 искания за продължаване на срока на проверките по Указание И-281/2006 г. на главния прокурор на Република България, както и всички искания - 34 за разкриване на банкова и данъчна тайна по наблюдаваните в сектора преписки и досъдебни производства.

По реда на институционния контрол са отменени постановления на апелативните и окръжните прокуратури по 17 случая – 15 от тях във връзка с постановени откази от образуване на досъдебно производство, а 2 от тях – във връзка с постановени спирания или прекратявания на досъдебни производства. За сравнение през 2008 г. отменените постановления са 30 – 25 от тях по постановени откази за образуване на досъдебно производство, а 5 от тях – във връзка с постановени актове по същество.

Информацията относно изпиране на пари през отчетния период е получавана основно от Главната дирекция „Икономическа и финансова сигурност“ на Държавната агенция „Национална сигурност“, Дирекцията „Финансово разузнаване“ на Държавната агенция „Национална сигурност“, Дирекцията „Противодействие на организираната и тежката престъпност“ на Главната дирекция „Криминална полиция“ – МВР, както и от водени в прокуратурите проверки, разследвания или приключили съдебни производства за други престъпления.

През отчетния период отново се констатира извършването на продължителни проверки във времето, с оглед събиране на данни, въз основа на които да се направи преценка за наличието или липсата на достатъчно такива за извършено престъпление по чл. 253 НК. Продължителността основно се обуславя от изискването на информацията от различни институции (банки, данъчни служби, агенции по вписвания и др.), чиито отговори не постъпват своевременно. Констатира се увеличаване на делата за изпиране на пари с фактическа и правна сложност, при които се събира огромен брой писмена и различна по вид документация (банкова, данъчна и т.н.), подлежаща на анализиране. Продължава дейността на прокуратурата по обезпечаване на имуществата, предмет на изпиране на пари.

В случаи от фактическа и правна сложност продължава тенденцията за работа в екип чрез обсъждане на постъпилата и постъпващата информация между наблюдаващите прокурори от ВКП и компетентната прокуратура, ДАНС, респ. ДПОТП – ГД „Криминална полиция“ - МВР, а при необходимост и с представители на Дирекцията за финансово разузнаване на ДАНС, както и Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност и териториалните й дирекции.

Съобразно подписаните споразумения за сътрудничество с Националната агенция за приходите, Агенцията „Митници“ и Българската народна банка, продължи взаимодействието с представители на тези институции, с включването им при необходимост като експерти в създаваните екипи за разследване, както и за съдействие, с оглед получаване в кратки срокове на необходимата и относима информация по отношение на разследваните лица и притежавани от тях дружества. Част от делата, по които през 2009 г. е осъществяван специален надзор и са били от значим обществен интерес са, както следва:

- приключили с осъдителни присъди, респ. одобрени споразумения по чл. 253 НК:

1. Срещу М. Дийл (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.253 НК**. Съгласно одобреното от съда споразумение, подсъдимият следва да заплати на държавата равностойността на предмета на престъплението в размер на около 8 милиона лева.

2. Срещу длъжностните лица от „Топлофикация София“ АД **В. Димитров, Г. Рогачев, Е. Антонов, Л. Абланска и М. Стоилова** (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.203, ал.1 и чл.219, ал.4 НК** за извършени присвояване и безстопанственост в особено големи размери, представляващи особено тежък случай.

3. Срещу В. Вели и Хр. Христов (досъдебно производство на Окръжната прокуратура – Варна) **по чл.253 НК** за извършени финансови операции с придобито от престъпление имущество на стойност около 254 000 лева и др. Съгласно постановената присъда лицата са осъдени да заплатят на държавата 211 229.64 лева.

4. Срещу Ангел Чобанов (досъдебно производство на Окръжната прокуратура – Пловдив) за престъпление **по чл.253 НК**. С постановената присъда лицето е осъдено да заплати сумата от 48 016 евро.

5. Срещу група лица, създали организирана престъпна група за трафик на хора (досъдебно производство на Окръжната прокуратура – Разград) **по чл.253 НК**. Съгласно одобреното от съда споразумение са отнети 46 837 лева, като подсъдимите са осъдени да доплатят на държавата 149 551 лева.

- внесени в съда с обвинителен акт, но неприключени към края на отчетния период:

1. Срещу Е.Банев, Д.Дишлиева, М.Добринова, С.Карайчев (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.321, ал.3 и чл.253, ал.5 НК**. В хода на разследването е наложена възбрана на недвижими имоти на стойност около 370 000 лв.;

2. Срещу М.Николов, Л.Стойков и други лица (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.321 и чл.253 НК** за организиране на престъпна група с цел изпиране на пари, придобити от измама при получаването на средства от ДФ „Земеделие“;

3. Срещу Г.Игнатов, М.Игнатова, П.Петсова, М.Стоянов, Ст.Димова, Т.Тодоров, И.Вълев, Кр.Вълев и М.Игнатов (досъдебно производство на Окръжната прокуратура – Силистра) **по чл.252, чл.253 и чл.255 НК**. В хода на разследването е наложено обезпечение върху имоти на стойност около 700 000 лева;

4. Срещу Димитър Желязков и негови близки (досъдебно производство на Окръжната прокуратура – Бургас) **по чл.253, ал.1 НК**;

5. Срещу Цанко Дренски по чл.253 НК;

- неприключили през 2009 г. с окончателен акт досъдебни производства и преписки:

1. Срещу Е.М. и Д.А. (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.253, ал.5 НК**. В хода на разследването е наложено обезпечение на суми в размер на около 10 милиона евро;

2. Срещу Щ.Щ., А.А., И.П., М.С., М.М. (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.321 и чл.250 НК** относно нареждани множество преводи извън Р България с документи с невярно съдържание. В хода на разследването е наложено обезпечение на суми в размер на около 1,5 млн.лева;

3. Срещу организирана престъпна група за източване на горива от Държавния резерв (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.321 НК**, при което е нанесена щета на държавата в размер на около 40 млн. лева;

4. Срещу виновни лица от Националната агенция за приходите, вкл.изпълнителния директор **М.М.** (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.282 НК**;

5. Срещу Ст.Ч. и други лица (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.253 НК** за извършени финансови операции с придобити от престъпление суми в размер на около 250 000 щатски долари;

6. Срещу В.К. и Х.В. (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура) **по чл.253 НК** във връзка със схеми за неправомерно усвояване на ДДС. По делото е обезпечена голяма парична сума.

7. Срещу К.Х. за престъпление **по чл. 253 и чл. 255 НК**;

8. Срещу ирландски гражданин по чл.253 НК във връзка с придобити чрез измама множество ипотеките от различни финансови институции на стойност над 80 млн. евро;

9. Срещу двама чужди и един български граждани по чл.253 НК за извършени операции с парични средства в размер над 3 млн. евро.

11 досъдебни производства срещу криминално проявени лица, установени в хода на извършваната от Прокуратурата на Р България, НАП, МВР и ДАНС проверка за закупени имоти в периода 2004-2008 г. на стойност над 500 000 лева (досъдебно производство на Софийската градска прокуратура).

- неприключили през 2009 г. проверки по сигнали за съмнителни операции със средства от престъпления

- Срещу няколко лица за извършени няколко превода от по 100 000 към получател в Германия;

- Под надзора на този сектор се ръководи извършваната от прокуратурата съвместно с МВР, ДАНС и НАП проверка на законността на доходите на лица, придобили недвижими имоти в Р България с цена над 500 000 лева в периода 2005-2008 г., предприета във връзка с изпълнението на Графика за неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт, допълващи Плана за действие по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност и с цел разкриване на данъчни престъпления и изпиране на пари. В хода на извършваната проверка се проверяват имоти, посочени от нотариусите в страната, от базата данни на НАП, луксозни имоти в някои от кварталите на гр. София, както и притежавани автомобили „Бентли”.

През отчетния период прокурорите от сектора са участвали в няколко семинара, като ръководителят на сектора е бил и лектор на три семинара. Бяха организирани и проведени два семинара – единият по обучение на представителите на Дирекция „Корупция” на ДАНС, а вторият – по обучение на специализирани представители на няколко прокуратури, МВР и ДАНС по въпросите, свързани с изпирането на пари. Прокурорите са взели участия в срещи с представители на различни държави и учреждения във връзка с дейността на прокуратурата, свързана с изпирането на пари и по конкретни случаи. Изготвени са становища във връзка с доклада на Moneyval за поредния тур по оценка на България по прилагане на законодателството за изпиране на пари; становище и участие в петия кръг на проверка относно финансовите престъпления и финансовото разследване; становище относно извършвана проверка от групата от експерти „Греко” относно синхронизирането и прилагането на българското законодателство по отношение на финансирането на партиите, както и относно статистиката на престъпността и наказателното право във връзка с изпирането на пари, изисквана от Евростат за 2009 г.

Ръководителят на сектора участва в работна група с представители на различни институции, за изготвяне на Наръчник за разследване на престъпления, свързани с изпиране на пари, която продължава дейността си и през 2010 г., относно модернизирането на финансовата администрация, както и в изготвянето на Интегрирана стратегия за борба с организираната престъпност и корупцията. Продължи воденето на статистиката, реда за която беше определен със Заповед № ЛС 7121/26.11.2007 г. на заместника на главния прокурор на Република България.

Проблемите, през отчетния период се свеждат до следното:

- недостатъчен брой на прокурорите в сектора във ВКП при наличието на необходимост и тенденция да се разследват повече случаи на изпиране на пари;
- честа смяна на състава на звеното за противодействие на изпирането на пари в Софийската градска прокуратура, както и на прокурори от окръжните прокуратури, което води до необходимостта от поредно обучаване на новите прокурори по въпросите и спецификите на доказването на престъпленията, свързани с изпиране на пари. Проблемите са разрешими с вътрешноорганизационни средства, за което е уведомено ръководството на ПРБ и се набелязват конкретни мерки за подобряване на работата до края на 2010 г., вкл. по щатно осигуряване;
- често неспазване от прокурорите в окръжните и апелативните прокуратури на изискванията, при осъществяването на специалния надзор за своевременно пълно уведомяване на контролиращия прокурор от ВКП относно хода на проверките или разследванията. Ръководството на ПРБ е предприело конкретни мерки в тази насока. Със Заповед № 780/31.03.2010 г. на главния прокурор за осигуряване в електронен вид на пълна и унифицирана информация от

териториалните прокуратури до ВКП по движението на преписките и делата по специалния надзор, този проблем се очаква да бъде преодолян.

III. Дейност на трети сектор „Противодействие на други престъпления от значим обществен интерес”

Трети сектор, съгласно действащата структура, осъществява специален надзор върху всички преписки и дела за престъпления, от значим обществен интерес, извън компетентността на първите два сектора, наред с преписките за престъпления срещу културно-историческото наследство на страната.

За времето от 01.02.2009 г. до 31.08.2009 г. в сектора са работили четирима прокурори, като единият от тях е специализиран за работа по престъпленията, свързани с паметниците на културата, съгласно Заповед № 784/2006 на главния прокурор. От месец август са останали трима прокурори.

Общият брой преписки, разпределени и възложени за работа на прокурорите от сектора, е 486, от които 70 секретни. През предходния отчетен период общия брой на възложените преписки е 258, от които 62 секретни. От тях останали неприключени в края на предходния отчетен период са 175 – за 2008 г. - 113, новообразувани 307, спрямо 133 за предходния период и 4 решени преписки, по които са постъпили нови материали през отчетния период. От общия брой преписки, взети на СН са 220, от които 27 преписки, спрямо 63 за 2008 г. и 193 досъдебни производства – 126 за 2008 г.

Дейност на прокурорите по преписките и досъдебните производства:

- по преписките през отчетния период са дадени 720 указания, разпореждания, напомнителни писма и други; 225 за 2008г.;
- по 140 досъдебни производства е продължен срокът на разследване – през 2008 г. броят им е 87;

- 115 преписки са изпратени по компетентност на друга прокуратура, друг отдел във ВКП и други органи, спрямо 54 през 2008 г.;

- инстанционен контрол е упражнен по 8 преписки – 7 за 2008 г., от които по 5 постановените прокурорски актове са потвърдени, отменени са едно постановление за прекратяване на наказателно производство и две постановления за отказ за образуване – общо са постановени три отменителни постановления.

Срочност на произнасяне по преписките от образуването им, респективно постъпване на нови материали по съществуващ номер – решена преписка. През отчетния период са решени общо 482 преписки, от които: до 3 дни са приключени 202 преписки; 57 – през 2008 г. до месец 258 преписки; 166 през предходния период; до 6 месеца 22 преписки; през 2008 г. няма неприключени преписки за повече от един месец.

Общо нерешени преписки от прокурор в края на отчетния период са останали 4 , които не са решени в срок до 1 месец.

В края на годината в сектора няма неприключени извън определения срок преписки, възложени за проверка на органите на МВР. От възложените за проверка преписки в сектора няма останали за решаване при прокурора.

В сектора са изготвени 4 становища за законопроекти и други нормативни актове и има 10 участия на прокурори в работни групи и комисии към НС и други органи и организации.

По-значими случаи, по които са образувани и по някои от тях вече са приключени досъдебни производства, взети на специален надзор от трети сектор:

1. Пр. № 43331/2006 г. по описа на ВКП - досъдебното производство е започнато на 19.09.2006 г. за престъпление по чл.123, ал.3, пр.2 НК. Предмет на разследването е причинената смърт на Д.Ч. и П.Х. от съборена сграда на ул.Алабин № 39. *Същото не е приключено. Назначена е допълнителна комплексна техническа експертиза, която не е приключила.*

2. Пр. № 3634/2008 г. по описа на ВКП - досъдебното производство е образувано на 22.02.2008 г. срещу НИ за това, че по непредпазливост е запалил влак № 2637 с направление

София – Кардам, от което е последвала смъртта на 9 човека и са причинени значителни имуществени вреди – престъпление по чл.330, ал.3 НК. Повдигнати са обвинения на трима обвиняеми. *Разследването е приключено и делото е внесено с обвинителен акт в съда срещу тях.*

3. Пр. № 14346/2008 г. – ДП-208/2008 г. по описа на ОД на МВР е образувано на 03.10.2008 г. от ОП - Хасково срещу Димитър Котев Кръстев за това, че пренесъл през границата на страната ни, без надлежно разрешително високо рискови наркотични вещества 81100 кг хероин на стойност 7299000 лева, престъпление по чл.242, ал.4 НК. *Делото е внесено с обвинителен акт в съда.* На 14.01.2010 г. му е наложено наказание 7 години лишаване от свобода при първоначален строг режим на изтърпяване и „глоба” в размер на 100 000 лв.

4. Пр. № 3228/2008 г. по описа на ВКП - ДП № 48/2008 г. по описа на ОСС Перник е образувано срещу НИ, затова че умишлено умъртвил Н.С.Х., престъпление по чл.115 НК. По делото са привлечени четирима обвиняеми за участие в организирана престъпна група по чл.321 НК за извършване на престъпления по чл.252, чл.327, чл.339 и чл.115 НК. Срещу трима от обвиняемите е внесен обвинителен акт – срещу Николай Николов и Станислав Методиев за престъпление по чл.116, ал.1, т.6 и т.10, вр. чл.20 НК и по чл.321, ал.3, т.2 и чл.252, ал.1 НК, срещу обв. Йордан Костадинов за престъпление по чл.321 ал.3, т.2 и чл.252, ал.1 НК, а с обвиняемия Георги Георгиев е сключено споразумение на основание чл.381 НК като за извършеното от него престъпление по чл.321, ал.3 НК; чл.252, ал.1 НК; чл.339, ал.1 НК и чл.115 НК му е определено наказание лишаване от свобода за срок от две години, изтърпяването на което е отложено на основание чл.66 НК за срок от три години.

5. Пр. № 8018/2009 г. по описа на ВКП - образувано е сл.д. № 7/2009 г. по описа на ОСлСО при ОП – гр.Кюстендил на 18.05.2009 г. срещу седем лица, единият от които Огнян Димитров Йорданов е служител на Девето РУ на МВР, за извършено престъпление по чл.195, ал.2, вр. с ал.1, т.3, пр.2, т.4, пр.2, т.5 вр. с чл.18, ал.1 вр. чл.20, ал.2 НК. Предмет на разследването е извършен опит за кражба от банка „Интернешънъл Асет Банк”, клон гр. Кюстендил на чужди движими вещи, в големи размери - 324 217 лева, 10856 щатски долара, 8860 евро, 655 британски лири и 110 швейцарски франка – общо 358 835 лева. Опитът за кражба е извършен при предварителен сговор, чрез повреждане на преграда, здраво направена за защита на имот (изваждане на тухли от стена и срязване на метална решетка), чрез използване на специално техническо средство – система за подводно рязане марка „Броко”. *Разследването е приключено.* С всички обвиняеми са сключени споразумения за прекратяване на наказателното производство на основание чл.384 НПК. Наложени са следните наказания – на четирима от обвиняемите по седем месеца лишаване от свобода, на двама от тях по осем месеца лишаване от свобода ефективна и само на един изтърпяването на наложеното по постановената присъда наказание от една година и шест месеца е отложено на основание чл.66 НК за срок от три години.

6. Пр. № 621/2009 г. по описа на ВКП – досъдебното производство е започнато на 11.11.2008 г. за престъпление по чл. 242, ал.4, вр.чл.2, ал.2 НК срещу Мартин Максимов и Али Юксел и по чл.354, ал.2 срещу Богдан Пашов. Предмет на престъплението е 1,986 кг хероин на стойност 178 740 лева, който първите двама обвиняеми са пренесли през границата на страната, последният е придобил. *Разследването е приключено и е внесен обвинителен акт в съда срещу тримата обвиняеми.*

7. Пр. № 14346/2008 г. по описа на ВКП – ДП № 208/2008 г. по описа на ОД на МВР – гр. Хасково е образувано на 03.10.2008 г. срещу Димитър Котев Кръстев за престъпление по чл.242, ал.4, пр.1 НК. Предмет на престъплението е 78.371 кг хероин на обща стойност 9 519 665 лева, който обвиняемият е пренесъл през границата на страната без надлежно разрешение. Предмета на контрабандата е в особено големи размери, а случаят особено тежък. *Разследването е приключено с внесен обвинителен акт в съда.* Сключено е споразумение на основание чл. 384 НПК. На обвиняемия Кръстев е наложено наказание седем години лишаване от свобода при първоначален строг режим и глоба в размер на 100 000 лева.

8. Пр. № 3730/2009 г. по описа на ВКП – ДП № 78/2009 г. по описа на ОД МВР – Перник е образувано на 09.03.2009 г. срещу Борислав Георгиев Димитров за престъпление по чл.116, ал.1, т.6, вр. чл.115 НК. Обвиняемият по особено мъчителен начин и е особена жестокост умишлено е умъртвил А.Е.Й. – 15-годишен. *Разследването е приключено на 01.10.2009. г. е внесен обвинителен акт в съда.*

9. Пр. № 7948/2009 г. по описа на ВКП - ДП № 78/2009 г. по описа на РУ – МВР – Тунджа – Ямбол е започнало на 28.05.2009 г. срещу виновното лице за това, че на същата дата в местността „Бакаджик“ област Ямбол при управление на МПС, автобус марка Чавдар е нарушил правилата за движение и е причинил по непредпазливост смъртта на шестнадесет лица, телесни повреди на множество лица, като деянието представлява особено тежък случай. *Разследването е приключено. Внесен е обвинителен акт срещу Слави Милчев Славов, собственик на автобуса за престъпление по чл. 123, ал.3, пр.3 и чл.134, ал.3, пр.2 НК и срещу Господин Господинов Димитров водач на МПС за престъпление по чл.343, ал.4 вр. с ал.3, пр.1, буква б и пр.2 НК.*

10. Пр.№ 9140/2009 г. по описа на ВКП - ДП № 21/2009 г. по описа на ОД - МВР Перник е образувано на 11.05.2009 г. срещу С.А.М. за извършено престъпление по чл.116, ал.1 т.12 НК за това, че на 11.05.2009 г. умишлено е умъртвил К.Х.А., като извършил деянието, след като е извършил друго умишлено престъпление по чл.116 ал.1 т.2 НК. Водените досъдебни производства за двете убийства са обединени. *Разследването продължава.*

Престъпления, свързани с културно-историческото наследство

Заповед №784/2006г. на главния прокурор на РБ обхваща не само звената в системата на прокуратурата, но и органите на полицията, контролните структури на Министерството на културата, местните органи, работещите в музеите и културните институти както на национално ниво, така и по места.

Като цифрово изражение, анализирането на образуваните за последните четири години досъдебни производства и на обвиняемите лица говори за стабилизиране на около 90-100 нови производства на година, след първоначалния бум от 2006 г. Ако за 2006 г. са 198 новите следствия и дознания, за 2007 г. – 123, за 2008 г. – 94, за предходната 2009 г. в страната са новообразувани 99 досъдебни производства по специализираните състави за иманярство и свързаните с него трафик и други престъпления, с предмет вещи, представляващи културно-историческо наследство. За съжаление, МВР все още не успява да обобщи кражбите и посегателствата срещу такива предмети и свързаните с тях обсебвания, присвоявания и грабежи, за да може да реализираме и прокурорския специален надзор върху тях, директно от ВКП.

Анализът на лицата, срещу които са водени досъдебни производства за последните четири години, също потвърждава категорично изводите ни, че става въпрос за деяния, извършвани в съучастие и при повечето случаи в условията на организирана престъпност, по смисъла на чл.231 и сл. НК. Както следва за годините от 2006 до 2009, съответно досъдебни производства по посочените състави са водени срещу: 273 лица за 2006 г.; 123 за 2007 г.; 116 за 2008 г. и 252 лица за отчетната 2009 г.

За отчетната година са внесени 49 обвинителни акта и споразумения, срещу 31 за предходната 2008 г., като са осъдени 63 лица, срещу 48 за предходната година.

Няма оправдателни присъди, а има върнато на първа инстанция едно от делата на специален надзор – срещу вещите лица Ф.Ф. и Д.А. за назначаване на допълнителна оценителна експертиза.

Общо във ВКП са наблюдавани 147 преписки (срещу 111 за предходната 2008 г.) по дела, свързани с престъпления, имащи за предмет движими паметници на културата, по специализираните състави на чл.278 и сл. НК и 18 дела за кражби на такива предмети. Наблюдават се и преписки, свързани със сигнали в работата на различни културни институции, и се водят на специален надзор и преписки, по сигнали на народни представители и граждани, по нарушение на режима на съхранение и управление на недвижими паметници на културата, където има данни за престъпления и се налагат специално назначени проверки. Има образувани четири досъдебни производства срещу

длъжностни лица, с отговорно служебно положение от НИПК за престъпления, свързани с режима на опазване на недвижимите паметници на културата и незаконно строителство в такива обекти. По делата се чакат експертизи и са във фаза на приключване, като предстои повдигане на конкретни обвинения.

Все по-активно се работи за образуване на производства срещу т.нар. „средно ниво дилъри“, които изкупуват и често поръчват незаконните разкопки. Те са и лицата, охраняващи големите търговци на вътрешния и международен черен пазар. По тези дела се работи в екип с колеги от Италия, Австрия и Германия, както и напоследък и с швейцарските служби.

Приключено е разследването на ДП № 2/2009г. по описа на ГД БОП, свързано с разкриването на кражба от музея в гр. Котел на старопечатни книги и антики, сред които и едно от трите копия на „Рибния буквар“. Навременната намеса на прокуратурата и полицията предотврати изнасянето на книгите в чужбина.

По ДП № 37/2009 г. по описа на ДДП - ДНП съвместната екипна работа на полицията и прокуратурата е успяла да реализира няколко годишни оперативни данни за изкопана уникална статуя на богинята Деметра, от късно античния период. Статуята е предлагана неколkokратно на черния пазар, но поради огромната ѝ стойност, над 300 000 евро, е подготвена за незаконен износ. Сега тази уникална статуя е изложена в Националния исторически музей в Бояна.

Продължава работата, съвместно с полицията и Министерството на културата, в групите по актуализирането на предложенията за промени в законите, както и съвместните проверки в музеите, които ще продължат.

Като цяло, отчетната 2009 г. в противодействието на престъпленията, свързани с културно-историческото наследство, е трудна поради течащото реструктуриране в системата на МВР. Отново се реорганизира структура, която е работила добре, и е закрито звеното в БОП, което две години е награждавано като най-добре и ефективно работещото там. Същите хора са преместени в системата на Дирекцията на полицията, като сега, след година и половина, отново са върнати в ГД БОП с ограничени функции до трафика на предмети – културно наследство. Отново и за съжаление, ръководителите на МВР тълкуват крайно стеснително понятието „трафик“ само като трансграничен, независимо от определенията, които му дават и американските служби, и колегите от Интерпол. Създаването отново на две звена с дублиращи се функции в ДНП и ГДБОП не е оптималното организационно решение за подобряване на борбата срещу този вид престъпна дейност, още повече, че и препоръките на италианските специалисти по цитирания туининг проект са за концентриране на полицейските сили и ресурси, и за създаването на специализирани прокурорски звена, за борбата срещу този вид престъпна дейност. В резултат на дейността на сектора и в съчетание с екипния принцип на работа почти всички общественозначими дела са приключени с осъдителни присъди и споразумения.

Обобщени проблеми и предложения.

Необходимо е Народното събрание на Република България да обсъди и приеме в пълен обем предложените от Прокуратурата още през 2007 г. изменения на НК и НПК, с които да се гарантира изцяло спазването на регламентирания в чл. 7, ал.2 НПК принцип **„досъдебното производство има подготвителен характер“**.

Необходимо е реално утвърждаване на регламентираното в чл.127 от Конституцията на Република България правомощие на Прокуратурата да ръководи разследването и да привлича към отговорност лицата, извършили престъпление. За да се осъществи в пълен обем това правомощие, е наложително контролните органи, МВР и ДАНС да създадат организация за предоставяне на компетентните прокуратури обективна и пълна информация за дейността си по конкретните случаи. В тази връзка Прокуратурата следва да работи в две направления: подобряване взаимодействието с тези органи, включително чрез периодични проверки на дейността им, и ангажиране наказателната отговорност на виновните длъжностни лица за неизпълнение на служебните им задължения.

Независимо от съществуващата уредба за назначаване на прокурорите чрез конкурс, е наложително предприемане на неформални действия на всички нива на прокуратурата, гарантиращи повишаване на квалификацията им – добро познаване на закона и точното му прилагане, например съвместните семинарни занятия със съдии, следователи и прокурори от съответен регион.

2. Дейност на II отдел „Инстанционен контрол”.

През 2009 г. отдел II във Върховната касационна прокуратура продължи в пълен обем пълноценно да осъществява възложените му функции:

- Извършване на инстанционен контрол върху прокурорските актове по преписки и досъдебни производства, които не са от компетентност на отдел I, VI, VIII и IX;
- Решаване на спорове за компетентност между прокуратурите по преписки и досъдебни производства, които не са взети на специален надзор от посочените четири отдела;
- Оказване на помощ на прокуратурите при прилагане на закона в досъдебното производство по делата от компетентност на отдела.

Почти всички оспорени от страната пред ВКП прокурорски актове по досъдебното производство се разглеждат и решават от отдел II.

Почти всички срокове за разследване в страната също се удължават в отдел II.

2.1. Инстанционен контрол върху прокурорските актове по преписки и по досъдебни производства.

През отчетния период отдел „Инстанционен контрол” във ВКП е осъществявал контрол по 13 135 преписки, от които 168 секретни. От тях останали от предходния отчетен период са 68 преписки, новообразувани за периода са 6 609 и 6 290 преписки са с постъпили по тях нови материали за произнасяне.

Общият брой на решените преписки е 12 944, от тях 64 секретни, което в процентно изражение е 98,54% от общия брой преписки на отдела. Решените инстанционни преписки за отчетния период са 1 223 (1 345 за 2008г. и 899 за 2007г.), като по 989 от тях проверените актове са потвърдени (80,86%), а отменените актове са по 234 преписки. От решените инстанционни преписки само по досъдебни производства са издадени 158 постановления. От тях по видове решенията са както следва:

- постановления за потвърждаване на прекратяване на наказателно производство от долустоящите прокуратури – 33;
- постановления за отмяна на прекратяване – 20;
- постановления по спорове – 59;
- постановления по отводи – 4;
- други видове постановления по ДП – 42.

Процентът на отменените актове от общия брой на инстанционните преписки е 19,14%, а за 2008 г. е 18,95%, като по тях е възложена допълнителна проверка или е разпоредено да се образува досъдебно производство. За сравнение, отменените през 2007 г. актове са 17% от общия брой инстанционни преписки. Този показател не може да се приеме еднозначно като влошено качество на прокурорската работа, но във всички случаи е свързан с по-високите изисквания, наложени от Върховната касационна прокуратура и от европейските стандарти. Всъщност тази констатация нееднозначно е направена и в отчетните доклади на апелативните прокуратури, които изрично са посочили, че подобряването на качеството на техните инстанционни актове се дължи и на проявената висока възискателност от страна на прокурорите в отдел „Инстанционен контрол” на ВКП.

През отчетния период в отдел „Инстанционен контрол” не са вземани преписки и дела на специален надзор, с оглед функционалната компетентност на отдела, определена със Заповед № 3202/25.09.2008 г. на главния прокурор на Р България. Именно в изпълнение на функционалната компетентност, прокурорите от отдела са оказвали пряка методическа помощ както по прилагането на закона, така и по стратегията и тактиката на разследване на дела с обществена значимост, които не са били обект на наблюдение от специализираните отдели на ВКП.

Общият брой на нерешените преписки в края на отчетния период е 87. От тези нерешени преписки 44 са били чакащи за комплектуване, 43 са били в срок при прокурор за решаване.

През периода отдел „Инстанционен контрол” във ВКП е осъществявал контрол по 168 секретни преписки. От тях 64 са били решени и архивирани.

Срочността на решаването на преписките в отдел „Инстанционен контрол” за отчетната 2009г. е, както следва:

- в срок до 3 (три) дни са решени общо 8 142 преписки, от които 64 секретни;
- в срок до 1 (един) месец са решени 4 802 преписки;
- в срок до 6 (шест) месеца - няма.

Съпоставянето на посочените данни с тези за предходните две години очертава ясно обема на работа в отдела, с оглед и промяната в числения състав. През отчетната година общият брой на прокурорите в отдела е 14. От средата на месец септември 2009 г. обаче двама от прокурорите са били ангажирани с дела на специален надзор на други отдели и освободени фактически от редовното разпределение на работата в отдела. Така в периода септември – декември обективно работещите прокурори са били 12. Посоченият общ брой преписки в отдела през 2009 г. е значително по-голям от този през 2008 г. и през 2007 г. От общия брой 13 135 преписки през 2009 г. 4 049 са имали за предмет удължаване на срока за разследване (31,20% от общия брой преписки). Останалите 9 086 преписки, съпоставени със 7 374 за 2008 г., обективно показват реалното увеличение на обема на работа в отдела при почти двойното намаляване на прокурорите в него.

Инстанционните преписки по апелативни райони се разпределят, както следва:

<i>Апелативна прокуратура</i>	<i>Общ брой инстанционни преписки</i>	<i>Потвърдени преписки</i>
<i>АП Велико Търново</i>	325	265 (81,53%)
<i>АП Варна</i>	174	131 (75,28%)
<i>АП София</i>	371	279 (75,20%)
<i>АП Бургас</i>	127	86 (74,78%)
<i>ВоАП</i>	61	45 (73,77%)
<i>АП Пловдив</i>	251	183 (72,9%)
<i>Общо:</i>	1309	989 (80,86%)

Процентните съотношения на потвърдените актове спрямо общия брой инстанционни преписки за съответния апелативен район са близки - от 73% за АП Пловдив до 82% за АП Велико Търново. Те са съответни и на резултатите от инстанционния контрол, извършван от апелативните и от окръжните прокуратури.

Независимо от сравнително високия процент на потвърдените актове, трябва да се отбележи, че те не винаги отговарят на изискванията за достатъчна обосновааност и законосъобразност. Първоинстанционните актове често не съдържат достатъчно пълно изложение на фактическите обстоятелства и направените след извършената проверка изводи, а горестоящите прокуратури в голям брой случаи употребяват бланкетни изрази, без да обсъждат направените пред тях конкретни възражения от жалбоподателите и без да излагат аргументи в подкрепа на възприетата теза. Това налага допълнително мотивиране на актовете при осъществяване на инстанционния контрол от ВКП, макар и крайният извод да се възприема като правилен. Има и случаи, в които практически липсват мотиви, което не дава възможност да бъде проверена правилността на постановения акт. В такива случаи постановленията са били отменени на това формално основание и преписките са връщани за ново произнасяне по същество.

Традиционното обяснение за голяма натовареност не може да бъде оправдание за небрежно изпълнение на служебните задължения, тъй като данните сочат обективно, че в някои прокуратури при по-голямо натоварване (ОП Варна) качеството на актовете е по-добро от други с по-ниска натовареност.

Налице е известен формализъм както при провеждане на разследването, така и в действията на прокурора след приключването му. Забелязва се и тенденция на повтарящи се грешки от едни и същи прокурори, изискващи дисциплинарни проверки. При упражняването на институционален контрол често се констатира, че много прокурори във всички инстанции постановяват лаконични и формални прокурорски актове, без посочване на процесуалното основание за произнасяне, незадълбочено или изобщо липсващо мотивиране на изведения правен извод. В много случаи при произнасянето се сочи само чл. 199 НПК, който има общ указателно-инструктивен характер за формата и съдържанието на прокурорските актове, вместо и съответните специални разпоредби – чл. 213, ал. 2 и чл. 243, ал. 9 НПК. Същото се отнася и при възлагане извършването на предварителните проверки. Прокурорите от София и от страната не във всички случаи спазват Указание № 281/2006 г. на главния прокурор за възлагането, извършването и приключването на предварителните проверки. Много от проверките са формални, липсват пълни и конкретни указания относно начина за извършването им. Няма конкретизиране на задачите, които трябва да бъдат изпълнени от проверяващия орган, и не се посочват обстоятелствата, които трябва да се изяснят. Жалбите на гражданите не във всички случаи се проучват детайлно и често резултатите от проверките не могат да обосноват становищата на прокурорите при произнасянето им. Постановленията за възлагане са лаконични, някои не съдържат евентуалния текст от НК, очертаващ се в жалбите, за което да се събират данни. Така проверките в тези случаи приключват непълни и поради това водят до фактически необосновани откази да се образува досъдебно производство. Този начин на работа предопределя последващи жалби на гражданите до всички прокурорски инстанции и неоправдано ги затруднява. Необходимо е прокурорите да възлагат проверките на компетентните контролни органи. Така специфичната материя се изследва професионално, правят се точни констатации за допуснати нарушения. Този вид проверки значително облекчават работата на прокурорите при вземането на решения по преписките.

При повдигане на спор за компетентност се констатира следните проблеми. В много от случаите делото се изпраща на друга прокуратура, след като са извършени почти всички процесуални действия и предстои само уточняване на обвинението и предявяване на материалите. В други случаи след приключване на разследването производството се изпраща на друга прокуратура за произнасяне по същество. В такива случаи неоснователно се губи процесуално време, удължават се срокове, а често приемащите прокуратури намират събраните доказателства за недостатъчни и прекратяват производствата.

При отмяна на постановления се дават задължителни указания относно приложението на закона и утвърдената съдебна практика. Такива указания продължават да се дават от прокурорите в отдела и неговия завеждащ както устно, така и писмено не само при осъществяването на контрол върху институционалните актове, а и при непрекъснатия контакт с прокуратурите. Осъществяването на тези функции е от голямо значение за правилното провеждане на досъдебното производство, което от своя страна, до голяма степен предопределя крайния изход от съдебната фаза. Отговорността, която следва от задължителния характер на указанията, дадени при осъществяване на институционален контрол, налага много добро познаване на материалното и процесуалното право, както и на актуалната съдебна практика. Необходимо е непрекъснато повишаване на професионалната квалификация, което е затруднено при отчетената висока средна натовареност на прокурорите в отдела.

Численото разпределение на прокурори и натовареността по сектори е, както следва.

Сектор I отговаря за регионите на АП София и АП Велико Търново. В него по щат работят петима прокурори, а фактически са четирима след отделянето на един прокурор за работа по дела на други отдели, които са работили по 4 698 преписки, от които 696 са институционални и 4 002 са други преписки. Разпределението на преписките на прокурор е съответно 939,6 преписки, от които институционални 139,2 възложени за

работа на един прокурор. Приключените с прокурорски акт инстанционни преписки в края на отчетния период са 650, като всеки прокурор в сектора средно се е произнесъл по 130.

Сектор II отговаря за регионите на АП Пловдив, на АП Варна и на АП Бургас, в него по щат работят също петима прокурори, но по същата причина фактически са само четирима, които са работили по 3 885 преписки, от които 552 са инстанционни и 3 333 са други преписки. Разпределението на преписките на прокурор е съответно 775 преписки, от които 110,4 инстанционни преписки, възложени за работа на един прокурор. Приключените с прокурорски акт инстанционни преписки в края на отчетния период са 513, като всеки прокурор в сектора средно се е произнесъл по 102,6.

Това означава, че извън работата по останалите 11826 други преписки, прокурорите от тези сектори след съответно проучване на делата са се произнасяли **всеки втори работен ден средно с по едно инстанционно постановление.**

Сектор III отговаря за региона на Военноапелативната прокуратура, в него работят трима прокурори общо по 503 преписки, от които 61 са инстанционни и 442 – други. Разпределението на преписките средно на прокурор е съответно 147,3 преписки, от които 20,3 инстанционни преписки, възложени за работа на един прокурор. Приключените с прокурорски акт инстанционни преписки в края на отчетния период са 60, като всеки прокурор в сектора средно се е произнесъл по 12.

В случая обаче акцентът не трябва да се поставя само на посочените бройки. От съществено значение е качеството на постановените актове от прокурорите в отдела. В много от случаите на произнасяне се решават всички поставени въпроси от жалбоподателите, като по този начин се допълват постановленията на долустоящите прокуратури. Задълбочено се анализират правни норми, посочват се законодателни уредби, засягащи специални закони, съотносими с конкретния случай. По този начин се дава пример на прокуратурите за формата, съдържанието, а и отношението на решаващите прокурори към проблемите на гражданите. Прави впечатление, че формалните и без мотиви актове чувствително са намалели. Този факт влияе и върху облика на прокуратурата, като се има предвид, че тези постановления стигат до широк кръг граждани, основателно вълнуващи се от защитата на правата им по съответните правни случаи, а не само от делата за организираната престъпност и политическия елит. Чрез актовете си прокурорите от отдела до голяма степен са допринесли и за подобряване качеството на постановленията на долустоящите прокуратури, което е още един положителен резултат.

Инстанционните актове на отдела са официални публични постановления, с които след проучване на често пъти многотомно дело окончателно се решават сложни правни въпроси, като по определени дела те са изключително обемни и трудоемки и не са съпоставими с друга дейност, като например справки, доклади, писма, оперативни указания и пр.

От посочените данни е видно, че интензитетът на работа в отдела е изключително висок. През 2010г. се предвижда допълнително да се съпостави обемът на работа и средната натовареност на прокурорите от отдела с данните на останалите отдели и да се реши въпросът за неговото кадрово обезпечаване, вкл. с прокурорски помощници и служители.

Във връзка с горното, да се има предвид проявяващата се тенденция в хода на производството по наблюдавани преписки и досъдебни производства от специализираните отдели на определен по-късен етап да се променя правната квалификация и делата и преписките да преминават за решаване и произнасяне с окончателен прокурорски акт (постановление) от прокурори в отдел II.

През 2009г. завеждащият отдела е удължил срока за разследване по 4049 досъдебни производства в страната. Тъй като в част от случаите е установил, че при искането за удължаване на срока се допускат отклонения от законовите изисквания, с Указание изх. № 169 от 01.06.2009 г. до прокуратурите в страната той е посочил най-често допусканите грешки и е дал указания за тяхното отстраняване.

2.2. Решения по спорове за компетентност по преписки и досъдебни производства

През отчетния период прокурорите в отдел „Инстанционен контрол” са решили общо 133 преписки по повдигнати спорове за компетентност по преписки и образувани досъдебни производства. Тези преписки са изведени отделно, с оглед спецификата им, но са част от общия брой решени инстанционни преписки в отдела.

2.3. Оказана помощ при прилагането на закона в досъдебното производство по дела от компетентност на отдела

Независимо от обема на работа и натовареността, отделът оказва необходимата правна помощ на прокуратурите и на прокурорите в страната по досъдебното производство както по конкретни дела, така и по принципни правни въпроси, когато това е поискано или когато отделът е установил нужда от такава помощ. Продължава традиционното непрекъснато поддържане на оперативна връзка с апелативните и с другите прокуратури и отделни прокурори за преодоляване на възникнали в работата по досъдебното производство затруднения.

През отчетния период отдел „Инстанционен контрол” е издал 1 195 указания, разпореждания и писма, а 2 230 преписки са изпратени по компетентност (на долустоящите прокуратури, на други отдели във Върховната касационна прокуратура и на органи от изпълнителната власт).

Освен посоченото Указание изх. № 169 от 01.06.2009 г. завеждащият отдела по искане на прокурор от страната е издал и Указание № 4183 от 31.03.2009 г. за тълкуване на важна разпоредба от Заповед № 3202/2008 г. на главния прокурор на Р България, по която имаше противоречива прокурорска практика.

Прокурори от отдела по разпореждане и в изпълнение на резолюции на главния прокурор и на ресорния заместник на главния прокурор са извършвали проверки, включително и по места в страната, изготвяли са справки, становища и уведомителни писма.

И през отчетната година, въпреки очертаната приоритетна компетентност на отдела – осъществяване на инстанционен контрол, той продължи при необходимост да оказва помощ по висящите преписки и дела до приключването им.

2.4. Обобщени проблеми и предложения.

При осъществяване на инстанционния контрол се констатира проблем относно ДНК експертизите, свързани основно с тяхното забавяне. Средство за решаване на този проблем може да бъде евентуалното увеличаване на ДНК лабораториите в страната и/или на специалистите в тях.

За подобряване на инстанционния контрол в териториалните прокуратури административните ръководители на окръжно и апелативно ниво би следвало да:

- повишат своя контрол и взискателност към цялостната работа на прокурорите в съответните звена;
- осигурят по-експедитивно, срочно и качествено извършване на необходимите процесуални действия, по-находчиво и своевременно събиране на доказателствата и по-убедителното им представяне;
- изискват ясно и изчерпателно мотивиране и подобряване стила на прокурорските актове;
- създават практика, по-опитните прокурори да споделят своя опит;
- отстранят случаите на неоправдано бездействие по преписките и делата.

3. Дейност на отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията”.

3.1. Участие в съдебни заседания на Върховния касационен съд по наказателни и граждански дела.

Основна дейност на прокурорите в сектор „Наказателно-съдебен надзор”, наред с работата по молби и сигнали, с които се иска възобновяване на наказателни дела, е участието в съдебни заседания по наказателни дела на Върховния касационен съд и даване на становища в съдебно заседания по подадените жалби и протести. През 2009 г. прокурорите са взели участие в 183 съдебни заседания на ВКС, за 2008 г. – в 179 съдебни заседания и за 2007 г. – в 234 заседания. През 2009 г. прокурорите от сектора са проучили и дали становища по общо 1976 наказателни дела, разгледани от ВКС. През 2008 г. разгледаните дела, по които са участвали прокурорите, са били 2235, а за 2007 г. – 3165 дела. Продължава тенденцията за намаляване броя на разглежданите от ВКС наказателни дела, което намира обяснение в законодателната промяна от 2006 г., с която от касационен контрол бяха изключени изменителните и потвърдителните въззивни решения на окръжните съдилища. Участието на прокурорите в заседанията на ВКС е свързано със задълбочено проучване на делата, изискване за познаване на съдебната практика, за да бъдат дадени мотивирани и обосновани становища. Подготовката за съдебните заседания е добра, в своите действия прокурорите се ръководят от изискванията на закона и вътрешното си убеждение.

Прокурорите от сектор „Гражданско-съдебния надзор” са взели участие в 275 съдебни заседания по 327 граждански дела в гражданската и търговските колегии на ВКС, съобразно предварително изготвен месечен график, при 351 съдебни заседания по 482 граждански дела през 2008 г. Отчетеното намаление на броя на гражданските дела и съдебните заседания спрямо 2008 г., в които прокурорите са взели участие, е в резултат на намаляване броя на делата по чл.1 ЗОДОВ с оглед настъпилата законова промяна и разглеждането им от административните съдилища, както и в резултат на разпоредбите на чл.280 ГПК относно произнасяне на ВКС по допустимостта на касационните жалби и намаляване броя на делата, допуснати до касационен контрол. Изразените становища от прокурорите по тези дела са обосновани, задълбочени и аргументирани при добро познаване на съдебната практика, като са подчинени на вътрешното им убеждение.

През 2009 г. прокурорите от сектор „Наказателно-съдебен надзор” са изготвили и 215 писмени становища за закрити заседания на ВКС по дела от наказателно-частен характер, при 293 становища за 2008 г. и 442 – за 2007 г. Тези дела се образуват по искания на съдилищата до ВКС на основание чл.43 НПК за решаване спорове за подсъдност, както и по жалби на осъдени и частни протести срещу връщане на жалби и протести от въззивната инстанция. От прокурорите се изготвят мотивирани писмени становища след запознаване с делата и направените искания от съдилищата или жалбоподателите.

3.2. Произнасяне по сигнали от прокуратурите и молби на осъдени или пострадали лица с искане за възобновяване на наказателни дела и решаване на преписки от гражданскоправен характер.

През 2009 г. прокурорите от сектор „Наказателно-съдебен надзор” са работили по 2812 преписки, от които 1867 новообразувани, 75 останали от минали период и 870, образувани през предходните години, по които са постъпили нови жалби през 2009 г. Решените преписки са общо 2750, останали нерешени – 62. При решаване на преписките е спазен едномесечният срок за произнасяне от постъпването им.

Основна дейност на прокурорите от сектор „Наказателно-съдебен надзор” е работата по молби и сигнали, с които се иска възобновяване на наказателни дела на основание чл.422, ал.1, т.4-6 НПК. През отчетния период прокурорите от сектора са се произнесли по 554 преписки по същество – по молби и сигнали за възобновяване на дела

по чл.422, ал.1, т.5 НПК, жалби срещу постановления на апелативните прокуратури, с които са потвърдени откази за възобновяване на наказателни дела по чл.422, ал.1, т.1-3 НПК и срещу резолюции за отказ да бъде внесено предложение по реда на чл.72 ЗАНН. За 2008 г. преписките са били 544, а за 2007 г. – 736. Съпоставянето на данните показва, че за 2009 г. са подадени по-голям брой молби от осъдени и пострадали – 364 при 311 за 2008 г. Намален е броят на подадените сигнали от прокуратурите – 128 за 2009 г. при 173 за 2008 г.

През 2009 г. са образувани 492 преписки, по които е искано възобновяване на наказателни дела. След проучване на делата, във ВКС на основание чл.422, ал.1, т.5 НПК са внесени 131 искания, което съставлява 26.6 % от тези преписки. За 2008 г. преписките са 484, внесените искания – 134, което е 37.7 %. За 2006 г. са внесени 161 искания или 24.3 % от образуваните 662 преписки. По сигнали на прокуратурите са внесени 114 искания, по молби на осъдени лица или пострадали – 17 искания.

От внесените 131 искания за възобновяване, уважените са 94, без уважение са оставени 14, разгледани, без да има постановено решение – 15, неразгледани 3 и 5 са прекратени поради ненамиране на осъдения на посочения адрес. За 2008 г. уважените искания са 101, а неуважените – 22, за 2007 г. – уважените са 124, неуважените – 12. При тези данни уважените искания за възобновяване за 2009 г. са 72 %, неуважените – 10,2% и неразгледани и без постановено решение 17.5 %. За 2008 г. уважените искания са 75.3 %, неуважените – 16.4 %. За 2007 г. съответно 77% уважени и 7.4% неуважени искания. Налице е незначително намаление на относителния дял на уважените, по-голямо намаление на неуважените искания, но наличието на относително голям брой разгледани искания, по които все още няма решение на съда, не дава възможност да се направят цялостни изводи относно обосноваването на внесените искания за възобновяване.

Възобновяване на наказателни дела е искано на всички предвидени в закона основания – допуснати съществени нарушения по чл.348, ал.1, т.1-3 НПК, което е довело до постановяване на незаконосъобразни съдебни актове. Нарушенията на материалния закон са констатирани най-често при налагане на наказанието „пробация“ като не се взема предвид настъпилото през 2009 г. законодателно изменение на чл.426 НК; все още се допускат нарушения при определяне на наказанието с приложението на чл.66 НК въпреки минали осъждания на лицето и др. Значителен дял заемат и внесените искания за възобновяване на наказателни дела за отстраняване на допуснати съществени процесуални нарушения при постановените съдебни актове – неизясняване на основни факти, пряко относими към предмета на доказването на престъплението, което е в нарушение на чл.13 и 14 НПК, липса на цялостна оценка на доказателствата или превратното им тълкуване, липса на обективно и пълно разследване и др. което води до нарушаване процесуалните права на страните и до неправилно приложение на закона. По-малък дял заемат внесените искания за възобновяване поради наложени явно несправедливи наказания.

По реда на инстанционния контрол прокурорите от сектора са се произнесли по 62 преписки-жалби срещу постановления на Апелативните прокуратури, потвърждаващи отказите на окръжните прокуратури за изготвяне искания за възобновяване на основание чл.422, ал.1, т.3 НПК или по реда на чл.72 ЗАНН, както и срещу постановленията на апелативните прокуратури, с които е отказано възобновяване по чл.380 НПК. Няма отменени постановления на апелативните прокуратури.

В изпълнение на заповед № 3202/2008 г. на главния прокурор, в сектора са взети на специален надзор 279 дела срещу 166 за 2008 г. Делата се завеждат в отделен регистър и се наблюдават до влизане в сила на постановленията по тях съдебен акт. По делата се получава информация за хода на делата в различните съдебни инстанции, обсъждат се възникнали проблеми с наблюдаващите прокурори с оглед законосъобразното приключване на делата, дават се указания при изготвяне на протести.

Прокурорите от сектора са изработили и предоставили становища на отдел „ИАМР“ по приложението на различни законови разпоредби:

- относно органите, компетентни да довършат неприключените съдебни производства съгласно § 37, ал.2 от ЗИДНПК /обн.в ДВ бр.109/2008 г./;
- относно възможността да бъдат командироваани военни прокурори в окръжните прокуратури и възможността на чрез административните ръководители на военно-окръжните прокуратури да се възлагат на военните следователи извършването на предварителни проверки по случаи на престъпления, извършени от държавни служители в МВР или ДАНС;
- относно наличието на предпоставки за искане за приемане на тълкувателно решение по приложението на § 37 от ЗИДНПК;
- по направените предложения за изменение на НПК;
- относно компетентността при упражняване на инстанционния контрол по жалби и сигнали срещу откази за внасяне на предложения по реда на чл.70 и сл. ЗАНН.

В сектор „Наказателно-съдебен надзор” се провеждат съвещания за обсъждане на конкретни проблеми по приложението на отделни правни норми, поставени от прокуратурите в страната или от прокурорите в сектора. Това дава възможност за преглед на съдебната практика, установяване на противоречиви съдебни решения и обсъждане необходимостта от решаването на проблемите чрез предложения за приемане на тълкувателни решения.

През отчетния период в сектор „Наказателно-съдебен надзор” са работили 11 прокурори при щат 12 – един прокурор е командирован като преподавател в НИП. Натовареността, предвид участие в съдебни заседания и решаване на постъпващите преписки, е нормална, което дава възможност за срочно и качествено произнасяне по преписките и за подготовка за участие в съдебните заседания.

В сектор ”Гражданско-съдебен надзор” през 2009 г. са наблюдавани общо 2613 преписки, при 2306 за 2008 г. и 1697 за 2007 г. Продължава тенденцията от минали години и през този период да преобладават преписки, образувани по ЗОДОВ – 2201 /1153 за 2008 г., 633 за 2007г./, от които по нови иски молби против Прокуратурата на РБ – 331 /при 271 за 2008г., 288 за 2007 г./. Увеличението на броя на исковите производства по граждански дела с ответник Прокуратурата на РБ е съпроводено и с многократно увеличаване на размера на исковите претенции. Във връзка с предявените иски на прокуратурата, съответна на съда, пред който е предявен иска са давани подробни указания с оглед съдържанието на отговорите на исковите молби, процесуалноправна и материалноправна защита срещу иска, като на прокуратурите е обръщано изрично внимание относно давностните срокове, както и относно приложението на чл.5 ЗОДОВ при наличие на законови основания за освобождаване от отговорност, относно участието в производството, както и указания за обжалване на постановени незаконосъобразни съдебни актове.

Прокурорите от сектора са се произнесли по 244 молби за изплащане на обезщетения по влезли в сила решения /127 за 2008 г./ и по 98 преписки по жалби на граждани, както и по преписки по жалби срещу откази на прокуратурите да предявяват иски в предвидени от закона случаи. Прокурорите са давали становища по поставени въпроси от други отдели във връзка с приложението на ЗЮЛНЦ, ЗСВ, ТЗ и др. Прокурорите от сектора да дали и становище във връзка с предложено изменение на ЗОДОВ.

През отчетния период в сектора са работили четирима прокурори, които са се произнасяли с мотивирани актове в законовите срокове по образуваните преписки от гражданскоправен характер, при отчетено нормално натоварване, което е позволило от своя страна, задълбочено запознаване и изразяване на аргументирани становища при участие на прокурорите по граждански дела пред ВКС.

3.3. Становища и решения по преписки, свързани с изпълнение на наказанията и другите мерки за процесуална принуда:

В сектор „Изпълнение на наказанията” през 2009 г. са работили четирима прокурори, от които единият командирован от ОП-Пловдив.

През отчетната година прокурорите от сектора са работили общо по 1625 преписки, от които новообразувани - 1101 и останали от предходната година 34 преписки.

В края на годината са били решени общо 1582 преписки и останали нерешени 43. Към общия брой преписки, решени през годината, са прибавени 490 стари решени преписки, по които през 2009 г. са постъпили нови материали, което е наложило отново произнасяне от съответния прокурор и решаване по същество.

През отчетната година в сектора са постъпили общо 131 сигнала с искане за възобновяване на наказателните производства, касаещи кумулиране и групиране на наказанията. По 106 са изготвени и внесени във ВКС искания за възобновяване на наказателните производства, а в 29 случая сигналите са оставени без уважение и по тях не са изготвяни искания за възобновяване. От внесените искания за възобновяване, от съда са уважени 63, насрочени за разглеждане са 28 и все още не са образувани производства от ВКС по 15 искания.

През отчетната година прокурорите са се произнесли и по 164 преписки, касаещи определяне на общо наказание по реда на чл.306 от НПК. При тези преписки прокурорите от сектора изготвят подробни писмени указания, които изпращат на компетентната прокуратура за изготвяне и внасяне в съда на предложения по чл.306 от ПК за определяне на общо наказание.

По всичките 39 сигнала за неоснователно задържане на лицата, след срока на наложеното им наказание в сектора, са образувани отделни преписки, по които са назначени проверки за причините, довели до неоснователното задържане, виновните лица и се разпореждат конкретни мерки към съответните прокуратури за отстраняване на тези нарушения и недопускане на нови такива. Тези преписки се следят стриктно, с оглед на възможността при нови осъждания неоснователното задържане да бъде признато при групирането на наказанията, признаването на предварителното задържане и т.н.

В 34 случая прокурорите от сектора са се произнесли с постановления по жалби на лишени от свобода и граждани, с които са обжалвани прокурорски актове на апелативните прокуратури.

По реда на инстанционния контрол са били потвърдени актовете на апелативните прокурори в 30 случая, а в 4 - са били отменени като незаконосъобразни.

През годината е работено по 77 административни преписки и са били приведени в изпълнение 25 Укази на Президента на Република България за помилване на лишени от свобода.

За отчетния период в сектора са получени, обработени и изпратени по компетентност на други ведомства общо 260 преписки.

За отчетния период са осъществени общо 3092 движения на преписките с постъпили нови материали. Разгледани са общо 224 молби и жалби от лишени от свобода, касаещи действията на затворната администрация. Извършен е контрол и проверка, включително и чрез съответната прокуратура по получените за контрол 37 редложения за условно предсрочно освобождаване, 298 постановления за прекъсване на наказанията, 18 постановления за отлагане на изпълнението на наказанията, 8 преписки по чл.155 от ЗЗ и 169 справки за неприведени в изпълнение присъди, поради укриване на осъдените лица.

Тази дейност за годината се отчита като една преписка по различни направления, тъй като актовете от прокуратурите се изпращат за контрол по указание на ВКП, които са действащи от години, но независимо от това всеки един от тези общо 746 акта е бил разпределен, докладван и проверен от прокурорите в сектора.

По тях са давани конкретни писмени указания, а понякога са изисквани преписките и решавани по същество при констатирани закононарушения.

През 2009г. прокурори от сектор „изпълнение на наказанията” участваха съвместно с представители на МВР и ГД „ИН”-МП в изработването на Заповед за взаимодействието между ПРБ, структурите на ГД „Криминална полиция” - МВР и ГД

„ИН”- МП във връзка с оперативното и полицейско обслужване на местата за лишаване от свобода.

Изготвени бяха писмени становища и прокурори от сектора участваха пряко в обсъждането на проектите за ЗИНЗС, ППЗИНЗС, проектите за промяна на НК и НПК. Направените предложения в голяма степен бяха приети.

През отчетната 2009 г. по разпореждане на сектор „Изпълнение на наказанията” окръжните прокуратури извършиха на цялостна проверка на дейността на съответните пробационни служби по изпълнението на наказанието „пробация”.

Въз основа на резултатите от проверката беше изготвен обобщен аналитичен доклад, въз основа на който бяха отдадени конкретни разпореждания с цел подобряване и уеднаквяване на дейността на прокуратурите по изпълнението на това наказание.

Бяха изискани от съответните окръжни прокуратури образувателните преписки, въз основа на внесените в съда предложения по реда на чл.437 НПК вр.чл.70 от НК за приложението на института на условното предсрочно освобождаване от изтърпяването на остатъка от наложеното наказание „лишаване от свобода”.

След анализ на дейността по тези преписки и приложението на този институт на наказателното право, бяха обобщени няколко основни извода, а за констатираните слабости и с цел подобряване на дейността на прокуратурата в тази насока, бяха отдадени конкретни препоръки към съответните прокуратури.

През месец април 2009 г. прокурорите от сектора, съвместно с органите на ГД „Криминална полиция” – МВР, съответните окръжни прокуратури и ГД „ИН” – МП, беше извършена съвместна проверка в затворите в гр.Варна, Бобов дол, Стара Загора и ЗО „Кремиковци” при затвора гр.София, относно притежаването от лишените от свобода на забранени вещи – наркотици, средства за комуникация, оръжия и т.н. Служителите на ГД „ИН”- МП извърши проверки относно дейността на надзорно-охранителният състав на съответния затвор там, където бяха намерени забранени вещи, дали придобиването им и внасянето им е станало със съдействието на тези служители.

За резултата от тези проверки беше докладвано на Министерство на правосъдието и бяха предприети конкретни организационни мерки за подобряване на пропускателният режим в затворите.

От множеството проверки на затворите и арестите и резултатите от тях се налага един основен извод, че въпроса с придобиването и ползването на мобилни телефони може да бъде решен кардинално, чрез поставянето на заглушителни технически средства. Горното е започнало от страна на Министерство на правосъдието, като такива заглушители са поставени в затвора гр.Варна, но поради липса на бюджетни средства това не може да стане изведнъж навсякъде, поради което се налага подобряване на пропускателните режими в тези заведения.

През месец декември 2009 г. прокурори от сектора извършиха проверка на място относно дейността на ОП-Кюстендил, ОП-Пазарджик и администрациите на затворите в гр.Бобов дол и гр.Пазарджик, относно приложението на закона по прекъсването на изпълнението на наказанията, условното предсрочно освобождаване, отлагането на изпълнението на наказанията, решенията на Комисията по чл.73 от ЗИНЗС, даването на наградата „домашен отпуск” на лишените от свобода, бягства, незавърнали се от отпуск и т.н.

Резултатите от проверките и констатациите бяха обсъдени съвместно с окръжните прокуратури и началници на затвори и констатираните слабости са отстранени на място.

През 2009 г. прокурорите от сектор „Изпълнение на наказанията” работеха съвместно с нормално натоварване и при добро качество, за което говори и фактът, че от изготвените и внесени във ВКС искания за възобновяване 106 броя по досега образувателните наказателни дела, всичките искания са уважени.

Преписките се решават срочно в инструктивния 3-дневен срок, след получаване и окомплектоване на всички материали по делата.

3.4. Искания и становища за тълкувателни решения на ВКС:

През 2009 г. във Върховния касационен съд бяха внесени три искания за приемане на тълкувателни решения.

Относно наличие на противоречива и неправилна практика при приложението на разпоредбите по раздел IX „Трафик на хора” по глава втора от особената част на НК и поради противоречива съдебна практика по приложението на процесуалните норми относно компетентните разследващи органи за престъпленията по чл.159б НК и приложението на чл.123 НПК;

Относно някои противоречиви становища на съдилищата, свързани с практиката на чл.255 НК / чл.255-257 НК, редакция ДВ бр.62/97 г./. Проектите на исканията за приемане на тълкувателни решения бяха изготвени от прокурори от сектор „наказателно-съдебен надзор” при отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията”.

След насрочване на делата от ВКС прокурорите от отдела са представили на ресорния заместник на главния прокурор, за участие в заседанието на ОСНК на ВКС, съответните становища по исканията за приемане на посочените тълкувателни решения.

По направените искания са приети Тълкувателно решение № 1/7.05.2009 г. на ОСНК на ВКС относно противоречивата практика по чл.255 НК и Тълкувателно решение № 2/16.09.2009 г. на ОСНК на ВКС по приложението на разпоредбите по раздел IX „Трафик на хора” по глава втора от особената част на НК.

Беше изготвено искане от името на главния прокурор на Република България до ОСНК на ВКС и за издаване на тълкувателно решение по някои противоречиво решавани въпроси от съдилищата, свързани с прилагането на чл.23-25 НК с влязла в сила присъда или определение. Искането беше подкрепено с подробно и обосновано становище от страна на прокурорите от сектора.

Въз основа на горното, беше образувано тълкувателно дело и постановено Тълкувателно решение № 3/16.11.2009 г. на ОСНК на ВКС, което внесе яснота в практиката по приложението на правилата на съвкупността и множеството престъпления.

Прокурорите от отдела са обсъдили и представили 5 становища по искания за издаване на тълкувателни решения на гражданска и търговска колегии на ВКС.

3.5. Методически указания относно дейността по изпълнение на наказанията и участието на прокурорите в наказателни, граждански и търговски дела:

През отчетната 2009 г. бяха подготвени, подписани от главния прокурор и зав.отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията” и изпратени за изпълнение следните указания и разпореждания:

- Указания И-30/05.03.2009 г. на главния прокурор за дейността на прокуратурата по привеждане в изпълнение на влезлите в сила присъди, решения и определения на съда;

- Разпореждане И-154/21.05.2009 г., с оглед точното прилагане на чл.211 и чл.213 от ЗИНЗС, относно разрешенията за отпуск, давани на изтърпяващите наказание „пробация”;

- Разпореждане И-100/23.06.2009 г. относно изпълнението на мерките за пробационен надзор по чл.67 ал.3 и чл.70 ал.6 НК и действията, които следва да се предприемат от прокурорите по реда на чл.68 ал.3 и чл.70 ал.7 НК. Приложението на чл.23, 24, 25 НК при наказанието „пробация”. Приложението на чл.219, 223 от ЗИНЗС, производството по чл.451-452 от НПК вр.чл.43А от НК с предложение по чл.306 НПК;

- Разпореждане И-249/09.09.2009 г. относно точното прилагане на закона, с оглед изменението на чл.42б НК от 01.06.2009 г. за определяне от съда на честотата при изпълнението на пробационната мярка „Задължителна регистрация по настоящ адрес”, касаещо заварените присъди и действията на прокурорите при сключване на споразумения и т.н.;

- Разпореждане И-262/25.09.2009 г. относно разработването и предоставянето за ползване на прокурорите в страната на типови образци на писма и разпореждания във

връзка с привеждането в изпълнение на съдебните актове, с които са наложени наказания по НК, по реда на чл.416 ал.2 НПК;

- Разпореждане И-295/21.10.2009 г. относно точното приложение на чл.41, ал.6 НК и чл.57-61 от ЗИНЗС, след тяхното изменение и задължението на съда първоначално да определи режима и типа затворническо заведение, където ще се изтърпява наложеното вече наказание „лишаване от свобода”. Новите моменти в приспадането на задържането под стража, с оглед на изменението от 13.04.2009 г. на чл.59 НК и съотношението на задържането към пробацията и лишаването от свобода;

- Разпореждане И-311/10.11.2009 г. относно констатирани трудности по изпълнението на т. 42 /3/ от Указание И-30/2009 г. на главния прокурор относно привеждането в изпълнение на наказанието „лишаване от право да се управлява МПС” по отношение на чужди граждани, с оглед на действието на Конвенцията, приета на основание чл.К-3 от ДЕС и ратифицирана от Република България и особените изисквания за влизането и в сила по отношение на другите подписали я страни и взаимодействието в тази насока с органите на МВР;

- Разпореждане И-352/14.12.2009 г. относно приложението на правилата на изпълнителната давност по чл. 82 НК по отношение на наказанието „пробация”, с оглед приложението на чл. 228, ал.3 ЗИНЗС при конкуренция с наказанието „лишаване от свобода” и наличието на рецидив между двете наказания и начина за тяхното изтърпяване поотделно.

3.6. Проблеми и предложения.

Въпреки ограничаването на приложното поле на съкратеното съдебно следствие, с последните изменения на НК и НПК в докладите на прокуратурите се поставя основателно въпроса да се обвърже поведението на обвиняемия на досъдебното производство като се предвиди възможността да бъде отказано приложението му, когато обвиняемият не е съдействал за разкриване на обективната истина и е злоупотребявал с процесуални права.

Във връзка с констатирана противоречива практика по приложението на чл.78а НК по отношение на престъпления, извършени при условията на продължавано престъпление, проблемът следва да намери решение след задълбочен анализ през 2010 г. на конкретните казуси с оглед внасяне на искане за издаване на тълкувателно решение.

Прокуратурите от сектор ”гражданско-съдебен надзор” са анализирали срещаните трудности от прокуратурите във връзка с изготвяне на изложенията по чл.280, ал.1 ГПК за допускане до касационен контрол, както и прилагане на конкретни съдебни решения, обосноваващи противоречива практика, като са давали конкретни указания на прокуратурите. Предстои обсъждане на съдебната практика по чл.280, ал.1 ГПК във връзка с произнасянето на ВКС за допускане до касационно обжалване на въззивните решения, в които съдът се е произнесъл по материалноправния въпрос относно критерия по чл.52 ЗЗД за определяне обезщетението за неимуществените вреди.

През настоящата година още по-активно следва да продължи работата на прокуратурите по изпълнителните преписки, касаещи останали неприведени присъди от предходни периоди, главно поради укриването на осъдените лица и все още продължаващото им издирване. Стриктно следва да се спазват в тази насока сроковете на изпълнителната давност.

Прокуратурите следва ежемесечно да провеждат съвместни съвещания с издирвателните служби на МВР, по време на които да се набелязват конкретни мероприятия за издирването на осъдените лица, както на местно ниво, така и за международно издирване. Да се прегледат отново старите изпълнителни преписки и там, където са налице предпоставките за това, да се прилагат разпоредбите на ЗЕЕЗА и екстрадиционното производство.

Въпреки че е на добро ниво, още по-целенасочено следва да бъде взаимодействието на прокуратурите с администрацията на затворите за подобряване на тяхната сигнална функция, с оглед наличието на предпоставки за определяне на общо наказание по правилата на съвкупността. Това е основен начин за стриктното прилагане

на закона и недопускането на неоснователни задържания, след срока на определеното общо наказание, а от тук и намаляване на отговорността на държавата.

В горния контекст, срочно и навреме още при изпращането на присъдата за привеждане в изпълнение, съответните прокуратури да се произнасят по реда на чл.417 НПК вр. чл.59 НК, относно приспадането на времето, през което осъдения е бил задържан, при наличието на законовите предпоставки за това, както и изготвянето и внасянето на предложение до съда по реда на чл.306 НПК за определяне на общо наказание.

Засилване на дейността на прокуратурите по надзора за законност в местата за лишаване от свобода, арестите и пробационните служби, чрез планиране и извършване на конкретни проверки.

Проблемите при пробацията от тяхната теоретична и практична страна бяха преодоляни чрез издадените редица указания, посочени по-горе в изложението. Прокурорите отразяват в отчетите си, че предишните затруднения са вече отстранени, което е положително. Най-рационалното, което беше направено е изясняването на сложното съдържание на наказанието пробация, процедурите по неговото прилагане и замяна, отграничението му от мерките за пробационен надзор и по този начин бяха улеснени съда и прокуратурата относно неговото правилно прилагане и изпълнение. Сега по-голямо внимание трябва да се обърне върху изпълнението на това наказание и на мерките за пробационен надзор. Като ново наказание и като сложно по съдържание, изпълнението на наказанието пробация продължава да създава затруднения. По-големи изисквания трябва да се предявят към изпълнението на пробационната мярка “срещи с пробационен служител”. Налага се становището, че тази мярка се изпълнява формално, въпреки че тя е създадена в съответствие с чл. 36 НК с цел чрез корекционновъзпитателна работа да се постигне правилно отношение на осъдения към правовия ред и обществото. Затова и законът е придал на тази мярка задължителен характер. Ето защо през настоящата година изпълнението на тази мярка следва да бъде подложена на задълбочен контрол от страна на прокуратурата.

Съгласно ЗИНЗС надзор за законност върху изпълнението на наказанието пробация и на мерките за пробационен надзор е възложено за осъществяване от окръжния прокурор. С оглед на обема на работата и трайната тенденция това наказание, заедно с наказанието лишаване от свобода, да заема основно място в наказателната политика на съдилищата, то практически е невъзможно окръжният прокурор сам да упражнява цялостен надзор, без да включи в тази дейност и районните прокурори, които имат най-непосредствено възприятие върху изпълнението. В тази връзка предстои изготвянето на конкретни указания.

Следва да се активизира и усъвършенства дейността на прокурорите при провеждане надзора за законност в следствените арести за предотвратяване на бягства, притежание на забранени вещи и предмети, нерегламентирани контакти и др. нарушения.

В последните години изключително много се либерализира изтърпяването на наказанието в тип затворническо общежитие от открит тип с всичките допустими от закона възможности с права за домашен отпуск, а така също с възможности за работа извън затвора без охрана и без достатъчен контрол, практически невъзможен да се осъществи, което доведе до допускане на съществени нарушения и в известна степен обезсмисля самото изпълнение на наказанието лишаване от свобода.

Горната констатация налага необходимостта от усъвършенстване регламентацията по ефективното изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, съобразно неговия размер и вида на затворническото общежитие.

Все по-актуално стои и въпросът за взаимодействието на прокуратурата при надзора по изпълнение на наказанията с представители на неправителствените организации, в това число с Хелзинския комитет. Очевидна е необходимостта от съдействието на тези организации, както в поправителния за лишените от свобода процес, така и в процеса на тяхната ресоциализация.

4. Дейност на отдел „Международно правно сътрудничество”.

Отделът организира и провежда политиката на главния прокурор в областта на международното наказателноправно сътрудничество – изработва указания; организира и участва в обучения и обучителни мероприятия; подпомага ежедневно със съвети и разяснения работата на всички прокурори от страната; участва в различни международни и вътрешни форуми и срещи; участва в работата на международни органи и организации; подготвя отговори на различни въпросници, получени от чужбина; подпомага работата на Министерството на правосъдието в областта на международното наказателноправно сътрудничество; защитава интересите на българската държава в чужбина, когато това е от компетенциите на прокуратурата; участва в проверки и инспекции по линия на различни конвенции и рамкови решения, като тези за Европейска заповед за арест и Шенген; участва в интердисциплинарни комисии и групи, съвместно с Министерството на вътрешните работи и Министерството на правосъдието; подпомага оперативното полицейско сътрудничество и участва в създаването на новите законопроекти и в промяната на съществуващата законодателна база.

За повишаване на капацитета на Прокуратурата в областта на международното наказателноправно сътрудничество, екип от отдел МПС, под ръководството на завеждащия отдела, е подготвил и спечелил проект по ОПАК, който има за цел да обучи общо 88 прокурори от страната, които да бъдат включени в Националната прокурорска мрежа в областта на международното наказателноправно сътрудничество и други 12 прокурори, които да преминат обучение и да се подготвят да обучават своите колеги.

През 2009 г. по проекта е извършено следното:

- прокурори от отдела са изготвили „Ръководство по международно наказателноправно сътрудничество “Modus operandi”, под научното ръководство на професор от СУ „Св. Кл. Охридски”;

- проведени са две петдневни практически обучения за 6 обучители в София. Обучителите са запознати с практическата работа на прокурорите в отдела, както и с конкретни казуси;

- проведен е тридневен семинар на тема: „Обучение на обучители – основни тематични области на „Modus operandi – международно правно сътрудничество по наказателни дела”. Лектори на семинара са прокурорите от отдела, изготвили Ръководството, научният ръководител и ръководителят на проекта. Обучителите са запознати с основните тематични области на ръководството. Обсъдени са актуални проблеми на международното правно сътрудничество по наказателни дела;

- в периода 02 до 06 ноември е проведено учебно посещение в гр. Хага, Кралство Нидерландия;

- в периода 09 до 13 ноември е проведено второ учебно посещение в гр.Мюнхен, Германия. Чрез тези две посещения е постигната една от заложените в проекта цели, а именно запознаване с добрите практики в дейността на прокуратурата и други европейски институции в областта на международното правно сътрудничество по наказателни въпроси;

- проведено е обучение на обучители на тема: “Методология за обучение”. В тази връзка е сключен граждански договор с експерт-методолог, който е изготвил и представил на обучителите методика за обучение;

- за подобряване работата на националната прокурорска мрежа е закупен и инсталиран на 100 работни места специализиран софтуер – пакет “Сиела разследване”;

- в изпълнение на заложените в проекта цели за информация и публичност и с оглед по доброто функциониране на прокурорската мрежа, е изграден сайт на отдел

„Международно правно сътрудничество”, който ще се поддържа и след приключване на проекта. Уеб страницата е базирана на домейна на Прокуратурата на Република България с адрес: mps.prb.bg.

Участия в международни структури:

- ръководителят на отдела е лице за контакт към Европейската правна мрежа по наказателни дела – EЈN и национален кореспондент на EUROJUST;

- прокурор от отдела е представител на България SEEPAG (Група прокурори за сътрудничество в Югоизточна Европа);

- прокурор от отдела е национален кореспондент по въпросите на борбата с тероризма към EUROJUST;

- прокурор от отдела е член на работна група по присъединяването на България към Шенгенското пространство;

- прокурор от отдела е член на работна група за сътрудничество със САЩ.

Сектор „Международна правна помощ”.

От 01.08.2009 г. е създадена нова структура в отдела, съгласно която досегашните два сектора МПП и сектор „МПП по Конвенция 2000” се обединяват в един нов сектор „Международна правна помощ”.

В сектора работят 6 прокурори, двама от които са постъпили на работа в отдела в началото на годината и са положили максимални усилия да усвоят бързо новите знания от областта на международното правно сътрудничество по наказателни дела.

За периода 01.01.– 01.12.2009 г. секторът е решил общо **6 530** преписки – молби за правна помощ, трансфери и обща кореспонденция.

Международното сътрудничество се реализира в две направления – от РБългария за чужбина и от чужбина за Р. България.

Основен дял от работата на сектора заемат международната правна помощ и трансферът на производства по наказателни дела, следвани от кореспонденцията, отнасяща се до престъпления, извършени от чужди граждани в Р. България или от български граждани в чужбина, както и такива, при които са пострадали чужди граждани в България или български граждани в чужбина. От държавите – членки на ЕС, само Гърция и Италия не са ратифицирали Конвенция 2000 г., поради което работата с тези две държави продължава да се извършва единствено от отдел МПС.

Относно обмена на правна помощ с останалите държави – членки на ЕС, с оглед принципа за децентрализация, залегнал в Конвенцията, молбите се изпълняват, изготвят и изпращат от съответните териториално компетентни първоинстанционни прокуратури.

Голяма част от молбите за правна помощ от и за държавите – членки на ЕС, и извън държавите – членки на ЕС, се възлагат за изпълнение на Националната следствена служба. Разпределението на молбите за правна помощ, възложени на НСлС, е посочено в Приложение № 1 към доклада на отдела.

Секторът оказва и непрекъсната методическа помощ на първоинстанционните прокуратури при изготвяне и изпълняване на молбите за правна помощ.

Прокурорите от сектора изпълняват лично:

1. По-сложните молби за правна помощ от държави – членки на ЕС /Кралство Дания, Кралство Нидерландия/.

2. Съвместните екипи за разследване, агентът под прикритие, контролираната доставка, трансграничното наблюдение, прихващането на далекосъобщения и други, особено тежки откъм правна и фактическа сложност, съдебни поръчки.

3. Работата по изготвяне на сертификат, съпровождащ съдебното решение за изземване, запориране, възбрана на имущество и доказателства по реда на закона за взаимно признаване на актове за обезпечаване на имущества и доказателства. През

отчетния период секторът е работил по три случая по този закон, един от които е приключил успешно, вследствие на което от австрийските съдебни власти са ни предадени над 1000 предмета с културно-историческа стойност.

4. Заверка на произлизащи от прокуратурата документи с искане за използването им в чужбина по лични нужди или за нуждите на конкретна молба за правна помощ – молба за екстрадиция до държава, която не е страна по Конвенцията за премахване изискването за легализация. През отчетния период са заверени около 50 прокурорски акта /постановления, молби, удостоверения и др./.

През годината прокурорите от сектора са участвали и в следните дейности:

- изготвянето на наръчника за международно правно сътрудничество по наказателни дела „Modus operandi” по проекта на ОПАК за укрепване на административния капацитет на прокуратурата и в обучителните мероприятия по проекта, в качеството на лектори;

- изготвяне на проекта за изменение и допълнение на НПК в частта му за международното сътрудничество. Проектът е внесен и в Асоциацията по европейско право, която да се ангажира с лобиране за изменение на законодателството;

- изготвяне на проектозакона за изменение и допълнение на ЗСРС в частта му относно трансграничното наблюдение и използване на агент под прикритие. Предложенията на отдела са приети почти изцяло в окончателния вариант на проектозакона за изменение и допълнение на ЗСРС;

- междуведомствени работни групи за транспониране на рамковото решение на Съвета на ЕС за опростяване на обмена на информация за нуждите на наказателното производство. Като резултат се е стигнало до изменение и допълнение на ЗМВР, в чиито разпоредби е транспонирано рамковото решение;

- ръководителят на сектора участва в работна група № 23 – правосъдие и вътрешни работи, която дава текущо становища по рамковите позиции на Република България и по отделните проектоактове на ЕС;

- изготвяне на становища по проектоспоразумения за създаване на съвместни екипи за разследване и подготовка на конкретни споразумения за създаване на съвместни екипи за разследване с Кралство Испания, Република Франция и Република Румъния;

- изготвяне на становище относно приложението на правния принцип ”Ne bis in idem”, съвместно с прокурори от други отдели във ВКП;

- участие в международни семинари и конференции /Румъния, Кралство Нидерландия, Франция, Албания, Италия, Германия, Босна и Херцеговина – по линия на SEEPAГ и др./ – като лектори или обучаеми;

- подготовка на отговори по въпросници, изпратени от ЕС;

- подготовка на становища по двустранното Споразумение между Република България и Република Румъния за трансгранично полицейско сътрудничество;

- участие в над 50 работни групи с представители на чужди държави по конкретни наказателни производства и свързаното с тях международно сътрудничество;

- работна среща с лицето – референт за Р България в Министерството на правосъдието на САЩ за уточняване на параметрите на съвместната работа, начините на придвижване на документите между двете държави и други организационни въпроси;

- подготовка и изнасяне на лекции, посветени на международното правно сътрудничество по наказателни дела, в семинари и обучения, организирани от Прокуратурата и НИП;

- подготовка и провеждане на презентация по време на проверката от ЕС относно готовността на Р България за присъединяване към Шенгенското пространство.

Ръководителят на сектора е национално лице за контакт за предаване на проби от наркотични вещества в изпълнение на Рамково решение на Съвета на ЕС. През

отчетната година са предадени контролни проби от наркотични вещества на ФРГ и приети такива от Италия.

Прокурор от сектора е национално лице за контакт за Р България по линия на SEEPAG /Група прокурори за сътрудничество в Югоизточна Европа/. През 2009 г. е започнала подготовката за предстоящото през 2010 г. българско председателство на организацията.

Следва да се отбележи, че през 2009 г. са получени благодарствени писма за работата на сектора от съдебните власти на различни държави – Кралство Дания, Кралство Великобритания, Кралство Нидерландия, Федерална Република Германия и Чехия.

Сектор „Европейска заповед за арест”.

Работата по издаването и изпълнението на европейски заповеди за арест е едно от основните направления в дейността на отдел „Международно правно сътрудничество” през 2009 г.

През отчетния период в сектора са работили трима прокурори, като от 02.10.2009 г. един прокурор е преместен в сектор „Международна правна помощ”.

Общият брой на решените преписки в сектора за 2009 г. е 1918.

Общо ЕЗА за 2009 г. са 277.

От тях: ЕЗА, издадени от Република България – 164.

Общ брой постъпили ЕЗА, издадени от чужди съдебни органи – 113.

Общ брой изпълнени ЕЗА – 142.

От тях:

ЕЗА, изпълнени от чужди съдебни органи – 57.

ЕЗА, изпълнени от български съдебни органи – 85.

Общ брой неизпълнени ЕЗА – 135, от тях:

Отказ за допускане на изпълнение на ЕЗА, постановени от български съд – 11.

Отпаднала необходимост от издирване на лицето – 8.

Липса на двойна наказуемост и лицето е освободено от съответните власти – 1.

Отменена ЕЗА, издадена от чужд орган – 1.

Отлагане на предаването на лице до изтърпяване на наказание – 2.

Липса на правна възможност за производство по предаване въз основа на ЕЗА, издадена от Конфедерация Швейцария – 1.

Предстояща екстрадиция – 1.

Висящи ЕЗА – 110 – от тях:

ЕЗА, издадени от Република България, чакащи разглеждане, допускане и изпълнение от чужд орган – 86.

ЕЗА, издадени от чужди органи, чакащи разглеждане, допускане и изпълнение от български органи – 24.

Конкретните правомощия на Върховната касационна прокуратура при прилагане на процедурите по ЕЗА са свързани с подготовката и осъществяването на фактическото предаване и приемане на лица, въз основа на допуснатото изпълнение на Европейска заповед за арест от чужд или от български компетентен орган, както и с разрешаване на транзит през територията на Р България на лица, които се предават въз основа на ЕЗА.

През отчетния период ръководителят на сектора се е включил като съавтор на Ръководството по международно правно сътрудничество по наказателни дела – „Modus operandi”, изготвен по проект на ОПАК за укрепване на административния капацитет на Прокуратурата, и е взел активно участие в провежданите обучителни семинари в страната като лектор на тема „Европейска заповед за арест”.

Ръководителят на сектора участва и в подготовката на споразуменията между Прокуратурата на Р България и Генералните прокуратури на Руската Федерация и Казахстан.

Прокурори от сектора са взели участие в:

- междуведомствената работна група при Министерството на вътрешните работи, относно създаване на правила за работа на Бюрото СИРЕНЕ, създадено в изпълнение на ангажиментите на Р България във връзка с присъединяването към Шенгенското пространство;

- междуведомствената работна група за изработване на Закон за изменение и допълнение на Закона за специалните разузнавателни средства;

- българо-румънски семинар, проведен в Румъния по въпросите на международното правно сътрудничество по наказателни дела, в качеството на лектори.

При издаването и изпълнението на ЕЗА няма случай на забавяне на работата по преписките.

Проблеми, мерки и предложения.

1. През м. юли 2009 г. е извършена промяна в съществуващата дотогава организация, като е създадена нова – фактическото приемане и предаване на лица, въз основа на изпълнена ЕЗА, е възложено на служители на Главната дирекция „Охрана” при Министерството на правосъдието, като от страна на МВР – ДМОПС следва да се оказва съдействие и да се организира самото предаване. Това е създавало немалко практически проблеми, които неизменно рефлектират върху сектора, тъй като основно задължението за фактическото приемане и предаване пада върху ВКП, и в частност върху сектор ЕЗА. Често се е налагало прокурорите от сектора да вземат решения в екстремни условия, като са възниквали проблеми дори в последната част от изпълнителния етап на процедурите – подлежащите на предаване или приемане лица са се оказвали без документи за самоличност, със здравословни проблеми и други. Налагала се е спешна координация с всички органи, имащи задължение в изпълнителната част на процедурата. По този повод, с оглед хармонизиране на целия изпълнителен процес и отстраняване на възникващите пречки, следва да се провеждат редовни съвещания с участието на прокурор от сектора, представител на МВР – ДМОПС и ГД „Охрана”, с оглед точното разпределение и съответно спазване на задълженията в изпълнителната фаза на процедурите по ЕЗА.

2. През следващата година следва по-строго да се изисква от прокурорите – членове на националната прокурорска мрежа в Р България, да активизират работата си по места по отразяването в УИС на актуалните и важни документи в областта на международното правно сътрудничество.

3. Досегашната практика по прилагане на ЗЕЕЗА и по-конкретно, по прилагането на разпоредбите, уреждащи фактическото предаване на лица, по отношение на които има влезли в сила съдебни актове за допускане на изпълнение на ЕЗА, показва известни законодателни празноти във връзка с реализирането на фактическото предаване на лица, в хипотезите, когато по отношение на тях са взети мерки за неотклонение различни от „задържане под стража”. Не са уредени и хипотезите, в които ЕЗА е издадена с цел провеждане на наказателно преследване срещу български гражданин или лице, временно пребиваващо в България, в чужбина и български съд е допуснал предаването на лицето под условие, че след осъждането му ще бъде върнато в България за изтърпяване на наложеното му наказание „лишаване от свобода”. До Министерството на правосъдието е изпратено конкретно предложение за изменение и допълнение на ЗЕЕЗА в тази част.

Сектор „Трансфери и екстрадиции”.

Основната дейност на сектора е по приложението на разпоредбите на чл. 9–34 от Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест /ЗЕЕЗА/, Европейската конвенция за екстрадиция /ЕКЕ/, Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица, Допълнителния протокол към нея, както и от съответните разпоредби в НПК, относими към трансферните производства.

1. Екстрадиции – чл. 9–34 ЗЕЕЗА – от и за държави извън ЕС

При активната екстрадиция /на обвиняеми и осъдени лица за Република България/ в отдела се подготвят необходимите документи за отправяне на молби от главния

прокурор на Република България по чл. 23, ал. 1, т. 1 ЗЕЕЗА до чужди държави за предаване на обвиняеми лица по образувани в Република България следствени дела, както и молби за предаване на осъдени лица в Република България по влезли в сила присъди, молби за обявяването на обвиняеми и осъдени лица чрез каналите на Интерпол за международно издирване и временно задържане в чужбина, с цел бъдеща екстрадиция за Република България, и се изготвят постановления за приемане на екстрадираните за Република България обвиняеми и осъдени лица, както и подсъдими лица, за които е поискана екстрадиция от министъра на правосъдието на РБ по реда на чл. 23, ал. 1, т. 2 ЗЕЕЗА.

При пасивната екстрадиция /по искания за екстрадиране на чужди граждани за съдене в чужбина/ се обработват отправените до българските съдебни власти искания от чужди съдебни власти за предаване на обвиняеми, подсъдими или осъдени лица за чужбина. В тези случаи в сектора „Трансфер и екстрадиции” на отдел "Международно правно сътрудничество" се изготвят постановления до компетентните окръжни прокуратури за временно и предварително задържане под стража, на основание прилагания в конкретния случай международноправен акт /чл. 4, ал. 1 ЗЕЕЗА/, респективно принципа на взаимност /чл. 4, ал. 2 ЗЕЕЗА/, съгласно чл. 13, ал. 5, чл. 14, ал. 2 и 3 ЗЕЕЗА и чл. 64 НПК, като се дава разпореждане на компетентната окръжна прокуратура, в чийто район издирваното лице е задържано, за внасяне на искане в съответните окръжни съдилища за определяне на мярка за неотклонение до получаване на официалните искания за екстрадиция заедно с останалите изискуеми документи /чл. 15 ЗЕЕЗА/, както и след тяхното получаване се дава разпореждане за провеждане на производството по чл. 16 и чл. 17 ЗЕЕЗА.

При екстрадициите дейността на сектор „Трансфер и екстрадиции” в отдела приключва с издаване на актове – постановления за приемане или предаване на поисканите за екстрадиция лица от българските или чуждестранните съдебни власти.

За периода 01.01.–31.12.2009 г. /за страни извън ЕС/ от Република България за и от такива държави са образувани общо 37 екстрадиционни преписки. За 2009 г. са приключени 22 с фактическо предаване /приемане/. В този брой лица има и такива по преписки образувани и от предходни години.

Обявените лица за международно издирване по каналите на МВР – Дирекция МОПС през отчетния период са 22.

2. Трансфер на осъдени лица.

За периода 01.01.–31.12.2009 г. в сектор “Трансфер и екстрадиции” на отдел “Международно правно сътрудничество” във ВКП за трансферни производства са образувани общо 69 преписки. 64 преписки са за трансфер на български граждани, осъдени в чужда държава. 19 са приключени с фактическо предаване на осъдения. По молби на граждани на чужда държава, осъдени в Република България, са образувани 5 преписки. В този брой лица има и такива по преписки, образувани от предходни години.

Основната причина за отказ на чужд гражданин да бъде трансфериран продължава да бъде неизплатената глоба, кумулативно наложена с присъдата “лишаване от свобода”. Това са най-често лица, осъдени в Република България за наркотрафик. Противното би обезсмислило налагането на наказание “глоба”, което за редица случаи е задължително за съда, съгласно съответната разпоредба от НК. За по-гъвкав подход при решаване на тези проблеми, в рамките на държавите – членки на ЕС, се работи за приемане на нормативен документ, чиито разпоредби да гарантират събиране на парични вземания от осъдено лице, предадено на изпълняващата присъдата държава.

Трансферните производства изискват повече време за приключването им с фактическо предаване на лицето, тъй като са съпроводени с необходимата предварителна кореспонденция, с оглед спазване на всички изисквания на разпоредбите, визирани в Европейската конвенция за трансфер на осъдени лица.

Общият брой образувани нови преписки в сектора през отчетния период е 106. Следва обаче, изрично да се подчертае, че спецификата на тези преписки налага често по една преписка съответния прокурор неколккратно да взема отношение по повод новопостъпили материали. Изготвят се постановления за временно и предварително задържане, които винаги са много спешни, както и такива за фактическо предаване /приемане/, искания за международно издирване от името на заместника на главния прокурор, а след локализиране и задържане на издирваното лице, и молба от името на главния прокурор за екстрадиция. Изготвят се и искания от името на главния прокурор до СГС за екзекватура /приспособяване/ на присъдата, наложена от чуждестранен съд на трансферирано лице, което ще изтърпява наложеното му наказание “лишаване от свобода” в български затвор. Всички тези актове изискват особено внимание и прецизност при изготвянето им, което от своя страна отнема голяма част от работното време, а не са редки случаите, когато се налага оставане в прокурорския кабинет доста време след приключване на работния ден. Често е необходимо незабавно произнасяне поради преклузивния характер на срокове, визирани в ЗЕЕЗА и НПК.

Прокурорите в сектор “Трансфер и екстрадиции” на отдел “Международно правно сътрудничество” във ВКП през периода на настоящия отчет са изпълнявали съвместно задълженията си в описаните по-горе направления, като няма отбелязан случай за забавяне изготвянето на необходимите прокурорски актове и други документи, както и необосновани откази за провеждане на екстрадиционни и трансферни производства в рамките на вменените от специалните нормативни актове компетентности на ВКП в тези аспекти.

Извън изпълнението на конкретните им задължения, свързани с пряката им работа, прокурорите от сектор “Трансфер и екстрадиции” в отдел МПС са участвали в мероприятия, пряко или косвено свързани със спецификата на извършваната от тях дейност, както следва:

- участие в семинар по Компонент 2, дейност 2.1 по туининг лайт проект между прокуратурата на Република България и Министерството на правосъдието на Република Италия на тема: „Укрепване на административния капацитет на прокуратурата за борба с организираната престъпност, в частност в областта на културните ценности и свързаните приложими достижения на правото на на ЕО”;

- участие, като лектори, в обучения на прокурори по приложението на ЕЗА, ЕКЕ, КТОЛ;

- участие в семинар, организиран от Немската фондация за международно правно сътрудничество по частичен туининг проект BG/02/IB/JH/04/UE/TL на тема: „Допълнително укрепване на административния капацитет на Прокуратурата в борбата срещу престъпността, съгласно Закона за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност”.

5. Дейност на V отдел „Административен“.

Дейността на отдела е насочена към постигане на оптимална организационна ефективност на кадровата работа, квалификацията на магистратите, администриране дейността на прокуратурите и осъществяване на методическо ръководство.

С оглед характера и спецификата, дейността се осъществява под непосредственото ръководство на главния прокурор и заместника на главния прокурор по административни и кадрови въпроси и обхваща работата на сектор „Кадри и квалификация” и сектор „Прием на граждани, жалби и сигнали”.

Основните задължения на тримата прокурори в отдела са:

- подготовка и координиране изготвянето на всички документи за Висшия съдебен съвет, свързани с въпросите за назначаване, повишаване в ранг или длъжност, преместване на магистрати, придобиване статут на несменяемост, освобождаване от длъжност, поощрения;

- организиране правната квалификация на прокурорите и служителите;

- осъществяване прием на граждани, жалби, сигнали и разпределение на постъпващия доклад във ВКП;

- контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите;

- подготовка на проекти на заповеди на главния прокурор и на заместниците на главния прокурор.

При изпълнение на своите задължения прокурорите се подпомагат от специализираната администрация на отдела.

За отчетния период 01.01.2009 г. – 31.12.2009 г., прокурорите в отдела са работили общо по 6894 преписки, от които новообразувани за периода – 6016, останали нерешени в края на отчетния предходен период – 7, решени преписки от предходни години, по които са постъпили нови материали през отчетния период – 871.

Преписките са разпределени за работа по сектори, както следва: сектор „Кадри” – 1493 /при 1139 за 2008 г. и 1349 за 2007 г./, сектор „Прием на граждани, жалби и сигнали” – 3374 /при 3540 за 2008 г./ и административни преписки – 2027 /при 1328 за 2008 г./.

Решените преписки от тримата прокурори в отдела за 2009 г. са общо 6891, от които решени в срок до 7 дни – 6493, до един месец – 398. Нерешените преписки са общо 3, от които на сектор „Кадри” – 2 и административни преписки – 1, получени в края на отчетния период и чакащи окомплектоване.

Кадрово обезпечаване на Прокуратурата – състояние и мерки.

Поради значимостта на кадровата работа за всички останали дейности, и през отчетната година са продължили усилията за кадровото укрепване и обезпеченост на Прокуратурата. Обхватът и обемът на кадровата дейност е свързан с правомощията на главния прокурор и административните ръководители на прокуратури и се извършва в съответствие със Закона за съдебната власт и приетите от Висшия съдебен съвет Наредба, Методика за атестиране и Процедура за назначаване на административни ръководители и техни заместници.

Към 01.01.2009 г. утвърденият щат на Прокуратурата за магистрати е 1697, разпределени по вид длъжности: административни ръководители – 153, заместници на административните ръководители – 170, прокурори – 1209, младши прокурори – 110 и военни следователи – 55. Състоянието е следното: за Върховната касационна прокуратура – 98 прокурори; за Върховната административна прокуратура – 36; за апелативните и Военноапелативната прокуратура – 69; за окръжните прокуратури – 360; военноокръжните прокуратури – 99, от които 55 военни следователи; за 113-те районни прокуратури – 1035 прокурори.

Свободният щат на Прокуратурата към 01.01.2009 г. е 178 щатни бройки, от които за административни ръководители – 3, за заместници на административните ръководители – 14, за прокурори – 134, за младши прокурори – 27.

През м. януари и м. февруари 2009 г. са усвоени 47 щатни бройки за прокурори в районните прокуратури с преназначаването на същите на младшите прокурори, за които тригодишният срок, съгласно чл. 240, ал. 1 ЗСВ, е изтекъл.

С решение на ВСС по протокол № 10/04.03.2009 г. са обявени конкурси за назначаване чрез атестиране на общо 48 щатни длъжности, съответно: ВКП – 1 щ. бр.; ВАП – 1 щ. бр.; АП – общо 3 щ. бр., от които по една за АП – Пловдив, Бургас, В. Търново; прокурор в ОП – общо 19 щ. бр., от които за ОП – Бургас, Варна, Кюстендил, Перник, София, Ст. Загора, В. Търново, Благоевград, Плевен, Пазарджик, Разград – по 1 щ. бр.; за ОП – Добрич, Шумен – по 2 щ. бр. и Софийската градска прокуратура – 4 щ. бр., и за прокурор в РП – 24 щ. бр., както следва: РП – Смолян, Айтос, Карлово, Димитровград, Гоце Делчев, Шумен, Ловеч, Сливница, Средец, Лом – по 1 щ. бр., РП – Чирпан и Русе – по 2 щ. бр. и РП – София – 10 щ. бр. С решение на ВСС по протокол № 51/10.12.2009 г. и по протокол № 52/11.12.2009 г. са назначени прокурори по посочените конкурси, но встъпването в длъжност на назначените в Софийската градска прокуратура, Окръжната прокуратура – Ст. Загора, Добрич, и Районната прокуратура София, ще се извърши през 2010 г. след приключване на процедурата по обжалване пред Върховния административен съд.

С решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 21/20.05.2009 г. са обявени конкурси за първоначално назначаване на прокурори – общо 14 щ. бр., разпределени съответно за: Върховната касационна прокуратура – 1 щ. бр.; Върховната административна прокуратура – 1 щ. бр.; Апелативната прокуратура София – 1 щ. бр.; окръжните прокуратури – Бургас, София, Плевен и СГП – по 1 щ. бр.; районните прокуратури – Пловдив, Карлово, Гоце Делчев, Несебър – по 1 щ. бр. и Софийската районна прокуратура – 3 щ. бр. По посочения конкурс са назначени: с протокол № 32/29.07.2009 г. на ВСС – прокурор във Върховната административна прокуратура, протокол № 33/06.08.2009 г. на ВСС – прокурор в Окръжната прокуратура София и по протокол № 38/08.10.2009 г. на ВСС прокурори в районните прокуратури.

По този конкурс не са усвоени пет щатни длъжности от включени в конкурсите за първоначално назначаване съответно във Върховната касационна прокуратура, Апелативната прокуратура София, Софийската градска прокуратура, окръжните прокуратури Бургас и Плевен.

С решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 19/13.05.2009 г. са назначени 27 младши прокурори в районни прокуратури по проведен конкурс, обявен с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 52/17.12.2008 г.

Приключените през отчетната 2009 г. конкурси са потвърдили изразената прогноза за един продължителен период до усвояване на свободния щат за прокурори. Фактически встъпването в длъжност на назначените прокурори се извършва след приключване на процедурите по обжалване пред Върховния административен съд, но самият конкурс за първоначално назначаване е продължил пет месеца, а конкурсът чрез атестиране е продължил девет месеца.

През м. ноември 2009 г., с оглед планиране на длъжности за младши прокурори, е извършена проверка за актуална щатна численост за тази длъжност и е внесено предложение на главния прокурор за трансформиране на седем щатни бройки от длъжност „младши следовател” в длъжност „младши прокурор”. Наред с наличния щат, по този начин е осигурено планиране на 48 длъжности за младши прокурори за 2010 г. С решение на Висшия съдебен съвет предложението е уважено и по протокол 53/17.12.2009 г. на основание чл. 179 ЗСВ са обявени свободните щатни бройки за длъжност „младши прокурор” в районните прокуратури, общо 48 щатни бройки, които предстои през 2010 г. да бъдат усвоени чрез конкурс.

С особен акцент през отчетния период е работата по подготовката и своевременното внасяне на всички документи по обявените избори за назначаване на административни ръководители на прокуратури, за които 5-годишният срок за мандат изтича през 2009 г. – общо 37, от които: двама заместници на главния прокурор, съответно при Върховната касационна прокуратура и при Върховната административна

прокуратура; петима апелативни прокурори – Пловдив, В. Търново, Бургас, Варна и военноапелативен прокурор; окръжни прокурори – 24 – Бургас, Видин, Враца, В. Търново, Габрово, Ловеч, Добрич, Кюстендил, Монтана, Пловдив, Пазарджик, Русе, Хасково, Силистра, Ст. Загора, Търговище, Шумен, Ямбол, Благоевград, Смолян, Сливен, Плевен, Кърджали, Варна, военноокръжни прокурори – Пловдив и Плевен, районни прокурори – Кърджали, Силистра, Дулово, Девин, както и заместници на административни ръководители на апелативни прокуратури – Пловдив, Велико Търново, София, Бургас, Варна; заместници на административни ръководители – окръжни прокурори – Кюстендил, Добрич, Пловдив, Габрово и Ловеч.

В изпълнение § 114 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗСВ /ДВ бр. 33/30.04.2009 г./ и след извършена проверка за актуалната щатна численост на младшите прокурори в системата на Прокуратурата към 11.05.2009 г. се установи за незаети 42 щатни бройки за тази длъжност в окръжни прокуратури. В тази връзка беше подготвен проект и внесено предложение от Главния прокурор за трансформиране на 42 щатни бройки от длъжност „младши прокурор” в 42 щатни бройки за длъжност „прокурор” и разпределянето им в конкретно посочени окръжни прокуратури, с оглед кадровото им укрепване. В същото предложение беше поискано да се отменят решенията на Висшия съдебен съвет по протокол № 17/16.04.2008 г. и по протокол № 32/23.07.2008 г., с които бяха закрити общо 24 незаети щатни бройки за длъжност „младши прокурор” в окръжните прокуратури и съответно тези щатни бройки да бъдат трансформирани в длъжност „прокурор” и разпределени в окръжни прокуратури.

С решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 23/03.06.2009 г. е уважено направеното предложение за трансформиране на общо 66 щатни бройки и разпределение по щата на Прокуратурата.

С решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 19/13.05.2009 г., на основание § 112, ал. 3 от ПЗР на ЗИДЗСВ, считано от датата на влизане в сила на ЗИДЗСВ /ДВ, бр. 33/30.04.2009 г./ са преназначени следователите от Столичната следствена служба в Следствения отдел на Софийската градска прокуратура и следователите от окръжните следствени служби – в окръжните следствени отдели на съответните окръжни прокуратури. В тази връзка е създадена необходимата организация и е изготвена справка за актуалната щатна численост по вид длъжности и поименна щатна численост на магистратите в Прокуратурата на РБ към 01.07.2009 г.

Щатът на Прокуратурата в края на отчетния период – към 31.12.2009 г., е 2340, от които административни ръководители – 154, заместници на административни ръководители – 174, прокурори – 1275, младши прокурори – 75, следователи – 525, завеждащи ОСЛО – 28, младши следователи – 54 и военни следователи – 55.

Свободният щат на Прокуратурата към 31.12.2009 г. е 302 щатни бройки, от които за административни ръководители – 4, за заместници на административни ръководители – 21, за прокурори – 171, за младши прокурори – 12, за следователи – 39, за младши следователи – 54 и за военни следователи – 1.

През отчетния период в сектор „Кадри и квалификация” са постъпили общо 1493 преписки, от които са решени 1491, нерешените преписки са 2, чакащи за окомплектуване.

С оглед предмета, преписките условно се определят по следния начин: поддържане на актуална информация за щатната численост; ежемесечен контрол за движение на кадрите; по кадровото осигуряване с прокурори; усвояване на свободни щатни бройки; становища за преразпределение на щатни бройки; подготовка на документи за Висшия съдебен съвет и в изпълнение решения на ВСС.

През отчетната година са подготвени и проучени материалите по внесени от административните ръководители за разглеждане от ВСС общо 1112 предложения за кадрови промени, /при 793 внесени през 2008 г. и 534 за 2007 г./, от които: за назначаване – 156; за повишаване в ранг – 192; за придобиване статут на несменяемост – 29; за повишаване в длъжност по обявени конкурси – 386; за откриване на процедура за повишаване в ранг и статут на несменяемост – 170; за освобождаване от длъжност –

33; за обявяване свободни щатни бройки – 83; за преразпределение и трансформация на щатни бройки – 12; за допълване решение на ВСС – 16; за поощрение – 25.

В сектора се поддържа и актуализира база данни за щатната численост на магистратите по вид длъжност, заети и незаети – общ брой и по вид за апелативни, окръжни, районни прокуратури, ВКП, ВАП и Националната следствена служба, и по този начин се осигурява представянето на обективна актуална щатна численост ежемесечно във Висшия съдебен съвет.

За оптимизиране на работата, е необходима достатъчна по щат администрация от професионално подготвени и отговорни служители. Към 01.01.2010 г. утвърденият щат на служители за Прокуратурата е 2997, при зает щат 2922. Съотношението магистрати – съдебни служители може да се приеме като оптимално в рамките на създадената организация на работа и при настоящите дадености в икономическото положение на държавата.

В сектора се поддържа база данни за всички обучителни мероприятия, разграничени по теми, по брой участници, по чия инициатива, време, място на провеждане, както и се изготвя шестмесечен анализ на дейността по квалификацията. В края на всяко шестмесечие се изпраща информация и във ВСС в изпълнение решение на Комисия „Правна квалификация, информационни технологии и статистика“. В недостатъчна степен е систематизацията на материалите, които постъпват – доклади за и от проведени конференции и семинари, с оглед оповестяването им във ведомствения сайт на Прокуратурата на РБ и осигуряване възможност за проучването им от всички прокурори.

Дейност по сигналите, молбите и жалбите на граждани и организации.

Отчетът в тази част обхваща дейността на сектор „Прием на граждани, жалби и сигнали“ в отдел „Административен“ на ВКП.

Работата в сектора се извършва в следните направления:

- осигуряване на ежедневен прием на граждани, изслушване на поставените от тях въпроси и искания;
- проучване на постъпилите жалби, сигнали и други документи, адресирани до главния прокурор или до ВКП, и изпращането им пряко на компетентната прокуратура;
- разпределение на постъпващия доклад във ВКП.

През отчетния период са приети и изслушани 450 граждани /при 700 за 2008 г. и 772 за 2007 г./.

В повечето случаи, след проведените разговори, гражданите, посетили приемната, се ориентират правилно за действията, които следва да предприемат в защита на интересите си. Най-честите оплаквания, относно дейността на Прокуратурата, са за забавяне решаването на преписки и дела, изразени предположения за проявена необективност при произнасянето по същество, в тази връзка за нарушения или престъпления на магистрати, предполагаема корупция по отношение на постановени актове. В останалата част оплакванията на гражданите са по въпроси, чието решаване е извън правомощията на Прокуратурата, тъй като се отнасят до взаимоотношения с електроразпределителните дружества, „Топлофикация“, битови проблеми, социални помощи, гражданскоправни въпроси и други.

Общият брой преписки, решени от сектора, е 3374 /при 3540 за 2008 г./, от които новообразувани – 2563, и преписки, решени през предходни години, по които са постъпили нови материали през 2009 г. – 811. Всички преписки са решени в срок до 7 дни чрез изпращане на компетентната прокуратура и отговор до жалбоподателя за движението на преписките.

Контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите.

Административно-ръководната дейност в прокуратурите е една от най-съществените дейности, пряко рефлектираща върху изпълнението на всички основни задачи пред прокурорите. Ефективното ръководство е невъзможно без познаване и

спазване на основните принципи за управление. В този аспект е изключително важно правилното планиране, организиране, ръководство и контрол на цялостната дейност и нейната отчетност.

С оглед подобряване организацията, контрола и отчетността на административната дейност на Прокуратурата, в отдела се поддържа база данни за всички заповеди, разпореждания на административните ръководители, издадени при осъществяване на организационното, административното и методическото ръководство, в съответствие със законовите им правомощия. По този начин се осъществява контрол за обективност, актуалност и законосъобразност на предприетите организационни мерки, от една страна, и от друга, се постига подобряване на методическото ръководство и се засилва прецизността в работата по администрирането, извършвана от 153 ръководители на прокуратури. Получените през отчетния период в тази връзка заповеди са 1442 от административните ръководители на апелативни, окръжни и районни прокуратури.

През отчетната година административните ръководители на прокуратури са реагирали своевременно чрез издаване на свои заповеди, разпореждания и указания, с които детайлно уреждат въпросите по съответната проблематика и с оглед необходимостта от повишаване нивото на организация на работата.

Констатации за висок професионализъм и създадена отлична организация, ръководство и контрол на дейността на административни ръководители са направени и от Инспектората към Висшия съдебен съвет при извършени проверки на дейността в прокуратурите. В тази връзка, по внесени предложения на главния прокурор, на основание чл. 304 ЗСВ, за добрата си ръководна работа са наградени административните ръководители на районните прокуратури – Пловдив, Плевен, Харманли.

В сектора се поддържа база данни за всички обучителни мероприятия, разграничени по теми, по брой участници, по чия инициатива, време, място на провеждане, както и се изготвя шестмесечен анализ на дейността по квалификацията. В края на всяко шестмесечие се изпраща информация и във ВСС, в изпълнение решение на Комисията „Правна квалификация, информационни технологии и статистика“. В недостатъчна степен е систематизацията на материалите, които постъпват – доклади за и от проведени конференции и семинари, с оглед оповестяването им във ведомствения сайт на Прокуратурата на РБ и осигуряване възможност за проучването им от всички прокурори.

Изготвени проекти на заповеди на главния прокурор и неговите заместници.

Отчетът в тази част обхваща дейността за постигане на оптимална организационна ефективност в работата, продължаване усилията за подобряване кадровата работа и квалификация на магистратите и служителите, администриране дейността на останалите прокуратури и осъществяване на методическо ръководство.

Подготвени са 163 /при 110 за 2008 г./ проекта на заповеди и 14 разпореждания на главния прокурор и заместника на главния прокурор по административни, организационни и кадрови въпроси, всички утвърдени от ръководството.

Подготвени са 3 становища по законопроекта, 36 информации, анализи, обобщения на данни, отчети.

Създадена е организация за своевременно изпращане до административните ръководители на прокуратури на решенията на ВСС, изискващи изпълнения от тях, като при необходимост се дават и допълнителни указания.

За изпълнение изискванията на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси и решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 52 от 17.12.2008 г., със заповеди на главния прокурор № 52/09.01.2009 г. и № 82/12.01.2009 г., е създадена необходимата организация за стриктно изпълнение в съответствие със закона и утвърдения механизъм за приемане на декларациите с

решение на Висшия съдебен съвет и в определения срок са окомплектовани и изпратени подадените декларации на прокурорите от ВКП, ВАП, апелативните, окръжните, военноапелативните, военноокръжните прокуратури и районните прокуратури.

Своевременно всички магистрати са запознати с Кодекса за етично поведение на българските магистрати, одобрен с решение на Висшия съдебен съвет по протокол № 21/20.05.2009 г., в изпълнение на решение на Комисията „Професионална етика и превенция на корупцията” към Висшия съдебен съвет. В съответствие с Кодекса за етично поведение на българските магистрати е създадена необходимата организация за провеждане на общи събрания на прокурорите относно създаване на етични комисии и на 01.10.2009 г. протоколите от проведени общи събрания на прокурорите за избори на членове на етични комисии са изпратени до председателя на Комисията „Професионална етика и превенция на корупцията” при Висшия съдебен съвет.

В отдела се поддържат на хартиен и електронен носител следните регистри: регистър за командировани магистрати във всяка от прокуратурите и по този начин се контролира спазване на изискванията, условията и реда за командироване, в съответствие с разпоредбите на ЗСВ; регистър за дисциплинарни наказания на магистрати, наложени от административни ръководители или по предложение на същите от Висшия съдебен съвет; регистър за обучение на магистрати и служители, чрез който се контролира и равномерното или специализирано участие на всеки прокурор в провежданите обучителни форми.

За отчетния период с участие на прокурори от отдела са организирани и проведени, в съответствие с Правилника за организация дейността на Прокуратурата, конкурси за 12 щатни длъжности за съдебни служители в администрациите на главния прокурор и ВКП. С участието на прокурор от отдела е извършено и атестиране на съдебните служители от администрацията на главния прокурор, ВКП и ВАП.

Със заповед на главния прокурор № 3289/19.10.2009 г., с оглед създадената структура на отделите във ВКП и ВАП и настъпили кадрови промени, е определен съставът на Колегиума на Прокуратурата на РБ, функциите и правилата за действие по въпросите, свързани с дейността. За секретар на Колегиума е определен прокурор, командирован в отдел „Административен” на ВКП. Колегиумът ще разглежда и ще дава становища по въпросите, свързани с практическо осъществяване функциите на Прокуратурата, подбора и квалификацията на кадрите, нормативните актове, отнасящи се до дейността на Прокуратурата, стратегическите задачи за развитие и действие на Прокуратурата, периодичните отчети за нейната работа, както и други важни за дейността на Прокуратурата въпроси. В съответствие със заповедта, завеждащите отделите и прокурорите от Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура, които подготвят проекти на инструкции, указания, методически ръководства, заповеди, предложения за законови промени и други материали, относно дейността на Прокуратурата на РБ в национален мащаб, след становище от всички завеждащи отдели, ще представят за разглеждане в Колегиума.

На 16.12.2009 г. е проведено първото заседание на Колегиума, на което са обсъдени проект на указание за подобряване дейността на Прокуратурата на РБ по делата, върнати за доразследване от съда, и по тези, приключили с оправдателни присъди и становище относно създаване на отдел или сектор във ВКП за работа с непълнолетни. Взетите решения на това заседание на Колегиума са доведени до знанието на участниците в него и изготвеният протокол е публикуван на електронната страница.

Към настоящия момент може да се обобщи, а това е отчетено и в докладите на апелативните и окръжните прокуратури, че щатната численост на прокуратурите съответства с натовареността. Проблемите, които са съществували с кадровото обезпечение на прокуратурите от предходни години, са решени в значителна степен и това предполага нормална работа. Данните за работата, натовареността, съотношението с натовареността с останалите прокуратури са предмет на анализ и преценка при всяко

постъпило искане за увеличаване щата при възможност за преразпределение на свободни щатни бройки от други райони в рамките на утвърдения и финансово обезпечен щат на Прокуратурата на РБ.

През настоящата година в кадровата работа следва да продължи качествения подбор на кадрите, с оглед особено важността за подобряване на компетентността и почтеността на работещите в системата; усвояването на свободните щатни бройки; своевременното представяне на Висшия съдебен съвет на данните за кадровото движение, наред с упражняване на стриктен контрол за спазване и правилно прилагане на Закона за съдебната власт и Наредба № 1/2009 г. на ВСС, включително с оглед процедурите по придобиване статут на несменяемост и повишаване в ранг.

С особен акцент през 2010 г. ще бъде дейността по подготвяне и представяне на предложения за над 85 административни ръководители районни прокурори (поради изтичане на мандат или вакантни длъжности).

Необходимо е да се създадат оптимални условия за приложение на Наредбата за показателите и реда за атестиране на магистратите и административните ръководители, в сила от 01.01.2010 г. Чрез тази наредба е създаден механизъм за задълбочена и обективна система за атестация, отчитаща не само количеството, но и качествено извършване на дейността при прилагането на законовите критерии за оценка на професионалната квалификация и пригодност на магистратите. Правилното приложение на Наредбата ще осигури възможност за пълна откритост в процеса на оценяване, както и максимална обективност в процеса на атестиране и избягване на формализма и уравниловката.

Необходимо е и да се създаде съответна организация за провеждане на атестирането на всички магистрати, на основание чл.196, т.4 ЗСВ.

За професионалната квалификация на магистратите и служителите, ръководителите на прокуратури отчитат, че обученията са били достатъчни за 2009 г., като обем и разнообразие на разглежданата тематика, което изцяло удовлетворява стремежа към разширяване професионалната компетентност и допринася за повишаване ефективността и качеството на работа, както и за уеднаквяване на практиката. С оглед повишените изисквания към прокурорската дейност, промените в законодателството, новостите в практическата дейност, възприемане на положителен опит, е необходимо да продължи работата на централно и регионално ниво за повишаване професионалната квалификация на магистратите и служителите в Прокуратурата на РБ.

Необходимо е да продължат усилията и за контрол на административно-организационната дейност на прокуратурите и в тази насока да се предлагат за въвеждане по-добрите практики в организацията и администриране на дейността. Бърза и адекватна трябва да бъде намесата при възникнали проблеми от кадрови, административен, организационен характер. В максимална степен следва да бъдат подпомагани новоназначените административни ръководители на прокуратури по организационни, административни и кадрови въпроси. Необходимо е да се създаде механизъм за повишаване ролята на административните ръководители от всички нива в кариерното израстване на магистратите, качествения подбор на кадрите за устойчиво изграждане на система от компетентни, мотивирани и почтени магистрати и постигане на оптимална организация за ефективна работа на прокуратурите.

6. Дейност на отдел „Инспекторат“.

Системата на вътрешноадминистративния контрол е започнала да укрепва със създаването на отдел „Инспекторат“ на ВКП, включен през 2007 г. в утвърдената постоянна структура на Върховната касационна прокуратура. Следващата стъпка в тази насока е обособяването на инспекторски звена към апелативните прокуратури с постигане на координация и взаимодействие между тях и отдел „Инспекторат“ на ВКП.

През 2009 г. основни направления в дейността на прокурорите от отдел „Инспекторат“ на ВКП са: проверка на сигнали за извършени дисциплинарни нарушения от прокурори и следователи, проверка на сигнали за извършени престъпления от магистрати /прокурори, съдии и следователи/ и усъвършенстване на ревизионно-контролната дейност по отношение на нивозите звена. Това е втората година, през която действа новият Закон за съдебната власт /обн. ДВ, бр. 64/07.08.2007 г./, с който е децентрализирана дисциплинарната дейност и значителни правомощия са прехвърлени на административните ръководители. Това обуславя някои проблеми и трудности в тази дейност и налага по-активно съдействие от страна на прокурорите от отдел „Инспекторат“ на ВКП при оказване на методическа помощ и контрол в процеса на установяване на дисциплинарни нарушения и реализиране на дисциплинарната отговорност.

Отдел „Инспекторат“ извършва проверки за дисциплинарни нарушения от прокурори и престъпления от магистрати, методическо ръководство по цялостната дисциплинарна практика и ревизионно-контролната дейност в системата на Прокуратурата. Отделът осъществява специален надзор върху всички досъдебни производства, образувани срещу магистрати, и инстанционният контрол по тях.

През 2009 г. прокурорите в отдел „Инспекторат“ на ВКП са работили общо по 1 742 преписки. От тях 1 554 преписки са новообразувани през същата година /89,21 %/, 128 преписки са останали нерешени от предходната година /7,35 %/, а по 60 решени преписки са постъпили нови материали през годината /3,44%/.

От общия брой преписки 254 съдържат класифицирана информация и са заведени в отдел „Защита на класифицираната информация“ /секретното деловодство/ на ВКП /14.59%/.

От всички преписки 1 521 са решени през 2009 г., което е 87,31 % от общия брой, а по останалите в края на годината нерешени 221 преписки /12,69 %/ работата продължава. Посоченият брой преписки са разпределени за работа между двата сектора в отдела – сектор „Вътрешен контрол“ и сектор „Ревизионен“.

От общия брой решени преписки до 3 дни са приключени 62 преписки /4,08%/, до 1 месец са решени 971 преписки /63,84%/, а до 6 месеца са решени 488 преписки /32,08%/.

Няма преписки, решени в срок над 6 месеца. От посоченото е видно, че повече от две трети от всички преписки са решени в срок до 1 месец, което говори за много добра сръчност и организираност в работата на прокурорите от отдела. По-малко от една трета от преписките са приключили в срок до 6 месеца, което се е налагало от обективни причини – възникнала впоследствие необходимост от извършване на допълнителни проверовъчни действия, подаване на допълнителни сигнали по случая, събиране при проверката на нови данни, които е следвало да бъдат проверени, и др.

През 2009 г. прокурорите в отдел „Инспекторат“ на ВКП са извършили проверки и са работили по 1110 преписки, образувани по сигнали срещу действия на магистрати.

По 76 преписки прокурорите от отдела са установили данни за извършени дисциплинарни нарушения – срещу 51 прокурори, 9 съдии и 16 следователи.

По 10 преписки при извършените проверки са установени данни за престъпления и са образувани 10 досъдебни производства.

През 2009 г. в отдел „Инспекторат“ на ВКП е осъществяван специален надзор по отношение на 62 досъдебни производства срещу магистрати /20 прокурори, 18 съдии и

19 следователи/. От посочените досъдебни производства 5 са образувани срещу неизвестен извършител.

Новообразуваните през 2009 г. са 12 ДП.

Наблюдаваните дела, образувани за корупционни престъпления срещу магистрати през 2009 г. се разпределят, както следва: по чл.282, ал.2 НК – 2, по чл.302 НК – 1, по чл.202 НК – 1, по чл.283 НК – 1, по чл.302, т.1 и т.2 НК – 1, т.е. общо 6 корупционни престъпления.

През 2009 г. наблюдаваните общо престъпления срещу частни съдебни изпълнители са 21, от тях 6 - за корупционни престъпления; срещу нотариуси - 63, от които 2 - за корупционни престъпления.

През 2009 г. срещу магистрати са внесени в съда общо 10 прокурорски актове, от тях срещу следователи – 3, срещу прокурори – 3 и срещу съдии – 4. Прекратени са общо 10 ДП. В процес на разследване са останали 16 ДП. В края на отчетния период осъдени с влязла в сила присъда са 5 магистрати – 4 следователи и 1 съдия. Оправдани са общо 8 магистрати (4 прокурори, 3 следователи и 1 съдия).

През 2009 г. прокурорите от отдел „Инспекторат” на ВКП са изготвили 6 проекта за внасяне от главния прокурор във ВСС за временно отстраняване от длъжност по отношение на двама прокурори и четирима съдии.

Контролната дейност в системата на Прокуратурата има своето законово основание в чл.142, ал.а.1 и 2 ЗСВ, целите и задачите на която разкриват и конкретната специфика, в сравнение с правомощията на Инспектората към ВСС. Контролната дейност в Прокуратурата цели своевременност при разкриване пороците в работата на административните ръководители, в дейността на отделните по-нисшестоящи прокуратури, както и в дейността на отделни прокурори и на тази база набелязване и реализиране на конкретни мерки за отстраняване на пропуските и слабостите в работата на отделните звена.

Качеството на извършваната ревизионно-контролна дейност и периодичното ѝ анализиране и отчитане дава възможност да бъде направена правилна и коректна оценка на дейността както на отделните прокуратури, така и на всеки конкретен прокурор, обстоятелство, което има пряко отношение към обективното прилагане на критериите за справедливо израстване в кариерата.

Създадените при работата на отдел „Инспекторат” на ВКП ефективно действащи контролни механизми за установяване и санкциониране на злоупотреба с правомощия и други форми на корупционно поведение, е приоритетно направление в стратегията за превенция и противодействие на вътрешната корупция в системата на Прокуратурата.

Сектор „Ревизионен” в отдел „Инспекторат” на ВКП контролира и участва в планирането, организацията и извършването на ревизионно-контролната дейност в системата на Прокуратурата, като координира осъществяването на всички форми на контрол – комплексни, тематични и контролни проверки в по-нисшестоящите прокуратури и в работата на отделните прокурори.

От 2008 г., в резултат на дейността на сектор „Ревизионен” в отдел „Инспекторат” на ВКП ежегодно се планират и извършват комплексни ревизии и тематични проверки във всички подконтролни звена. През 2009 г. отдел „Инспекторат” на ВКП е изготвил Проект на методически указания за контрол в системата на Прокуратурата на Република България, който предстои да бъде приет от Колегиума на ПРБ и утвърден от главния прокурор на Република България.

В отдел „Инспекторат” на ВКП са образувани 182 преписки за планираната и извършена ревизионно-контролна дейност в страната. През отчетния период са постъпили доклади от 113 прокуратури за извършената контролна дейност в по-нисшестоящите прокуратури и 14 акта на ИВСС за извършените планови проверки в системата на Прокуратурата, като 3 от тях са за извършени проверки през 2008 г.

На база извършвания в отдел „Инспекторат” на ВКП анализ на резултатите от ревизионно-контролната дейност, са възложени от отдел „Инспекторат” на ВКП комплексна ревизия на дейността на една прокуратура /Районната прокуратура

Дупница/, 19 допълнителни проверки и са дадени конкретни указания за отстраняване и недопускане в бъдеще на констатираните слабости и пропуски в дейността на 41 прокуратури. Изискани са и са проверени конкретни дела, наблюдавани от първоинстанционните прокуратури. През 2009 г. отдел „Инспекторат” на Върховната касационна прокуратура е възложил проверка на дейността на четирима прокурори. При реализираната ревизионно-контролна дейност в системата на Прокуратурата са проверени 332 прокурорски акта, с оглед тяхната законосъобразност и обоснованост. В края на отчетния период от проверените са отменени 23.

В резултат на констатирани нарушения в дейността на отделни прокурори, при ревизионно-контролната дейност са извършени дисциплинарни проверки на 33 прокурори и следователи. Наложени са дисциплинарни наказания на четирима прокурори и е „обърнато внимание” по реда на чл.327 ЗСВ на 12 прокурори и на един следовател. На двама прокурори са наложени по две дисциплинарни наказания. Двама прокурори са освободени от длъжност, един е подал оставка и на един прокурор му е „обърнато внимание” с две заповеди. През 2009 г. е продължило взаимодействието между отдел „Инспекторат” на ВКП и инспекторските звена в апелативните прокуратури, като на последните са възлагани преимуществено проверки по образуваните в отдел „Инспекторат” на ВКП дисциплинарни преписки. Съставите на инспекторските звена са извършвали възложените им от отдел „Инспекторат” на ВКП отделни тематични проверки в работата на конкретни прокуратури и на дейността на отделни прокурори. Членовете на тези звена са участвали и в извършените планови комплексни ревизии на по-нисшестоящите прокуратури.

Обособеното контролно звено при АП Варна е извършило проверка по 26 преписки, възложени от отдел „Инспекторат” на ВКП. Проверена е и дейността на четирима прокурори и на един следовател.

Обособеното през 2009 г. инспекторско звено при АП Бургас е извършило проверки по шест преписки по указание на отдел „Инспекторат” на ВКП и цялостна проверка на дейността на един прокурор.

Обособеното контролно звено при АП В. Търново е извършило четири комплексни ревизии на четири окръжни прокуратури и 23 проверки по разпореждане на отдел „Инспекторат” на Върховната касационна прокуратура: 6 – в ОП Плевен, 4 – в РП Плевен, 3 – в ОП Русе, 1 – в РП Русе, 2 – в ОП В. Търново, 1 – в ОП Ловеч, 2 – в РП Ловеч и по една в РП Габрово, в РП Луковит и РП Никопол. Извършена е и проверка на дейността на районния прокурор на РП Никопол.

Обособеното инспекторско звено при Военноапелативната прокуратура е извършило проверка на дейността на двама прокурори и на един военен следовател.

Обособеното контролно звено при АП Пловдив през 2009 г. е работило по 43 преписки, срещу 13 за 2008 г. Звеното е изпълнявало задачи, възложени от отдел „Инспекторат” на Върховната касационна прокуратура и по жалби и сигнали, депозираните в АП Пловдив, като са извършвани и проверки на място в съответните окръжни и районни прокуратури.

През 2009 г. от Инспектората към ВСС са извършени 34 планови проверки на дейността на отделни прокуратури и една контролна проверка, като в района на АП Пловдив са извършени шест проверки, в района на АП В. Търново – 4, в района на АП Варна – 23, в района на АП София – две. Инспекторатът при ВСС е извършил и проверка на дейността на един прокурор от РП Исперих по движението на две преписки. В резултат на извършените планови проверки от ИВСС са образувани дисциплинарни производства срещу двама следователи и един прокурор, като последният е подал оставка. Обърнато е внимание по реда на чл.327 ЗСВ на трима прокурори, двама съответно от РП Силистра и от РП Нови Пазар и на един административен ръководител – районен прокурор на Разлог.

Създаденото добро взаимодействие между отдел „Инспекторат” на ВКП и Инспектората към ВСС е важна гаранция за своевременното установяване на слабостите и пропуските в работата на прокурорите и съдилищата в страната и бързото

и ефективното им отстраняване.

На базата на очертаните проблеми и дадените препоръки от Инспектората към ВСС към работата на отделни прокуратури и прокурори, отдел „Инспекторат” на ВКП своевременно е давал конкретни указания и е контролирал изпълнението им, като същевременно и планира извършването на тематични и контролни проверки в прокуратурите, в дейността на които са констатирани конкретни пропуски и слабости.

Анализът на реализираната през 2009 г. ревизионно-контролна дейност в системата на прокуратурата дава основание, освен вече утвърдените положителни практики в дейността на АП Пловдив, АП В.Търново, АП Бургас и Военноапелативната прокуратура, да се посочи и тази създадена през отчетния период в АП Варна от встъпилия в длъжност административен ръководител. Положителни резултати в сравнение с предходни години са констатирани в дейността на ОП Шумен, ОП Разград и ОП Добрич. Много добра организация на работа е констатирана в АП В.Търново, АП Пловдив, ОП Пловдив и РП Асеновград.

Пропуски и слабости през отчетния период са констатирани в дейността на отделни прокуратури по:

- организацията на дейността на прокурорите и съдебните служители /РП Варна, Софийската районна прокуратура/;
- прилагането на програмния продукт Law Choise, като е констатирано нарушаване на указанията по прилагането им и неравномерно и несправедливо натоварване на отделни прокурори /Софийската районна прокуратура, РП Г.Оряховица и ОП Плевен/;
- деловодната обработка на процесуалните документи и спазването на инструктивните и процесуални срокове /Софийската районна прокуратура и ОП Ст.Загора/;
- слабости и нарушения при изпълнение на Указание № И-281/2006 г. на главния прокурор на Република България за извършване на предварителните проверки;
- ръководството и надзора върху разследването по досъдебните производства и работата по делата, по които наказателните производства са спрени /РП Варна, РП Поморие, ОП и РП Монтана/;
- наказателносъдебния надзор и конкретно дейността по върнатите от съда дела и качеството на изготвяните обвинителни актове.

В дейността на отделни прокуратури се констатира малък брой дела, внасяни по реда на задочното производство и занижена наказателна политика, обстоятелство, което следва да е предмет на съвместно обсъждане с първоинстанционните съдилища.

Във връзка с констатациите, административните ръководители на горестоящите прокуратури в района на АП Варна и АП В.Търново са предприели конкретни мерки за преодоляване на пропуските и слабостите в дейността на отделни прокуратури в техните райони. АП В.Търново следва да предприеме конкретни мерки по отношение дейността на ОП Плевен, относно съществуващия лош микроклимат, който се отразява и на качеството на прокурорската дейност. В ОП Плевен, въпреки наличието на одобрен план за ревизионно-контролната дейност, не е създадена необходимата организация за изпълнението му, което е довело до редица негативни резултати, констатирани при извършените от горестоящата прокуратура и ИВСС проверки.

Анализът на изготвените доклади за резултатите от извършените ревизии констатира формално изпълнение на ревизионно-контролната дейност от отделни прокуратури в апелативния район София. В повечето случаи докладите дават преди всичко статистически данни. Отлична практика за проверка на преписките и делата на ревизираните прокуратури се констатира в дейността на АП Пловдив, Военноапелативната прокуратура и през настоящата година и в дейността на АП В.Търново и АП Варна. Наложително е да се приемат изготвените методически указания от отдел „Инспекторат” на ВКП за контрол в системата на прокуратурата, с цел уеднаквяване на ревизионно-контролната дейност и прилагане на положителните

практики в тази насока.

Отдел „Инспекторат“ на ВКП планира и извършва комплексни ревизии на дейността на апелативните прокуратури, както и тематични и контролни проверки при възникнала необходимост от това. През 2009 г. прокурори от отдел „Инспекторат“ на ВКП са извършили комплексни ревизии на четири апелативни прокуратури – В. Търново, Пловдив, София и Военноапелативната прокуратура. Съвместно с прокурори от АП София и Софийската градска прокуратура, прокурори от отдел „Инспекторат“ на ВКП са извършили комплексна ревизия на Софийската районна прокуратура. Контролните мероприятия в АП Велико Търново и АП Пловдив са първи в рамките на институцията след създаването на апелативните звена.

При извършените комплексни ревизии на апелативните прокуратури се констатира следното.

Апелативна прокуратура Велико Търново

Ръководството на АП В.Търново е създадо много добра организация на работа на прокурорите и съдебните служители. Дейността по досъдебния надзор е на необходимото ниво, като е създадена организация за планиране и извършване на проверки в по-нисшестоящите прокуратури. Ревизионно-контролната дейност е отлично планирана и организирана. Утвърдена е и се прилага Методика за извършване на комплексни ревизии и контрол на дейността на по-нисшестоящите прокуратури. Създаденият Съвет на окръжните прокурори и утвърдената практика в дейността му е нов подход в организационното и методическо ръководство от страна на АП В.Търново. Незадоволителна е работата по наказателносъдебния надзор. Ревизията е установила неизпълнение в достатъчна степен на дадените от АП указания от подконтролните й звена за констатираните в тях пропуски. Констатирани са и пропуски в деловодната дейност и по прилагане на програмния продукт на ВСС – Law Choise. Дадени са конкретни препоръки за подобряване дейността на апелативното звено, в изпълнение на които са предприети незабавно мерки.

Военноапелативна прокуратура

Във ВоАП е създадена отлична организация за работа, която е обективна предпоставка за постигнатите добри резултати. Не са констатирани пропуски и слабости в осъществяваният от ВоАП контрол на дейността на военноокръжните прокуратури по досъдебния и наказателносъдебния надзор. Ревизионно-контролната дейност се планира и извършва ежегодно, като са реализирани и проверки в самата ВоАП по движението на преписките и делата. Съвместно с военноокръжните прокуратури се провеждат периодично семинари по правна подготовка, на които се обсъждат отделни казуси, противоречива съдебна практика и др. Изготвена е и е утвърдена Инstrukция за взаимодействие между Прокуратурата на Република България и служба „Военна полиция“.

Апелативна прокуратура Пловдив

Ръководството на АП Пловдив е създадо отлични условия за работа и много добра организация на дейността на прокурорите и съдебните служители. Упражнява се ежедневно ефективен контрол за точното и качествено изпълнение на служебните задължения. В сферата на досъдебния и наказателносъдебния надзор се осъществява планиран контрол в дейността на окръжните прокуратури. Ревизионно-контролните мероприятия в района на АП Пловдив ежегодно са комплексни, като традиция в дейността са и контролните проверки по изпълнение на дадените препоръки. При ревизията са констатирани пропуски в дейността по наказателносъдебния надзор, които се свеждат до липса на отделни книги и дневници по надзора, на цялостен анализ за причините за неуважените протести на окръжните прокуратури и липса на обратна връзка за решенията на Върховния касационен съд по подадените от АП Пловдив протести. Дадени са конкретни препоръки, за изпълнението на които са предприети незабавни мерки.

Софийска районна прокуратура

При извършената комплексна ревизия на Софийската районна прокуратура са

констатирани пропуски и слабости в дейността на звеното от организационно и практическо естество.

С оглед констатациите, ревизионният екип е дал конкретни препоръки в 11 точки за подобряване работата в Софийската районна прокуратура. Изготвен е от АП София и Софийската градска прокуратура съвместен план за контрол по изпълнението на препоръките. Като обективна причина за констатациите следва да се отбележи липсата на добра материална база, както за правилното функциониране на деловодната дейност, така и за добрата работа на прокурорите и съдебните служители. Следва да се отчете и големият обем преписки и дела, които постъпват в Софийската районна прокуратура ежегодно, което е и основание да се предложи промяна в закона с цел определяне на персонални заплати за прокурорите и служителите в най-големите и най-натоварените прокуратури в страната, извършена през отчетната година (ДВ, бр. 33/2009 г.).

През 2009 г. отдел „Инспекторат“ на Върховната касационна прокуратура е продължил да осъществява контрол по изпълнение на заповедите на главния прокурор и разпорежданията на ръководството на Върховната касационна прокуратура по всички приоритетни за институцията дейности.

Качеството на извършваната ревизионно-контролна дейност и периодичното ѝ анализиране и отчитане дава възможност да бъде направена правилна и коректна оценка на дейността както на отделните прокуратури, така и на всеки конкретен прокурор, обстоятелство, което има пряко отношение към обективното прилагане на критериите за справедливо израстване в кариерата. Създаването на ефективно действащи контролни механизми за установяване и санкциониране на злоупотреба с правомощия и други форми на корупционно поведение е приоритетно направление в стратегията за превенция и противодействие на вътрешната корупция в системата на Прокуратурата.

Качеството, периодичността и отчетността на осъществяваната контролна дейност е от съществено значение за ефективността на другите инструменти за противодействие на вътрешната корупция:

- политика на публичност и откритост;
- професионални свободи и гаранции;
- „случайният принцип“ при разпределянето на преписките и делата;
- утвърждаване и спазване на критериите за справедлив достъп до професията

и израстване в кариерата.

Своевременното и качествено установяване на всички пропуски и слабости в дейността на отделните прокуратури и конкретни прокурори е най-надеждният и ефективен инструмент за превенция и противодействие на вътрешната корупция в системата, методите и формите за реализиране на които непрекъснато се анализират от отдел „Инспекторат“ на Върховната касационна прокуратура, с цел решаване на поставените пред отдела специфични задачи.

7. Дейност на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство”.

Дейността на отдел “Информация, анализ и методическо ръководство” (ИАМР) е специфична като цяло за отдела и за обособените в него три сектора – “Информация и анализ” (ИА), “Унифицирана информационна система” (УИС) и “Консултативен съвет за методическо ръководство и конституционност на законите” (КСМРКЗ).

Това предопределя обема на следващото изложение и отчитане поотделно на резултатите за дейността на всеки от секторите.

През 2009 г. в отдела са наблюдавани общо 1145 преписки, от тях - 1057 новообразувани. Решени са 1136 преписки. Останали нерешени в края на годината са 9 преписки, от които 8 - чакащи окомплектоване и 1 - при прокурор за решаване. Завеждащият отдела е решил 140 преписки.

7.1. Сектор „Информация и анализ”

7.1.1. Организация на дейността.

Дейността на сектор „Информация и анализ” (ИА) осигурява изпълнение на задълженията на ПРБ за прозрачност и отчетност, регламентирани в Конституцията, Закона за съдебната власт и другите нормативни актове, изискващи публично предоставяне на данни за дейността на органите на държавна власт. Централизирано се осигурява информацията, необходима за изпълнение ангажиментите на прокурорската институция по мониторинга, провеждан от ЕК по Механизма за сътрудничество и проверка. Във всички случаи се съблюдават изискванията за защита на данните.

Организацията на информационната дейност в ПРБ е уредена с вътрешноведомствен акт на главния прокурор (Указание⁵² И-301/2007г., изм. и доп. с И-283/2008г.).

Секторът работи активно и по изпълнение на европейските регламенти за бърз и опростен електронен обмен на информация между прокуратурите, МВР, МО и външни потребители. Отстоява принципа за събиране на данни при оправдана служебна необходимост.

Поддържа се структурирана електронна база данни за дейността на отделите във ВКП и териториалните прокуратури - 113 районни, 27 окръжни и СГП и окръжните следствени отдели към тях, 5 апелативни прокуратури, Военноапелативна прокуратура и 5 военноокръжни прокуратури.

В сектора е създадена оптимална организация за срочно и качествено изпълнение на задълженията за изготвяне на информации и анализи и за бърз информационен обмен на хоризонтално и вертикално ниво. Акцент е поставен върху работата по справочния модул на УИС с цел до края на 2010 г. да се постигне извеждане на достоверни обобщени справки от информационната система.

Секторът работи в тясно взаимодействие с всички отдели на ВКП и прокуратури в страната, както и обменя информация по унифицирани показатели със съответните структури от МВР и МО.

В най-голям обем и специфична информация се подава във връзка с упражнявания от ЕК мониторинг. Осигуряването на X отдел „Междуведомствено взаимодействие, мониторинг, и международни проекти”⁵³ с необходимата информация и анализи по постъпилите искания във връзка мониторинга, Графика на МС, Работна група 23 и др., се извършва в изключително оперативни срокове – често в деня на поискване.

⁵² Указанието определя обхвата на информацията и основните и специфични направления за отчетност. Въвежда унифицирана електронна форма и обмен, ред и срокове. Оторизира отдел ИАМР да изисква, обработва и предоставя в обобщен вид необходимите данни; да актуализира показателите съобразно промените в законодателството, решенията на ВСС, изискванията на Евростат и др. Определя адресатите – външни и вътрешни потребители, както и сроковете и реда за предоставяне на обобщени или конкретни данни.

⁵³ X отдел е структуриран от м.април 2009г. и отговаря за изпълнение ангажиментите на ПРБ по Графика на МС за изпълнение показателите за напредък в съдебната система.

В последните няколко години рязко се увеличиха исканията на външни потребители – национални и международни организации за информация относно дейността на прокуратурата. В резултат на добрата организация, високата професионална компетентност на екипа и максималното използване на информационните технологии е постигната изключително добра сръчност и качество на изпълнение. В рамките на три дни се удовлетворяват исканията, постъпили от Народното събрание, Министерство на правосъдието и др. държавни органи. В кратки срокове се предоставя и поисканата информация, допустима по закон, на други държавни органи, както и представители на средствата за масово осведомяване и на неправителствените организации.

Дейността на сектор ИА е насочена за планирано централизирано отчитане на дейността на Прокуратурата в изпълнение указанията на главния прокурор и решенията на ВСС в противодействието на престъпността. Основните направления са: анализирани на резултатите от проверки по сигнали за извършени престъпления и след самосезиране от прокурор; на образуваните досъдебни производства; на разследванията на досъдебната фаза, отделно за предадени на съд лица, особено за тежки престъпления, наблюдавани от ВСС и ЕК; качество и сръчност на прокурорските актове; осъдени и санкционирани лица; гражданско-съдебен надзор; изпълнение на наказанията и натовареност на прокуратурите и отделите във ВКП.

Изготвят се и ad hoc информации по поставени актуални въпроси от различни потребители на информация за дейността на Прокуратурата. Най-често се касае за депутатски питання, въпроси възникнали във връзка с подготвяни промени в законодателството, публични изяви на ръководството на ПРБ или отделни прокурори при участие в междуведомствени комисии, работни групи и при участие в международни прояви и др.

Периодично секторът информира ръководството на ПРБ за направените констатации и изводи по посочените направления. Акцентира се на постигнатите положителни резултати и на тенденциите в противодействието на престъпността. Правят се предложения за преодоляване на констатирани отрицателни резултати в дейността на прокуратурите – необходими вътрешноорганизационни мерки, законодателни или други мерки. Текущата информираност е с цел да подпомага ръководството на ПРБ при вземане на решения, насочени към повишаване ефективността на прокуратурите.

При спазване сроковете, определени в Конституцията и ЗСВ секторът подготвя изискуемите обобщени материали – годишни доклади, обобщени информации и анализи за представяне пред НС, ВСС, Инспектората към ВСС и Министерство на правосъдието.

7.1.2. Основни дейности, извършени от сектора през 2009 г.

В сектора са работили един прокурор, един прокурорски помощник и трима експерти.

Образуваните в сектор ИА преписки за отчетния период са общо 466 (361, 168). Спрямо 2008г. е налице увеличение с 29%, а спрямо 2007 г. броят им е нараснал почти 3 пъти. Всички преписки през 2009 г. са решени от един прокурор. Предвид спецификата на дейността обвързана със срокове, определени в нормативните актове, както и при изискване на информация от други държавни органи и организации в изключително кратки срокове не са останали нерешени преписки от предходни отчетни периоди, както и в края на настоящия. През 2009 г. сръчността на решаване е както следва: 290 преписки са решени в едномесечен срок, а 176 - в рамките на 3 дни.

От сектора са изготвени общо 8 проекти на заповеди и указания, всички утвърдени от ръководството на ПРБ. Изготвени са и 78 информации, анализи и доклади за дейността на прокуратурата, както и 246 справки и становища.

Видно от данните в последните години значително са нараснали исканията до Прокуратурата за предоставяне на информация и то все по-детайлна, особено по линия на мониторинга от ЕК по Механизма за проверка и в тази връзка от ВСС. Наред с това са повишени изискванията за качество и аналитичност на изготвяните от сектора

материали. В същото време по-интензивното упражняване на задълженията по ръководство и надзор на разследването, както и за прозрачност и отчетност на прокурорската институция, са допринесли за увеличения обем на вътрешния обмен на информация.

От горното се налага извода за прекомерна натовареност на прокурора в сектора и необходимост от допълнително административно укрепване с още една щатна бройка за прокурор.

➤ **Информационно-аналитична дейност.**

1. Регулярни доклади, анализи и информации и справки за дейността на ПРБ по всички видове надзори⁵⁴, предоставяни на ръководството и на отделите във ВКП.

1.1. Проект на Годишен доклад по прилагането на закона и за дейността на Прокуратурата и разследващите органи през 2008г., вкл. резюме и презентация.

1.1. Ежеседмични справки за движението и резултатите по конкретни дела от особен обществен интерес;

1.2. Ежемесечни анализи на образуваните дела от особен обществен интерес, на резултатите и тенденциите – общо и по видове⁵⁵;

1.3. Тримесечни анализи за резултатите и тенденциите в дейността на прокуратурите по следствия и съдебния надзор и отделно по делата от особен обществен интерес;

1.4. Шестмесечни анализи за дейността на прокуратурите по всички видове надзори;

1.5. Шестмесечни анализи на върнатите от съда дела на Прокуратурата и причините, довели до връщането им.

1.6. Деветмесечен анализ за дейността на прокуратурите по делата за тежка престъпност.

2. Други информации и анализи по искане на ръководството на ПРБ и отделите във ВКП.

2.1 Срочност на разследване и решаване на делата, решенията на прокурора и съда по тях;

2.2. Обем на прокурорската дейност и средна натовареност на териториалните прокуратури – за I полугодие, за периода януари-октомври и за цялата 2009 г.

2.3. Информация за обема и средната натовареност във ВКП за периода м.януари ÷ октомври 2009 г., вкл. за всеки от отделите.

2.4. Анализ на положителни и отрицателни тенденции в дейността на прокуратурите за деветте месеца на 2009 г. с предложени конкретни мерки за преодоляване констатираните негативи.

2.5. Приложение на института на освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание.

2.6. Дейност на прокуратурата по делата, образувани за престъпления по чл. 343б НК.

2.7. По проект на ПРБ финансиран от Световната банка "Укрепване на антикорупционния капацитет на Прокуратура на Република България" - информация за тенденциите в продължителността на досъдебната фаза на делата, образувани за корупционни престъпления през 2007г., 2008 г., 2009 г.

3. Информации за Висшия съдебен съвет.

3.1. Ежемесечни информации по конкретни дела, образувани за престъпления от значим обществен интерес.

⁵⁴ Видове надзори – следствен, инстанционен контрол, специален надзор по дела от особен обществен интерес, съдебен, гражданско-съдебен, изпълнение на наказанията.

⁵⁵ Видове дела от особен обществен интерес – образувани за престъпления свързани с организирана престъпност, корупция, изпиране на пари, злоупотреби с фондове на ЕС, данъчни престъпления, подправка и използване на неистински платежни инструменти, незаконен трафик на хора и наркотици;

3.2. Анализи на причините за връщане на дела от съда.

3.3. Становища по прилагането на ЗСВ във връзка с отчетността на съдебната система.

3.3. Обобщена информация за образуването, движението и приключване на преписките и делата в ПРБ за I шестмесечие на 2009г.

4. Информации по мониторинга на Европейската комисия, предоставяна на новосъздадения X отдел с оглед отчетност по Графика на неотложните мерки и действия на Министерски съвет и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност

4.1. Ежеседмично, месечно, на тримесечие, шестмесечие и годишно сектор ИА подава информация - относно движението на делата, образувани за престъпления с висок обществен интерес.

4.2. Тримесечно - обобщена информация за резултатите от дейността на ПРБ и разследващите органи по основни направления за всички дела, в т.ч. и решенията на съда по тях.

4.3. Изготвяне на периодични анализи и обобщени информации за дейността на териториалните прокуратури и специализираните отдели във ВКП по основни и специфични индикатори – обща резултатност в противодействието на престъпността и отделно - по тежката престъпност.

4.4. Конкретни справки по образувани производства за особено тежки престъпления и за дела, представляващи значим обществен интерес, с посочване диспозитивите на повдигнатите обвинения, сключените споразумения и постановени присъди.

4.5. Анализи на върнатите за доразследване дела и за ефекта от приложението на съкратеното съдебно следствие.

4.6. Регулярни доклади по мерките от Графика за периода м.юли - м.декември 2009г. са изготвяни до всяко 15-то число на месеца до ресорния заместник на главния прокурор по извършеното от сектора и предприетото от териториалните прокуратури

5. Информации, предоставяни на международни държавни и обществени органи, както и на средствата за масово осведомяване.

5.1. Народното събрание

- За движението по дела, образувани за престъпления против националното и расовото равенство и против изповеданията (чл.162-164 НК), вкл. и решенията на съда по тях;

- За внесените в съда прокурорски актове през 2008 г. и решенията на съда по тях.

5.2. Въпросници на ЕК и по съвместни проекти:

- По туининг проект за дейността на ПРБ 2006 – 2008 г.;

- За финансовите престъпления и финансовите разследвания във връзка с Петия кръг на взаимни оценки на тема “Финансови престъпления и разследвания” съгласно Съвместно действие от 5 декември 1997 г. (97/827/ПВР) сектор ИА изготви отговори на изпратен от тях въпросник.

На срещата във ВКП, ръководителят на сектора изложи отговорите в нарочна презентация. Акцент бе поставен на структурната реформа на прокуратурата и взаимодействието с другите институции, проследяване резултатите за особено тежки престъпления. Направен бе и сравнителен анализ на транспонирането на европейските рамкови решения, регламентиращи наказателната и гражданската конфискация, с посочване на практическите резултати и мерки в тази насока.

- На ЕВРОСТАТ по оценяването на мерките срещу изпирането на пари и други финансови престъпления.

- По Механизма за сътрудничество и оценка на напредъка в съдебната власт - за осигуряване информация за експертната мисия, проведена за времето от 7 до 9.XII.2009г. по Механизма за сътрудничество и оценка сектор ИА подготви отговори на предварително изпратен обширен въпросник относно противодействието на организираната престъпност, корупцията, изпирането на пари, злоупотребата с фондове на ЕС, разследване и изземване на активи от престъпна дейност, както и обобщени информации до ръководството на ПРБ.

5.3. Международни организации и институции:

- Посолството на САЩ – информация за ЕЗА във връзка с незаконен трафик на хора и движението по делата, образувани за такива престъпления;

- Посолството на РСФРС – преглед на наказателното законодателство относно нелегалното завземане на предприятия, т.нар. „рейдърство“;

- ИСЮЕ – информация за дела, образувани за незаконен трафик на хора и пострадалите лица от този вид престъпления.

5.4. Фондация „Риск Монитор” – внесени в съда актове за трафик на хора и изпиране на пари;

5.5. Асоциация „Прозрачност без граници”

- Анализ за противодействие на престъпленията, засягащи финансовите интереси на ЕС;

- информации за дела, образувани по случаи, в които български граждани са обвинени за даване на подкуп на чуждестранни длъжностни лица;

- във връзка с разработването на въпросници за съдии, прокурори и дознатели по проект "Почтеност и противодействие на корупцията в съдебната система на държавите от източна Европа" - данни за резултатите по делата в съдебна фаза на процеса, образувани за корупционни престъпления, извършени от лица с имунитет и др. длъжностни лица, заемащи висши държавни длъжности и лица от администрацията на изпълнителната власт през 2007 г. и 2008 г.

5.6. Министерство на правосъдието:

По изпратено писмо от Генералния секретар на ООН с молба до държавите страни по Конвенцията на ООН срещу корупцията - информация относно наказателни дела, образувани за корупционни престъпления, свързани с незаконно придобито имущество от служители на съдебната система, МВР, МП, и ДАНС, както и описание на конкретни казуси.

5.7. Център за изследване на демокрацията:

Информация относно престъпления против правата на гражданите.

5.8. Министерски съвет НКБТХ

Данни за случаи на трафик на хора за периода от месец януари до месец август 2009 г

5.9. Министерство на външните работи „Дирекция „Международно право“:

Информация относно осъдени лица за корупционни престъпления, с постановено отнемане на предмета на престъплението и конфискация

5.10. Национален статистически институт

По искане на "Статистическия отдел на ООН за наркотиците и престъпността" - данни за обвиняемите лица по конкретни текстове от НК.

5.11. Медии.

- Информации относно диференцираните процедури - споразумения и предложения по чл. 78а НК;

- Дела, образувани за ПТП и решенията на съда по тях;

- Дела, образувани за престъпления срещу интелектуалната собственост и компютърни престъпления;

- Предварителен отчет с презентация за постигнатите резултати в дейността на Прокуратурата през 2009 г.;

- Действия и мерки, предприети от Прокуратурата на РБ за противодействие на престъпността и корупцията. Постигнати практически резултати.

➤ **Статистическа отчетност.**

1. Събиране, обработване и обобщаване на данни за дейността на ПРБ по всички видове надзори.

Разработените от сектора електронни унифицирани статистически таблици се попълват от прокуратурите от страната и отделите във ВКП и регулярно (ежемесечно и на всеки три, шест, девет месеца и годишно) се обобщават и обработват от сектора. Информацията обхваща хода на всички преписки и дела в ПРБ, срочността на приключването и решаването им, произнасянията на прокурорите, решенията на съда по тях и изпълнението на наказанията, пострадалите от извършените престъпления лица, натовареността на прокурорите. За движението и резултатите по делата, образувани за престъпления от особен обществен интерес се извършва ежемесечна отчетност.

2. Обработка на данните с оглед определяне на тенденциите и изготвяне на необходимите извлечения, графики и диаграми за целите на информационно-аналитичната дейност – за включване в справките, информацията, анализите и докладите, разработвани от сектора.

3. Актуализация на електронните статистически таблици за отчитане дейността на ПРБ и разследващите органи в резултата на измененията и допълненията на НК (ДВ, бр. 27 от 10 април 2009г.) и заявените от Европейската комисия нови мониторингови цели в доклада през м. февруари 2009 г. и по време на експертната мисия през м. май 2009 г. относно ефективността на наказателната политика.

3.1. Структурната отчетност е съобразена с новите и изменени наказателни състави.

3.2. Въведени са нови показатели на отчетност по видове престъпления относно пострадалите лица (юридически и физически, в т.ч. – непълнолетни и малолетни), както и за налаганите наказания.

3.3. Съобразно промените е актуализирано Упътването за попълване на таблиците и заложените в тях математически и логически оператори за облекчаване въвеждането и контрол на данните.

3.4. Актуалните показатели са предоставени на Дирекция „Информационни технологии“ за включването им в Унифицираната информационна система.

4. За включване в анализите се изготвят необходимите графики и диаграми за резултатите по всички направления на дейността на ПРБ, териториалното им разпределение и очертаващите се тенденции.

➤ **Съвместна дейност на сектор ИА със сектор УИС и ИТ дирекцията за усъвършенстване на УИС.**

Сектор ИА, заедно със сектор УИС и Дирекция ИТ, работят по проект на Световната банка „Подобрение на информационната система на ПРБ“. По този проект е предвидено да се усъвършенства справочния модул на системата с оглед осигуряване практическа възможност за извеждане на пълни и коректни справки от УИС по показателите за отчетност.

След приключване на работата по проекта е необходимо да се извърши и тестване в прокуратурите за точност, правилност и коректност на въвежданата информация от една страна, а от друга – за извеждане на достоверни справочни данни. В случай на положителни констатации, би могло да се вземе решение за преминаване към цялостно използване на справочния модул на УИС и до отпадане прилаганите понастоящем стандартни Microsoft инструменти за информационен обмен.

➤ **Проекти на Междуведомствени актове.**

Проект на Инструкция за обмен на информация между МО и Прокуратурата за движението, приключването и резултатите от делата, разследвани от военни разследващи полицаи, съгласуван със сектор „Междуведомствено взаимодействие“ на Х отдел и експерти от МО. С Инструкцията се унифицират показателите за отчетност

по тези дела и се изпълняват изискванията на ЗСВ във връзка с изготвяне Годишния доклад на главния прокурор.

➤ **Участия в конференции, работни срещи, семинари и други.**

Ръководителят на сектора участва в:

1. Кръгла маса на тема „Анализ на подходите за оценка натовареността на магистратите и съдебните служители” по проект на ВСС. Предоставена е на ВСС предварително информация за показателите за отчетност на натовареността в ПРБ;

2. Среща на европейските служби за възстановяване на престъпно придобито имущество, организирана от Европейската Комисия – 9-10.11.2009 г., Брюксел, Белгия. За участието е изготвен доклад относно транспонирането на международните актове и рамковите решения в българското законодателство, сравнителен анализ на действащото законодателство с международните и европейски актове в областта на изземването на активи от престъпления, както и практическо приложение на конфискацията и отнемането на облагите от престъпна дейност.

3. Среща с евроексперти в рамките на Петия кръг за взаимни проверки на ЕС на тема „Финансови престъпления и финансови разследвания” с доклад и презентация на тема „Мястото и ролята на Прокуратурата на РБ в наказателно-правната система за противодействие на финансовите престъпления”.

➤ **Становища.**

1. За облекчаване дейността на прокуратурите от страната по регулярната отчетност и използване на УИС.

2. До Министерство на Правосъдието и главния прокурор - конкретни законодателни предложения от Прокуратурата за промени в НК, НПК и ЗСВ и цялостни виждания за наказателната политика

3. До ВСС във връзка с покана за участие в заседание на подгрупата - в раздел "Статистика, отчетност и прозрачност" за изготвянето на окончателния вариант на критериите за наблюдение на резултатите от прилагането на ЗСВ - становище по обсъждането на критериите за наблюдение на резултатите от прилагането на ЗСВ.

4. По повод изготвянето на нов Правилник за организацията и дейността на НС е изготвено становище относно евентуални изменения и допълнения на Правилника за организацията и дейността на НС (по-конкретно дейността на ПРБ в изпълнение изискванията на Конституцията на РБ и ЗСВ за прозрачност и отчетност).

5. Относно проект на Интегрирана стратегия за борба с организираната престъпност и корупцията.

➤ **Интернет страници на ПРБ.**

На вътрешния сайт за служебно ползване се публикуват изготвените от сектор ИА обобщени данни и информации за дейността на прокуратурите. Секторът публикува и организационните и др. материали, получени от ръководството на ПРБ.

Би следвало да се предприемат действени административни мерки на всички нива за спазване на указание И-301/2007 г. относно предоставяне на материалите от конференции, семинари и др., в които са участвали, за публикуване на вътрешния сайт, респ. ползване от всички прокурори. Публикуването на тази информация за служебно ползване е най-бързия, лесен и удобен начин, без бюджетни разходи, за квалификация и самообучение.

За web сайта на Прокуратурата секторът изготвя и предоставя материали за публичен достъп, съобразно нормативните изисквания за защита на данните.

➤ **Обучение на кадрите.**

Работещите в сектора са включени в проекта „Специализирано компютърно обучение” по ОПАК. През м. май и юни експертите завършиха успешно курса. Прокурорският помощник завърши и курс към НИП.

За повишаване на аналитичния капацитет на сектора е необходимо участие в обученията, провеждани за специализираните отдели във ВКП.

7.1.3. Проблеми и взети мерки.

През годината е установено не във всички случаи спазване указанията на главния прокурор относно изискване на информация за движението по преписки и дела (И-301/2007г., изм. и доп. 2008 г.), което е довело и до следните проблеми:

- Различни информационни потоци при наличие на единна регламентация и унифицирана отчетност;
- Пренатоварване на териториалните прокуратури с изискване на справки по движението на преписките и делата с несъгласувани с отдел ИАМР указания;
- Изискване на дублираща се информация за дейността на първоинстанционните прокуратури, налична на по-високите нива;
- Натрупване на голям обем информация в различен формат, която поради липса на унификация по-трудно подлежи на обработване, анализиране и ползване;
- Риск от подаване на некоректни данни на външни потребители, при различие от официалните данни, предоставени от отдел ИАМР.

За преодоляване на посочените проблеми е извършена комплексна проверка. В началото на 2010 г. са предложени организационни мерки за разрешаването им.

По разпореждане на главния прокурор в края на 2009 г. работна група прокурори от ВКП, с председател ръководителя на сектор ИА, проучи указанията, издадени в периода 1999 г. – 2009 г., с които се изисква информация от териториалните прокуратури. Изготви се сравнителен анализ по предмет, орган на издаване, обхват и срокове. Установи се с кои указания се изисква дублираща се информация с наличната в базата данни на отдел ИАМР. В тази връзка отделите във ВКП са били запознати с базата данни на сектор ИА, електронните форми по И-301/2007 г. и възможностите на УИС. Взети са предвид становищата на прокуратурите и отделите във ВКП.

Във връзка с горното, секторът изготви проект на заповед, съгласуван със заместниците на главния прокурор при ВКП и секретаря на Колегиума. Проектът е утвърден от главния прокурор и е в сила от 31.03.2010 г. (Заповед ЛС-780/2010 г. – публикувана на служебната интернет страница.)

Пълни и коректни справки в обобщен вид за ПРБ все още не е възможно да се извеждат от УИС по показателите за отчетност. Поради това и през 2009 г. данните за дейността на прокуратурите се изискват, обработват и обменят с традиционните Microsoft инструменти. Причините са следните:

От една страна са необходими софтуерни промени в УИС. В тази посока по проекта на Световната банка е планирано да се изгради т.нар. “data wear house”, което би следвало да доведе до усъвършенстване справочния модул на системата за очакваното цялостно извеждане на справки чрез УИС.

Проблем обаче има в някои прокуратури с неправилно и непълно въвеждане на данни в УИС. При деловодното отразяване на движението по преписките и делата не се прикачат всички документи по тях. Въпреки проведеното обучение и издадените заповеди и указания все още не е постигнат необходимия резултат. В тази връзка административните ръководители на всички нива следва да предприемат съответните действия за прецизна работа с УИС съобразно дадените указания.

7.2. Сектор “Унифицирана информационна система”.

През 2009 г. в сектор „Унифицирана информационна система” при отдел VII на ВКП работиха един прокурор, един прокурорски помощник, двама главни експерти, един главен специалист и един деловодител.

През отчетната година в сектора са постъпили 338 преписки. От тях 275 са били решени в срок до три дни и 63 в срок до един месец. Ръководителят на сектора е

изготвил 24 проекта на заповеди, указания и разпореждания от името на главния прокурор и неговите заместници. Всички изготвени проекти са били одобрени.

Експертите от сектора продължиха да оказват ежедневно съдействие на потребителите на УИС. Съвместно с дирекция „ИТ“, секторът продължи и дейността си по отстраняването на грешки и подобряването на функционалностите на информационната система.

През 2009 г. усилията на сектор „УИС“ бяха съсредоточени и към успешното изпълнение на финансираните от Оперативна програма „Административен капацитет“ проект „Специализирано компютърно обучение на прокурори и съдебни служители от Прокуратурата на Република България“. В изпълнението на проекта участва целият сектор: ръководителят на сектора – като ръководител на проекта, а експертите от сектора – като лектори по дейност 3 на проекта „Специализирано компютърно обучение на съдебните служители, въвеждащи данни в УИС“.

По посочената дейност 3 на проекта експертите от сектора проведоха 12 обучения в петте апелативни района в страната. В обученията участваха 273 оператори на УИС от всички прокуратури. Видно от извършената в края на проекта проверка на качеството на въвежданите данни в УИС, в резултат на проведените обучения е налице значителен спад на неправилно въведените данни в информационната система. През първото шестмесечие на 2008 г. са били отчетени 4827 грешки при въвеждането на данните в УИС. В резултат на обученията броят на отчетените грешки е намалял до 313, т.е. налице е намаление на грешките във въведените данни с 93.52 %.

Видно от проведените при изпълнението на проекта анкети, всички 3444 участници в обученията по трите дейности на проекта, са ги оценили като изключително полезни и навременни. Над 95 % от участниците в обученията са издържали успешно проведените в края на същите тестове, а 57 % от участниците в обученията за обща компютърна грамотност са издържали успешно и изпитите за придобиване на европейския сертификат за компютърна грамотност “IT Card”.

Проектът е най-големият и най-успешен за съдебната система по ОПАК. Направените разходи в размер на над 1 200 000 лв. са възстановени изцяло на Прокуратурата от Управляващия орган на ОПАК.

В резултат на проведените обучения по проекта, през 2009 г. УИС беше внедрена в прокуратурите от Апелативен район – Пловдив, Апелативен район – Варна и Военно-апелативния район, с което практически приключи процеса на въвеждане на информационната система във всички прокуратури в страната. В тази връзка следва да се отбележи, че Прокуратурата на Република България единствена в съдебната власт има централизирана и унифицирана информационна система, която осигурява възможност за пълно проследяване на развитието на наказателния процес – от завеждането на преписката до изпълнението на присъдата.

През 2009 г. продължи работата на сектора съвместно с Дирекция „ИТ“ към Администрацията на Главния прокурор и със сектор ИА по проекта между Прокуратурата на Република България и Световната банка за изготвяне на техническо задание за подобряване на УИС, създаване на data warehouse към системата за нуждите на справочната дейност и за изграждане на софтуерен продукт за деклариране и проследяване на имуществото на магистрати и високопоставени служители от администрацията на прокуратурата.

Ръководителят на сектора продължи работата си като представител на Главния прокурор в Междуведомствения съвет за методическо ръководство на ЕИСПП. Основен проблем пред ЕИСПП към настоящия момент е липсата на финансиране и проточилото се във времето предаване на активите на ЕИСПП от страна на Министерството на правосъдието. Въпреки това, в резултата на съвместните усилия на компютърния отдел на НСлС и Дирекция „ИТ“, в началото на 2010 г. ядрото на ЕИСПП беше приведено в действие и беше осъществена връзка между ядрото и информационната система на следствените служби ЦИССС. Беше осъществено и

успешно тестово прехвърляне на данни от информационната система на МВР към ядрото на ЕИСПП.

7.3. Сектор “Консултативен съвет за методическо ръководство и конституционособразност на законите”

7.3.1. Методическо ръководство. Дейност на прокуратурите при констатиране на нееднакво прилагане на законите.

Сектор „Консултативен съвет за методическо ръководство и конституционособразност на законите” /КСМРКЗ/ е специфично организационно звено в системата на Прокуратурата, в което по оригинален и неповторим начин се съчетават прокурорските правомощия с теоретическите знания и опит на едни от най-изявените научни работници и преподаватели, обединени в Консултативен съвет.

Съгласно Заповед № 3202/25.09.08 г. на главния прокурор дейността на сектор КСМРКЗ се заключава в следните направления:

- обезпечаване на точно и еднакво приложение на действащите закони, чрез подготвяне на становища и проекти за методически указания по разпореждане на главния прокурор и заместниците му при ВКП;

- обезпечаване на конституционност на законите, чрез подготвяне проекти на актове от компетентността на главния прокурор в изпълнение на правомощията му да сезира Конституционния съд и да дава становища по конституционни дела;

- обезпечаване на ефективност на законодателството в областта на противодействието на престъпността, като по искане на други ведомства подготвят становища на главния прокурор при обсъждане на законопроектите и приемане на различни нормативни актове.

В сектор КСМРКЗ е създадена организация за срочно и качествено изпълнение на тези задачи. По щат в сектора има двама прокурори и трима прокурорски помощници. Към сектора функционира и Консултативен съвет /КС/, който е създаден със заповед на главния прокурор от 15 научни работници и преподаватели от различни области на правото, бивши главни прокурори и юристи с голям опит. КС дава становища по различни въпроси, които обсъжда на общи заседания, провеждани веднъж месечно. През 2009г. са проведени 10 (десет) заседания на целия Консултативния съвет, обсъждани са 52 теми, а от членовете са представени 169 писмени становища.

През 2009 г. сектор КСМРКЗ е изготвил проекти на актове и становища, както следва:

- **Становища по искане на главния прокурор, заместниците на главния прокурор, завеждащите отдели на ВКП и прокурори:**

1. Становище до отдел "Човешки ресурси" при АГП по повод поставени въпроси за приложението на чл. 315 от Кодекса на труда.

2. Становище до отдел "Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес" при ВКП по повод поставени въпроси за правомощията на управителя на еднолично дружество, чиито дялове са общинска собственост, да сключва арбитражни споразумения.

3. Становище до отдел "Съдебен и изпълнение на наказанията" при ВКП във връзка с подготвяне на искане от главния прокурор до ОСНК на ВКС /т.д. № 2/2009 г./ да се издаде тълкувателно решение относно формите на изпълнително деяние на престъплението "трафик на хора".

4. Становище до заместника на главния прокурор при ВАП във връзка с подготвяне на искане от главния прокурор до ОС на колегиите на ВАС за тълкувателно решение относно допустимостта на прокурорски протест до административния съд за отмяна на актове на местните органи на власт и управление и дължими във връзка с това такси и разноски.

5. Становище до отдел "Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес" при ВКП по повод поставен въпрос за магистратския имунитет.

6. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП във връзка с подготвяне на позицията на Прокуратурата по т.д. № 1/2008 г. на ОСНК на ВКС по приложението на института на съкратеното съдебно следствие по чл. 371, т. 2 във вр. с чл.370, ал. 1, чл. 372, ал. 1 и 4 и чл. 373, ал. 2 и 3 НПК.

7. Становище до отдел "Съдебен и изпълнение на наказанията" при ВКП във връзка с подготвяне на позицията на Прокуратурата по тълкувателно дело № 4/2009 г. на ОСГК на ВКС по въпроси, свързани с действителността на договора за замяна на недвижими имоти по чл. 222-223 от ЗЗД, сключен между община и физическо лице.

8. Становище до отдел "Съдебен и изпълнение на наказанията" при ВКП във връзка с подготвяне позицията на Прокуратурата по тълкувателно дело № 1/2009 г. на ОСГК и на ТК на ВКС по въпроси, свързани с основанията за допускане на касационно обжалване по смисъла на чл. 280, ал. 1, т. 1-3 ГПК.

9. Проект на становище до заместник на главния прокурор при ВКП във връзка с подготвяне позицията на Прокуратурата по тълкувателно дело № 1/2009 г. на ОСГК на ВКС по въпроси, свързани с прилагането на чл. 7 и чл. 5, ал. 2 от Закона за възстановяване собствеността върху одържавени недвижими имоти.

10. Становище до отдел "Съдебен и изпълнение на наказанията" при ВКП във връзка с подготвяне позицията на Прокуратурата по тълкувателно дело № 3/2009 г. на ОСНК на ВКС по приложението на чл. 23 - 25 НК.

11. Становище до отдел "Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес" при ВКП във връзка с преценката извършени ли са престъпления по повод осъществени от "НЕК" ЕАД цесии по отношение на вземания от други дружества.

12. Становище до отдел "Съдебен и изпълнение на наказанията" при ВКП във връзка с предложението на административният ръководител на Военно-апелативната прокуратура главният прокурор да направи искане до ОСНК на ВКС за тълкувателно решение по повод проблемите, възникнали при неприключените наказателни производства с оглед промяната на подсъдността им - от военните на общите съдилища.

13. Становище до главния прокурор относно параметрите на парламентарния контрол върху досъдебното производство и дейността на разследващите органи и прокурорите.

14. Становище до главния прокурор относно правомощията на главния прокурор по чл. 138, т. 5 ЗСВ.

15. Становище до главния прокурор относно правомощията му по чл. 150, ал.1 КРБ във вр. с чл. 112 от ЗИНП - да сезира Конституционния съд при оспорване на избори за народен представител.

16. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП относно правомощията на Велико и обикновено НС за промени в органите на съдебната власт.

17. Становище до заместника на главния прокурор относно предложение на ОП - Габрово да се предоставят на нотариусите лични здравословни данни за лицата, за да се предотвратят жилищните измами.

18. Становище до заместника на главния прокурор при ВКП за необходимостта от указание за прилагане на Заповед № ЛС 52 /09.01.2009г. на главния прокурор за изпълнение изискванията на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

Становища по поставени въпроси от прокурори в страната относно приложението на закона:

1. Становище по повод предложение на АП гр. Пловдив за командироване на данъчни служители за работа в окръжните прокуратури.

2. Становище по поставени въпроси от административния ръководител на РП гр. Дупница, във връзка с разследването на престъпления, извършени от служители на ДАНС и на ГД "Изпълнение на наказанията" при Министерството на правосъдието.

3. Становище по поставени въпроси от административния ръководител на Софийската военноокръжна прокуратура относно правомощията на изпълнителния директор на ИА "Военни клубове и информация" при МО.

4. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП по поставени въпроси от административният ръководител на Пловдивската военноекстренна прокуратура относно промяна на статута на военнослужещите във военните прокуратури, които не са магистрати, след изменения в на Закона за отбраната и въоръжените сили.

5. Становище по поставен въпроси от прокурор от РП гр. Плевен относно началния момент, от който тече нов срок по чл. 243, ал. 10 НПК.

6. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП по поставен въпрос от прокурор при РП гр. Разлог - каква е възможността прокурор да участва в избори за народни представители като представител на политическа партия.

7. Становище по поставени въпроси от административния ръководител на Софийската военноекстренна прокуратура относно проблеми на взаимодействието между военните и общите граждански прокуратури, произтичащи от променената подсъдността на делата за престъпления, извършени от служители и граждански лица от системата на МВР и ДАНС.

8. Проект на становище на главния прокурор по повод предложение на АП гр. Пловдив за въвеждане на режим за придобиване на газово оръжие.

• Становища по законопроекти:

1. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

2. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до генералния секретар на МВР по промените в Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест, във връзка с чл. 1, ал.4 Закона за българските документи за самоличност/сега вече Закон за българските лични документи/.

3. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на вътрешните работи по законопроект за изменение и допълнение на Закона за специалните разузнавателни средства № I-6137/16.03.2009 г.

4. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на икономиката, енергетиката и туризма по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за занаятите.

5. Становище на сектор КСМРКЗ до заместника на главния прокурор по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 902-01-5/09.01.2009г. на Народното събрание.

6. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по проект на Закон за признаване, изпълнение и изпращане на решения за конфискация или отнемане и решения за налагане на финансови санкции.

7. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до Комисията по правни въпроси при Народното събрание по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 954-01-36/2009 г., внесен от група народни представители.

8. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до Комисията по правни въпроси при Народното събрание по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 902-01-48/2009 г., внесен от Министерския съвет.

9. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на икономиката, енергетиката и туризма по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за занаятите.

10. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до Комисията по вътрешна сигурност и обществен ред на Народното събрание по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателно – процесуалния кодекс № 902-01-47/2009 г., внесен от Министерския съвет.

11. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

12. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до Комисията по правни въпроси на Народното събрание по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс № 954-01-37/23.10.2009 г., внесен от група народни представители.

13. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт.

14. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до директора на Националния институт на правосъдието по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт.

15. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до зам. министъра на правосъдието по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

16. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до главния секретар на МВР по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу финансиране на тероризма.

17. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до Комисията по правни въпроси на Народното събрание по Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 954-01-48/2009г., внесен от Министерски съвет.

• **Становища по искане на други ведомства:**

1. Проект на становище и отговор на заместник на главния прокурор при ВКП до ДАНС по повод на поставен въпрос за приложението на чл. 245, ал. 1 НПК.

2. Становище до Национална следствена служба по повод приложимостта на чл. 245, ал. 1 НПК по отношение на досъдебни производства, образувани и водени за престъпления, извършени извън пределите на България.

3. Проект на становище на заместник на главния прокурор при ВКП до дирекция "Международно сътрудничество" при МВР по Проекта за заключения на Съвета на ЕС относно стратегия за упражняване на правата и оказване на по-добра подкрепа на лица, станали жертва на престъпление в ЕС.

4. Становище на КСМРКЗ до министъра на вътрешните работи по проект за Интегрираната стратегия за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност.

5. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до Министерството на финансите относно законосъобразността на изпълнението по три договора между БНБ и "Първа инвестиционна банка" АД за предоставяне на средства, сключени на основание Споразумение между МС и БНБ.

6. Проект на становище на главния прокурор до Министерския съвет по изменението и допълнението на Решение № 61/02.02.2006 г. за създаване на Комисия по превенция и противодействие на корупцията. Проект на писмо на главния прокурор.

7. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП по законосъобразността на Учебно помагало „Действия на служителите от МВР при задържане на лица, конвоиране и използване на физическа сила и помощни средства” на Академията на МВР. Проект на писмо на заместника на главния прокурор при ВКП.

8. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно проект по Многогодишна програма „Пространство на свобода и сигурност и правосъдие за гражданите” изпратен от Европейската комисия на Европейския парламент.

9. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието относно приемане на Концепция за наказателна политика на държавата и нов наказателен кодекс.

10. Проект на становище на заместник на главния прокурор при ВКП до Дирекция „Права на човека и международни хуманитарни операции” при Министерството на външните работи във връзка с подготовка на Доклад по чл. 40 от Международния пакт на ООН за граждански и политически права.

11. Проект на становище на заместник на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието във връзка на отговора на страната на Групата държави срещу корупцията (GRECO) за третия кръг на оценка относно криминализирането на корупционните деяния.

12. Проект на становище на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието ведно със становище на прокурор от сектор във връзка с предложението за Рамково решение на съвета на ЕС относно предотвратяването и разрешаването на конфликти на юрисдикции в рамките на наказателни производства.

13. Проект на становище до дирекция "Международно сътрудничество" при МВР във връзка със създаване или определяне на Национална служба за възстановяване на активи в съответствие с решение 2007/845/ПВР на Съвета от 06.12.2007 г. за сътрудничество между Службите за възстановяване на активи на държавите-членки при проследяване и установяване на облаги или друго имущество, свързано с престъпления.

14. Проект на становище на заместник на главния прокурор при ВКП до министъра на вътрешните работи относно проект за Споразумение между правителствата на Република България и Република Румъния относно транс-гранично полицейско сътрудничество по наказателно-правни въпроси.

15. Проект на становище на заместник на главния прокурор при ВКП относно предложение за създаване на Държавна агенция за борба с корупцията.

16. Проект на писмо на заместника на главния прокурор при ВКП до министъра на правосъдието ведно с предложение за издаване на указания за работа на службите за вписвания по искания на органите на досъдебното производство.

17. Становище до Инспектората към ВСС относно необходимостта от издаването на указания до прокурорите и органите на предварителното разследване за разпореждането с веществените доказателства, иззети по досъдебни производства.

18. Становище относно предложенията на директора на Института по трафик технологии.

19. Становище относно предложението на Висшата книжовна школа „Сириус” – В.Търново.

20. Становище относно предложението на УС на Съюза на погребалните фирми в България да се изготви законопроект за погребалната дейност.

• Проекти за методически указания и окръжни на главния прокурор и заместниците му при ВКП:

1. Проект на указания на главния прокурор по някои особености и трудности при разследването, произтичащи от разпоредбата на чл.33 от Закона за адвокатурата.

2. Проект на указания на заместника на главния прокурор при ВКП за правилно адресиране на кореспонденцията до посланици, дипломатически представители и консулски длъжностни лица в България.

3. Проект на указания на главния прокурор за организацията и осъществяването на контрол за законосъобразност от Прокуратурата на РБ при провеждането на избори за народни представители и членове на Европейския парламент.

4. Проект на указания на главния прокурор за командироване на военни прокурори от военноокръжните прокуратури в окръжните прокуратури, съгласно Закона за съдебната власт.

5. Проект на разпореждане на главния прокурор относно възлагане и извършване на предварителни проверки по преписки за престъпления, осъществени с участието на служител от ДАНС, МВР, ГД „Охрана” или ГД „Изпълнение на наказанията” при Министерство на правосъдието.

6. Проект на указания на главния прокурор за дейността на прокурорите, свързана със Закона за изменение и допълнение на НПК, с който е променена подсъдността на делата за престъпления, извършени от служители и граждански лица от системата на МВР и ДАНС - от военните на общите граждански съдилища.

7. Проект на разпореждане на главния прокурор за дейността на прокурорите, свързана с възлагане и изпълнение на ДНК експертизите.

8. Проект на методически указания на заместника на главния прокурор при ВКП за дейността на прокуратурите при извършване на проверки и разследване на престъпления против младежта по чл. 192а НК.

Проекти на заповеди на главния прокурор.

1. Проект на Заповед на главния прокурор за подобряване на организацията на работата в отдел ИАМР.

2. Проект на Заповед на главния прокурор за определяне състава на Консултативния съвет за методическо ръководство и конституционност на законите с оглед обезпечаване изпълнението на правомощията на главния прокурор с научно – практически разработки по тълкуването и прилагането на законите.

Становища по проекти за методически указания и окръжни, подготвени от отдели във ВКП:

1. Становище до отдел "Инспекторат" при ВКП по проект за Методически указания за контрол в системата на прокуратурата.

2. Становище до отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията” при ВКП по повод проект на Указания за дейността на прокуратурата по привеждане в изпълнение на влезлите в сила присъди, решения и определения.

• Проекти на искания от главния прокурор до Конституционния съд за образуване на конституционни дела:

1. Проект на искане от главния прокурор до Конституционния съд за задължително тълкуване на чл. 131 и чл. 129, ал.6 КРБ.

2. Проект на искане на главния прокурор до Конституционния съд за оспорване на избори за народни представители, по предложение на избор-на коалиция /к.д. № 9/2009 г./.

3. Проект на искане на главния прокурор до Конституционния съд за оспорване на избори за народни представители по предложение на политическа партия и кандидати за народни представители /к.д. № 10/2009 г./.

4. Проект на искане на главния прокурор до Конституционния съд за обявяване за противоконституционни на чл. 2 от Закона за уреждане на правата на гражданите с многогодишни жилищно-спестовни влогове /ЗУПГМЖСК/ и §7, т.1 в частта на чл.7, ал.3, § 10, § 11, ал.3 и § 12 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗУПГМЖСК /к.д. № 12/2009 г./.

5. Проект на искане на главния прокурор до Конституционния съд за обявяване на противоконституционна на § 5, ал. 2 и 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за културното наследство.

Проекти на становища на главния прокурор до Конституционния съд по конституционни дела, по които той е конституиран като заинтересувана страна:

1. Проект на становище на главния прокурор по к.д. № 6/2009г. на КС относно обявяване за противоконституционни разпоредбите на §§ 6, 7, 25, 26, 29, 31 ÷ 36, 39, 40, 41, 43, 44, 46, 48, 51, 57, 74, 83, 86, 91, 94, 108 и 110÷113 от ЗИД на ЗСВ.

2. Проект на становище на главния прокурор по к.д. № 13/2009г. на КС относно искане за установяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 3 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, както и за съответствието му с общопризнати норми на международното право и с международни договори, по които Република България е страна.

3. Проект на становище на главния прокурор по к.д. № 14/2009г. на КС относно искане за обявяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 1 от Закона за амнистията.

- Становища до граждани по молби за сезиране на Конституционния съд – 17.
- Доклади, обобщения, справки и анализи по приложението на закона:

1. Предоставяне данни от Прокуратурата на Министерство на правосъдието във връзка с прилагане на Конвенцията за борба с подкупване на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки, ратифицирана от България.

2. Доклад за дейността на сектор “Консултативен съвет за методическо ръководство и конституционност на законите” при отдел ИАМР на ВКП през 2008г.

3. Справка за образуваните досъдебни производства, внесените в съда прокурорски актове и осъдените лица за престъпления по чл. 108 – 108а НК за периода 2002 – 2008г., пр. № 156/2009г. на ВКП.

4. Доклад с таблици до заместника на главния прокурор при ВКП за състоянието на полицейското насилие и взетите мерки за ограничаването му в периода от 1996г. до първото шестмесечие на 2006г.

5. Обобщена справка на изготвените във ВКП предложения и проекти за изменение и допълнение на НК и НПК, които са изпратени до Министерството на правосъдието, до МВР, както и до Комисията по правни въпроси на Народното събрание.

Участия на прокурори от сектора в семинари, конференции, работни срещи и др. съвместни мероприятия:

1. Участие в работна среща при заместник министър на правосъдието за подготовка на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт.

2. Участие в работна група с участието на БФС, МВР, Държавната комисия по хазарта с цел подобряване нормативната база на БФС, за да се премахнат съмненията за уговаряне на резултати от футболни срещи.

3. Участие в работна среща с представители на съдебна медицина, МВР и Столична община по проблемите, свързани със забавяне погребения на трупове с неустановена самоличност.

4. Участие в междуведомствена работна група с представители на МВР за изготвяне на проект на Наръчник за подпомагане дейността на полицейските служители.

5. Участие в процедура за избор и наемане на консултант на база квалификация и цена (QCBC) и необходимост от доразработване и усъвършенстване на ИТ системата на Прокуратурата на РБ.

6. Участие в състава на работна група 23 „Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи” към Съвета по европейските въпроси.

7. Участие в заседание на Комисията по правни въпроси при Народното събрание при обсъждане на законопроекти.

8. Участие в обучение на служители от ДАНС на способите за установяване на имуществено състояние на проверявани лица.

9. Участие в работна среща с председателя на Комисията по етика и феърплей при БФС за обсъждане на проблеми и възможности за преодоляването им.

10. Участие в конференция за обсъждане на Концепция за наказателна политика и за разработване на нов Наказателен кодекс.

11. Участие в Национална конференция, организирана от Министерство на правосъдието, за отчитане на резултатите от проекта на ЕС „Единна система на наблюдение по приложението на новото законодателство, свързано със съдебната система”.

12. Участие в неформална среща в гр. Париж, Франция на прокурори към работната група на ОИСР по въпросите на подкупването на чуждестранни длъжностни лица в международните търговски сделки.

13. Участие в работна среща с Комисията за финансов надзор.

14. Участие в работна група с представители на МВР и данъчната администрация за регулиране на нормативната база и подобряване взаимодействието между институциите.

7.3.2. Индивидуална натовареност

През 2009 г. прокурорите от сектор КСМРКЗ са работили по 201 преписки, от които: 190 бр. са образувани през 2009г., а 11 са останали от предходни периоди. През годината са решени 192 преписки, което представлява 95,52 % от общия им брой.

Срочността на решаване на преписките е много добра, като 76 от тях са решени в рамките на тридневен срок, а 75 са решени в едномесечен срок. Извън едномесечния срок са решени 38 преписки с оглед степента им на сложност, както и на това, че са резултат от

съвместна работа на Прокуратурата, други ведомства и институции, с оглед изложените по-горе особености на работата на сектора.

Посочените по-горе цифри не трябва да се абсолютизират. Така напр., статистиката отразява една приключена преписка с подготвено становище на прокуратурата по законопроект за промяна на НК или НПК. Но тук се включват многобройни обсъждания, справки с теорията и практиката, често допитване до прокуратурите в страната, обобщаване на становища, предложения до Министерството на правосъдието, становища по няколкото законопроекта, участие в обсъждане от комисиите на Народното събрание. Подобно е положението и по други преписки - подготвянето на становището на главния прокурор до КС по к.д. № 6/2009 г. /за промените в ЗСВ, свързани със следствието/, по к.д. № 14/2009 г. /за Закона за амнистия/, по проектите за промени в ЗСВ, в ЗОДОВ и др.

7.3.3. Проблеми и мерки.

През настоящата година следва да продължат усилията за подобряване на качеството и намаляване на времето за изготвяне на становищата на прокуратурата по законопроектите на МС, издаване на съответните организационни и методически указания, както и становищата и исканията по отношение конституционосъобразност на законите и предложенията за издаване на тълкувателни решения. Следва да се направи необходимото и за финализиране на дейността по изготвяне на Инструкцията за работата на органите на досъдебното производство съобразно последните изменения на НПК, както и на подготовката на инструкция за ангажиментите на всеки отделен прокурор и прокуратура, произтичащи от членството на страната ни в ЕС.

8. Дейност на VIII отдел „Противодействие на престъпленията против финансовата система на Европейския съюз”

Проведените структурни промени на ниво Върховна касационна прокуратура през 2008 г. са дали положителни резултати в работата по дела и преписки, свързани със злоупотреби със средства от фондове и бюджета на Европейски съюз.

През 2009 г. е продължил работата си VIII отдел на ВКП и създаденото Специализирано звено за разследване на злоупотреби със средства на Общността, като през ноември 2009 г. със Заповед № 3410/02.11.2009 г. на главния прокурор в приоритета на работа на отдела са включени всички злоупотреби със средства от бюджета на ЕС /контрабанда, корупция и пр./.

Резултатите в работата на отдела най-добре биха се открили, разглеждайки изпълнението по заложените приоритети в работата в предходната 2008 г.:

- **Кадрово укрепване** – работата започва с петима прокурори, разследващи полицаи и двама полицейски служители.

В края на 2009 г. Специализираното звено разполага с 8 прокурори и 10 разследващи полицаи, всички настанени на етаж в сградата на бившето Министерство на извънредните ситуации.

Този състав, с оглед постъпващите материали, на настоящия етап е достатъчен за правилното и своевременно функциониране, но с оглед спецификата на работа – нормативни актове и други документи, даващи рамките на съответните програми, по които се отпускат средствата на ЕС, налага включване в състава на технически и икономически експерти, които да подготвят оценка на постъпващите материали.

Това в изключително висока степен би улеснило последващата работа по разследване при образуване на досъдебно производство.

Приоритет и за 2010 г. остава кадровото укрепване на ниво VIII отдел. Наложително е в състава да бъде включен и компютърен специалист, пряко ангажиран с обработване на ежедневно постъпващата информация във вид на таблици, относно образувани преписки и дела и изпращане материалите в АФКОС.

- **Организационно – административно укрепване на звеното** – както бе посочено по-горе, Специализираното звено е с ново местонахождение, с условия, далеч по-добри от тези, при които първоначално е установено.

Положени са големи усилия по преместване и настаняване, осигуряване на съответна компютърна връзка с Върховната касационна прокуратурата, обособяване на деловодство, осигуряване с необходимите кабинетни принадлежности.

В настоящия момент прокурорите и разследващите полицаи са настанени в 14 кабинета.

За нуждите на провежданите срещи, заседания и прочие с представители на ОЛАФ, представители на национални власти и други лица е обособена и заседателна зала.

- **Опазване конфиденциалността на разследванията** – спецификата на материята, с която работят прокурорите от отдел VIII и Специализираното звено, безспорно налага конфиденциалност.

През 2009 г. е запазена практиката, информация за образувани преписки и дела за други отдели на ВКП, за прокуратури, институции извън системата на прокуратурата, вкл. и медии, да се предоставя от завеждащия отдела или от прокурора, определен за контакт с медиите.

Детайлизирана базата данни за преписките и делата и за всички злоупотреби със средства на ЕС е съсредоточена в VIII отдел.

- **Структуриране на разследванията** – и в настоящата година са продължили усилията за правилно структуриране на разследването.

Макар то да е пряко подчинено на нормите на НПК, често се наблюдава започване на производство без извършване на дългите и „ненужни“ проверки по данните, предоставени от представителите на ОЛАФ, както и резултати от проведени одити – на български одитни институции и по такива на Сметна палата на Европейската комисия.

- **Добро експертно сътрудничество с националните власти извън съдебната система** – през 2008 г. е положено началото на това сътрудничество, което през настоящата година се е задълбочило.

Работата с представителите на МВР и ДАНС е на високо професионално ниво. Контактите с представителите на тези институции са постоянни, осъществявани преди всичко на територията на Специализираното звено.

Особено важно за бързо и качествено приключване работата на прокурорите е получаване на обосновани и задълбочени доклади от съответните контролни органи на предприсъединителните и оперативни програми.

Едногодишният труд на прокурорите от Специализираното звено сочи, че е особено важно проактивното действие – срещи, разговори, обучителни семинари и беседи с ръководителите на съответни програми, действащи на територията на република България.

По инициатива на звеното са проведени срещи с директорите на оперативните програми. Те са очертали рамките на своята дейност, конкретните контролни звена в дирекциите и правомощията им, предоставили са лица за контакт, което в известна степен улеснява прокурорската дейност.

Осезателен резултат в работата на контролните органи и в отчитания период не е забелязан, но провежданите срещи са дали възможност за активизиране работата на вътрешноконтролните органи, на изпращане по-добре комплектовани преписки и сигнали.

Продължили са контактите и с ръководството на ДФ ”Земеделие”, където обаче независимо от наличие на ново ръководство не се е променила драстично или поне твърде осезаемо работата на контролните органи и реда на комуникация. Създадената тежка вътрешноведомствена система на деловодна работа не дава възможност представителите на фонда, независимо от постъпващата информация от Специализираното звено за движение по образувани преписки и дела, да се ползват от същата.

Това изключително много затруднява работата на прокуратурата и преди всичко прокурорите в VIII отдел, които извършват многократни и почти идентични проверки по материали, за които фондът е задавал вече съответни питання.

Независимо от това обаче и през 2009 г. са продължили усилията от страна на прокуратурата за укрепване на сътрудничеството и това следва да бъде приоритет в работата и през настоящата 2010 г.

Едногодишният срок на съществуване на Специализираното звено не може да даде някакъв по-обширен анализ и сравнение с данни от предходни години, но независимо от това, статистическите данни за настоящата година сочат значителен ръст на образувани преписки и дела, и което е по-важно – на почти осемкратно увеличение броя на внесените в съда прокурорски актове.

На 01.01.2009 г. Специализираното звено от прокурори и разследващи органи има на производство 95 досъдебни производство и 42 преписки, включващи в себе си материали предимно по предприсъединителните програми.

За отчетната 2009 г. Специализираното звено е наблюдавало общо 619 досъдебни производства, от които новообразуваните са общо 524. Тези данни отчитат работата по досъдебните производства, както за основни и квалифицирани състави по НК с изрично предвиден предмет – злоупотреба със средства на ЕС, така и други дела, свързани с измами с еврофондове, като напр. документни и др. престъпления.

В края на 2009 г. общият брой на неприключените преписки и дела е, както следва:

<i>1. Общ брой материали</i>	- 1083
От тях:	
<i>1.1. Досъдебни производства</i>	- 399
От тях:	
По програма САПАРД	- 69
ФАР и ИСПА	- 36
ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ	- 22
СЕПП	- 272
<i>1.2. Преписки</i>	- 684
От тях:	
По програма САПАРД	- 138
ФАР и ИСПА	- 40
ЛЕОНАРДО ДА ВИНЧИ	- 13
СЕПП	- 493

Горните данни сочат на почти 6-кратно увеличение на досъдебните производства и 15-кратно увеличение на преписките.

По-важна е обаче статистиката по внесените в съда прокурорски актове – налице е почти 8 пъти увеличение в сравнение с предходната година.

<i>2. Внесени в съд досъдебни производства</i>	- 125
От тях:	
По програма САПАРД	- 106
ФАР	- 5
Леонардо да Винчи	- 14

Преобладаващ е броят на внесените предложение по реда на чл. 375 НПК – предложения за освобождаване от наказателна отговорност, но горното е резултат на правилното приложение на закона с оглед съдебното минало на обвиняемия и предвиденото в закона наказание за съответното престъпление.

И през отчетана година най-голям е броят на прокурорските актове, свързани в престъпления по програми, предоставили средства от Европейския съюз в областта на земеделието – Сапард, Схема за единно плащане на площ – общо 106.

Налице е 11 пъти увеличаване броя на тези актове в сравнение с предходната 2008 г.

Отчитайки работата в национален мащаб, следва да се отбележи, че особено интензивна е работата на прокурорите от АП Варна, АП Бургас и АП Пловдив.

Интензитета отчитаме с броя на внесените прокурорски актове:

АП Варна – общо 44, като ОП Силистра е с 13 акта, ОП Търговище – 10 акта.

АП Бургас – общо 31, като ОП Бургас 21 акта, ОП Сливен – 8.

АП Пловдив – общо 13 акта – ОП Пловдив 9.

По-малко, но отново в пъти – 3 пъти е увеличението на актовете по програма „Леонардо да Винчи”. Внесени са 14 обвинителни акта само от Районната прокуратура София.

Запазен е броят на внесени прокурорски актове по програмите ФАР и ИСПА – 4 за 2009 г., при 3 – за 2008 г.

Отчитайки тенденция на значително увеличаване броя на преписките и дела, следва да се отбележи тя и при влезлите в сила съдебни актове.

През 2009 г. те са общо 28, при 5 през 2008 г., т.е. почти 6-кратно увеличение.

3. Влезли в сила присъди	- 28
От тях:	
По програма САПАРД	- 22
Леонардо да Винчи	- 6

Общо в отдел VIII във ВКП за отчетния период са решени 1749, при 256 преписки за 2008 г., т.е. 7-кратно увеличение.

От тях 1139 са решени в 3-дневен срок, което е 65% от общия брой решени преписки.

Анализирайки дейността на VIII отдел и Специализираното звено, следва да се отбележи, че е продължила работата:

- по поддържането на подробни таблични регистри за водените в прокуратурите в страната досъдебни производства и образувани преписки по всички програми. Тази дейност е предпоставка за точното, бързо и своевременно предоставяне на детайлна актуална информация за образувани/приключени преписки и дела на АФКОС;

- по укрепването на създадената структура по апелативни райони в страната за специализиране на определени прокурори в разследванията за злоупотреби със средства от европейските фондове;

- за уеднаквяване на стереотипите за разследване в страната;

- по даването на идеи и предложения от законодателното естество относно ЗСВ, НПК, НК;

- по инициирането и провеждането на срещи с Държавния фонд „Земеделие” и Съвета за координация на борбата с правонарушенията, засягащи финансовите интереси на Европейските общности /АФКОС/, с ръководителите на оперативни програми, с оглед подобряване на комуникацията на експертно ниво;

- с помощта на баварски експерти и експерти от ОЛАФ, за нов подход при структуриране на разследванията;

- по участието със свои представители в дейности по проекти за укрепване на административния капацитет на националните структури за защита финансовите интереси на европейските общности.

Налице е ефективна работа на Специализираното звено, постигната при наличие на ясни приоритети и мотивирани кадри в правилно изградена структурна единица.

Проблеми и мерки.

Високата професионална квалификация и профилиране на кадрите способстват за ефективна работа. В тази връзка следва да продължи повишаване нивото на специализираното обучение на прокурорите от териториалните прокуратури и постоянните екипи по отношение на влезлите в действие оперативни програми, свързани с усвояване средства от Европейския съюз, разследването и доказването на злоупотребите с еврофондове и поддържането на повдигнатите обвинения пред съда.

Следва да продължат и усилията за добро експертно сътрудничество с компетентните национални държавни органи извън съдебната система, особено с контролните органи и отговорните структури за управлението на оперативните програми от съответните министерства.

9. Дейност на отдел „Противодействие на организираната престъпност”.

В IX отдел “Противодействие на организираната престъпност” са определени да работят 8 прокурори, от които двама са командирани от други прокуратури. От компетентността на отдела е да упражнява надзор за законност и ръководство при работата по преписки и досъдебни производства, образувани за престъпни деяния, извършени от организирани престъпни групи в чужбина, както и по преценка на завеждащия отдела за такива престъпления, извършени в страната. С подписването на Споразумението за създаване на специализирани междуведомствени звена за подпомагане на разследването на 08.09.2009 г., на отдел IX на ВКП е възложено да оказва и методическа помощ на създадените специализирани екипи.

За подобряване на ефективността в работата на отдел IX на ВКП през 2008 г. е въведена практиката на създаване на постоянно действащи екипи, отговарящи за извършването на предварителните проверки по преписките, а след това и на разследването по съответните досъдебни производства, наблюдавани от прокурорите в отдела. Тази практика е продължила и през 2009 г. Въвеждането на екипния принцип в работата на отдел IX на ВКП е довело до подобряване на възможността на прокурорите от отдела да осъществяват пълноценно ръководство и реален надзор за законност върху работата на първоинстанционните прокурори и разследващите органи, както и до възможност в най-къси срокове и сравнително неформално да дават методически указания и да осъществяват инстанционен контрол по отделните преписки.

И през отчетната 2009 г. е продължила да се утвърждава въведената от м. септември 2008 г. промяна в работа в отдел IX на ВКП, освен в организационно отношение – чрез въвеждането на екипния принцип, и чрез промяна на критериите за определяне на престъпленията, разследването на които да бъде извършвано под ръководството и надзора на прокурорите от отдела. В тази насока водещото начало продължава да е не правната квалификация и тежестта на извършеното престъпление, а лицата и организирани престъпни групи, извършители на такива престъпления. Така приоритетни за работа и през отчетния период продължават да бъдат организирани престъпни групи и лидерите им, които в продължение на последните 15–20 години са станали “емблематични” за държавата с престъпната си дейност, но спрямо които по една или друга причина до този момент не е била реализирана ефективна наказателна репресия от страна на държавата.

В тази връзка приоритетни в работата на отдел IX на ВКП и през 2009 г. продължават да бъдат следните направления по отношение на лица – лидери на ОПГ.

- ❖ Т.нар. „Братя Галеви” – лидери на ОПГ в гр. Дупница и региона, които от години се сочат като такива, но въпреки това и до настоящия момент фактически по отношение на тях не е била осъществена ефективна наказателна репресия. В това направление прокурорите от отдел IX на ВКП са положили много усилия, които в крайна сметка са се увенчали с образуването на досъдебни производства и повдигане на обвинения срещу Братя Галеви и членове на ръководената от тях организирана престъпна група – за престъпления по чл. 321 НК. Част от досъдебните производства, по които се разследва престъпната дейност на членове на организираната престъпна група, ръководена от т. нар. „Братя Галеви”, са следните:
- ✓ ДП № 173/08 г. по описа на НСлС, образувано на 10.12.2008 г. по преписка № 17358/08 г. на ВКП от прокурор от отдел IX на ВКП. С постановление от същата дата на главния прокурор, на основание чл. 195, ал. 4 НПК, е разпоредено разследването по делото да се извърши не от териториално компетентната Районна прокуратура гр. Дупница, а от Софийската градска прокуратура, където е заведено като преписка № 11761/08 г. Делото е водено срещу Пламен Бориславов Галев, Ангел Христов Христов, Апостол Валериев Чакалов, Владимир Андонов Ангелов, Красимир Василев Оков и Георги Василев Блатски за извършени престъпления по чл. 321а, ал. 1 НК, чл. 129, ал. 2 във вр. с ал. 1

във вр. с чл. 20, ал. 3 НК, чл. 214, ал. 2, т. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 213а, ал. 3, т. 2 и т. 3 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК, чл. 321а, ал. 1 НК, чл. 321, ал. 3, т. 1 във вр. с ал. 1 НК, чл. 143, ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 и ал. 3 НК и срещу Георги Красимиров Градевски за престъпление по чл. 325, ал. 2 във вр. с ал. 1 НК. Така изброените лица съставляват организирана престъпна група, която чрез заплахи срещу живота и здравето, чрез физическо насилие (масови побои и издевателства над граждани), както и чрез грубо и арогантно внушаване на страх, извлича имуществени облаги от управители на заведения и на таксиметрови компании от района на гр. Дупница. На 15.06.2009 г. делото е внесено с обвинителен акт срещу посочените лица в СГС, който от своя страна повдига спор за подсъдност и ВКС го препраща на ОС – Кюстендил по компетентност;

- ✓ ДП № 9/09 г. по описа на ОСО при ОП Кюстендил, преписка № 47/09 г. по описа на ОП Кюстендил, преписка № 17353/08 г., пр. № 1290/09 г., д. пр. № 47/09 г. Понастоящем разследването по същото е приключено и то е внесено в съда с обвинителен акт срещу Веселин Любчев Пейчев за престъпление по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, пр. 1 и т. 6, пр. 2 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК и Невена Борисова Станоева за престъпление по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, пр. 1 и т. 6, пр. 2 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. Обвиняемите са работили като управител (Пейчев) и главен счетоводител (Станоева) на „И.А.М.” ООД – гр. Дупница, собственици на което са Пламен Галев, Ангел Христов и Феодор Феодоров. Като управител и главен счетоводител, обвиняемите са използвали документи с невярно съдържание при водене на счетоводството и при представяне на информация пред органите на НАП и са потвърдили неистина в подадена годишна данъчна декларация по чл. 92 ЗКПО. По този начин са избегнали плащане на дължими данъчни задължения в особено големи размери – корпоративен данък за 2007 г. в размер на 660 092,62 лв.
- ❖ По отношение на небезизвестните т.нар. „Братя Маргини” също са положени усилия от прокурорите от отдел IX на ВКП, които са довели до привличане към наказателна отговорност на приближени на т.нар. „Братя Маргини” лица, а именно Иван Христов Иванов – техен финансист, Христо Векилов Халваджиев – фактически ръководител на цялата дейност на представляваните от Братя Маргини дружества и други лица. Част от досъдебните производства, образувани по това направление са следните:
- ✓ ДП № 161/08 г. по описа на ГД БОП, преписка № 4-3593/08 г. на СГП, водено срещу първото от посочените по-горе лица – Иван Христов Иванов, и Хованес Манук Манукян, Милена Иванова Василева и Антоанета Стоянова Станчева – Чолакова за престъпления по чл. 321, ал. 1 (за обв. Хованес) и ал. 2 (за обв. Иванов, Василева и Станчева) НК и по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, т. 6 и 7, във вр. с чл. 20, ал. 4 НК, както и срещу Сотириос Николаос Кодзаколис, Радослав Петров Алексов и Страхил Петров Алексов за престъпления по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, предл. 1, т. 6 и т. 7 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. Посочените лица са от най-близкото обкръжение на т. нар Братя Маргини и съставляват организирана престъпна група, която върши мащабни данъчни престъпления на територията на цялата страна. Това досъдебно производство също е внесено на 24.04.2009 г. в СГС с обвинителен акт срещу посочените лица.
- ✓ ДП № 149/08 г. по описа на ГД БОП, водено срещу второто от посочените по-горе лица – Христо Векилов Халваджиев, Веселин Милков Иванов и Валентин Христов Хаджиев за престъпления по чл. 321, ал. 1 (за обв. Халваджиев) и ал. 2 (за обвиняемите Иванов и Хаджиев) и по чл. 282, ал. 2, пр. 1 и 2 във вр. с ал. 1, пр. 1 във вр. с чл. 20, ал. 3 НК и по чл. 304б, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК, както и срещу Васил Илиев Будев за престъпление по чл. 282, ал. 2, пр.1 и 2 във вр. с ал. 1, пр. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК и срещу Венцислав Митков Кутев за престъпление по чл. 304б, ал. 1 НК. Тези лица също съставляват

организирана престъпна група от най-близкото обкръжение на т. нар Братя Маргини, която със съдействието на съответните длъжностни лица манипулира търгове за обществени поръчки по доставки на горива на територията на цялата страна. Разследването и по това досъдебно производство е приключено и делото е внесено на 28.04.2009 г. в СГС с обвинителен акт срещу посочените лица.

- ❖ През м. октомври 2008 г. под ръководството на прокурори от IX отдел на ВКП е извършена „реализация” по т.нар. „Врачанско дело”. В резултат на тази реализация са задържани 22 лица, участници в ОПГ с ръководител Йордан Тонов Тонов (по прякор Данчо Пръча). Задържането на тези лица е направено по ДП № 315/07 г. по описа на ОДП – Враца, ръководството и надзора по което е осъществявано от ОП Враца по пр. № 3222/07 г. и от ВКП по пр. № 354/08 г. Това ДП е образувано на 15.10.2007 г. с постановление на прокурор от ОП Враца срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 321, ал. 1 НК. С постановленията от 17.10.2008 г. в качеството на обвиняеми по делото са привлечени Йордан Тонов Тонов, Калин Петков Петков, Милен Цонков Цонков, Венелин Димитров Кръстев, Никола Тодоров Николов, Даниел Недков Нинов, Лъчезар Йорданов Иванов, Симеон Иванов Павлов, Васил Иванов Иванов, Марчело Георгиев Иванов, Мариян Валериев Найденов, Цветелин Иванов Цеков за образуване, ръководство и участие, съответно в ОПГ, трафик на хора, склоняване към проституция, блудство, изнасилване, а от 12.11.2008 г. са привлечени като обвиняеми и Никола Иванов Георгиев и Димитър Желязков Желязков – с прякор “Митьо Очите”, за престъпления по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 2, във вр. с ал. 2 НК за първия, а за втория по чл. 321, ал. 3, пр. 2, т. 1, във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. От посочените 22 лица, постоянна мярка за неотклонение „задържане под стража” е взета на 14 лица. По това досъдебно производство са събрани доказателства за участие и на друг лидер на ОПГ (сочен в България, като лидер на наркоразпространението – Христофорос Никос Аманатидис – т. нар. Таки). Поради това, че Аманатидис не може да бъде намерен за извършване на съответните процесуално-следствени действия с него от правораздавателните органи на Р България, може да се приеме, че тези действия на прокуратурата и МВР са довели до бягството му от страната, което от своя страна е довело до процеси на „разместване” на позициите в т.нар. „престъпен свят”. Разследването по част от това ДП е приключено през м. септември 2009 г. До края на 2009 г. по делото са сключени и одобрени от съда споразумения с 11 от обвиняемите, като Димитър Желязков е осъден на 4 години и 9 месеца лишаване от свобода, а петима от тях – ръководителите на ОПГ, начело с Йордан Тонов, са предадени на съд по общия ред. По друга част от досъдебното производство разследването продължава.
- ❖ Следва да се отбележи, че в резултат на работата на прокурори от отдел IX на ВКП са индивидуализирани лицата, членове на ръководената от Х.Н.А., организирана престъпна група. Това е дало възможности за целенасочени и конкретни действия по неутрализиране дейността на членовете на тази ОПГ (работата по това направление и в момента продължава). В тази насока са извършени множество процесуално-следствени действия, в които активно участие са взели прокурори от отдел IX на ВКП. Като резултат от тези действия на 18.02.2009 г. е образувано ДП № 25/09 г. по описа на ГДДП – МВР, пр. № 4-368/09 г. на СГП, пр. № 33/3-122/09 г. на отдел IX на ВКП срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 321, ал. 3 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 354а, ал. 1 НК. При извършените по това ДП процесуално-следствени действия са идентифицирани структурата и 16 лица от състава на престъпната организация, известна като „Фирмата”. Установено е и че лидери на тази организация са Х.Н.А. и Х.Х.В. По досъдебното производство на 31.05.2009 г. и 01.06.2009 г. е извършена специализирана полицейска операция на територията на гр. София и гр. Кюстендил, при която са задържани част от участниците в организацията.

Впоследствие като обвиняеми по досъдебното производство са привлечени С.Н.Н., Ц.П.М., В.Й.Б., В.Г.Х., В.С.И. и А.С.К., на които са им повдигнати обвинения за следните престъпления:

- ✓ престъпление по чл. 321, ал. 3 във вр. с ал. 2 във вр. с чл. 354а, ал. 1, 2 и 3 НК за това, че за периода от месец януари 2008 г. до 31 май 2009 г. в гр. София и гр. Кюстендил, заедно с Л.М.К., С.Н.Н., А.М.П., Л.И.Д., Д.Д.Д., А.С.К., И.П.И., В.Й.Б., В.С.И. и В.Г.Х. са участвали в организирана престъпна група, образувана и ръководена от Х.Х.В. и Х.Н.А. – създадена с цел да върши престъпления по чл. 354а, ал. 1, 2 и 3 НК (разпространение и държане на наркотични вещества);
- ✓ престъпление по чл. 321, ал. 2 във вр. с чл. 128 и чл. 129 НК за това, че за периода от месец януари 2008 г. до 31 май 2009 г. в гр. София и гр. Кюстендил, заедно с Л.М.К., С.Н.Н., А.М.П., Л.И.Д., Д.Д.Д., А.С.К., И.П.И., В.Й.Б., В.С.И. и В.Г.Х. са участвали в организирана престъпна група, образувана и ръководена от Х.Х.В. и Х.Н.А. – създадена с цел да върши престъпления по чл. 128 и чл. 129 НК – причиняване на тежки и средни телесни повреди на физически лица. По отношение на привлечените като обвиняеми С.Н.Н., Ц.П.М., В.Й.Б., В.Г.Х., В.С.И. и А.С.К., с определения на СГС от 04.06.2009 г. са взети и мерки за неотклонение „задържане под стража”. По досъдебното производство продължава издирването на А.М.П., Д.Д.Д., Х.Х.В. и Х.Н.А., повдигнати са обвинения задочно и е издадена Европейска заповед за арест. Разследването по това досъдебно производство е приключено в края на отчетната 2009 г., а към настоящия момент продължава предявяването на материалите по делото на обвиняемите и предстои внасянето му в Софийския градски съд с обвинителен акт.
- ❖ В отдел IX на ВКП се осъществява надзор на надзор на разследването и по три други досъдебни производства на ОП Благоевград, имащи връзка с престъпната дейност на горепосочената ОПГ:
 - ✓ ДП № 260/08 г. по описа на РПУ – Сандански, пр. № 1794/08 г. на ОП Благоевград, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 115 НК – за убийството на Г.С.В.;
 - ✓ ДП № 629/07 г. по описа на 01 РУ – Благоевград, пр. № 1664/07 г. на ОП Благоевград, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 115 във вр. с чл. 18 НК – за опита за убийство на З.К.Г.
 - ✓ ДП № 117/07 г. по описа на РПУ – Сандански, пр. № 4173/09 г. на ОП Благоевград, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 330, ал. 2, т. 1 във вр. с ал. 1 НК
- ❖ Като част от работата си по отношение на ръководената от Х.Н.А. организирана престъпна група прокурорите от отдел IX на ВКП са извършили и множество инстанционни проверки на досъдебни производства, водени срещу участници в тази организирана престъпна група. Вследствие на този служебен контрол, е възобновена и продължава под надзора на отдел IX на ВКП работата по 62 досъдебните производства, от които могат да бъдат отбелязани следните:
 - ✓ преписка № 20002/02 г. по описа на СРП, водена срещу Борис Любомиров Борисов за престъпление по чл. 339 НК, досъдебното производство по която на 09.02.2009 г. е внесено с обвинителен акт в съда;
 - ✓ ДП № 346/09 г. по описа на СДВР, пр. № М294/09 г. на СРП, водено срещу служител от съдебната охрана – Ивайло Кирилов Занев за престъпление по чл. 143, ал. 1 НК. Разследването и по това дело е приключено и то е внесено с обвинителен акт в СРС;
 - ✓ ДП № 1095/98 г. по описа на 09 РСС – София, пр. № 11486/08 г. на СГП, водено срещу Х.А., Б.Л.Б. и Н.С.Г. за престъпление по чл. 195, ал. 1, т. 3 и 5 във вр. с чл. 18, ал. 1 НК. На 27.11.2008 г. с постановление на СГП е отменено постановление за прекратяване на наказателното производство.

Впоследствие по делото, освен на Б.Л.Б. и Н.С.Г., задочно е повдигнато обвинение и на Х.А. и за него е издадена Европейска заповед за арест;

- ✓ ДП № 153/08 г. по описа на ГДБОП, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 354а НК;
- ✓ ДП № 176/08 г. по описа на ГДБОП, преписка № 11563/08 г. на СГП, водено срещу неизвестен извършител за престъпление по чл. 321, ал. 3, във вр. с чл. 253 НК за т.нар. “Черно тото”;
- ✓ ДП № 73/09 г. по описа на ГДБОП, преписка № 43561/09 г. по описа на СГП за т.нар. “Китайско карго”;
- ✓ ДП № 141/09 г. по описа на ГДБОП, преписка № 4–3515/09 г. по описа на СГП, водено срещу неизвестен извършител за престъпления по чл. 321 и чл. 252 НК, относно извършваната от ОПГ, свързана с Х.А., незаконна лихварска дейност;
- ✓ ДП № 10–Б/09 г. по описа на ГДБОП, преписка № 4–2/09 г. по описа на ОП София, водено срещу неизвестен извършител за престъпления по чл. 321 и чл. 354а НК. Разследването по това досъдебно производство се отнася до трафик на наркотици за Западна Европа, организиран от ОПГ под контрола на Х.А.. Във връзка с това досъдебно производство, с оглед съпричастност, се наблюдават и следните две досъдебни производства:
 - ДП № 385/08 г. по описа на ОДМВР – сектор БОП, гр. Бургас, преписка № 7881/08 г. на ОП – Бургас, преписка № 260/09 г. на ВКП, водено срещу Х.Р.О., С.Г.М. и С.М.С. за престъпление по чл. 242, ал. 4, пр.1 във вр. с ал. 2, пр. 1 и ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. Предмет на разследване по делото е контрабанда на 377 кг хероин;
 - ДП № 5с/09 г. по описа на ОСО към ОП Стара Загора, преписка № 1902/09 г. на ВКП, водено срещу Ж.С.Р. за държане на високорискови наркотични вещества в голямо количество – 135 кг хероин в гр. Табриз, Ислямска Република Иран – престъпление по чл. 242, ал. 4 във вр. с ал. 2 във вр. с чл. 18, ал. 1 НК;
- ✓ преписка № 4–2189/09 г. по описа на СГП, пр. № 42/3-192/09 г. на ВКП, по която е извършена проверка срещу участници в организирана престъпна група, създадена с цел нелегален внос на стоки от Виетнам, Китай и Турция. След приключване на проверката по преписката е образувано с постановление на СГП от 11.02.2010 г. досъдебно производство срещу неизвестен извършител за престъпления по чл. 242 НК и по чл. 321, ал. 3 във вр. с ал. 2 във вр. с ал. 1 НК;
- ✓ ДП № 216/09 г. по описа на ДПОТП – МВР, преписка № 12104/09 г. по описа на СГП, преписка № Изх-333/09 г. на ВКП, водено срещу неизвестен извършител за престъпления по чл. 213а, ал. 2, т. 3 във вр. с ал. 1 и чл. 252, ал. 1 НК, относно незаконна лихварска дейност, извършвана от И.С.Д., М.М.С., Б.Л.Х. и П.С.С. Спрямо същите е взета мярка за неотклонение “задържане под стража”. По досъдебното производство се извършва разследване и за престъпление по чл. 253 НК;
- ✓ ДП № 485/09 г., преписка № 1058/09 г. по описа на ОП Благоевград, преписка № 2455/09 г. на ВКП, водено за престъпления по чл. 354а, ал. 1 НК, чл. 159а НК, чл. 252, ал.1 НК и чл. 308, ал. 1 НК срещу приближени на Х.А. лица, като се изяснява и притежаваната от тях недвижима собственост на територията на Р България;
- ✓ преписка № И-319/09 г. на ВКП, преписка № 11448/08 г. на СГП, проверката по която се отнася до приватизирането на общинската фирма “Паркинги и гаражи” с оглед извършено престъпление по чл. 283а НК;

По всички наблюдавани по това направление досъдебни производства се проверява и доколко са налице данни за извършено пране на пари – престъпление по чл. 253 НК, и се извършват необходимите действия за

установяване имуществата на лицата и евентуалното им изземване при наличието на предвидените за това предпоставки.

- ❖ Друг, небезизвестен лидер на ОПГ в гр. Сливен, останал ненаказан от 15 години, е лицето Атанас Мъндев. В резултат на усилената работа на прокурори от отдел IX на ВКП, Атанас Мъндев е привлечен като обвиняем за престъпления по чл. 155, чл. 159а и чл. 253 НК по две досъдебни производства и му е определена мярка за неотклонение „задържане под стража“. Двете досъдебни производства, водени срещу Атанас Мъндев и негови приближени лица, са, както следва:
- ✓ ДП № 319/06 г. по описа на НСлС, водено срещу Атанас Ангелов Мъндев, Борислав Динев Господинов, Кольо Стоилов Иванов, Селим Мусов Кадиров и Валери Христов Райков за престъпления по чл. 159а, ал. 1 и чл. 253 във вр. с чл. 20, ал. 2 НК. Първоначално ръководството и надзорът на разследването по делото е осъществявано от Окръжната прокуратура – Сливен, а впоследствие, с постановление на главния прокурор от 28.04.2008 г., на основание чл. 195, ал. 4 НПК, делото е възложено на Окръжната прокуратура – София. При разследването е установено, че ОПГ с ръководител Атанас Мъндев е организираща и контролираща трафик на жени с цел сексуална експлоатация в Белгия и Холандия, поради което Атанас Ангелов Мъндев, Кольо Стоилов Иванов, Селим Мусов Кадиров, Валери Христов Райков, Иван Михайлов Илиев и Петър Живков Петров са привлечени като обвиняеми за престъпления по чл. 321 НК, чл. 155 НК и чл. 159в НК (общо по 17 пункта). Първите четирима са с мярка за неотклонение „задържане под стража“ (за Мъндев променена в „домашен арест“), а последните двама – с подписка. Разследването по досъдебното производство е приключено и делото е внесено в съда на 14.05.2009 г. с обвинителен акт срещу посочените лица.
- ✓ ДП № 72/08 г. по описа на НСлС, образувано от прокурор от ВКП на 04.06.2008г. по преписка № 8609/08 г. срещу А.М., В.М., А.М., Е.С.Т., П.М.М., К.С.И. и С.М.К.в за престъпление по чл. 253, ал. 5 във вр. с ал. 3, т. 1 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26 НК за това, че в периода 2000–2008 г. в гр. Сливен и с. Бялковци, община Елена, след предварителен сговор помежду си извършили финансови операции и сделки с имущество и прикрили произхода, движението и действителните права върху имущество, за което са знаели, че е придобито от А.М.чрез престъпление, като имуществото е в особено големи размери и случаят е особено тежък. По делото са привлечени като обвиняеми А.М.(с мярка за неотклонение „задържане под стража“, променена от СОС в „домашен арест“) и В.М.М. (с мярка за неотклонение „парична гаранция“). Установено е, че с придобити от престъпления (рекети, трафик на хора и склоняване към проституция) средства, групата е придобила значително имущество – недвижими имоти в гр. Сливен и с. Бялковци, община Елена. Разследването по това досъдебно производство е приключено в края на 2009 г., а към настоящия момент се извършва предявяване на събраните в 83 тома материали по делото на обвиняемите.
- ❖ С активно участие на прокурори от отдел IX на ВКП е започнато досъдебно производство № 333/08 г. по описа на ОДП – Варна срещу ОПГ, наричана „Фирмата“, в гр. Варна, начело с Иван Стоянов Славков, Веселин Христов Данов и Веселин Златков Жеков, за престъпления по чл. 321, чл. 155, чл. 159в и чл. 354а НК. Ръководството и надзора на разследването по това досъдебно производство се осъществява от Окръжната прокуратура – Варна по преписка № 2846/08 г. и от ВКП по преписка № 13356/08 г. По делото са привлечени като обвиняеми Веселин Христов Данов за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 1 НК, чл. 253 НК и чл. 213а НК; Христо Веселинов Данов – за престъпление по чл. 213а, ал. 3, т. 3 във вр. с ал. 1 НК и чл. 321, ал. 3, т. 2 НК; Петър Йовчев Петров, Асен Илков Живков, Симеон Георгиев Симеонов, Ивайло Евгениев Иванов и Гарине Агоп Кеворкян – за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК и чл. 155, ал. 5 във вр.

с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК; Веселин Златков Жеков – т. нар. „Весо полица“ за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК, чл. 155, ал. 5 във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК и чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК; Иван Стоянов Славков – за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 1 НК, по чл. 155, ал. 5 във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК и чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК; и Пейчо Георгиев Пейчев, Свилен Радев Николов, Янко Николов Колев – Каратиста, Александър Любомиров Цанев и Румен Георгиев Панев – за престъпления по чл. 321, ал. 3 НК. С постановление от 17.10.2008 г. горното досъдебно производство е обединено с досъдебно производство № 130/08 г. по описа на ОДП – Варна. Същото е образувано на 24.03.2008 г. и по него са привлечени като обвиняеми за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 НК, чл. 159в, чл. 155, ал. 3 НК и чл. 354а, ал. 2, т. 1 НК Красимир Георгиев Кирилов, Николай Евстатиев Хаджимихайлов, Стилиян Красимиров Георгиев, Иван Фирков Янков, Ивелин Йорданов Митев, Венцеслав Василев Василев, Мартин Стефанов Еланджиев и Красимир Пенчев Чобанов. Допълнително са привлечени като обвиняеми за престъпления по чл. 321, ал. 3 и чл. 354а НК още две лица. Досега в хода на разследването е установено, че посочените по-горе обвиняеми лица участват в ОПГ „Фирмата“, която на територията на гр. Варна и региона контролира доставките на наркотични вещества и проституцията в града. Разпитани са множество свидетели, иззети са големи количества наркотични вещества, както и оръжие. През отчетния период по делото са одобрени от ОС Варна споразумения с 19 от привлечените като обвиняеми лица. Срещу останалите 5 лица, привлечени като обвиняеми, разследването е приключено и делото (съдържащо общо 94 тома) е внесено на 18.06.2009 г. в ОС Варна с обвинителен акт.

- ❖ Макар и към настоящия момент да няма данни да е свързано с организирана престъпност, но с изключителен обществен отзвук и изключително голяма тежест на престъплението е друго досъдебно производство, по което активно работи прокурор от отдел IX на ВКП – делото за убийството на сестри Белнейски, заведено под № 46/08 г. по описа на НСлС. По това дело се осъществява ръководство и надзор от Окръжната прокуратура – Пазарджик по преписка № 7938/06 г. и от ВКП по преписка № 7938/06 г. До настоящия момент по досъдебното производство са събрани доказателства, даващи възможност за повдигане на обвинение на конкретно лице, а именно Л.П.К. Поради това, че предстои извършването на множество процесуално-следствени действия, към настоящия момент не може да бъде определен и срокът, в който ще приключи разследването по това досъдебно производство.
- ❖ Друга емблематична фигура на престъпния свят е лицето Златомир Иванов Иванов, т. нар. „Златко Баретата“, срещу когото под ръководството и надзора на отдел IX на ВКП е проведено разследването по досъдебно производство № 6-П/09 г. на ГДДП – МВР. По това досъдебно производство Златомир Иванов Иванов е привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 321, ал. 3, пр. 2 във вр. с ал. 6 и 7 във вр. с ал. 1, пр. 1 и 2 НК за това, че в гр. София е образувал и ръководел ОПГ, създадена с цел да извършва престъпления по чл. 339, ал. 1–4 и чл. 354а НК. По делото е установено, че в продължителен период от време (2000–2008 г.) на територията на цялата страна Златомир Иванов е образувал и ръководел ОПГ с цел извършване на престъпления по чл. 339 и чл. 354а НК и му е взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, като основна „заслуга“ за това имат прокурорите от СГП и отдел IX на ВКП. Разследването по досъдебното производство е приключено в края на 2009 г. На 22.03.2010 г. е внесен обвинителен акт. На 16.04.2010 г. делото е върнато от съда за доразследване.
- ❖ По преписка № 15406/08 г. на ВКП са осъществявани ръководство и надзор и на разследването по досъдебно производство № 324/08 г. на ОДП – Бургас, преписка № 6568/08 г. на ОП Бургас, водено срещу Диян Иванов Гайтанов,

Васил Щилянков Илиев, Илиян Борисов Златков и Велислав Димов Евгениев за престъпления по чл. 321, ал. 1 и 2 НК, чл. 155, ал. 5, т. 1 и т. 4 НК и по чл. 159а, ал. 1 НК. Разследването е приключено и от ОС Бургас са одобрени споразумения с Илиян Борисов Златков за престъпление по чл. 321, ал. 2 НК и с Велислав Димов Евгениев и Васил Щилянков Илиев за престъпления по чл. 321, ал. 2 и чл. 155, ал. 5, т. 1 НК. Понастоящем делото е внесено в съда с обвинителен акт срещу Гайтанов за престъпления по чл., 321, ал. 1 НК и срещу Илиев и Евгениев за престъпления по чл. 155, ал. 5 НК (за други случаи на сводничество, извън предмета на споразуменията).

- ❖ От отдел IX на ВКП е осъществявано ръководството и надзора и по досъдебно производство № 334/06 г. на НСлС, водено срещу Боян Петракиев Борисов – по прякор „Барона”, за престъпления по чл. 321, ал. 1, пр. 3 НК, чл. 249, ал. 3 НК и по чл. 354а НК за това, че в периода от януари 2005 г. до 31.05.2006 г в гр. София е ръководил ОПГ с участници Христо Иванов Върбанов и Димитър Василев Леонов, създадена с цел да извършват престъпления по чл. 249, ал. 1 НК. През 2009 г. е внесено и одобрено от СГС споразумение по делото с обвиняемия Боян Петракиев Борисов за посочените престъпления.
- ❖ В рамките на функциите, възложени на отдел IX на ВКП с подписаното на 08.09.2009 г. Споразумение за създаване на специализирани междуведомствени звена за подпомагане на разследването, от прокурори от отдела е осъществен надзор и ръководство на разследването по досъдебно производство № СЗ–4/09 г. по описа на ВКП, извършено от специализиран съвместен екип, включващ прокурори, следовател и служители на МВР и ДАНС. Предмет на разследване по това досъдебно производство са документни измами, извършени по повод на две обществени поръчки за построяване на път, общо 7 км и 300 м, свързващ с. Окорш с централния път от гр. Шумен до гр. Силистра. Чрез престъплението са присвоени 337 945,55 лева, а реално изграденият път е 1 км и 700 м и не отговаря на проекта. По досъдебното производство на 13.11.2009 г. е внесено в 41^{-вото} Народно събрание от главния прокурор на Република България предложение за снемане на депутатския имунитет на Гюнай Хасан Сефер, който да бъде разследван за престъпление по чл. 212, ал. 5 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК и на Митхат Мехмед Табаков, който да бъде разследван за престъпления по чл. 212, ал. 5 във вр. с ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК, чл. 282, ал. 2 във вр. с ал. 1 НК и чл. 302а във вр. с чл. 302, т. 1 във вр. с чл. 301, ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК. Към настоящия момент разследването е приключено и в СГС е внесен за разглеждане обвинителен акт срещу Гюнай Хасан Сефер за престъпление по чл. 212, ал. 5 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК, Митхат Мехмед Табаков за две престъпления по чл. 212, ал. 5 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 4 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК и за престъпления по чл. 282, ал. 2, пр. 2 във вр. ал. 1, пр. 1 НК и по чл. 212, ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 4 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК, Росица Василева Милчева за две престъпления по чл. 212, ал. 5 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 4 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК и Веско Николов Пачкински за престъпление по чл. 212, ал. 1 във вр. с чл. 20, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК. Срещу гореспоменатите лица продължава разследване и по други досъдебни производства, като по някои от тях то е пред приключване и предстои решаването им по същество.
- ❖ Вследствие на дейността на прокурорите от отдел IX на ВКП, са събрани данни и за извършени от Христо Атанасов Ковачки данъчни престъпления. В резултат на това срещу Ковачки и приближения му Никифор Исталиянов Вангелов е образувано досъдебно производство № 168/08 г. по описа на ГД „Досъдебно производство” – МВР, по които те са привлечени като обвиняеми за извършени от тях в периода 2005–2008 г. престъпления по чл. 257, пр. 1 (ДВ, бр. 62/1997 г.)

във вр. с чл. 255, ал. 1 (ДВ, бр. 62/1997 г.) във вр. с чл. 26, ал. 1 във вр. с чл. 2, ал. 2 НК, по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК и по чл. 321, ал. 6 НК. С постановление на прокурор от СГП от 15.06.2009 г. от делото са отделени в друго досъдебно производство материалите за извършено от Христо Ковачки, Никифор Вангелов и други неустановени лица престъпление по чл. 321 НК, а по отношение на Вангелов и за престъпления по чл. 257, пр. 1 (ДВ, бр. 62/1997 г.) във вр. с чл. 255, ал. 1 (ДВ, бр. 62/1997 г.) във вр. с чл. 26, ал. 1 във вр. с чл. 2, ал. 2 НК и по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК. Разследването по досъдебно производство № 168/08 г. по описа на ГДДП – МВР е приключено и делото е внесено на 15.09.2009 г. в СГС с обвинителен акт срещу Христо Ковачки за извършени от него престъпления по чл. 257, пр. 1 (ДВ, бр. 62/1997 г.) във вр. с чл. 255, ал. 1 (ДВ, бр. 62/1997 г.) във вр. с чл. 26, ал. 1 във вр. с чл. 2, ал. 2 НК и по чл. 255, ал. 3 във вр. с ал. 1, т. 2, т. 6 и т. 7 във вр. с чл. 26, ал. 1 НК.

- ❖ По преписка № 7371/09 г. на ВКП е извършена проверка от прокурор от отдел IX на ВКП, инспектор от МВР и данъчни служители от ГД НАП – София – град по получен от ГДКП – ДПОТП – МВР сигнал, относно организирана престъпна група, занимаваща се с осъществяване на данъчни и финансови престъпления в Р България и Европейския съюз. След приключване на проверката, с постановление на прокурор от СГП от 22.06.2009 г. е образувано досъдебно производство по преписката срещу виновните лица за престъпление по чл. 212, ал. 5 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 18 НК за това, че за периода от 01.01.2008 г. до 31.03.2009 г., чрез използване на документи с невярно съдържание или неистински или преправени документи – справки декларации и др. от името на „Е. – София” ЕООД, „Н.” ЕООД и „Б. п.с” ЕООД са направили опит да получат без правно основание чуждо движимо имущество с намерение да го присвоят, като имуществото е в особено големи размери и представлява особено тежък случай. Разследването по делото се извършва от екип от прокурор от IX отдел на ВКП (който извършва пряко и част от необходимите процесуално-следствени действия), прокурор от СГП, разследващ полицаи и инспектор от МВР – ДКП.

В изпълнение на възложените им задачи, и през 2009 г. прокурорите от отдел IX на ВКП продължават да вземат непосредствено и пряко участие в извършването на процесуално-следствените действия по отделните досъдебни производства по места, което е свързано с множество командировки на прокурорите в различни градове на страната и участието им в създаването на организацията по реализации и др. действия, необходими за разследването по делата.

Наред с тази дейност на отдел IX на ВКП, по конкретни направления (лица), прокурорите от отдела са извършили и много друга работа, свързана с общо наблюдавани преписки и дела, както следва.

За отчетната 2009 г. прокурорите от отдел IX на ВКП са работили общо по 385 преписки (от които 151 секретни), при 324 за 2008 г., 297 за 2007 г. и 201 за 2006 г. Така образуваните в отдел IX на ВКП преписки представляват наблюдателни производства, по които са осъществявани ръководство и надзор на работата на съответните първоинстанционни прокуратури по преписки, относно престъпления, съдържащи признаци на организирана престъпност. От общия брой наблюдавани през 2009 г. преписки 203 (от които 56 секретни) са новообразувани за периода, а 159 (от които 88 секретни) са останали нерешени от предходния отчетен период.

Общият брой решени от прокурорите в отдела преписки през отчетния период е 205 (от които 74 секретни), при 174 (от които 56 секретни) за 2008 г., 198 за 2007 г. и 126 за 2006 г. От решените преписки 23 (от които 7 секретни) са такива, по които са постъпили нови материали през отчетния период.

По отношение на срочността на приключване на преписките 66 (от които 23 секретни) са решени до 3 дни от образуването им, респ. от постъпването на нови материали по съществуващ номер решена преписка, 39 (от които 14 секретни) са

решени до 1 месец, 57 (от които 26 секретни) – до 6 месеца и 43 (от които 11 секретни) – над 6 месеца. От решенията в срок над 6 месеца преписки 40 (от които 11 секретни) са образувани през предходни години.

От общия брой преписки, наблюдавани в отдела, през 2009 г. са останали неприключени 27 (от които 7 секретни), при 150 през 2008 г., 133 през 2007 г. и 75 през 2006 г.

От останалите нерешени през отчетния период преписки 23 (от които 7 секретни) са чакащи за окомплектоване (при 66 за 2008 г., 87 за 2007 г. и 16 за 2006 г.), 2 преписки не са върнати от МВР с възложени проверки (при 4 за 2008 г., 10 за 2007 г. и 4 за 2006 г.). Невърнатите от МВР преписки са в срока, определен от наблюдаващия прокурор или от главния прокурор за извършване на проверката (при 5 такива за 2008 г.). От чакащите окомплектоване 23 преписки 4 не са върнати в срок над 1 месец. От общия брой нерешени в края на отчетния период 2 преписки са при наблюдаващия прокурор за решаване. По 155 (от които 70 секретни) преписки, представляващи наблюдателни производства, образувани за ръководство и надзор на работата на съответните първоинстанционни прокуратури по досъдебни производства и преписки, относно престъпления, към които има повишен обществен интерес, продължава непосредствената работа и осъществяване на ръководство и надзор от прокурорите от отдела. Част от тези преписки са и посочените по-горе като примери преписки, образувани срещу лидери на организирани престъпни групи.

На специален надзор в отдела са взети 25 преписки (от които 1 секретна) и 170 досъдебни производства (от които 42 секретни), при 18 преписки и 178 досъдебни производства за 2008 г., 125 досъдебни производства за 2007 г. и 91 за 2006 г.

От взетите на специален надзор в отдела досъдебни производства 45 (от които 9 секретни) са внесени от първоинстанционните прокуратури в съда с обвинителни актове, или споразумения за одобрение, при 47 за 2008 г., 58 за 2007 г. и 27 за 2006 г. От досъдебните производства, взети на специален надзор, 11 (от които 4 секретни) са прекратени от първоинстанционните прокуратури, при 10 за 2008 г..

По взетите на специален надзор в отдела преписки от първоинстанционните прокуратури са образувани 27 (от които 20 секретни) досъдебни производства, при 22 за 2008 г., а по 14 преписки (от които 5 секретни) е постановен отказ за образуване на досъдебно производство, при 13 за 2008 г.

През отчетния период 154 преписки (от които 99 секретни) не са взети на специален надзор от ВКП поради това, че не отговарят на критериите за това, при 101 за 2008 г.

По реда на инстанционния контрол през отчетния период прокурорите от отдела са взели 3 решения по преписки (от които 2 по секретни преписки), с едно от които (по секретна преписка) е потвърден акт на долустояща прокуратура, а с 2 са отменени такива актове, при 5 решения (по секретни преписки), от които с 1 е потвърден актът, а с 3 са отменени актовете на долустоящи прокуратури за 2008 г. От отменените актове на долустоящи прокуратури 2 са по преписки (от които 1 секретна), а 1 – по досъдебно производство (секретно).

По реда на инстанционния контрол по чл. 213, ал. 2 НПК през отчетния период прокурорите от отдела не са потвърдили нито един акт и са отменили 2 (от които 1 по секретна преписка) такива на долустоящи прокуратури с разпореждане за образуване на досъдебно производство и започване на разследване.

По реда на инстанционния контрол по чл. 243, ал. 9 НПК през отчетния период прокурорите от отдела са потвърдили 1 акт (по секретно производство), при 1 потвърден акт и 3 отменени такива на долустоящи прокуратури през 2008 г.

Досъдебните производства, разследвани в екип с участието на прокурор от отдела, през 2009 г. са общо 31 (12 секретни), от които по 21 (9 секретни) разследването е продължило повече от 6 месеца, при 23 (10 секретни), от които по 7 разследването е продължило повече от 6 месеца за 2008 г.

Други дейности на отдела:

По 277 досъдебни производства (от които 89 секретни) е продължен срокът за разследване, при 108 за 2008 г., 49 за 2007 г. и 64 за 2006 г.

В течение на отчетния период от прокурорите в отдела са дадени и 1678 (от които 441 секретни) указания, разпореждания и напомнителни писма, при 2153 през 2008 г.; по 33 (от които 15 секретни) досъдебни производства е постановено разкриване на банкова и данъчна тайна, при 5 за 2008 г.; по 1 (секретна) преписка е продължен срокът за проверка, съгласно указание № И-281/2006 г. на главния прокурор, при 3 за 2008 г.; 135 (от които 30 секретни) преписки са изпратени по компетентност на друг отдел от ВКП или други органи, при 79 за 2008 г.; а по 7 (от които 3 секретни) преписки са възложени проверки от прокурор от отдела, при 34 възложени проверки за 2008 г., 6 за 2007 г. и 4 за 2006 г.

Прокурорите от отдел IX на ВКП са разрешили и проконтролирали 13 контролирани доставки през 2009 г.

Прокурорите от отдел IX на ВКП са взели участие и в редица семинари, конференции, комисии, изготвили са и редица становища и доклади по повод предвидени законодателни промени и участие на прокуратурата в съвместни с други местни и чуждестранни институции проекти и експертни и работни групи.

На 10.03.2009 г., в съответствие с разпоредбите на чл. 13 от Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, сключена между страните – членки на Европейския съюз, на 29 май 2000 г. и Рамковото решение на Съвета на Европа от 13 юни 2002 г. относно съвместните екипи за разследване, с активното участие на прокурори от отдел IX на ВКП е сключено Споразумение за създаване на Съвместен екип за разследване между Република България, Кралство Испания, ЕВРОПОЛ и ЕВРОДЖЪСТ. Този съвместен екип си поставя за изпълнение три основни цели в локализирането, разкриването и предотвратяването на изготвянето и разпространението на неистински евробанкноти от индикативите Common Class EUA100P13, Common Class EUA100P15, Common Class EUA200P1, Common Class EUA200P4 и Common Class EUA500P2:

1. локализиране и ликвидиране на предполагаема съхранителна база, намираща се на територията на Р България;
2. установяване и подвеждане под наказателна отговорност на лица от по-високите етажи на организираната престъпна структура;
3. локализиране и ликвидиране на предполагаема намираща се на територията на Р България производствена база на горепосочените фалшификати.

В изпълнение на тези цели по водените досъдебни производства в гр. Пловдив е извършено следното – досъдебно производство № 49/08 г. и досъдебно производство № 15/09 г. по описа на сектор „Борба с организираната престъпност” при ОД на МВР гр. Пловдив са обединени в ново досъдебно производство № 49/09 г. по описа на отдел „Следствен” в Окръжната прокуратура – Пловдив. От извършените до момента при разследването процесуално-следствени действия и оперативно-издирвателни мероприятия е установено, че по досъдебни производства № 49/08 г. и № 15/09 г., и двете по описа на сектор БОП при ОД на МВР – Пловдив, е получена информация за организирана престъпна група, извършваща действия, свързани с изготвяне на неистински парични знаци с курс в страната и чужбина – купюри по 100, 200 и 500 евро; неистински държавни ценни книжа; български и чуждестранни документи за самоличност; винетки, стикери и други. За документиране на престъпната дейност са използвани СРС. След събиране на достатъчно доказателства служителите на сектор БОП – Пловдив са извършили в периода 24–25.06.2009 г. претърсвания, изземвания и лични обиски – 26 на брой, при които са иззети множество веществени доказателства – неистински банкноти с номинал 100, 200 и 500 евро, на обща стойност 485 000 евро; печатарски плаки за изготвяне на неистински банкноти от 100, 200 и 500 евро, хартия, фолио, заготовки, холограмни знаци и други материали за изготвяне на фалшификати, преносим компютър, принтер, СД за софтуер и леки автомобили. Преди обединяването

на досъдебните производства са назначени и изготвени експертизи в НЦА – БНБ – София за истинността на част от иззетите евробанкноти. Чрез анализа на придобитата информация са установени собствениците на конкретния принтер „Коника Минолта”, модел С 252 Р, сериен номер 206701067, от помещение използвано за офис от фирма „Д.д.” ООД, намиращ се в гр. Пловдив. Техниката е собственост на Д.Т.Т. и С.Г.С. С постановление от 29.06.2009 г. към наказателна отговорност са привлечени лицата М.Д.С., Н.Ю.Х., П.С.А., Т.И.Г., С.Т.Г., И.С.Л., М.Д.Х., Р.С.С., Д.Т.Т., Н.А.М., С.Д.К., А.Д.Г., Д.И.Т., Х.М.С., Г.И.С., С.Г.С., М.З.К. за престъпления по чл. 321, ал. 3, т. 2 във вр. с ал. 1 НК, а последния и за такова по чл. 308, ал. 7 във вр. с ал. 2 във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 НК. С определение на Окръжния съд – Пловдив от 27.06.2009 г. на лицата, посочени по-горе, е взета постоянна мярка за неотклонение „задържане под стража”, потвърдена от Апелативния съд спрямо 15 (петнадесет) лица от групата. Работата на този Съвместен екип за разследване е високо оценена от директорите на Европол и Евроджъст и министъра на вътрешните работи на РБ, които лично са изразили положителното си отношение към свършената работа на проведена на 02.07.2009 г. среща в гр. София.

През отчетния период прокурори от отдел IX на ВКП са продължили да участват в работата и на създадените през 2008 г. два други Съвместни екипа за разследване – с прокуратурите на ФРГ и Румъния.

Прокурори от отдел IX на ВКП са продължили да вземат участие като членове и в работата на различни комисии на национално и европейско ниво – напр. Националната комисия за борба с трафика на хора.

В отдела непрекъснато се провеждат и срещи с прокурори от долустоящите прокуратури за уеднаквяване на практиката и решаване на практически въпроси.

С подписването на 08.09.2009 г. на Споразумение за създаване на специализирани междуведомствени звена за подпомагане на разследването, на отдел IX на ВКП е възложено да оказва и методическа помощ на създадените специализирани екипи. При осъществяването на тази си функция прокурорите от отдела са работили общо по 8 преписки, 6 от които са новообразувани за периода. По 2 от решените преписки са постъпили нови материали през отчетния период. По 1 от преписките е възложена проверка от прокурор от отдела. На специален надзор са взети и 8 преписки, като 1 от взетите на специален надзор е преписка, а останалите 7 – досъдебни производства. Разследването и по 7 взети на специален надзор досъдебни производства са извършва в екип с участие на прокурор от отдела. Във връзка с функциите си за оказване методическа помощ на създадените специализирани екипи, прокурорите от отдел IX на ВКП са дали и 556 указания, разпореждания, напомнителни писма и др. в течение на отчетния период.

От изложеното може да се направи обобщен извод, че е налице увеличение на броя дела, образувани и водени срещу организирани престъпни групи, по-голям брой на предадените на съд и осъдените лица. Независимо от това, следва да продължи прецизирането на квалификацията при образуване на делата и повдигане на обвиненията по чл. 321 НК, предвид констатацията от предходните години за образуване на ДП за престъпления по чл. 321 НК, без да са налице материалноправни предпоставки за това, вкл. и образуване на такива дела срещу неизвестен извършител.

10. Дейност на отдел „Междуведомствено взаимодействие, мониторинг и международни проекти“.

Отдел X „Междуведомствено взаимодействие, мониторинг и международни проекти“ (МВММП) във ВКП е създаден със Заповед №: 1598/29.04.2009 г. на главния прокурор, с три сектора – “Междуведомствено взаимодействие”, „Мониторинг” и „Международни проекти”. Практически отделът започна да функционира от 01.05.2009 г. в състав от четирима прокурори – прокурор, завеждащ отдел, и трима ръководители на сектори.

Още със създаването на отдела се разпределят функционалните задължения на отделните ръководители на сектори, което по-късно се доразвива със съответните задължения за длъжността и се определя дейността по сектори. В отдела са назначени трима съдебни служители, които изпълняват задълженията си много добре. Съгласувано със сектор „Информация и анализ” в отдел VII на ВКП, е изготвена и таблица, съобразно изискванията на УИС за отчитане на дейността на отдела.

Като основен принцип, който е залегнал при организацията в работата на отдела, е осигуряване на взаимозаменяемостта между прокурорите в отдела и съответно – служителите, като за всяка дейност поне двама от прокурорите са в състояние и изпълняват определени дейности.

Естеството на работа на отдела и на трите сектора в него е много специфично и въпреки огромния обем работа, необходимостта от съществена оперативност, бърза и срочна реакция, предоставяне на достоверна информация, ангажираността на много и различни ведомства, органи на съдебната власт и представители от различни прокуратури, много трудно би могло да се отчете обемът на извършената работа поради критериите, определени в Закона за съдебната власт, които с малки изключения са неприложими при оценката на дейността и атестирането на прокурорите в отдела.

Общият брой преписки, по които е работено в отдела, е 124, като от тях са решени 117, от които до 7 дни – 105, до 1 месец – 9 и до 6 месеца 3, като 4 са изпратени по компетентност. Общият брой нерешени преписки е 7, като от тях 1 чакаща за окомплектоване, 1 при прокурор за решаване и 5 по изпълняващи се проекти. От тези данни може да се направи изводът, че практически всички преписки са решени в максимално кратки срокове \тъй като обикновено минималният срок за изпълнение на един международен проект е 6 месеца, не съвпада с календарната година и обичайно след приключването му има допълнителни дейности – одити, изпълнение на препоръките, определени резултати и др., а за мониторинговия процес фактически по една преписка ежесечно или при поискване се предоставя информация на съответните органи от междуведомствените работни групи/. От друга страна – по взаимодействието в Работна група 23 срочността на решаването на преписките е в срок до 3 дни и в този срок се изпраща информацията на МВР – координатор на работната група.

Предвид спецификата на изпълняваните дейности в отдела огромна част от времето на прокурорите в отдела е свързана с различни специфични дейности. За отчетния период са изпълнени 58 дейности по предложения за проекти, 179 – по действащите проекти и са проведени 102 участия в управителни комитети, срещи, съвещания, заседания с представители на други ведомства и др.

По междуведомственото взаимодействие са изготвени 123 съгласувания на различни актове и предложения за такива, проведени са 35 участия в срещи, съвещания, заседания с представители на други ведомства и др. Прокурорите в отдела са участвали в разработване на 6 проекта на междуведомствени актове.

По мониторинга на делата, наблюдавани от ЕК и от ВСС, са получени и обработени 285 материала, 34 пъти е взето участие в срещи, заседания и съвещания с представители на други ведомства, като са изготвени и изпратени 235 материала.

Изготвени са от прокурорите в отдела 16 доклада, информации и др., дадени са 20 становища по методически указания, заповеди, разпореждания, законопроекти и др.

нормативни актове, както и по 5 такива по ръководно-организационната дейност. Взето е участие в 11 работни групи и комисии към НС и към други органи и организации.

Прокурорът, завеждащ отдел, през отчетния период е планирал, организиран, координирал и ръководил дейността на отдела във връзка с работата на секторите в него, като е осъществявал непосредственото ръководство и контрол при изпълнение на задълженията на прокурорите и съдебните служители в отдела, разпределял е преписките и постъпващите документи по сектори или лично ги е решавал.

Тъй като преписките в отдела не са свързани с прякото наблюдаване и надзор на преписки и дела по наказателни производства и проверки, а са тясно специализирани по направления, не се прилага случайният или електронният подбор на разпределение. Всеки от тримата прокурори, ръководители на сектори в отдела, пряко се занимава с дейностите по направлението на ресора си и изпълнява възложени задачи от главния прокурор или заместниците му.

По преценка на завеждащия отдел прокурор се определя екип от прокурори в отдела да участват в работата по една преписка или в свързани дейности.

Прокурорът, завеждащ отдел, е решил 21 преписки, от които 20 в срок до 7 дни и 1 – в срок до 1 месец. За отчетния период е изпълнил 21 дейности по предложения за проекти, 36 – по действащите проекти и е участвал в 27 заседания в управителни комитети, срещи, съвещания, заседания с представители на други ведомства и др. По междуведомственото взаимодействие е участвал в 15 съгласувания на различни актове и предложения за такива, в 16 участия в срещи, съвещания, заседания с представители на други ведомства и др. Участвал е 3 пъти в разработване на проекти на междуведомствени актове.

По мониторинга на делата, наблюдавани от ЕК и от ВСС, е получил и обработил 31 материала, 2 пъти е взел участие в срещи, заседания и съвещания с представители на други ведомства, като е изготвил и изпратил 42 материала.

Изготвил е 5 доклада, информации и др., дал е 5 становища по методически указания, заповеди, разпореждания, законопроекти и др. нормативни актове, както и е издал 5 такива по ръководно- организационната дейност. Взел е участие в 4 работни групи и комисии към НС и към други органи и организации.

Тези дейности са свързани с координиране взаимодействието, събиране, изготвяне, обобщаване и изпращане на съответната информация до българските, европейските и други международни институции, свързани с проектите с бенефициент Прокуратурата на Република България, след съгласуване с главния прокурор или ресорните негови заместници, издаване на заповеди за определяне на състава на комисиите при изпълнението на дейностите по проектите, на които е ръководител на проекта при спазване на процедурите на обществените поръчки, на Световната банка и на другите международни програми, финансирани с чуждестранни средства, изготвяне, съгласуване, одобряване и изпращане на писма до други ведомства, становища, искания и доклади във връзка с изпълнението на ръководените от него проекти.

Организиран и координиран е цялостното изпълнение на дейностите по международните проекти, подготовка на заповеди, финансови въпроси, подписване на командировъчни и докладни записки във връзка с тях, финансови документи, осигуряване на участници и подготовка на международни пътувания, семинари, работни срещи, участие във фокус групи и провеждане на преговори и срещи, изготвяне, одобряване и подписване на писма до другите ведомства, до ръководителите на прокуратури, до завеждащите отдели във ВКП и ВАП.

Участвал е активно в координацията и осигуряване посрещането, присъствието и изпращането при работни посещения на чуждестранни и български експерти в прокуратурата по проекти с помощта на отдел „Международни връзки и протокол” от АГП.

Организиран, съгласувал и вземал участие при попълване на отговори от прокурорите в отдела на въпросници от различни ведомства и международни организации.

Участва и в атестирането на съдебните служители в отдела.

Завеждащият отдел изпълнява функциите и на старши програмен ръководител, определен със Заповед на главния прокурор по техническото изпълнение, финансовия контрол и наблюдение по международните проекти с бенефициент Прокуратурата на Република България. Освен описаните проекти на отдела, се координира и изпраща информацията на МФ – ЦЗФД, УО на ОПАК, на ВСС и при поискване и по другите проекти на ПРБ или с партньор ПРБ. Такива са:

- Проект № КБ08-24-3-С/11.11.08 г. с наименование ”Специализирано компютърно обучение на прокурори и служители в Прокуратура на Република България”, който благодарение на усилията на екипа, воден от ръководител сектор УИС, включващ и експерти от дирекция ИТ и дирекция ФСД, е приключил успешно.
- Проект № К 09-24-2С/10.06.2009г. с наименование „Развитие на човешките ресурси в областта на международното правно сътрудничество по наказателни въпроси” – отдел МПС във Върховната касационна прокуратура.
- Проект „Укрепване на капацитета на ПРБ при взаимодействие с контролните органи за противодействие на закононарушенията и престъпленията в защита на обществения интерес и правата на гражданите”, изпълняван от Върховната административна прокуратура.

Сектор „Междуведомствено взаимодействие”

Сектор “Междуведомствено взаимодействие” по щат се състои от един прокурор.

Основната дейност е свързана с осигуряването и поддържането на необходимата нормативна основа и организация за осъществяване на взаимодействие на Прокуратурата с други ведомства, извън оперативното взаимодействие по конкретни преписки и дела. Съществен ангажимент е проучването на правната уредба и своевременното предприемане на мерки за изработването на подзаконови актове, съобразно предвидената законова делегация; установяване на слабости при взаимодействието и предлагане на мерки за подобряването му; изготвяне на становища по проекти на нормативни актове, вкл. междуведомствени. В този смисъл реалната дейност на сектора не може да се измерва и отчита адекватно по традиционния начин с брой възложени и решени преписки.

За отчетния период (включващ осем месеца) в сектора са постъпили общо 61 преписки – всички новообразувани.

Общият брой на решените преписки през отчетния период е 60, като 53 от тях са решени в срок до седем дни, 6 – в срок до един месец, а 1 е в срок до 6 месеца (свързана с работата на междуведомствена работна група). По компетентност са изпратени три преписки.

В края на отчетния период е останала нерешена една преписка, чакаща окомплектоване.

1. Съгласувания/одобрения на рамкови позиции, позиции, указания, както и становища по актове

През периода в рамките на дейността на Работна група 23, съгласно Постановление № 85 от 17.04.2007 г. за организация и координация по въпросите на Европейския съюз, са извършени 94 съгласувания (19 рамкови позиции, 63 позиции, 6 указания, 3 становища и 3 други), отнасящи се до над 70 проекта на различни актове.

Проектите се отнасят до предложения за подготовката и приемане на:

- регламенти (за изменение на Регламент № 1049/2001 на Европейския съвет и на Парламента относно публичния достъп до документи на Европейския парламент на Съвета и на Комисията; за установяване на процедура за договарянето и сключването

на двустранни споразумения между държави-членки и трети държави по секторни въпроси, обхващащи компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела, по дела, свързани с родителската отговорност и със задължения за издръжка, и по въпроси на приложимото право към дела, свързани със задължения за издръжка, както и по секторни въпроси, обхващащи приложимото право към договорни и извъндоговорни задължения; за създаване на критерии и механизми за определяне на държавата-членка, отговорна за разглеждане на молба за убежище, съответно относно създаването на "Евродак" за сравнение на пръстовите отпечатъци; относно създаване на агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието; за изменение на Регламент (ЕО) № 539/2001 за определяне на третите страни, чиито граждани трябва да притежават виза, когато преминават външните граници на държавите-членки, както и тези, чиито граждани са освободени от това изискване; за създаване на Европейска служба за подкрепа в областта на убежището; за изменение на Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген по отношение на дългосрочните визи и сигналите в Шенгенската информационна система и по Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген и на Регламент (ЕО) № 562/2006 по отношение на движението на лица с дългосрочни визи);

- директиви (за изменение на Директива 2003/9/ЕС, установяваща минимални стандарти за приемане на лица, търсещи убежище; за единна процедура за кандидатстване за единен формат на разрешение за граждани на трети държави за пребиваване и работа на територията на държава-членка; за минималните норми относно процедурата за предоставяне или отнемане на международна закрила в държавите-членки; за минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети държави или лицата без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, и относно съдържанието на предоставената закрила);

- рамкови решения (за борбата със сексуалното насилие, сексуалната експлоатация на деца и детската порнография и за отмяна на Рамково решение 2004/68/ПВР; за предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите и за отмяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета; за правото на устен и писмен превод в наказателното производство; за трансфер на наказателни производства; за акредитацията на лабораторните дейности в областта на криминалистиката);

- решения (за изменение на Решение на Съвета от 28 ноември 2002 г. за създаване на Европейска мрежа за защита на обществените лица; за създаване на Европейска мрежа за превенция на престъпността (EUCPN) и за отмяна на Решение 2001/427/ПВР; за международното събиране на издръжка за деца и за други членове на семейството; за изменение на Решение № 573/2007/ЕО за създаване на Европейски фонд за бежанци за периода от 2008 г. до 2013 г. като част от общата програма „Солидарност и управление на миграционните потоци“ и за отмяна на Решение 2004/940/ЕО на Съвета; за използването на информационни технологии за митнически цели и т.н.);

- становища по проекти на Закон за изменение и допълнение на Закона за МВР; Закон за изменение и допълнение на Закона за влизането, пребиваването и напускането на РБ на граждани на Европейския съюз и членовете на техните семейства; на постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България, приета с ПМС № 77 /09.04.2002 г.;

- работни програми, планове и други.

2. Участия в съвещания/заседания/срещи с представители на други ведомства/институции

През периода прокурор от сектора участва общо в 19 съвещания и работни срещи с представители на други ведомства по линия на междуведомственото взаимодействие (както и в 24 по международни проекти и 3 по Механизма за сътрудничество и оценка).

Във връзка с възникнали проблеми при провеждане на футболното първенство (договаряне на резултати от футболни срещи, „черно тото“ и пр.), се е състояло съвещание с участието на президента и генералния секретар на БФС, представители на Държавната комисия по хазарта – началника на отдел „Контрол върху хазартната дейност“, Дирекция „Противодействие на общата престъпност“ и Дирекция „Противодействие на тежката и организираната престъпност“ на Главна дирекция „Криминална полиция“. Впоследствие са проведени допълнителни работни срещи с представителя на Държавната комисия по хазарта и на Дирекция „Противодействие на тежката и организираната престъпност“.

Проведена е работна среща с председателя на Комисията по етика и феърплей при БФС по проблемите на регламентацията и организацията на финансиране и взаимно стимулиране на футболни клубове, както и на проблемите на противодействие на злоупотребите в тази насока.

Сформирана е и работна група от представители на посочените по-горе институции, която има задача да анализира настоящото българско законодателство по въпросните проблеми, да изследва опита на другите държави и да установи нетърпящите отлагане законодателни промени, вкл. в наказателното законодателство.

Проведени са работни срещи с представители на МВР, НАП и Агенция „Митници“ във връзка с преглед и предложения за усъвършенстване на актовете за взаимодействие.

Участие в съвещание с представители на ДАНС, НАП, МЕИ, МВР във връзка с предстоящото посещение на мисията на ЕС, а по-късно в работни срещи по Механизма за сътрудничество и оценка през 2009-2010г. - в междуведомствена работна среща по разработване на Графика с мерки, както и с представители на Министерството на правосъдието във връзка с планирането и отчитането на работата по отношение на мерките от компетентност на ПРБ.

Участие в поредица работни срещи (5) с оценъчния екип в рамките на Петия кръг взаимни оценки на тема “Финансови престъпления и разследвания” съгласно Съвместно действие от 5 декември 1997 г. (97/827/ПВР).

Проведени са работни срещи с представители на ПРБ и Министерството на отбраната за обсъждане на Проект на Инструкция за обмен на информация между Прокуратурата на РБ и Министерството на отбраната по движението, приключването и резултатите от делата, разследвани от военни разследващи полицаи.

Прокурор от сектора участва в заседание на Комисията за борба с корупцията, конфликт на интереси и парламентарна етика при Народното събрание във връзка с парламентарен контрол върху дейността на футболните клубове в България.

Активно се участва (5 работни срещи) в разработването на националната Интегрирана стратегия за превенция и противодействие на организираната престъпност и корупцията. Взето е участие и при представянето на Интегрираната стратегия за превенция и противодействие на организираната престъпност и корупцията в Народното събрание.

3. Участие в съвместни екипи по разработване на проекти на две инструкции:

- съвместна инструкция от главния прокурор и министъра на отбраната за определяне на реда за предоставяне на информацията за разследванията, проведени от военните разследващи полицаи, съгласно чл.141, ал.5 от Закона за съдебната власт, съгласувано със сектор „Информация и анализ“;

- съвместна инструкция от министъра на културата, министъра на вътрешните работи и главния прокурор, съгласувано с министъра на финансите и председателя на Държавната агенция "Национална сигурност" за взаимодействие срещу престъпните посягателства, имащи за предмет културни ценности, съгласно § 17 от Закона за културното наследство.

Към момента на изготвяне на отчета за 2009 г., първият проект е действаща инструкция.

4. Становища по законопроекти и проекти на подзаконови актове

През периода са предоставени становища:

- по проект на Закон за изменение и допълнение на НПК;
- по проект на Закон за изменение и допълнение на НК;
- по необходимостта от изменение (издаване на нова) Инструкция за взаимодействие с КУИППД.

5. Становища по проекти на методически указания и във връзка с издаването на методически указания

През периода са предоставени становища по постъпили проекти на методически указания/разпореждания или във връзка с предстоящото им разработване относно:

- командироване на военни прокурори от военнноокръжните прокуратури в окръжните прокуратури, съгласно Закона за съдебната власт;
- разпореждане за използването на специални разузнавателни средства от Прокуратурата на РБ;
- преодоляване на слабостите, водещи до връщане от съда на прокуратурата на досъдебни производства за допълнително разследване;
- усъвършенстване на информационното осигуряване по повод избягване изискване на дублираща се информация;
- по проект на методически указания за контрол в ПРБ (на отдел „Инспекторат” – ВКП);
- по Инструкция за взаимодействие между органите за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, органите на МВР, органите на МФ и Прокуратурата на РБ;
- по Проект на Инструкция за обмен на информация между Прокуратурата на РБ и Министерството на отбраната по движението, приключването и резултатите от делата, разследвани от военни разследващи полицаи.

6. Участие в работата по проекти

6.1. През периода май – юни 2009 г. участие в Комисия по тръжна процедура, открита със заповед № 1288/31.03.2009 г. за избор на фирма за извършване на социологически проучвания и документална визуализация

6.2. Участие в 21 работни съвещания по Туининг лайт проект BG/2007/IB/JH/02/UE/TWL - „Укрепване на административния капацитет на прокуратурата за борба с организираната престъпност, в частност в областта на културните ценности и свързаните приложими достижения на правото на ЕО”

6.3. Участие в 2 работни съвещания по туининг проект с Австрия „Укрепване на единното прилагане на новото процесуално законодателство в Република България”.

7. Участие в работни групи

Работна група в състав прокурор от сектора и прокурори от отдел „Съдебен и изпълнение на наказанията” е разработила тематичен план за обучение в Националния институт на правосъдието на новоназначени прокурорски помощници.

Междуведомствена работна група във връзка с проблемите при провеждане на футболното първенство (посочена в пункт 2).

Приключила е работата по подготовка на правила във връзка с взаимодействието между ПРБ и МВР при използването на служител под прикритие. Разработеният проект е послужил за предложения при усъвършенстване на нормативната уредба (ЗСРС, НПК).

През периода е сформирана и е започнала работа работна група в състав представители от ПРБ, МВР, НАП и Агенция „Митници” във връзка с преглед и предложения за усъвършенстване на актовете за взаимодействие.

Участие в междуведомствена работна група във връзка с изработването на национална Интегрирана стратегия за превенция и противодействие на организираната престъпност и корупцията.

8. Участия в организирани квалификационни мероприятия

Прокурор от сектора участва в тридневен семинар „Европейско право за съдии от върховните съдилища и прокурори от върховните прокуратури”, организиран от Националния институт на правосъдието съвместно с Германската фондация за международно правно сътрудничество.

Участие в петдневен семинар по проект „Разработване на вътрешни правилници и наръчници за процеса на работа” по Туининг проект „Повишаване капацитета на МВР на РБ в борбата с организираната престъпност” и по-специално по използването на служител под прикритие и секретни сътрудници.

9. Разработване и представяне на лекция за противодействие на организираната престъпност в рамките на международен проект с Румъния.

Сектор „Мониторинг”

Сектор „Мониторинг” в отдел X на ВКП по щат се състои от един прокурор.

Основната дейност на сектора е насочена към събиране и предоставяне на необходимата информация, за нуждите на мониторинга на напредъка на България в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност, осъществяван от Европейската комисия.

Като странична дейност, свързана с тази, секторът подготвя доклади по поставени въпроси от представители на различни международни институции, посещаващи страната, както и въпроси, поставени от български институции.

Необходимостта от съществуването на такова звено, обхватът и същността на неговата дейност се основават на Решението на ЕК за „Механизма за сътрудничество и оценка” от 13 декември 2006 г.

В него е посочено, че пространството на свобода, сигурност, справедливост и общ вътрешен пазар, създадени от Договора за Европейския съюз и Договора за Европейската общност, се базират на взаимно доверие, че административните и съдебните решения и практики във всички страни-членки се базират на върховенството на закона. Това означава съществуване на безпристрастна, независима и ефективна съдебна система, респективно – ефективно противодействие на корупцията и организираната престъпност.

Идентифицирайки наличие на оставащи проблеми в ефективността на съдебната система и правоприлагащите органи при присъединяването на страната ни към Европейския съюз и отчитайки съществуващия риск, България да не успее да изпълни поетите задължения, произтичащи от Договора за присъединяване, ЕК е създавала Механизъм за сътрудничество и оценка на напредъка на България при изпълнението на конкретно дефинирани показатели, наречени „benchmarks” в областта на съдебната реформа и борбата с корупцията и организираната престъпност.

Неизпълнението на тези показатели дава право на ЕК да предложи налагане на санкции, визирани в чл.37 и чл.38 от Договора за присъединяване.

Тази възможност ще отпадне, едва когато всички показатели са изпълнени задоволително и съобразно европейските критерии.

Според чл.1 от него България трябва да представя ежегодно доклад до Комисията за напредъка, постигнат по всеки един от показателите.

Комисията може по всяко време да предоставя техническа помощ чрез различни дейности и да получава и обменя информация за напредъка по конкретните показатели. За тази цел тя може по всяко време да организира експертни мисии в България, като за българските власти съществува задължение да предоставят необходимата подкрепа.

Според чл.2 от Решението, ЕК поне веднъж на шест месеца предоставя на Европейския парламент и Съвета на Европа Доклад за напредъка на България.

В анекса към това решение са визирани шестте показателя /„benchmarks“/, по които се оценява напредъкът на България:

Показател № 1. Да се приемат поправки в Конституцията, които да премахнат всяко съмнение в независимостта и отчетността на съдебната система.

Показател № 2 Да се осигури по-прозрачен и ефективен съдебен процес чрез приемането и прилагането на нов закон за съдебната власт и нов ГПК. Да се докладва влиянието на тези закони и на НПК и АПК, особено в досъдебната фаза.

Показател № 3 Да продължи реформата в съдебната система, с оглед повишаване на професионализма, отчетността и ефективността. Да се оцени влиянието на тази реформа и всяка година да се публикуват резултатите.

Показател № 4 Да се провеждат и докладват професионални, надпартийни разследвания на обвинения за корупция по високите етажи. Да се докладва за вътрешни инспекции на обществени институции и за публичност на имуществото на висшите държавни служители.

Показател № 5 Да се предприемат по-нататъшни мерки за предотвратяване и борба с корупцията, особено по границите и в органите на местното самоуправление.

Показател № 6 Да се приложи стратегия за борба с организираната престъпност с акцент върху тежките престъпления, прането на пари и конфискация собствеността на извършителите на престъпления. Да се докладват нови и текущи разследвания, обвинения и присъди в тази област.

Предвид приоритетите на новото българско правителство, насочени към продължаване и задълбочаване на процеса на евроинтеграция, в Министерството на правосъдието е създадена специална Дирекция „Механизъм за сътрудничество и оценка“.

По инициатива на министъра на правосъдието аналогични звена са създадени в повечето институции, имащи отношение към мониторинговия процес. Представители на всички тези звена /включително ПРБ/ участват в Междуведомствения координационен екип по Механизма за сътрудничество и оценка.

След съгласуване с ръководствата на съответните ведомства, членовете на този екип са изготвили и приели График на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност за периода септември 2009 г. – януари 2010 г., включващ общо 57 мерки. Той е одобрен с решение на Министерския съвет от 08.09.2009 г.

С приемането му за ПРБ възниква задължение ежесечно да анализира и отчита предприетите действия, както по конкретните мерки, пряко засягащи дейността на прокуратурата, така и всички други дейности, свързани с 6-те показателя за напредъка.

За периода юли-септември 2009 г. е обобщавана и отчитана дейността на ПРБ по 5 постоянни и 6 срочни мерки, залегнали в Графика, както следва:

Мярка № 10 Продължаване на работата по осигуряване на съвместимост на системите, включени в Единната информационна система за противодействие на престъпността, по отношение на органите на съдебната власт.

Мярка № 11 Месечен анализ на предприетите мерки и действия в изпълнение на Графика на неотложните мерки и действия на правителството и органите на съдебната

власт за изпълнение на показателите за напредък в областта на съдебната реформа, борбата с корупцията и организираната престъпност.

Мярка № 12 Съвместни проверки на прокуратурата, ДАНС и НАП на лица, притежаващи имущество на стойност над 500 хил. лв.

Мярка № 18 Проверки за прилагането на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликта на интереси.

Мярка № 21 Провеждане на месечни срещи на регионалните координационни центрове за борба с данъчните и осигурителни измами.

Мярка № 25 Споразумение между ПРБ, МВР и ДАНС за създаване на постоянно действащи съвместни екипи, под ръководството на прокуратурата, с участие на служители от МВР и ДАНС, за противодействие на организираната престъпност и корупцията.

Мярка № 29 Структуриране на постоянно действащи съвместни екипи, под ръководството на прокуратурата, с участие на служители от МВР и ДАНС, за противодействие на организираната престъпност и корупцията.

Мярка № 34 Административно укрепване на специализираното звено за противодействие на финансовите престъпления.

Мярка № 35 Методически указания за по-ефективното наказателно преследване на случаите на „пране на пари“.

Мярка № 45 Приемане на интегрирана стратегия срещу организираната престъпност и корупцията.

Мярка № 46 Мониторинг на ефекта от използването на ускорената процедура.

Създадена е организация за събиране на необходимата информация в отдела от различни отдели във ВКП – отдел VII „Информация, анализ и методическо ръководство“, отдел I „Противодействие на корупцията, прането на пари и други престъпления от значим обществен интерес“, отдел V – „Административен“, отдел IX – „Противодействие на организираната престъпност“, както и от окръжните и апелативните прокуратури в страната.

По разпореждане на завеждащия отдел X във ВКП, във всички окръжни и апелативни прокуратури в страната са определени отговорници, които ежемесечно да предоставят информация за предприетото от съответните прокуратури по изпълнението на мерките по графика, както и всички други действия по изпълнение на показателите за напредъка на България.

Започвайки от м. септември 2009 г., в края на всеки месец от сектор „Мониторинг“ се изготвят и предоставят на Министерството на правосъдието доклади, включващи предприетото по мерките от Графика от териториалните прокуратури, ВКП и ВАП; конкретни примери за образувани производства, повдигнати обвинения и сключени споразумения и постановени присъди за особено тежки престъпления и за дела, представляващи значим обществен интерес. В докладите се отразяват също така всички предприети от прокуратурата мерки за укрепване на административния капацитет, подобряване организацията на работа, подобряване на междуведомственото взаимодействие. Такива доклади са изготвени за периода м. юли–м. септември, за м. октомври и м. декември 2009 г. и изпратени своевременно /до 7-мо число на месеца/ на Дирекция „Механизъм за сътрудничество и оценка“ при Министерството на правосъдието/.

По настояване на Министерството на правосъдието, във връзка с предстоящата партньорска проверка, докладът за м. ноември следваше да бъде представен до 01.12.2009 г. Във връзка с това, с помощта на ресорния заместник на главния прокурор при ВКП, е създадена необходимата организация и информацията за дейността на териториалните прокуратури, обобщена от сектор „Информация, анализ“, е постъпила своевременно.

От 7 до 9 декември 2009 г. се е състояла експертна мисия на ЕК в рамките на механизма за сътрудничество и оценка. Предварително поставените от Европейските експерти теми за дискусия са:

1. Напредък по противодействието на тежките престъпления – актуална информация по структурната реформа в прокуратурата /т.е съвместни екипи/; проследяване на делата; реформа на досъдебната фаза; актуална информация за сътрудничеството /координацията между различните правоприлагащи органи; приложение и въздействие на съкратеното производство и съдебните споразумения;
2. Действия на Прокуратурата в случаите на пране на пари;
3. Действия на разследващите органи в случаите на необяснимо богатство;
4. Актуална информация по административните мерки за превенция и откриване на корупцията и на административния и финансов контрол;
5. Напредък при работата със защитени свидетели;
6. Напредък по създаването на единна информационна система.

Информация по тези въпроси е събрана, обобщена и резюмирана преди проведената на 09.12.2009 г. среща с европейските експерти, в която е участвал представител на отдела.

Допълнително е подготвен доклад, отразяващ постигнатия напредък от ПРБ в противодействието на организираната престъпност и корупцията в периода юли 2009 г.–декември 2009 г. – разследвания, свързани с високите етажи на властта и със знакови престъпни групи, както и всички други мерки – административни, организационни и функционални, предприети в изпълнение на препоръките, залегнали в доклада на ЕК за напредъка на България от м. юли 2009 г. Този доклад е предоставен на представители на Генералния секретариат на Европейската комисия.

Събрана е и обобщена актуална информация за движението по 50-те дела, наблюдавани от ЕК.

През периода /07-09.12.2009 г./се е състояла и партньорска проверка в рамките на Петия кръг за взаимна оценка на държавите – членки на ЕС, на тема „Финансови престъпления и финансови разследвания”, в която участват двама прокурори от отдела.

Във връзка с тази проверка са подготвени отговори, съгласувано с другите отдели, за попълване на изпратения до всички държави-членки обширен въпросник, обхващащ борбата с организираната престъпност, корупцията, прането на пари, злоупотребата с фондове на ЕС, разследване, отнемане и възстановяване на имущество, придобито от престъпна дейност.

Доклад за предприетите от прокуратурата действия в борбата с корупцията е изготвен по молба на Министерството на външните работи, във връзка с посещението на министъра в САЩ.

Доклад по предварително поставени въпроси, основно концентрирани около Интегрираната стратегия за борба с престъпността и отнемането на имущество, добито от престъпна дейност, е изготвен във връзка с посещението на представителя на Комисията за мониторинг при Парламентарната асамблея на Съвета на Европа.

Във връзка с осъществяваната дейност по направление „Мониторинг”, в отдел X на ВКП са получени и обработени 285 материала /справки и писма/.

Изготвени и изпратени са 235 материала – доклади, докладни записки по създаване на необходимата организация, писма, становища и др.

Представители на отдела са участвали в 32 срещи и съвещания с представители на Министерството на правосъдието, Министерството на външните работи, Висшия съдебен съвет и др. в рамките на дейността на сектор „Мониторинг”.

Сектор „Международни проекти”

През 2009 г. след сформирването на отдел МВММП, в който е включен сектор „Международни проекти”, е продължило изпълнението на започнатите международни проекти, по които бенефициент е Прокуратурата на Р България, наблюдаването на

результатите от тях, провежданите одити, участието в периодичните срещи в Министерството на правосъдието и изготвяне на предложения за нови проекти.

1. ТУИНИНГ ПРОЕКТ „Последващо укрепване на административния капацитет на прокуратурата за борба с престъпленията по Закона за отнемане на имуществото, придобито от престъпна дейност”

Проектът стартира на 12 януари 2009 г. с продължителност 6 /шест/ месеца с партньори ПРБ и Германската фондация за международно правно сътрудничество, с ръководител на проекта от българска страна – завеждащия отдела.

- В изпълнение на предвидените по проекта дейности са проведени три работни срещи – за оценка на правната среда – анализ и оценка на настоящата ситуация.

- Семинар, включващ разглеждането на конкретни казуси за представяне на добрите и най-добрите практики в ЕС по отношение на борбата с корупцията по високите нива, с акцент върху конфискуването на имущество, придобито от престъпления.

- Учебно посещение в страна – членка на ЕС, за онагледяване на добрите и най-добрите практики на ЕС за сътрудничество на национално и международно ниво.

- Анализ на нуждите от обучение и изготвяне на програма за провеждане на обучителните семинари.

- Провеждане на три квалификационни семинара – обучение на обучители.

- Изготвяне на каталог с препоръки относно допълнителното развитие на работните отношения между държавните органи, включени в борбата с този вид престъпност, и осигуряване на правна консултация относно прилагането на ЗОПДИППД от работни групи и начините на установяване на имуществото, придобито от престъпление, и осигуряване на правна консултация и помощ при прилагането му.

- 01.07.2009 г. – закриване на проекта.

С успешното приключване на проекта е постигната поставената главна цел, а именно да се продължи реформата в прокуратурата, да се повиши професионализмът, отговорността и ефективността на работата на магистратите, за да се утвърдят европейски стандарти в правосъдието и международното правно сътрудничество. В дейностите по Проекта са взели участие повече от 115 прокурори, служители на МВР, следователи, представители на КУИППД, данъчни служби, митници и др. Обучени са 90 представители на правозащитните органи, съобразно изискванията на Проекта.

Заклучителният доклад е представен в предвидения срок.

2. От 18 май 2009 г. стартира шестмесечен ТУИНИНГ ЛАЙТ ПРОЕКТ BG/2007/IB/JH/02/UE/TWL „Укрепване на административния капацитет на прокуратурата за борба с организираната престъпност, в частност в областта на културните ценности и свързаните приложими достижения на правото на ЕО” между ПРБ и Министерството на правосъдието на Р Италия.

Прокурори от отдела активно са участвали при осъществяването на частичен туининг проект BG/2007/IB/JH/02/UE/TWL – „Укрепване на административния капацитет на прокуратурата за борба с организираната престъпност в областта на културните ценности и свързаните приложими достижения на правото на ЕО”, с ръководител зав. отдел X.

Проектът е осъществен в рамките на 6 месеца през периода – 18.05.2009 г.–19.11.2009 г., в партньорство с Министерството на правосъдието на Република Италия, Министерството на културното наследство на Република Италия и Подразделението на карабинерите за защита на културното наследство.

Общата цел на проекта е създаването на капацитет за прилагането на вътрешното и европейското законодателство и да бъде създаден необходимият капацитет на България за прилагане на закона за разследване на нарушенията на *acquis* на Европейския съюз, свързан с разпространението на културни ценности и за борба с

транснационалната организирана престъпност, която се облагодетелства от нелегалната търговия с културни ценности.

Дейностите по проекта са разпределени, както следва: преглед и осъвременяване на съществуващото законодателство; преглед и анализ на ролята на прокуратурата за провеждане на разследване на дела, свързани с културното наследство; преглед и анализ на участието на прокуратурата в дела с международен елемент; подготовка на препоръки по отношение на съществуващото законодателство; подготовка на предложения за стратегия и план за действие; обучителни сесии за повишаване капацитета на прокуратурата за работа по дела, свързани с културното наследство; учебно посещение в страната-партньор; разработване на вътрешната национална система за мониторинг за престъпления срещу културното наследство; подобряване на правната взаимопомощ.

За реализирането на тези дейности прокурори от отдела са участвали в 23 работни срещи с експертите от Италия, 3 семинара и едно учебно посещение в Италия. Във връзка с подготовката на тези срещи е събирана и обобщавана съдебна практика по дела за престъпления, свързани с културно-исторически ценности; изготвени са писмени отговори и становища по предварително поставени от италианските експерти въпроси.

Всички дейности по проекта са приключени успешно.

Изготвени са доклади за съществуващото законодателство, административно и наказателно, с предложения за бъдещи изменения; за участието на прокуратурата при разследването на престъпления, свързани с културното наследство; за участието на прокуратурата в международни случаи, свързани с културното наследство. Проведено е обучение на прокурори, с цел повишаване на капацитета на прокуратурата в разследването на престъпления, свързани с културното наследство. В дейностите по Проекта са взели участие повече от 195 прокурори, служители на МВР, следователи, представители на КУИППД, данъчни служби, митници и др. Обучени са 105 представители на правозащитните органи, съобразно изискванията на Проекта; препоръки за въвеждане на електронна система за наблюдение на културното наследство; за създаване на регистър на експерти за съдебната система; подобряване на международноправното сътрудничество.

3. Прокуратурата на Р България е партньор на Прокуратурата на Румъния по проект, финансиран по линия JLS/2008/JPEN/029 „Усъвършенстване на знанията и уменията на румънските и българските прокурори във връзка със съдебното сътрудничество по наказателни въпроси”.

В рамките на проекта е предвидена дейност по езиково обучение на 30 прокурори по английски език с акцент върху правната терминология.

Обучението е приключило успешно, организирано в три групи – две в София и една във Варна.

Организиран са три семинара – два в Румъния и един в София, с участие във всеки един от тях по 10 прокурори от българска страна.

За всеки семинар е имало лектори от българска страна по следните теми: Българската законодателна и институционална рамка в областта на наказателното право; Организираната престъпност според българското законодателство; Съвместни екипи за разследване; Правна защита на свидетелите и пострадалите в наказателния процес; Правна рамка на изпирането на пари в България; Дейност на Прокуратурата и другите правоохранителни органи при разследването на изпирането на пари; Идентифициране, установяване, отнемане и конфискация на придобитото от престъпление, съгласно българското законодателство; Правно сътрудничество при идентифицирането, установяването, отнемането и конфискацията на придобитото от престъпление; Европейската заповед за арест – издаване, изпълнение, съгласно българското законодателство; Европейската заповед за арест – процедури за изпълнение и основания за отказ от изпълнение, съгласно българската нормативна уредба; Рамки на

двустранното сътрудничество – България – Румъния; Най-добри практики в двустранното и европейското сътрудничество; Възникнали проблеми по конкретни казуси; Трафик на хора – методи на разследване и наказателно преследване; Методи на разследване и наказателно преследване на организираната престъпност.

4. Проект „Безвъзмездно финансиране от фонда за институционално развитие за борба с корупцията: Укрепване на антикорупционния капацитет на Прокуратурата на Р България” – IDF № WBTF 058170 – BUL

Два са основните компоненти на проекта: Укрепване на стратегическото съсредоточаване, отчетността, професионализма и институционалния капацитет на ПРБ чрез съставяне на стратегически документ, предоставяне на обучение и разработване в Прокуратурата на система за проследяване и управление на делата и на автоматизираната система за отчитане на доходите и деклариране на имуществото; Подобряване на прозрачността и отчетността на функциите на ПРБ чрез формиране на партньорство между Прокуратурата и гражданското общество, проследяване на напредъка на усилията за борба срещу корупцията и чрез обществена информационна кампания за усилията на ПРБ в противодействие на корупцията.

Активната работа по изпълнение на дейностите по проекта е започнала едва в края на 2008 г. поради това, че в периода след подписването на споразумението е извършена подготвителната работа по неговото изпълнение, свързана с изготвяне на подробен план за действие, изготвяне на задания за изискванията към консултантските фирми по отделните дейности, обяви за заявяване на интерес от консултантски фирми, които кандидатстват за изпълнение на дейностите, като за всички подготвени материали се е изисквало предварително одобрение от Световната банка, а за един известен период от време не се е получавало съответната комуникация, а дейностите не може да се провеждат без това предварително съгласуване и одобрение. След определяне на други отговорници от страна на СБ веднага се е провела среща и се е актуализирал планът за действие.

Проведени са предвидените по плана за действие работни срещи за изготвяне на обща програма за обучение при провеждането на три семинара, с участието на прокурори от всички апелативни райони.

Основните теми, включени в програмата, са:

- Националното законодателство и законодателствата на страните от ЕС, САЩ и други държави, относно борбата с корупцията и противодействието на корупцията.
- Вътрешни контролни механизми за противодействие на корупцията в институциите, чиято дейност е свързана с функционирането на съдебната власт, в частност в прокуратурата.
- Обединяване усилията и взаимодействието на държавата, властта и бизнеса в рамките на публично-частното партньорство.
- Методика на разследването и наказателното преследване на корупционните престъпления.
- Ролята на етичния кодекс на прокурорите за формиране на поведението и морала на прокурора.
- Утвърждаване на етични норми и стандарти на поведението и морала на прокурора.

Проведени през годината са два от трите обучителни семинара: първия във Велико Търново, за апелативните райони Велико Търново и Варна; втория в Пловдив – за апелативните райони Пловдив и Бургас, като са взели участие повече от 115 прокурори, служители на МВР, следователи, ДАНС, представители на данъчни служби, митници, неправителствени организации, медии и др., съобразно изискванията на Проекта.

В началото на 2010 г. ще се проведе последният семинар, за прокурорите и следователите от апелативния район – София. Компонент „Обучение” ще приключи с провеждането на заключителна конференция и работата по изготвяне на модел за Каталог за най-добрите практики на страните от ЕС, САЩ и други държави за противодействие на корупцията, на базата на сравнителноправен анализ.

Проведено е и първото социологическо проучване на общественото мнение – сред прокурорите и сред гражданите през м. юли 2009 г. Анализът на резултатите от проучването е обсъден при организирането на три фокус групи – една в Софийската районна прокуратура и две при провеждането на семинарите във Велико Търново и Пловдив.

Работи се и по документалната визуализация на процеса на реализиране на мероприятията по проекта със Световната банка, чрез изготвянето на документален филм.

Представителите на СБ в България отчитат обективните причини за забавянето на изпълнението на проекта и са подкрепили нашето предложение за продължение от около шест месеца, достатъчни за изпълнението на предвидените дейности и особено по дейността, свързана с УИС.

5. Прокуратурата участва като партньор в проект на МВР „Противодействие на престъпления, свързани със злоупотреба с финансови средства, предоставени на България от ЕС”.

Работата по проекта е започнала през м. юли 2009 г.

До момента са проведени два обучителни семинара – във Варна, с участието на прокурор от СГП като лектор и в София, с участието на двама прокурори от СГП и прокурор – лектор.

6. Прокуратурата участва като партньор в проект на НПО „Клуб журналисти за борба с корупцията”: “Противодействие на престъпления, свързани със злоупотреба с финансови средства, предоставени на България от ЕС. ОЛАФ – с лице към европейските граждани. Ролята на международното сътрудничество за противодействие на измамите и злоупотребите с европейски фондове. Интегрирана информационна кампания”, съфинансиран от Европейската комисия (ОЛАФ) по програма „Hercule II-2009”. Проектът се реализира от „Клуб Журналисти срещу корупцията” в партньорство с Прокуратурата на Р България, Министерството на вътрешните работи, Чешките митници, Прокуратурата на Словакия, Guardia di Finanza на Италия и ZKA на Германия. Работата по проекта е започнала през м. юли 2009 г. До момента са проведени два обучителни семинара – във Варна, с участието на прокурор от СГП като лектор и в София, с участието на двама прокурори от СГП и прокурор – лектор.

7. Проектно предложение „Прокуратурата – компетентна и ефективна” в партньорство с Института по правни науки при БАН по Оперативната програма „Административен капацитет”

Прокуратурата е получила одобрение за този проект в партньорство с Института по правни науки при БАН. След одобрението от страна на прокурорите в отдела е направено задълбочено проучване на предвидените дейности и разпределението на бюджета, при което се е установило, че една част от предвидените във формуляра за кандидатстване дейности са взаимно свързани помежду си и тяхното изпълнение следва да бъде извършено от външен изпълнител, от екип експерти – специалисти, избрани въз основа на обществена поръчка, каквато не е предвидена.

Това са дейности, изискващи изключително сериозни и задълбочени проучвания, въз основа на които да се направят изводи, обосноваващи разработването на предвидените планове, програми и системи, относно следващите дейности. Всяка следваща дейност е последица от предходните, тъй като в резултат на анализа и

оценката на натовареността на работата на прокурорите и съдебните служители ще се разработи и системата за оценка на натоварването на работата им.

Съгласно Указанията за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПАК, съфинансирана от Европейския социален фонд, като важно условие е посочено: „Кандидатът и неговите партньори нямат право да разделят изпълнението на една и съща дейност с цел заобикаляне на изискванията на ЗОП” /стр. 11/. Като се има предвид посоченото по-горе, съществува вероятност да бъде нарушено това изискване.

Излагайки тези съображения пред Управляващия орган на ОПАК, е поискано да ни уведомят за възможността за промяна на разпределението на бюджета в рамките на предвидените и одобрени средства, като се предвидят и обществени поръчки за дейностите, за които това е наложително.

След полученото одобрение за исканата промяна, е преработен проектът и разпределението на бюджетните разходи, но при проведената среща с представители на МФ е уточнено, че направените изменения са напълно основателни и наложителни и първоначалният проект не би следвало да бъде одобрен в този му вид. Тъй като промените са съществени и това би било намеса в работата на оценителната комисия, е постигнато съгласие да не се сключва договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, а да се даде възможност за кандидатстване след откриване на нова процедура през 2010 г.

8. От отдел „Междуведомствено взаимодействие, мониторинг и международни проекти” и от отдел „Международна правна помощ” са изготвени общо три проектни предложения за изпълнение от Прокуратурата на Р България, които да бъдат включени в Програмата за сътрудничество „България – Швейцария”.

За краткия период от време от създаването на отдела – 01.05.2009 г. до края на отчетната 2009 г. са изпълнени ангажиментите на Прокуратурата във връзка с продължаващия мониторинг от ЕК по Механизма за сътрудничество и оценка, като са взимани предвид изводите и констатациите от периодичните доклади и партньорските проверки при предоставяне на съответните материали. Наред с това, практически насочеността на всички препоръки за повишаване ефективността на разследванията по наказателните производства е свързана с организиране, развитие и подобряване на взаимодействието между всички правозащитни органи под ръководството на ПРБ. Не е случаен и фактът, че Прокуратурата е една от водещите институции в съдебната власт по предложения, одобрения и изпълнение на международни проекти за повишаване капацитета на прокурорите и служителите, за усвояване на европейските правни норми и най-добрите европейски практики.

РАЗДЕЛ IV. ДЕЙНОСТ НА ТЕРИТОРИАЛНИТЕ ПРОКУРАТУРИ И НА ВЪРХОВНАТА АДМИНИСТРАТИВНА ПРОКУРАТУРА ПО АДМИНИСТРАТИВНИЯ НАДЗОР ЗА ЗАКОННОСТ

1. Състояние и организация на дейността на териториалните прокуратури по административно-съдебния надзор и по надзора за законност по прилагането на закона.

1.1. Кадрово обезпечаване, квалификация на прокурорите, натовареност по видове надзори и средно на един прокурор.

Качественото осъществяване на предвидените в Конституцията на РБ правомощия за Прокуратурата по всички направления на административния надзор за законност може да бъде осигурено само с достатъчен кадрови състав на административните отдели при окръжните прокуратури, а една трета от съществуващите в момента административни отдели са с щат от един прокурор и две трети – с по двама прокурори. Този минимален кадрови състав неминуемо води до значителни затруднения и се отразява на качествено изпълнение на дейността по надзора. Констатацията важи също и за окръжните прокуратури с административни отдели от три или четири прокурори. Окръжните прокуратури – Варна и Бургас изрично сочат в докладите си, че при големия брой на съдебните състави и заседанията в административния и окръжния съд, недостатъчната кадрова обезпеченост на административните отдели затруднява качествено и ефективно упражняване на административно-съдебния надзор и считат, че това затруднение може да се отстрани само чрез допълнително увеличаване щата на отделите.

В същото време, в редица доклади се отбелязва, че създаването на административните отдели към окръжните прокуратури дава възможност за специализация на работещите в тях прокурори и за повишаване на качеството на подготовката при участието в съдебните заседания по административни дела. В докладите си Софийската градска прокуратура и редица окръжни прокуратури – Варна, Враца, Габрово, Добрич, Разград, Силистра, Стара Загора, Шумен и др. посочват, че само с прокурорите от административните им отдели не може физически да се подсигури участие в големия брой насрочени съдебни заседания на административните и окръжните съдилища, което налага участието и на прокурори, работещи по другите надзори.

Окръжните прокуратури отчитат средна натовареност от 241,25 /при 302,11 за 2008 г./ административни дела за реално работилите по надзора прокурори през 2009 г. при посочената по-горе специфика на щатния състав на административните отдели. Най-голяма средна натовареност отчитат Софийската градска прокуратура /794 дела/ и окръжните прокуратури – Перник, Добрич, Пазарджик и Плевен, а най-малка – окръжните прокуратури Разград, Кърджали, Силистра и Смолян. Следва да се посочи, че отчитаната от СГП най-голяма средна натовареност е 23 пъти по-голяма от отчитаната най-малка такава от ОП – Разград.

При упражняване на надзора за законност през 2009 г. апелативните, окръжните и районните прокуратури в страната са се ръководили от разработените в началото на годината планове за работата по този надзор, реализирайки значителна по обем и съдържание дейност, както във връзка с изпълнение на проверките за законност, указани от Върховната административна прокуратура /ВАП/, така и на такива, насочени към решаване на типични за регионите проблеми в сферата на законността.

През отчетния период организацията на работата по надзора за законност бе следната:

В апелативен район – Бургас един прокурор отговаря за работата по административно-съдебния надзор и по надзора за законност, а в административните отдели при окръжните прокуратури са определени да работят общо 6 прокурори.

В районните прокуратури /освен в РП – Бургас/ не са обособени специализирани звена за работа по надзора за законност, т.е. работят всички прокурори.

В работата на прокурорите от административните отдели Заповед № 797/11.03.2008 г. на Главния прокурор се спазва единствено в ОП – Бургас. В другите прокуратури прокурорите от отдела изпълняват дейности и по други видове съдебни надзори – на случаен принцип им се разпределят преписки и дела, участват по граждански и наказателни дела и пр., което води до по-голямата им натовареност и невъзможност достатъчно ефективно да изпълняват задълженията си по надзора за законност. Съгласно данните относно броя на образуваните преписки по надзора за законност, най-голяма е натовареността на прокурорите в РП – Тополовград – 233, РП – М. Търново – 140, ОП – Ямбол – 112, РП – Бургас 53, РП – Ямбол – 40 и ОП – Бургас – 32.

В Апелативна прокуратура – Варна един прокурор отговаря за работата по административно-съдебния надзор и по надзора за законност, като във всички окръжни прокуратури са изградени административни отдели, в които работят общо 7 прокурори.

В районните прокуратури /освен в РП – Варна и РП – Шумен/ не са обособени специализирани звена за работа по надзора за законност. Дейността по този надзор се изпълнява от всички прокурори в съответната прокуратура.

Във всички окръжни прокуратури, на прокурорите от специализирания административен отдел са възлагани и други задачи, извън работата в административния отдел. Заповед № 797/11.03.2008 г. на Главния прокурор продължава да не се спазва в целия апелативен район. В доклада на ОП – Варна се изтъкват различни причини от кадрови характер за неспазването на заповедта. Например за ОП – Варна се сочи кадрова необезпеченост като цяло за окръжната прокуратура, за ОП – Добрич се сочи големия брой административни състави на съда, както и че дейността по надзора е осъществявана от командирован за определен период от районната прокуратура прокурор, който е заменен в последствие с друг командирован прокурор.

Средната натовареност на прокурорите по брой образувани преписки за периода в окръжните прокуратури е била следната: ОП – Търговище – 94, ОП – Шумен – 20, ОП – Разград – 16, ОП – Силистра – 14, ОП – Варна – 13 и ОП – Добрич – 10. За районните прокуратури най – голяма е била натовареността в РП – Балчик – 431, РП – Каварна – 25, РП – Генерал Тошево – 19 и РП – Варна – 15.

В Апелативна прокуратура – В. Търново един прокурор отговаря за работата по административно-съдебния надзор и по надзора за законност, а в създадените административни отдели при окръжните прокуратури от района работят общо 8 прокурори.

В районните прокуратури са обособени специализирани звена за работа по надзора за законност, като такава не е създадено само в РП – Горна Оряховица.

В района на ОП – В. Търново се спазва Заповед № 797/11.03.2008 г. на Главния прокурор. На прокурорите, работещи в отделите се възлагат задачи, свързани само с дейността по надзора за законност и административно-съдебния надзор. Това води до специализация и професионално отношение на прокурорите към възложените задачи.

Най-голяма е натовареността по брой преписки на прокурорите по надзора за законност в ОП – Плевен – 63, ОП – Русе – 48, а от районните прокуратури в – РП – Троян – 310, РП – Никопол – 100, РП – Елена – 87, РП – Левски – 77, РП – Плевен – 39 и РП – Свищов – 35.

В апелативен район – Пловдив двама прокурори отговарят за работата по административно-съдебния надзор и по надзора за законност, като в създадените административни отдели при окръжните прокуратури работят общо 15 прокурори. Районните прокуратури не са създали специализирани звена за работа по надзора за законност. Изключение правят районните прокуратури в градовете Казанлък, Чирпан, Раднево и Гълъбово.

Данните сочат най-голяма натовареност по брой преписки на прокурорите по надзора за законност в ОП – Пазарджик – 65, ОП – Хасково – 27, ОП – Кърджали, ОП – Ст. Загора, а от районните прокуратури – РП – Пазарджик – 95, РП – Пещера – 91, РП – Пловдив – 75, РП – Велинград – 67, РП – Златоград – 57 и РП – Казанлък – 56.

В Апелативна прокуратура – София един прокурор отговаря за работата по административно-съдебния надзор и по надзора за законност, като във всички окръжни прокуратури от района, в т.ч. и в Софийската градска прокуратура са създадени административни отдели, в които са определени да работят общо 40 прокурори. В районните прокуратури са обособени специализирани звена за работа по надзора за законност, като такива не са създадени само в РП – Ботевград и РП – Елин Пелин.

Натовареността на окръжните прокуратури е била следната: ОП – Перник – 157, ОП – Кюстендил – 157, ОП – Враца – 71, ОП – София – 50, за районните прокуратури най – голяма е натовареността в РП – Мездра – 284, РП – Разлог – 194, СРП – 189, РП – Враца – 159, РП – Бяла Слатина – 130 и РП – Гоце Делчев – 127 преписки.

От предоставените данни в отчетните доклади на апелативните прокуратури е видно, че по обективни и субективни причини Заповед № 797/11.03.2008 г. на Главния прокурор и през отчетната 2009 г. не се спазва. Прокурорите по административния надзор за законност са били ангажирани с работа и по другите надзори – участие, освен в административни, и в наказателни и граждански дела, както и равно участие при разпределението на преписките и делата на случаен принцип. Добрите резултати, постигнати в работата по административния надзор за законност се дължат на високия професионализъм и чувството на отговорност на работещите прокурори. При разрешаването на проблеми от местно и национално значение, прокурорите по надзора за законност са показали отлични организационни качества в координиране действията на различни контролни органи при извършване на съвместни проверки.

Точното изпълнение на Заповед № 797/11.03.2008 г. на Главния прокурор е основна предпоставка за подобряване срочността и качеството на извършваните проверки, увеличаване на инициативността на прокурорите и резултатите от проверките като цяло, както и възможността за специализация и повишаване качеството на подготовка при участие в съдебни заседания по административни дела.

През 2010 г. е предвидено апелативните прокуратури да проверят изпълнението на заповедта в окръжните прокуратури.

В почти всички доклади на окръжните прокуратури се дава положителна оценка на служебния семинар, проведен в учебната база на Прокуратурата на РБ – „Цигов чарк”, организиран от Върховната административна прокуратура през месец юни 2009г. В тази връзка се предлага провеждането и на други подобни форми за квалификация и обучение на прокурорите, работещи по административния надзор за законност.

1.2. Проблеми при прилагането на законовата и подзаконовата нормативна уредба и предложения за законодателни промени.

Окръжните прокуратури Габрово и Перник сочат в докладите си проблеми при прилагане на нормативната уредба по ЗАНН.

ОП – Перник счита, че е необходима законодателна промяна на разпоредбата на чл.84 от ЗАНН, тъй като след изменението на НПК през 2006 г., препращането към неговите разпоредби относно извършването на опис и изземване на вещи прави

невъзможно законосъобразното събиране на годни доказателства от административните контролни органи за установяване на извършеното административно нарушение.

В доклада си ОП – Габрово отбелязва, че би било удачно, предложенията за възобновяване на административно-наказателните производства да се правят не само от окръжния прокурор, а и от прокурорите от административните отдели или само от тях.

ОП – Пловдив посочва, че кратката и непълна законодателна уредба на материята относно исковите по чл.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/ създава редица трудности при искове за обезщетения при отменени от съда наказателни постановления по ЗАНН. В едни случаи се приема, че тези вреди са извън приложното поле на чл.1 от ЗОДОВ, в други – че наказателните постановления се приравняват на административни актове, а в трети – че исковите могат да се предявяват само за вреди от административни актове, които са били отменени по реда на АПК, но не и по друг закон. Предлага се тези въпроси да намерят ясно законодателно разрешение в съответните разпоредби на ЗОДОВ, АПК или евентуално в бъдещ нов Административно-наказателно процесуален кодекс.

В доклада си ОП – Пловдив предлага в допълнителните разпоредби на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс /ДОПК/ да се даде легално определение за целите на данъчното облагане на понятието „произход на стоката”. Сочи се, че това ще доведе до по-точно прилагане на закона и ще улесни доказването на такъв произход с оглед изискването да има съответствие при движението на стоката и съставените в тази връзка търговски и счетоводни документи. Във връзка с това предложение, следва да се имат предвид приложимите за Р България редица международни актове, уреждащи въпроса на многостранна или двустранна основа като Регламент /ЕС/ № 1207/2001 г. на Съвета от 11 юни 2001 г. относно процедурите, улесняващи издаването или съставянето в Общността на доказателства за произход на някои разрешения на одобрени износители по реда на разпоредбите за преференциална търговия между Европейската общност и определени страни, Регламент /ЕО/ № 1528/2007 г. на Съвета от 20.12.2007 г., Протокол № 4/2005 г. относно правилата за произхода към Споразумението за Европейско икономическо сътрудничество и редица други подобни двустранни актове.

Същата прокуратура посочва в доклада си, че значителни проблеми във връзка с участието на прокурорите по данъчни дела създава допълнителното представяне на документи за получени заеми, недеklarирани по реда на чл.124, ал.3 от ДОПК едва при обжалването на ревизионния акт. Въпросът е намерил вече законодателно разрешение със създаването на новата т.5 в чл.50 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица /ЗДДФЛ/.

Като проблем при приложението на нормативната уредба, в доклада на ОП – Плевен се посочва, че при отмяната на разпоредбата на чл.76, т.2 от Закона за българските лични документи /ЗБДЛ/ не е уреден въпросът с отмяната на постановените и влезли в сила заповеди за налагане на принудителни административни мерки, което обуславя различия в практиката на органите, постановили тези заповеди и това може да доведе до искиви производства срещу държавата по ЗОДОВ.

В докладите на ОП – Пловдив и ОП – Варна по надзора за законност са посочени редица проблеми при прилагането на нормативната уредба, както и предложения за законодателни промени, по-съществените от които са следните:

– С последния ЗСВ, влязъл в сила на 11.08.2007 г. бяха създадени административни съдилища. Не бяха създадени обаче съответни административни прокуратури. Изискването на конституционната норма на чл.126, ал.1 не бе изпълнено. В прокуратурата не беше увеличен кадровия състав на административните отдели при окръжните прокуратури. При сегашното състояние на работата по административния надзор за законност и кадрова обезпеченост на административните отдели е обективно невъзможно един или двама прокурори да се справят пълноценно с всички задачи, възложени им по надзора за законност, наред с ангажираността им по следствия,

наказателно-съдебния и други надзори, както е в редица окръжни прокуратури, въпреки изричната Заповед № 797/2008 г. на Главния прокурор. Разрешението е в спазването на чл.126, ал.1 от Конституцията на РБ, чрез законодателни промени в ЗСВ, регламентиращи създаването на административни прокуратури, съответстващи на създадените административни съдилища.

– Прокурорите от апелативен район Варна считат като съществен законодателен пропуск в ЗСВ премахването на правомощията на прокуратурата да отстранява самоуправства в бързи и неотложни случаи. В същото време, в прокурорската работа продължават да се срещат голям брой казуси, за които няма бърз и ефективен ред за отстраняване на самоуправните действия, а евентуален съдебен процес би продължил дълго време, което би довело до тежко накърняване на правата и законните интереси на гражданите. В тази връзка, редакцията на чл.118, т.3 от ЗСВ /отменен/ и доразвиващото този текст указание на Главния прокурор бяха най-доброто решение. Това налага възстановяване на посоченото правомощие на прокуратурата.

– С разпоредбата на чл.109, ал.1 от ДОПК се засягат единствено задължения за данъци, но не и за осигурителни вноски, което е пропуск на законодателя. Лице, което упражнява свободна професия, има задължение да се осигурява съгласно Кодекса за социално осигуряване /КСО/. За осигурителни вноски, които не са внесени тече петгодишна погасителна давност, но в чл.115, ал.1 от КСО /в редакцията от 2002 г./ не е посочен началният момент, от който започва да тече давността – въпрос, който следва да бъде уреден по законодателен ред.

– За прокуратурите в района на ОП – Пловдив остават проблемите във връзка с незаконното строителство и неясната законодателна уредба относно компетентността на общинските администрации и РДНСК /чл.222 ÷ чл.225 от ЗУТ/. Това създава предпоставки за възникване на спорове за подведомственост между тези институции при санкциониране на този вид широко срещани нарушения.

Освен посочените проблеми и предложения при прилагането на законната и подзаконната нормативна уредба, прокуратурите посочват необходимостта от провеждане на семинари или друг вид обучителни мероприятия, доколкото проблематиката по административния надзор за законност е изключително разнообразна, обемът на нормативната уредба е голям и това допълнително затруднява дейността по прилагането на закона.

2. Дейност на административните отдели при окръжните прокуратури по административно-съдебния надзор за законност на административните актове.

През 2009 г. прокурорите от териториалните прокуратури са участвали в съдебни заседания по 24 229 административни дела /срещу 33 536 дела за 2008 г./, като по 14 404 дела /срещу 16 755 дела за 2008 г./ участието им е било задължително по закон, а по 9 825 дела /срещу 16 781 дела за 2008 г./ те са участвали по преценка, че това се налага от важен държавен или обществен интерес. Според причините, посочени в докладите на окръжните прокуратури, общото намаление се дължи главно на по-малкия брой на първоинстанционните дела, включително на тези с участие на прокурор по преценка и на довършваните такива дела от окръжните съдилища по отменения Закон за административното производство /окръжни прокуратури – Пловдив, Варна, Бургас, Пазарджик, Русе и особено Софийската градска прокуратура/ и намаление на касационни производства /ОП – Русе, ОП – Варна и др./. По обем най-голямо е било участието в административни дела на прокурорите от Софийската градска прокуратура и от окръжните прокуратури – Пловдив, Варна, Бургас, Монтана и Благоевград, а най-малко – в окръжните прокуратури – Кърджали, Силистра, Търговище, Разград, Габрово, Смолян и Ямбол.

2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.

През 2009 г. прокурорите от окръжните прокуратури са участвали по закон в съдебни заседания по 14 404 административни дела, както следва:

– Участието на прокурорите от окръжните прокуратури в първоинстанционните дела на административните съдилища относно оспорени подзаконовни нормативни актове на общинските съвети е задължително по закон, съгласно чл.192 във вр. с чл.191, ал.2 от АПК. Общо през 2009 г. прокуратурите сочат участие в съдебни заседания по 118 такива дела /срещу 197 за 2008 г. и 33 за 2007 г./.

– Участието на прокурорите от окръжните прокуратури в други 3 166 първоинстанционни административни дела, по които участието на прокурорите е било задължително по закон и през 2009 г. е главно по довършвани от окръжните съдилища такива дела по реда на ЗАП /отм./. В доклада на ОП – Варна се посочва намаление с 30% на делата със задължително по закон участие на прокурор спрямо тези от предходната година, при намаление на общия брой на всички административни дела с участие на прокурор с 34 %. Значително намаление на първоинстанционните дела с участие на прокурор посочват и окръжните прокуратури – Пловдив, В. Търново, Бургас и Пазарджик. В Софийската градска прокуратура общият брой на първоинстанционните дела със задължително по закон участие на прокурор е намалял с 47 % в сравнение с предходната 2008 г.

– Участието в касационните производства, което е задължително, съгласно изричната разпоредба на чл.217, ал.2 от АПК е една значителна част от дейността на прокурорите от отделите при окръжните прокуратури през 2009 г. Общо прокурорите са участвали в 10 945 касационни административни дела /срещу 11 541 за 2008 г. и 9 931 за 2007 г./. Независимо че е налице незначително намаление от 5 % общо на участието по тези дела, то те вече представляват 75,9 % от всички административни дела, по които участието на прокурор е задължително по закон с оглед по-малкия брой първоинстанционни дела с прокурор. Някои окръжни прокуратури /Видин, Русе, СГП и др./ отчитат намаление на участието по касационни административни дела, а други – увеличение /ОП – Пловдив, ОП – Пазарджик и др./. Най-голямо по обем през 2009 г. е участието в такива производства на прокурорите от Софийската градска прокуратура и от окръжните прокуратури – Варна, Пловдив, Благоевград и Бургас.

Следва да се отбележи, че насочването на усилията на прокурорите в осъществяването на административно-съдебния надзор за законност предимно в касационните производства с разпоредбите на АПК е удачно законодателно решение и определено дава възможност за по-добра подготовка за съдебните заседания.

– Прокурорите са взели участие през 2009 г., съгласно разпоредбите на чл.236 във връзка с чл.217, ал.2 от АПК и по 123 частни административни производства по насрочени за разглеждане в открито съдебно заседание частни жалби /срещу 144 за 2008 г. и 279 за 2007 г./. Най-голямо участие в такива производства през 2009 г. отчитат Софийската градска прокуратура и окръжните прокуратури – Кюстендил и Габрово.

– Съгласно практиката на смесените състави на съдии от ВКС и ВАС по чл.135, ал.4 от АПК, предложенията за възобновяване на основание чл.70 от ЗАНН на административно-наказателни производства, които се правят от окръжните прокурори, се разглеждат от административните съдилища по правилата на АПК. Общо през годината прокурорите от окръжните прокуратури са участвали в производства по 52 такива дела /срещу 34 за 2008 г. и 20 за 2007 г./, като най-голямо е това участие в Софийската окръжна прокуратура и в Софийската градска прокуратура.

2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес, съгласно Указание № И-60/26.02.2007 г., отменено с Указание № И-375/09.10.2009 г. на Главния прокурор и по лична преценка на прокурора.

През 2009 г. прокурорите са участвали в съдебни заседания по 9 825 /срещу 16 781 за 2008 г./ административни дела по преценка, представляващи важен държавен или обществен интерес, както следва:

– По преценка, съгласно Указание № И-60/26.02.2007 г., отменено с Указание № И-375/09.10.2009 г., прокурорите от окръжните прокуратури са участвали през 2009 г. в съдебни заседания по 8 732 административни дела /срещу 15 439 за 2008 г. и 5 395 за 2007 г./. От посоченото е видно, че е налице намаление с 47 % спрямо предходната година на този вид участие на прокурорите в съдебни заседания по административни дела, като най-голямо е то при Софийската градска прокуратура с 50 % и при окръжните прокуратури – Перник – 95 %, Бургас – 59 %, Велико Търново – 31 % и Пловдив – 18 %. Най-голямо по обем е участието по административни дела съгласно Указанието в Софийската градска прокуратура и в окръжните прокуратури – Пловдив, В. Търново, Варна и Бургас. Следва да се отбележи, че в докладите си окръжните прокуратури – Силистра, Търговище и Шумен не отчитат никакво участие в административни дела по преценка нито по Указанието, нито по лична преценка. Този вид участие в административни дела е предимно по обжалвани данъчни ревизионни актове за задължения над 5 000 лв. /при окръжните прокуратури – Велико Търново, Бургас, Варна, Пловдив и Софийската градска прокуратура/, дела по жалби срещу административни актове по Закона за българските лични документи, Закона за МВР, Закона за опазване на околната среда и др.

– През 2009 г. прокурорите са участвали по лична преценка и в 1 093 административни дела, когато това се е налагало от важен държавен или обществен интерес /срещу 1 342 за 2008 г. и 1 328 за 2007 г./. Касае се предимно за административни дела по Закона за устройство на територията, Закона за местното самоуправление и местната администрация, Закона за местните избори, Закона за кадастъра и имотния регистър, Закона за администрацията и Закона за МВР. Най-голяма е била активността за участие по лична преценка по административни дела на прокурорите от окръжните прокуратури – Монтана, Пловдив, Враца и Плевен. Следва да се отбележи дейността и на прокурорите от районните прокуратури – Елена, Чепеларе, Мадан, Пловдив, Смолян и Свиленград, които са участвали предимно в административни дела пред районните съдилища относно възстановяване собствеността върху земеделски земи по ЗСПЗЗ. В същото време окръжните прокуратури – Варна, Добрич и Пазарджик не отчитат никакво участие по лична преценка на прокурорите, независимо от значителния брой първоинстанционни административни дела, разгледани от съответните административни съдилища.

2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.

През 2009 г. прокурорите са подали до съдилищата следните актове:

– В докладите на окръжните прокуратури се посочва, че само при упражняването на административно-съдебния надзор, през годината прокурорите са подали до съдилищата 52 протеста срещу незаконосъобразни административни актове на общинските съвети, областните управители, кметовете и органите на поземлената реформа /срещу 104 за 2008 г. и 76 протеста за 2007 г./. Посоченото намаление се дължи главно на възприетия нов начин на отчитане през 2009 г. на този показател, включващ протестите, подадени до съдилищата само по материали и дейност по административно-съдебния надзор. В тази връзка следва изрично да се отбележи, че по материали и при упражняване на надзора за законност районните прокуратури – Асеновград и Пловдив са подали 38 протеста срещу нищожни административни актове

на служби „Земеделие и гори”, от които 37 протеста са уважени. Следва да се има предвид силно ограничената възможност на подаване на протести само по материали на административно-съдебния надзор с оглед кратките срокове по чл.149, ал.4 и чл.179 от АПК, в които прокурорът може да оспори законосъобразността на индивидуални и общи административни актове. Най-голяма активност са проявили окръжните прокуратури – Добрич, Бургас, Враца, София, Пазарджик, Пловдив, Благоевград, Видин, Ловеч и Плевен, както и районните прокуратури – Елена, Асеновград, Пловдив, Пещера и Свищов. От подадените протести, 4 са срещу подзаконовни нормативни актове на общинските съвети и 48 – срещу индивидуални административни актове по ЗМСМА, ЗА, ЗМВР, ЗСПЗЗ и др. От протестите 25 са разгледани от съдилищата, като 15 – уважени и 10 – отхвърлени, а по 27 – съдебните производства са висящи.

– През 2009 г. прокурорите от териториалните прокуратури са атакували с 18 касационни протеста съдебни решения на съдилищата /срещу 33 за 2008 г. и 16 за 2007 г./. От подадените протести са били разгледани 11, като 9 – уважени, 2 – отхвърлени и по 7 протеста производството е висящо. Най-голяма активност са проявили прокурорите от окръжните прокуратури – Пазарджик, Бургас, Кюстендил, Пловдив, Плевен, Перник и Добрич и районните прокуратури – Пловдив и Свиленград.

– През 2009 г. окръжните прокурори са внесли 52 предложения за възобновяване /срещу 34 за 2008 г./ на основанията по чл. 70 от ЗАНН, които съгласно практиката на смесените състави по чл.135, ал.4 от АПК се разглеждат от административните съдилища по правилата на АПК. От предложенията са разгледани 33, от които 27 – уважени и 6 – неуважени, а по 19 – производството е висящо. Най-голяма по този показател е активността на Софийската окръжна прокуратура, Софийската градска прокуратура и окръжните прокуратури – Силистра, Пазарджик, Плевен, Сливен и Кърджали.

3. Дейност на апелативните, окръжните и районните прокуратури по надзора за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

3.1. Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзора за законност през 2009 г. и сравнение с предходните две години.

През отчетния период във всички прокуратури в страната е създадена добра организация на дейността по надзора за законност. Същата се осъществява в изпълнение на приетите още в началото на 2009 г. планове за работа на прокуратурите, в които са залегнали задачи по надзора за законност, възложени от Върховната административна прокуратура и задачи, свързани с характерни за района проблеми, закононарушения и незаконосъобразни актове. Наред с това са извършвани проверки по сигнали на граждани, сигнали в средствата за масова информация или по инициатива на прокурорите, с оглед обществената значимост и засегнатите обществени интереси. Всички планирани проверки за законност са извършени и приключени в срок. Останалите, извънпланови проверки, възложени от ВАП или извършени от прокуратурите по тяхна инициатива или по сигнали, също са приключени успешно. Резултатите от тях са обсъдени в докладите на апелативните прокуратури.

В резултат на доброто планиране, отговорното отношение към работата и високия професионализъм, проявен от прокурорите, работещи по надзора за законност, през отчетната година е реализирана значителна по обем и съдържание дейност.

През 2009 г. са образувани общо 10 609 преписки по надзора за законност. През 2008 г. преписките са били 10 245. Налице е увеличение с 364 преписки, което е 3,55 % повече за 2009 г. спрямо 2008 г. През 2009 г. броят на преписките е нараснал с 20,35 % в сравнение с 2007 г., когато образуваните преписки са били 8 512. Запазена е

тенденцията на растеж на образуваните преписки през 2009 г., макар и с минимален ръст от 3,55 %.

И през 2009 г. е запазена тенденцията на нарастване броя на преписките, образувани по инициатива на прокурора – 7 389. През 2008 г. преписките, образувани по инициатива на прокурора са били 6 993, а през 2007 г. са били 5 303. Увеличението през 2009 г. спрямо 2008 г. в процентно отношение е 5,66 %, а спрямо 2007 г. е 39,34 %.

През 2009 г. са проверени 110 505 административни акта от прокурорите по надзора за законност. През 2008 г. са проверени 100 623, а през 2007 г. са проверени 54 703. Увеличението на проверените административни актове през 2009 г. спрямо 2008 г. е 9,82 %, а спрямо 2007 г. е 102,00 %.

През отчетния период са извършени 15 585 проверки за законност срещу 17 200 проверки през 2008 г. и 22 777 за 2007 г. Налице е намаляване на извършените проверки за законност, но за сметка на постигната по-голяма ефективност. При извършване на проверките през 2009 г. са установени 5 218 закононарушения /в т.ч. и тези, констатирани от специализираните контролни органи по възложени от прокуратурите проверки/. През 2008 г. са установени 3 944 закононарушения, което е показател, че специализацията на прокурорите по надзора води до по-висока резултатност в работата.

Срещу установените през 2009 г. нарушения, прокурорите са реагирани с 1 192 предложения и протести. Това е с 6,71 % по-малко от 2008 г. – 1 272 и с 38,00 % повече от 2007 г. – 739.

Изложените данни дават основание да се направи извода, че макар да е налице минимален спад в подадените предложения и протести спрямо 2008 г. и значителен растеж спрямо 2007 г., упражненият надзор за законност като цяло е бил ефикасен и резултатен.

При извършване на проверките за законност, териториалните прокуратури са използвали всички методи, предвидени в чл.145, ал.1, т.1 ÷ 3 от ЗСВ, като най-предпочитан е бил способа по т.1 – чрез изискване на документи, справки, информации – 12 221 проверки. В редица случаи са използвани повече от един от способите по чл.145, ал.1 от ЗСВ.

Годишните отчетни доклади на апелативните прокуратури сочат, че задачите по надзора за законност са изпълнени. Данните по апелативни райони са следните:

Прокуратурите в апелативен район Бургас през 2009 г. са образували 1 272 преписки по надзора за законност срещу 850 за 2008 г. и 359 за 2007 г. Най-голям е броят на преписките, образувани в ОП – Бургас – 664.

От всички преписки, 1 169 са образувани по инициатива на прокурора, което сочи за активизиране на дейността на прокуратурите от района, като отново най-голям е дялът на ОП – Бургас.

Прокурорите от апелативния район са проверили общо 7 808 административни акта. За отстраняване на констатираните закононарушения са изготвени 46 предложения и 3 протеста, като дялът на ОП – Бургас /28 предложения и 1 протест/ отново е най-голям, макар че актовете на ОП – Бургас като цяло са по-малко от подадените през 2007 г. и 2008 г.

И през 2009 г. ОП – Бургас има основен дял в дейността по надзора за законност за апелативния район, докато останалите две окръжни прокуратури – Ямбол и Сливен отново не са проявили нужната активност, която да доведе до по-добри резултати – ОП – Ямбол има само едно предложение, а ОП – Сливен няма изготвено нито едно предложение или протест.

Видно от отчета на Апелативна прокуратура – Варна, през 2009 г. прокуратурите от района са образували 1 324 преписки по надзора за законност срещу 1 698 за 2008 г. и 421 за 2007 г.

Проверени са 13 881 административни акта, срещу 18 409 за 2008 г. и 4 829 за 2007 г.

През 2009 г. са подадени 67 предложения срещу установени закононарушения. През 2008 г. са подадени 87 предложения и протеста, а през 2007 г. – 9. Най-активни са били ОП – Търговище – 18, РП – Силистра – 8 и РП – Шумен 8.

Образувани са 131 досъдебни производства за допуснати закононарушения, констатирани при извършените проверки по надзора за законност.

От анализа на статистическите данни, може да се направи извода, че през 2009 г. е налице спад в сравнение с предходната 2008 г. в дейността по надзора за законност във всички прокуратури в района на ОП – Варна. Изключение прави само ОП – Търговище, при която статистическите данни сочат положителна тенденция в дейността по надзора за законност. В апелативния район, за поредна година не са използвани напълно възможностите, особено на ОП – Варна и ОП – Шумен /поради кадрови проблеми/ за по-активна и резултатна работа по надзора за законност.

През отчетната 2009 г. прокурорите от апелативен район – В. Търново са работили активно по надзора за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите, което е довело до много добри резултати. През годината са били образувани 1 733 преписки срещу 1 645 за 2008 г. и 1 433 за 2007 г.

Извършени са 697 проверки, при които са проверени 28 436 административни акта. Констатирани са 634 закононарушения.

За отстраняване на констатираните закононарушения са изготвени 527 предложения и протести срещу 153 за 2008 г. и 36 за 2007 г. В апелативния район се откроява ОП – Плевен с висока активност по отстраняване на закононарушенията чрез средствата на надзора за законност. ОП – Плевен е внесла 492 предложения и 1 протест.

Върху материали по надзора за законност са образувани общо 156 досъдебни производства, от които 113 са образувани от ОП – Ловеч.

Традиционно добре е организирана дейността в ОП – Плевен, ОП – Русе, ОП – В. Търново, ОП – Ловеч и РП – Свищов.

Видно от доклада на Апелативна прокуратура – Пловдив, през 2009 г. прокуратурите в района са осъществили значителна по обем и съдържание дейност. През 2009 г. са образувани 1 793 преписки, срещу 669 за 2008 г. и 2 621 през 2007 г..

В резултат на по-голямата активност на прокурорите от района са проверени повече на брой административни актове – 15 951 за 2009 г., 14 602 за 2008 г. и 7 912 за 2007 г.

Срещу установените закононарушения и незаконосъобразни актове през 2009 г., прокурорите са подали 201 предложения и протести, през 2008 г. са били 296, а за 2007г. – 179.

По материали на надзора за законност са образувани 169 досъдебни производства. От тях, в следствие на активната дейност по надзора за законност, РП – Ст. Загора е образувала 76 досъдебни производства, а РП – Велинград – 48.

В работата на прокуратурите се наблюдава задълбочено и пълно проучване на материалите, което е довело до по-добри резултати по надзора за законност. Най-активни в това отношение са ОП – Пловдив, РП – Пловдив, РП – Пещера, РП – Казанлък и ОП – Смолян. Липсват резултати в работата на ОП – Ст. Загора, РП – Ивайловград, РП – Чепеларе и РП – Чирпан, които следва през 2010 г. да предприемат мерки за подобряване на дейността по надзора за законност.

Прокуратурите от апелативен район – София през изминалата 2009 г. са извършили значителна по обем, обхват и съдържание дейност по реда на надзора за законност.

През 2009 г. са образувани 4 487 преписки по надзора за законност, през 2008 г. – 7 100, срещу 3 678 за 2007 г.

Независимо от по-малкия брой образувани преписки /което е обективен факт, независещ от прокурорите/ са извършени 8 557 проверки, при които са проверени повече административни актове – 44 429 в сравнени с 2008 г. – 28 936 и 27 009 за 2007г.

Във връзка с констатираните нарушения, през 2009 г. са изготвени общо 340 предложения и протести, срещу 665 за 2008 г. и 420 за 2007 г.

Въз основа на материали по надзора за законност, в апелативния район са образувани 71 досъдебни производства, за което основна заслуга има СРП – 52 броя.

Добри резултати в работата по надзора за законност се наблюдава в ОП – Кюстендил, ОП – София, СРП, РП – Пирдоп, РП – Козлодуй и РП – Видин. При останалите прокуратури следва да се подобри организацията на работа по надзора за законност с цел постигане на по-висока ефективност.

От анализа на данните за работа на прокуратурите в страната по надзора за законност през 2009 г., може да се направи извод, че е извършена голяма по обем, обхват и съдържание дейност. Като цяло, прокуратурите са повишили ефективността на работата. През 2009 г. е налице напредък в работата по надзора за законност спрямо 2007 г. и минимален спад в сравнение с 2008 г.

През изминалата 2009 г. прокуратурите в страната са извършили проверки в различни области и направления, основните, от които са в дейността и актовете на държавните и общинските органи на власт и управление и в дейността и актовете на специализираните контролни органи. Като примери могат да се посочат проверките за законност на дейността и актовете на областните управители, общинските съвети и кметове, с които се извършва разпореждане с държавни и общински имоти, на нормотворческата дейност на общинските съвети по изпълнение задълженията на общинските органи по ЗУТ, Закона за почвите, Закона за управление на отпадъците, Закона за защита на потребителите, Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Закона за обществените поръчки, КТ, Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпаси, проверки в дейността на ОДП, РПУ, РИОСВ, РДНСК и РИОКОЗ.

3.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ – ефективност на проверките, в т.ч. на различните способи за проверка, проблеми по прилагането на закона.

През 2009 г. е подобрена дейността по планирането на проверките. Още в началото на годината във всички прокуратури в страната са приети планове за дейността по надзора за законност. В тях са включени, както задачи от плана на ВАП – отдел „НЗЗОИПГ”, предвидени за изпълнение от ОП, РП, така и задачи, касаещи характерни със значимостта си проблеми за съответните райони.

През отчетната година в хода на изпълнение на плановите задачи прокуратурите са иницирали извършването на извънпланови проверки за разрешаване на актуални и обществено-значими въпроси. Особена активност са проявили прокурорите от апелативен район В. Търново, които са планирали и извършили множество проверки, извън указанията от ВАП. Активност е проявена от ОП – Плевен, ОП – Русе и ОП – В. Търново. Обичайно активни са и прокурорите от апелативен район Пловдив.

И през изминалата 2009 г. продължи добрата практика по осъществяването през 2008 г. наблюдение на законността чрез упражняване на постоянен надзор за законност върху дейността и актовете на държавните и общински органи на власт и управление. Още в началото на 2008 г., отдел „НЗЗОИПГ” при ВАП разработи указание № И-29/2008 г. за осъществяването на постоянен надзор за законност от ОП, РП и СРП на дейността и издадените административни актове от местните органи на власт и управление. В указанието подробно са посочени направленията в дейността на областните управители, общинските съвети и кметовете, свързани с управлението и разпореждането с държавно и общинско имущество и издадените във връзка с това административни актове, по които следва да се извършат комплексни проверки за законност. През 2009 г. надзорът за законност продължи върху новоприетите актове на общинските съвети, кметовете и областните управители. Независимо от големия обем

материали, подлежащи на проучване и преценка, прокуратурите в страната изпълниха задачата успешно.

Наред с осъществявания текущ надзор са извършени и други проверки за законност в дейността на общините, областните управители и контролните органи по издадените от тях административни актове по повод конкретни въпроси. По-мощните от тях са:

- По указание № И-49/2009-II на ВАП е възложено на окръжните прокуратури в страната да извършат проверка по спазване на КТ, Закона за здравословни и безопасни условия на труд /ЗЗБУТ/, Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите /ЗКВВООБ/, регламентиращи охраната и осигуряването на безопасни условия на труд в обекти за производство, преработка, съхранение, търговия и ползване на взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси;

- Извършена е проверка относно реализирането на правомощията на областните управители по ЗЗПБ по писмени указания под № И-18/2009-II на ВАП за проверка на дейностите за защита от бедствия след влизането в сила на Закона за защита при бедствия /обн. Д.В. бр.102/19.12.2006 г./;

- По указание № И-29/2009-II на ВАП, от окръжните прокуратури е извършена проверка чрез възлагане на Регионалните занаятчийски камари на нерегистрираните собственици на занаятчийски предприятия с цел реализиране на административно-наказателната отговорност по чл.65 от Закона за занаятите;

- Извършена е проверка по надзора за законност по указание № И-44/2009-II на ВАП относно наличие на незаконни сметища, създадени за периода 2008 ÷ 2009 г. в нарушение на чл.37, ал.1, т.1 от Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ на територията на общините в съдебния район са и предприети мерки по отстраняването им;

- По разпореждане на АП – В. Търново, АП – Пловдив и АП – Бургас, окръжните прокуратури в съответните райони са извършили проверки във връзка със защита на обществен интерес, свързан с консумацията на мляко и млечни продукти, тяхното качество и състав. Проверката е извършена съвместно със служителите на сектор „Икономическа полиция” при ОД на МВР, РИОКОЗ и РВМС на мандри и млекопреработвателни предприятия, свързани с производството на мляко и млечни продукти с капацитет по проект над 10 тона мляко на ден относно контрола за качеството при производството, търговията и предлагането на пазара на мляко, сирене, извара и кашкавал;

- По повод разследване по ДП № 2/08 г., ОП – Варна е изготвила предложение по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ до Общински съвет – Варна за промяна в Наредбата за рекламната дейност на Община – Варна. Предложението е разгледано на сесия на ОбС и е уважено. ОП – Варна, по повод разследване по същото досъдебно производство е изготвила разпореждане до кмета на гр. Варна за проверка носимоспособността на козирките на сгради, намиращи се в центъра на града, като е указала назначаване на конструктивни експертизи и последващо премахване на опасните елементи на сградите. Част от козирките са премахнати, за други – изследването продължава.

В резултат на доброто планиране, инициативността на прокурорите и реакцията им при отразяване на местните проблеми, по всички проверки са изготвени 1 075 предложения и 117 протеста за отстраняване на допуснати закононарушения.

През отчетния период прокуратурите в страната са извършили голям брой проверки за законност, които подробно са обсъдени в докладите на апелативните прокуратури. Постигнатите резултати са значителни.

3.3. Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции – форми, състояние, насоки на дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.

Видно от докладите на апелативните прокуратури, през отчетната 2009 г. взаимодействието на прокуратурите в страната със специализираните контролни органи и другите държавни и общински органи с контролни функции е на добро ниво. Отчетено е добро взаимодействие с териториалните структури на МВР, РДНСК, РИОКОЗ, РИОСВ, ТД „НАП”, областните дирекции „Инспекция по труда”, държавните горски стопанства и държавните лесничейства.

Като много добро е отчетено взаимодействието с контролните органи от прокуратурите в апелативен район – Пловдив, апелативен район – В. Търново и апелативен район – Варна.

През годината значително се е разширил обхвата и предмета на проверките за законност, възложени на контролни органи. Все повече се утвърждава практиката на извършване на съвместни проверки, на проверки с участието на различни контролни органи, което създава гаранции за по-качествена и резултатна работа. Някои прокуратури са провели срещи с ръководствата на тези органи, както по конкретни проблеми, така и за уточняване формите на взаимодействие.

През отчетната година, на контролните органи прокуратурите са възложили 1138 проверки, при 732 проверки през 2008 г. Налице е нарастване с 55,46 % по този показател.

При извършените през 2009 г. само от контролните органи проверки са установени 3 569 закононарушения, а през 2008 г. те са 2 288. В процентно изражение нарастването през 2009 г. по този показател е 55,98 %.

Най-голям брой проверки на контролните органи са възложени от прокуратурите на апелативен район – София – 634 /срещу 441 за 2008 г./, следвани от прокуратурите във В. Търново – 238 /срещу 61 за 2008 г./, от прокуратурите на апелативен район – Пловдив – 141 /срещу 154 за 2008 г./, прокуратурите на апелативен район – Варна – 76 /срещу 36 за 2008/ и прокуратурите на апелативен район – Бургас – 49 /срещу 40 за 2008 г./.

С най-голям брой установени закононарушения от контролните органи по възложени от прокуратурите проверки е апелативен район – В. Търново – 3 029. По този показател следват АП – София – 251, АП – Пловдив – 191, АП – Варна – 58 и АП – Бургас – 40.

Сътрудничеството с контролните органи, с оглед големия обхват на дейността им, специфичните методи и средства за проверки и контролните им правомощия в различни направления дава възможност за упражняването на по-ефективен и резултатен надзор за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

Необходимо е и занапред да продължи съвместната работа с контролните органи с цел активиране на големите им възможности, предвид функциите им по установяване на закононарушения и данни за престъпления. Следва обаче да се разшири обхватът на възлаганите проверки от прокуратурите на контролните органи. Предвид специализираните функции на контролните органи, следва да се активизира работата на прокуратурата по надзора за законност върху дейността на самите контролни органи с цел повишаване ефективността в борбата за законност, законосъобразността на актовете на самите контролни органи, както и точното и еднаквото прилагане на закона спрямо всички нарушения и нарушители.

3.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прокурорски актове /уважени и неуважени/ – протести срещу незаконосъобразни административни актове, предложения по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, предложения за възобновяване на административни производства по реда на чл.102 във вр. с чл.99, т.1 от АПК. Образувани досъдебни производства в резултат от извършени проверки за законност.

През отчетната 2009 г. прокуратурите в страната са извършили значителна по обем дейност по надзора за законност, като същият е бил ефективен и резултатен с оглед упражнените правомощия, свързани с оспорване на незаконосъобразни действия и актове на определени органи по предвидения законов ред.

За отстраняване на установените закононарушения, през годината от прокуратурите в страната са подадени общо 1 192 предложения и протести. През 2008 г. са подадени 1 272 предложения и протести, а през 2007 г. те са били 739.

В сравнение с предходната 2008 г. е налице намаление с 6,71 % на предложенията и протестите, изготвени през 2009 г. и увеличение с 38 % спрямо 2007 г.

През 2009 г. са изготвени 1 075 предложения, през 2008 г. са изготвени 1 129, а през 2007 г. са изготвени 650. Налице е намаление за 2009 г. спрямо 2008 г. с 5,02 %, и увеличение с 65,38 спрямо 2007 г.

От внесените предложения през 2009 г., 1 058 са по реда на чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ и 17 предложения – по реда на чл.102 във вр. с чл.99, т.1 от АПК.

Разгледаните през отчетната година предложения са 965, от тях 945 са уважени и 20 – неуважени, висящи са 74. Съпоставката в процентно изражение между уважени и неуважени от разгледаните предложения е в полза на уважените – 97,88 %, а неуважените са 2,12 %. Високият резултат на уважените предложения сочи за качеството на изготвените прокурорски актове, както и за умелото използване на средствата по надзора за законност за отстраняване на закононарушенията.

Изготвените и внесени от прокуратурите в съдилищата протести през 2009 г. са 117, срещу 143 за 2008 г. и 70 за 2007 г. В процентно изражение е налице спад с 22,22% на внесените в съда протести за 2009 г. спрямо 2008 г. и увеличение с 67,14 % спрямо 2007 г. Въпреки, че спрямо 2008 г. е налице лек спад на внесените в съда протести, следва да се отчете, че принципно се запазва тенденцията за устойчивост в дейността по това направление на прокуратурите в страната, още повече като се има предвид и съпоставката с резултатите от 2007 г. По отношение качеството на протестите, обективен анализ към настоящия момент не би могъл да се направи, тъй като почти половината от тях са висящи пред съда.

Анализът на данните общо за всички прокуратури в страната показва минимален спад в прокурорските актове по надзора за законност /предложения и протести/ в сравнение с 2008 г. и увеличение спрямо 2007 г. В този смисъл, запазва се тенденцията на повишена активност на прокурорите по надзора за законност в борбата за отстраняване на допуснатите закононарушения. Така например, от високия процент уважени предложения – 97,88 % през 2009 г. се налага изводът, че прокурорите проявяват все по-задълбочено и отговорно отношение към дейността в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

В тази връзка следва да се отбележи значителния ръст в работата на прокуратурите от района на АП – В. Търново. Прокурорите са изготвили общо 527 предложения и протести по надзора за законност, срещу 153 за 2008 г. и 36 за 2007 г. Най-много актове е изготвила ОП – Плевен – 492 предложения и 1 протест.

За останалите прокуратури от апелативния район не може да се посочи такъв ръст на прокурорските актове в дейността им по надзора за законност.

Налице е спад в работата на прокуратурите от района на АП – София. Прокурорите по надзора за законност са изготвили през 2009 г. общо 340 предложения и протести срещу 665 за 2008 г. и 420 за 2007 г. С активност в работата по надзора се отличават ОП – Кюстендил, ОП – София, СРП, РП – Пирдоп, РП – Козлодуй и РП –

Видин. При останалите прокуратури следва да се подобри организацията на работа по надзора за законност с цел постигане на по-висока ефективност.

Тенденцията на спад в подадените предложения и протести през 2009 г. спрямо 2008 г. и на ръст спрямо 2007 г. се констатира и при прокуратурите от апелативен район Варна. През 2009 г. са подадени 67 предложения срещу установените закононарушения, протести липсват. През 2008 г. са подадени 87 предложения и протести, а през 2007 г. – 9. Най-активни през отчетната година са били ОП – Търговище – 18, РП – Силистра – 8 и РП – Шумен 8. В този апелативен район е налице няколкогодишен неразрешен кадрови проблем, който неминуемо рефлектира върху работа на прокурорите от надзора за законност.

Низходяща тенденция е налице втора година в работата на прокуратурите по надзора за законност от района на АП – Бургас, като са изготвени общо 49 предложения и протести, от които 46 предложения и 3 протеста. През 2008 г. прокурорите от този район са изготвили 70 предложения и 1 протест, срещу 95 предложения и протести за 2007 г. Най-активна прокуратура за апелативния район отново е ОП – Бургас – 28 предложения и 1 протест, макар че актовете на ОП – Бургас като цяло са по-малко от подадените през 2007 г. и 2008 г. И през 2009 г. ОП – Бургас има основен дял в дейността по надзора за законност на апелативния район, докато останалите две окръжни прокуратури – Ямбол и Сливен отново не проявяват нужната активност, която да доведе до по-добри резултати – ОП – Ямбол има само едно предложение, а ОП – Сливен няма изготвено нито едно предложение или протест.

Като цяло, добри резултати са показали прокуратурите от района на АП – Пловдив. Прокурорите от апелативния район през 2009 г. са подали 201 предложения и протести. През 2008 г. внесените предложения и протести са били 296, а за 2007 г. – 179. Независимо че е налице спад в статистическите резултати за 2009 г. спрямо 2008г., резултатите са възходящи спрямо 2007 г. С оглед на това може да се направи извода, че прокурорите от апелативния район продължават да работят активно по надзора за законност. С добри резултати са ОП – Пловдив, РП – Пловдив, РП – Пещера, РП – Казанлък и др. Липсват резултати в работата на ОП – Ст. Загора, РП – Ивайловград, РП – Чепеларе и РП – Чирпан, които следва през 2010 г. да предприемат мерки за подобряване на дейността по надзора за законност.

През 2009 г. прокуратурите в страната са образували 527 досъдебни производства върху материали по надзора за законност. През 2008 г. образуваните досъдебни производства по материали на надзора са 281, а образуваните през 2007 г. са 153. Най-голям брой досъдебни производства са образувани от прокуратурите на апелативен район – Пловдив – 169, следвани от прокуратурите на апелативен район – В. Търново – 156; прокуратурите от апелативен район – Варна – 131; прокуратурите от апелативен район – София – 71. За прокуратурите от апелативен район – Бургас по този показател липсва реализация.

Анализът на данните налага извода, че прокуратурите в страната, в резултат на извършената значителна по обхват и обем дейност по надзора за законност, сами и съвместно с контролните органи са установили значителен брой закононарушения, по отношение на които са реагирали своевременно и професионално, изготвяйки и отправяйки към съответните административни органи или съда обосновани предложения и протести. Високият процент уважени прокурорски актове показва, че упражняваният надзор за законност е бил ефективен и резултатен и е допринесъл за утвърждаване на законността.

4. Дейност на отдел „Административно-съдебен надзор” при ВАП

4.1. Състояние и организация на дейността по административно-съдебния надзор.

Дейността на прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор” при Върховната административна прокуратура през 2009 г. е била насочена главно към

осигуряване на качествено изпълнение на функциите на Прокуратурата, възложени ѝ с чл.127, т.т.5 и 6 от Конституцията на РБ относно надзора за спазване на законността в съдебното производство по административни дела пред ВАС, както и към оказване на методическа помощ на прокурорите от окръжните прокуратури при осъществяването на надзора. Насочването на дейността на прокурорите от отдела към осигуряването на точното и еднакво прилагане на законите в съдебно-административното производство имаше за цел гарантиране максимална защита на правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица, чрез осигуряване надзор за законност върху актовете и действията на администрацията.

4.1.1. Кадрово обезпечаване, квалификация на прокурорите, натовареност по видовете надзори и средно на един прокурор.

При щат от 26 прокурори и 1 прокурор, зав. отдел, дейността по административно-съдебния надзор на ВАП през 2009 г. се осъществяваше от 25 прокурори, от които – до м. март бяха командирани двама, а след м. септември четирима прокурори.

Като изключително полезно следва да се отбележи участието на прокурори от отдела в организирането и провеждането на специализиран семинар в учебната база на Прокуратурата на РБ „Цигов чарк” – гр. Батак за обучение на прокурорите от административните отдели при окръжните прокуратури по административно-съдебния надзор и по надзора за законност, както и в проведения в гр. Банско семинар по приложението на Закона за устройство на територията и предложенията за изменението му.

През 2009 г. бе изпълнена и залегналата като приоритет в годишния доклад за предходната година задача за изготвяне на проект за актуализация на Указание № И-60/26.02.2007 г. на Главния прокурор относно участието на прокурорите по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес. Такъв проект бе изработен и обсъден от прокурорите в отдел „Административно-съдебен надзор” и бе представен на Заместника на главния прокурор при ВАП. В проекта намериха място новите разпоредби на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси, Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети, на новия Закон за защита на конкуренцията, както и измененията в редица други закони. С оглед изтичането на повече от две години от приемането на Указание № И-60/26.02.2007 г. и настъпилите значителни законодателни промени, касаещи административното право, Главният прокурор отмени това указание и издаде ново Указание № И-375/09.10.2009 г. относно участието на прокурорите по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес.

Прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор” при ВАП са участвали през 2009 г. общо в 843 открити съдебни заседания по насрочени в тях 11 871 административни дела на тричленни и петчленни съдебни състави на ВАС /при 826 съдебни заседания по 11 194 административни дела за 2008 г. и 814 съдебни заседания по 9 898 дела за 2007 г./, от които са решени 9 368 дела.

Тези данни за работата на отдел „АСН” потвърждават констатираната и през 2008 г. тенденция за увеличаване натоварването в дейността по административно-съдебния надзор. През 2009 г. е налице увеличение на броя на делата с 6 % с участие на прокурор, при увеличен /с 2 %/ брой и на откритите съдебни заседания.

Средната натовареност на прокурор от отдела за годината е участие по приблизително 475 /срещу 448 за 2008 г./ административни дела в по 34 /срещу 33 за 2008 г./ съдебни заседания. От тези данни може да се направи извода, че за времето, през което са заседавали съставите на ВАС, без съдебната ваканция, средната месечна натовареност на прокурор е участие в 3,4 съдебни заседания със средно по 14 административни дела на заседание /срещу 3,3 заседания с по 13,5 административни дела месечно за 2008 г. и 3,25 заседания с по 12 административни дела месечно за

2007г./.. Посоченото също потвърждава констатираната и през 2008 г. тенденция за увеличаване, както броя на съдебните заседания, така и броя на насрочените в тях административни дела. Това се дължи, от една страна, на общото увеличение през 2009г. на насрочените във ВАС дела в открити съдебни заседания, а от друга страна на обстоятелството, че повече от 8 тричленни състава всъщност включват по 4^{-ма} съдии, включително и командировани във ВАС.

4.1.2. Проблеми при прилагането на законовата и подзаконовата нормативна уредба и предложения за законодателни промени.

Наличието на неточна или непълна формулировка на правните норми или липсата на дефиниране на използвани за нуждите на съответния нормативен акт понятия създават проблеми при прилагането на законите и другите подзаконови нормативни актове. В случаите на констатирана противоречива или неправилна съдебна практика във ВАС, отдел „Административно-съдебен надзор” е сезирал Главния прокурор, с оглед правомощията му по чл.125 от ЗСВ.

В тази връзка следва да се посочи, че значителни проблеми при прилагането на закона създава непълната и неprecизна формулировка в приложимите в административното производство нормативни актове относно материята за дължимостта на разноски, такси и юрисконсултско възнаграждение. Наличието на противоречива практика по приложението на разпоредбите на АПК и ГПК по тези въпроси наложи Главният прокурор да отправи искане до Общото събрание на колегиите във ВАС за издаване на тълкувателно решение относно заплащането на разноски за юрисконсултско възнаграждение в съдебно-административното производство при отхвърляне на оспорването на административен акт или при оттегляне на жалбата от оспорващия.

Проблем по приложението на закона, който трябва да бъде разрешен чрез законодателна промяна възникна във връзка с постановеното от ВАС Тълкувателно решение № 4/16.07.2009 г. – т.2, по повод искане на Главния прокурор, с оглед констатирана неправилна и противоречива съдебна практика. В това решение Общото събрание на колегиите във ВАС постанови, че прокуратурата дължи разноски при отхвърляне на подаден до административен съд протест или при неговото отхвърляне, при условията на чл.143 от АПК, както и такса за съобщаване чрез обявление в „Държавен вестник” по чл.181, ал.1 и чл.188 от АПК при подаден протест срещу общ административен акт и подзаконов нормативен акт. След като и в гражданския, и в административния процес прокурорът е все страна в защита на законността и съгласно чл.78, ал.11 и чл.83, ал.1, т.3 от ГПК прокурорът не дължи такси и разноски в гражданския процес, а те се поемат, присъждат или заплащат от държавата, то различното му третиране в административния процес е нелогично. С изменение в АПК следва да се предвидят изрично разпоредби, аналогични на посочените от ГПК, освобождаващи прокурора от дължимост на такси и разноски и при участието му в съдебно-административното производство.

Друг важен проблем по приложението на закона възниква във връзка с остарялата уредба в чл.70 ÷ 73 от ЗАНН на института на възобновяване на административно-наказателните производства. Чрез законодателни промени следва да се посочи административният съд като компетентен да разгледа предложението за възобновяване и се определят изрично правомощията му, когато уважи предложението, тъй като сега препращането към чл.73, ал.2 от ЗАНН е към отменения още през 1998 г. чл.68 от ЗАНН. Въпросите за разпределянето на компетентността между административните съдилища и окръжните съдилища следва да бъдат предмет на първична /законова/ правна регламентация, а не на инцидентно произнасяне по тези въпроси със съдебни актове на смесените състави по чл.135, ал.4 от АПК.

Неточната, непълна и служеща си с препращания между отделните закони формулировка на разпоредбите на ЗОДОВ и АПК относно прокурорското участие в

делата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ създава затруднения при прилагането на закона. При тази законова формулировка, в теорията и в съдебната практика се застъпват две противоположни становища по въпроса дали участието на прокурор в делата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ пред административните съдилища е задължително по закон. Проблемът следва да бъде разрешен чрез законодателна промяна и ако се приеме, че това участие е задължително по закон, то това ясно следва да се посочи в специалните процесуални разпоредби на глава XI от АПК, уреждащи съдебното производство, в което се разглеждат исковете по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ. За да не се създават касационни основания за отмяна на решения на административните съдилища, до изясняване и уреждане на проблема, Главният прокурор издаде Заповед № 3373/26.10.2009 г., с която разпореди участие на прокурорите в производствата по чл.1 от ЗОДОВ при условията на чл.16, ал.1, т.3 от АПК.

4.2. Дейност на отдел „Административно-съдебен надзор” при ВАП по административно-съдебния надзор за законност на административните актове.

4.2.1. Участие по закон в съдебни заседания по административни дела.

През 2009 г. прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор” са участвали по закон в съдебни заседания общо по 11 379 административни дела /срещу 10 675 за 2008 г. и 9 374 за 2007 г./, което представлява увеличение с 6,6 %.

– Съгласно изричната разпоредба на чл.192 от АПК, прокурорите са участвали задължително през 2009 г. по 55 дела /вкл. и по отложени/ за атакувани подзаконови нормативни административни актове /срещу 65 за 2008 г. и 31 за 2007 г./.

Подготовката на прокурорите за участието в съдебните заседания по тези дела е затруднена и ангажира значително повече време в сравнение с другите дела, тъй като често се налагат допълнителни справки с практиката на Конституционния съд на РБ, решения на ВАС по дела за други подобни нормативни актове, както и съобразяване на посочени от страните актове на органите на Европейския съюз и др.

– Участието в касационните производства пред ВАС на прокурорите от отдела е задължително съгласно изричната разпоредба на чл.217, ал.2 АПК. Това участие е било основната дейност на прокурорите от отдела при осъществяването на надзора през годината. Общо през 2009 г. прокурорите са участвали в 9 900 касационни административни дела на тричленни и петчленни състави на ВАС /срещу 9 503 за 2008 г. и 8 531 за 2007 г./.

През 2009 г. е налице увеличение с 4 % при участието в касационните производства, които като относителен дял представляват 87 % от всички административни дела, по които участието на прокурор е било задължително по закон. Насочването усилията на прокурорите в осъществяването на административно-съдебния надзор главно в касационните производства определено дава възможност за по-добра подготовка за съдебните заседания.

– През 2009 г. прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор” са взели участие, съгласно разпоредбите на чл.236 във връзка с чл.217, ал.2 от АПК и по 1 424 частни административни производства по насрочени за разглеждане в открито съдебно заседание частни жалби /срещу 1 107 за 2008 г. и 516 за 2007 г./.

Налице е увеличение с 28,6 % на участието по тези дела, като се касае главно за частни производства по чл.160, ал.2 във вр. с чл.159, т.4 и 5 от АПК, в които са разгледани въпросите относно липсата на правен интерес от оспорването или неговата просроченост.

4.2.2. Участие по преценка в дела, представляващи важен държавен или обществен интерес съгласно Указание И-60/26.02.2007 г., отменено с Указание № И-375/09.10.2009 г. на Главния прокурор и по лична преценка на прокурора.

– Съгласно Указание № И-60/26.02.2007 г., отменено със сега действащото Указание № И-375/09.10.2009 г. на Главния прокурор, прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор“ са участвали през 2009 г. по 449 административни дела на ВАС, срещу 489 такива дела за 2008 г. и 301 за 2007 г. Участието е главно по дела по ЗСВ по жалби срещу решения на ВСС относно конкурсите за попълването състава на органите на съдебната власт и по такива по Закона за защита на конкуренцията, Закона за убежището и бежанците, Закона за опазване на околната среда и др.

– През 2009 г. прокурорите от отдела са участвали и в 43 административни дела по своя лична преценка /срещу 30 за 2008 г. и 223 дела за 2007 г./. Налице е увеличение с 43 % спрямо 2008 г. на участието по такива дела, което се дължи на проявената активност от прокурорите в отдела. Посоченото значително участие по такива дела през 2007 г. се обясняваше с обстоятелството, че в началото на тази година във ВАС се разглеждаха редица дела, започнали по реда на ЗВАС и ЗАП, със задължително участие на прокурор, които след 01.03.2007 г. се довършваха по реда на АПК. Съществено влияние върху участието по лична преценка има и обстоятелството, че както в Указание № И-60/2007 г., така и в отменящото го и действащо сега Указание № И-375/09.10.2009 г. на Главния прокурор, сравнително всеобхватно са посочени случаите на наличие на държавен или обществен интерес. Участието по лична преценка е предимно в административни дела по Закона за съдебната власт, Закона за защита на конкуренцията, Закона за обществените поръчки, Закона за държавния служител и Закона за устройство на територията.

4.2.3. Подадени прокурорски актове до съда и резултати по тях.

– Отчитайки изключителната важност на тълкувателната дейност на ВАС за осигуряване равенството на гражданите пред закона в административното производство и за премахването и ограничаването на предпоставките за корупционни практики, дейността на отдел „Административно-съдебен надзор“ при ВАП през 2009г. бе насочена към своевременното установяване на противоречива или неправилна съдебна практика.

В резултат на така създадената организация, през 2009 г. Главният прокурор е отправил 4 искания /при 4 за 2008 г. и 3 за 2007 г./ до Общото събрание на колегиите във ВАС за издаване на тълкувателни решения относно противоречива и неправилна съдебна практика по следните въпроси: относно възможността за сезиране на административните съдилища с протести от районните прокуратури при упражняването на надзора за законност на административните актове и дължимостта от Прокуратурата на разноси при отхвърляне на подаден до административния съд протест или при неговото оттегляне и на такса за съобщаване чрез обявление в „Държавен вестник“ при подаден протест срещу подзаконов нормативен акт; относно приложението на чл.73а, чл.180а и § 18 от ПЗР на ЗИДЗДДС /Д.В., бр.106/2008 г./ при създадената нова възможност за начисляване и/или упражняване правото на приспадане на данъчен кредит на лица-платци по глава осма от закона; относно възможността съсловните /браншовите/ организации да оспорват подзаконови нормативни актове, както и относно заплащането на разноси за юрисконсултско възнаграждение в съдебно-административното производство. Специално следва да се отбележи проявената активност от ръководителя на административния отдел при ОП – Търговище, отправила сигнал до ВАП относно констатираната противоречива практика на административните съдилища от страната по приложението на чл.73а, чл.180а и § 18

от ПЗР на ЗИДЗДДС, по който бе внесено искане до ВАС за издаване на тълкувателно решение по въпроса.

През отчетния период работни групи от прокурори в отдел „Административно-съдебен надзор“ са изготвили и 6 становища до Заместника на главния прокурор при ВАП във връзка с участието му в Общото събрание на колегиите във ВАС при разглеждане на искания за издаване на тълкувателни постановления относно противоречива съдебна практика.

– Прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор“ са отправили до ВАС 2 протеста с искане да се обяви нищожността на заповеди на министъра на земеделието и горите, с които е учредено право на строеж върху земя от държавния горски фонд на територията на Държавно лесничество – Несебър. Производството по тези протести все още не е приключило със съдебни актове.

През 2009 г. прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор“ са подали до Върховния административен съд 4 касационни протеста и 4 частни протеста /срещу 5 касационни протеста за 2008 г., 15 бр. за 2007 г./ . С касационните протести са атакувани съдебни актове на тричленни състави относно произнасяне по законосъобразността на нормативен акт на Министерския съвет за определяне на критерии за оценяване на предложенията за предоставяне на разрешение за търсене и/или проучване на строителни материали, за обявяване от ВАС на нищожност на решение на ВСС за възобновяване по чл.99 и следв. от АПК, взето по предложение на отдел „НЗЗОИПГ“ при ВАП и относно отмяна на решения на Държавната агенция за бежанците по повод на отказ за предоставяне на хуманитарен статут във връзка с приложението на Директива 2004/83/СЕО.

Данните сочат, че е налице тенденция за увеличаване броя на подадените през годината прокурорски актове срещу незаконосъобразни административни и съдебни актове, като следва да се има предвид че констатираното значително нарастване през 2007 г. се дължеше главно на проблемите, възникнали в началния период на прилагане на приетия АПК.

От подадените протести е разгледан и уважен 1 частен протест, 1 касационен протест не е уважен, а производството по 3 касационни и 3 частни протеста не е приключило.

– През 2009 г. прокурорите от отдел „Административно-съдебен надзор“ са работили по 829 преписки /срещу 885 за 2008 г. и 542 за 2007 г./ . Налице е приблизително еднакъв обем на работата по преписките в сравнение с предходната 2008 г. Всичките 829 преписки са новообразувани през 2009 г. Неприключена в края на годината е 1 преписка, по която са изискани допълнително материали от ОП – Пазарджик за пълното ѝ окомплектоване и окончателно произнасяне по направеното искане. Преписките са разпределяни на случаен принцип между прокурорите от отдела, като тези, свързани с изпратени от ВАС уведомления и материали по конкретно дело са разпределяни на прокурора, който е участвал в съдебното заседание по делото, с оглед на вземане на отношение и евентуално протестиране на съдебния акт.

Почти всички преписки /98,5 %/ са решени в срок до 7 дни, а останалите – до 14 дни или в срока, определен от Главния прокурор или от Заместника на главния прокурор при ВАП.

5. Дейност на отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите“ /НЗЗОИПГ/.

5.1. Състояние и организация на дейността по надзора за законност по прилагането на закона.

Ефективното упражняване на прокурорския надзор за законност придобива все по-голямо значение за утвърждаване върховенството на закона и на фона на повишените европейски изисквания, предявени към българската съдебна система.

Компетентността на Прокуратурата е ясно регламентирана в Конституцията на РБ, съгласно която дейността при упражняване на основната правозащитна функция – да следи за спазване на законността е практически всеобхватна. При изпълнението ѝ се обхващат всички нива на администрацията, икономиката, дейността на контролните органи. При осъществяването на надзора за законност, Прокуратурата, като част от системата на съдебната власт, е оправомощена активно да защитава обществения интерес и законните права на гражданите.

С оглед приоритетите в утвърдената Стратегия за развитие на прокуратурата /2007 ÷ 2009 г./, през изминалата 2009 г. дейността на отдел „НЗЗОИПГ” при ВАП по надзора за законност беше насочена в следните основни направления:

- за утвърждаване върховенството на закона, в защита на обществените интереси чрез активно и ефективно упражняване на надзора за законност спрямо дейността и административните актове на органите от централната и местната администрация;

- за уеднаквяване на практиката и спазване на законността в административното производство по издаване на административни актове, с цел осигуряване на еднакво и точно прилагане на закона спрямо всички, в защита правата на гражданите;

- за утвърждаване на законността в дейността и производството по издаване на административните актове на специализираните контролни органи, особено по отношение осъществяваната от тези органи контролна и санкционна дейност, с оглед ограничаване и намаляване на закононарушенията, които са предпоставка за извършване на престъпления.

Под ръководството на отдел „НЗЗОИПГ” се продължи традицията по подобряване планирането на дейността по надзора за законност в териториалните прокуратури, както и самата организация по подготовката и извършването на проверки за законност. В това направление се запази извършеното разпределение на прокурорите в отдела по апелативни райони, чрез което се задълбочиха преките и непосредствени контакти с прокурорите, работещи по надзора за законност в съответните апелативни, окръжни и районни прокуратури.

През годината бяха извършени проверки по организацията на работата и ефективността на упражнявания надзор за законност в окръжните и районните прокуратури от съответните апелативни райони, както следва:

- Апелативен район София – в ОП – Монтана и ОП – Перник;
- Апелативен район Варна – в ОП – Варна, ОП – Шумен и РП – Варна;
- Апелативен район Бургас – в ОП – Бургас, ОП – Сливен, ОП – Ямбол и РП – Бургас;
- Апелативен район Пловдив – в ОП – Стара Загора и ОП – Хасково;
- Апелативен район В. Търново – в ОП – В. Търново, ОП – Русе и РП – Русе.

Констатирано бе, че административните отдели при окръжните прокуратури работят предимно по изпълнение за задачите, предвидени в плановете на прокуратурите и задачите, възложени им от по-горестоящите прокуратури. При проверките се извърши преглед на преписки, посочени са констатираните слабости, дадени са препоръки за подобряване на дейността. Отделът винаги е отчитал важното значение на проверките за подобряване на връзките с териториалните прокуратури за оказване на методическа помощ и съдействие, за уеднаквяване на практиката по прилагане на закона, за усъвършенстване на подготовката и ефективността при изпълнението на възлаганите проверки и не на последно място – за осъществяване на непосредствен контрол върху работата на отделните прокуратури.

През 2009 г. върху прокурорите от административните отдели на окръжните прокуратури е паднала основната тежест и отговорност за срочното, качествено и ефективно осъществяване на дейността по надзора за законност и административно-съдебния надзор. Натовареността им е увеличена и поради обстоятелството, че по

обективни и субективни причини на много места не се спазва Заповед №797/11.03.2008г. на Главния прокурор, според която на прокурорите от административните отдели не следва да се възлагат задачи по други видове надзори.

При проверки в окръжните прокуратури беше обърнато специално внимание на ръководителите да създадат необходимата организация за точното изпълнение на заповедта с цел постигане на по-голяма ефективност и по-висок професионализъм в работата.

Като недостатък през предходните години се отчете липсата на квалификационни мероприятия за прокурорите от административните отдели. Ето защо по инициатива на отдел „НЗЗОИПГ”, през м. юни 2009 г. беше организиран и проведен обучителен семинар. Лекции изнесоха видни български учени по административно право и процес, съдии от ВАС и специалисти от централни контролни органи. Участващите в семинара прокурори проявиха изключителен интерес и активност. В резултат на това се обогатиха техните теоретични и професионални познания. Това дава основания да се приеме, че подобни мероприятия следва да се превърнат в една от постоянните форми за повишаване на квалификацията на прокурорите.

Важна роля за подобряване организацията на работа в отдела изигра обособяването на следните направления по надзора за законност:

- труд, социална политика, образование, защита на потребителя, закрила на детето;
- устройство на територията, околна среда, води, земеделие, храни и гори;
- финансова система и средства от ЕС;
- икономика и енергетика, железопътна, автомобилна и морска администрация;
- обществени поръчки и защита на конкуренцията, приватизация и следприватизационен контрол;
- здравеопазване, лекарствени средства, ветеринарномедицинска дейност и вътрешен ред.

На всеки прокурор от отдела /вкл. и на зав. отдела/ беше възложено да отговаря за определено направление като следи за издаваните административни актове, инициира проверки върху дейността на административните органи в направлението, осъществява контакти и взаимодействие с ръководствата им и др.

В заключение може да се направи извода, че през 2009 г. организацията на работата по надзора за законност е била на много добро ниво. Благодарение на това и на положените от прокурорите усилия, всички планирани и допълнителни задачи са изпълнени качествено и в срок.

5.1.1. Кадрово обезпечаване, квалификация на прокурорите, натовареност по надзора за законност и средно на един прокурор.

През отчетния период щатът на отдел „НЗЗОИПГ” е бил от 6^{-ма} прокурори и 1 зав. отдел. Единият от прокурорите е командирован, тъй като една от щатните бройки е незаета.

През годината прокурорите са работили общо по 465 преписки, като средната натовареност на прокурор е 66 преписки. За предходните две години броя на преписките е съответно 387 за 2008 г. и 391 за 2007 г. Тези цифри са индикатор за висока натовареност, тъй като почти всички преписки се характеризират с повишена правна трудност и фактическа обемност. Материалите по някои от тях са от по няколко тома, напр.: № 808/2009; № И-46/2009; № И-49/2009; № И-77/2009; № И-19/2009 и др.

Същевременно прокурорите от отдела са проверили 1884 административни акта /индивидуални, общи, нормативни и вътрешнослужебни/, като средно на прокурор се падат по около 269 акта.

Във връзка с работата по образуваните преписки, прокурорите от отдел „НЗЗОИПГ” са извършили 274 проверки /средно по 39 на прокурор/. Чрез възлагане на

контролните органи са извършени 11 688 проверки, при които са установени 10 524 закононарушения. Отделно прокурорите са разкрили 2 919 закононарушения. При проверките са установени данни за престъпления, в резултат на което от компетентните прокуратури са образувани 102 досъдебни производства за търсене на наказателна отговорност.

При наличие на законови основания, във всички случаи са изготвяни предложения или протести до съответните органи.

5.1.2. Проблеми при прилагането на законната и подзаконната нормативна уредба и предложения за законодателни промени.

При практическото осъществяване на надзора за законност, защита на обществените интереси и правата на гражданите, през 2009 г. бяха констатирани следните по-важни проблеми по прилагането на законите и подзаконните нормативни актове, което налага тяхното законодателно уреждане:

- Отново следва да се постави въпросът за неоправданото криминализиране на нарушенията на закона, които попадат в приложното поле на чл.78а от НК и за които преди са били налагани административни наказания. Такива са напр. случаите по чл.192а, чл.235, ал.6, чл.234б от НК и др. Резултатът почти винаги е налагане на глоба, но след провеждане на формално и скъпо досъдебно производство.

- Не за първи път в доктрината и практиката е обръщано внимание на проблемите, които създават изключително кратките срокове при наличие на основание за оспорване от прокурора на незаконосъобразни административни актове /чл.149, ал.4 от АПК/ или за намеса по реда на възобновяване на административните производства по влезли в сила административни актове /чл.99 ÷ чл.106 от АПК/. Тези срокове следва да се увеличат в разумни граници, тъй като при сегашната си продължителност са очевидна пречка за осъществяване на конституционното правомощие на прокурора да брани законността, държавния и обществения интерес.

- В чл.5 от Закона за държавната финансова инспекция изрично са посочени поводите, по които се извършват финансови инспекции – сигнали, искания от различни органи, възлагани от прокуратурата, но не е предвидено предварително планиране, а за определени случаи – и задължително извършване. Изменението на закона в този смисъл би довело до повишаване на превенцията и ефективността в работата на агенцията.

- В Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор не са предвидени административно-наказателни разпоредби. Това не дава възможност за санкциониране на констатираните нарушения.

- В Закона за частната охранителна дейност няма изискване извършващите такава дейност да съхраняват на хартиен и/или магнитен носител за многократен запис граfiците за работа и списъците на охранителите на всеки обект. Липсва и норма, с която се предвижда задължително въвеждане на дневници за приемане и сдаване на дежурства и изискване за тяхното съхраняване за определен период от време. В резултат на това се възпрепятства и е невъзможен ефективен текущ и последващ контрол от МВР и други контролни органи върху охранителната дейност. Това налага уреждане на поставените важни въпроси по законодателен ред.

5.2. Дейност на отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите” при ВАП по надзора за законност в защита на обществения интерес и правата на гражданите.

5.2.1 Създадена организация на работата по надзора за законност, обем и основни области, в които е осъществяван надзора за законност през 2009 г. и сравнение с предходните две години.

Организацията на работата в отдел „НЗЗОИПГ” през 2009 г. се основаваше на закона, заповедите на Главния прокурор и неговия заместник при ВАП, както и на разпорежданията на прокурора, зав. отдел. Стриктно се спазва принципа на случайния подбор при разпределението на преписките между прокурорите. Приключването на всяка преписка става с писмен прокурорски акт, препис от който се изпраща на заинтересованите страни. Екипността в работата се изразява най-вече при възлагане на конкретни по-обемни служебни задачи на група прокурори, както и при планирането на дейността за 2009 г. Планът е съставен след предварително обсъждане с прокурорите в отдела на темите със значим обществен интерес като напр. в областта на осигуряване на охраната и безопасността на труда, устройство на територията, защита правата на потребителите и опазване на околната среда, защита при бедствия, законосъобразност на разпореждането със средства от фондове и програми на ЕС, на дейността на лицензираните пенсионни дружества и на контрола на МВР върху частната охранителна дейност, по отношение на обектите – изключителна държавна собственост и пр.

През отчетния период, по образуваните преписки от прокурорите в отдела са извършени по-малък брой проверки – общо 274, при 306 за 2008 г. и 221 за 2007 г. В сравнение с 2008 г. /158/, през 2009 г. се отчита изключително голям брой на проверките по способа на чл.145, ал.1, т.3 от ЗСВ. Чрез възлагане на контролните органи са извършени 11 688 проверки. Разкритите при тези проверки закононарушения бележат почти двукратно увеличение – 10 524 в сравнение с 2008 г. – 5 702. При 125 от проверките е използван методът на чл.145, ал.1, т.1 от ЗСВ. През отчетната година значителен е ръстът на личните проверки – 43 срещу 24 проверки през предходния период. Отново следва да се потвърди констатацията, че най-резултатна е практиката да се използват комплексноразличните методи по чл.145, ал.1 от ЗСВ, което е видно от представените по-долу примери.

Анализът на данните за дейността на отдел „НЗЗОИПГ” определено сочи на по-активна и по-задълбочена работа – увеличен е броят на разкритите закононарушения – 2 919 /отчетени от прокурорите отделно, извън установените от контролните органи при възлагателните проверки/. Значителен е ръстът на предложените за образуване досъдебни производства върху материали по надзора за законност – от 71 през 2008 г. до 102 през 2009 г. По-голям е броят на постановените прокурорски актове по реда на чл.145, ал.1, т.5 и т.6 от ЗСВ, насочени към предприемане на действия за реализиране на съответния вид отговорност от компетентните контролни органи и към предприемане на предвидените от закона мерки при наличие на данни за извършване на закононарушения. През 2009 г. прокурорите от отдела са изготвили 39 предложения, при 35 за 2008 г. и 32 за 2007 г. За разлика от предходния отчетен период, от Върховната административна прокуратура не се отчита намеса по реда на чл.99 и следв. от АПК с искане до административния орган за възобновяване на административни производства по влезли в сила административни актове поради липса на предпоставки за предприемане на такива действия. В други случаи са давани конкретни указания за подобни действия /напр. на Софийската градска прокуратура/ спрямо административни актове на общинската администрация.

През 2009 г. са подадени по-малък брой протести срещу незаконосъобразни административни актове и неправилни съдебни решения – 3, при 5 за 2008 г. и 2 за 2007г. Налице са обаче случаи на изготвяне на указания от ВАП за оспорване на

административни актове, вкл., като са изготвяни проекти за касационни протести /примери се откриват в ОП – Благоевград и СГП/.

5.2.2. Планирани и извършени проверки за законност /примери/ – ефективност на проверките, в т.ч. на различните способности за проверка, проблеми по прилагането на закона.

През 2009 г. предметът на планираните проверки за законност, реализирани от отдел „НЗЗОИПГ” е бил насочен към актуални и значими въпроси, касаещи здравословни и безопасни условия на труд /в обектите за производство, утилизация, съхранение, търговия и ползване на взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси и по въпросите, свързани с регистрацията, заличаването и дейността на службите по трудова медицина/ и законосъобразното възникване на трудовите правоотношения и заплащането на труда в икономически области „Хотелиерство”, „Ресторантьорство” и „Търговия на дребно” – чрез възлагане, вкл. съвместно с компетентните контролни органи – Дирекция „Инспекция по труда”, РДНСК, ИДТМН, ДПБЗН при ОДП на МВР и териториалните звена на служба „КОС” при МВР; устройство на територията на Черноморското крайбрежие; незаконното строителство /чрез проверка на административните актове на Дирекцията за национален строителен контрол/; защита на околната среда /чрез проверка законосъобразността на контролната дейност и административните актове на дирекциите на националните паркове и извършване на проверки относно наличието на незаконни сметища/; защитата при бедствия; защитата на потребителите /чрез възлагане на проверки на регионалните занаятчийски камари и на Комисията за защита на потребителите/; законност при разпорежданията със средства от фондове и програми на ЕС /чрез проверка в Министерството на финансите, общините и другите организации от публичния сектор/; упражняването на правото на държавна собственост върху морските плажове и осигуряване на охраната им; дейността и административните актове на лицензираните пенсионни дружества /чрез възлагане на Комисията за финансов надзор/ и дейността на МВР по контрола, касаещ частната охранителна дейност.

Специално внимание беше отделено на контрола при планиране на задачите по надзора за законност от подчинените прокуратури чрез получаване и запознаване с плановете за дейността им.

Освен извършените тематични проверки по утвърдения план за дейността през 2009 г., отдел „НЗЗОИПГ” при ВАП многократно се самосезира по проблеми от значим обществен интерес – по повод публикации в печатни и електронни медии, съдържащи данни за сериозни закононарушения, законосъобразни актове или законосъобразна дейност на органите на държавната и местната администрация. Увеличен е броят на образуваните през годината по инициатива на прокурорите преписки – общо 196, по които са предприети проверки, при 170 за 2008 г. и 98 за 2007 г. Този ръст е показател за повишена активност, насочена към своевременно реагиране в случаите на данни за нарушения или законосъобразни административни актове в области от значим обществен интерес. През годината ВАП се самосезира и извърши следните по-значими проверки по реда на надзора за законност:

- по спазване разпоредбите на Закона за храните /респ. посочените в него подзаконовни нормативни актове/ по качеството на хляба;

- по спазване на внесения от Р Турция цимент на съответните стандарти, съответствието на документите на действителното химическо съдържание, наличие на маркировка за съответствие и т.н.;

- по спазване изискванията на Закона за туризма, туроператорска или туристическа агентска дейност да се извършва само от регистрирани лица; изискванията за заличаване на регистрацията и за условията и реда за осъществяване на организирани групови и индивидуални туристически пътувания и по спазване на

Наредбата за условията и реда за сключване на задължителна застраховка, покриваща отговорността на туроператора;

- по спазване разпоредбите на Закона за лечебните растения, Наредба № 2/20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки от лечебни растения и Наредба № 5/19.07.2004 г. за изискванията, на които следва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки;

- по спазване на нормативните изисквания на националното и европейското законодателство за безопасност при производството, съхранението, транспортирането и реализирането в търговската мрежа на храни от животински произход;

- по спазване режима на държавна защита и гарантиране на основните права на детето във всички сфери на обществения живот с оглед съблюдаване на нормите на чл.5б, ал.3, и чл.8, ал.3 и ал.4 от Закона за закрила на детето и чл.54, т.1 от Закона за здравето, въвеждащи забрани за предлагането и продажбата на алкохолни напитки и тютюневи изделия на деца и присъствието им на обществени места по съответното време на денонощието;

- по установяване на местата от пътната мрежа, където се провеждат нерегламентирани състезания с различни МПС, както и установяване на организаторите и участниците в тези състезания, които извършват залагания на парични суми при такива състезания в нарушение на Закона за движение по пътищата и Правилника за прилагането му, Закона за хазарта, Закона за корпоративното подоходно облагане и Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

- по законосъобразността на дейността и актовете на Агенцията за държавна финансова инспекция по приложение на разпоредбите на гл. XIII от Закона за обществените поръчки;

- по спазване на нормативните изисквания по специалното ползване на пътищата и в частност изграждането и експлоатацията на рекламни съоръжения по смисъла на § 1, т.8 от Допълнителните разпоредби на Закона за пътищата и Наредбата за специално ползване на пътищата;

- по спазване разпоредбите на Закона за защита на растенията, Наредба № 104/22.08.2006 г. за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита, Наредбата за ползването на продукти за растителна защита и Наредбата за изискванията към складовите бази, транспортирането и съхранението на продукти за растителна защита относно използването на препарати за растителна защита, особено при отглеждането на някои видове зеленчуци и плодове;

- по спазване разпоредбите на Закона за техническите изисквания към продуктите и подзаконовите актове по отношение на продажбата, съхранението и експлоатацията на битовите бутилки за втечнени въгледородни газове.

Като примери за постигната добра ефективност могат да се посочат тематични проверки за законност, извършени от ВАП през 2009 г.

- В отчетния доклад за 2008 г. се акцентира на мащабната проверка за спазване на Закона за закрила на детето, Закона за социалното подпомагане, Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца. Дейността продължи и през 2009г.

В този аспект трябва да се отбележи, че през годината ВАП изиска информация относно извършените от Държавната агенция за закрила на детето контролни проверки в домовете, проверени през 2008 г., в които са констатирани пропуски по приложението на Наредбата за критериите и стандартите за социални услуги за деца и изпълнението на направените от агенцията предписания.

Независимо че са констатирани нарушения, за които допълнително са формулирани предписания за отстраняването им, съпоставката на данните показва, че за период от около една година пропуските в работата значително са намалели, като са

предприети реални действия от работещите в домовете за подобряване качеството на предлаганите социални услуги и покриването на стандартите и критериите за тях. От своя страна, Държавната агенция за закрила на детето, при отстраняването на пропуските и отправяне на новите предписания е придружила същите с Методически указания за изпълнение на предписанията и механизъм за взаимодействие между отговорните институции в изпълнение на чл.17а, ал.2 от Закона за закрила на детето.

– През 2009 г. бе извършена проверка за законност в дейността и административните актове на областните управители и кметовете на общини, както и на юридическите лица и едноличните търговци, които осъществяват дейност с рискови вещества и материали, дейност в рискови условия или дейност, която е потенциално опасна за работниците и служителите, населението и околната среда. Предмет на проверките бе превантивната дейност съгласно Закона за защита при бедствия. При изпълнението ѝ са ангажирани и 28^{-те} териториални дирекции при Главна дирекция „Гражданска защита” на основание чл.145, ал.1, т.3 от ЗСВ.

В резултат на действията, от контролните органи са издадени повече от 780 предписания, а от прокуратурите са отправени 95 предложения по реда на надзора за законност на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ.

– В изпълнение на плана за дейността на отдел „НЗЗОИП” е извършена проверка относно наличието на незаконни сметища, създадени в нарушение на чл.37, ал.1, т.1 от Закона за управление на отпадъците.

При осъществяването ѝ са установени от упълномощените лица, от кметовете на общини и от представителите на РИОСВ общо 2 215 сметища в нарушение на горното изискване.

При проверките са изготвени 862 констативни протоколи с предписания, издадени са 233 акта за установяване на административни нарушения и 159 наказателни постановления, а от прокуратурите са отправени 99 предложения по реда на надзора за законност, на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ.

– През 2009 г. бе извършена проверка чрез възлагане на Комисията за защита на потребителите по спазване разпоредбите на Закона за защита на потребителите и подзаконовите нормативни актове по отношение на информацията, предоставяна на потребителя за вида и основните характеристики на стоките, указания за ползването им, съответствие на обявените показатели с действителните и цените на предлаганите стоки и услуги.

В резултат от инспекционната дейност са съставени 256 акта за установяване на общо 474 нарушения и са издадени 220 наказателни постановления с общ размер на наложените санкции 122 890 лв.

– В изпълнение на плана за дейността на ВАП, отделът извърши проверка за законност в дейността и актовете по спазване на Кодекса на труда, Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Закона за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите и подзаконовите нормативни актове, регламентиращи охраната и осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в обектите за производство, утилизация, съхранение, търговия и ползване на взривни вещества, огнестрелни оръжия и боеприпаси, които не са били проверявани през 2008 г. Проверката се извърши по метода на чл.145, ал.1, т.3 от ЗСВ чрез възлагането ѝ за съвместно реализиране с участието на специалисти от Дирекция „Инспекция по труда”, РДНСК, Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, звената по пожарна безопасност и спасяване при ОДП на МВР и териториалните звена на служба „КОС” при МВР.

След обобщаване на получените резултати, ВАП сезира с предложения, на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ Министъра на околната среда и водите, Министъра на здравеопазването, Изпълнителния директор на изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда”, Генералния директор на Национална служба за растителна защита и Директора на Главна дирекция „Гражданска защита” при МВР за извършване

на проверки съобразно компетентността, с оглед предотвратяване на престъпления и други правонарушения.

– През 2009 г. отдел „НЗЗОИПГ” организира и извърши проверки за законност относно разпореждането със средства, предоставени по европейски фондове. При осъществяването ѝ Министерството на финансите предостави данни за общините – бенефициенти на такива средства.

След получената информация районните прокуратури извършиха проверки в 228 общини, при които е установено, че разпоредбите на Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор се спазват изцяло в 196 общини.

В резултат на проверката са изготвени 26 предложения за отстраняване на закононарушенията, на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ.

– В изпълнение на плана за дейността на ВАП беше извършена проверка относно законосъобразното прилагане на нормите по Закона за здравословни и безопасни условия на труд, свързани с регистрацията, заличаването и дейността на службите по трудова медицина съгласно изискванията на Наредба № 3/2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина. Проверката се извърши чрез възлагане на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда” и на главния държавен здравен инспектор.

При извършването ѝ са проверени повече от 100 служби за трудова медицина. В резултата на инспекционната дейност от органите на държавния здравен контрол са издадени 15 предписания за отстраняване на нарушения и са съставени 3 акта за установяване на такива, а от органите на инспекцията по труда – съответно 309 предписания и 3 акта.

Наред с изпълнението на планираните проверки, през изминалата година ВАП, в резултат на сезиране или самосезиране предприе редица мерки по реда на надзора за законност, по-характерни от които са:

– По повод информация от средствата за масово осведомяване за производство и предлагане на пазара в страната на хляб с вложени суровини и вещества, вредни за здравето на хората, понижаващи качеството и трайността на продукта и неизпълнение на изискванията на Закона за храните и нормативните актове по приложението му, ВАП възложи проверка за законност на Главния държавен здравен инспектор.

В резултат на проверката за законност са издадени 402 предписания, съставени са 219 акта и са издадени 46 заповеди, от които 20 за спиране на експлоатацията на обекти, 16 за спиране реализацията на продукти и изтеглянето им от търговската мрежа, 8 за отстраняване на лица от работа и 2 за унищожаване, преработка или използване на продукта за други цели.

Данни за влагане на неразрешени вещества са изпратени на окръжните прокуратури в гр. Сливен, гр. Видин, гр. Ямбол и гр. Стара Загора, по повод на които са извършени действия по компетентност.

– След сезирането на ВАП от изпълнителния секретар на Българската асоциация на циментовата индустрия /БАЦИ/ за осъществен внос на цимент от Р Турция в края на 2008 г. и началото на 2009 г. със съдържание, което не отговаря на европейските стандарти за съдържание на хром VI, на основание чл.145, ал.1, т.3 от ЗСВ е възложена проверка на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. Освен посоченото, от ВАП са изискани съответни данни от Министъра на здравеопазването, Министъра на околната среда и водите и от Директора на Агенция „Митници”.

Върховната административна прокуратура, в рамките на своята компетентност по ЗСВ разпореди на компетентните контролни органи да извършат своевременен и всеобхватен контрол върху внесения и предстоящия да бъде внесен от трети страни в Р България цимент. В резултат на това, по отношение на наличните количества цимент с наднормено съдържание на хром VI се наложи възбрана. Създаде се специален режим на взаимодействие между Агенция „Митници” и Главния държавен здравен инспектор с цел предотвратяване на свободно обръщение на пратки, при които се установи

съдържание на хром VI над допустимото от Регламент /ЕО/№1907/2006 г. на Европейския парламент и на Съвета.

– По повод трагедията с българските граждани, станала на 05.09.2009 г. в Р Македония – Охридско езеро, ВАП намери за наложително да бъде извършена тематична проверка за законност по спазване разпоредбите на Закона за туризма и на свързаните с него подзаконовни нормативни актове относно туроператорската дейност и туристическата агентска дейност /Наредба за изискванията към персонала на туроператори или туристически агенти към лицето, осъществяващо функции по управление на туроператорска или туристическа агентска дейност и към помещенията за извършване на туроператорска или туристическа агентска дейност и Наредба за условията и реда за сключване на задължителна застраховка, покриваща отговорност на туроператора/.

Проверката е възложена на компетентните държавни контролни органи – съществуващата по това време Държавна агенция по туризма и Комисията за защита на потребителите, съобразно правомощията им по чл.64 и 64б от Закона за туризма. При осъществяването ѝ са извършени общо 264 проверки на място и 131 проверки по документи на туроператори и туристически агенти. Проверените туроператори са 197, а туристическите агенти 67. В резултат от контролната дейност са съставени 68 акта за установяване на административни нарушения, като 53 от тях са срещу лица, осъществяващи туроператорска дейност и 15 срещу лица, осъществяващи туристическа агентска дейност.

– След съобщения в печата, че недобросъвестни производители все още използват забранени препарати за растителна защита, особено при отглеждане на някои видове зеленчуци и плодове и тъй като произведените по този начин продукти съдържат остатъци от пестициди, близки и надвишаващи максимално допустимите концентрации на санитарните норми, а консумацията на такива плодове и зеленчуци създава сериозен токсикологичен риск за човешкото здраве, увеличен значително при децата, ВАП разпореди проверка за законност по спазване разпоредбите на Закона за защита на растенията, Наредба № 104/22.08.2006 г. за контрол върху предлагането на пазара и употребата на продукти за растителна защита, Наредба за ползването на продукти за растителна защита и Наредбата за изискванията към складовите бази, транспортирането и съхранението на продукти за растителна защита.

Извършването ѝ се възложи на Националната служба за растителна защита при Министерство на земеделието и храните, като са проверени 1 243 обекта, в това число 375 селскостопански аптеки, 149 складове за съхранение на ПРЗ, 5 цеха за преупаковане на ПРЗ, 63 нерегламентирани обекта и 651 земеделски производители. От контролните органи са направени 215 предписания и са съставени 6 акта за установяване на административни нарушения.

– По установяване на местата от пътната мрежа на територията на гр. София и отделни градове в страната, на които се провеждат нерегламентирани състезания с различни МПС, както и установяване на организаторите и участниците, които в нарушение на Закона за движение по пътищата, Правилника за прилагането му, Закона за хазарта, Закона за корпоративното подоходно облагане и Данъчно-осигурителния процесуален кодекс организират залагания на парични суми при такива състезания е ангажирана компетентността на ОД на МВР.

В хода на проверката са установени 59 места на територията на страната, на които са организирани и провеждани нерегламентирани състезания и 172 лица – участници в тях. От органите на Пътна полиция при ОД на МВР, на установените участници са били съставени 147 акта за установяване на административни нарушения по Закона за движение по пътищата и 92 предупреждения по чл.56, ал.1 и ал.2 от ЗМВР. Установени са 6 интернет адреса, чрез които се организират нерегламентираните състезания.

За предотвратяване на установените закононарушения, от контролните органи на МВР – Пътна полиция са изготвени 7 предложения до съответните общини за промяна на хоризонталната и вертикална маркировка, както и поставяне на допълнителни пътни знаци и препятствия, с оглед ограничаване скоростта на движение на пътните участъци, на които е установено, че се провеждат нерегламентирани състезания.

В хода на проверката, в изпълнение на дадените указания от ОД на МВР са набелязани и предприети допълнителни организационни мерки, осигуряващи своевременно реагиране на дежурните части с наличните екипи при получен сигнал за провеждане или подготвяно състезание.

– По повод информация от средствата за масово осведомяване за нарушени права на потребителите от „ЧЕЗ – Електро България” АД при тримесечното отчитане на консумираната електрическа енергия и липса на яснота у потребителите за начина на формиране на цената ѝ бе извършена проверка. В резултат на същата бе сезирана Държавната комисия за енергийно и водно регулиране с предложение на основание чл.145, ал.1, т.5 от ЗСВ за образуване на административно-наказателно производство на основание чл.36 от ЗАНН срещу „ЧЕЗ – Електро България” – АД, в хода на което да се прецени налагането на имуществена санкция, съобразена с установените нарушения.

– В изпълнение указанията на Заместника на главния прокурор при ВАП, прокурорите от отдел „НЗЗОИПГ” извършиха проверка за законност на дейността и актовете на Агенцията за държавна финансова инспекция по приложение на разпоредбите на глава XIII от Закона за обществените поръчки. Проверени са преписки, прекратени на основание чл.54 от ЗАНН и преписки, по които е приложена разпоредбата на чл.28, б. „а” от с.з., образувани през 2008 г. и 2009 г., като са инспектирани общо 330 от тях.

От анализа на резултатите от проверката може да се направи извода, че Агенцията за държавна финансова инспекция, в изпълнение на правомощията си извършва голяма по обем работа, което е видно от проверените актове. Констатирани са пропуски, а именно:

- неточности в работата на актосъставителите като основания за прекратяване на преписките;
- излагането на мотиви за приложението на чл.28, б.„а” от ЗАНН, които в повечето случаи са идентични, общи и без да са прецизирани, с оглед конкретното нарушение, виновно лице и последици;
- съставяне на отделни актове при установяване на повече от едно административни нарушения от един възложител, което без да съставлява нарушение на закона, не дава възможност на наказващия орган да прецени в съвкупност извършените нарушения от едно лице при една обществена поръчка и да наложи адекватно наказание, съобразено, както с броя и тежестта на нарушенията, така и с вредните последици.

През 2009 г. бе обърнато внимание и върху спазване на законността при осъществяване на контрола и упражняване на санкционните правомощия на самите контролни органи. В тази връзка, по постъпилата информация от заседание на Националния консултативен съвет по охрана на горите, дивеча и рибата се реализира проверка за законосъобразността на актовете и наказателните постановления, издавани от органите на Държавната агенция по горите. Проверени са съставените през периода 2007 – 2008 г. актове и наказателни постановления. Проверката показва, че значителна част от обжалваните пред съдилищата наказателни постановления се отменят – 18,65 % през 2007 г. и 19,50 % през 2008 г. /общо 260/. След обобщаване и анализ на причините за отмяната им, ВАП сезира Председателя на Държавната агенция по горите с предложение по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ за необходимостта от предприемане на конкретни мерки за повишаване на законосъобразността и ефективността на упражняваната контролна дейност /предмет на предложението бе и стриктното и

цялостно изпълнение на противопожарните мероприятия/. Предложението е уважено – през 2009 г. е предвидено обучение на служителите по горите по приетите промени в нормативната уредба, актуализация на образците на документите, както и организиране на контрол и санкциониране при неизпълнение на противопожарните мероприятия.

Наред с изпълнението на планираните и организираните проверки по посочените въпроси със засилен държавен и обществен интерес, през 2009 г. ВАП предприе редица мерки по реда на надзора за законност, както следва:

1. По повод извършена проверка в изпълнение на плана за дейността на ВАП за 2009 г., е констатирана различна практика в отделните регионални инспекции за опазване и контрол на общественото здраве при нарушаване на изискванията на Наредба № 2/5.02.2007 г. за здравните изисквания към компютърните и интернет зали за обществено ползване.

По тази причина, на основание по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ бе сезиран Главния държавен здравен инспектор с оглед предприемане на мерки от организационен и методически характер за уеднаквяване на санкционната практика.

В отговор на отправеното предложение, административният орган уведоми ВАП, че е разработена стандартна оперативна процедура за извършване на инспекция в обекти с обществено предназначение.

2. След сезиране на ВАП е изготвено предложение до кмета на община – гр. София с оглед предотвратяване на закононарушения при следващи изменения на общия устройствен план на града, като възлагането на екологичната оценка съобразно чл.83 от Закона за опазване на околната среда да се извършва от кмета на общината.

Към момента предложението е все още висящо.

3. През 2009 г. по инициатива на отдел „НЗЗОИПГ” е извършена проверка на дейностите по изграждане, ремонт и поддържане на републиканските пътища. Освен другите закононарушения, установени са и проведени процедури по реда на Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки със стойности, надхвърлящи максимално допустимите за приложимостта ѝ съгласно разпоредбата на чл.1, ал.2 от посочения нормативен акт и са извършени действия по реда на надзор за законност, а именно:

– сезиране на Изпълнителния директор на Национална агенция „Пътна инфраструктура” на основание по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ с оглед правилното приложение на нормативния акт при разходването на бюджетни и извънбюджетни сметки за вземане на мерки за законосъобразно възлагане на процедурите на обществени поръчки и недопускане в бъдеще на нарушения на закона. В изпълнение на предложението, ВАП е уведомена за предприетите от новия екип на административния орган действия за въвеждане на строг контрол при провеждане на обществените поръчки, в т.ч. утвърждаване от Надзорния съвет на вътрешни правила за организация при провеждането на тези поръчки;

– образуване на отделна преписка, при която са изискани от Изпълнителния директор на Агенцията за обществени поръчки сведения за всички взети решения от възложители и сключени договори на стойности, надхвърлящи максимално допустимите такива, с оглед приложимостта на Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки. Изискани са данни от създаването на Регистъра за обществените поръчки и от Директора на Агенцията за държавна финансова инспекция, с цел извършване на проверки на установените 278 процедури. В резултат на констатацията от проверките, до Изпълнителния директор на АОП е отправено предложение на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, с оглед предприемане на мерки по предявяване на искове за нищожност на сключените договори при наличие на законни основания за това. Отправеното предложение е разгледано и ВАП е уведомена, че след реализиран контрол от органите за държавна финансова инспекция ще бъде преценявана възможността за предявяване на искове за нищожност.

Отделно от това данните за незаконосъобразни процедури са изпратени на окръжните прокуратури в страната за проверка и предприемане на действия по реда на НПК, АПК и ЗСВ.

По получена в началото на 2010 г. информация са проверени 105 от 278 възложители, които за провели 131 процедури и са съставени 423 акта за установяване на административни нарушения. Образувани са и 3 досъдебни производства. Проверките продължават и през 2010 г.

4. След проверка по сигнал на Управителя на Българската стопанска камара, ВАП сезира на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ Министъра на икономиката, енергетиката и туризма и туризма, за да се обсъдят и преценят законовите и договорните основания за прекратяване на концесионния договор за добив на природен газ от газово находище „Галата” в защита на държавния и обществен интерес. До края на отчетния период предложението не е разгледано.

5. След сигнализиране на ВАП и образуване на преписка е установено, че се извършва дейност в нарушение на изискванията на Закона за фуражите.

Поради тази констатация и на основание чл.145, ал.1, т.5 от ЗСВ е сезиран Изпълнителния директор на Националната служба по зърното и фуражите при Министерство на земеделието и храните за предприемане на действия за ангажиране на административно-наказателната отговорност на нарушителя. ВАП е уведомена, че е съставен акт за установяване на административно нарушение.

6. След констатация, че редица организации осъществяват дейност, съдържаща признаците на „хазартна игра” по смисъла на специалния закон, на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, ВАП сезира председателя на Държавната комисия по хазарта за образуване на административно-наказателно производство срещу лицата, организирани и провели играта.

Налице са случаи, когато в хода на проверките е констатирано неизпълнение на задълженията от компетентните органи по повод вменени им в съответните закони задължения по издаване на подзаконови актове. При тези случаи са предприети мерки по реда на надзора за законност за попълване на подзаконовата нормативна база, по-важните от които са:

1. След извършена през 2007 г. и 2008 г. проверка от отдел „НЗЗОИПГ” се констатира, че все още не е издадена предвидената в чл.152а, т.1 от Закона за движение по пътищата наредба за изискванията за физическа годност на водачите на моторни превозни средства и условията и реда за извършване на медицинските прегледи за установяване на физическата годност за водачите от различни категории. Това наложи отправяне на предложение до Министъра на здравеопазването.

В тази връзка, ВАП е уведомена за предприетите действия – създаване на работна група, провеждане на заседания и съгласувания на проекта за нормативен акт, с оглед изпълнението на законовите задължения в кратки срокове.

2. След извършена проверка за законност във връзка с осъществяване на контролно-санкционните правомощия на РИОКОЗ по конкретен случай в гр. Бургас е констатирано, че не е издадена наредба на Министъра на здравеопазването относно условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол, съгласно чл.19, ал.4 от Закона за здравето. Компетентният административен орган е сезиран от ВАП на 07.05.2009 г. на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, като в Д.В., бр. 63/07.08.2009 г. издадената наредба е обнародвана.

3. По повод извършена проверка за законност, отдел „НЗЗОИПГ” установи, че във Вътрешните правила за изплащане на парични премии /като специфични държавни помощи/ на тютюнопроизводителите от Фонд „Тютюн” се съдържат изисквания за представяне на документи, каквито не са въведени в Закона за тютюна и тютюневите изделия и Правилника за прилагането му. По тази причина и на основание чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ бе изготвено предложение до Изпълнителния директор на Фонд „Тютюн” относно необходимостта от промяна на цитираните вътрешни правила.

Административният орган уведоми ВАП, че е утвърден проект за изменение и допълнение на посочения акт.

5.2.3. Взаимодействие със специализираните контролни органи /централни и териториални/ и с други държавни и общински органи с контролни функции – форми, състояние, насоки за дейността по надзора за законност спрямо тези органи в краткосрочен и по-дългосрочен план.

Важна роля за утвърждаване на законността в страната има изградената система от контролни органи.

В тази връзка взаимодействието на прокуратурата с контролните органи /централни и териториални/ има съществено значение. При прегледа на това взаимодействие следва да се държи сметка на обстоятелството, че в съответните случаи проверките се възлагат от прокуратурата на контролните органи, които ги осъществяват и представят обобщени доклади за резултатите. Независимо от това, през отчетния период продължава практиката предприемането на мащабни проверки, обхващащи територията на цялата страна да се предхожда от организиране на работни срещи с ръководствата на съответния централен контролен орган, с цел по-добро организиране на проверката и осигуряване на нейната ефективност.

През отчетния период отдел „НЗЗОИПГ” осъществи много добро взаимодействие с различни държавни контролни органи. По-широко беше използван експертния и кадрови потенциал на многобройните администрации с контролни правомощия в различни отрасли на икономиката и в социалната сфера. Разшири се броя, обхвата и предмета на проверките за законност, възлагани от ВАП на контролните органи. Бяха осъществени работни срещи, съвещания и контакти с Главния държавен здравен инспектор, Председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор, Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация”, Генералния директор на Националната ветеринарномедицинска служба. Обсъдени са различни въпроси с цел по-добра организация и постигане на по-добър ефект на проверките, възлагани от ВАП и извършвани от специализираните държавни контролни органи /респ. териториалните им подразделения/.

Като важна насока в работата на отдел „НЗЗОИПГ” се очерта надзора за законосъобразност на самата дейност на контролните органи по разкриване и наказване на закононарушенията. Бяха проверени актовете и работата на Областната дирекция „Земеделие” – София-град, на Председателя на Държавната комисия по хазарта, на Директора на Басейнова дирекция за управление на водите – Източнобеломорски район и на Началника на ДНСК. В тези случаи бяха ангажирани инспекторатите на Министерството на земеделието и храните, Министерството на финансите, Министерството на околната среда и водите и Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

През 2010 г. са предвидени проверки на контролната дейност и административните актове на Изпълнителна агенция „Автомобилна администрация” при МТИТС /относно спазването на законовите разпоредби при таксиметров превоз на пътници/, Агенцията за следприватизационен контрол /по чл.19 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол/, Държавната комисия по хазарта /с оглед разпоредбите на Закона за хазарта и подзаконовите нормативни актове/, Изпълнителната агенция по околната среда, ДНСК /относно спазването на Закона за устройството на Черноморското крайбрежие/ и др.

Показател за сериозното отношение на Прокуратурата при взаимодействието с контролните органи е обстоятелството, че ВАП спечели участие в проект „Укрепване на капацитета на Прокуратурата на РБ при взаимодействие с контролните органи за противодействие на закононарушенията и престъпленията в защита на обществения интерес и правата на гражданите”. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на

Оперативна програма „Административен капацитет” /ОПАК/, съфинансирана от Европейския социален фонд. В оформения работен екип за реализацията на проекта участват активно прокурори от отдел „НЗЗОИПГ”.

5.2.4. Анализ на резултатите от дейността по надзора за законност въз основа на изготвените прокурорски актове /уважени, неуважени/ – протести срещу незаконосъобразни административни актове, предложения по чл.145, ал.1, т.6 от ЗСВ, предложения за възобновяване на административни производства по реда на чл.102 във връзка с чл.99, т. 1 от АПК. Образувани досъдебни производства в резултат на извършени проверки за законност.

През отчетната 2009 г. прокурорите от отдел „НЗЗОИПГ” работиха по-активно и по-задълбочено за осъществяване конституционните правомощия по спазване на законността. За отстраняване на установените при проверките закононарушения са отправени 39 предложения. От тях към края на годината са разгледани 29, от които само едно не е уважено. Причина за броя на неразгледаните предложения е и обстоятелството, че 9 от тях са отправени през месеците ноември и декември 2009 г. Отказът да се уважи посоченото едно предложение е оспорен, като е подаден своевременно протест срещу административния акт на Началника на ДНСК пред съда. Образуваното административно-съдебно производство не е приключило към края на отчетния период.

Всички останали предложения са разгледани и уважени, което е основание за обосноваване на отправените прокурорски актове.

Материали от проверки на ВАП по надзора за законност са дали основание в 102 случая да се предложат за образуване досъдебни производства. Образуваните досъдебни производства са за престъпления по чл.282 от НК, чл.201 от НК, чл.291 от НК, чл.327 от НК, чл.311 от НК и чл.192а от НК.

Горното е своеобразен показател за повишаване на качеството на надзора за законност.

6. Дейност на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство” при ВАП. Проблеми и приоритети.

През 2009 г. дейността на отдел „Информация, анализ и методическо ръководство” /ИАМР/ при Върховната административна прокуратура се осъществяваше, както в съответствие със Заповед № ЛС-6913/02.11.2007 г. на Главния прокурор на РБ и Указание И-301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И-283/30.10.2008 г./ за организация на информационната дейност на Прокуратурата на РБ, така и в изпълнение на основните насоки, очертани в Стратегията за развитие на Прокуратурата на РБ за периода 2007 ÷ 2009 г. и на набелязаните през 2009 г. приоритетни задачи в дейността на отдела.

В отдел „ИАМР” при ВАП през 2009 г. са образувани 214 входящи и изходящи преписки. Отделно от тези преписки, отделът, на основание Заповед № ЛС-6913/02.11.2007 г. на Главния прокурор – т.2, абз.1, събира и съхранява на хартиен носител вътрешноеведомствени актове на прокуратурата – заповеди, указания, инструкции и др., относими към дейността на ВАП, апелативните прокуратури и административните отдели при окръжните прокуратури в страната, които са 51. Така общият брой на образуваните преписки и заповеди през 2009 г. е 265.

Съгласно Указание И-301/27.12.2007/08 г., основно задължение на отдела е да отговаря за цялостното съдържание, текстовата и графичната обработка на годишния доклад на Върховната административна прокуратура, като част от цялостния годишен доклад на Прокуратурата на РБ и разследващите органи. В изпълнение на това задължение, отдел „ИАМР” обобщава и анализира данните от статистическите таблици за 2008 г. на районните, окръжните и апелативните прокуратури и докладите на

отделите при ВАП и изготви годишен доклад по административния надзор за законност, който в срок беше изпратен за утвърждаване от Заместника на главния прокурор при ВАП. Към доклада бяха приложени и обобщените статистически образци, съответно Таблици 7.1 и 8.1 – по надзора за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите и Таблици 7.2 и 8.2 – по административно-съдебния надзор относно дейността на прокуратурите от страната по посочените надзори.

Докладът за дейността на ВАП през 2008 г. беше съобразен с конституционните правомощия и задължения на прокуратурата, както и с приетото от Висшия съдебен съвет решение по Протокол № 1/07.01 2009 г. относно структурата и обхвата на доклада за прилагането на закона и дейността на прокуратурата и разследващите органи през 2008 г. В доклада обстойно беше анализирана дейността по административния надзор за законност, като въз основа на събраните и обработени конкретни данни бяха направени съответните правни изводи и констатации, изтъкнати бяха основните проблеми и бяха посочени взетите мерки за тяхното решаване.

Във връзка с горното и в изпълнение заповедта на Заместника на главния прокурор при ВКП за участие в съвещание по приемането на годишния доклад за дейността на ОП – Русе и поднадзорните ѝ прокуратури за 2008 г., прокурорът, зав. отдел „ИАМР“ присъства на годишния отчет, в резултат на който бяха направени обобщени изводи за дейността. След приключване на съвещанието беше изготвена справка, в заключение на която бе отбелязано, че като цяло дейността на прокуратурите на територията на съдебен район Русе през 2008 г. е била правилно ориентирана, добре организирана и ефективна.

Съгласно разпоредба на чл.30, ал.1, т.13 и чл.142, ал.3 от Закона за съдебната власт, както и въз основа на Заповед № ЛС-778/10.03.2008 г. на Главния прокурор, издадена на основание Указание И-301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И-283/30.10.2008 г./ за организация на информационната дейност на Прокуратурата на РБ, отдел „ИАМР“ изготви за първото шестмесечие на 2009 г. обобщена информация, както за дейността на отделите при ВАП, така и за дейността на териториалните прокуратури в страната. Беше изготвена и обобщена информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата за посочените прокуратури. Двете информации, заедно със съответстващите статистически образци бяха представени в срок на Главния прокурор за предоставянето им съответно на ВСС и на Инспектората към него.

Във връзка с Указание И-301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И-283/30.10.2008 г./ и с оглед изискванията на Раздел VI – т.1.2 във вр. с т.1.1 от посоченото указание, отдел „ИАМР“ изработи Проект на обхвата и структурата на докладите на отделите при ВАП за 2009 г. и на териториалните прокуратури в страната по административния надзор за законност, който в срок беше изпратен за съгласуване с Главния прокурор, а в последствие и за утвърждаване от ВСС. Проектът на структура и съдържание на годишния доклад бе съобразен със становищата на отделите при ВАП.

В изпълнение на Заповед № ЛС-3525/11.11.2009 г. на Заместника на главния прокурор при ВКП, отдел „ИАМР“ изготви обобщена информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата по административния надзор за законност на отделите при ВАП – отдел „Административно-съдебен надзор”, отдел „Надзор за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите” и отдел „Информация, анализ и методическо ръководство” за периода 01.01.2009 г. – 31.10.2009 г. относно обема, средната натовареност на прокурор в отделите при ВАП и натовареността на всеки от отделите, съответстващи на данните от статистически таблици – 8.1 и 8.2 за посочения период, с оглед преценката за обема на работата, натовареността на отделите средно на един прокурор, предвид тяхното кадрово обезпечаване.

Приоритет в дейността на отдел „ИАМР“ при ВАП и през 2009 г. беше работата по Унифицираната информационна система /УИС/ с оглед нейното внедряване и практическо прилагане във Върховната административна прокуратура. В тази връзка и в изпълнение на Заповед № 347/09 г. на Заместника на главния прокурор при ВАП

беше създадена работна група и извършена организационна работа по изготвяне на проект „УИС” за нуждите на отделите при ВАП. Довършването на системата и нейното приспособяване за целите на ВАП се изрази в изготвяне на предложения от членовете на работната група по горепосочената заповед по отдели, които бяха писмено и устно изложени в Дирекция „Информационни технологии” при Администрацията на Главния прокурор. След съобразяване с направените бележки от посочената дирекция, отделите и службите при ВАП, в съответните работни форми добавиха допълнителни функционалности, необходими за отразяване на дейността по административния надзор за законност. В края на м. ноември, в изпълнение на Заповед ЛС-3624/24.11.09 г. на Заместника на главния прокурор при ВАП бе проведено съвещание на работната група във връзка с финализиране на подготвителния етап за въвеждане в действие на УИС на ПРБ в работата на ВАП. Добавените съответни падащи менюта, подменюта и текстове, необходими за правилната работа със системата за нуждите на ВАП бяха предложени на Дирекция „Информационни технологии”, с което по същество приключи дейността по изготвянето на проекта на задание. В средата на м. декември беше проведено тестване на системата и обучение на работещите с нея. Предложените материали по проекта като цяло прегледно и ясно отразяват образуването, движението и приключването на преписките и делата в пряката дейност на ВАП.

По предложение на отдел „ИАМР” бяха предприети мерки за сключване на допълнителен договор с доставчика на правно-информационната система АПИС, като в компютърната система на прокурорите и служителите от ВАП бяха инсталирани допълнителни модули в частта АПИС ПРОЦЕДУРИ – статии и материали за административното правораздаване и надзора за законност. Създадена беше възможност да се ползва и Уеб базираната версия за компютри, оборудвани с по-малки дискове, на които не могат да се ползват локално всички функционалности на АПИС.

Във връзка с одобрен проект на ВКП „Провеждане на компютърно обучение на прокурори и съдебни служители от Прокуратурата на Република България по две самостоятелно обособени позиции”, финансиран по оперативна програма „Административен капацитет”, от м. март 2009 г. стартираха компютърните курсове, като на отдел „ИАМР” беше възложена организацията и контрола по изпълнението на тази задача за ВАП. В изпълнение на Заповед № 1578/28.04.09 г. на Заместника на главния прокурор беше създадена организация за обученията и изпитите по Обособена позиция №1 и Обособена позиция № 2 съгласно утвърдения график. В рамките на проекта, до края на м. септември 2009 г. беше проведено обучението за придобиване на компютърна грамотност на прокурорите и служителите от ВАП. Отделни нива на компютърното обучение по проекта преминаха и прокурорът, зав. отдел и служителите от отдел „ИАМР”, като част от тях издържаха успешно изпита и придобиха сертификат IT-Card.

През 2009 г. отдел „ИАМР” при ВАП продължи да работи и по задачите, залегнали като приоритетни за него и през изминалия период, които имат постоянен срок на изпълнение. Една от тези задачи е свързана с изискването за получаване на обобщени информации от апелативните прокуратури, свързани с образуването, движението и приключването на конкретни преписки и дела по административния надзор за законност със завишен държавен и обществен интерес, при които прокуратурата, чрез своята активна намеса е постигнала ефективност при отстраняване на закононарушенията. Целта на тази задача е предоставянето на данни за компютърната информационна система и интернет страницата на Прокуратурата на РБ за осигуряване на по-голяма прозрачност в нейната дейност.

Наред с горното, апелативните прокуратури имат ангажимент, своевременно, на полугодие да уведомяват отдела, като изпращат обобщени справки, отнасящи се до повтарящи се закононарушения и случаи на издадени незаконосъобразни административни актове на територията на съответния апелативен район в областта на административния надзор за законност, както и предложения с цел провеждане на квалификационни мероприятия по отделни отрасли на правото. Обобщените справки,

съдържащи предприетите мерки по отношение на повтарящите се закононарушения цели да послужи за утвърждаване и обмяна на положителния опит и за повишаване професионализма на прокурорите в дейността по административния надзор за законност и да бъде популяризирана чрез информационната система на прокуратурата.

Предвид спецификата в дейността на отдела и с оглед важното значение на информационната дейност в работата на Прокуратурата, апелативните прокуратури периодично, на шестмесечие са задължени да изготвят обобщени информации в случаи на участие на прокурори от административните отдели при окръжните прокуратури от съответния апелативен район в проведени конференции, семинари, съвещания, срещи и др., както и да бъдат изпращани копия от материалите, предмет на разглеждане в посочените форуми, свързани с утвърждаване на положителния опит в дейността по надзора за законност и по административно-съдебния надзор. В зависимост от значимостта на разглежданите въпроси, ще бъде извършвана преценка за евентуалното им публикуване на интернет страницата на прокуратурата.

С оглед усъвършенстване на организационните и структурни условия за успешното реализиране на информационно-аналитичната дейност, периодично отдел „ИАМР“ при ВАП актуализира информацията относно състава на прокурорите, които работят в административните отдели при окръжните прокуратури, както и техните служебни координати. Предоставената информация на отделите при ВАП служи за бърза служебна връзка и улесняване на техните контакти с прокурорите, работещи по административния надзор за законност в съответните териториални прокуратури. Последната актуализация отделът извърши през м. април 2009 г., като такава се извършва и постоянно, при необходимост.

Едно от основните приоритетни направления за реформа в прокуратурата, залегнали в Стратегията за развитие на прокуратурата 2007 ÷ 2009 г. е свързано с подбора, обучението и повишаване на професионалната подготовка на прокурорите. В тази връзка, в началото на м. юни 2009 г. в учебната база на Прокуратурата на РБ беше проведен семинар по административния надзор за законност под надслов „Обучение на прокурори от административните отдели при окръжните прокуратури“, организиран от ВАП, в който отдел „ИАМР“ участва в частта по организационното, административното и финансовото обезпечаване на форума. Поканените лектори бяха преподаватели от СУ „Св. Климент Охридски“, съдии от ВАС, членове на ВСС и представители на МОСВ. Семинарът включваше обсъждане на актуални проблеми и сложни от правна и фактическа страна случаи при упражняване на административния надзор за законност. Особено внимание беше обърнато на въпросите за правомощията на прокурора при установяване на незаконосъобразност на административните актове; участието на прокурора в административно-съдебното производство; видовете проверки по надзора за законност и тяхната специфика. Дискутирани бяха темите за правния режим на обществените поръчки и най-характерните закононарушения; управлението, стопанисването и разпореждането с имоти – държавна и общинска собственост, както и оспорване на актовете на общинските съвети и областните управители; разискван беше административно-правния режим на защита на природата и режима на строителство в защитените територии и зони и пр. В семинара взеха участие прокурори и прокурорски помощници от ВАП, прокурори от апелативните прокуратури, отговарящи по административния надзор за законност и прокурорите от административните отдели при окръжните прокуратури. В края на всяка лекция беше провеждана дискусия.

В изпълнение на функциите на отдел „ИАМР“ при ВАП по повод проведения семинар, отделът изготви обобщена информация относно дейността на прокуратурата по административния надзор за законност през 2008 г. свързана с предприемане на действия за отмяна на незаконосъобразните актове. Информацията бе предоставена по искане на катедра „Административно-правни науки“ при Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ с цел практическото ѝ използване.

С необходимостта от провеждане на реална специализация на прокурорите и служителите от ВАП, пряко е свързан и въпросът за тяхното обучение и квалификация чрез участието им в кратки или по-продължителни курсове на обучение, организирани от НИП, ВАП и пр.

В тази връзка, през м. февруари 2009 г. Националният институт на правосъдието организира обучение на обучители – начално ниво, което беше последвано от експертно ниво през м. юни 2009 г. В изпълнение на резолюцията на Заместника на главния прокурор при Върховната касационна прокуратура от 26.01.2009 г., беше определен главен специалист „Анализ и информация” от отдел „ИАМР”, който взе участие в мероприятиято. Целта на обучението е запознаване на участниците с основните умения за презентирание и планиране на учебни програми, като тематиката на учебните програми беше свързана с работата с Унифицираната информационна система и статистика. Обучението приключи с издаване на сертификат.

Съгласно резолюция на Заместника на главния прокурор при ВКП, прокурорът, зав. отдел „ИАМР” при ВАП взе участие в квалификационно мероприятие, организирано от ВСС, което се проведе в средата на м. октомври 2009 г. в гр. София. В изпълнение на това, ВСС, в качеството му на бенефициент по Оперативна програма „Административен капацитет” /ОПАК/ и в изпълнение на проект „Компетентни и мотивирани магистрати и съдебни служители”, съфинансиран от Европейския социален фонд организира поредица от семинари за магистрати и съдебни служители на тема „Обучение за наставление на работното място от обучени магистрати”. Участието приключи с издаване на сертификат.

Във връзка с цитирания проект по ОПАК „Компетентни и мотивирани магистрати и съдебни служители” е разработена интегрирана информационна система за управление на човешките ресурси в органите на съдебната власт, с която на магистратите и служителите в съдебната администрация ще се проследяват отделни параметри като рангове, атестации, поощрения, обучение, отпуски, командировки, натоварване и др. За въвеждането на системата в експлоатация, през м. октомври 2009 г. беше проведено обучение на служител от отдел „ИАМР” за въвеждане на данни и работа с информационната система. Предназначението на системата е свързано с поддържане на служебните дела на магистрати и съдебни служители, поддържане на административната структура на съдебната власт, както за звена, така и за самостоятелни длъжности.

В края на м. октомври 2009 г., в Националният институт на правосъдието беше проведен семинар на тема „Въведение в работата на администрацията на прокуратурата”, предназначен за съдебни служители. В изпълнение на резолюцията на Заместника на главния прокурор при ВКП беше осигурено участието на главен специалист от отдела в обучението. Целта и задачите на семинара са в края на обучението участниците да разбират ролята на съдебната власт за обществото и държавата; да придобият цялостна представа за устройството на съдебната система в България; да имат познания за организацията на съдебната администрация; да познават работата в прокуратурата по различните видове дейности; да получат практически съвети за професионална работа на съдебните служители, както и да осъзнаят важността на ролята си в екипа на прокуратурата.

Във връзка с изпълнение на указанието на ВСС в решение по Протокол №37/13.10.2009 г. на Комисията за професионална квалификация, информационни технологии и статистика за актуализиране на правилата за случайно разпределение на преписките и делата във ВАП и в изпълнение писмото на Заместника на Главния прокурор при Върховната административна прокуратура от 29.10.2009 г., прокурорът, зав. отдел „ИАМР” изготви мотивирано становище по поставените в писмото въпроси.

Отдел „ИАМР” представи бележки и съображения относно проекта на Медийна стратегия на съдебната власт във връзка с изпълнение на решение по т.3 от Протокол №41/22.10.2009 г. от заседание на Висшия съдебен съвет. В становището, представено от прокурора, зав. отдел бяха изказани съображения по отделни точки от проекта –

относно целите и принципите на медийната политика на съдебната власт, кадровото обезпечаване на медийната политика, обема на предоставяната информация и относно действията в кризисни ситуации.

По повод изпратения от отдел „Инспекторат“ при ВКП „Проект на методически указания за контрол в системата на Прокуратурата“, отдел „ИАМР“ предостави подробни бележки и съображения в частта за контрола, касаещ дейността по административния надзор за законност. Бяха направени предложения за промени по раздел IV – Видове контролна дейност, б.„Б” – Комплексна ревизия, т.IV – Дейност по „Надзора за законност, защита на обществения интерес и правата на гражданите“, в раздела „Комплексни ревизии на окръжните прокуратури и СГП“, т.III – „Административен надзор за законност“ и в раздела „Комплексни ревизии на апелативните прокуратури“.

Във връзка с подготовка на проектозаповед на Главния прокурор за приемане на типови длъжностни характеристики на прокурорите, зав. отдели във ВКП и ВАП и на ръководителите на сектори във ВКП и ВАП, прокурорът, зав. отдел „ИАМР“ предостави данни за изпълняваните от него задължения.

В изпълнение на писмо № И-32-6-17/30.05.09 г. на Министъра на правосъдието, отдел „ИАМР“ бе определен да участва в работна група, създадена от Министерство на правосъдието, която следваше да изготви проект на Наредба за реда и начините за изграждане, поддържане, използване и развитие на Единната информационна система за противодействие на престъпността /ЕИСПП/, както и за взаимодействие на органите на съдебната власт, МВР, ДАНС, МО и МФ за осигуряване функционирането на системата. С посочената наредба следваше да бъде определен и съставът и дейността на Междуведомствения съвет на Единната информационна система за противодействие на престъпността.

През м. октомври 2009 г. отдел „ИАМР“ при ВАП реализира една от приоритетните си задачи, заложи в годишния доклад за 2009 г. В изпълнение разпоредбата на чл.5, ал.2 от ЗСВ и Указание И-301/27.12.2007 г. /изм. и доп. с Указание И-283/30.10.2007 г./ на Главния прокурор на РБ за организация на информационната дейност в Прокуратурата на РБ за прозрачност и отчетност в работата ѝ, отделът предприе мерки за утвърждаване работата на прокуратурата по административния надзор за законност и нейната практическа реализация. Беше осъществен контакт с Дирекция „Информационни технологии“ при АГП относно реда и начина за въвеждане на вътрешноведомствени административни актове, регламентиращи дейността на ВАП и териториалните прокуратури по административния надзор за законност. Към 20.10.2009 г. всички действащи от 2006 г. актове на Прокуратурата на РБ по административния надзор за законност в последователността на тяхното издаване по години бяха публикувани на ведомствения сайт на ПРБ – <http://local.prb.bg> /Електронни документи/Електронен архив–всички документи/ВАП/ за ползване от всички прокуратури в страната.

В края на м. октомври 2009 г. беше актуализирано и поместено на страницата на ПРБ съдържанието на статистическите образци – Таблици 7.1 и 7.2 и Таблици 8.1 и 8.2 по административния надзор за законност и бяха изготвени подробни упътвания за тяхното попълване в частта за статистически образци 7.1 и 7.2, за да бъдат улеснени при попълването им прокурорите, работещи по тези видове надзори, както в административните отдели при окръжните прокуратури, така и на всички други нива на прокуратурата. За тази цел беше обърнато внимание на особеностите при работата с отделните колони в таблиците и беше указан механизма за тяхното попълване.

В изпълнение на едно от основните приоритетни направления за реформиране, модернизирание и повишаване ефективността от дейността на прокурорските органи, през 2009 г. ВАП кандидатства с проект по Оперативна програма „Административен капацитет“ /ОПАК/, приоритетна ос I: „Добро управление“, подприоритет 1.5. „Прозрачна и ефективна съдебна система“ – „Укрепване на капацитета на Прокуратурата на РБ при взаимодействие с контролните органи за противодействие на

закононарушенията и престъпленията в защита на обществения интерес и правата на гражданите”. В изпълнение на проекта, отдел „ИАМР” при ВАП участва в качеството си на консултант и координатор, като в случай на отсъствие, ръководителят на екипа ще бъде заместваан от прокурора, зав. отдел. Целта на проекта е активизиране на прокурорския надзор за законност върху работата на различните държавни контролни органи за по-пълноценно използване на контролните им правомощия в съответните професионални области и утвърждаване ролята на прокуратурата като координатор и коректив на тяхната дейност. Проектът е финансиран от Европейския социален фонд и от републиканския бюджет, като периодът на изпълнение е 18 месеца.

РАЗДЕЛ V. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА ПРОКУРАТУРАТА И РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ ПРЕЗ 2010 г. И ДЪЛГОСРОЧНО

- Ефективно противодействие на престъпността при действащата законодателна рамка, налични ресурси и административен капацитет. Подобряване качеството и сročността на разследване при спазване на законовите изисквания за предаване извършителите на престъпления на съд с обосновани прокурорски актове.
- Задълбочаване взаимодействието и оперативното сътрудничество с органите по предотвратяване, разкриване и разследване на престъпленията на национално и международно ниво.
- Подобряване на взаимодействието с централните и местни контролни органи и решително активиране дейността на надзора за законност по отношение на тяхната дейност с цел по-пълното и ефективно използване на контролните им правомощия.
- Осъществяване на засилен надзор за законност върху актовете, действията и бездействията на контролните органи, с оглед активизиране на дейността им и гарантиране на своевременното и качествено изпълнение на възложените им със съответните специални закони функции.
- Регулярно анализиране в национален мащаб на резултатите от разследванията, особено на тежката престъпност, включително с цел информационно осигуряване на Министерството на правосъдието като координационен орган по Механизма за сътрудничество и оценка в областите правосъдие и вътрешни работи.
- Активен диалог и интегриран подход за разрешаване на проблемите в дейността на Прокуратурата и разследващите органи от компетентност на законодателната и изпълнителната власт. Продължаване на дейността по анализиране на необходимостта от изготвяне на предложения до компетентните държавни органи за предприемане на законодателни, организационни и други адекватни мерки за повишаване противодействието на престъпността и защитата на законовия ред и правата на гражданите.

- Повишаване на професионалната квалификация, включително на чуждоезиковото обучение, на прокурори и разследващи органи.

- Продължаване на дейността по уеднаквяване на противоречива прокурорска практика с помощта на методически указания и засилен административен контрол. Активна дейност по изготвяне на искания до ВКС и ВАС за уеднаквяване на констатирана противоречива съдебна практика.

- Пълноценно използване на достиженията на съвременните информационни технологии на всички нива в Прокуратурата в пряката работа и при осъществяване на административноконтролната дейност.

- Повишаване на общественото доверие и на европейските институции по отношение дейността на правоприлагащите органи. Превръщане на Прокуратурата в признат гарант на държавния и обществен интерес.

БОРИС ВЕЛЧЕВ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ